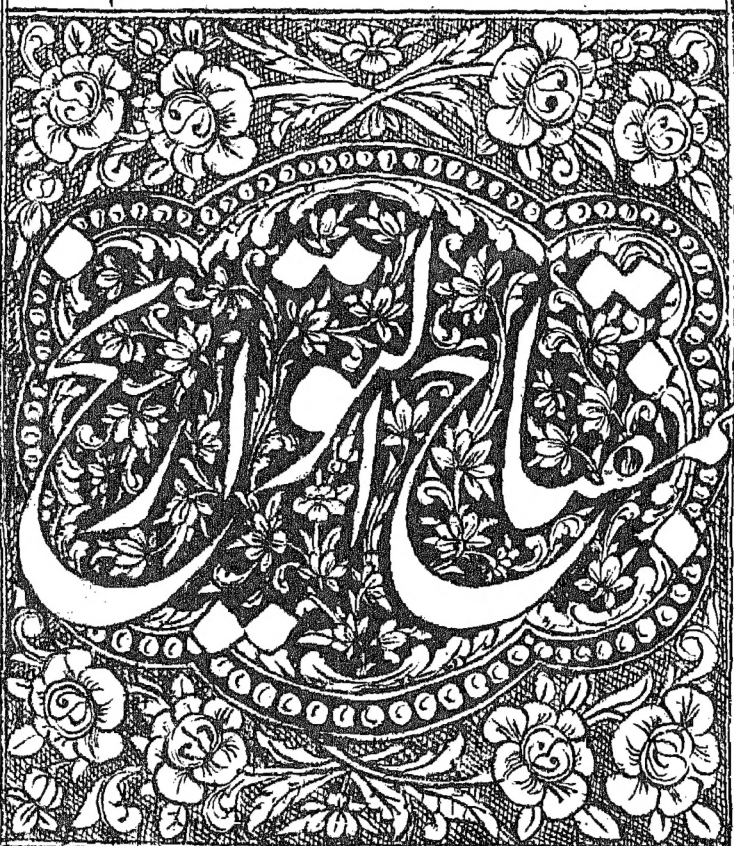

پیشانی خرمال و استقبالی بمقتضای نورال

بهار از بهار معانی گلزار انوار خوش میانی دره التاج بلاغت گوشواره قصاص و شکرانته بهر سلاسل

نتیجی لطیف و غیرتیر پرورش میانی انشور صفا را می سیم و صفا طاس لم یزل صفا وقت و دوان حسید

در طبع منشی نوک شکر طبع می طبع حسن طبع

فهرست کتاب مفتاح التواریخ

صفحه	اسم	صفحه	اسم	صفحه	اسم
۲۴	امام علی نقی بن امام محمد تقی	۱۷	خواجه حبیب عجمی	۲	دیباچه
ایضا	ایضا	۳	امام جعفر صادق ابن امام محمد باقر	۳	در بیان اقسام تواریخ
۲۵	امام حسن عسکری بن امام علی نقی	ایضا	امام اعظم ابو حنیفه نعمان کوسنی	۴	ذکر آفرینش و پیدایش ابوالبرکات آدم
ایضا	امام محمد مهدی بن امام حسن عسکری	۱۸	ذکر خلافت خلفای بنی عباس	۵	داد و دادش
۱۹	ایضا	۱۹	سفیان ثوری	۶	ذکر بشارت مریم دستور ولد شدن
ایضا	ایضا	۲۰	داود طائی	۷	عیسی مسیح
ایضا	ایضا	۲۱	شقیق بلخی	۸	مات اول
ایضا	ایضا	۲۲	امام مالک	۹	ذکر در تولد وفات محمد مصطفی صلعم
۲۳	شیخ جنید بغدادی	۲۳	امام ابویوسف	۱۰	ذکر غزوات رسول صلی الله علیه و سلم
ایضا	مات چهارم	۲۴	امام موسی کاظم ابن امام جعفر صادق	۱۱	ذکر امیر حسن
ایضا	ایضا	۲۵	امام محمد	۱۲	ذکر فاطمه الزهرا
ایضا	ایضا	۲۶	فضیل عیاض	۱۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق رض
ایضا	ایضا	۲۷	شیخ معروف کرخی	۱۴	ذکر خلافت عثمان و علی رضی الله عنه
۲۸	مات سوم	۲۸	مات سوم	۱۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق
ایضا	ایضا	۲۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۱۶	ذکر امیر المومنین عمر بن خطاب
ایضا	ایضا	۳۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۱۷	ذکر حضرت عباس
۳۱	شیخ حسین منصور حلاج	۳۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۱۸	امیر المومنین عثمان ابن عفان
۳۲	ایضا	۳۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۱۹	ذکر حضرت ادیس قرنی
ایضا	ایضا	۳۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۰	امیر المومنین علی ابن ابی طالب
ایضا	ایضا	۳۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۱	ذکر امام حسن علیه السلام
ایضا	ایضا	۳۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۲	ذکر امام حسین علیه السلام
ایضا	ایضا	۳۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۳	ذکر امام زین العابدین
۳۷	مات پنجم	۳۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۴	ذکر در کیفیت خلفای بنی امیه
ایضا	ایضا	۳۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۵	ذکر بنای خانه کعبه
ایضا	ایضا	۳۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۶	مات دوم
۴۰	ابوالنضر اسمعیل	۴۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۷	تتمه کیفیت بنی امیه
ایضا	ایضا	۴۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۸	خواجه حسن بصری
ایضا	ایضا	۴۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۲۹	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۴۳	در ابتدا خلافت فرموده اند	۴۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۰	مات سوم
ایضا	ایضا	۴۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۱	تتمه کیفیت بنی امیه
ایضا	ایضا	۴۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۲	خواجه حسن بصری
ایضا	ایضا	۴۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۳	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۴۷	در کیفیت دولت آل ناصر	۴۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۴	مات چهارم
۴۸	ایضا	۴۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۵	تتمه کیفیت بنی امیه
۴۹	ایضا	۴۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۶	خواجه حسن بصری
۵۰	ایضا	۵۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۷	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۵۱	ایضا	۵۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۸	مات پنجم
۵۲	ایضا	۵۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۳۹	تتمه کیفیت بنی امیه
۵۳	ایضا	۵۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۰	خواجه حسن بصری
۵۴	ایضا	۵۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۱	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۵۵	ایضا	۵۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۲	مات ششم
۵۶	ایضا	۵۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۳	تتمه کیفیت بنی امیه
۵۷	ایضا	۵۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۴	خواجه حسن بصری
۵۸	ایضا	۵۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۵	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۵۹	ایضا	۵۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۶	مات هفتم
۶۰	ایضا	۶۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۷	تتمه کیفیت بنی امیه
۶۱	ایضا	۶۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۸	خواجه حسن بصری
۶۲	ایضا	۶۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۴۹	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۶۳	ایضا	۶۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۰	مات هشتم
۶۴	ایضا	۶۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۱	تتمه کیفیت بنی امیه
۶۵	ایضا	۶۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۲	خواجه حسن بصری
۶۶	ایضا	۶۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۳	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۶۷	ایضا	۶۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۴	مات نهم
۶۸	ایضا	۶۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۵	تتمه کیفیت بنی امیه
۶۹	ایضا	۶۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۶	خواجه حسن بصری
۷۰	ایضا	۷۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۷	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۷۱	ایضا	۷۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۸	مات دهم
۷۲	ایضا	۷۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۵۹	تتمه کیفیت بنی امیه
۷۳	ایضا	۷۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۰	خواجه حسن بصری
۷۴	ایضا	۷۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۱	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۷۵	ایضا	۷۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۲	مات یازدهم
۷۶	ایضا	۷۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۳	تتمه کیفیت بنی امیه
۷۷	ایضا	۷۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۴	خواجه حسن بصری
۷۸	ایضا	۷۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۵	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۷۹	ایضا	۷۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۶	مات بیستم
۸۰	ایضا	۸۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۷	تتمه کیفیت بنی امیه
۸۱	ایضا	۸۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۸	خواجه حسن بصری
۸۲	ایضا	۸۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۶۹	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۸۳	ایضا	۸۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۰	مات بیست و یکم
۸۴	ایضا	۸۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۱	تتمه کیفیت بنی امیه
۸۵	ایضا	۸۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۲	خواجه حسن بصری
۸۶	ایضا	۸۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۳	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۸۷	ایضا	۸۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۴	مات بیست و دوم
۸۸	ایضا	۸۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۵	تتمه کیفیت بنی امیه
۸۹	ایضا	۸۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۶	خواجه حسن بصری
۹۰	ایضا	۹۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۷	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۹۱	ایضا	۹۱	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۸	مات بیست و سوم
۹۲	ایضا	۹۲	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۷۹	تتمه کیفیت بنی امیه
۹۳	ایضا	۹۳	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۰	خواجه حسن بصری
۹۴	ایضا	۹۴	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۱	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۹۵	ایضا	۹۵	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۲	مات بیست و چهارم
۹۶	ایضا	۹۶	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۳	تتمه کیفیت بنی امیه
۹۷	ایضا	۹۷	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۴	خواجه حسن بصری
۹۸	ایضا	۹۸	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۵	امام محمد باقر ابن امام زین العابدین
۹۹	ایضا	۹۹	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۶	مات بیست و پنجم
۱۰۰	ایضا	۱۰۰	ذکر خلافت ابوبکر صدیق	۸۷	تتمه کیفیت بنی امیه

۴۰	ایضا	۴۶	سید برهان الدین محقق	۳۳	سلطان محمود غزنوی
۴۱	ایضا	۴۷	جعقا قان پسر چنگیز خان	۳۵	فرست بادشاهان آل ناصر
۴۲	ایضا	۴۸	شیخ المشیخ سعد الدین حموی	۳۶	سالار سعود غازی
۴۳	ایضا	۴۹	شیخ جمال کیلی	۳۷	ابو الحسن جرجانی
۴۴	ایضا	۵۰	مستعصم بالله ابن مستعصم بالله	۳۸	حکیم ابو علی سینا
۴۵	ایضا	۵۱	خلیفه بغداد	۳۹	شیخ ابو الفتح البنی
۴۶	ایضا	۵۲	بلاکوخان بنیر چنگیز خان	۴۰	حکیم ابوالقاسم عنفری
۴۷	ایضا	۵۳	شیخ بهار الدین زرکاب	۴۱	میر مرتضی الدین علم الهدی
۴۸	ایضا	۵۴	فرید الاودلیا شیخ فرید شکر گنج	۴۲	ذکر لوح مزاری در دارالبحران
۴۹	ایضا	۵۵	مولانا جلال الدین مولوی رومی	۴۳	شیخ ابوسمیل بن خواجه ابو الفوارس
۵۰	ایضا	۵۶	خواجه نصیر الدین طوسی	۴۴	ذکر سلاطین سلجوقیه
۵۱	ایضا	۵۷	ملک شمس الدین کرت	۴۵	قلعه الموت
۵۲	ایضا	۵۸	سلطان اباقان بن بلاکوخان	۴۶	مات ششم
۵۳	ایضا	۵۹	سلطان نکودار شهید سلطان جلدی	۴۷	ذکر خلفای عباسیه که در مات ششم
۵۴	ایضا	۶۰	خواجه شمس الدین محمد حسن دیوان	۴۸	در بغداد خلافت نموده اند
۵۵	ایضا	۶۱	ابو الیاس بن شیراز	۴۹	تمت کیفیت آل ناصر یعنی سلاطین
۵۶	ایضا	۶۲	شیخ محمد الدین عراسی	۵۰	امام محمد غزالی
۵۷	ایضا	۶۳	سلطان ارغون خان	۵۱	امام احمد غزالی
۵۸	ایضا	۶۴	ناصر الدین قاضی بیضاوی	۵۲	خواهر بود و چشمی
۵۹	ایضا	۶۵	شیخ سعدی شیرازی	۵۳	جاء الله زخرفه حسبه تفسیر
۶۰	ایضا	۶۶	مولانا امامی الهومی	۵۴	حکیم سنائی تولد حلیقه الحقائق
۶۱	ایضا	۶۷	سلطان جلال الدین در شاخ	۵۵	شیخ الاسلام احمد جام
۶۲	ایضا	۶۸	قاضی جمید الدین ناگوری	۵۶	یوسف بهدانی
۶۳	ایضا	۶۹	شاه کرک	۵۷	سلطان سخر بن سلطان جلال الدین
۶۴	ایضا	۷۰	مات ششم	۵۸	ملک شاه
۶۵	ایضا	۷۱	سلطان غازان خان قطب سلطان	۵۹	شیخ عبدالقادر گیلانی
۶۶	ایضا	۷۲	ملک شمس الدین اکبر	۶۰	ذکر لوح مزار عقیفه
۶۷	ایضا	۷۳	ملک بنیر الدین بهمن	۶۱	رشیدی سمرقندی
۶۸	ایضا	۷۴	مولانا قطب الدین علامه	۶۲	ذکر قرآن کردن بهفت سیاره
۶۹	ایضا	۷۵	خواجه جام الدین تبریزی	۶۳	
۷۰	ایضا	۷۶	سلطان الجایتو قطب سمرقند	۶۴	
۷۱	ایضا	۷۷	سلطان علامه الدین خلیفه سمرقندی	۶۵	
۷۲	ایضا	۷۸		۶۶	
۷۳	ایضا	۷۹		۶۷	
۷۴	ایضا	۸۰		۶۸	
۷۵	ایضا	۸۱		۶۹	
۷۶	ایضا	۸۲		۷۰	
۷۷	ایضا	۸۳		۷۱	
۷۸	ایضا	۸۴		۷۲	
۷۹	ایضا	۸۵		۷۳	
۸۰	ایضا	۸۶		۷۴	
۸۱	ایضا	۸۷		۷۵	
۸۲	ایضا	۸۸		۷۶	
۸۳	ایضا	۸۹		۷۷	
۸۴	ایضا	۹۰		۷۸	
۸۵	ایضا	۹۱		۷۹	
۸۶	ایضا	۹۲		۸۰	
۸۷	ایضا	۹۳		۸۱	
۸۸	ایضا	۹۴		۸۲	
۸۹	ایضا	۹۵		۸۳	
۹۰	ایضا	۹۶		۸۴	
۹۱	ایضا	۹۷		۸۵	
۹۲	ایضا	۹۸		۸۶	
۹۳	ایضا	۹۹		۸۷	
۹۴	ایضا	۱۰۰		۸۸	
۹۵	ایضا			۸۹	
۹۶	ایضا			۹۰	
۹۷	ایضا			۹۱	
۹۸	ایضا			۹۲	
۹۹	ایضا			۹۳	
۱۰۰	ایضا			۹۴	

۱۱۱	احمد آباد گجرات	۹۶	تاریخ وفات بزرگ	۸۸	سید حسین
ایضا	سلطان غلیل اللہ غفر عنہ میران شاہ	ایضا	سلطان ادیس جلاتر	۸۹	قطب الدین مبارک شاہ خلجی
۱۱۲	مسجد گجرات	۹۷	تاریخ عمارت در دہلی	ایضا	شرف الادب شیخ ابو علی تلمذ
ایضا	ناصر الدین سلطان محمود شاہ	ایضا	قاضی بہار الدین شیرازی	۹۰	شیخ نظام الدین اولیا
ایضا	لودی	ایضا	خواجہ غلام فقیہ کرمانی	۹۱	سلطان غیاث الدین تغلق شاہ
ایضا	دولت خان لودی بادشاہ دہلی	ایضا	شیخ جلال شہر جوہر دہلی	۹۲	خسرو شاعران امیر خسرو دہلوی
۱۱۳	امیر قوام الدین سبحانی	۹۸	شیخ شعیب اسحق بیابانی	۹۵	ملک شمس الدین کرت
ایضا	سلطان خضر خان بادشاہ	ایضا	سلاطین آل مظفر	ایضا	شیخ صفی الدین اردبیلی
ایضا	مخدوم شاہ نقی	ایضا	ابوالقوارس شاہ شجاع ابن محمد مظفر	۹۶	شیخ طراز الدولہ سمنانی
ایضا	شیخ محمد گیسو دراز	۱۰۰	خواجہ جمال الدین توران شاہ	ایضا	سلطان ابوسعید خان
۱۱۴	سید شاہ نعمت احمد ولی	ایضا	سربداران سبزواری	۹۷	نہرست سلاطین مغول
ایضا	سید قاسم انوار	۱۰۱	کالی مسجد در دہلی	ایضا	شیخ اوحمد الدین اصفہانی
ایضا	سلطان مبارک شاہ بادشاہ دہلی	ایضا	سلطان فیروز شاہ بارہک	۹۸	شیخ حسن کوچک
۱۱۵	مرزا باسیفر ابن مرزا شاہ رخ	۱۰۲	مولانا ابن الدین ابوبکر	ایضا	بدر چاچی لقب بفرزان
ایضا	دبیر الدین شاہ دارمکن پوری	ایضا	خواجہ بہار الدین نقش بند	ایضا	سلطان محمد تغلق شاہ
۱۱۶	سکندر ترکان لکھنؤ	ایضا	شمس الدین محمد خواجہ حافظ شیرازی	۹۹	شیخ نصیر الدین چراغ دہلی
ایضا	سلطان محمد ابن میران شاہ	۱۰۴	امام سعد الدین تفتازانی	۹۰	ملک ابراہیم بیہو
ایضا	شیخ وجیہ الدین احمد	ایضا	شاہ منصور بن محمد مظفر	ایضا	خواجہ قوام الدین حسن
۱۱۷	سلطان محمد شاہ بادشاہ دہلی	۱۰۵	نامت شہم	ایضا	طغان تیمور خان
ایضا	مرزا شاہ رخ ابن امیر تیمور جعفر	ایضا	ناصر الدین سلطان محمود شاہ لودی	ایضا	امام یافعی مشہور قطب مکہ
۱۱۸	جامع مسجد جوہنور	۹۱	بادشاہ دہلی	۹۱	قاضی شیخ محمد الدین اسماعیل شیرازی
ایضا	میرزا الغریب کورکان ابن شاہ رخ	ایضا	نصرت شاہ لودنی بادشاہ دہلی	ایضا	احوال یلکانیہ شیخ حسن بزرگ
۱۱۹	میرزا عبد اللطیف ابن میرزا الغریب	۹۲	شیخ کمال خجندی	۹۲	شاہ شیخ ابواسحاق شیرازی
ایضا	سلطان طراز الدین	۹۳	امیر تیمور کورکان لقب صاحبقران	۹۳	ملک کیومرث
۱۲۰	مولانا اسحاق	۹۴	شیخ نور قطب عالم	۹۴	خواجہ قوام الدین صاحب عیار
ایضا	سلطان بابر بہار ابن میرزا باسیفر	ایضا	اقبال خان لودی بادشاہ دہلی	ایضا	تاریخ فتح دہلی سلطان ابوسعید
ایضا	خواجہ شمس الدین محمد کوسوی جامی	۹۵	مرزا میران شاہ	۹۵	میر سید علی ہمدانی
۱۲۱	میر حبیب اللہ ازخاندان سید نعمت اللہ ولی	ایضا	سلطان احمد جلالی لودی	ایضا	غفر الدین امیر محمود شہو ابن بہمن
		ایضا	قراوسف ترکان	ایضا	ملک معز الدین حسین کرت

۱۳۱	امیر نظام الدین علی شیر	۱۳۵	سید حسین شهید	ایضا	سلطان بایون شاد نامی بهمنی
ایضا	شیخ سما و الدین	۱۳۸	بایقی احوال بادشاهان شروران	۱۵۱	شیخ آذری
۱۳۲	مولانا عبد الجلیل	ایضا	فتح شروران از ملها مشایخ صفوی	ایضا	مولانا طوسی
ایضا	سلطان محمود مرزا بن یونس خان	ایضا	خواجہ محمد شریف بھری	ایضا	خواجہ سالار
ایضا	ذکر مسجد سوخته	ایضا	ذکر تربت جگم سلطان	۱۵۲	جهان شاه ابن قرا یوسف ترکمان
۱۳۳	ابو الغازی سلطان حسین مرزا	۱۳۹	نصیر الدین محمد بایون بادشاه	ایضا	احوال بادشاهان بالوہ
۱۳۴	سلطان سکندر شاه لودی عرف	۱۴۰	شیر شاه بادشاه	۱۵۳	سلطان محمود شاه خلجی بادشاه بالوہ
۱۳۵	نظام خان	ایضا	کھاری باولی	۱۵۴	سلطان ابوسعید میرزا زاد امیر تیمور
۱۳۶	سلطان بابرید بادشاه روم	ایضا	شاه طاہر دکنی	ایضا	میرزا یادگار محمد از اولاد امیر تیمور
ایضا	میر افضل خواب بین	۱۴۱	جغتاس سلطان	۱۵۵	ذکر شیر قنوج
ایضا	تاریخ حوض چارسو	ایضا	شاه علار الدین مجذوب	ایضا	ذکر گنبد شہر قنوج
۱۳۸	خواجہ آصفی ولد خواجہ نعمت اللہ	ایضا	ذکر عمارت چہل زینہ در قندہار	ایضا	سلاطین آق قویونلو
۱۳۹	سلطان سلیم بن سلطان بابرید دہلی	۱۴۲	شیخ محمد رفیع الدین محدث	۱۵۷	ذکر سلاطین دکن
ایضا	مولانا عبد اللہ ہاتفی	ایضا	مولانا حسن	ایضا	خواجه محمود کاوان گیلانی
ایضا	میر غیاث الدین محمد	ایضا	مولانا ابو الخیر خوارزمی	ایضا	سلطان محمد شاه بهمنی
۱۴۱	مولانا امیدی	۱۴۳	سلطان سلیم شاه	۱۵۸	ذکر سلاطین ایران فتح و غلبہ و غیر آن
۱۴۲	شاه اسمعیل صفوی	ایضا	سلطان محمود شاه گجراتی	ایضا	سلطان جنیدار دیلی
۱۴۳	سلطان ابراہیم حسین لودی	۱۴۴	سلطان فیروز شاه پسر سلیم شاه	۱۵۹	ذکر باشاہان شروران
ایضا	شیخ حاجی عبد الوہاب بخاری	۱۴۵	سلطان محمود شاه عادل	۱۶۰	سلطان بہلول لودی
۱۴۴	مولانا ہلالی استر آبادی	ایضا	میرزا شرت جهان	ایضا	خواجہ عبید اللہ احقر شہید
ایضا	طہیر الدین محمد بابر شاه بادشاه	ایضا	سلطان ابراہیم سور	ایضا	میرزا عمر شیخ ابن ابوسعید میرزا
تاریخ نہر گدہ مغلطہ		۱۴۶	سلطان سکندر شاه سور	۱۶۱	مولانا نور الدین عبد الرحمن شہید
۱۴۵	تاریخ حوض لطیف	ایضا	سرگزشت ہمایون بادشاه	ایضا	بمولوی جامی
۱۴۶	امیر نوشروران	ایضا	میرزا بہدال برادر ہمایون بادشاه	۱۶۲	پہلوان محمد شہدی
ایضا	مولانا شہاب الدین معامی	ایضا	میرزا محمد عسکری برادر ہمایون بادشاه	۱۶۳	ذکر سلاطین گجرات
ایضا	مولانا بلی شیرازی	۱۵۰	میرزا کامران	ایضا	مات دہم
۱۴۷	شیخ حجابی دہلوی	ایضا	میرزا جغت ہمایون بادشاه از ایران	۱۶۴	شیخ یحیی سنبل
ایضا	شیخ عبد القدوس کنگوی	ایضا	قصہ نظام سقہ	۱۶۵	شمس الدین محمد روحی
ایضا	سلطان بہادر شاه گجراتی	ایضا	شہنشاہم بیگ	۱۶۶	امیر کمال الدین حسین
				ایضا	مولانا حسین واعظ

جلال الدین محمد اکبر شاه بادشاه	۱۳۶	در تاریخات لاجپین	۱۳۶	محمد حکیم میرزا ابن میانون بادشاه	ایضا
تذکره وضع تاریخ الی	۱۳۸	فتح بروج	ایضا	شیخ ابراهیم	ایضا
فتح اکبر شاه بر بهلول	۱۳۹	بنیاد شهر بخونی	۱۳۹	تاریخ رساله مناجات	۱۹۱
عبسی خان ولد لوند گرجی	ایضا	ولادت جهانگیر بادشاه عرف سلطان سلیم	ایضا	راجه میر بل	ایضا
محمد بیرم خان خاننارمان	۱۴۰	ولادت سلطان شاه مراد	۱۴۰	سلطان محمد صفوی	ایضا
سلطان احمد شاه گجراتی	ایضا	مسجد فتحپور سیکری	ایضا	میرزا سلیمان بدخشی	۱۹۲
تاریخ صلح	۱۴۱	در وازه کلان فتحپور سیکری	ایضا	شیخ سلیمان بلگرامی	۱۹۳
ملوک شاه	ایضا	شیخ سلیم حشمتی فتحپوری	ایضا	امیر فتح الله شیرازی	ایضا
تاریخ مراجعت اکبر شاه	ایضا	نوامی پیرزاده	ایضا	راجه نوادرل	۱۹۴
درس مسجد ابراهیم بسکرم	ایضا	شاه عبدالغفور عرف بابا کپور	ایضا	راجه بهگوان داس	ایضا
خان اعظم	۱۴۲	فتح گجرات	ایضا	شیخ وجیه الدین علوی گجراتی	ایضا
محمد یوسف	ایضا	ولادت سلطان دانیال	ایضا	مولانا عرفی	۱۹۵
امیر تقی الدین محمد صدر	ایضا	فتح قلعه سمورت	ایضا	خواجہ محمد بختی	ایضا
شیخ محمد غوث گواگیری	۱۴۳	حاجی افضل بلگرامی	ایضا	حافظ رخنه	ایضا
فتح قلعه رفته پنور	ایضا	ملک اشرف مولانا غزالی مشهدی	ایضا	بنیاد قلعه الہ آباد	۱۹۶
تولد و فرزند توانان	ایضا	ملا علی محدث طاری تخلص	ایضا	قصہ کندیرم چاری	۱۹۷
راجه رام راج بیجاگری	ایضا	سلطان سلیم بادشاه روم	ایضا	نات یاز دہم	۱۹۸
صبوحی شاعر	۱۴۴	بلغ فرح بخش	ایضا	قاضی ابوالفتح بلگرامی	ایضا
میر سید جامہ بان	ایضا	وادشاه بادشاه بنگالہ	ایضا	خواجہ ابراهیم حسین	ایضا
حضرت شاه علی گجراتی	ایضا	شاه طہاسب صفوی	ایضا	میرزا عزیز کوکہ	ایضا
نیلی جھتری	ایضا	شاه اسمعیل صفوی ثانی	ایضا	تاریخ کتاب ہفت اقلیم	۱۹۹
سلطان سلیمان بادشاه روم	ایضا	امیر عبدالقادر ولد قاضی مسعود	ایضا	سلطان مراد بادشاه روم	ایضا
خان زمان علی قلی خان	۱۴۵	مولانا قاسم گاہی	ایضا	مولانا شیخ نظام بلگرامی	ایضا
شیخ عبدالعزیز دہلوی	۱۴۶	سلطان علی عادل شاه بیجاپوری	۱۴۶	شیخ عبدالقادر بدایونی	ایضا
فتح قلعه چنور	ایضا	ملا حسین نقشی	ایضا	شیخ ابوالفیض فیضی	۲۰۰
بنای پل چنور	۱۴۷	شیخ جلال تھانگیری	۱۴۷	جامع مسجد مبارک	۲۰۲
حضرت شیخ علی متقی	ایضا	خواجہ منصور شیرازی	ایضا	دروازہ محل سرای رہتاس	ایضا
فتح قلعه رفته پنور و فغانی	ایضا	شاه قاسم	ایضا	مولانا حاجی محمد کشمیری	ایضا
بنیاد قلعه اکبر آباد	۱۴۸	کہ خدائی شاہزادہ سلطان سلیم	۱۴۸	عبدالقدیر خان اذہب	ایضا

۲۲۷	حرام الله وردی خان	۲۱۸	فتح قلعه یاد کو به رور بند	۲۰۳	سلطان شاه مراد
۲۲۸	زلالی خوانساری	۲۱۹	میر عبد الواحد شادری	۲۰۴	شیخ ناگه
۲۲۹	سلطان خسرو پسر جهانگیر بادشاه	۲۲۰	شیخ علی احمد	۲۰۵	شاه موسی
۲۳۰	پیل قلعه سلیم گده	۲۲۱	سید سید کبیر	۲۰۶	رفیع الدین شاعر
۲۳۱	رفیق شاه عباس صفوی بزیارت	۲۲۲	میر نور الله شستری	۲۰۷	فتح ولایت لار
۲۳۲	خط نجف و تسخیر قلعه بغداد	۲۲۳	حوض جهانگیری	۲۰۸	تاریخ بر سنگ تربت شخصو
۲۳۳	لمسی داس شاهر جندی	۲۲۴	خواجہ مرتضیٰ آری	۲۰۹	شیخ ابو الفضل علامی
۲۳۴	شیخ احمد سربندی	۲۲۵	ولی محمد خان اذیک	۲۱۰	جامع مسجد بلگرام
۲۳۵	میر عبد الله ترمری	۲۲۶	میر سنجر	۲۱۱	تخت سنگ موسی
۲۳۶	سلطان پرویز پسر جهانگیر بادشاه	۲۲۷	تاریخ پیل دہلی	۲۱۲	خواجہ باقی بالله
۲۳۷	ملک الشعر طالب املی	۲۲۸	میرزا جعفر فریدینی الخاطیہ صفحہ	۲۱۳	شیخ عبد الواحد فاروقی
۲۳۸	ملا عبد اللطیف سلطان پوری	۲۲۹	سلیم سلطان بیگم	۲۱۴	حمیدہ بانو بیگم ملقب بمریم مکانی
۲۳۹	عبد الرحیم خان خاں خاں	۲۳۰	تاریخ کتاب خانہ ملا یوسف	۲۱۵	سلطان دانیال
۲۴۰	وفات جهانگیر بادشاه	۲۳۱	راجہ مان سنگہ	۲۱۶	وفات محمد اکبر شاه بادشاه
۲۴۱	سلطان داود بخشش	۲۳۲	شانی شاعر	۲۱۷	جلوس جهانگیر بادشاه
۲۴۲	سلطان شہر یار	۲۳۳	آقا رضی اصفہانی	۲۱۸	نور جہان بیگم
۲۴۳	شہاب الدین محمد صاحب قرآن	۲۳۴	قدس انصاری سہارن پوری	۲۱۹	سمات مہری
۲۴۴	شاہجہان بادشاه	۲۳۵	قاضی ابو العلاء عرف قاضی پدہ	۲۲۰	سمات زوجہ شیخ عبد الله
۲۴۵	شاہ عباس صفوی	۲۳۶	ملا ملک قمی	۲۲۱	سمات نہانی
۲۴۶	دیوان خاص قلعه اکبر آباد	۲۳۷	محاصرہ قلعه ایروان	۲۲۲	سمات بندرکی
۲۴۷	میر محمد باقر داماد	۲۳۸	ملک عنبر حبشی	۲۲۳	سمات اتون
۲۴۸	ارجندہ بانو بیگم مخاطبہ ممتاز محل	۲۳۹	ستارہ دم دار	۲۲۴	سمات سمر قندی
۲۴۹	قدہاری بیگم	۲۴۰	مدرسہ بلنکوٹش پی	۲۲۵	دختر درویش قیام بہر داری
۲۵۰	شیخ بدیع الدین سہارن پوری	۲۴۱	خانقاہ بلنکوٹش بہادر	۲۲۶	سمات حجابی
۲۵۱	عمارت خاص محل شاہجہان بادشاه	۲۴۲	ذکر افتادہ شہاب زامان و خاتون	۲۲۷	سمات عصمتی
۲۵۲	حضرت شیخ بہرہ بخش	۲۴۳	مشمیر از ان	۲۲۸	سمات نشانی
۲۵۳	تاریخ آوڑون تہری از بابا	۲۴۴	شیخ بہاء الدین آملی	۲۲۹	سمات دختر امیر بادشاہ
۲۵۴	یہجف	۲۴۵	عمارت اوجین	۲۳۰	سمات ہمدی
۲۵۵	کد فدائی شاہزادہ محمد ولد شاہوہ	۲۴۶	مسجد بنگالہ	۲۳۱	سمات آقا سہ

۲۶۱	مسجد تنوچ	۲۵۲	احوال دہلی قدیم	۲۴۲	گد خدائی شاہزادہ محمد شجاع
ایضاً	ملا شاہ بخشی	ایضاً	ایضاً	ایضاً	تولد سیلوان شکوہ
۲۶۲	مسجد سہارنپور	۲۵۳	مسجد جامع اکبر آباد	ایضاً	نواب مہابت خان
ایضاً	ایضاً	۲۴۳	باقی احوال سلاطین روم	۲۴۳	تحت طاوسی
۲۶۳	شہادت سرمد	۲۵۴	اعظم خان	۲۴۴	شیخ میر لاہوری
۲۶۴	پل سلیم گدہ	ایضاً	فتح قلہ قندہار	ایضاً	مسجد جیمہر
ایضاً	نواب اسلام خان زیر اعظم	ایضاً	شیخ محب اللہ آبادی	ایضاً	باقر خان
۲۶۵	نواب بنجابت خان خاٹھانان	۲۴۵	میر نعمان اکبر آبادی	۲۴۵	نواب افضل خان علامی
ایضاً	وفات شاہجہان بادشاہ	ایضاً	میر صاحب الملقب بکشتی	ایضاً	باقر خان نجم ثانی
۲۶۶	غضنفر خان	ایضاً	مسجد اکبر آباد	ایضاً	غیرت خان
ایضاً	باغ مراد آباد	ایضاً	امیر ابو العلاء اکبر آبادی	ایضاً	سید عبدالقادر بخاری اکبر آبادی
۲۶۷	شیخ حسن بن شیخ فطر اللہ	ایضاً	ملک اشغرا ابوطالب کلیم	ایضاً	تاریخ بزرگ عورتے
ایضاً	شیخ محمد معصوم	۲۴۶	شیخ فیض اللہ	۲۴۶	شیخ عبدالحق محدث دہلوی
ایضاً	غنی کشمیری	ایضاً	مونی مسجد	ایضاً	شیخ محمد صادق کنکوی
۲۶۸	تاریخ وفات بانی کوکلی	ایضاً	شیخ عبدالملاحد	ایضاً	شاہ صفی صفوی
ایضاً	سید نصرت اللہ نارولی	۲۴۷	میر الہی	۲۴۷	شہید شاعر
۲۶۹	مرزا صائب	ایضاً	میر کیچے کاشی	ایضاً	جہان آرا بیگم
ایضاً	شیخ محمد حسن فانی	۲۴۸	مسجد دانی	۲۴۸	تاریخ پل علی مردان خان
ایضاً	داشند خان	ایضاً	حضرت سید بانی	ایضاً	قلعہ جلال آباد
۲۷۰	خواجہ عبدالرؤف	ایضاً	شیخ عبدالمطیف برہانپوری	ایضاً	فتح بلخ و بدخشان
ایضاً	باغ حسین	۲۴۹	شیخ اسمعیل حشتی اکبر آبادی	۲۴۹	ماریج خوشنمید گاہ بہار
ایضاً	تاریخ سرای بنجھا درنگر	ایضاً	نواب سعد اللہ خان وزیر	ایضاً	جامع مسجد اکبر آباد
۲۷۱	گد خدائی شاہزادہ محمد اکبر	۲۵۰	نواب علی مردان خان	۲۵۰	حاجی محمد خان قدسی
ایضاً	ایضاً	ایضاً	چندر بہان برہمن	ایضاً	شیخ کبیر عرف بالابیر
ایضاً	ایضاً	۲۵۱	مسجد جامع شاہجہان آباد	۲۵۱	حکیم رکن کاشی
ایضاً	ایضاً	ایضاً	محبوسی شاہجہان بادشاہ	ایضاً	مولوی عبدالقدوس ولد رشید
۲۷۲	مسجد عالمگیر بادشاہ	ایضاً	ولادت و جلوس عالمگیر بادشاہ	ایضاً	سید جلال بخاری
۲۷۳	سکندر شاہ	ایضاً	نخل مہر عالمگیر بادشاہ	ایضاً	شیخ ناصر اکبر آبادی
ایضاً	شاہزادہ سلطان محمد	۲۵۲	فتح عالمگیر بادشاہ بسلطان شجاع	۲۵۲	حضرت ولی محمد نارولی
ایضاً	سید خان قریشی	۲۵۳	شہادت شاہزادہ محمد دارا سکوہ		

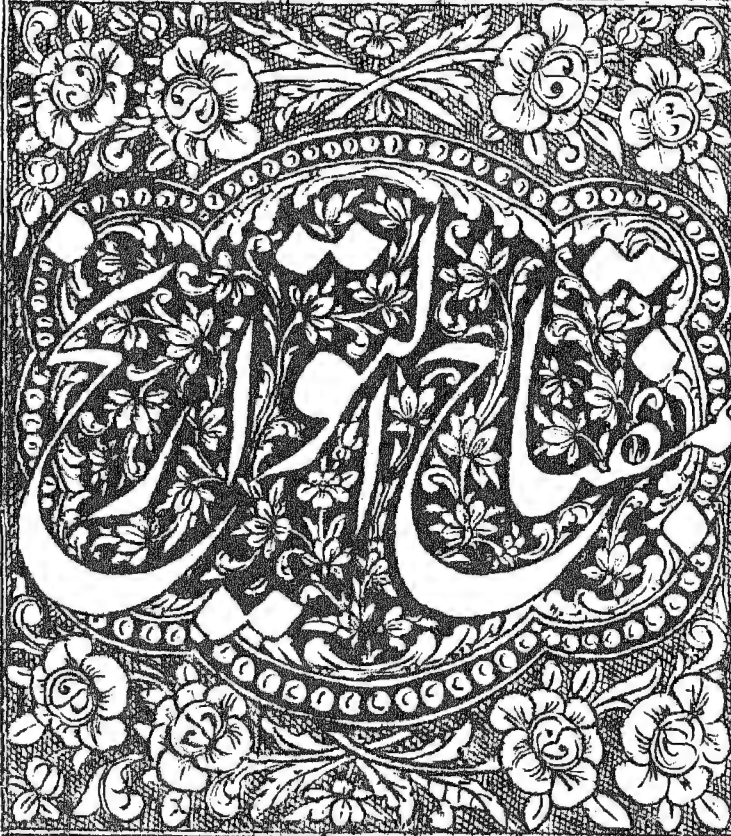
۳۰۴	رفیع الدوله شاه جهان ثانی	۲۸۸	مسجد عالم گنج در کبر آباد	۲۸۰	شیخ هندی ابن شیخ کبیر الما بپر
۳۰۵	ایضا محمد شاه بادشاه	ایضا	نواب شالیسته خان	ایضا	میر بهیچل
۳۰۶	ایضا قطب الملک شید عبداللہ خان	ایضا	قاضی محمد سعید بلگرامی	ایضا	مرزا محمد علی ماہر
	۲۸۹	۲۸۹	باغ ندک	۲۸۱	شید علی کبیر
۳۰۷	ایضا مولوی شیخ محمد	ایضا	شیخ محمد اسحاق بلگرامی	ایضا	تاریخ چاہ و حوض
۳۰۸	ایضا میر عبدالواحد بلگرامی	ایضا	میر محمد زمان راسخ	ایضا	تاریخ چاہ
ایضا	ایضا مسجد سنہری	ایضا	امام ناصر علی	ایضا	تاریخ بنانی چار محل جیدر آباد
ایضا	۲۹۰	۲۸۳	میرزا قطب الدین مائل	۲۸۳	سرای میران
ایضا	ایضا ستارہ دم دار	ایضا	نواب شاگر خان	ایضا	بختا در خان
۳۰۹	ایضا اعظم الدین خان	ایضا	شیخ عبدالرہیب کاکوری	ایضا	سید اجمی و سنبہاجی مرہٹہ
ایضا	ایضا مسجد روشن الدولہ	ایضا	فتح قلعه بسنت گدہ	ایضا	فتح یافتن نواب شکر اللہ خان
ایضا	ایضا شاہ مردان	ایضا	فتح قلعه ستارہ		بہر اچوتان میوات
۳۱۰	۲۹۳	۲۸۳	فتح قلعه بردلی	۲۸۳	در فتح بعضی ممالک دکن
۳۱۱	ایضا میرزا عبدالغنی کشمیری	ایضا	ولادت پسر شکر اللہ خان	ایضا	در فتح بیجا پور
۳۱۲	ایضا باغ ناظر روز افزون	۲۸۴	زینب النساء بیگم	۲۸۴	در فتح جیدر آباد
ایضا	۲۹۳	ایضا	لطف اللہ خان پسر سعد اللہ خان	ایضا	فتح کوکندہ و جیدر آباد
ایضا	ایضا فخر المساجد	۲۸۵	در ولادت پسر و دختر کرم اللہ خان	۲۸۵	فتح قلعه اودنی
ایضا	ایضا سید برکت اللہ	ایضا	در وفات عالمگیر بادشاہ	ایضا	مسجد جاجپور
ایضا	۲۹۴	ایضا	شاہزادہ محمد اعظم شاہ	ایضا	محمد علیخان
۳۱۳	ایضا نواب جان تارخان	۲۸۶	امتیاز خان صفایانی	۲۸۶	شاہ پیر محمد سلونی
ایضا	۲۹۶	ایضا	زینت النساء بیگم	ایضا	نواب شکر اللہ خان
ایضا	ایضا تاریخ شاذ و نادر	ایضا	شیخ محمد افضل اللہ آبادی	ایضا	مات دوازدهم
۳۱۵	ایضا احمد یار خان متخلص بکیتا	ایضا	شاہ عالم بہادر شاہ	ایضا	میرزا معزالدین محمد موسوی
ایضا	۲۹۹	ایضا	محمد جہاندار شاہ	ایضا	کد خدائی عنایت اللہ خان
ایضا	۳۰۰	۲۸۷	امیر الامرا ذوالفقار خان	۲۸۷	شیخ سلیمان
۳۱۶	ایضا میر محمد افضل لہ آبادی	ایضا	میرزا ایزد بخش رسا	ایضا	فتح قلعه بہتر
ایضا	ایضا نواب شکر اللہ خان	ایضا	محمد فرخ سیر بادشاہ	ایضا	روح اللہ خان میر بخشی
ایضا	۳۰۳	ایضا	مسجد قطب لاقطاب	ایضا	شاہ نور درویش
۳۱۷	ایضا میر طفیل محمد بلگرامی	ایضا	محمد رفیع الدربہات بادشاہ	ایضا	حافظ سید ضیاء اللہ بلگرامی

۳۴۹	مسجد در آله آباد	۳۴۹	مسجد شاه شریف در اورنگ آباد	۳۴۹	نواب نادر شاه بادشاه
ایضا	مرزا محمد بیگ خان ✓	ایضا	غزل دو فوات احمد شاه بادشاه	۳۵۰	نواب برهان الملک سعادت خان
ایضا	تاریخ مسجد آله آباد	۳۵۰	نواب منصور علیخان صفدر جنگ	۳۵۱	شیخ روح الامین بلگرامی
ایضا	نواب احمد خان بنگش آله آبادی	ایضا	شاه پیر اشرف سلونی	۳۵۲	سید جعفر متخلص نجیبی زیر لورکی
۳۵۰	وفات احمد شاه ابدالی	ایضا	میر نواز سن علی متخلص فقیر	۳۵۳	ستاره و بناله دار
ایضا	شاه غلام قطب الدین آله آبادی	ایضا	شاه شریف اورنگ آبادی	۳۵۴	شاه گرامی
۳۵۱	جوان سراج	ایضا	تاریخ قیصر حوضی	۳۵۵	ستاره و بناله دار
ایضا	وفات نجیب الدوله در دانه شدن	ایضا	قدم رسول	۳۵۶	نواب اسیر الدوله و سید یار خان
ایضا	شاه عالم بادشاه از آله آبادی	ایضا	نواب علی دردی خان مهابت جنگ	۳۵۷	قرلباش خان متخلص بامید
۳۵۲	فتح یافتن نواب شجاع الدوله	۳۵۷	نواب سراج الدوله ناظم بنگاله	۳۵۸	نواب امیر خان
ایضا	برحافظ رحمت خان	ایضا	سید کریم الله متخلص غریب	۳۵۹	قتل نادر شاه
۳۵۳	نواب شجاع الدوله	ایضا	سید قطب الدین عرف متجلی	۳۶۰	ذکر احمد شاه ابدالی
ایضا	جنگ کردن نواب نجف خان باجات	۳۶۰	سراج الدین علیخان متخلص آرزو	۳۶۱	فتح محمد شاه بر احمد شاه ابدالی
۳۵۴	عبود بیگ خان بهادر	ایضا	نواب مصصام الدوله شاهنواز خان	۳۶۲	وفات محمد شاه بادشاه
ایضا	سحلی آویخته شدن هندوکاران	۳۶۱	روضه حضرت سلون	۳۶۳	جلوس احمد شاه بادشاه
۳۵۵	سید مرتضی خان لقب بختار الدوله	ایضا	میر محمد یوسف	۳۶۴	نواب نظام الملک صف جاه
۳۵۶	شاه پیر محمد پناه سلونی	۳۶۲	عزیز الدین محمد عالمگیر ثانی بادشاه	۳۶۵	سید علوی خان حکیم
ایضا	شمس صاحب فرانس	۳۶۳	آدم احمد شاه ابدالی مرتبه سوم	۳۶۶	راجا نول راس
ایضا	فتح قلعه گوالیار	ایضا	سوم بشار جهان آباد	۳۶۷	میر غلام نبی بلگرامی
۳۵۷	مرزا جان جانان	۳۶۴	جلوس شاه عالم بادشاه	۳۶۸	سید اعظم الدین
ایضا	وفات نواب نجف خان	ایضا	زمینت النساء بکیم	۳۶۹	راجا پرتی پت
۳۵۸	شته نظر خان	ایضا	امام باره ملک بهار	۳۷۰	شیخ محمد ناصر متخلص به افضل
ایضا	سوانحه که بعد وفات نواب نجف خان	ایضا	گفته شدن سورج مل جات و	۳۷۱	شیخ محمد فخر متخلص به زائر
۳۵۹	نظمو آورده	۳۷۱	آدم احمد شاه ابدالی مرتبه چهارم	۳۷۲	مسجد چوبی
۳۶۰	مولانا فخر الدین	ایضا	نواب صلابت جنگ حیدر آبادی	۳۷۳	سهری مسجد
ایضا	بات سیر و چشم	۳۷۲	نواب نظام علیخان حیدر آبادی	۳۷۴	نواب نظام الدوله ناصر جنگ
ایضا	ذکر که شدن شاه عالم بادشاه	ایضا	فتح یافتن انگور بر نواب شجاع الدوله در کبر	۳۷۵	حافظ اسعد گمتی
۳۶۱	مسجد بیگانه	ایضا	شیخ محمد علی خرمین	۳۷۶	سید غلام نبی متخلص محب
۳۶۲	امام باره نواب آصف الدوله	۳۷۳	مسجد سلون	۳۷۷	نواب بهادر جوادید خان
ایضا	مسجد جعفر سراج	۳۷۴		۳۷۸	نواب محمد الدوله عبد المجید خان

۳۸۹	میرزا کاظم علیخان	۳۸۷	پل نوبسته	۳۶۳	میرزین العابدین خان
۳۹۰	مولانا شاه ابوسعید	ایضا	مولوی فہیم الدین	۳۶۴	تاریخ مسجد
ایضا	از خلق آویخته شدن نواب	ایضا	مرزا محمد حسین قاتیل	ایضا	حکیم دکان خان
۳۹۱	شمس الدین	۳۸۸	وفات نواب وزیر علیخان	ایضا	مسجد فتح پور
ایضا	شاه محمد آفاق	ایضا	وفات جارج وی ٹھہرو	۳۶۵	وفات نواب آصف الدولہ
ایضا	بیکم شہر	۳۶۶	بادشاہ انگلستان	ایضا	نواب وزیر علیخان
ایضا	جلوس ملک انگلستان	۳۶۷	وفات شاہزادہ میرزا جہانگیر	۳۶۷	فتح کردن بونا پارتہ بادشاہ فران
۳۹۳	ذکر وفات سلطان چاہ	ایضا	وفات شاہ محمد اجل الہ آبادی	ایضا	ولایت مصر
ایضا	جلوس محمد علی شاہ سلطان اودہ	۳۶۹	دروازہ نقارخانہ	۳۶۹	ٹیپو سلطان والی سرنگ پٹن
۳۹۴	وفات محمد اکبر شاہ ثانی	۳۷۱	وفات کرکین پدرو	ایضا	حکیم نقا خان
ایضا	جلوس محمد بہادر شاہ بادشاہ	ایضا	مارکو لیس سنٹکس گورنر جنرل	ایضا	تفضل حسین خان کشمیری
۳۹۵	شاہزادہ میرزا سلیمان شکوہ	ایضا	نواب شمشیر بہادر وال بندہ لکھنؤ	ایضا	مدرسہ کلکتہ
ایضا	ذکر نامت شہ مقتدا می سکمان	۳۷۲	شاہ عبد العزیز و ہلوی	۳۷۲	سپہن ملک نواب سادات علیخان
ایضا	وفات راجہ رنجیت سنگھ والی پنجاب	۳۸۲	جنرل احزلونی صاحب	ایضا	بکمنی انگریز
۳۹۹	فتح قلعہ غزنہ و کابل	ایضا	فتح قلعہ بہرت پور	۳۷۴	روضہ حضرت عباس در لکھنؤ
۴۰۰	وفات محمد علی شاہ سلطان اودہ	۳۸۳	نواب غازی الدین حیدر	ایضا	وفات نواب نظام علیخان حیدر آبادی
ایضا	نریا جاہ امجد علی شاہ سلطان اودہ	۳۸۴	مولانا غلام علی	ایضا	کر نیل جان ولیم ہینا صاحب
ایضا	میر نصیر خان والی سندھ	۳۸۵	نواب مقتدر الدولہ مشہور بہ غامیر	ایضا	جنرل جارجس بیرون صاحب
۴۰۱	ذکر تختی نمودن انگریز پنجاب	ایضا	مارچ نائب شدن فضل علیخان	۳۸۶	فتح قلعہ آب آباد از جنرل ایکسٹن
ایضا	از سکمان و باز سپردن النوا	ایضا	سلیمان جاہ نصیر الدین حیدر	ایضا	مرزا ابوطالب خان لکھنؤ
۴۰۲	رہا لیستان	۳۸۷	میرزا یوسف باقر	۳۸۷	وفات شاہ عالم بادشاہ
۴۰۳	فتح قلعہ ملتان و قید شدن ملج دیوان	ایضا	نواب سکندر جاہ حیدر آبادی	ایضا	جلوس محمد اکبر شاہ ثانی
	مخت	۳۸۸	مولوی فضل امام		مجلس حسنہ
		ایضا	مولوی عبد الرحمان		
		۳۸۹	مستر جان ولیم ہیل سپر سولف		میان ٹھو پیرزادہ
		ایضا	وفات نواب مقتدر الدولہ غامیر	ایضا	امام الدین خان حکیم
		۳۹۰	شاہ پیر کریم عطا	ایضا	وفات نواب سعاد علیخان
		ایضا	حکیم حمدی علیخان	۳۹۱	خاصی محمد نجم الدین خان کاکوری
		ایضا	سید ناصر علی متخلص بہ سحر		

کشیای خرمین و استقبای بنقشای نورانی
چرخ خرمین و استقبای بنقشای نورانی

بهار از بهار معانی گلزار انوار خوش بیانی
قدرة التاج بلانعت گوشواره قصاصت و جنت بهر سلاسل

نیمین لطیف فکر لطیف و بی نظیر پرورششی
انفوس صراحتی سلیم و مناسط لم یزل مناد وقت و اوان حید

درین منظره کمال شکر و طبع می توان
چرخ خرمین و استقبای بنقشای نورانی

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE13565

بسم الله الرحمن الرحيم

پوشیده سعاد که چون مؤلف را در اثنا سے سیرکت تواریخ شتقد بین و متاخرین تاریخهای منقولہ وغیرہ کہ موغان حساب
 و باغات در باب ولادت و جلوس و وفات پادشاهان ملیند اقبال و بزرگان سلف حال و ہم صحبت بنای و اتمام بسیار گشته
 عطیہ و سوانح و حالات عجیبہ و غریبہ نظم فرمودہ اند بنظر می آید و باحاطہ اینکه چنین تاریخهای غنی و مرغوب نسبت بہ سبوت یکسر
 و نیز برای رفع شک و شبهائی کہ نویسنده کمال کتب تواریخ در ضبط سده سال بعضی وقایع و سوانح انداختہ اند بہتر ازین سند نیست
 بر سرچہ ہا کاغذ نقلش میگرفت چون بعد چند مدت از ہر نوع تاریخهای کچپ و دلپذیر اجتماع ہم رسید در نظام آن کمر سے
 بر بست و ہر یکی کہ بجا متفرق و پراکنده افتادہ بود فراہم آوردہ بر تواریخ ایام از آغاز سال ہجرت تا سنہ حال کہ یکبارہ وجود
 شصت و چار ہجری مطابق یکہزار و شصت و چہل و شصت کیسوی است بر ششہ ترتیب کشید و سپس شہ از احوال ہر س کہ
 تاریخ او درین کتاب مندرج گشتہ بالبعض حالات عجیبہ صاحب کمالان کہ کرامات غریبہ درویشان کہ اہل اسلام را بہ مقامات و کمالات
 آنہا اعتماد تمام است از کتب معتبرہ و جہل بقیدہ علم و ضبط رقم در آور تا خوانندہ را حقیقی حاصل آید و از مؤلف یادگار سے بماند چون
 بدین دستور کتابی مرتب گردید بہ منقولہ ح التواریخ موسوم ساخته بامید اینکه مصرح کہ قبول افتد زہی و خوشرفت
 بنظر فیض اثر نفع علم و فضل جناب مسٹر مہتری میرزا لیت صاحب سکرتری گورنمنٹ مالکک ہند گذر آید و چون پسند طبع آن عالیجناب
 افتادہ مؤلف را و در شہرت دادن این نختہ اشتیاق زیادہ شد و چون درین ایام کہ ماہیم سیزدہم مات از ہجرت است بنا بران
 این کتاب ہم بکثیرہ مات ازایش یافت سمیت فریاد و حافظہ اینہما آخر بہرہ نیست ہم قصہ غریب حدیثی عجیب است
 از ناظران این کتاب چشم اندازم کہ عند الملاحظہ اگر سہوی یا خطا بنظر افتد بر کج زبانی این ہیچدان خیال نمودہ قلم اصلاح
 بران جاری دارند بہت پیشش گر خطای سی و طعنہ منہ کہ کہ ہیچ نفس اشہر خالی از خطا نبود اگر ناظران این نسخہ
 خوانند کہ بہت حروف و نام مؤلف این سواد و اسلیم سیل واقف شوند برین رباعی عمل فرمایند رباعی

قلب کہ لفظ ساط و بعد از ان اسے لی نظیر
 باز چون گیرے شہ حرف آخرین از سبیل
 پانچ حرف اولین را از وسط محمود گیر
 میشود ای جان من آگہ ز نام این حقیقہ

در بیان اقسام تواریخ

باید دانست که تاریخ صنعتی است که آن تعیین بسال است خواه آن سال هجری باشد خواه عیسوی یا فصلی یا سندی یا جمادی یا سال الهی و مؤلف درین اوراق اینمه تاریخها را فراهم آورده و در تاریخ اعداد و حروف کتبوی از روی حساب ایجاد میگردد و مفسرین خواه نظم باشد خواه شروآن بر دو نوع است مطلق و تقیید و مطلق تاریخی بود که بی کم و زیاد از اعداد و حروف مصرعی یا سندی یا فقره یا فطری سال مطلوبه بر آید چنانکه ازین مصرعی بی کم و زیاد سال وفات جهانگیر پادشاه برمی آید مصرع جهانگیر از جهان نهم سفر کرد و بعضی از مورخان از حروف مملوکی نیز تاریخ بر آورده اند مثلاً و قتیکه امیر تیمور در شصت و پنج هجری فتح ولایت روم نمود یکی از مورخان تاریخ را در حروف ضناد منقوطة یافته و چنین گفته که نسبت الروم فی ادنی الارض به تواریخ تقیید بر دو قسم است داخلی و خارجی و تقیید داخلی آن بود که اگر اعداد حروف مصرعی یا فقره یا فطری از سال مطلوبه کم شوند حرفی یا فطری را که بچسب و مناسب تمام باشد می آرند و عددش را داخل آن مصرعه نمایند چنانچه این بیت در باب شهادت حافظ رحمت خان یافته اند بیت چو لفظ طغر تاریخ دیدند به پای سحر حافظ بریدند و تقیید خارجی آنست که اگر اعداد سال مطلوبه از احتیاج زیاده باشد آنرا تا باین شالیست که نمایند چنانچه این مصرع در باب وفات اکبر شاه پادشاه مصرع الف کشید ملا یک ز فوات اکبر شاه و دیگر تاریخ تو شیخ است که قایل قطعه یا تقصیده گوید که از اعداد حروف اول یا آخر مصرعه تاریخ بر آید و تاریخ صورتی است و معنوی آنست و شاعر تاریخی را صاف صاف در مصرعه بیان نماید و اگر اعداد حروف این مصرعه از روی حساب جل نیز بگیرند همان تاریخ استخراج یابد از آن نوع یکی آنست که شهاب الدین معامی در وقایعها یون پادشاه یافته مصرع در نصد و سی و هفت بوده و این مصرعه که مؤلف در فتح قلعه اکبر آباد یافته نیز بر همان قسم است اما تفاوتی که بطور صدوری سنه عیسوی صاف ظاهر است و بطور معنوی سال هجری از روی حساب بجد بر آید مصرع گفت شصت و یک هزار سنه از سال

ذکر آفرینش و پیدایش ابوالبشر آدم و اولادش

در تورات مرقوم است که حق سبحانه تعالی در عرصه هفت روز زمین و آسمان را در هر چه که در آن است پیدا کرد و بعد از آن آدم را از خاک آفرید و از پهلوی چپ او خوا را بر آورده به آدم داد و ایشان را در بهشت عدن گذاشت چون از تنبیس ابلیس شجره ممنوعه را خوردند ایشانرا از بهشت بیرون کردند بعد از اخراج از ایشان قین و قابیل پیدا شدند و قین که او را قابیل نیز خوانند برادر خود قابیل را کشت پس قابیل آواره و دشت و بامون گردید بعد از آن از آدم شیت بوجود آمد و از شیت انوس تولد شد و از انوس قینان پیدا شد و از قینان مهلائیل و از مهلائیل سیرد و از سیرد اخنوخ تولد پذیرفت او را بزبان تازی آدریس میخوانند چون او شصت و شصت و پنج ساله شد حق سبحانه تعالی او را نزد خود خواند و او را پسری و متوشلح نام داد و متوشلح ملک بوجود آمد تا آنوقت آدم زنده بود و چون ملک پنجاه و پنج ساله شد آدم بعمر نصد و سی سالگی از جهان حلت نمود و از ملک نوح پنجم پیدا شد و چون ششصد ساله شد طوفان آمد و جمله جهان را آب فرا برد اما نوح بحکم حق سبحانه تعالی کشتی طیار ساخته با فرزندانش خود که سام و حام و یافث نام داشتند و زوجه گان ایشان که همگی شصت تن بودند خود را از عذاب طوفان رها کردند و این واقعه یک هزار و شصت و پنجاه و شش سال بعد از آفرینش و در هزار و شصت و هجده و چهل و چهار سال پیش از تولد عیسی مسیح بوقوع آمده و بالجملة بعد از طوفان سام پسر نوح را پسر سه بوجود آمد از نوح نام و از نوح صالح پیدا شد و از صالح قابر تولد شد و او را هود نیز میخوانند و از هود فلخ پیدا شد و از فلخ را خور و از خور ساروخ و از ساروخ

تا حور و ازنا حور تابع پیدا شد و او را آوز نیز خوانند و از آوز ابراهیم خلیل الله بود و آمد و لوط بنیامین برادر زاده ابراهیم است
 و از ابراهیم اسمعیل از لطف ماجره بوجود آمد و از لطف سارا اسحاق تولد شد از اولاد اسمعیل محمد مصطفی و از اولاد اسحاق عیسی مسیح
 و دیگر بنیامین تولد پذیرفتند بالجمله از اسحاق یعقوب بنیامین پیدا شد و حق سبحانه تعالی او را موسوم با سر ایل خست از انست که
 اولادش را بنی اسرائیل میخوانند و از یعقوب یوسف و دیگر برادرانش پیدا شدند و چون یوسف را پدرش بسیار دوست داشت برادرش
 حسد برده او را در چاه کفان انداختند و بخاران او را از ان چاه بر آورده و در شهر مصر برده بدست قنظر که او را عزیز مصر نیز
 خوانند فروختند و زوجه قنظر که زلیخا نام داشت بر یوسف عاشق گردید و چون دشمن برادرشید او را ستم ساخت و شوهرش یوسف را
 بزندان فرستاد و بعد از چند سال فرعون پادشاه مصر او را از قید رهای بخشید و یکی از مهربان خود گردانید هر گاه که در کفان محطاس
 پیدا آمد پدرش یعقوب و دیگر برادرش با اولاد ایشان که جمله مفقود و دوتن بودند آمده در مصر سکونت اختیار نمودند و یعقوب پیش
 یوسف برود و در مصر بستر حیات گستر دهند از یکی از پسران یعقوب که لوی نام داشت قاضی قاضیست و از قاضیست عمران بوجود آمد
 و از عمران مارون و برادرش موسی بنیامین تولد پذیرفتند و نام خواهر ایشان مریم بود و موسی بنیامین بود که سوک عیسی مسیح
 همچون او دیگری نیز خاسته یکی از بنجرهای او این بود که عصی در دست او حکم الله تعالی ما یکشت و او با حق سبحانه تعالی همکار
 میشد ازین است که او را کلیم الله میخوانند از میوه او دریا نیل خشک شده و لوی بنی اسرائیل که جمله تن سوک از زمان و طفلان زیاده
 از ششصد هزار بودند از دست قنصر فرعون ربانیده از ان دریا عبور ساخته زمین کفان آورده و چون فرعون لقاب
 ایشان نمود با تمامی لشکر خود در ان دریا غرق شد و این واقعه در دهنر پانصد و پانزدهم سال بعد از آفرینش و یکصد و چهارم
 و هشتاد و پنج سال پیش از تولد عیسی مسیح بوقوع آمده الحاصل از نسل یعقوب داود و پیغمبر تولد شد و از داود سلیمان پیغمبر بوجود
 آمد و از نسل سلیمان بن داود شخصی بنام یعقوب پیدا شد و از یعقوب یوسف بوجود آمد و این آن یوسف است که با مریم مادر عیسی مسیح
 منسوب شده بود اما پیش از ان که با هم شوند مریم از روح القدس حامله یافته شد و نسبت مریم بحکم واسطه بداد و پیغمبر میرسد

و کبر بشارت مریم و متولد شدن عیسی مسیح

چون چهار هزار سال بعد از آفرینش منقضی گشت همدان روز علی الصبح و قتیکه مریم در خانه خود بذر حق سبحانه مشغول بود
 که فرشته جبرئیل نزد وی آمده بشارت داد و گفت که مریم جبرئیل از طرف الله احضار بهر اهت و با تو راضی است مریم
 که خورشید و شیشه بود از کلام او مضطرب شده در اندیشه افتاد که آیا این چه نوع بشارت است فرشته خدا گفت که ای مریم مترس
 زیرا که خدا با تو خوش است و من انیک بشارت آورده ام که تو آب تن خواهی شد و پسری خواهی زیاده نام او عیسی خواهد بود
 زیرا که او رسول بزرگ خواهد بود و فرزند خدا تعالی خوانده خواهد شد مریم گفت این چگونه تواند شد حال آنکه من روی مردی
 ندیده ام ملک جواب داد که نزد خدا هیچ امری محال نیست بدانکه روح القدس بر تو نازل خواهد نمود و سایه خدا تعالی بر تو خواهد
 نیار ان آن مولود مقدس فرزند خدا خواهد شد و بنو تنش تا باید خوابد مانند الیسا ط که زوجه زکریا و خویش است او نیز در حالت
 پیری و ضعیفی شش ماه است که از قدرت کامله حق سبحانه تعالی بارور شده است و پسری خواهد زیاده نامش یحیی بناده
 خواهد شد و او پیشتر و آن مولود مقدس خواهد گردید بالجمله روزیکه جبرئیل بشارت بمهریم آورد ان روز مطابق بود با روز
 بیست و سوم مارچ چهار هزار و هشتصد و پنجم سال از تاریخ که آنرا تاریخ جولیان گویند و چهار سال و نه ماه و نه روز پیش
 از آغاز تاریخ عیسوی قدیمی موافق بیست و سوم آور سال سه صد و هفت هجری مطابق تقویم میلادی و بیست و هفتم سال از تاریخ یهودی

سال پنجاه و پنج روز بعد از آن سال که از ما در وجود آمده یعنی تبارخ هشتم ربيع الاول روز دوشنبه و آن نایب مطابق است
 با بستم امیر ماه انگریزی سال پانصد و هفتاد و یک عیسوی موافق بیستم نیتان ماه رومی سال هشتصد و هشتاد و یک
 اما بعضی علماء که ایام ولادت او را بتاریخ دوازدهم ربيع الاول نوشته اند محض غلطی نماید زیرا که راویان بالاتفاق میگویند
 که عمر رسول وقت وفات شصت و سه سال قمری بود و بعد از هجرت ده سال در مدینه اقامت داشته پس ظاهر است
 که ولادت او پنجاه و سه سال پیش از هجرت است و داده و در آن سال از رومی حساب نجوم تاریخ دوازدهم ربيع الاول
 بر روز جمعه افتاده بود و تاریخ هشتم روز دوشنبه و این درست است بیست و اختلاف این و آن سر رشته را کم کرده اند
 شمر پیشان خواب من از کثرت تعبیر ما به همین خلاف ما بسیار نموده اند چنانچه در حقائق الانوار تصنیف فخر الدین محمد زاری
 مرقوم است که حمزه اصفهانی روایت میکند از محمد بن جریر طبری که او گفت علماء خلاف کرده اند در وقت ولادت رسول
 و مقدار تفاوتی که در آن خلاف کرده اند پیش از هشت روز نیت بعضی گفته اند که ولادت او در دوم ماه ربيع الاول بود
 و بعضی گفته اند در هشتم این ماه بوده و بعضی گفته اند در دهم این ماه بود و خلاف آورده اند در وفات پیرا و عبد الله بعضی گفته اند
 که رسول هنوز در شکوه بود و بعضی گفته اند که وفاتش بعد از ولادت رسول بهشت روز بوده و خلاف کرده اند
 ما را و بعضی گفته اند شش ساله بود و بعضی گفته اند که بعد از آن وفات یافت که رسول شش ساله بود و خلاف کرده
 در مقدار سال او آنوقت که در صحبت عم خود ابی طالب بشام رفت بعضی گفته اند نه ساله بود و بعضی گفته اند که دوازده ساله بود
 و خلاف کرده اند در مقدار عمر او در وقت عمارت کعبه بعضی گفته اند که بیست و پنج ساله بود و بعضی گفته اند سی و پنج ساله بود
 و در نگارستان هم مرقوم است که چون در سی و پنج سالگی رسول قریش تعمیر خانه کعبه میکردند رسول حجر اسود را بپای
 خود بر کن عراقی نصب فرمودند اما اتفاق بر آن است که چون او را چهل سال قمری تمام شد حق تعالی او را برای
 دعوت بخلق فرستاد و آن سال احدی و اربعین عام الفیل بود موافق سال احدی و عشرين و تسعمائة هکندری مطابق
 ششصد و ده عیسوی و در آن مدت از ملک کسری پرویز بن هرمز بن نو شیروان عادل نوزده سال گذشته بود
 و چنین نوشته اند که رسول بعد از نبوت تابشش سال بدعوت خلق مشغول نشد و بعد از آن دعوت ظاهر کرد و آپیش
 از آن که دعوت ظاهر کند چنین کسان ایمان آورده بودند اول ایشان زوجه او خدیجه بود بعد از آن خادم او زید
 ابن حارث بعد از آن علی ابن ابی طالب که در آنوقت عمرش شش سال بود و ابی بکر صدیق و عثمان ابن عفان و عبد الله
 ابن عوف و سعد بن ابی وقاص و زبیر بن العوام و طلحه ابن عبد الله و چنین آورده اند که پدرش عبد الله نزدیکی داشت
 خود عبد المطلب جد رسول را برای تربیت او و وصی گردانید و چون رسول بهشت سالگی رسید عبد المطلب نیز شهادت
 به بریده برای تربیت رسول علم ابی طالب را پسندید و چنانکه حق تربیت است که تا به بلوغ رسید در سال سی و سوم
 ابی طالب او را همراه خود برای تجارت بشام برد و چون بست و بجا شد خدمت خدیجه بنت خویلد را اختیار نموده
 بیعت او بشام به تجارت رفت و سه سال بخدمت او بفرمود و بعد از آن چون بعمر بیست و هشت ساله رسید خدیجه را خواست
 و عم خدیجه در آنوقت چهل ساله بود و خدیجه پیشتر در جباله کحاج عقیق بن عابد بن عبد الله مخرومی بود و از وی یک پسر و یک
 دختر داشت بعد از او بواله دیرانچو است و از وی نیز دو فرزند بود و آمده بودند و بیست و دو سال بعد ازین خدیجه عمر
 شصت و دو ساله وفات کرد و سه روز پیش از آن وفات خدیجه عم بزرگ رسول یعنی ابی طالب بهمر ششاد ساله در

هستی ازین عالم برداشت و این واقعه سه سال پیش از هجرت در دهم سال وحی باده و یکجای وقوع آمده لهذا آن سال را
 بام الخزن گویند تا آنکه خدیجه در حیات بود رسول زنی دیگر نخواست اما بعد رحلت او چاره زمان دیگر بقدر اوج خود آورده
 اسامی زوجهات اولین و بهترین ایشان خدیجه بنت خویلد بود بعد از آن سوده بنت زعمر بعد از آن عایشه بنت
 ابی بکر صدیق که از نسل قریش بود و مناکحت با او در مکه فرموده و حصه بنت عمر بن خطاب و ام سلمه بنت ابی امیه و ام حبیب
 بنت ابی سفیان و در مدینه او نیز از اهل قریش بود و پیش ازین ام حبیب در نکاح عبید اللہ ابن جحش بود و از او دختری داشت
 حبیب نام از آن سبب او را ام حبیب میخواندند و جویریہ بنت حارث و صفیه بنت حی ابن اخطب و زینب بنت جحش که زوجه
 بن حارث بود و چون وی طلاق داد رسول او را برنیخواست و سیمونہ بنته حارث که ناله ابن عباس بود و زینب بنت
 خرمه و چهار زوجگان دیگر از انچه در حدیث قاتر رسول نه ازواج آورده بودند و اساسی بعضی از زوجگان ازین باقی بودی و علی بن ابی طالب

در یافت گردید

رباعی

ز جنت نبی که پاک بود دهم * بد عایشه و خدیجه محترم
 با ام حبیب حصه بود و زینب * سیمونہ صفیه سوده ام سلمه
 و رسول را از خدیجه چهار دختران و سه پسران بوجود آمده بودند اسامی دختران فاطمه و زینب و رقیه و ام کلثوم
 و از پسران طاهر و طیب و قاسم و زکریا که نام او از قیطی بود پسری دیگر آمده نام او ابراهیم چنانکه جامی فرموده و در باب
 فرزندی قاسم و ابراهیم است * پس طیب و طاهر و سمر و سیم است
 با فاطمه و رقیه و ام کلثوم * زینب شش ارتر است و سیم است
 ابراهیم که در ماه ذی الحجه سنه ششم از هجرت تولد شده بود بعد از یک سال و سه ماه روز دوشنبه دهم ماه ربیع الاول
 سنه دهم از هجرت فوت کرده و نوشته اند که همدان روز که او فوت نموده کسوفی واقع شده بود و کسوف واقع شود
 مگر بر ذیل ماه و کسوف از روی حساب نجوم دریافته که کسوفی که در آن سال واقع شده بر ذیل ربیع الثانی بود و اغلب
 غلطی در تاریخ کرده باشند تا اهل اسلام این واقع را از هجرات تصور نمایند و الله اعلم بالصواب هر یکی ازین پسران که بگوید
 شد و کودکی از دنیا رفتند اما از دختران فاطمه در نکاح علی بن ابی طالب بود و زینب در نکاح ابوالعاص بن ربیع بود
 و رقیه در نکاح عقیله بن ابی لهب بود و گویند که چون سوره تبت نازل شد ام حبیب که زن ابی لهب بود از آن در خشم شد
 و عقبه را بران داشت که رقیه را طلاق داد چون طلاق داد عثمان بن عفان او را در نکاح خود آورد و چون رقیه از دنیا
 رفت رسول ام کلثوم را بختان داد و هم او را در رسول و حضور او فوت کرد و در مکه فاطمه قریب شش ماه بعد از وفات رسول
 زنده بود و آنجا حاصل چون رسول پنجاه و سه ساله شد سبب معالجت اهل مکه بتاریخ غره ماه ربیع الاول روز دوشنبه از مکه بطرف
 مدینه هجرت نمود و بتاریخ دوازدهم آن ماه که روز جمعه بود در آن شهر رسید و اهل اسلام آنرا غده سنه هجری ازین سال
 مقرر داشته اند از غره ماه خرم و آن روز مطابق است با روز جمعه شانزدهم جولای ماه انگریزی سال ششصد و هشت
 و دو و عیسوی و موافق شانزدهم تموز ماه رومی سال نه صد و سی و سه و گویند که رسول بعد وحی سیزده سال در مکه
 بقیه بود و بعد هجرت ده سال در مدینه اقامت داشت و چون شصت و سه ساله شد رحلت هستی ازین عالم برداشت و در
 عمر و قاتر او در شرب و نیکو که در مدینه را گویند از روی حساب جمل ازین بیت مستند است و در این بیت

ز عمر بنی حج نبوت گشت به کینج و در مدینه نرسیدت ایضا عمر بنی کینج و فی النبوة حج و فی کینج و فی المدینه حج
و مشهور در میان علمای امامیه آنست که وفات رسول در روز سبت و هشتم ماه صفر واقع شده و بعضی نوشته اند که در آن
روز یکار گشته و بعد سیزده روز وفات یافته در قصص الانبیاء مرقوم است که قونی رسول الله یوم الاثنين الثاني عشر من شهر
ربیع الاول مثل یوم الذی یعنی وفات رسول بتاریخ دوازدهم ماه ربیع الاول روز و شبینه که موافق روز تولد است لیسال ازیم
از هجرت بوقوع آمده و در شهر مدینه مدفون گشت و روز وفات او مطابق است با ششم جون ماه انگریزی سال ششصد و بیست و
عیسوی و از نوادر اتفاق آنکه هشت روز بعد و فاشش با شاه فارس که یزدجرد نام داشت بتاریخ یزدجردی را وضع ساخته
چنانکه آغاز آن تاریخ مطابق است با تاریخ بستم ربیع الاول روز شنبه مطابق شانزدهم جون ماه انگریزی سال مذکور عیسوی
و تاریخ وفات رسول که در کتاب فخر الواصلین تصنیف محمد فاضل اکبر آبادی که در زمان شاهجهان یا شاه ظهیر نموده مرقوم است

چندی از آن تاریخها نیست به تمجید خارجی به تاریخ به تمجید

چون شمع الورا حکم خدا	شد ز دار انصاف بقصر بقا	عمر آن شاه قبله آمال	ابن عباس گفت تصدیق سال
روز تو کو د نعل آن محمود	گفت شاه نجف و شبینه بود	سال نقش خرد به تمجید خواند	از محمد زمانه خالی ماند
شد رقم سال نقل آن عالی	حیف بی آنست دین خالی	باز تاریخ نقل او بر خوان	مگر شد از فراق او بی جان
سال نقش بگو به ناله و آه	کز مدینه بشد سینه افتد	چون مولف بهمت امتحان طبع تاریخ حیدر گفته بود	از آنجا این تاریخ

در وفات اوست تاریخ از مولف

وقت تیرم روان بخواند رسول کلامه لا اله الا هو پس اگر سال رحلتش خواهی به لفظ دیگر گیر الا هو

ایضا

سال فوت رسول پسیدم حاجی گفت لفظ حج آمد
فکر غزوات رسول صلی الله علیه و سلم اول غزاید است که موافق روایت حدیثی الانوار بتاریخ بنفهم
ماه رمضان بوده لیسال و دم از هجرت مومنان نصرت یافتند و کافران بهر میت هفتاد کس از کافران کشته شدند و هفتاد
اسیر گردیدند و علی ابن ابیطالب عاص بن حذیفه و ولید بن عقبه را کشت و حمزه بن عبدالمطلب قتیله بن ربیع را کشت و عمر بن
خطاب خال خود العاص بن هشام بن المغیره را کشت و حمزه الله سمع و ابو جهل را کشت و از مسلمانان چهارده تن شهید شدند
شش از مهاجر و هشت از انصار و دوم غزاه که بود بتاریخ هفتم ماه شوال روز و شبینه سال سیوم از هجرت
درین معرکه روی رسول مجری گردید و حمزه بن عبدالمطلب کشته شد سیوم غزاه خندق بود و رئیس لشکر کافران
ابو سفیان بود و درین غزایشش کس از مسلمانان شهید گردیدند و هجرت یافتند و کس از کافران کشته شدند و بدین
شماره کشته شدند که این عجب حالی است که مسلمانان کافران را کشتند ایشان را بدین میفرستند و کافران که
مسلمانان را کشتند ایشان را هجرت میفرستند چهارم غزاه بنی النضیر است که در سال ششم از هجرت اتفاق افتاد
درین سال قطعه آنکه عایشه واقع شده و رسول بعد از مراجعت ناما به پادشاهان عرب و عجم چون قیصر و کسری و
ملک یمن و غیر ایشان فرستاد و پنجم غزاه خیبر بود در سده سی از هجرت و چون خیبر فتح شد زنی جوهر پسید
که رسول الله از او گرفته بود و دست تر دارد و گفته اند این زنی گوشت دست و پای پس آن زن برفت و گوشت

بریان کرد و ذراع را زهر آلود کرد و در خدمت پسر شیرین البر پاره در دمان نهاد و خورد و رسول نیز پاره در دمان نهاد
 هر چند نجات نمی توانست از دمان بیدخت و گفت این ذراع مرا خبر میداد که من زهر آلودم پس آن زن را خواند و آل
 پسرین زن اعتراف کرد رسول رسید چرا چنین کردی گفت با خود اندیشه کردم که اگر وی پسر هست خود دید اند و اگر نیست
 مردم از او خلاص شوند ششم غزا و او می القری بود آن هم درین سال بود بعد از غزا خیر و درین سفر
 جله اصحاب نجواب شدند چنانکه نماز با دشان فوت شد و رسول بلال را زهر سوخت که بیدار باشی و صبح همه را بیدار کنی
 او هم نجواب رفت و روز دیگر جله اصحاب از گراما آفتاب بیدار شدند رسول بلال را گفت چرا چنین کردی گفت آنکه
 نفس شریف تر از نجواب مشغول کردم مرا هم بدان مشغول نمود رسول او را قصه یق کرد و ششم غزا و جملطه بوده
 و امیر شکر ابو عبیده بود و مردم در آنوقت از بی برگی و تنگی طعام عاجز شدند حیوانی عظیم از مروج دریا بیرون افتاد و
 ایشان بدان آسودند گویند که آن حیوان در بزرگی چنان بود که ابو عبیده یک استخوان پهلوی او ستاده کرد و نگاه
 مردی بر شش نهشته از زیر خم استخوان بیرون رفت و شتر سوار را بر خم استخوان نیامد و این واقعه در سال ششم بود
 از هجرت ششم غزا و مویته بود و در میان بنزیمت شدند ششم فتح مکّه بود و رسول درین سال ده هزار
 مرد جمع کرد و مکّه را گرفت و در آن روز ابو سفیان و پسر او معاویه ایمان آوردند امیر حمزه عم رسول بوده و پسر
 عبد المطلب عبد المطلب را سیزده پسران بودند ابو طالب و عباس و حمزه و حارث و ابولکعب و الفداک و عبد الله
 پدر محمد و ابوجهل و القوم و زبیر و قطام و ضرار و عبد الکعبه و جکب که بموجب روایت حدائق الانوار بتاریخ
 هجرت هم ماه شوال سنه سیوم از هجرت و بموجب خبر الواصلین پس سال ماه ذی القعدة واقع شده هجرت هم جکب امیر حمزه
 شهادت رسیده و روی رسول در همین جنگ مجروح شده تاریخ شهادت او که در کتاب خبر الواصلین قوم پیشیت تاریخ

بیگمان حمزه سید شهید است	که خدا و رسول هر دو گوت	بر ره شریع مصطفی بوده	عم پیغمبر حنر ابوده
روز جنگ حد شهید شده	پیشانی همه سعید شده	سایه ذیقعدة و ذیقعدة بود	که شهادت یافت آن شهید
عمر او دویست و نه سال	کمان زمان رفت زخمان	سال غلش نه که نه افزون شد	ابن قسین از زمانه هجرت شد

فاطمه الزهرا بنت رسول است و نام مادرش خدیجه در ماه سفر سال دوم از هجرت در شهر مدینه بقعة کجک
 علی ابن ابیطالب منعقد گشته و در ششم ذی الحجه اتفاق زفاف افتاده و در آن سال عمر علی هجرت و پنج سال بود و عمر
 فاطمه سیزده سال و حضرت امام حسن و امام حسین و دیگر فرزندان از وجود آمده و بعد وفات رسول هشت روز
 گریه و زاری میکرد تا آنکه بعد از پنج ماه و هجرت یک روز شب دوشنبه سیوم ماه رمضان سنه یازدهم از هجرت در کده

تاریخ از کتاب مخبر الواصلین

فاطمه آنکه سید مدینه	برگزیده شریع بقعة سینه	در شرف پیر از همه رسولان	و خرم مصطفی است بیگمان
اوست بی شبهه بنت رسول	لقب او صفیه است و بتول	بعد شاه سیه کونین	فصل کرد آن عقیقه دارینا
بود تاریخ سیوم رمضان	که شده فاطمه بعد از جان	سال فوتش ز تعمیر بر خان	ماند دنیا با تمیشت بی جان
قبر او جنب روضه سرور	گفته اند اهل دین بصل و سرور	لیک بر دفن خدمت علیم	این سخن پس ابو بلطبع علیم

و که خلافت ابوبکر صدیق و عمر و عثمان و علی رضی الله عنهم

ابوبکر صدیق از اهل قریش است و دخترش عایشه در بنال کج رسول بوده نامش عبداللہ بن عثمان بن ابی عامر بن کعب بن سعد بن تميم بن مرہ بن کعب و ابوہریرہ بن کعب بن سب رسول میگویند و بعد وفات رسول که بتاریخ دوازدهم ربیع الاول سنہ احدی و عشرۃ الحجۃ واقع شدہ ہاجران و انصار ابوبکر صدیق را بیعت نمودند و بر خود امام گردانیدہ خلیفہ رسول اللہ و را خطاب کردند و بر سبند خلافت نشاندند بعد چند گاہ ابوبکر خالد را جبت تسخیر ممالک عراق و عجم روانہ ساخت گویند و زیکہ خالد دمشق را فتح نمود ہمارو ابوبکر صدیق از یمن جان انتقال فرمود و فاش در سال شصت و ہم از ہجرت در ماہ جمادی الآخرہ عمر شصت و شش سالہ بوقوع آمدہ مدت خلافت او را دوسال و شش ماہ و چند روزی نویسنہ تاریخ وفات از خمر الوصلین نوشتہ شد بتاریخ

آنکہ او صادق الوری بودہ	یا زخمیہ حسد بودہ	عمر آن شاہ صادق الاقوال	بودی اشتباہ شصت و سیال
بر سبیر خلافت از تقدیر	چ ماہ و دوسال ماند امیر	بست و دویم جماد الآخری بود	کہ بدار البقاش نقل نمود
	عقل سال وصال و فرمود	در سن چو در رفت صاحب جود	

۱۳۳

امیر المومنین عمر بن خطاب نام پدرش خطاب بن نفیل بن عبد العزیز بن رباح بن عبد اللہ فطرن زراح بن عدی بن کعب بن لوی و نسب او کعب بن لوی بن سبیل میگویند و دخترش حفصہ یکی از زوجگان رسول بودہ چون ابوبکر صدیق پیش از وفات خود عمر را خلیفہ خود مقرر نمودہ بود و چنانچہ ہجرت و وفات او عمر را بر سبند خلافت نشاندہ اول کسیکہ او را امیر المومنین خواندند عمر بن خطاب بود و سبب این چنان بود کہ ابوبکر را خلیفہ رسول خواندندی و چون عمر بن خطاب بخلافت بہشت گفت کہ اگر مردم مرا گویند خلیفہ خلیفہ رسول خدا این سخن دراز شود پس سفیرہ بن شعبہ برخاست و گفت تو امیر مائی و ما مومنانیم پس تو امیر المومنین باشی بعد از ان جمیع اصحاب بران قرار دادند و او را امیر المومنین خواندند و عمر تمامی ملک شام مصر را از دست نقیصر روم کہ ہر قلین نام داشت برآورده و در سال شانزہم از ہجرت بر ملک عجم نیز ستولی گشتہ فارس را از یزدجرد پسر خسرو پیر و گرفت و چون مدت خلافت او با خبر رسید روزی در نماز بود و شخصی بنام ابولولو غلام مخیر او را شنید ساخت و ہفت کسان دیگر کشتہ خود ہم کشتہ شد این واقعہ بیست و ہفتم ذی الحجہ سال بست و سیوم بایکہ در ماہ محرم سال بست و چہارم از ہجرت در شہر مدینہ روی دادہ در حدائق الانوار است کہ مدت خلافت او دہ سال و ہشت ماہ و چند روز بودہ این تاریخ در وفات و از خمر الوصلین

تاریخ

عمر آن پاوشاہ شور دین	چون ز دنیا بشد بجلد برین	ہمچو صدیق صادق الاقوال	عمر او نیز بوشصت و سیال
کہ دشاہی بدلت قبایل	بست و نہ روزش نہ دواہ سال	ششہ و عشرہ محرم بود	کہ عمر نقل ز یمن جان فرمود
بسکہ و عدل سعی و کوشش	در سنہ کہ رحلتش فرمود	سال نقلش خرد و ہجرت خواند	وامی صد و امی عدل بکین

۱۳۴

۱۳۵

حضرت عباس رضی

عمر رسول است و ابن عبد المطلب و عبد المطلب جد رسول است و سیزدہ پسران داشت از انجملہ کی عبد اللہ است کہ پدر رسول بود و دویم ابوطالب کہ پدر علی مرتضی بود و سیوم امیر حمزہ کہ در جنگ احد شہادت رسید چہارم عباس است کہ بتاریخ ہفتم ربیع سنہ سی و دو ہجری در زمان خلافت عثمان ابن عفان فوت کردہ و این تاریخ در وفات

او از خمر الوصلین نوشتہ شد	تاریخ	در جهان بود آنکہ خیر الناس	نام نامی او بگو عباس	آن زوہ چرخ مطلب	عمر یا محمد عو
----------------------------	-------	----------------------------	----------------------	-----------------	----------------

روز آدینه نقل شده بود	هفدهم از مه رجب بوده	سال هجری شریف آن مسعود	ابن جوزی دو کم نمود فرمود
سال نقلش زرد و دهم بخوان	سال اتفاق خالی از سلطان	۳۲	
امیر المومنین عثمان ابن عفان بن ابی العاص بن امیه بن عبد الشمس بن عبد مناف و نسب او بعد مناف بن نبی رسول عربی می پیوندد و بعد شهادت عمر جمیع صحابه اتفاق نموده عثمان ابن عفان را بر سر خلافت نشاندند و نقاداد شد و چون قریب دو زده سال خلافت نمود و از این زمانه عمر در عمر ششاد و دوساله ششید نمودند این واقع تاریخ هجدهم ذی الحجه سال سی و پنج از هجرت بوقوع پیوسته است خلافت او دو زده سال کم دو زده روز و زده تاریخ وفات از خیر الوصلین نوشته شد			
آنکه صاحب جیاه بود	حامی دین مصطفی بود	ده و دو سال خلافت نام	خلق را در ره شریعت خوا
سوی فردوس چو غم نمود	جمعه و هجدهم ذی حجه بود	چونکه او دال خیر و جان بود	در ستم دال رحمتش فرمود
حضرت اویس قرنی گویند که او هرگز با کسی اختلاف نمیداشت اگر کسی بجهت ملاقات میرفت میگفت که با ما ترا با خدا کاری هست یا نه اگر با خدا کار است با من چه کاری و اگر با خدا کاری نداری با تو چه کار دارم و در هر که که علی را با معاویه پیش آمده تاریخ هفدهم شوال سنه سی و هفت هجری شهادت یافت و این تاریخ در وفات او از کتاب خیر الوصلین است که از آن سال سی و نه استخراج می نماید تاریخ بنجمه			
عمده او یا اویس قرن	قدومه دهر مقتدایان	اویسوی علی مد فرمود	در حق لیک با معاویه بود
نقل کرد از جهان خزان	بشبه هجدهم شوال	فرقه لشکر از شهادت او	تفق بردفات و رحلت او
در ستمی هفت یاسی دود	ناصری گفت سال رحلت	سال نقلش با اتفاق بخوان	حیف و ذمی برون ستمه جیاه
۳۹			
امیر المومنین علی ابن ابیطالب کرم الله وجهه			
عم زاده رسول است و امام اول نبوی روز تولد او ششم ماه جمادی الاول است و موافق شهر سنه دهم ماه رجب سی ام سال بعد عام الفیل یعنی سبت و سه سال پیش از هجرت در شهر که اندرون حرم کعبه از بطین فاطمه بنت اسد تولد پذیرفته چون سبت و پنج ساله شد یعنی در سال دوم از هجرت رسول دختر خود فاطمه زهرا را با و داده و حضرت امام حسن و امام حسین و دیگر فرزندان از ایشان بوجود آمده و علی بعد وفات رسول و دیگر خلفای یعنی ابوبکر صدیق و عمر ابن خطاب و عثمان ابن عفان که یاران رسول بودند بر سر خلافت و امامت نشسته اما بسبب معادلات معاویه ابن ابی سفیان که مدام با او جنگ داشت در سال سی و هفت از هجرت غلبت اختیار کرده و کوفه اقامت پذیرفت و باعث دشمنی معاویه است که در خلافت عمر و عثمان حکومت شام بر معاویه مقرر بود چون فوت خلافت بر علی رسید علی نامه بدو فرستاد و معاویه گفت که اطاعت علی آنوقت بر من واجب باشد که او قاتلان عثمان را بمن تسلیم کند تا قصاص کنم و اهل شام را بدین فریفت و به مخالفت علی مشغول شد و بدان سبب جنگ صفین واقع شد و درین موقع که معاویه روایت حدیثی از انوار امتا هزار کس در یک شب کشته شدند و بجاقت خلافت بر معاویه قرار گرفت چون معاویه علی با فر رسید عبد الرحمن ابن عوف گفت که حیات او را از میان گلشن زندگانی بیرون آورد و آن چنان است که چون علی از جنگ مردان که با معاویه ابن سفیان روداده بود بفتح و فیروزی معاودت نمود و خواست تا کسی بکوفه رفته خبر فتح را بگوید آن رساله عبد الرحمن ابن عوف گفت من این			

شده و را بگو در ساقم در خشت شده بگو که آمد و خبر فتح بگو بنیان می رسایند که نگاه بر در خانه رسید که آواز رفت و فی الزان می آمد
 جمعی زنان را دیدند بر آراسته و زنی جمیل نام او قطامه در میان ایشان نشسته چون نظر بر او افتاد آتش عشق او در سینه
 عبدالرحمان شعله زد و آن گرفت و آن زن از قبيله سیم الرباب بود و آن قبيله خوار بود و علی در جنگ نهر و آن ایشان را به قتل
 رسانیده چون این لحظه دریافت نمود که او بیوه است پرسید مرا بشوهر قبول کنی گفت بشرط آنکه قتل علی این ابیطالب بخیر باشد
 که او پدر و برادر مرا کشته است او قبول نمود و آن زن دو کسان دیگر همراه این طعم کرده داد و آن سه کسان از انجاء وانه گشته بخت
 و منت می جست روزی وقت شام این هر سه کسان در مسجد کوفه آمده پنهان شدند چون علی به مسجد آمده به نماز ایستاد و سجده اول
 بجا آورد و هنگامی که سر از سجده برداشت این طعم تیغ فرو آورد و چنان زخمی زد که کاسه سر شکافته شد بعد از آن آن هر سه کسان از انجاء
 گرفتند چون حضرت امام حسن و امام حسین را خبر شد گریه و زاری کنان آمدند و امیر را در گنبدی کرده بخانه آوردند بعد از ساعتی طایر وحش
 بسوی عالم قدس پرواز نمود و این مقدمه شب بخت و یکم ماه رمضان سال چهل از هجرت بود قریب آمده مدت عمرش شصت و سه
 سال مدت خلافت بموجب کتاب حدائق الانوار چهار سال و نه ماه بود و این پنج نغمه در وفات آن امیر این طعم برید قتل علی و پیغمبر
 این طعم سر علی چو برید سال فتنش از ان عیان گردید و این چند بیت در تاریخ وفات او از بحر الواصلین نوشته شده

تاریخ			
۴۰	گروه سال شهادتش جوئی	سر تا تخم چو اینم گوی	باز سال شهادتش که جلوت
۴۱	سال فتنش و گریه پیغمبر	وای صد وای زین شهر بخت	در بخت مرقد منور دست
۴۲	و علی را بنیزه پسران و بنیزه دختران بودند از آنجه شش پسران در حین حیات علی فوت شدند و یازده پسران همراه امام حسین		
۴۳	در کربلا شهید گردیدند و جمعه فرزندان کی امام حسن دوم امام حسین سوم عباس علی چهارم محمد حنفی که در جزیره دریای شومنگ		
	کرده شهید شدند در کتاب بنت اعلیم مسطور است که چون روح مطهر آن امیر مجسمه از قدس انتقال نمود و اولاد عظام بموجب وصیت		
	در آن شب جدش را در بخت اشرف که در دروسنگ کوفه بطرف قبله واقع شده برده در موضعی که حالا سلاطین طوائف عالم است		
	مدفون ساخته و بکمر وصیت موضع را با زمین هموار گردانیدند که اعدای اهل انصاف نیا بنده در سینه خشن و ماته یعنی بسال		
	یکصد و هفتاد و پنج هجری روزی بارون رسید که در آنوقت خلیفه بغداد بود و در آن زمین شکار میکرد و آهوی چند پرشته که در آن		
	آن امیر بود و پناه بر وند و بارون هر چند سگان را بران آهوان و دانید و جانور را بنید مطلقا تعرض نمودند و بازگشتند و بارون		
	شعب که دید پر یک در آن حد و می بود باز نمود که جسد امیر المومنین علی در آنجا مدفون است لاجرم بارون ترک شکار کرده و نوا		
	طوائف بجا آورد و مردم مجاور شده روز بروز آیدانی جمعیتی دست میداد تا بعد از صد و هشتاد سال دیگر عضد الدوله و علی و		
	ست و سستین و هشتاد و نه بریز بر شش عمارت عالی ساخت و پس از ده سالان خان عمارت بران افزود و خواججه عبدالکیم		
	در شهر بیان واقع می نویسد که در زمان سابق که کوفه معمور بود و زمین بخت بر و نجات شهر کوفه بوده است عظمت عمارت کوفه		
	در تواریخ بخت مرقوم است فاما بخت افعال ساکنان بدینش نحو می خراب شده که حالا اثری از آثار مبنائی آن پیداست		
	مگر مسجدی که در محراب آن امیر المومنین را مروج نموده بود و برقرار است و از مدفن تا مقبل مسافت یک فرسنگ است و در		
	محرابی که آن امیر را زخم زد و بخت علی را کشته اند که آنجا مقبره امیر المومنین علی ابن ابیطالب کرم الله وجهه نقطه در کتابی دیده شده		
	که خواججه خیران که از اقوامی است که در زمان سلطنت سخرامی بن ملک شاه سلجوقی و امالی طبع جمیع اعیان شهر را		

طلبیده مشورتی در میان نمود و از روی قیاس نیز تعیین یافت که مدفن او در همین زمین است بعد از توجیه و ترود و خضره ظاهر شد که در میان آن لوحی از سنگ سفید پیداشد و بر صفحه آن لوح این چند عبارت منقوش بود و بنا بر این حدیثی از رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم نقل شده است که در میان حسین مرزا و ابی برات بر مرقد او عمارت تعمیر ساخته و الله اعلم امام المسلمین حسن فرزند بزرگ علی ابن ابیطالب است که از بطن فاطمه بنت رسول تولد پذیرفته امام دوم است در روز ولادت او پانزدهم شهر رمضان سال سیوم از هجرت است و مولود تاریخ پسر جان است سال زادن او ده اگر چه بعد وفات پدرش قبایل عرب او را در کوفه بر سرند خلافت نشاندند لیکن ابی عبد الله شش ماهه سیب خصومت معاویه ترک خلافت کرده از کوفه به یزید رفت در حدائق الانصار مرگوم است که رسول خبر داده که خلافت بعد از وی سی سال باشد و بعد از آن ملک باشد و چون علی مرتضی انتقال کرد از مدت سی سال شش ماه مانده بود و آن شش ماه از آن حسن بود و چون امام حسن در صاحب خود جمعی از یزید بعد از شش ماه ملک معاویه تسلیم کرد و معاویه مدام بر او سیکوشتی تا آنکه پسرش یزید زنی دلاله را نزد اسما که زن امام حسن بود فرستاد تا او را بکشد و حمله بران آورد که امام حسن را زهر دهنده چنانچه مرتبه بطح جابه چشم امام حسن را زهر در غسل و خرمای میخند و او مرتبه آخر الماس ماییده که یزید بدو فرستاد و او بود بآب سیاحت چون امام حسن آن آب را نوشید جگر پاره پاره گردیده از خلق او ببردن آمد و جان داد این مقدمه بشب جمعه است و تم ماه صفر در سال پنجاهم از هجرت بعد چهل و هشت سالگی بوقوع آمده و بعضی هفتم صفر سنه تسع و اربعین نوشته اند با جمله بعد از آنکه امام حسن زن یزید گفته فرستاد که حالا مرا بموجب اقرار بعد کمال خود در آر که امام حسن را در ساختن یزید گفت با فرزندن پیغمبر و فاکو دی با من نیز دانه کنی آن نادان هم شوهر را از دست داد و هم بمقتود و در رسید بعد وفاتش امام حسین برادرش محمد بن علی که مشهور به محمد حنیفه است حدیث را در مدینه برده نزدیک گور غریبان مدفون ساختند و مولف این بیت در تاریخ مذکور

برنج

تاریخ از مولف ایضا

۵۰	گیرای مومنان پای حسن را	شود تاریخ فوتش زان هویدا	به شکل گل حسن بن علی بود	از آن تاریخ فوتش آمد گل
۵۰	و این چند ابیات و تاریخ وفاتش از مخیر المصلین نوشته شد			
۵۰	حسن آن بادشاه کوان	کفایت او ابو محمد دان	بعد حیدر خلافت آن شاه	پنج ماه و سه روز پیش ماه
۵۰	ختم بر ذات او خلافت شد	بجهان نغمه باو آفت شد	بود تاریخ هفتم ای سحر و	شهرش در ماه صفر بود
۵۰	انتهای تمام بسم الله	آن دو حرف است سال طاعت	تا نفتم گفت سال نقل امام	حیف نفاق ماند بی اسلام

امام المسلمین حسین برادر امام حسن است و پسر دوم علی ابن ابیطالب امام سیوم است و روز ولادت او سیوم سال چهارم از هجرت و مولود بدین تاریخ سال مولود او سردی است و چون معاویه ابن سفیان در سال شصتم از هجرت از دنیا رفت و خلافت بر یزید رسید نامه خطاب در مدینه بر او فرستاد که حسین را در بیعت من بخوان و لید نامه را بشن امام حسین بر دانه نامه را خوانده در خشم شد گفت من در بیعت او چگونه در آیم که او از اهل و دوزخ است یزید بار و دگر گفت بر او لید نوشت که چون این نامه بر تو رسد چنان کنی که سر حسین را بمن فرستی و لید در کوفه رسید که حسین را ملاک کند تا آنکه اهل کوفه امام حسین را نامه فرستاد که زود بیایید که ما بتو بیعت کنیم چنانچه امام حسین با اهل بیت خود بطرف کوفه روانه شد در انشای راه چون بمیدان کربلا رسید بالشکری که یزید بر او فرستاده بود و چهار گردید آخر جنگ شروع شد و امام حسین از دست شمر شهادت یافت بعد از آن شمرش را از تن جدا ساخته و دختران و زنان او را قید کرد و زنده

يزيد بن ابي اسحاق شهادت او شش ماه بعد از وفات معاويه بتاريخ دهم ماه محرم سال شصت و يك هجري بوقوع آمده
 و بعضی علما كه سال وفات بسال شصتم از هجرت نوشته اند محض غلط است شيخان روز شهادت او را روز عر اگر فتنه
 و درين روز بنوحه و بكاشغول شدند و بني اميه بن و زراعيد ساختند و بني اميه و زراعيد با بنانش را گویند قبا بنام هجرات او كه علما نظم
 کرده نیز يكيد كم از سال وفات ميشود چندی از ان اينست يارخ جمعه و عاشتر محرم بود كه سوي خلد امام نقل نمود
 سال فوتش بگفت نكيني سريتن را بر يدي ديني ايضا من چه گويم كه بلار او افتاد آه مي آيد برون از ستم تا
 و اين هر دو تاريخ تعميه خارجي است يعني اگر سريتن كه دال است دور كرده شود باقي ماند حرف يا و فون كه عدد آن شصت
 است و مراد از اسم ذات الله است پس اگر از لفظ الله عدد و لفظ آه دور كني هم شصت عدد باقي ماند و اين تاريخ از مولف
 اين اوراق است در باب وفات پنجتن يعني محمد و فاطمه و حسين و علي و حسن به تاريخ از مولف

رقم ساغ فكر و دويدم بهر چمن در شوق چدين گل تاريخ بختين	هر غنچه را كشودم و بستم ز هر گلي	ناگه ناز بيل آيد بگوش من
احمد و فاطمه و حسين علي حسن تاريخ فوت شامخ الازار بختين	اول دو حرف بهر محمد و فاطمه	باقی سه حرف بهر حسين علي حسن

امام المسلمین بن العابدین امام چهارم و خلف الصدق امام حسين است در سنه سی و هفت هجری ولادت یافته در
 سنه نو و پنج هجری در زمان خلافت وليد بن عبدالملک از جهان رحلت نموده نام مادرش شهر بانو است که دختر زید
 بن ابی اسحاق است

با د شاه فارس بود			تاريخ از کتاب مخبر الواصلين			+ + + + +		
آن امام زمانه زين عباد	مثل او مادر زمانه نژاد	۱۳۱	اگر او هست رتبه اعلی	شده سال ولادتش والا	۹۵	شب شنبه امام نقل نمود	بچشم از مرم محرم نمود	۹۵
سال نقلش خرد با تم غم	ز در قم ماه رفت از عالم	۱۳۱	سال نقلش بسینه طایبیت	گفت ناف و دل ز عالم رفت	۹۵	در بقیه نزار آن شاه است	ز در قم ماه رفت از عالم	۹۵

در کیفیت خلفای بنی امیه معاویه ابن ابی سفیان ابن الحارث
 اول خلیفه از خلفای بنی امیه است خواهرش ام حبیبه کي از زوجگان رسول بود منقول است که روزی رسول نشسته
 بود که معاویه بخدمت او آمد رسول فرمود که از پشت تو فرزند می پیداشود که او شده حسن و حسین باشد گفت ای رسول
 خدا من در جهان هیچ فرزند ندارم و بعد ازین سوگند میخورم که زن نکند تا مرا فرزند می نشود که بر فرزند ان پیغمبر چنین کند شبی
 معاویه در خواب بود بیدار شد و برخاست و بول کرد و کلخ نیافت استخار بر دیوار کرد و کرد می بران نشسته بود و مرآت را
 نمیش زد معاویه را از در آن طاقت نماند حکم گفته که تا بر عورت نزدیکی نکنی نیکو نشوی بضرورت بجا مت بر عورتی
 که پیر بود که دنا سر که دم دفع گردید همان ساعت یزید در شکم آن زن قرار گرفت و بعد مدت سه روز در جهان آمد چون
 بعد شهادت علی خلافت معاویه دست داد یزید بطریقیکه مذکور شد اول امام حسن را بکر و حیلہ دفع ساخت بعد
 از ان از هجرت زن عبد الله زیر عداوت بر امام حسین گرفت و آن چنان است که روزی معاویه پسر خود یزید را
 که امی پسر حسین رنج و مشقت کرده خلافت را بدست آورد و واز تو کردم اگر آرزوی دیگر داری بگو که انرا می توانم
 گفت ای پدر عبد الله این زیر زنی صاحب جمال دارد که درین صاحب جمال او هیچ عورتی نمیرسد آرزوی من آنست
 که او مرا باشد روز دیگر معاویه پسر عبد الله زیر را بخواند و خلعت داد و گفت که تو که پسر عمه پیغمبر می خواهی که در حق تو کفری

و در آخر خود و تودهم و ولایت مصر حواله تو کنم عبد الله بن زبیر را این سخن فرستید که در عازله بی راه شد روز دیگر معاویه را باز خواند
و گفت که ای پسر دختر من میگویم که من جمال ندارم و عبد الله بن زبیر زنی صاحب جمال دارد و اگر آن زن را بگذارد من در کج
او در آیم عبد الله بن زبیر را رغبت ولایت مصر بود فی الحال زن را طلاق گفت بعد از آن معاویه او را بخواند و گفت که دختر من
تر از این خواهد و میگوید که او زن خود را که صاحب جمال بود بخت ولایت مصر طلاق گفت من که جمال ندارم روز دیگر ولایت مصر از وی برد
مرا نیز بگذارد من او را قبول نمیکنم عبد الله بن زبیر زبیر بن سخن و لنگ شده باز گشت و معاویه ابو موسی اشعری را که مردی عالم
و پارسا بود طلبیده گفت که من میخواهم که تو نزدن عبد الله بن زبیر بروی و او را بخت پس من بخوای ابو موسی اشعری روان شد در
آشنای راه با قاسم بن عبد الله ملاقات شد پرسید کجایم وی او حال بیان کرد قاسم گفت اگر او را قبول نکنی پیغام من بگذاری
چون پیشتر رفت با امام حسین دو چار شد پرسید کجایم وی گفت پیغام یزید پس معاویه و پیغام قاسم بن عبد الله بن زبیر را
این زبیری بر من گفت اگر ایشان را قبول نکنی پیغام من هم گوی چون ابو موسی نزدیک آن عورت رسید خود هم شیداییان
گردید گفت ای زن چهار پیغام بر تو آورده ام گفت هر چهار پیغام باز گو موسی اول پیغام خود گفت بعد از آن پیغام یزید بعد پیغام
قاسم و پس از آن پیغام حسین زن گفت من جوان و تو مرد و پیری با تو هست نیاید باقی نصیحت هر سه نفر بر دست تو دادم هر که
میدانی مرا به معاویه موسی گفت اگر ولایت و ملک بخوای یزید را بخواه اگر جمال و اصل خوای قاسم را بخواه و اگر دنیا و آخرت بخوای
امام حسین را بخواه زن گفت کجای من با حسین بخوان تا طبع دیگری از من دور گردد و من در خاندان پیغمبر در آیم پس ابو موسی چنان
با امام حسین بخواند چون موسی نزد معاویه آمد و حال باز گفت معاویه گفت ای موسی بن جحله تمام زن را از عبد الله بن زبیر را
کردم و تو در یک ساعت کار یزید و زبیر کردی چون یزید ازین حال خبر داشت سوگند خورد که هرگاه ملک بعد پدر من بسند حسین
را از تن جدا کنم آرام نگیرم و آن بد بخت همچنان کرد که گفته بود با جحله چون خلافت و امارت بر معاویه قرار گرفت بسیاری ملک
قیصر روم را تسخیر نمود و سر قندار نیز بدست آورده و دمشق را مستقر خلافت خود ساخت و پسر خود یزید را ولی عهد نموده تا برنج
غره ماه رجب در سال شصت از هجرت وفات کرد و در دمشق مدفون گردید مدت خلافت و امارت او بعد از ولایت امام حسن
نوزده سال و سه ماه و پنج روز بود بعد از وی پسرش یزید ابن معاویه که دویم خلیفه از خلفای بنی امیه است بسیر
خلافت و امارت نشست چون شش ماه گذشت لشکر بر سر امام حسین فرستاده او را بشهادت رسانید و بعد حکومت
سه سال و شش ماه و شش روز در شهر دمشق در گذشت و این واقعه شاید که در ماه محرم سال شصت و چهار از هجرت بوقوع پیوسته
بعد از وی پسرش معاویه ثانی ابن یزید بر سر خلافت نشست و بعد از یک ماه و نیم کار سلطنت و فرمانروایی را از خود
انگاشته ترک خلافت نمود و بعد از وی مروان ابن الحکم در دمشق بر سر خلافت و امارت نشست و بعد از ایلالت
یازده ماه در سال شصت و پنج هجری در گذشت و بعد از وی پسرش عبد الملک ابن مروان بر سر خلافت جلوس
نمود اذل کسیکه از ملوک عرب که نام او را بر زمین نقش کردند عبد الملک بود و او را ابو الذباب گفت ای اخوی پدر گمان و بسبب آن
بود که او گنده و دهن بود و یکدگر گسی بر لب و شستی فی الحال در افاقه وی و در زمان او عبد الله بن زبیر که از هنگام یزید ابن معاویه
در زبیده در مدینه خلافت میکرد در سال هفتاد و هجری کشته شد و عبد الملک بعد خلافت بست سال و چندان در مدینه نشست و در
هجری فوت کرد بعد وفاتش و لیید ابن عبد الملک در دار خلافت و دمشق بر سر حکومت نشست بسیار ملک را تسخیر نمود و
ماورالنهر و خوارزم را نیز بدست آورد و در سنه نود و شش هجری در گذشت در کتاب حقائق الانوار مدت حکومت او سه سال و نه ماه

نوشته است بعد از وی پادشاه سیلمان بن عبد الملک بر سریر خلافت و بسند امارت جلوس نمود و در سنه نو و دهم هجری فوت شد گویند ابرو روز قریب یکین طعام خوردی مدت خلافت او در خلافتی الاوار دو سال و هفت ماه و نوشته است بعد از وی عمر بن عبد العزیز بن مروان را بر سرند خلافت نشانیدند او دو سال و پنج ماه خلافت نمود و در سال یکصد و یک هجری درگذشت گویند که او بقایت ترا به و توفیق بود ذکر و در بنای خانه کعبه مورخان مرقوم نموده اند که اول بنای خانه کعبه از آدم بود که در طول آن غرق شد بنای ثانی ابراهیم خلیل الله بود بعد از آن عمالقه آن را تعمیر نموده بعد از قبیله جرهم و بعد از آن قریش که رسول هم با ایشان شریک بود و آن در سال سی و پنجم عام الفیل بوده بعد از آن عبد الله بن زبیر در سال شصت و سه هجری و بعد از حجاج که امیر الامر عبد الملک ابن مروان بود در سال هفتاد و چهار هجری بنای عبد الله بن زبیر را تعمیر داده بنای خود نهاد و بعد از آن ماروان بن ابی ذر زمان خود خواست که بنای تازه دارد و امام مالک مصلحت جست او گفت که خانه کعبه را بر چنین نوع باید گذاشت و الا نه هر بادشاهی در آید خود از راه تعصب تغییر و تمحیر خواهند نمود

مات دوم از سال یکصد و یک لغایت سنه دو و صد از هجرت

تمت تحقیق خلفای بنی امیه

در ابتدای این مات عمر بن عبد العزیز بر سریر خلافت نشین بود و بعد وفاتش نیز بنی ثانی بن عبد الملک در سنه یکصد و یک هجری بر سریر خلافت پانهاد و بعد از حکومت چهار سال و یک ماه و شش روز که در سنه یکصد و پنج هجری درگذشت بعد از وی هشام بن عبد که برادر نیز بنی ثانی بود بر سرند خلافت نشست و نوزده سال و هفت ماه و دوازده روز حکومت نموده در سنه یکصد و ست و پنج هجری درگذشت بعد از وی ولید ثانی بن نیز بنی ثانی را بر سرند خلافت نهاد و در سال یکصد و ست و شش هجری کشته شد مدت یک و یک سال و دو ماه و چند روز بود بعد از وی نیز بنی بن ولید ثانی بر سرند خلافت و امارت جا گرفت او را نیز بنی ناقص گویند بعد خلافت ششماه فوت شد بعد از وی برادرش ابراهیم بن ولید ثانی بر سریر خلافت نشست مدت خلافت او هفتاد و دو روز و مروان ثانی بن محمد بن مروان ابن الحکیم در سنه یکصد و ست و هفت ابراهیم را مغرول ساخته خود بر سرند خلافت نشست او آخر ملوک بنی امیه است او را مروان حمار گفتندی اول سبب آنکه عرب هر سر صد سال را سنه الحمار گفتندی و چون ملک بنی امیه در ایام مروان بعد سال رسید و را حمار نام نهادند و سبب دوم آنکه مروان از آن وقت که خلیفه شد یک روز غفلت نشست بلکه پیوسته بفرغ اعدا مشغول بود و در آن شد اید مصابرتی نمود پس او را در صوری بخر تشبیه نمودند و در سنه یکصد سی و دو هجری اهل کوفه ابو العباس السفاح را بر خود خلیفه گردانیدند و همدران سال مروان و یکی از حمار بود که با ابو العباس دشمنی شد بعد وفات مروان ثانی خلافت بنی امیه منقطع گردید و در خلافت بنی عباس قرار گرفت و ابراهیم بن بصری در منتخب تاریخ مرقوم است که او در زمان خلافت هشام بن عبد الملک غره رجب سنه یکصد و ده هجری درگذشت و مدت عمرش هشتاد و نه سال بود این تاریخ در وفات او در خبر الواصلین مرقوم است *

* تاریخ *

حسن بصری آن خدا گاه	مقتدای همه دلی اند	در سنه است یک و ست و شش	در صد و ده و وفات و حیات
---------------------	--------------------	-------------------------	--------------------------

امام محمد باقر ابن امام زین العابدین علیه السلام

پنجم امام است بنای پنجم و بیستم وی پنجاه و چهار هجری در زمان هشام بن عبد الملک فوت کرده و این تاریخ در باب وفات او از کتاب خبر الواصلین نوشته شد

تاریخ

آن امام که بازش نام است	مادی خاص مرشد عام است	سال مولود آن مسیحی و سید	عقل باصدقت گفت مجید
هفت یحیی و دوشنبه بود	که سوی عدن شاه غم نمود	سال شفق آن شه در آن	۱۱۳۲ گفت با جنان

تاریخ از مولف

سال میلاد حضرت باقر	بود لی بیش و کم ز پنجه هفت	یکصد و چارده ز هجرت بود	که سفر کرد سوی جنت رفت
---------------------	----------------------------	-------------------------	------------------------

تاریخ حبیب جمعی

برید و خلیفه حسن بصری است و در آنجی از آن گویند که زمان نتوانست خواند بتاریخ هفتم ماه رمضان سنه یکصد و سبت هجری در زمان هشتم بن عبد الملک فوت نموده و این تاریخ از کتاب خبر الواصلین نوشته شد

تاریخ

نقشای زما به شیخ حبیب	جمعی بود آن غریب	هفتم ماه صوم و شنبه بود	که زد دنیا حبیب نقل نمود
سال نقاش اتفاق سند	مادی اهل دین گفت خرد	سال نقاش سر دین بانی	۱۱۳۱ گفت بود عیب یزدانی

امام جعفر صادق این امام محمد باقر علیه السلام

ششم امام است نام مادرش ام فرواه دختر محمد بن ابوبکر صدیق بوده در سنه هشتاد و سه هجری در مدینه متولد شد و در روزگار منصور عباسی خلیفه بغداد در سنه یکصد و چهل و هشت یا یکصد و چهل و نه هجری بتاریخ هجرت و چهارم ماه شوال رحلت نموده قبرش در بقیع است و آن گنبدی است که در آن امام محمد باقر و امام زین العابدین و امام حسن اسوده اند تاریخ از خبر الواصلین

تاریخ

آنکه او بود جعفر صادق	لقب دوست ثابت و ثقی	سال مولود آن شریف نجیب	۱۱۳۰ اتفاق از اوج عرش گفت حبیب
آنکه او بود خضر و دوران	سال نقاش مع جنان بر خزان		

تاریخ از مولف

جعفر صادق امام سلیمین	رفت و بر خلق غم خود نمود	شد تولد در هشتاد و سه	در صد و هشت و چهل رحلت نمود
-----------------------	--------------------------	-----------------------	-----------------------------

امام اعظم ابو حلیفه محمد بن کوفی علیه السلام

بن ثابت کنیت دی ابو حلیفه است قبش امام اعظم است سلسله نبش نبشیر دان منتهی میشود و ثابت کابلی الاصل له بنا بر اقتضا و قضا بکوفه واقع شده و نهال با کمال ابو حلیفه در آب و هوای آن دیار بیار آمده و بعد از کسب کمال بصحبت جدی از صحابه و بسیاری از تابعین رسیده و با امام جعفر صادق صحبت داشته و فواید اخذ کرده تا بتدریج فتوی گردیده و در تذکره الاولیاء مسطور است که وی استناد فضیل عیاض و ابراهیم ادهم و داؤد طای و بشر خانی بوده و ابو منصور عباسی که دویم خلیفه از خلفاء عباسیه است او را در پایان عمرش مجوس داشته و در محبس فوت گردیده و در تاریخ یا فنی مسطور است که ابو حلیفه با ابراهیم بن عبد الله بن امام حسین در مخالفت ابو جعفر منصور اتفاق داشت بنا بر آن او را زهر دادند و منقول است که چون ابراهیم از بصره با اتفاق اکثر اکابر خروج کرد وی نیز تبعیت نمود و بمعاونت و نصرتش فتواداد و سپهر خود را در با چار هزار درم بزودی فرستاد و نامه نوشت که اکثر مردم و منگیه من اند و الا بتو حقی می شدم اتفاقا این نامه بدست ابو منصور

وزارتی افتاد و در اقلید که در آنکه بمرد این واقعه در ماه رجب سال یکصد و پنجاه هجری بوقوع آمده سه صد و سی و پنج سال بعد از وفات
ملک شاه جلال الدین بلخی بر قبرش که در بغداد جدید واقع است عمارتی عالی بنا نموده عزیزی در تیار رخ تولد و فوات او این باقی
تاریخ

سال هشتاد و پنجین برادر در جهان داو علم و فقه برادر سال عمرش رسید تا هفتاد در صید و شکار فوات افتاد

تاریخ از محمد الوصلین

آنکه او بود و هشتاد و پنجین برادر	ماد او بود و هشتاد و پنجین برادر	پدرش بود و تا بیست و نه سال	بره مشرق مصطفی آجابه
تاریخ از محمد الوصلین	تاریخ از محمد الوصلین	سال مولود آن شریف والا	سر علم است یا سه فقهها
روزیست که در آنکه او بود و هشتاد و پنجین برادر	روزیست که در آنکه او بود و هشتاد و پنجین برادر	لیک از روی اختلاف نام	از رجب ماه بود و چهاردهم
عقل تاریخ او چو گوهر است	سال تریل او مثالی گفت		

و در خلافت خلفای بنی عباس که پانصد و بیست و چهار سال قمری بغداد خلافت نمودند

بدانکه انزال عباس سی و هشت نفر بر سر حکومت در بغداد داشته اند و ایام استیلا ی لیتان از ابتدای روز جمعه
سیر و هم ربع الاول سنه یکصد و سی و دو هجری تا ششم صفر سنه ششصد و پنجاه و شش هجری پانصد و بیست
و سه سال و ده ماه و چند روز است اول ایشان ابو عباس السفاح ابن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس است و اهل کوفه
او را در سنه یکصد و سی و دو هجری بر خود خلیفه گردانیدند و او همدان سال مروان ثانی را که خلیفه از بنی امیه بود در محاربه
کشته بر سر ریختن و او را بنی امیه را هر جا که یافت کشت در سنه یکصد و سی و شش هجری بعد خلافت چهار سال
و هشت ماه و یازده روز چاک تر گذشت بعد از وی برادرش ابو جعفر لقب به المنصور بن محمد مشهور بدو القی بر سر خلافت
نشست و در سنه یکصد و چهل و پنج هجری بنیاد مسجد بغداد جدید نهاد و چون در سنه یکصد و چهل و نه تعمیر اتمام یافت
آنرا در خلافت خود ساخت و میر عبد الله بن محمد در سال بیان واقع داشته که بغداد و شهریت بنایت و ستم و تهوری و شطرنج
باین بغداد قدیم و جدید جاری است و شهر که حصار ندارد و جانب غربی دریاست و بغداد جدید بیست شرقی است و تمام آبادی
آن اندرون قلعه است و قصر کسری که در ایام ظهور رسول کنسور و منجم شده بود از بغداد بفاصله شش فرسخ است و تا هنوز
عمارت آن برقرار است فقط و در وقت تسلیم مسطور است که در عیال ببلدان آمده که چون منجم در وقت تعمیر بغداد ملاحظه
نمود شش در قوس بود و این دلیل بر آنکه بنی امیه در آن شهر نمید و میگویند که همچنان شد که او گفته بود و از جمله سی و هشت نفر خلفای
بنی عباس یک تن در آن دیار پهلوی بر سر ترک ننهادند و الله اعلم بالصواب با بخل در سنه یکصد و پنجاه و هشت المنصور
قصد زیارت که نموده میرفت در آشنای راه نزدیک بمیسیون فوت شد جسد را در دگر که در دگر نیکه که یکصد و هشتاد
برای او کشته بدید بعد از آن او را دفن کردند تا اعداد اطلالی نباشد که لاش او در کدام قبر است ایام خلافت او بیست و دو سال بود
و چون او در مردم خیل مشهور بود از آن سبب او را ابو الذوالفقر خواندند بعد از وی پسرش المهدی ابن منصور که سومین خلیفه
از خلفای عباسیه است بر سر خلافت نشست و بعد از حکومت ده سال و یک ماه و بیست و دو روز در سنه
یکصد و شصت و نه هجری در گذشت منقول است که روزی مهدی جهت شکار بصحرای رفت و بعد که بسیار گرسنه شد

با اعرابی دو چار شد انگس خلیفه را بنحیه برد و نان و شراب پیش او نهاد مهدی یک پیاله خورده اعرابی را پرسید که تو بانی که
 من کیستم گفت نه مهدی گفت که من وزیر خلیفه هستم بعد از آن پیاله دیگر بخورد و باز پرسید که مرا میدانی که کیستم میزبان
 که تو بمن دست گفتی که وزیر خلیفه هستی همان گفت که من از وزیر بزرگترم و پیاله دیگر بخورد و گفت که من خود خلیفه هستم صاحب خانه
 ازین کلام بر حجت و قزیه شراب از پیش او بر برد خلیفه پرسید که قزیه کجای سیری گفت که می ترسم که اگر پیاله دیگر بخوری بگویی که تو خود
 رسول خدا هستی و اگر شاید پیاله چسبم بنوشی بگویی که خدا هستی خلیفه ازین لطیفه بسیار خوش نو گردید و او را القام بخشد بعد از
 مهدی پسرش البامدی ابن محمدی بر سر خلافت نشست او در سنه یکصد و هفتاد و چهار هجری بموم کرد و نه تا بمرد
 خلافت او یک سال و یک ماه بود بعد وفاتش برادر او مارون الرشید ابن محمدی که خیم خلیفه از خلفای عباسیه است
 در بغداد بر سر خلافت نشست و بعد خلافت بست دشت سال و دو ماه در سنه یکصد و هشتاد و چهار هجری در طوس فوت کرد و در
 مدفون گردید و در چهار پسران بودند الامین و القاسم و القاسم بعد وفات مارون پسرش الامین ابن مارون الرشید
 بر سر خلافت جلس نمود و برادرش الماسون باو جنگ داشت تا آنکه الامین در سنه یکصد و نود و هشت هجری کشته شد و باقی
 الماسون سرش از تن جدا ساخته تشییع نمودند مدت دولت الامین چهار سال و دشت ماه و پنج روز بود و بعد شهادت او برادرش
 الماسون ابن مارون الرشید بر سر خلافت جلوس فرمود و سیفان ثوری در زمان ابو منصور عباسی بود و
 و در سنه یکصد و هشت هجری در زمان مهدی ابن منصور رحلت نموده قبرش در دیار بصره است تا این وقت که او را این کتاب

تاریخ

۱۴۰

آنکه سفیان ثوری نام است	مرشد خاص رهبر عام است	مرقد عالیشان بصره بدان	سال ترحیل او های خیان
-------------------------	-----------------------	------------------------	-----------------------

داود طاهری

در انوار علم بهره کامل دشت خاصه در فقه که بر سر آمده بود دست سال ابو خلیفه را شاگردی کرد و فضیل و ابراهیم اسم
 را دیده و بر طریقت او حبیب راجی بود و قتی نان بخورد و ترسای بر و بگذشت پاره بدو داد آن شب ترسای با حلال خود صحبت
 کرد و در وقت گرخی در وجود آمد و الله اعلم وفات داود طاهری در سنه خمس و ستین و مایه در زمان مهدی ابن منصور بوقوع آمد

تاریخ

آنکه داود طاهری نام است	قدوة خاص عمده عام است	شاه ساز رواق خلد برین	بخود و کیت در زمان وزیرین
سال نقلش خرد بجمک سجد	گفت داود که واصل ایزد		

تثقیق ملکی تاریخ نهم ماه رمضان سنه یکصد و هفتاد و چهار هجری در زمان مارون الرشید فوت نموده قبرش در ولایت طان

تاریخ

۱۴۱

آنکه ناشن ملکی بود خشم ماه صوم نقل نمود قیام در ولایت طان گل عدن است سال حلیت این
 امام مالک تاریخ هفتم ربیع الثانی سنه یکصد و هفتاد و نه هجری در زمان مارون الرشید رحلت نمود

تاریخ

بخت زمانه مالک بود	عارف و سالک سالک بود	سال بود مالک دوران	گفت باقی زهی جواد جهان
بود کیشنه از ربیع و دیم	شده تاریخ نقل او خشم	خور چون به نهانی دین چنین	سال ترحیل او است قدیره دین

۱۴۲

امام ابو یوسف در زمان خلافت الهادی و مارون الرشید بوده اول اوست که بخطاب قاضی القضاات ممتاز گردیده و در زمان مارون الرشید بتاریخ نسبت و هفتم ماه رجب سنه یکصد و هشتاد و دو هجری در حیدر از جهان رفت

تاریخ

پیشوای زمانه یوسف بود	۱۸۲
از رجب ماه بخت و هفتم بود	۱۸۲
نقل او موجب تاسف بود	۱۸۲
که بفرودس رحلتش فرمود	۱۸۲
سال نقلش ز صفت بام فلک	۱۸۲
تقاضی شریعتی اسلام	۱۸۲
سال رحیل او بلا اشتباه	۱۸۲
گفت با تلف امام دین الله	۱۸۲
گفت محبوب عدان حور ملک	۱۸۲

امام موسی کاظم ابن امام محمد جعفر صادق علیه السلام
هفتم امام است از اولاد علی ابن ابیطالب در سال یکصد و هشت و هجری تولد شد در روز جمعه است و پنجم ماه رجب سنه یکصد و هشتاد و دو هجری زاده شد و در زمان مارون الرشید و هفتم ماه رجب سنه یکصد و هشتاد و دو هجری در بغداد متوفی شد و در زمان مارون الرشید و هفتم ماه رجب سنه یکصد و هشتاد و دو هجری در بغداد متوفی شد و در زمان مارون الرشید و هفتم ماه رجب سنه یکصد و هشتاد و دو هجری در بغداد متوفی شد

تاریخ

آنکه موسی کاظم شن نام است	۱۸۸
روز جمعه امام نقل نمود	۱۸۳
قدوه روزگار و ایام است	۱۸۳
از رجب ماه است و پنجم بود	۱۸۳
مرقد آن امام در بغداد	۱۸۳
خلق را دینی خفی و جلی است	۱۸۳
سال مولود او امام ولی است	۱۸۳
سال نقلش بگفت عمده دین	۱۸۳
ملک العرب و حور خلد برین	۱۸۳
است بی شبهه ای بلند نظر او	۱۸۳

امام محمد در سنه یکصد و هشتاد و هشت و هجری در زمان مارون الرشید خلیفه بغداد فوت کرد و تاریخ از خراج الوصلین نوشته شد

تاریخ

بنی شریعت و دین محمد بود	۱۸۶
فصل عیاض باصل از کوفه است	۱۸۶
بالب ذات پاک احمد بود	۱۸۶
سال نقلش که به زکوة هشت	۱۸۶
ماه اوج فلک ملاک گفت	۱۸۶
فصل عیاض باصل از کوفه است	۱۸۶
بالب ذات پاک احمد بود	۱۸۶
سال نقلش که به زکوة هشت	۱۸۶
ماه اوج فلک ملاک گفت	۱۸۶
فصل عیاض باصل از کوفه است	۱۸۶
بالب ذات پاک احمد بود	۱۸۶
سال نقلش که به زکوة هشت	۱۸۶
ماه اوج فلک ملاک گفت	۱۸۶

شیخ معروف کرخی

در تذکره الاولیاء مسطور است که مادر و پدر او ترسا بودند و وقتی داؤد طائی نان میخورد و پدرش بر گذر که باره ازان بود داد چون آن ترسا وقت شب بازن خود صحبت کرد معروف در وجود آمد چون دیر بر علم فرستاد معلم گفت بگو ثالث و ثانی گفت فی قل هو الله احد هر چند میگفت که خدای الله است او میگفت که کی هست هر چند معلم نزدش سو و نداشت پس گریخت مادر و پدرش گفتند کاشکی بیامدی و بهر دینی که خواستی ما سوختن او کردی می برفت و بر دست علی بن موسی رضا مسلمان شد بعد از چند گاه روزی در خانه پدر رفت گفتند کیست گفت پسر معروف گفتند مبرکدام دینی گفت بر دین محمد مادر و پدرش نیز مسلمان شدند و گاه داؤد طائی افتاد و بسیار ریاضت کشید و بسی عبادت و مجاهده بجا آورد و چندان در صدق دین زد که شاره الیه شد معاویه بود با ابراهیم ادبم داؤد طائی صحبت داشته و استاد سری سقطنی و غیره بود چون فوت کرد و از غایت خلق و تواضع که داشت همه آموختان در دمی دعوی کردند و هر دو ان و ترسا یان و همدان هر یک

المختار بالعبین متوکل بعد شش برادر خود خلیفه گردید پس از حکومت سه سال و شش ماه و چند روز رزندان که شکر یارش اورا
 آنجا مقید ساخته بودند فوت کرد و بعد فویش شکر یان المهدی بالله بن والقی را بر سر خلافت نشاندند چون یازده ماه و دوازده
 خلافت نمود در سنه د و صد و پنجاه و شش هجری اورا کشته مقتصد بالله بن متوکل بر سر خلافت نشاندند و بعد حکومت بست و در
 سال و یازده ماه و چند روز در سنه د و صد و هفتاد و نه هجری فوت کرد و اورا مقتد موفی نیز بنویسند بعد از وی برادر زاده او المقتصد بالله
 بن موفی بن متوکل خلیفه بغداد گردید و در سنه د و صد و هشتاد و نه هجری بعد حکومت سه سال و هشت ماه و بیست و پنج روز درگذشت
 بعد از وی بر سرش المکتفی بالله بن مقتصد سنه خلافت را نهمین ساخت و پس از حکومت شش سال و شش ماه و در سنه د و صد و
 و پنج هجری درگذشت بعد از وی برادرش المقتدر بالله بن مقتصد بر سر خلافت شکر گردید * * *

ذکر پادشاهان بنی لیث و سلطنت نمودن ایشان و خراسان

اول ایشان یعقوب بن لیث است که در زمان مهدی بالله خلیفه بغداد بر ملک خراسان و غیره ستولی گشته و بعد حکومت یازده
 سال در زمان محمد بالله در سنه د و صد و شصت و پنج درگذشت بعد از و برادر او عمر بن لیث حاکم شد و در سال د و صد و هشتاد
 و هشت بدست امیر اسماعیل سامانی حاکم ماورالنهر گرفتار گشت و او عمر لیث را بخلیفه مقتصد بن سنان خلیفه اورا محبوس نمود و بعد از آن بقتل رسید
 ادیک چشم بود و پس از آنکه بوجوب مقتصد امیر اسماعیل پسر عمر لیث را که محمد نام داشت انداخت مملکت بنی لیث اورا تسلیم شد و احوال آن سالان
 در مات چهارم ثبت است امام علی موسی رضایین موسی کاظم هشتم امام است از اولاد علی ابن ابیطالب در سنه که یکصد و هجده هجری
 در مدینه ولادت یافته نام مادرش ام سعید بود و بتاریخ پنجم صفر سنه د و صد و سه هجری در زمان مامون بن ابوالرشید خلیفه بغداد فوت نمود و در سنه هجری

تاریخ از مخیر الواصلین

۱۲۶	ان امام زمان علی رضا	نامی مهدی رجال دلسا	زات او را امام زمان	بهرار و در خضر ضامن دان
	گفت یافت بهر ولی وقت	سال مولود او امام مجتبی	بود آدینه و نهم ز صفر	که ز دنیا امام کرد و سمن
۲۰۳	سال رحیل آن امام زمان	خودم گفت صاحب ایمان	روضة او بمشهد بیت عیان	همچو خورشید بر فلک روشن

امام شافعی

در مذمت و گیاره یکه بود مردم است که بنسب احمد حنبل هر که نماز عدا ترک کند کافر گردد و بنسب شافعی نشود اما در اقداب
 گفته شافعی احمد را گفت چون کسی نماز گذارد کافر شود چه کند تا مملکت شود گفت نماز کند شافعی گفت نماز کافر چگونه درست باشد
 تا محوش اند گویند که شافعی در یکصد و پنجاه هجری روز یک ابو حنیفه رحلت نمود و بوجوه آمد و فویش در و بیست و چهار ایام خلافت تا بحالی واقع شده

تاریخ از مخیر الواصلین

۳۰۲	شافعی بود مخیر مجتدین	مهر علم و فضل و صدق یقین	روز آدینه بود در صبح	که شده شافعی بحضرت رب
	سال مولود او علی دان	سال رحیل او مقدس جوان	مرقد او بمهر فیض رسان	بزمین در زمان و کون و مکان

امام محمد تقی بن امام علی موسی رضا

نهم امام است از اولاد علی ابن ابی طالب در سنه که یکصد و نود و پنج ولادت یافته و در زمان خلافت مقتصد بالله عباسی در سنه
 د و صد و بیست و هجری وفات نموده و در بغداد مدفون گشته * * * تاریخ پنجم * * *

آن امام تقی جوان زمان	لقب او زکی و قانع دان	در جهان بود صابر و دانا	شده سال تولدش صادق
-----------------------	-----------------------	-------------------------	--------------------

۲۲۰	سرخ و لقیقه ده شبیه بود	که لقی سوسی خلد غزم نمود	سال شم دادن لقی زمان	این نهم دهم یرون شده بود
	مرد پاک اوست در جسد	رست خنی همیشه بروی باد		
	بشر حافی اصل وی با نمر دست	مقیم بقدر گشته و آنجا چار شنبه	دوم روز از نهم سال سبع عشرین و مائین	در زمان
	خلافت معصم با ندر گذر شسته پیش از احمد خلیل	بسالما و ویران بزرگ میباشند	از احمد خلیل تا یونخ وفات	از نهم اول صلیبن که از آن سنه
	دو صد و بیست و پنج استخراج میابد	تایرخ	+	+
	بشر حافی که قد و بزرگ	سجده راه دان و راه بر است	روز عاشوره چار شنبه بود	که ز قاق بشد نقل نمود
۲۲۱	سال تا یونخ نقل اولی شک	صاحب عدل گفت خود	مرد عالی اش به بخدا	جسم در دشت لغض خنی شاد
	خواجه یارید بسطامی			
	در مرآت آفتاب نما مسطور است	که نامش طغیوری بود	نام پدرش عیسی ابن آدم	بن سروشان جد وی گبری بود
	شد از اقران احمد خضر و نوح	امام جعفر حاضری بود	عمری در ازیانته و در زمان	ابوالفضل جعفر بن معصم تا یونخ بست و هشتم
	ماه شعبان در سنه اربع و ثلثین و مائین	فوت کرده و بقولی احدی و ثلثین	مائین اما ازین تایرخ	که نوشته می آید سنه دو صد و
	سی هجری استخراج می یابد	تایرخ	+	+
۲۲۲	سلطان سالکان حق ابانیرید	در سال ثانی و سنین بوجود آمد	در راه لاهر حلت گشت جهان	چون قدسیان به انور قدس می آمد
	حاکم اعظم			
	از قدای شایخ خواسان بود	در مدینه یمنی است	پیر احمد خضر و گویند	که روزی زنی سکری پرسید نگاه
	آن زن غل شده نظر بر پشت	پاد وخت حاتم برای رنج خجالت	او گفت تا از بلند گو که گوش من	که است زن خوشدل شده باز تناف
	مسدود شد و حاتم نیز از آن باز خود را	که ساخت و از آن رست	که او را حاتم اسم میگویند	در زمان خلافت المنصور بن معصم
	دوی و هفت فوت کرد	تایرخ از جعفر الواصلین	+	+
۲۲۳	اگر او بود عارف یزدان	نام او حاتم اصم بدان	سال تا یونخ نقل آن نمود	قبله اهل دین خرد فرمود
		در نوایان نمر قداوست	بر سر پر پشت سندا	
	احمد خضر و یه مرید و خلیفه	خواجه حاتم اصم بود	در سنه دو صد و چهل	فوت کرد و در یونخ وفات از کتاب
	نمبر الواصلین نوشته شد	که از آن سال دو صد و سی	دنه تخن میا یونخ	
۲۲۴	اگر چون خضر بود یک رویه	نام او احمد ابن خضر و یه	قد و دین و محمد و یکتا	اسوه و هر زبده خواست
	عقل تا یونخ آن ولی احد	گفت جا و یکد حق احمد	مردا و برین مشهور است	آقیات بغیض متور است
	احمد ابن خلیل			
	او را تکلیف کرد و ند که قرآن را مخلوق	گویند گفت هزار تا زیاده زد	مقبول نکرد و از آن سبب	خلیفه معصم او را مجوس کرده رنماه
	در سنه یکصد و شصت و چهار	در بغداد متولد شده و در آنجا	دوازدهم ربیع الاول سنه دو صد و چهل	یک در ایام خلافت المنصور
	عباسی فوت کرد	تایرخ وفات از جعفر الواصلین	+	+
	اگر او بود احمد خلیل	شد از و نوح علم و زیب عمل	بود در نهم پیش از لصدق	یعنی قطب کوخین شاه نمی آمد

۲۴۱	ذات اومده زمان وزین	سال مولود اوست صاحبین	سال رحل آن خدا آگاه	شدر تم صاحب جان اهد
		جسم پر نور اوست در بغداد	روح پر فیض او بجیت شاد	
	ذوالنون مصری در نفحات الانس تصنیف مولوی عبدالرحمان جامی مرقوم است که ذوالنون مصری در حسن و امین از دنیا برنت چون خازه او را برداشتند که وی از مرغان بر سر خازه او پر در پر بافتند چنانچه همه خلق را از سایه خود پوشیدند هیچ کس از مرغان یکی را ندیده بود مگر پس از وی بر سر خازه مرئی شاگوشافعی و الله اعلم بالصواب تاریخ از خجرات اوصیلین نوشته شده			
	تاریخ			
	آنکه ذوالنون مصری است	قدومه اولیای ایام است	سال سنقر آن دل زمان	خردم گفت باز عدن دجان
	محمد اسمعیل صاحب صحیح بخاری			
	در سنه یکصد و نود و چهار ولادت یافته و سال و دصد و پنجاه هجری شم ماه رجب رحلت نموده تاریخ از خجرات اوصیلین نوشته شده			
	تاریخ			
۲۵۰	آن محمد که ابن اسمعیل	بود بی شک خلیل رب جلیل	ماه شوال بود شاتر دهم	که طلو عیش نمود چون نسیم
	سال مولود آن خدا آگاه	گفت باقی غریز دین الله	صبح آدینه دهم ز رجب	بود کان قطب شد ز واقعب
		سال نقاش زان پیش طبع	باقی غیب گفت قطب الحقی	
	سرمی سقطنی استاد حنفی و سایر بغدادیان است از اقزان حارث و بشه حافی است در اول سقط فروشی میکرد بعد از آن مرید و وف کفری گشته او خال حنفی بود و حبیب راعی را دیده صبح سه شنبه سیم رمضان سنه ثلث و خمین و امین و ایام خلافت الشرف بعد عباسی از دنیا رفته در خطه بغداد مدفون گشته تاریخ از خجرات اوصیلین			
	سنه اولیای سقطنی	قدومه اصفا سقطنی	روز آدینه بود و پنج رجب	که گذشت از جهان بعین طرب
۲۵۳	باز تاریخ سیوم رمضان	روز تر جیل او سه شنبه دین	لیک بی شبهه سال حلت آن	شده مرقوم زین عدن دجان
		مرقد او خطه بغداد	هست بی شبهه موضع ارشاد	
	امام علی نقی بن امام محمد تقی دهم امام است از اولاد علی ابن ابیطالب سال ولادت او دصد و سیزده هجری است و سال وفات او دصد و پنجاه و پنج در بغداد میوضی که از اسرین رای گویند مشهور به سمره در خانه خود با امام محمد عسکری که پسر او بود مدفون اند و آن مقام را اربعه دعای ساخته اند خدام و مجاورین آنجا از مردم زوارند و رات را به تدبیر و تجذیر میگیرند و بر طبق عقیده اهل تشیع جای که امام مهدی غیبت نموده اند در کجته خانه واقع است			
	تاریخ			
۲۵۵	آن نقی زمان امام همام	نادی خلق و در نهایی نام	سال مولود او ز روی سند	اکمل الاکمل است گفت خرد
۲۵۵	بود و شنبه و سیوم ز رجب	که نقی شد بسوی حضرت ز	سال نقاش با تفاق جنان	کو نقی بود زین دین بزخان
	باز سال وصال آن شه دین	ساکن عدن شد بعد حقین	مرقد پاک او به سرین رای	عالی را شد است کار کشای
	یحیی بن معاذ			
	تاریخ بنیر دهم رمضان سنه دصد و پنجاه و هفت رحلت نموده و در نیشاپور مدفون گشته تاریخ وفات از خجرات اوصیلین تاریخ			
	آنکه یحیی بن معاذ است او	اهل آفاق را ملا است او	روز شنبه که کرد غم جنان	هردم بود از مهر رمضان

سال نقش زواج هفت فلک	گفت ساکن تعبدن عرو ملک	مرقد پاک ابو بنیشا پور	ابو ایرشش جن دانش بخش طبر	۳۵۴
امام حسن عسکری بن امام علی نقی ع				
یازدهم امام است از اولاد علی ابن ابیطالب در سده دهم و ولادت یافته و وفاتش سبت و در دهم محرم سنه دصده و شصت و یک هجری بوقوع آمده و در سرمن راجی در پہلوی بدر خود دفون است				
تاریخ				
حسن عسکری که معصوم است	همچو آبای خویش معصوم است	سال مولود او و بلطف قدیر	منظور الحق رستم نمود کبیر	۳۵۱
از محرم که سبت و دویم بود	روز یکشنبه اش سفر فرمود	سال نقاشش ز راستی بر خوان	که شده حرف راست از دورا	
امام محمد مهدی بن امام حسن عسکری ع				
دوازدهم امام است از اولاد علی ابن ابی طالب و در سرمن راجی تولد شده و در روز دلی صیبت نموده و طبرقی نقاشش بود و در دهم محرم سنه دصده و شصت و یک هجری بوقوع آمده و در سرمن راجی در پہلوی بدر خود دفون است				
تاریخ				
آنکه او سدی است و مادی خلق	ذات والای او است شادی	اختلاف ولادت آن شاه	است پیدایش آن خلق اله	
جمعه دهم محرم بود	که از آفاق غیبتش فرمود	یافته سال غیبتش بسند	سدهی صاحب زمان آمد	
عبدالله ابو مسلم صاحب صحیح مسلم				
بوجوب تاریخی که در فهرست اوصالیین مرقوم است سال ولادت او دصده و دهم هجری است و سال وفات او دصده و شصت و یک هجری است				
تاریخ				
پیشوای زمانه مسلم بود	بجالات دین مسلم بود	سال مولود آن گانه و طاق	خودم گفت مادی آفاق	۳۵۱
	سال تاریخ نقل ادبی شک	صاحب اهل عدل گفت ملک		
ابراہیم بن سلیمان المنصور بطریق از انبای ملوک نج است در جوانی تو به کرد و قتی بصید بیرون رفته بود و با قتی آواز داد که ای ابراهیم نه از برای این کار ترا آفریده اند ویران گاهی پدید آمد ترک سلطنت نموده دست در طریقت بگنزد و بکر رفت در انجا با سفیان ثوری و فضیل عیاض و ابو یوسف صیحت داشت و از انجا بشام رفت و انجا کب میکرد تا در سنه احدی دسین و داتین و قیال فی سندت دسین و داتین از دنیا رفت و ازین تاریخ که از فهرست اوصالیین نوشته شده دصده و شصت و یک هجری است				
تاریخ				
پورا دهم که بود ابراهیم	صاحب معرفت قلب سلیم	صاحب نج بود آن سلطان	تارک سلطنت شد از دل طان	
بود از خون ایزد متال	عمر آن شاه یکصد و ده سال	از جادوی نخست بست و ششم	بود کان شاه شد بچ نیم	۳۵۴
سال نقاشش که دیشین بود	گفت سلطان اهل دین بود	تبراد در ولایت شام است	نور بر روی روضه شام است	
ابو عبدالله مخمری				
استاد ابراهیم خواص و ابراهیم شیبان که مان شاهی و ابو بکر بکیز میت و شاگرد ابو الحسین رزین هر دوی بوده و عمر او دصده و شصت و دو سال بود و عمر استاد او دصده و شصت سال و ابو الحسین شاگرد عبد الواحد زید بصری است و عبد الواحد زید شاگرد حسن بصری است و قبر ابو عبدالله بر سر کوه طور سینا است پہلوی استاد دوی و قبر ابو الحسین علی رزین در زیر درخت خرثوت گویند				

بود و ایشان بادشاهان عادل گستر و فاضل پرور بوده اند رباعی نه تن بودند ز آل سلاطین مذکور گشته با مارت خراسان مشهور
 اسمعیل و احمدی و نصری و دوج و عبد الملک و منصور و بعضی ده نفر قرار داده اند یعنی ابو ابراهیم اسمعیل بن فوج را
 که مستقر داشته داخل بادشاهان نموده اند اول ایشان امیر اسمعیل ساسانی بود که معتز خلیفه در سنه د و صد و شصت
 و یک هجری پدرش احمد بن ساسان را ولایت ماوراء النهر و خوار خراسان و بلخ و غرگ و طبرستان و سمرقند و بلخ و خوار
 چادر و پس از آنکه عمر ولایت را گرفتار ساخت و بموجب امر معتز خلیفه محمد بن عمر ولایت را از دست مملکت بنی امیه
 و اسم سلطنت بر و طلاق یافت منقول است که چون عمر ولایت در سال د و صد و هشتاد و هشت هجری بدست امیر اسمعیل رسید
 امیر در تقش خزائن او شد و در شخص آن توجه برات گردید ساکنان آن بلده امان خواستند امیر ایشان را امان داد و از اموال
 عمر و استعلام کرد و هر چند بیشتر جست گرفت در خلال این حال کنیزی از کنیزگان خاصه شهر یار گردن بندی که مرصع بود
 بقطعه ای لعل از گردن بیرون کرده بود بعضی نهاد غلیظی از می قطعه ای لعل را گوشت پنداشته در پرورد و بعضی از ترکان سواد
 شده بهر جانب که آن موشگیر پرواز میکرد می تاخند و بحسب اتفاق حایل از چنگال غلیظ از جدا شده و در چاهی افتاد و بحسب پند
 آوردن مردم بچاه درآمدند و از آن چاه بچاه دیگر راه بردند و صنادیق ملو از زر و گوهر یافتند آن خود خزانه عمر بود و اسمعیل ساسانی
 بعد حکومت بست سال در سنه د و صد و نود و پنج فوت کرد و بعد از او پسرش احمد بن اسمعیل بر سنده مارت نشست و حکومت
 و نیم سال بدست غلامان در سنه صد و یک گشته شد بعد از او پسرش نصر بن احمد که معاصر خلیفه الرضا بالله بود بدست
 سی سال بعد و داد روزگار گذرانید و در سال صد و یک بجای خود سل در گذشت و روکی شاه عزت نامی او بود بعد از او
 پسرش فوج بن نصر دوازده سال کسری حکومت کرده در سنه صد و چهل و سه وفات یافت بعد از وی پسرش
 عبد الملک بن فوج هفت سال و ششماه حکومت نموده در سنه صد و پنجاه از سپاه افتاده جان داد بعد از وی
 برادرش منصور بن فوج حکومت رسید و اوایل سلطنت او الطغین که حکومت خراسان اتفاق بدو بود از بادشاه خود
 ورزیده بغری رفت و برافراخته آندیا رستولی گشته بادشاه آن ولایت گردید امیر منصور بدست پانزده سال حکومت کرده
 نماند بعد از او پسرش فوج بن منصور که معاصر سلطان سلجوقی بود و حکومت رسید و بعد حکومت بست و در سال در سنه
 صد و هفتاد و هفت در گذشت بعد از وی پسرش منصور بن فوج با مارت رسید و یک سال و هفت ماه حکمرانی کرده
 با یامی برادرش کجول گردید عبد الملک بن فوج امیر شد و در سال صد و هشتاد و نه بدست ملک ترک ایک خان
 گرفتار شده رخت هستی بیاد فنا داد و برادر او اسمعیل د و سه نوبت بالشکریان ایک خان مارت نمود تا که در سنه صد
 و نود و پنج هجری ماهر و نامی که سردار طایفه بود باعث قتل او شد بعد از آن دولت این طایفه با نهار رسید بنوح حسین
 بن منصور حلاج بیضاوی در اکثر تواریخ مسطور است که او حلاج بود و روزی برانبار نیل برگشت و اشارتی کرد و در حال
 دانه از پنجه جدا شد خلق تجمیع شدند و حلاج نام کردند و الله اعلم کار او کا عجب بود همه عمر در غایت سوز و شوق مست و بختیار
 و شوریده روزگار بود و او را تصانیف بسیار است فرستی داشت که کس ندانست و اغلب شایع گیار در کار او ابا کرده اند که
 او را در تصوف قدیمی نیست که شیخ عبد الله و شیخ ابو بکر شبل و شیخ ابو القاسم ششیری او را قبول کرده اند و شیخ ابو حمید
 و شیخ ابو القاسم حرجانی و شیخ ابو علی مازنی و امام یوسف همدانی در کار او شریسته اند و بعضی دیگر او را متوقف اند
 ابو القاسم ششیری گفته در حق او که اگر مقبول بود در نزد حق مرده و ذکر مرده و اگر مرده بود و قبول خلق نشود و باز بعضی ادرا به سحر

نسبت کرده اند که از اصحاب حلول بودند نقلی است که مضمون با چهار صد صوفی بجای میرفت روزی خید خیری نیا فتنه حسین را گفتند
 مارا شیر بریان می باید گفت بنشیند پس دست از پس پشت کرده شیر بریان با و قرص سکی میداد تا چهار صد بریان می شد
 قرص داد بعد از آن گفتند ما را طرب می باید گفت مرا بختانید طرب از وی می باید تا سیر خوردند نقلی است که طایفه او را در باد گفت
 مارا انجیری باید دست در هوا کرد طبقی انجیر تازه پیش نهاد و یکبار دیگر خواستند طبقی حلوا در بادیه پیش ایشان نهاد تا آنکه کارهای
 عجیب از او پدید آمد خلق تخریر شدند و سخن را بخلیفه المقتدر عباسی رسانیدند و جلد بقتل و اتفاق کردند از آنکه انا الحق میگفت گفتند که حق
 بگو گفت بلی همه دست شما میگویند که او گم شده است بلکه حسین گم شده است بجز محیط کم نشود خلیفه را خبر کردند که حسین چنین میگویی
 گفت بگو باید تا بکشندش و علی بن عیسی را که وزیر خلیفه بود بروی متغیر کردند و ایمه فتوی دادند که او را باید کشت خلیفه خود
 تا او را برزدند از آنکه در دنا مدت یکسال و پنجاه و زردان بود و خلق می آمدند و مسئله می رسیدند در زردان سه صد کس بودند پس ای
 را گفت ای زردانیان شما را خلاص میدهم گفتند چرا خود را خلاص نمیدهی گفت در بند خداوندیم و پاس ملت میدارم اگر او هم
 اشاره همه بند بکشتیم پس با بگشت اشاره کرد همه بند از هم فرو ریخته شد ایشان گفتند کجا رویم که در زردان را بسته اند اشاره
 بدیوار کردی الحال از قدرت الهی رخصه شد و راه پدید آمد گفت اکنون سرخویش گیر گفتند تو چرا نمی آئی گفت مارا با و سریت که
 خبر بر سر دار نمیتوان گفت که حق را با ما عتابی است چون روز شد خلیفه را خبر رسید گفت فتنه خواهد شد او را بکشید یا چوب زند که
 ازین سخن برگردد و سه صد چوب زند بر چوب که میزدند از فصیح می آمد چون او را بر دار کردند چند هزار آدمی گرد آمدند و او را
 میزدند و میگفت حق حق انا الحق و هر کسی سنگ می انداخت شبلی بوقت را گلی انداخت حسین آهی بر کشید گفتند ازین سنگها
 آه مکر دی و از گلی آه کردی چمنی است گفت از آنکه اینجا نمیدانند و از دشمن می آید که او میداند که نمی باید انداخت
 پس دستش جدا کرد و دهنده برد پایش بریدند قسمی کرد پس شهادت بکشیدند قیامتی از خلق برخاست بعضی میگفتند بعضی
 سنگ می انداختند و آخرین سخن از حسین این بود که گفت الواحد القهار و الاحدیس زبانش بریدند و نماز شام بود که سرش
 از تن جدا ساختند در میان سر بریدن قسمی کرد و دجان بداد مردمان خروش کردند که حسین گوی قضا به پایان رضا برد
 یکبار اندام آوازی آمد که انا الحق گفتند که این فتنه از آن بدتر خواهد بود که در حال حیات او پس اعضایی او را سوختند از خاکستر
 نیز همان آوازی آمد که انا الحق و در وقت قتل خون که از وی می آمد نقش الله ظاهر شد حسین پیش ازین خادم را گفته بود
 که چون خاکستر من بد جلد اندازد آب قوت گیر و چنانکه بعد از آن غرق باشد ترا باید که آن ساعت خرقة من بلب آب بری
 و بعضا بزنی تا آب برقرار خود برود چون روز سوم خاکستر او آب دادند همچنان آواز انا الحق می آمد و آب قوت کردن گفت
 خادم خرقة بلب بد جلد بزنی الحال آب برقرار خود زد و خاکسترش خاموش گشت پس از آن خاکستر را جمع کردند
 و دفن ساختند در نفحات است که با جنید و ثوری صحبت داشته و شاگرد عمر و بن عثمان کی است و عبد الملک تکلف
 که شاگرد حلاج بود و صد و بیست سال عمر داشت او میگفت که وقتی حلاج را گفتم ای شیخ عارف که باشد گفت عارف آن
 باشد که روزی سه شنبه شش روز مانده باشد از ماه ذی قعدة سنه سبع و ثلث مائة و یارب باب الطاق برند در بغداد است
 و پای او بریند چشم او را برکنند و گویا بر در کنند و بسوزانند و خاک او را بر باد دهند اینهمه گفته بود یک یک بر سر او
 گذشت و الله اعلم و این تاریخ از کتاب مخبر الواصلین است که از آن سنه صد و پنج استخراج میاید به تاریخ *

تأیید از سوی عالم نور	است بشک حسین بن منصور	سج عاشور و سه شنبه بدان	روز نقش با اتفاق جهان
-----------------------	-----------------------	-------------------------	-----------------------

بست و چهارم زاده ذلیقده	بود کان سه برج عتد	نود و هفت سال عمرش بود	کان زمان زین جلیش شد
گفت تبارخ نقل او فاضل	بود حلاج محقق کامل		
<p>سیاره و ناله دار در گارستان مرقوم است که در زمان استغنی بالله بن المتقدر خلیفه بغداد در ستمین و ثلث مائه هجری که مطابق سنه ۳۰۰ هجری و دو و سیصد و چهل بود که کوی ظاهر شد که زین از مشرق تا به مغرب گرفت و بجهت جانم از تاثیر این طامت یک حرب گندم به ناله صد و بست شقال طلا شدیت گشت چون پر دین بخت سبله به کار گندم اینچنین بالا گرفت به شیخ ابو بکر الشیبلی در نفحات آمده است که نام وی جعفر بن یونس است و شیخ الاسلام احمد جام گفته که او مصری است به بغداد آمده و مجلس خیر نشای تو به کرد شاگرد جلیله بود عالم بوده و فقیه پر روی حاجب الحجاب خلیفه بود هشتاد و هفت سال عمر یافت و در سنه اربع و ثلث مائه در ماه ذی الحجه از دنیا رفته قبر وی در بغداد است تبارخ</p>			
شیخ شیبلی که بجز عرفان بود	روزی تخلصش بعید قربان بود	ذات او بود صاحب ارشاد	شده رقم سال عمر او هشتاد
سال ترحیل آن سلاک دین	بیجان آوردی داد دین		
<p>حکیم کسای ولادت او روز چهارشنبه بست و هفتم ماه شوال سنه سه صد و چهل و یک هجری بوقوع آمده چنانچه ازین قطعه که خود گفته ستغاف و میگردد و</p>			
به ناله صد و چهل و یک رسید نوبت	چهارشنبه و سه روز باقی از نوبت	بیامد بجان تاج گویم و چه کنم	سرود گویم و نشاندی کنم نوبت
درین فرجوانی درین عمر لطیف	درین صورت نیکو درین خصل	سرم بگو نه شیر است دلی بگو نه قیر	رخم بگو نه تیل است دهن بگو نه دلی
<p>مقدم الشعرار و دیکنجاری</p>			
<p>در هفت اعظم سطور است که فرید الدین ابو عبد الله محمد اردوکی از نوادگان بوده و در زمره انام از عجایب ایام تولد وی از رود سر قند است و از مادر دنیا پیدا شده در هشت سالگی زبان را تمام خط نمود بعد از آن بشعر رغبت نمود و ادراحق سبحانه تعالی آوازی خوش و صوتی دلکش عنایت فرموده بود و در آخر بطربی افتاد و بر لبها بیاموخت و کارش در نوازندگی بجای رسید که آب دشتش در مقام نوبت هم خاک طالی بباد دادی و هم آتش در جگر که درت زدای چون آدازه او با طراف و کفاف رسید امیر نصر بن احمد سامانی که امیر خراسان و ماورالنهر بود بقربت خویشن مخصوص گردانید و او اول کسی است از عجمیان که دیوان شورتب داده و امیر نصر اردوکی را صلح نظم کتاب کلید و دمنه هشتاد و هزار درم نقره انعام فرموده چنانکه عصری میفرماید بیت</p>			
چهل هزار درم رد دی که ز مقرر خویش	عطا گرفت بنظم کلید و دمنه		
<p>و در ترجمه منی سطور است که عدد اشعار اردوکی هزار هزار و ستمصد و بست بیت رسیده بود و در بعضی نسخ آمده که اشعار وی عدد فقر بوده و فات دی در سال سه صد و چهل و سه رد داده و قتی از نحول شعر بوده و در اکثر کتب سطور است که چون اقل سلطنت خراسان و توران بفرق آل سامان مکل گردید خواستند که احوال سلاطین عجم را در سلک نظم نظام دهند چون در آن وقت بنظم عالی نگشته بود و این شیوه خدانی شیوع نه پذیرفته بهر آئینه از خیر و فعل نمی آمد چون نوبت با میر فتح بن منصور سامانی رسید یکی هشتش بدان مصرع گفت که دید که سنار این اراده آورده و اصلاح عطای او بوصول پیوندد و لاجرم قتی را که قدو شعرا می عصر و زمان بود مشول انعام را گرام گردانیده قلاعه این خدمت بر قبه او انداخت و قتی بقول اقل بست هزار و</p>			

بقول اکثر هرا بیت از داستان گشتاب در ملک نظم انتظام داده بردست غلامی کشته شایخا فرودسی اشاره بدان کرده اند

استعاره فرودسی

جوانی بیا که شاده زبان	سخن گفتن خوب طبع روان	بشهر آمدم این نامد را گفت من	از و شادمان شد دل آهمن
ز گشتاب گشتاب منی زار	بگفت و میر آمد بدور زار		

ابو نصر اسماعیل بن حمزه الجعفری صاحب الصحاح اللغات در سنه صد و نود و دو و یک که صد و نود و چهار هجری فوت کرده است

تایریم از عجم الواصلین

۳۹۲

اگر دالتش اصد صفات آمد	جوهری کاشت اللغات آمد	سال تریل آن و حید زمان	در حقه الحقی رسم زده ضوآن
سال تریل او زردی حباب	منظر از حقه العبد در باب		

مات پنجم از ابتدای سال چهار صد و یک لغایت سینه یا صد و پنجاه و یک
ذکر خلفای عباسیه که در مات پنجم در بغداد خلافت نموده اند

در ابتدای مات پنجم اتفاقاً در بغداد که بست ستم خلیفه از خلفای عباسیه بود بر سریر خلافت بغداد جادشت معاصر سلطان غزنوی بود و در سنه چهار صد و بست و دو هجری بعد خلافت چهل و یک سال و سه ماه و هشت روز و بعد از وی پسرش القائم بالله این قاده خلیفه شد و چهل و چهار سال و هشت ماه خلافت نموده در سنه چهار صد و هشت و هفت و دوازده و این جان فرمود بعد از و بنیره او مقتدی بالله بن محمد بن القائم بر سریر خلافت نشست و بعد حکومت نوزده سال و پنجاه و سه در سنه چهار و هشتاد و پنج در گذشت بعد از وی پسرش المستظهر بالله بن مقتدی بر سریر خلافت نشست و بست و پنج سال و چندان خلافت نموده در گذشت شیخ ابوسعید ابوالخیر تیار بن چهارم شعبان سنه چهار صد و شش هجری فوت کرده است

تایریم

قطب حق ابوسعید ابوالخیر است	رهنمای بگانه و غیر است	شد ز دنیا بسوی اوج جان	بشبه مجمع چهارم شعبان
ذات او دلگشای فرود دل	سال انقلاش جای فرود دل		

۳۰۶

ابو القاسم منصور القردوسی مرقوم است که فرودسی فردوس فصاحت را رضوان و دعوه بلاغت را بران بود و مصداق اینی شایسته است که همان را در حالت انداخته از دهقان زادای طوس بوده منصور نام و هشتاد و یک سال و این القاسم و نام پدر او فریدالدین احمد نقل است که در ایام دولت سامانیه و قتی اندک زمانی به نظم شایسته تحول شده گشته گردید چون ریاض دولت آن ناصر را سرگردید سلطان محمود را بنظم آن کتاب میلی تمام بهم رسید و عنصری شاعر بختیفت و گفت بسند وقت حکایتی انشای میکرد چون آوازه خواش سلطان همه جا رسید فرودسی که در خود استعداد آن میدید از جنگ فریدون و ضحاک بیتی چند بنظم آورد و چنانچه همه کس را بشنودن آن رغبت پیدا شد و آوازه او به سلطان رسید و فرمان طلب بنام او صادر گردید و فرودسی عازم غرغری شد چون بشهر درآمد قضا را به ندیم سلطان که ماک نام داشت باز فرود فریدون داد و آید اتفاقاً روز دیگر السیدی و فرخی و عنصری شاعران در باغی آشفته شراب میخوردند که از دور فرودسی را دیدند که می آید با هم گفتند که مردی بیگانه می آید پیش ما متعجب خواهد کرد و بهتر آنست که بطریق طرافت او را و فرجه کم و در کدام مصرع گویم که مصرع چهارم قافیه نه شده باشد یعنی که او نتواند گفت خود بخود خواهد رفت چون فرودسی نزد یک رسید

سلام گفت جواب سلام داد و چون نشست پرسیدند از کجائی گفت از قصبه طوس گفته هر کدام یک مصرعه گویم هر که تواند
گفت رفیق ما باشد والا بد و اول غصری گفت مصرعه چون عارض تو ماه نباشد روشن چه مصرعه کافی فزنی گفت مصرعه
مانند رخت گل نبود در گلشن چه مصرعه سیوم عجبی گفت مصرعه عزراگان تو کمی گذر کند در جوشن چه مصرعه چارم فردوسی
گفت مصرعه مانند سنان گوی در جنگ کشتن چه چون تو ابر بود که حرف ردی بر مصرعه شین و توان باشد غیر از فطش
دیگر تاقیه ندشت شوا تعجب شدند و پرسیدند که گوی و پیش که بود فردوسی دست بجای ایشان گفت شوا را خوش آید احترام
و غوث فردوسی نمودند و گفتند که این مرد را به سلطان باید نمود تا شاهنامه بگوید و در دیگر ابهام نهد که اگر ایمن در سلطان بنید
مارا تو سلطان آبر و نامد پس بجایان گفتند اگر مردی بد نصورت بیاید تو و سلطان بگذرانند فردوسی چون حد ایشان
دید همان شب درستان رستم و اسفندیار را نظم کرده بآهک داد تا بمطالع سلطان رسانید سلطان را خوش آمد و با حصار
او مثال داد چون فردوسی بنزل سلطان آمد حکم شد که یکی از شعر شعری که سنابیتی باز حسن داشته باشد بگوید بشوا از مومن را نشان
بفردوسی نمودند فردوسی در بدین این رباعی گفت رباعی مست است تا چشم تو در تیریت پس کس که در تیر چشم مست تو در
گر پوشد عارضت ز ره غدری هست به که تیر برسد به کس خاصه ز مست به سلطان را انشادات زیاده گشت بعد از آن غصری
به سلطان عرض نمود که بنده را از خدمت سلطان فراموشیت که شاهنامه را بنظم آورده ام فردوسی که او را که عطای دقوت سخن
و فرصت تمام دارد حکم شود تا بدین کار مشغول گردد پس سلطان فردوسی را فرمود که شاهنامه را بنظم آوری فردوسی قبول
فرمود سلطان نزدیک قصر خود فردوسی را جای داد تا در آنجا اقامت گزیده گفتند شاهنامه مشغول شد بخی آراکان و دولت پیش
فردوسی میرفت الا خواج حسن نمیدی که بر و حد سپرد و غصری چون قوت سخن فردوسی دید چنانچه از شاهنامه در جنگ رستم
و سهراب که گفته بود بمبخت فردوسی هر دو استانی که بنظم می آورد و بنظر سلطان می رسید سلطان بی عرض هر بیت یک دنیا طلا
و عده فرمود فردوسی در قمر و قصه ما آنچه که بود بنظم آورد تا بعدت سی سال تمام کرد و بخت سلطان بر و چون در ابتدا شاهنامه
شعر ط آداب نگاشته بود و سخن در مذہب شیخ که طریقه او بود گفت چنانچه این بیت از دست به ابیات
بدان زاد هم بدین بگذرم به شاگویی همیشه و جیدم به اگر چشم دای بدگر سرای به بنزد علی و بی جوی جای
گرت زین بد آید گناه سن است به همین است و آیین را سن است به اگر چه سلطان را ناخوش آمد لیکن بموجب عده فرمان داد
که شخصت هزار دنیا طلا بد و بدین حسن نمیدی جماعتی از وزیران و صحابیان را در کار کرد تا سلطان را از آن عده طبع
آمدند و گفتند که شخصت هزار دنیا طلا بیک شاعر منلوک دادن چه لایق است اگر شخصت هزار دنیا نقره به بنده سیادت
سلطان گفت شما دانید پس شخصت هزار دنیا نقره بد و قمرستان و دنیا را را بر سرای او آوردند چون شنیدند که در گزاف است
بدگر را به بر و ند چون او از گزاف بیرون آمد از بدین شخصت هزار دنیا نقره عولی شد به وقت بخت به بر و درم به حامی و او
بخت هزار درم به بخش که کاسه شربت آورده بود و داد و بخت هزار دیگر یکسان کرد و او آورده بود و داد و بخت سلطان برانید
رنجیده شد حسن نمیدی که حاضر بود گفت اگر سلطان او را شمشیر درم میزد رستم و باجستی که به دیده نهاده قبول میکرد این
آدای بی ادبی است و نیز مذہب قمری دارد و قمر مطی را با شیخ را گویند سلطان فرمود که دیبای پیش اندازند این خبر فرمود
رسانیدند تمام شب در اندیشه بود و وقت نماز به او انجا که سلطان و ضحویا سخت رفت و در میان سلطان افتاد و گفت حسین
سخن بنده را بطرز دیگر بعضی حضرت سلطان رسانیده اند بنده قمری حیت سلطان فرمود از سر گناه تو در گذشتم و از این

بعد از این مراد پیش من راه نیست بعد از آن فردوسی بخانه خود آمد و بیستی چند در بهر سلطان گفته بیا از داد و گفت که بعد است روز
روزیکه سلطان خوشوقت باشد این کاغذ را بوی خوابی داد این گفت در راه طبرستان پیش گرفت بعد از چند گاه ایاز کاغذ را
به سلطان داد و سلطان خوانده متغیر شد و مردم در پی او برخاستند و طوس فرستاد تا او را بیاورند و طوس فرستاد و تمام زر بهر دست آورد
سلطان به حسن میندی و دبیران در خشم شد و ایشان را در بند کرد و هفت هزار درم از ایشان بستید و گفت که شما مرا بدنام
کردید با جسدی که دوستید او چیزی گفته که با جهان باشد نویسد و بخواند و آن بیتا در شاهنامه بماند و بی هیچ شاهنامه ناقص است
بیت گذشت شوکت محمود در زمانه نماند و جز این نماند که نشانت قدر فردوسی به باطل چون فردوسی بطبرستان رسید
شعیر شیرزاد را که از نسل یزدجرد و شهریار بودند بدید و گفت که من این کتاب را بنام تویی گفتم چه خبر اخبار و آثار اجداد تست بشیر
ویران توخت و گفت محمود خداوند من است شاهنامه را بنام دی رمان و روز دیگر صد و ست هزار درم بوی فرستاده گفت
که چون سلطان بمن فرست و دل با محمود خوش کن که سلطان را جمعی برین داشتند که رضای تو بخت فردوسی آن بیتا بوی فرستاده
فردوسی را بشنوند و پس از آن فردوسی این چند بیت در غرر خوابی آن گفت * ایاس *
 حکیم گفت کسی را که بخت و آلا به هیچ وجه مرا دراز بانه جویت
 خسته حضرت محمود را دل دست چه چگونه دریا که از انکاره پیداست

بعد از آن فردوسی چون بطوس رفت قبر به سلطان رسید خلقی نیکو باز و سیم بسیار نزد او فرستاد چون آگس بدین شهر رسید
رسید جانه فردوسی را با غلغل تمام بیرون آورد و ند پر سید جانه کیت گفتند فردوسی است او نگین شده نزد سلطان که فرستاد
تا چه فرماید سلطان فرمود آن مال را بوزارتان بدهند و طوس را بفرستد و فردوسی و ختری مانده بود که بیت مروان داشت آن
مال را نزد او بردند و ختر قبول نکرد و گفت که پدر من قبول نکرد من نیز قبول نمیکنم به سلطان خبر رسانیدند سلطان فرمود تا آن
زیر عمارتی عالی بر قبر فردوسی تعمیر نمودند و آن ایات بهی که فردوسی در تمام شاهنامه گفته اند که بر صخره روزگار یادگار مانده می باشد

ایاس

بدان شهریار که این روزگار	فاندی بر کسی یادگار	به ترس از خدا و میازار کس	ره رستگاری همین است و بس
میزار موری که دانه کش است	که جان دارد و جان شیرین است	چو دیدی تو این خاطر تیرین	نه اندیشی از طبع خونریز من
بدانش نه بد شاه را دستگاه	و گوته مرا بر نشاندی بگاه	اگر شاه را شاه بودی پدر	مرا تاج دادی و زرین کمر
اگر در شاه بانه بر کس	مرا سیم و زر تا بزانو بر کس	نه خسر و نه ادبی نه و لاسری	پدرش از صفایان بگشتری
گفت شاه محمود عالی تبار	نه اندر نه است و نه اندر چهار	پرستار زاده نه کید به کار	اگر چه بود زاده شهریار
بسی رنج مردم درین سالها	عجم زنده کردم بدین پاری	بسی سال بروم بشه نامریج	که تاشه بخشد بمن مال و گنج
بیادش من بچ را بر کشاد	مرا خیر بجای قفای نداد	کنون عمر نزدیک هفتاد شد	امیدم به کینا بر باد شد

موقوف گوید که از کلام فردوسی چنان مستفاد میگردد که او شاهنامه را بحدت سی سال بنظم آورده و در آنوقت عمرش قریب
به هفتاد رسیده بود چون در قفای دید شد که او بعد از آنکه از سلطان رنجیده توجه طبرستان شد قریب ده سال دیگر
زنده بود پس ظاهر است که بگنم و نجات او که در سنه چهارصد و یازده هجری بوقوع آمده عمرش زیاده از هشتاد و سال بوده
باشد و فردوسی کتاب شاهنامه را در سنه چهارصد هجری تمام کرده چنانچه تاریخ آن خود گفته * * * * *

آسمان آمد چنانچه ازین ابیات غرضی مستفاد می گردد			
ابیات			
منات لایق غرضی که سبب بودند	ز و سبب دبت آری از نالایی	دوران بهر یکجست دورا و	فکند آمدستان پیش که بعدی
منات راز میان کاغذان بودند	بکشور در انداختند زان کشور	زهر آن بت بخانه بنا کردند	لصد نهرا تماشیل و صد نهرا
پس آنکه از آنکه سوسنات	لقب که دید که نام اندر بود مضمهر	کسی در دین این مقام گیران	از آسمان جلدی و آمدست اند
اما از کتب سلف بر اجماع معلوم می شود که این بت از زمان کرشن تا زمان سلطان محمود زیاده از چهار هزار سال معبود بر اجماع بود و بقول بهر یکش در اینجا غیبت نموده و در تاریخ حبیب السیر آمده که سوسنات با اتفاق ارباب تاریخ بتی است که سید و آنرا از اعظم اصنام اعتقاد دارند و لیکن از بت شیخ فرید الدین عطار خلاصه این معنی مستفاد می گردد			
بیت			
<p>لشکر محمود اندر سوسنات یا فتنه آن بت که شایع دلا</p> <p>بهر تفرقه روزگار منات غرض فوج به بتخانه شتافتند و سوسنات را در بغل گرفته و استعانت طلب کرده گریان بیرون می آمدند و جنگ می کردند تا زیاده از پنجاه هزار کس قبل رسیدند و سلطان محمود بعد از فتح بیرون بتخانه و آمده شهری دید ایستاد عریض و طویل مشتمل بر پنجاه و شش ستون که هر یک از آن ستونها با قول عواهر نفیسه بهر یک ستون بودند و سوسنات صنی بود از سنگ مقدس گویلی که دو گران را در زمین فرو برده بودند چون سلطان را چشمه بران افتاد بگری که داشت آنرا در هم شکست و قطعه از آن سنگ را بغرنی برده در آستانه مسجد جامع فرش نمود و از هم آن بت جوهر نفیسه بسیار بیرون آمدند و آن هر شب آن بت را باب تازه گنگ غسل می دادند و از سوسنات تاوریای گنگ زیاده از دویست نفر سنگ است درین مابین مردم شسته بودند و هر روز آب تازه می آوردند و بخیری از طلا بوزن دویست من پندی در آنجا آویخته بودند و در آن رنجیز رنگها تعبیه نموده بودند و هر گاه آن رنجیز را بخر می آوردند بر اجماع باو از آن شری و در عبادت می کردند فقط</p> <p>باجمله سلطان محمود بعد از سلطنت سی و چهار سال قمری از مرض دق بر روی تخت بنده بست و سوم ربیع الآخر سنه چهار صد و بیست و یک هجری که مطابق سی و اتم ماه اپریل سنه یک هزار و سی و سی می شود درین جهان فانی رحلت نموده اما علما و رجال وفات او اختلاف نموده اند بعضی سنه چهار صد و نوزده و برخی چهار صد و بیست هجری نیز نوشته اند و لیکن تاریخی که با آنکه کور شد صحیح است زیرا که بر تربت او که در غرضی تا حال تحریر این محقق موجود است بخط کوفی همان تاریخ مرقوم است و سنه اصد و عشرين در اربعه تایه بر مقدار و صاف ظاهر است این چند ابیات در وفات او از مخر الواصلین نوشته شد که از آن سنه چهار صد و بیست هجری استخراج می یابد</p>			
تاریخ			
آنکه محسن و غرضی بودند	واقف بر معنوی بوده	زمانش زمانه رونق داشت	اهل آفاق تخم غنیمت گاشت
ملک از عدل و گلستان شد	بهر و خرم بر باطن دوران شد	شش او پیش بادشاه بنور	زمانش فغان و آه نبود
	اسان منفار از حد بوزان	با تفرقت شایه از جان	

در وازده رومنه سلطان محمود سراسر از چوب صندل ساخته بودند با انواع نقش خوب و مرغوب و منشی مومین لال که در
 سبزه کهنه اردو و صد و چهل و هشت هجری بغرنی رفته بود و زیارت روضه مذکور نموده بنویسید که مردم آنجا می گفتند که هرگاه
 که سلطان محمود و سونات را فتح ساخته این در وازده عالی را از آن بجانده آورده بود و الله اعلم و بعد از آن چون در سبزه
 کهنه اردو و صد و پنجاه و پنج هجری افواج سرکار کیانی انگریزه بجا آمدند شاه شجاع الملک در آن دیار رفته کابل و قندهار
 و غرنی را فتح ساخت و شاه شجاع الملک را بر تخت نشاند و دوست محمد خان دلی آفولایت را اسیر نمود و بعد از چند سال
 اکبر خان پسر دوست محمد خان گناشن صاحب بهادر را بدغا بکشت و اکثری را گرفتار ساخته قید نمود و سردارین
 انگریز می گام معاودت از آن دیار قلعه غرنی را سراسر ساخته و آن در وازده صندلی را از غنمات تصور نموده باز بکند
 آوردند و آن را حلاله در قلعه اکبر آباد به قیاط تمام بخشیده اند فقط گویند که نشان دیدن شهر غرنی چهار چیز است هر که
 آن چیز را ندیده هیچ ندیده چنانچه ازین ابیاب مستفاد می گردد

ابیات در صفت شهر غرنی

نشان شهر غرنی چار چیز است دو مهمانی است و دو قنات	کسی داند که او اهل شیت که افتد آفتاب از سر کناره	اول در وازده سلطان بنده سوم ستاده سنگ خا هم	سه کنگره سه کنگره سه کنگره سیان مستعد جامع مدام است
	چهارم مسجدی را بانش گویند	که بر محراب قبله راست بنده	

فهرست پادشاهان لال پور

ناصر الدین سبکتگین در سنه صد و شصت و هفت هجری در غرنی بر تخت شاهی نشسته و بعد سلطنت سبست سال در
 ماه شعبان سنه صد و هشتاد و هفت هجری وفات یافت و پسر خرد او اسماعیل در غنیت سلطان محمود که پسر بزرگ
 بود بر تخت نشست اما سلطان محمود بعد چندی او را بدست آورده قید نمود و بعد سلطنت سی و چهار سال قمری در
 سنه چهار صد و سبست و یک ازین جاناتانی بسلک جادو دانی سفر کرد بعد وفاتش پسرش سلطان محمد تاج ماه
 سلطنت نمود بعد از آن برادرش سلطان مسعود ابن سلطان محمود او را کحول و مجوس نموده بر تخت پادشاهی نشست
 در سنه چهار صد و سبست و نه روز آدینه نهم ماه رمضان از طفل یک سالگی نهریت یافته بطرف لاهور می رفت
 در اثنا راه لشکریان او را قید کرده برادرش محمد کحول را بار دیگر بر تخت شاهی نشاندند اما طفل یک ساله را
 ملک خراسان و مادرش مستولی گشته در نیشاپور بر تخت نشست چون در سنه چهار صد سی و سه پادشاه احمد
 پسر سلطان محمد کحول سلطان مسعود را محبس شهید کرد و پسرش سلطان محمود بن سلطان مسعود بهت انتقام خون پدر
 با سلطان محمد کحول جنگ کرده داد را با دیگر قاتکان پدر خود از جان آشته بر تخت سلطنت نشست و در سنه چهار صد و
 چهل و یک هجری در گذشت بعد از او برادرش سلطان ابوالحسن علی ابن سلطان مسعود بر و ز مجموع و شعبان سنه
 مذکور در غرنی بر تخت نشست و در سنه چهار صد و چهل و سه برادرش سلطان عبدالرشید او را قید کرده یک سال
 سلطنت نمود بعد از آن طفل کی که یکی از امرا او بود او را کشته تاج شاهی بر سر خود نهاد و بعد از چهل روز بر و ز کج
 کشته شد بعد کشته شدن طفل سلطان فرخ را و بن سلطان مسعود و در سنه چهار صد و چهل و چهار هجری در غرنی
 بر تخت شاهی نشست و در سنه چهار صد و پنجاه وفات یافت مدت حکومت او شش سال بود بعد از او

برادرش سلطان ابراهیم با شاه شد با دشاهی عالم و عادل و علما و متدین و کثیر الاولاد بود و همه دختران را
 کرام و علما و عظام داده بود و چون او را با سلجوقیان صلح افتاد و هندوستان آمد بسیاری از بقیع و قلاع را مفتوح ساخت
 و تادمت چهل و دو سال بفرانج دل ملک اندوخته و در سنه چهارصد و نوزده وفات یافت بعد از او پسرش سلطان مسعود بن علی بن علی
 سالار مسعود و غازی از شهدای عساکر غزنویه است مرقد او در شهر بهرامچ واقع است سلسله نسب او به امام
 محمد بن علی بن ابی طالب میرسد او را در دلی و نواحی آن پیغمبر میگفتند لقب او سلطان الشهدا است معاصر ابو محمد
 چشتی بوده و بعضی مردم که از علم تاریخ خبر ندارند معاصر خواجه معین الدین چشتی میگویند لیکن این مقدمه خلاف واقع است
 چچو ضیفه و پسران داشت پسر بزرگ عبد النان و پسر خرد عبد القلح است خواجه احمد پیر کستان از اولاد عبد الفتاح است
 و سالار مسعود غازی از اولاد عبد النان و والدۀ او که مشرعی نام داشت خواهر سلطان محمود غزنوی بوده و سالار
 ساهو پسر سالار مسعود غازی را سلطان محمود برای جهاد و تسخیر ولایت هندوستان فرستاده بود تا که محمود در حیات بودی
 از هندوان سر بر نیاید و لیکن بعد از وفات و غلبه کرده چند بار جنگ نمودند سالار ساهو تا پنج بخت پنج ماه شوال سال
 صد و بخت و سه هجری از بیاری در و سر در بهرامچ فوت کرده مدفون گردیده و سالار مسعود غازی که تا پنج بخت یک ماه شعبان
 روز یکشنبه سال چهار صد و پنج هجری در بلده اجمیر متولد شده بود بعد از وفات پدر قریب نه ماه در قید حیات بود و سه جنگ
 با هندوان نموده چون بطرف بهرامچ متوجه گردید بسبب آنکه هو اکرم بود ساعتی در زیر درخت گلچکان که قریب بکنده سورج
 بود نشست و سورج کند بعد گاه اهل هند بود و صورت آفتاب را بر سنگ است دید آنجا گذاشته بودند از آن سبب سورج کند
 می گفتند و تمام هندوان بخت پریش او مخصوص روز یکشنبه می آمدند و آن را بالا گرفته نیز می گفتند و شهر بهرامچ را بنام او آباد
 ساخته بودند با بچه چون مسعود غازی ساعتی زیر آن درخت نشست گفت که سایه این درخت مرا بسیار خوش آمده
 مناسب است که در اینجا باغی تیار شود پس فرمود درختهای کنه که پیش سورج کند است همه را دور ساخته زمین را هموار
 کنند و یک چوپتره رفیع زیر درخت گلچکان تیار نمایند و تنکۀ را بجال و شسته گردان درختها نو منال نصب کنند پس در
 چند روز باغی آراسته گردید و درین عرصه چند بار هندوان جمع شده غلبه نمودند تا آنکه تا پنج هجری چهاردهم ماه رجب که روز جمعه
 بود سال چهار صد و بخت چهار هجری جنگ شروع گردید بسیاری از مردان از هر دو جانب کشته شدند اکثری از شهدا را
 در حوض سورج کند و بعضی را در چاه انداخته خاکپوش کردند بعد از آن سالار مسعود غازی نیز بنخمس تیر که در شهر رگ آمده
 نشسته بود شهادت یافت وزیر همان درخت گلچکان او را دفن نمودند در آن وقت نوزده ساله بود بعد از وقوع این واقعه
 هندوان غلبه نموده بهر جا که اهل اسلام را می یافتند شمشیر میکشیدند و غریبه در تار و پود و وفات او این ایام گفته

تاریخ

محبوب خدا که بود امیر مسعود	در چهار صد و چهار آمد به وجود	چون مدت بخت چهار سال و نه روز	در چهار صد و بخت چار و یک
در مرآت مسعودی مرقوم است که بعد وفات سالار مسعود غازی روزی زنی عقیقه بر مرقه او متوجه شد حق تعالی او را پسر عطا فرمود پس آن زن سه قبال خود در هر روز یکشنبه بحیث زیارت می آمد و هر جا که میرفت خارق و معجزات را میسر می کرد و هر روز خلاق زیاده می شد تا آنکه شهرت کمالش از شرق تا غرب فرارسید تا مدت سی سال بر مرقه او روضه و گنبد چون زهره نام دختر پسر سید جمال الدین ساکن قصبه رودلی که تا بنیای مادر زاد بود توجه بجانب روحانیت او نمود			

در زمان خلافت عثمان همراه آصف بن برخس بنجر اسان آمد و بود در هرات کوطن اختیار کرده و خواهر عبداللہ انصاری
 مرید و خلیفہ ابو الحسن ججانی بوده و بعد از سلسلہ انصاریہ از خواهر معروف است و اشتراک سلسلہ انصاریہ در خراسان
 خصوصاً در دیار هرات بسیار است و خواهر مذکور صاحب ولایت آن دیار است و ولادت او در ماه شعبان سال صد و
 نود و ششش بود و عبارت جان انصاری از آن خبر میدهد و در سن چارصد و هشتاد و یک تاریخ نهم ربیع الثانی
 بمصر بمقتدا و پنج سالگی در هرات فوت کرده و در موضعی که آنرا گاه می گویند مدفون است و بر مزارش گنبدی عالی است
 و آن تعمیر کرده شاه رخ مرزا است و بر لوح مزارش که مانند بنیاد ساخته اند این تاریخ در باب فات او منقوش است

تاریخ

آن خواهر که در مدینه منوره فوت شده است از روی حساب کمال روحانی فایده تاریخ وفات خواهر عبداللہ است
 از لفظ فاتی که در موم مصر است تاریخ قریب آید بدست راست آن مزار را شمار بسیار از گفتار مولوی جامی مرقوم است از
 جمله این دو بیت گفته حسن خان شاملو است حسن خان مولود محمد شاه صفی بیگ پدر خود حسین خان بیگلربیگ هرات بود

تاریخ

دینا سانی عرفان کمال اتمام شد و آرد بر مزارهای خواهر عبداللہ
 ابودلوح مزارش را در سن سی و یک از سنو
 در نزدیکی این رودخانه می است مشهور کوض زفرم که آب شیرین دارد تعمیر نموده شاه رخ مرزا است اباجون از بی
 و کتب سالی متعدده شده بود و عقیقه در سن یکصد و یکصد از مزار آنرا تعمیر ساخته و این تاریخ بر گنبد آن نوشته

تاریخ

بهرتیم مرزا خواهر انصاریه	خان عادل شاه پنجون وضع میاد	همچو گلگاه را در شایع دیده	از فرمودن روح الهی چون قفس
بقصدا انشا نمود و کعبه با ایجاد کرد	بهر توحید شای مالک الملک جلیل	سختی تشنگان ایران این نشان	این صفای که در راه رضای حق بیل
سالها زین خیر چارخی بر خلق الله	چون ساحتی بنا بر حجت از ریاض	چون کسری به کشتی سلی المواجه نور	ساخت مستغرق تنفس را وقت قبل
نیست در کتب و خاک چون گنجینه	باعث اوصاف او شد کسلی لیل	کرد تعمیرش را احداثان مرقه	بهر تحصیل آب انی و خیر جمیلی
محمد علی اعظم را در یاد و روح چا	آنکه نبود در جرم عفتش شید بدل	تا خور زین بر که یکدم آب بر تشنه	جود او سازد از کوفه خدا و طلیل
	سال تعمیرش چو ستم نین بر عقل	ریخت از کرم در دوزخ و موم بیل	

از الفاظ حوض زفرم سلسبیل تاریخ بر می آید بدست راست و وصف مذکور مزارهای منصور سلطان پدر شاه مرزا
 و اولاد امیر تیمور و بدست چپ سزارهای اولاد چنگیز خان موجود اند

و ذکر سلاطین سلجوقیه که بر خراسان و ماورالنهر سلطنت نموده اند چون بعد سلطان محمود گورگو
 پسرش سلطان مسعود شاه برادر خود سلطان محمد را مقید و محول ساخته بر سر سلطنت نشست بدست بهشت سلط
 و چند ماه بر ولایت غزنی و خراسان سلطنت نمود و آخر روز آدینیه نهم ماه رمضان سنه تسع و عشرين و اربعه از طرف
 سلجوقی بهریت یافته بدست شکریان خود مقید گردید و طفل بیگ بر ملک خراسان و ماورالنهر از آن سال مستولی
 گشته در نیشاپور بر تخت مسعودی نشست و معاصر خلیفه قائم بالله بود و خلیفه بر دل از شما عطا فرموده و خواهر او را
 در عقد ازدواج خود آورده و طفل بیگ در سنه خمس و خمسين و اربعه از دست و چون در سنه شصت و شصت

موافق استیلا بر ایران قلعه است و حسن بن صباح مروی بود که اسمعیه بنی هب داشت توابعان او را قداست
میگفتند او دشمن جانی نظام الملک وزیر ملک شاه سلجوقی بوده مدام فرصت و وقت می جست تا که در سنه چهار صد و هشتاد
و پنج هجری یکی از فدائیان خود را فرستاده آن وزیر را بپلاک ساخت

مات ششم از ابتدا که سال پانصد و یک لغایت سنه شش صد هجری

و دیگر خلفای عباسیه که در باب ششم در بغداد خلافت نموده اند

در افتتاح مات ششم از هجرت المستظهر بالله بن المقتدری که بیست و هشتم خلیفه از خلفای عباسیه است در بغداد
بر سر خلافت جادداشت و بعد خلافت بیست و پنج سال و شش ماه شاید که در سال پانصد و دوازده از هجرت فوت
کرد و بعد از وی پسرش المسترشد بالله بن مستظهر بنفقه سال چند ماه خلافت نمود بعد از وی الراضی بن مستر
مدت دو سال خلافت نموده در گذشت بعد از المقتضی بالله بن مستظهر بیست و پنج سال خلافت کرد و بعد از
پسرش المستنجد بن مقتفی یازده سال خلافت کرد بعد از وی پسرش المستفی بن مستنجد بر سر خلافت نشست
و بعد خلافت هفت سال در سنه پانصد و هفتاد و پنج در گذشت بعد از وی پسرش الناصر بالله بن مستفی بر
سر خلافت نشست و قریب چهل و شش سال خلافت کرد و نماند . . .

متمم کیفیت آلان صریحی سلاطین غزنویه که در مات ششم در غزنی و لاهور سلطنت نموده اند

در ابتدا می مات ششم سلطان مسعود ابن سلطان ابراهیم غزنوی رودنی بخش اورنگ شاهی بود و بر ممالک غزنی
و لاهور سلطنت می نمود و خواهر سلطان سنجر ابن ملک شاه سلجوقی بمقام کجاح خود داشت در آخر سنه پانصد و هشت
هجری بعد ایاالت شانزده سال فوت کرد بعد از وی پسرش سلطان شیرزاد قابض تخت و تاج گردید و بعد از او
در سنه پانصد و نه برادرش سلطان ارسلان شاه او را کشته بر تخت سلطنت نشست و چون بر حکومت استقرار
یافت جمیع برادران خود را مقید ساخت مگر بهرام شاه که بختی نزد سلطان سنجر گرفت و سلطان بعد وی بغزنی آمده و
ارسلان شاه بزمی میت یافته بهندوستان رفت و باز گرفتار شده در سنه پانصد و دوازده بقتل رسید بعد از وی
برادرش بهرام شاه ابن سلطان مسعود بر تخت نشست و در روز جالس وی سید حسن فحیدر گفته که مطلع اثر نیست
هندای برآمد ز هفت آسمان مگر بهرام شاه است شاه جهان و شیخ سنانی حدیقه را بنام او نوشته و کلیله و دمنه نیز
مزمین بنام او گردیده در سنه پانصد و چهل و هفت هجری از علاء الدین حسن غوری بزمیست یافته و در هند رفت و در آنجا
بمرد مدت سلطنت او سی و پنج سال است و علاء الدین غوری بعد فتح تمامی ممالک غزنی را تاخت و تاراج نموده
مقبرای سلاطین پیشین را براسامی مقبره سلطان محمود از بنیخ و بنیاد بر کند و بران دیار استولی گشت با بکله بعد
وفات بهرام شاه پسرش خسرو شاه در لاهور حکومت می نمود و حرف قلیلی از ملک هند تبصره خود داشت در
سنه پانصد و پنجاه و پنج فوت کرد بعد از وی پسرش خسرو ملک در لاهور حکومت میکرد تا آنکه بعد از بیست و هفت
سال در سنه پانصد و هشتاد و دو هجری شهاب الدین محمد غوری که از طرف برادر خود غیاث الدین محمد غوری عالم

قرنی بود در هند آمده و او را نه بیت داده و گرفتار ساخته نزد برادر خود بغیر و زکوه فرستاد و در اینجا مجوس ماند تا آنکه بعد از چند سال درگذشت پادشاهی آل نام در صد و پانزده سال ماند و پس از خرد و ملک نسل سلطان سبکتگین منقطع گردید فقط

امام محمد غزالی

غزالی قریه ایست از اعمال طوس که نام آن قریه غزال بوده و غزالی در آن قریه در سال چهارصد و پنجاه هجری متولد شد و نیز گویند که غزالی ریسمان فروش را گویند و او ریشه مادر خود در بازار مینوخت از آن جهت غزالی اشتها ریافته گویند که او هفتاد و علم خواند که کثرت کار او در کدام باشد از هیچ نوع علم و دانشی نشد رجوع بصوفیه نمود و زهد و عبادت اختیار کرد سخن شرع را با سخن صوفیه مخلوط گفتی بمیز پنجاه و چهار سالگی چهاردهم جمادی الاخر سال پانصد و پنج هجری فوت کرد تا پنج فوت او ازین بیت معلوم شود

تاریخ

التحیة الاسلام ازین اسی پنجم حیات پنجم و چهاردهمات پانصد و پنجم

امام احمد غزالی

برادر محمد غزالی بود و در پانصد و هفتاد هجری ازین جهان فانی رحلت نموده تاریخ و فائش از غیر الواصلین نوشته شده

تاریخ

احمد آنکس که ماه غزالی است	درود و عالم بدرجه عالی است	در جهان بود عارف حق بین	بلکالات علم و صدق و تقیین
سال ترحیل از زبان خرد	شدر تم آب جنت از احمد		

خواجه مود و چشتی

بن خواجه یوسف بن سمان است پدرش خواجه یوسف در سنه چهارصد و پنجاه و نهم هجری بمیرشند و چهار سال فوت کرده و در چشت مدفون گردیده و خواجه مود و چشتی غره حبیب سنه پانصد و بیست و هفت رحلت نموده و سلطنت خواجه معین الدین چشتی که در اجمر آسوده اند بدو واسطه باو میرسد تاریخ از مجسمه الواصلین

تاریخ

آنکه مود و چشتی اش نام است	گلشن چارباغ اسلام است	حمده خاندان چشت آمد	هادی جانب بهشت آمد
سال تاریخ نقل آن مسوده	کوسجینات آب از مود و		

جار الله زرخش

صاحب تفسیر کثافات در سال پانصد و سی و سه هجری فوت نموده
تاریخ

آنکه او بود صاحب کثافات	دش از کینه و کدورت صفا	انام نامی اوست جار الله	جل الله فی الجنان مثواه
سال نقلش ملک بهفت در	ز در قم رحمة العالی الحسنی		

حکیم سنائی غزنوی

مولف حدیقه الحقائق اصالتش از غزنی است دیوانه دار همواره یا برهنه گردیدی و چون دوستان و غوثان بر حال

او که بایان شده اند می آید گفتی که بحال من نگین میشود بلکه طرب و خوشی دل کینند گویند دوستان بجهت دی گفتی آوردند تا در بایستی کنند و دیگر گفتش را بجز این نشان آورد و در کرد و گفت آن سنائی که در دزدان نظر شما بودم امر و زخات آنم غالباً بنده راه این گفتش است ویرا قصیده ایست راینه زیاده از دو بیت و هشتاد بیت که از رموز الانبیا و کنایه الا و لیا نام نموده بسی معارف و حقایق و لطائف و دقائق در اینجا درج کرده ظهور او در روزگار دولت بهرام شاه بن سید غزنوی بوده از گفتار او حدیقه است که بنام او نوشته و دیوان شیخ سنائی از سی هزار بیت زیاده است تا ریج تمام شدن حدیقه خود بنظم آورده که سنه خمس و شصت و هشت و بعضی تا ریج و فوات او را در همین سال نوشته اند و مولوی رومی در غزلیات خود او را یاد کرده است عطار روح بود و سنائی دو چشم او بود و ما از پی سنائی و عطار آید تا ریج فوت او از مخبر الواصلین نوشته شد

تاریخ

آن حکیم زمان سنائی بود	عالم از وی برد سنائی بود	از تصانیف او حدیقه بدان	بگل و میوه و قیقه بدان
سال نقلش بر تنه و کجنت	گفت با نغز بی گل جنت	عقل تا ریج نقل ادگفت	ملوکی اوج جنت والا

۵۳۵

شیخ الاسلام احمد بن محمد

مشهور بن زنده پیل نام نامیش ابو نصر احمد بن ابو الحسن است از فرزندان جریر بن عبد الله بن جلیلی است که در سال وفات رسول ایمان آورده بود و هیزده سال در کوهستان در ریاضت بسر برده پس سوی آبادانی شتافته و شیخ را چهل و دو فرزند ان بودند سی و نه پسر و سه دختر بعد از وفات دی چهارده پسران و سه دختران باقی مانده بودند این چهارده پسران همه عالم و عامل و کامل و صاحب تصنیف گرامت بوده اند خود هم تصانیف کامل دارد از ان جمله یک کتاب سراج السائرین است ولادت او در سنه احدی دار لعین بود و اربعه ماهه بوده و وفات در ماه رجب سال ست و ثلثین و خمس سده در زمان سلطان سنجر گویند که مولانا مرغری و حکیم سوزنی و عبد الواهب جلیلی شاعر نیز همدارین سال فوت نموده تا ریج منظومه از مخبر الواصلین

تاریخ

قدوة دهر زبدة ایام	قطب گویند شیخ احمد جام	شده سال تولدش بجل	احمد جام رهنمای ازل
سال تر جیل و عیان و نهفت	عقل و الی اهل جنت گفت	عقل و الی اهل جنت گفت	عقل و الی اهل جنت گفت

۵۳۶

یوسف همدانی

در شهر پانصد و سی و شش هجری رحلت نموده و این تاریخ در وفات او از مخبر الواصلین نوشته شد

تاریخ

آنکه اول بود یوسف همدان	کس نبوی دست مشال و همدان	وصف او را شمار توان کرد	بکده یکصد هزار نتوان کرد
سال تر جیل یوسف همدان	سال تر جیل و عیان و نهفت	بادشاه جهان قدس بخوان	عقل و الی اهل جنت گفت

سلطان سنجر بن سلطان جلال الدین ملک شاه

بفتح شاه از آل سلجوقیه است بعد از برادر خود سلطان محمد بیادشاهی خراسان و ماوراءالنهر رسیده صاحب دولت

و مبارک پی و وریش دوست و عادل سیرت بوده هفتاد و شش سال عمر یافت از شش ای بزرگ که ورز مان او بوده اند و بیح سلطان گفته و تربیت یافته اند ادمیت صابر و رشید و طوطی و سعید و الواسع جلی و فرید کاتب النوری خاوری و ملک عماد زوزنی و سید حسین غزنوی و بهشتی محبوب سلطان بوده در عهد برادران خود بر گیارق و محمد قریب بست سال امارت فراسان داشت بعد از آن مدت چهل سال و چهار ماه سلطنت نمود آخر حال با چشم غران یعنی گویان وانی ترکستان مصان نموده در دست او رسید و قریب چهار سال دیگر بچنگان کرده غول مثال بدلتا بود تا آنکه در سنه ۵۵۳ و خمسین و خستایس با محمد نامی که حاکم ترند بود بر مانی یافت و بر و شتافت و آن بلده را در نهایت ویرانی و ویرجیت برد و نهایت پریشانی و دیده غم داند و بهر جزایش مستولی گشت تا در بست نجرم رنج الا دل سته انشی و خمسین و خستایس از مرض فونج در گذشت در تاریخ فونش یک از فضلا عصر این قطع گشت...

تاریخ

۵۵۲

بماندار سنج که در باغ ملک	طرز از بودی بگردار سردار	اچو در در بودی و انجا بود	اچو سال فوت می از شاه بود
---------------------------	--------------------------	---------------------------	---------------------------

شیخ عبدالقادر سیلانی

یکی از اوتادان عراق است و از کرامات و کمالات او دفتر بنوشته اند سلسله نسبت او یعنی ابن ابی طالب میرسد و پشت نام او در ساله تحفه القادر تصنیف شیخ المعالی الی آبادی نوشته است و او را غوث الاعظم و غوث الثقلین و پروردگار میگویند تولد وی در سال چهار صد و هفتاد و یک واقع شده و در سن هجده سالگی از جیلان به بغداد در فیه میرسد شیخ ابوسعید مبارک گشته بدربار کمال ترقی نموده و خوارق معاد از وی بطور آینه گویند که او تاد عراق گشت اندکی معروف گشتی دوم احمد حبیل سوم بشیر حافی چهارم منصور بن غمار پنجم جند ششم سرتی متغلی هفتم سبیل بن عبد الله هشتم عبد القادر سیلانی منقول است که سلطان سبخر سلجوقی ابن ملک شاه آرزوی ملائمت شیخ کرده با و عرفیه داشت مشتبه اخلاص و اعتقاد و در ایجاد رج نمود که چون مارا گرفتار این امر کرده اند رسیدن با ملائمت خالی از صعوبت نیست و در آمدن لشکر ضرر با مجزاران و غیر آنها میرسد اگر آنحضرت کرم نموده متوجه اینجا شوند ملک خبر و زبانی نگردد و ایشان و خانقاه و قف نموده آید در جواب آن شیخ ابن دو بیت نوشت...

قطع

چون میر خیزی رخ بختم بیا	با حق گرد بود سوس ملک سنجرم	تا بافت جان من غیر از ملک نیم شب	حد ملک خبر و زبیک جوئی خ
--------------------------	-----------------------------	----------------------------------	--------------------------

و فائش و در بغداد بتاریخ هفتدهم شهر ربیع الآخر در سن نو و دو یک ساله سنه احدى و ستین خستایس به وقوع آمده تاریخ منظومه که در باب فائش او گفته اند اینست

تاریخ

۵۶۱

سلطان محمد شاه طبرستان	آمد وفات او در قیامت طلائع	تا پنج سال قن فائش چو خاتم	از راوی حدیث بختا قیامی
------------------------	----------------------------	----------------------------	-------------------------

تاریخ

۵۶۱

عوث اعظم کریم نجی الدین	به طعنه و کرامتی دیدم	با قصد و نصرت یک بچرت دیدم	که فائش علامتی دیدم
-------------------------	-----------------------	----------------------------	---------------------

سال تاریخ فوت آنحضرت اسی معالی قیامتی دیدم

سنتی که از عاشق تولد یافتن آن تو معشوق الهی ^ع از پیش در جهان نبوده عاشق ^ع ایضا سفر افتاد اند در دام مشیقی ^ع ۵۹۱

ذکر لوح مزار عقیقه مرحوم

در جزیره مالت سنگی الی الکمال موجود است که آن سنگ در ایام قدیم لوح مزار عقیقه بود و نامش سیمنه بن بنت حسان بن علی المذلی و فالش بر وزن نجشبه شانزدهم شعبان سنه پانصد و شصت و نه هجری مطابق بسبت و یکم ماه ماسح سنه یک هزار و یکصد و هفتاد و چهار عیسوی واقع شده و این چند عبارت بخط کوفی در وسط لوح مذکور مسطور است و ابیات بگرد آن منقوش عبارت بسم الله الرحمن الرحیم و صلی الله علی نبی محمد علی آله و سلم تسلیما للهدی و الهدی و البقا علی خلقه کتب الله و لکم فی رسول الله اتوه حسنه هذا قبر سیمنه بنت حسان بن علی المذلی و عده امر السوسی توفیت کبر علیه یوم الخميس السادس عشر من شهر شعبان الکابر سنه تسع و ستین من خمس مائه و هشت و شصت و ان شاء الله و حده لا یشک ^ع ۵۹۲

ابیات

انظر لعدیک هل فی القوس منی	ادافع الموت و الموت من اقلی	الموت اخر جنی قصر فیا اسخی	لم تجنی من الی و اخل فی
و صرت ربنا بما قد مت من عمل	مخاضاً علی و ما خلفه باقی	یا من القبر انی قد بلیت به	و التری غیر اجانی و امانی
	فی مضجعی و مقانی فی البلاء عیسری	و فی نشوری اذا ما حیت خلا	

رشیدی سمرقندی

نسب او بامیر المومنین عمر بن خطاب میر سداصل او از پنج است اما در خط خوارزم مسکونی اشته بر بزرگی و فضل او همگان سقر و معتز اند عری در از یافت ظهور او در روزگار انسر بن خوارزم شاه بوده است و بعد از وفات انسر خوارزم شاه تازمان سلطان مغزل شاه بن الپ ارسلان بن انسر در حیات بوده و انسر در شهر سمرقند پانصد و پنجاه و پنج هجری در گذشت و وفات رشیدی در خوارزم در سنه پانصد و هفتاد و هشت بود و مدت عمر او نود و هفت سال بوده و قبرا در برج جانی خوارزم است و روحانی سمرقند است که از شاگردان او است

ذکر قرآن کردن هفت سیاره در برج میزان

در اکثر کتب تواریخ مرقوم است که در ماه رجب سنه احدی و ثمانین و ثمانین و ثمانین که اکب سیاره در رسوم در برج میزان که از برج هوامی است بر یک دقیقه قرآن کردند و این واقعه در زمان سلطان مغزل شاه ابن ارسلان سلجوقی واقع شد چنانچه ظهیر فاریابی ایما سه بدین کرده ...

قطعه

اقران اختران فی کدیزران ^ع خود کجودانی کا این است چنانکه آمده ^ع از برای قیسی یکده خاک بامی تو ^ع نقد موقت اقلیم عالم در تراز و کرده اند ^ع و آنکه بعضی تواریخ مخصوص در تذکره دولت شاه مرقوم است که قرآن کو اکب در عهد سلطان سخر و توس یافته سر امر غلط است زیرا که با اتفاق مورخان وفات سلطان سخر در سال پانصد و پنجاه و دو واقع شده و قرآن کو اکب سی سال بعد از وفات او اتفاق افتاده و صاحب ترجمه میانی که همدان عهد بود میگوید که این اقران در شهر رجب سنه اثنی و ثمانین و ثمانین و ثمانین واقع شده و یکی از اهالی خراسان روایت کرده که از رسول سوال کردند که منی القیامه فرمودند القیامه القیامه چون علی در آن تامل کردند بحساب جل ابن را موافق عدد پانصد و هشتاد و دو یافتند و القیامه است تاریخ این اقامه است و این

تا پنج دست است زیرا که مولف نیز از کتب تواریخ انگریزی دریافته که این ترکان بتاریخ ششصد و پنجاه و هشت سال
یکبار یکصد و هشتاد و شش عیسوی هرگاه که ششصد و سی و هشت سال درجه سینه و دیگر سیار با در بر ج میزان بودند واقع شده و آن مطابق
است با تاریخ نیست نیم ماه جمادی الثانی یا که غره ماه حبیب سال پانصد و هشتاد و دو هجری با جمله بجمان ایران گفتند که
درین سال بادی پیدا شود که تمام عمارات را خراب و نیست گرداند و انوری شاعر از سائر باب پنجم پیشتر بمساله نمود بر اینکه
چون در ایام حضرت نوح قرآن کو الکب سبعه سیاره در سرطان که از بروج آبی است اقتضای آنکه در برج مسکون مانند ثلاثه
اربع مفروق و همورش درین کثرت که جمیع سیاره در بروج بادی جمع آیند باید که درین سال بادی در اهتر از آید
که عمارات براندازد و همان را بجا که برابر کند مردم از بیم جان و حفظ مملکت و خاغان سرداهما ساختند و اموال خود بدو
نقل کردند تا بنا بر شیت حضرت عزت در آن ایام چندان باد نوزید که چراغی را فرو نداشتند ازین عمر انوری در نظر
سلطان خفنی بهم رسانید و فرید کاتب در آن روز این دو بیت نظم نموده گفت است انوری که سبب این
ویران شود عمارت و کسار بر سر می رود روز حکم انوزید است هیچ باد به یا هر سل الریاح تو دانی و انور
و صاحب مرآت جهان غامیگوید که از باب تحقیق گفته اند که اگر چه در تصور کذب بجمان بود که دیدن که در آن سال
چنگیز خان در بلاد توران صاحب اقتدار شده متوجه ملک ایران گردید و فرس جیات بسیاری را بیا و فنا
داد و صاحب نگارستان مینویسد که در همین سال چنگیز خان بر بعضی قبائل مغول و صحرانشین تسلط
اقتدار پیدا کرد و این سبب آن شد که در ایام حکومت او بادی نیازی و زیاده و چراغ اغماز اکثر سکان امصار
و اقطار فرو نشست و چندین هزار هزار موس و مشرک در ایران و توران بل اکثر جهان بر باد رفت فقط انا
مولف را اعتبار برین همه گفتار نیست زیرا که استیلا بر چنگیز خان در دیار ایران و توران سی سال بعد از قرآن کو الکب
رو نموده و این عرصه بعید است عین نقیض است از کجاست تا بجا به و خبر و میفرماید قول شکی نیست بدو استوار
شاعر در قرن دهم و هشتم

مسجد اقصی

این مسجد در شهر اورسلیم است که در آنجا بیت المقدس در ایام سلف استاده بود چون یکی از قیاض روم که اصنام
بود سی و هشت سال بعد حراج عیسی مسیح یعنی در سنه هفتاد و عیسوی او پانصد سال پیش از تولد محمد مصطفی بیت المقدس
را از یحیی و بنیاد بکنده همار ساخت و صد سال بعد ازین قسطنطین قیصر روم که مذہب عیسوی قبول کرده بسبب آنکه آن مکان
مولودگاه حضرت عیسی است مسجد اقصی را در آنجا تعمیر ساخته بود و عمر بن خطاب در ایام خلافت خود در سنه ششصد و سی هفت
عیسوی آن شهر را تسخیر نمود و آنانصار را اجازه داد تا بی ضررحت برای عبادت آمد و رفت می نموده باشند چون بعد از
چند مدت ترکان بران مکان دست یافتند جو ر و تعدی بر زائران نمودن آغاز نهادند تا آنکه فرنگیان از دست
ایشان بجان آمده لشکر عظیم از در نزدیکی فراهم آورده در سنه یک هزار و نود و شش عیسوی آن مکان را از دست
مسلمانان و ترکان بدر آوردند و دو سال شکستی بران دیار تسلط داشتند چون بعد از فوت سلطان نورالدین
بن عماد الملک زنگی پادشاه مصر و شام که بتاریخ نیست و یکم شوال سنه پانصد و شصت هجری بمصر آمد سلطان
صلاح الدین بن یوسف بن ایوب بر مصر و شام مستولی گردید و از مستغنی بالله خلیفه بغداد خطاب سلطانی یافت و با

فرنگیان آغاز محاربه نموده و بتاریخ سوم ماه اکتوبر سن یک هزار و یکصد و هشتاد و هفت عیسوی برایشان غالب آمده باز آن ملک را بدست آورد اگر چه بعد ازین بادشاهان فرنگستان و انگلستان متفق شده چنگا نموده اند اما سودی نبخشید چنانچه در بعضی هفت اقلیم مرقوم است که در عهد اسلام خلیفه اول محراب مسجد اقصی را برسمت کعبه است ساختند و در چهارصد و هفتاد و نه تنگی بر آن غمر سندی شده محراب های اهل اسلام را خراب ساختند و نود و پنج سال قمری در تصرف داشتند تا در پانصد و هشتاد و پنج هجری آل ابوب آذر بخورده اسلام آوردند و شعار مسلمانی آشکارا کردند از آن زمان تا حال در تصرف سلاطین اسلام است

حکیم ارزقی

بسیار فاضل بوده است از مروت و علم و ادب روزگار دولت سلطان طغرل شاه سلجوقی بوده که در خاندان سلجوقی از باده مستعد تر نشان نمیدهند بادشاهی نیکو صورت و پاک سیرت بوده مهر سلطنت او نیشا پور است و قهری در نیشا پور ساخته موسوم به نگارستان و سلطان و آدان جوانی با ابراهیم بن نیال مصاف داشت و بدست او گرفتار شد و آن بر حرم در ششم اویل کشید و طفل بیگ که خال او بود بدین انتقام ابراهیم نیل را بگشت و ارزقی چند تصنیفات بنام طغرل شاه پرداخت روزی سلطان نزد دیباخت چند انکس شش میخواست سبک می آمد ازین صورت تنزیه شد و حکیم ارزقی این رباعی را انشا کرد

رباعی

کر شاه شش میخواست سبک نم افتاد	تا من نبری که کعبه بدین داد	شش من نگریخت خشت شاه	از بیت شاه سر بر خاک نهاد
وارزقی در سنه خمس و ثمانین و رخصماته در گذشت			

شهاب الدین قتیل الله

در سنه پانصد و هشتاد و شش هجری در سی و هشت سالگی فوت کرده

تاریخ

آنکه او بود فی سبیل الله	از اتفاق جهان قتیل الله	هست مانند مهر و ماه امین	اسم ساحی او شهاب الدین
سال ستارگان خلاصه دین	شد قم شامیاز علیین	۵۸۶	۵۸۶

طغرل شاه ثانی سلجوقی

چون سلطان الپ ارسلان سلجوقی در نصف ماه جمادی الاخر سنه احدی و سبعین و خسمایه در گذشت خاف صدق او سلطان طغرل شاه ثانی که آخرین سلاطین سلاجقه است که در مالک ایران سلطنت نموده صاحب توانمندی و شوخ نظامی در دیح آنخسر گفته

ایات

سر برافروزا قلیم سانی	ولایت گیر ملک زندگانی	پناه ملک شاهنشاه طغرل	خداوند جهان سلطان عادل
بسلطانی ببلج و تخت پیوست	بجای ارسلان بر تخت نشست		

و سلطان طغرل شاه ده سال بمطاهری و استظهاری هم خود جهان پهلوان یعنی اتابک محمد بن یلدرگ که وزیر و هم نام او بود بکمال بهت و اقتداری زندگانی نمود چون عیش در ذی الحجه سنه احدی و ثمانین و خسمایه که سال قمری آن سیمه سیاره بود فوت کرد در هر گوشه ناز و فتنه و فساد اشتغال یافت و یاد قصاص خاک او بار بر سر روزگار سلاجقه ریخته یعنی چون بعد فوت جهان پهلوان

برادرش قزل ارسلان حمده الملک شده بسراجم مهم امور سلطنت قیام نمود و متغیان میانه سلطان و قزل ارسلان
ناظره فساد انداختند و قصد استیصال سلطان طفول نمود و آخر سلطان در جلدان بدست قزل ارسلان گرفتار شده
محبوس ماندند آنکه قزل ارسلان در سه بیج و ثمانین و هشتاد و سی امیرای عراق بقتل رسید و سلطان طفول بامداد بعضی امر از
محبس بیرون خواهمیده بار دیگر ایت سلطنت برافراشت در سه و شصت و هشتاد و سی امیرای عراق بقتل رسید و سلطان طفول بامداد بعضی امر از
بامداد محارب نمود و دو سلطان طفول از خانه زمین بر زمین افتاد و بقتل رسید و بخش سرش را بریده به بغداد پیش نامر خلیفه فرستاد
و جسدش را بر دار کشید بخش روز پنجشنبه نوزدهم رمضان در سنه با صد و نود و شش فوت کرد و پسرش سلطان قطب الدین محمد
خوارزم شاه بجای او نشست

فرید کاتب

از شاگردان انور می است شاعری فاضل بوده گویند که چون سلطان سخر را در غریمت مادر النهر شکست افتاد و بغایت
ملول و محزون بر لب جیحون فرو آمد فرید کاتب پیش او بر پای استاده بود و گفت ای فرید هیچ ویدی که مارا چگونه بشیمی رسید
درین حال که پیش آهه بدیده بگوی تا بار دلم سبک گردد فرید فی الحال این باغی گفت و سلطان از جواب تسلی شد و فرید با لغات لائق بدوخت

رباعی

شاه از سان لوهانی شد زبخت شیخ تو چهل سال اعدا کن بخت گر چشم بدی رسید آنهم ز قضات کانکس یک حال جهانست خدات

اوحد الدین انوری

در تذکره دولت شاه می مسطور است که او صاف سخنوری و فصاحت انوری الظاهر من نیست از شعرا می کم کسی در دانشمندی
و انواع فضائل جهتای ادب و داصل از دلایت ابورداست از دیهی که او را بدنه گویند در جنب همه از توابع خراسان آن
صحرا داشت خادوان میگویند و ازین است که انوری در اول حال خادوان تخلص میکرد استاد و عماره التماس نموده
که انوری تخلص کند و در عنوان شباب در مدرسه منصوریه طوس تحصیل علوم مشغول می بود و در عین فلکات و افلاکس بسیار بود
روزی بر در مدرسه نشسته بود دید که مردی محتشم با لباس فاخره و اسب غلام می گذرید پرسید که این کیست گفت از شعرا می
سلطان سخر است گفت سبحان الله پایه علم بدین بلند می من چنین مفلوک بعد ازین من نیز خود را بشاعری مشهور خواهم ساخت
همان شب بنام سلطان سخر قصیده گفت و علی الصبح آنرا بنظر سلطان گذرانید چند ابیات از آن قصیده نیست

ابیات

گردان دست بحر دکان باشد | دلق و سنت خدایکان باشد | شاه سخر که کترین خدش | در جهان بادشاهان باشد
چون سلطان در غایت سخن شناسی بود انعام و اکرام بخشید و ملازم رکاب خود ساخت مدتی همراه بود در علم نجوم مکرر در روزگار
خود بود و فرید کاتب شاگرد انوری است خوش گوی و لطیف طبع بود و همواره ملازم درگاه سلطان سخر بود و چنین گویند که
از خاک خادوان چهار بزرگی فاضل خاسته اند که پنجم ایشان نبوده چنانکه گفته اند...

ابیات

پایه صبرت گردان ز خاک خادوان | تا شبگاه آمدش چارفتابری | خواجہ چون بو علی شادان ز نایاب | شاعری فاد و چو شوی خراسان انوری
صوفی صانی چو سلطان طبع یکتا بود | عالمی چون اسعد مننه زهر شریکی | عالمی چون اسعد مننه زهر شریکی | عالمی چون اسعد مننه زهر شریکی

در تذکره دولت شاهیه است که انوری در سال پانصد و چهل و هفت فوت کرده و این غلطی نماید زیرا که مشهور است که انوری تا قرآن کردن هفت سیاره که در سینه پانصد و شصت و دو و در زمان سلطان مغول شاه سلجوقی واقع شده زنده بود و بمبالت تمام گفته که روز قرآن سبع سیاره با وی صغیر بود و چون که اشجار قدیم و بناهای مستحکم را از پنج برکنند تا چون این واقع بوقوع نیاید سلطان با انوری خطا عتاب عظیم نمود و انوری از این کار بخیسته بیاخت رفت و باقی عمر در انجا بسر برد مولف در کتابی دیده که او در سینه پانصد و دو و هفت و در زمان سلطان علاء الدین کجش رحلت نموده و این قریب بعید است و در بعضی رسائل مرقوم است که انوری آخر عمر از خدمت سلاطین احترام نمود و و پانچ عزت شکسته و قبر وی در بلخ در جنب مرقده شیخ احمد خضر و به واقع است و تاریخ فوت او را به پیش یافتند که عدد سن پانصد و دو و دو می شود

سلطان الشعر اخا قانی شروانی

در نسخه هفت اقلیم مرقوم است که اخا قانی از اکل شعر است و نام وی افضل الدین ابراهیم بن علی الشروانی است مولد سن شروان است خاقان ولایت بیان بود از ان خاقانی لقب داشت منشئی کلمات حسان بود بیان کرد حسان العجم نام یافت چه آنچه در نسخه العرا قین ذکر بر خود کرده بر اثر آن میگویند

بیت

چون دید که در شکر دم | حسان عجم نسا دانم

و در جای دیگر میگوید

بیت

بدلیل دم اندر جان شانی را | از ان سبب بر نام من بل شنوا

و خاقانی در حضرت خاقان کبیر ملک یمنو چهر که کثرت فضیلت و هنر تندی از جمیع بادشاهان شروان اعتبار فرادان داشته نسبتی قوی بهم رسانیده و مداح وی بوده هر قصیده که بحضرت بادشاهی فرستادی هزار دینار صلوات بود و شریف انعام فراخوان یافتی و خاقان مبدع سخن است و طرز کلام وی خاص است چنانچه خود گویند

بیت

شاعر مبدع خنم خوان میانی مرا | ریزه خو خوان من و کی غنیری

و در فضیلت آمده که خاقانی شاگرد فلکی شاعر است در زمان خلافت استغنی بالله مرقوم نموده در قصیده عربی که در مدح بغداد گفته ذکر وی کرده و توفی استغنی سنه خمس و سبعین و خمس مائه و خاقانی نیز قصیده زائیه حکیم ستانی را بواجوب گفته است عدد ابیات آن از صد و هشتاد و گذشته و اشیر الدین حاضر خاقانی است میان ایشان معارضات بسیار است و اشیر الدین مداح سلطان مغول سلجوقی بن ارسلان بود و قصیده در حق او گفته مطلعش است

بیت

بفرخت این حق برفت و باطل | الیرسلان ثانی شاه ارسلان مغول

و خاقانی در سر خاتون است و قبر افضل از ان ظهیر الدین قاریایی و شاه غفور شاپوری پهلوی خاقانی است و خات خاقانی بموجب کتاب هفت اقلیم در شهر تبریز بوده در سال پانصد و هشتاد و دو و اما از من تاریخ که از مجیر الواصلیر فوشه شد

سال پانصد و نود و پنج میشود
تاریخ

افضل الدین امام خاقانی خلف ابو علی شروانی
سال تاریخ نقل در خواران
عمده اولیای شمر بود
گفت طوطی جنت حق بخت
زبدۃ اصغیای فصیحی بود

۵۹۵

شاه سبحان

در سنه پانصد و نود و شش ازین جهان فانی بملک جهاد دانی سفر نموده

تاریخ

شاه سبحان که عارف حق بود
هم مقید بذات مطلق بود
سال سنقاران شریف
گفت شبها در مسکن

شیخ نظامی گنجوی

دی را از علوم ظاهری و باطنی و مصطلحات ربی بهره تمام بوده عمر گر انایه را اول تا آخر قضاعت و تقوی و عزالت انزوا گذرانیده آ
هرگز چون سائر شاعران از غلبه حرص به مالمازست ارباب دنیا نکرده بلکه سلاطین روزگار بوی تبرک می جستند و شیخ اکثر مثنویات
را بالتماس و درخواست یادشان عصر نظم نموده مخزن اسرار بنام بهرام شاه والی روم تنظیم کرده و لیلی مجنون با هم خاقان
کبیر بنویسند و شاه شیردان خسرو شیرین و هفت پیکر بنام اتابک قزل ارسلان و سکندر نامه که آخرین کتب و دیوانه
بنام طغزل شاه سلجوقی ختم فرموده و بیست و ششاد و چهار ساله فوت کرده و مرقدش بیرون شهر گنجه واقع است تاریخ از غزالی

تاریخ

شیخ دینادین نظامی بود
قدوة اولیای نامی بود
سال نقلش بر وقت و کنت
شعر قسم گنجوی گل جنت

۵۹۲

از سنه پانصد و نود و ده اصل میشود اما ایاتی که نظامی در تاریخ سکندر نامه گفته پانصد و نود و هفت است

تاریخ

بگفته من این نامه را در جهان
که تا در آخر بود و جهان
سیر سال حارم محرم بدست
ز ساعت گذشته چهارم بدست
چهارم محرم بوقت زوال

شیخ ابوالفرح ابن جوزی

در سنه هفت اقلیم مرقوم است که نام دی عبدالرحمان بن حسن است مصنفاتش از حدیث بیرون است چنانچه همه مصنفات
او را جمع کردند و بر مدت عمر او قسمت نمودند هر روز نه گراس که نه جزو باشد و حساب آمد و این چیز نیست که عقل آنرا اصلا قبول
نمیکند گویند تراشه قلم خود را که بیان احادیث نوشته بود جمع کرده وصیت نموده بود که بعد از فوت او بخشش را از ان تراشه
گرم گفتن بچنان کردند هنوز چیزی باقی آمد و آنرا شیخ سعدی شیرازی است شیخ او را در کتاب گلستان شیخ اجل شمس الدین
ابوالفرح ابن جوزی بنویسد و فاش در پانصد و نود و هفت بوده

ظیم الدین فاریابی

شاگرد رشید سمرقندی است بنایت فاضل بوده و در شاعری مرتبه عالی داشته اصل او از فاریاب است اما در روزگار اتابک
قزل ارسلان بن اتابک یلدرگ بقران آمده و مداح قزل ارسلان بوده در اول حال ظمیر از فاریاب بنیشاپور آمد در

حسین سلطان طغرل شاه ثانی حاکم نیشاپور بود که بعد از سلطان سنجری تخت سلطنت قرار گرفت و پنج لو بخت زد اما خوارزم شاه سپیان او را امان ندادند و طغرل شاه قدیم مدوح ارزقنی است با جمله ملایز نیشاپور بطریق سیاحت باصفهان افتاد و از اصفهان با ذکر بایجان رفت و اتابک محمد بن یلدرگ که وزیر و عم طغرل شاه بود او را ترهیت کلی کرد و مدت ده سال در ملازمت اتابک بود بعد از وفات او برادرش اتابک قزل ارسلان بن یلدرگ مستعد می حکومت عراق و کوز بایجان شد و اتابک ابوبکر بن محمد یلدرگ را امیل آن بود که ظهیر ملازم او باشد و ظهیر بجانب ابوبکر میل تمام داشت و از قزل ارسلان که بخت بالا بود بچو پست وفات ظهیر در تبریز بوده و دشمنان پانصد نفر و بیست و هجری در در خاب فون است و بیست و هجری

مات هفتم از ابتدای سال ششصد و یک لغایت سنه هفتصد و هجری

بقیه احوال خلفای عباسیه که در مات هفتم در بغداد خلافت نموده اند

در غفران مات هفتم الناصر باشد بن مستفی که سی و چهارم خلیفه از خلفای نبی عباس است در بغداد به سر خلافت نشین بود و بعد حکومت چهل و شش سال و یازده ماه در سال ششصد و بیست و دو هجری درگذشت در زمان او چنگیز خان تاتار سر بر آورده بر ولایت ایران ستولی گشته و او را دهن تا مدت دراز در آن ولایت سلطنت نموده اند بعد قوت شاه پسرش الطاهر باشد بن ناصر نه ماه و یازده روز خلافت نمود بعد از وی پسرش المستنصر باشد بن طاهر قریب هفتده سال سلطنت راند و فغان بعد از وی پسرش المستعصم باشد بن مستنصر که آخرین خلیفه از خلفای عباسیه است در سنه ششصد و چهل و هجری بر سر خلافت نشست و بلا کو خان در سنه ششصد و پنجاه و شش هجری او را کشته و تخم عباسیه را از بیخ و بن کیند

سلطان معزالدین محمد سام مشهور بشهاب الدین محمد غوری

او برادر غیاث الدین محمد بادشاه غور و غزنی است و غزنی با علامه الدین حسن غوری در سنه پانصد و چهل و هفت هجری از دست او لاد سلطان محمود غزنوی بر آورده و بهرام شاه ابن مسعود شاه ابن سلطان ابراهیم غزنوی که در آن ایام بادشاه غزنی بود از علامه الدین حسن بنیمیت یافته بطرف هند رفت و در اینجا بمرد در سنه پانصد و هفتاد و هجری غیاث الدین غوری برادر خود شهاب الدین محمد غوری را حکومت غزنی داد و در سال پانصد و هشتاد و دو در هند و سستان آمده بسیاری از ملک هند را تصرف نمود و دلاهور را نیز از دست خسرو ملک بن خسرو شاه بن بهرام شاه غزنوی بر آورده و او را بمجوس ساخت از آن پس سلطنت هند نیز از خاندان سبکتگین برخاست و در خاندان بادشاهان غور قرار گرفت در سنه پانصد و هشتاد و هفت محمد غوری باز در هند آمده و در حدود تمانیسر پادشاه پتهورا که راجه اجمیر بود مصاف کرده و مغلوب شد اما سال دیگر که در آن ایام خواجه معین الدین چشتی در اجمیر استقامت داشت بار اسه مذکور محاربه نموده نصرت یافت و اسه مذکور را دستگیر کرده مع برادرش که راجه دیلی بود و کمانده سرامی نام داشت از جان بکشت و غیاث الدین غوری در سنه پانصد و نود و هشت هجری وفات یافت و برادرش شهاب الدین محمد غوری بادشاه غور و غزنی و هند و سستان که دید تا آنکه گلدران در اوج ایلخانی محضنان ظاهر کردند و سلطان بنابر تنبیه ایشان به هند و سستان آمد و طوائف ستمران را سزا داده و به نظام معاودت در اثنای راه بتایب غره ماه شهبان روز سه شنبه سال ششصد و دو هجری در و سیک که در سی است از توابع غزنی

برکنار نیلاب از دست یکی از فرزندان گلگیر سید تاریخ شهادت او از الفاظه صاحب السری استخرج بهیاد و غرضی و لفظ آورده			
تاریخ			
۴۰۴	شهادت ملک مجرب و شهاب الدین	از ابتدای جهان مثل ویدایک	سوم و غره شعبان سال شصت و هفتاد و سه غری بمنزل سید
شیخ روز بهمان			
در نصف ماه محرم سنه شصت و شش هجری فوت نموده تاریخ وفات از محال واصلین			
تاریخ			
۴۰۴	جمع فیض و منبع عرفان	قطر آفاق شیخ روز بهمان	متصف بود از مبه عاشره
		سال تاریخ حلقش بیشک	که گذشت از جهان بعین و سرور
امام فخر الدین محمد رازی			
طبرستانی الاصل بود در شهر رمضان سنه اربع و اربعین و خمسمایه در ولایت رسمی متولد شده نزد پدر خود تحصیل علوم مشغولی فرمود تا وقتیکه الداء فوت شد آنگاه بسنان شتافته پیش کمال سمنانی در کسب کمالات نفسانی اهتمام کرده محاصر سلطان شهاب الدین غوری بوده و در تاریخ یاقفی مسطور است که فخر الدین رازی بغایت جمیل با دو تار و خوشم بود و هرگاه که سوار میشد قریب سه صد کس از طلبه علوم در رکاب او پیاده می نشستند و او در اختلاف علوم و انواع فنون بصیرت بسیار دارد از اینجمله حدائق الانوار است که بنام سلطان علاء الدین بخش بن ایل ارسلان نوشته و فائش در جزات روزه و شنبه جمیع الفطر غره شوال سال شصت و شش هجری واقع شده و قبر وی در خیابان ابرار است که در تاریخ وفات او			
تاریخ			
امام عالم عامل محمد راز	که کشید و نه بنید و رانید و بهال	سال شصت و شش و گذشت	نماز دیگر اثنین غره شوال
سلطان قطب الدین ایبک			
چون شهاب الدین محمد غوری در سنه پانصد و هشتاد و هشت بر راجه هاسی هند نصرت یافت قطب الدین را که غلام و سپه سالار او بود به نیابت خود به هند گذاشته بغزنی رفت قطب الدین در بهمن سال قلعہ میر پور و دہلی را فتح کرده تا هر حد ملک بنگال به تصرف خود در آورده و بعد وفات محمد غوری چون برادر زاده او غیاث الدین محمود بادشاه غور شد قطب الدین را تاجی و تختی و چتره فرستاد و خطاب سلطان داد چنانچه قطب الدین در لاهور بتاریخ پنجیم ذی قعد سال شصت و دو و هجری بر تخت سلطنت نشسته بادشاه هند گردید و دہلی را دار السلطنت خود ساخت و در سنه شصت و هشت در مقام لاهور در حالت چوگان بازی از اسب افتاده بمرد لفظ سلطنت پناه از آن خیر میداد چون انگشت خضر او شکسته بود بسبب آن او را ایبک گفتندی و بسنا و تی که داشت او را گفتندی نیز گفتندی بعد از و سپهر خوانده او سلطان آرام شاه بادشاه هند وستان شد			
شیخ مجد الدین بغدادی			
در نسخه هفتم اقلیم مسطور است که شیخ مجد الدین بغدادی که چنانچه روزگار و برگزیده درگاه حضرت پروردگار بود از تبرجیت یافتگان شیخ نجم الدین کبری است باصل از بغداد است خوارزم شاه از خلیفه بغداد الناصر باشد التماس نمود			

کرد پدرش و برافروشتاد از مفر بان سلطان کردید بر روز جمعه مجلس نهاد و وعظ گفت و مادر سلطان محمدالدین محمد خوارزم شاه که عورتی بود و جمیل و بوعظ رغبت تمام میداشت گاه گاهی بزیارت وی آمدی و وعظ شنیدی درین شبی در عین سستی لب سلطان رسانیدند که مادر تو بنده بپا بویستند و در کمال خجسته در آمده و وعظ شنیدن را بهانه ساختند سلطان در انظار بغیبت فرمود تا شیخ را در دجله انداختند تا بحر و شهادت او بقولی در سنه سیع و بقولی در سنه سبت و عشر و ثلثین و ستا نه واقع شده و در نجات آمده که چون شیخ محمدالدین را در سنه ست و ستا نه و قبل سنه ست و عشر و ستا نه شهید کردند قانون وی که از نیشاپور بود بعد از چند سال در سنه ثلث و ثلثین ستا نه او را به نیشاپور نقل کردند

شیخ نجم الدین گیسو

در خلاصه التواریخ مسطور است که چون بابای سلطان محمد خوارزم شاه شیخ محمدالدین بغدادی را در دجله انداختند و خبر شیخ نجم الدین کبری رسید مغیر شد و گفت انا لله و انا الیه راجعون فرزندم محمدالدین را در آب انداختند و پدرم را بسجده نهاد و زمانی نیک در سجده بود بعد از آن سر از سجده برداشت و گفت از این دو لعنه خواستم که بخت خوبتر باشد فرزندم ملک از سلطان باز ستاند سلطان این باور شنیده بغایت پشیمان شد و باطشتی پراز زر و شمشیر و کفن پیاده بلازمیت شیخ آمد و سر برهنه کرد و در وصف فعال با ستاد و گفت اگر دیت باید اینک زر اگر قصاص میکنید اینک شمشیر شیخ گفت و کان ذلک فی الکتاب مسطور است وی نه نیست بلکه ملک و سر تویر و در سر او بسیار سیاهی از خطا درین قصه یاد فرار و دلاجره سلطان محمد نوید مراجعت نمود و عنقریب چنگیز خان که از فرقه کفارتا تار و بادشاهی تبار و جبار بود چون بلای عظیم منوجه عجم گشت سلطان را با وجود کمال مردانگی و بهمت چنان رهم و هراس در دل نشست که بی جنگ فرار نمود و سلطان او را تعقب نموده شهر بشهر میدویدند بهر شهر که میرسد قتل عام می نمودند تا آنکه قریب صد هزار حسرت در ذی الحجه سنه سیع و عشر و ستا نه فوت کرد و در نسخه هفت اقلیم قوم ست که در بهنگامی که کفارتا تار یعنی لشکریان چنگیز خان خوارزم را تسخیر نمودند شیخ نجم الدین بدست ایشان شهادت یافته داین واقعه در عان و عشر و ستا نه بوقوع پیوست قبر شیخ در خوارزم است تا شیخ نظم در وفات او از مجرای الوصلی نوشته شد

تاریخ

آفتاب پسر صدق یقین	قطب کوین شیخ نجم الدین	آنکه خورشید پیش و صغری است	المقاب نجم دین کبری است
نهم ماه صوم و شبانه بود	که ره بنیا بخلد عزم نمود	سال ترحیل آن بدست من	شد رقم آفتاب و چرخ عدن

قائ و الاچنگیز خان

از فرقه کفارتا تار است نام پدرش بسوکی بود در سنه پانصد و چهل و نه متولد شده در سنه ششصد و دو هجری ببادشاهی سر بر آورده و در سنه ششصد و پانزده بر ملک چین و تا تایستولی گشته و بعد از آن رخ بطرف ایران نموده بر سر محمد خوارزم شاه ابن علاء الدین بخش که سلطان مغزنه در خوارزم بود رفت و بعد بحار به متو از در سنه شش صد و هجده او را مستاصل ساخت چندی با پسرش سلطان جلال الدین جنگ با داشت تا آنکه او را نیز کشته تمامی ملک مغزنه و خوارزم بخوار و سرقت و غیر آنها در غممه قلیل بدست آورد و بعد از آن در بلاد ایران اظهارند هب خود را باز نهاد و پس از سلطنت سبت و دو سال بهر افتاد و پنج ساله روز یکشنبه پانزدهم ماه رمضان سنه ششصد و سبت و چهار

هجری در گذشت چهار پسران داشت او کنایه جغتائی و جوکی و توفلی لیکن جوکی ششماه پیش از پدر فوت شد و دیگران
 بیاد شاهی رسیدند او کنایه که دل به پادشاه تانا شش در سنه ششصد و سی و نوزده گشت جغتای بعد از پدر پادشاه
 مادران در کستان راج و بدخشان شد و توفلی خان که پدرش او را همراهی و اوقات با خود نگاه میداشت بعد پدر تابع
 برادران خود دیوبند و چین گون که این قوم متبذره هیچ دین و ملت نبودند و از علال و حرام فرق نمیکردند و گوشت
 جمیع و حیوان از درندگان و چرندگان تناول می نمودند چنانکه صاحب نگارستان در مقامی مینویسد که بعد از
 سلطان ابا قاقان که از نسل چنگیز خان بود و طعام می خورد و خواهرش سالار دین صاحب دیوان وزیر او در آن مجلس
 حاضر بود سلطان پاره از کباب گوشت خوک بر نوک کار و بر داشت و داد و خواهر از رعب سلطانی ابا که در آن وقت
 فی القور کباب را در دست می انداخته و می خورد

شیخ فریدالدین عطار

در هفت اقلیم معروف است که در نضات الالاس آمد شیخ فریدالدین ابنه البشیر عطار می رود روزگار میگذرانید روزی
 در ویش بد در سیده طلب چیزی کرد و عطار از غایت مشغولی بد و غلطت نشد و در ویش گفت ای خواجہ تو باین نوع خواهش
 و تعلی چگونه خواهی کرد گفت بخوبی که تو میری و در ویش گفت تو همچو من نتوانی مرد و مرد فوراً کاسه جوین که در دست داشت
 بزرگوار گشت و الا الله گفته جان داد چون عطار مشاهده آن حالت نمود از سر دکان برخاست و هر چه دست کنش بدان سید
 انیشتاخر نمود و ملازمش شیخ کریم الدین کاف را ملازم گرفته چند سال با او بسر برد و پس از این بزارت بیت الله الحرام
 رفته بسیاری از مشایخ را در یافت و بعد از مدتی به خدمت فخرالدین محمد الدین بغدادی رفته از دست او ترقه
 پوشیده آرد و اندک احوال را چهل رساله نظر است از مثنوی و در نضات از مولوی رودی نقل کرده که او در کلام خود فرمود
 که نور من بعد از صد و پنجاه سال بروج فریدالدین عطار تجلی کرده مربی او گشت و در بزرگه دولت شاهی آمده که
 اصل شیخ از نیکو بگین بن اعمال نیشابوری است و شیخ عمری در از یافت گویند صد و چهارده سال عمر داشت ولادت او
 در روزگار سلطان مجرب بود و در ماه شعبان سنه ثلاث و عشر و خمسمایه یعنی بسال پانصد و سیزده هجری و بیست و نه سال
 در نیشابور بوده و در شهر شاد دلیخ بشماره پنجاه سال وفات شیخ و قتل عام نیشابور بوده هنگام اسیران چنگیز خان یعنی چون
 در محاصره نیشابور قرار گرفت و امان و جنگیز خان گشته شد و چنگیز خان بنابر آن حکم قتل عام فرمود شیخ بهت مغله
 افتاده شهادت یافت و آن چنان است که مغولی شیخ را میخواست بقتل رساند شخصی پیدا شده گفت این پیر را
 نکش که خوبنهای وی هزار دیناری دهیم شیخ گفت مفروض که بهتر از نیمم خواهند خرید چون آن شخص از وی
 بگذشت دیگری گفت که این مرد را نکش که خون بهار ما یک نوبه گاه میدهم شیخ گفت بفر و ش که پیش از من نمی آید
 مغل بفر رفته شیخ رثرت شهادت چنانکه دکان ذلک فی عاشره جمادی الثانی سنه سی و شش و سی و یک و سی و یک و سی و یک
 و فائش که در خبر او اصلین نوشته است نیست

تاسیخ

شیخ عطار حق فریدالدین	کتاب سپهر دانش دین	عمر او یکصد و چهارده سال	بود از لطف این و متعال
سال تحویل آن مجسمه	قیامه اهل جنت است بدان	عقل تاریخ نقل آن مسود	بلیل جنت و جان فرمود

موتف گوید که در تاریخ فوئش اختلاف بسیار است بعضی ششصد و بیست و هفت و برخی ششصد و نوزده گفته اند و از حالات مولانا بهار الدین ولد و پسرش مولانا جلال الدین رومی چنان مستفاد میگردد که شیخ فزید الدین تا چند سال بعد از ولادت مولوی رومی که در سنه ششصد و چهارم قمری فوت شد و در حیات بود بلکه او را در کودکی دیده پس هر دو تاریخهای وفات شیخ فزید الدین که بالا مذکور شد یکی از آن درست خواهد بود و در طبقات اکبری مسطور است که شیخ عطار رحمت و جلال پیش از شیخ سعدی فوت کرده باین حساب نیز وفات او بسیار ششصد و بیست و هفت میرسد اما این قطعاً که تاریخ وفات او در کتاب هفت آقلم مسطور است بعضی غلطی نماید زیرا که قتل عام جنگی غازی در حدود سنه ششصد و شانزده شروع شده و سال فوت شیخ کم از آن سال نمی تواند بود و نه زیاد از ششصد و بیست و چهار که جنگی غازی آن سال فوت کرده و عدد سال که از این قطع برمی آید صرف یا نصف و ششاد و شش می شود قطعاً نیست

قطعه تاریخی

شیخ عطار آن فزید روزگار / مرشد شاهان شاهنشاه فخر / شد شهید راه فخر آن بهنا / سال رخسار آن شهید راه فخر
در تذکره دولت شاهی آمده که قبر شیخ در بیرون شهر شادباخ است بجایی که موسوم است بشهر بازرگان و بعد از قتل شیخ بسنه سال شادباخ خراب شده چنانچه غریزی در باب زلزله که در نیشابور بکرات واقع شده بهسکوی

قطعه

اندک زمان نگذرد از نال شد / برین انصدوی و آنکه شهر خود / و آن زلزله بار دوم ششصد و سی / و آن زلزله بار سوم هشتصد و بیست
و امیر علی شیر در زمان سلطان حسین مرزا عمارتی عالی بر مرشد شیخ عطار بنا ساخت

مولانا بهار الدین ولد

در تذکره دولت شاهی آمده که او در خیل طایف بلخ بود و در روزگار سلطان محمد خوارزم شاه شمس و عطمتی تمام فتنه و با وجود علم ظاهر در تصوف سخن گفت بعضی گفته اند که از خلفای شیخ نجم الدین کبری است و مادر وی دختر پادشاه خراسان علاء الدین محمد بن خوارزم شاه بود اهل بلخ را عظیم منقاد بودند چون هرگاه که وعظ گفتی در پای مینواز و از خوا و عوام مجلس عظیم منعقد شدی سلطان محمد بر وجه بر دوش نهاد مولانا مشغول گشت مولانا نجیده از بلخ بیرون رفت و غریمت حج کرد چون بنیشاپور رسید شیخ فزید الدین عطار بر بدین او آمد و کتاب اسرار نامه را بهمدید پسرش مولانا جلال الدین که در آن وقت کودک بود داد و مولانا بهار الدین را گفت زود باشد که این پسر تشنه در سوختگان عالم زندگیا حاصل بعد از سفر حجاز غریمت دیار شام و زیارت انبیا علیهم السلام نمود و بعد از سیاحت چند سال مولانا و اصحاب روزگار دولت سلطان علاء الدین کیقباد بر دم رفتند و اهل روم بغایت معتقد و مرید ایشان شدند و سلطان علاء الدین با اهل او فرزندان ارادت ظاهر ساختند و از جمله بلاد روم مولانا شهر قونیة را اختیار کرده بود عطا و افاده مشغول بودی تا بعد از چند سال در شهر سنه ششصد و سی و یک و بقول ششصد و بیست و هشت بجوار رحمت انتقال کرد و بطریق ارباب و وصیت پسرش مولانا جلال الدین پیشوای صحابه باقی ماند

شیخ شهاب الدین سهروردی

اصل از سهروردیست بهجبت شیخ عبد القادر جیلانی رسیده و او را تصانیف بسیار است در عصر خود شیخ انشیوخ بعد از ولادت

در رجب پانصد و سی و نه و نوازش در ششصد و سی و دو و در زمان ستم شاه خلیفه بغداد بوقوع آمده و در بغداد جدید نو گشته

تاریخ از محمد الواصلین			
سال مولود او بدان	احمل و لباشهاب الدین	سنة اولیایم	سنة واصلین بنشاب الدین
۴۳۲	سال مولود او بدان	۴۳۲	سنة واصلین بنشاب الدین
سال مولود او بدان	۴۳۲	سنة واصلین بنشاب الدین	۴۳۲

سلطان شمس الدین

زیر بید و هم داماد سلطان قطب الدین ایبک بود نام او التمش سبب آنکه او بنسب خسوف تولد شده بود در سنه ششصد و هفت و هجری سلطان آرام شاه را که بعد بر خود قطب الدین بر تخت و بی نشسته بود در قنار ساخته بر سر سلطنت قرار گرفت و تاج الدین یلدر و زباد شاه غزنی را که بارادۀ تسخیر لاهور آمده بود بدست آورده بقتل رسانید این واقعه در سنه عشر و ستایه بوقوع آمده و غیاث الدین خلجی حاکم بنگاله را منظم ساخته آن ملک بتهصرف خود آورده در سنه تسع و عشرین و ستایه عازم گویار گردید و تا مدت بحال آن قلعه را محاصره کرده کار بر و ر و نیان تنگ ساخت چنانچه دیول که دالی قلعه بود عاجز گشته در شب بگریخت و قلعه بتهصرف سلطان در آمده خلفی کثیر اسیر گشتند ملک تاج الدین ریزه که دبیر الملک بود در فتح قلعه که در سنه ثلثین و ستایه بوقوع آمده بود این باعی گفت و سلطان فرمود تا بر در دانه قلعه نقش کردند

تاریخ فتح گویار

بر قلعه که سلطان طغی بگرفت از خون خدا نصرت و یزیدت آن قلعه گویار و آن حصن در ستایه و ستایه بگرفت و در سنه احدی و ثلثین و ستایه او جین را که فتنه بخانه ممالک را که از مدت سه صد سال تعمیر یافته بود خراب ساخته تمثال بکرمایت را آورده در پیش مسجد جامع دلی فرسود و فاش بتاریخ بستم ماه شعبان سال ششصد و سی و نه بوقوع آمده و این ایام در تاریخ و فاش و از بولع است

تاریخ

چون ششصد و سی و دو سال هجری گذشت بخت و فراز شاهنشاهی این سلطان شمس الدین شمس الدین بسموی جنت الملوک افرامان بعد و فاش سپهر او سلطان رکن الدین فیروز شاه بر تخت دلی جلوس نمود و چون ششماه و بخت و شش و در حکومت که دامر که از دنا راض بودند او را معزول ساخته سلطان رضیه را که دختر التمش بود بر تخت نشاندند اولیای هر دانه در بر کردی و علانیه بیل سوار شدی آخر در سنه ششصد و سی و هفت گشته شد مزار او در شاه جهان آلی الا ان موجود است و نزد قبر او قبر دیگری است که آنرا از سجده یکم میگویند این مکان مشهور است بدرگاه برجی هجری با بکله سلطان معز الدین بهرام شاه بن سلطان رکن الدین فیروز بر تخت سلطنت نشست و در سنه تسع و ثلثین و ستایه در شب ششصد و سی و دو بقتل گشته شد بعد از وی سلطان علا الدین پسر سلطان شمس الدین بر تخت نشاندند و چون او بتاریخ بستم سوم محرم سنه اربع و اربعین و ستایه و دیعت جیات پسر و برادرش سلطان ناصر الدین محمود بادشاه شد وزیرش غیاث الدین بلبن که خطاب از خان داشت و زرخه پسر سلطان شمس الدین التمش بود او را محبوس ساخته خود در سنه ششصد و شصت و چهار بر تخت دلی نشست و بعد از سلطنت بست و یک سال در سنه

ششصد و هشتاد و پنج بعمر ششاد سال فوت کرد بعد از وی بمیره او سلطان مغز الدین کیقباد ابن ناصر الدین
بقراخان ابن عیاض الدین بلبن غایتیاز پدر خود که در بنگاله بود بر تخت دہلی نشست و در سنه ششصد و هشتاد و دو
بقراخان فیروز ملک خلجی کشته شد و امیر خسرو کتاب قران السعدین را در بابلیات سلطان کیقباد با پدر خود نظر فرمود

خواجہ معین الدین چشتی

در اکر نامہ مرقوم است کہ خواجہ معین الدین چشتی از سیستان است و اہل آن دیار را سنگری میخوانند او را سنگری
مینویسند کہ مرثیہ سنگری است در سال پانصد و سی و ہفت و قصبہ بنجر اود در پانزدہ سالگی پدر سن کہ خواجہ حسن نام داشت
و بر باضت و قناعت مشغول بود در گذشت و خواجہ بمیر قند و بجا یافت و قدری تعلیم کسی اشتغال فرمود و از انجا بخراسان
شنافت و نشو و نما را بنمایافت و در باروق کہ از تالاع نیشاپور است ادراک صحبت شیخ عثمان چشتی یار و قوی نمود و دست
ارادت باو زد و بہت سال در صحبت شیخ ریاضت شاکشید و سفر باو غربت پایش گرفت و بسیاری از بزرگان
وقت مثل شیخ نجم الدین کبری دریافت باجملا اکابر از سلسلہ چشتیہ است بدو واسطہ تجو اہم بود و چشتی بہرہ
و بہشت واسطہ باہر ایم اہم می پیوند و بہ پیشتر از آمدن سلطان مغز الدین سام از غزنی بہند و ستان بہرہ
پیر خود بہند آمدہ بود و در جمیر کہ رای تہورافرمانروای بہند و ستان آنجا اقامت داشت منزل گرفت صحبت باو خوب
بر نیاید تا آنکہ در سال پانصد و ہشتاد و ہشت سلطان مغز الدین سام شہور شہاب الدین غوری بہند و ستان
آمدہ و در حد دہتا بمیر بارای مذکور جنگ کردہ فتح یافت و خواجہ در جمیر غلت گزینی اختیار نمود خواجہ قطب الدین
اوشی یکے از خلفای اوست و شیخ فرید گنج شکر کہ در تین پنجاب آب آسودہ اند مرید خواجہ قطب الدین است و شیخ
نظام الدین اولیادست ارادت شیخ فرید دادہ الحاصل بسیاری از صاحب مکالان از زیر دامن تربیت
خواجہ برخاستہ اند و کہ شاہ بادشاہ در زمان دولت خود ذکر جلال کمالات از شنیدہ چند مرتبہ بہرہ پانز بار
مرقد خواجہ کہ در جمیر است از اگرہ رفتہ بود و عمارات عالی در انجا بنا نمودہ تا شیخ وفات خواجہ بقولی ششم چہار
روز شبہ سال ششصد و سی و شش و بقول دیگر ششصد و سی و سہ ہجری است مرقد او مردوز
ز بارنگاہ خورد و بزرگ است و از الفاظ آفتاب ملک بہند سال وفات او ظاہر میشود و این تاریخ منتظر
در وفات او از کتاب مخبر الواصلین نوشتہ شد

تاریخ

جمہ و ششم رجب بودہ	کہ جهان خواجہ نقل فرمود	نود و ہفت سال عمرش بود	کا زمان نقل از جهان بود
سال نقلش بہ حرکت و تکمیل	گوہران جهان معین الدین	روضہ پاک اوست در جمیر	زار سن جن انش در شیر

سید حسین مشہور بچنگ سوار

در اکر نامہ مرقوم است کہ قلعہ کتہہ اجیر کہ بر قلہ کوی واقع است در ان عالمقام مرقد سید حسین مشہدی خنک سوار
موجود است کہ بزبان عوام از اولاد زین العابدین ابن امام حسین است و تحقیق آنست کہ سید از ملازمان
شہاب الدین غوری است ہنگامیکہ فتح بہند و ستان کردہ مراجعت نمود او را بشہداری اجیر گذشت و انجا
نقد حیات سپرد و بہرور اہام و ہجوم عوام بولایت مشہور گشت و زہتش مرطاف عالیشان شد

خواجہ قطب الدین نجف تیار کالی

ابن خواجہ کمال الدین موسیٰ است در او سن که ما بنین مشرق و جنوب اند جان و آفتاب است متولد شده و از آن سال است که او را وشی نیز مینویسند و در صغیر سن سفر اختیار کرده و در بغداد در راه رجب سال ششصد و بیست و دو هجری در مسجد امام الکلیت سمرقندی بحضور شیخ شهاب الدین سهروردی و شیخ احمد الدین کرمانی و جمعی از بزرگان بارادت خواجہ معین الدین چشتی استغفا و یافته و در پهن آمده در ملتان با محمد و مہاؤ الدین ذکر یا محبت داشته و در زمان سلطان شمس الدین التمش در دہلی آمدہ سکونت اختیار کرده گاہ گاہی بطریق نظم دری از بحر اندیشہ بساحل بیان می افکند این چند بیت از انجمله است

نظم

ای بگر و شمع رویت عالمی پروان	در لب شیرین شوریست در خاند	من بچہ دین آشتانی منورم خون	آشنا احوال نیست امی بگاز
قطب سکین گناہی میکند پیش	عینہ دگر گناہی میکند دلو		

خواجہ تبارنج چهارم بیچ الاول سال ششصد و سی و شش ازین جهان رحلت فرمود و در دہلی چون گشتہ تاریخ از نسخہ محرابی

تاریخ

فیض بخش جهان بعد از یونس	قطب آفاق خواجہ قطب الدین	لقبش نجف تیار کالی دان	چون اوشی است اوشی اش بخوان
۴۳۳ از بیچ نخست چاردهم	بود کان قطب شد بخرم ختم	عقل تاریخ نقل آن محمود	آب جنت بقطب من فرمود

قبرش که در دہلی است اگر چه از سنگ و خشت نساختہ اند کہ مگر خام است اما زیارت گاہ خاص و عام است در زمان دولت شیر شاہ و اسلام شاہ بعضی از اعزاز دیواری برگرد مزارش تعمیر ساخته چارہ دروازہ های گلان احداث نموده بودند کہ تا امروز موجود اند و این اشعار تاریخ بر دروازہ های مذکور توأم اند

تاریخ بر دروازہ متصل مجلس خانہ

در زمان آفتاب چرخ دولت بشاہ	شاہ را بر باب کوکب کتب دین	این نظم القدر در گاہی اندیش	صادق آمد قول لبالب دین اسلام
بود بیست چار و نہ صد سال از بخت	ز اہتمام شیخ دین بر و خلیل		

تاریخ بر دروازہ سمت حاطہ المامون

در زمان شہ جهان اسلام	شد بلند در سپہر جناب	اگر چه صد بہت باب جنت را	لیس باب بمثل ہذا لباب
کرد شخصی بنا کہ در یابش	یوسف ثانی از حق است خطاب	چون ز تاریخ نام کردم عرض	گفت در گاہ خواجہ اقطاب

تاریخ بر دروازہ غری

خلق کہ دین گنج سعادت نیر	آخر کہ نثار شاہ خان غمت	گفتم چہ نویسم ر قلم تاریخش	رفوان بدل سراز در جنت گفت
۹۵۸			۱۱۱۹

ازین تاریخ چنان مستفاد میگردد کہ دروازہ غری را ثواب شاہ خان کہ در عہد دولت عالمگیر بادشاہ بجاگرفت شاہجہان آباد سرفرازی داشته در سنہ یکہزار و نہادہ ہجری تعمیر نموده بود تاریخ مذکور را بر زبیدی نظم فرمودہ کہ در قفا او موجود است بعد از ان محمد فرخ سیر در زمان دولت خود سمت شرقی بجز کلاہ دروازہ از سنگ مرمر تعمیر ساخته این تاریخ و اشعار بر آن کندہ

تاریخ برادران درون

از سوی اکثرین غلامان شهریار	با اعتقاد معتقد کامل العباد	رفتند قدسیان بدین بخت	تاریخ یافتند حصار بخت
-----------------------------	-----------------------------	-----------------------	-----------------------

۱۱۳۰

اشعار برادران درون

از حکم بادشاه جهان خسر و انانام	فرخ میر شیشه نه آسمان غلام	کردم از خواجهدین طوطی فلک	کرد دیگر در دفتر آدم ملک
نعمت بجزی زیبا و منتظم	بمنتد قبله مشرق و چون کبر محترم		

متصل این درگاه مسجدی بود متبرک یک درجه که آنرا خواجده به راه رفقا بدست خود بنا انداخته بود بعد از آن اسلام شاه در عهد خود درجه دیگر بر آن افزوده و مجد فرخ سیر در جو سوم بر آن تمهید نموده این تاریخ بر آن منقوش ساخت

تاریخ

مورد لطف و عنایات شریفه الاجا	مرد فرخ میر شیشه ملک تاب	ساخت از روی ارادت قزوین	مسجد بر پلینا و مسجد گاه شیشه
باز درین غمناک گفت و گو نمود	سال تاریخ بنایش بر لبی استجا		

۱۱۳۰

شیخ محی الدین بن عربی

در سنه یا قصد و شصت و یک تولد شده و در ششصد و سی و هفت از جهان رفته و در دمشق مدفون گردیده

تاریخ

شیخ والا جناب بن عربی	مقتدای ره خدا طلبی	لقب طایف او محی الدین	میر شیشه گاه زمان و زمین
پوشید و ثانی محی الدین	سال مولود او به ثانی بین	شد رقم سال نقل آن سامی	قدس الله سره انسانی

۱۱۳۰

حضرت علی لالا

تاریخ سوم ربیع الاول سنه ششصد و پنجاه و یک از جهان سفر نموده

تاریخ

عمده اولیای علی لالا	شد ز دنیا بخت و لا	از ربیع نخست بود سوم	گذشت از خلق مرد
سال نقلش گویا عالم قدس	شایان بهوای عالم قدس		

۱۱۳۳

امولانا شمس الدین محمد تبریزی

در تذکره دولت شاهیه مرقوم است که او پسر خواند علامه الدین بوده که از نژاد کیا بزرگ است و در جوانی و جوانی علامه الدین که والی قلعه الموت بود از کیش آباد اجدا تبران نموده و دفتر با و رسالتی ملاحظه را سوخت و آثار اسلام در قلاع ملاحظه ظاهر ساخت و شمس الدین را بخواندن علم و ادب پنهانی به تبریز فرستاد و از زنان تبریز نزد و زنی اسوخته بود و از آن سبب تبریز دوزی مشهور است و بعضی گفته اند که او پسر بزرگ است و در تبریز متولد شده با حمله چون شمس در علم ظاهر باهر شد میر رکن الدین شمس گردید و در معرفت و سلوک مقامی عالی یافت روزی شیخ رکن الدین شمس تبریزی را گفت ترا می باید بروم رفت و سوخته ایست آتش در دمی باید زد او با شارت پیر روی بروم نهاد و در شهر فوئیه رسید و دید که مولانا جلال الدین بر آشتی شده و چینه موالی در رکاب از روان از در سه سجانه می رود در جلای روان شد بعد از آن مولانا همیشه او را طلب کردی و با او صحبت داشتی و تنها با او بصیرت افشانی نمود و غوغا از موالی

و اصحاب برآمد که سر و پا برهنه مبتدی آمده پیشوای مسلمانان را از راه می برد و همواره این تشبیح کردند می تا آنکه شمس در
پنهان از مولانا بجای تیریز گریخت و مولانا بی طاقت شده بطرف تبریز رفت و شمس الدین را باز برود آورد و
روزگاری در صحبت او گذرانید باز مرید این و اصحاب مولانا بمحادثات او مشغول شدند بضرورت شمس الدین این
مرید غریب شام نمود و بعد از آن که از شام برود آمد شبی شمس الدین با مولانا رومی در خلوت نشسته بود و شخصی از بیرون
در دایره شیخ را اشارت کرد تا بیرون آید فی الحال برخاست و با مولانا گفت که بکشتن میخوانند در آن وقت
بهفت کس مشورت نموده در کین استاده کار می بردی را انداخته شیخ نعره زد چنانکه آنجا عت بهوش افتادند یکی
از آنها علامه الدین محمود فرزند مولانا بود که بدایع انکبوتین بین انکبوتین شام داشت چون آنجا عت بهوش باز آمدند
غیر از چند قطره خون هیچ ندیدند از آن روز باز این غایت نشانی از آن سلطان معنی پیدا نیست و کان لکفی
شور سه شمس و اربعین و ستایه آن ناکسان در اندک زمانی به بلای مبتلا شده ملاک گشتند و علامه الدین
را عتبی پیدا شد به در آن ایام وفات کرد و مولانا بجای نعره زد حاضر نشد بعضی گفته اند که شیخ شمس تبریزی در
مولانا بهار الدین ولد مدفون است و قوی آنکه بدش را در چاهی انداخته بودند شبی سلطان ولد پسر مولانا
در خواب دید که شیخ شمس الدین اشارت کرده که در فلان چاه خفته ام بنیم شب باران محرم را جمع کرده و در آن
چاه برآورده در جگه مناسبی دفن نمودند تا سحر از مرآت جهان پوشیده شد

تاریخ		
از بعد شمس الدین داحق	در تاریخ شد بود از تبریز	۹۲۵
از الفاظ آه شمس الدین داحق و دیگر از الفاظ بود از تبریز تاریخ بر می آید داین تاریخ از خبر الواصلین		
تاریخ		
اصناف ان بن بعدن یقین	عاری بی نظیر شمس الدین	۹۲۲
سال تاریخ نفل در ضو	از رقم شمس جعدن جان	
در تذکره دولت شاهی آمده که وفات مولانا شمس الدین بعد از رحلت مولانا جلال الدین بوده و تبریزی در توفیه است		
سید بیان الدین محقق		
در سنه ششصد و چهل و پنج هجری فوت کرده و در قریه مدفون شد		
تاریخ		
آنکه بیان دین دنیا بود	نوحیم علی در سرب بود	۹۲۵
شد بجنت ازین برای شیخ	آن محقق ششصد و چهل و پنج	
جنت قان		
پسر دوم چنگیز خان است بعد فوت پدر در سنه ششصد و بیست و چهار بر ملک ماورالنهر و بدخشان و بلخ و غزنی تالاب شده بادشاه گردید و هفت ماه پیش از او کتا قان که برادر بزرگ و بادشاه تا تار بود در راه و قید سال ششصد و سی و هشتم هجری در گذشت و قراچا نو بیان که وزیر او بود در ضبط و نسق امور ملک قیام نمود تا آنکه بعد از چند گاه ملاکوخان پسر قوی را بجگه دست دلایت جدگرا امیش ار چند کرد و ایندما بعد از چند می کیوک خان پسر او کتا ملک از و گرفت و بعد سلطنت یکسال در سنه اربعین و ستایه در گذشت بعد از و منگو قان ولد ار شد		

<p>خواجه خان مالک ملک گردید و ده سال سلطنت را بعد از و برادرش بلاکو خان بادشاه ایران شد</p>		
<p>شیخ المشایخ سعد الدین حموی</p>		
<p>در سنه ششصد و پنجاه هجری فوت نموده و این تاریخ در وفات او در مغازی اوصالیین مرقوم است</p>		
<p>تاریخ</p>		
<p>حموی آنکه بود سعد الدین</p>	<p>اشد و دنیا بسوی خلد برین</p>	<p>سال انقلاش ششصد و پنجاه</p>
<p>شده مرقوم پیشکام شاه</p>		
<p>شیخ جمال کیلی</p>		
<p>در کتاب دیستان مرقوم است که شیخ جمال کیلی در زبان علارالدین اسمعیل که بادشاه قلعه الموت بود در زوین بارشاه و خلافت مشغول بودی و در خیفه دعوت اسمعیل قبول کرده بود و بنا برین علارالدین او را تعظیم نمود و آن علار غیر اسمعیل شیخ را اسمعیل ندانست و وفاتش شب و دوشنبه چهارم شوال سنه ششصد و پنجاه و یک هجری رو داده و در تاریخ فوت او گفت اند</p>		
<p>تاریخ</p>		
<p>جمال ملت وین قطب لیاخی</p>	<p>اگر آستانه او بود قبله آمال</p>	<p>سال ششصد و پنجاه یک هجری</p>
<p>شب دوشنبه و روز چهارم شوال</p>		
<p>مستعصم بالله ابن مستعصم بالله</p>		
<p>سی و هفتم و آخرین خلیفه از خلفای عباسی است در سنه ششصد و چهل و هجری در بغداد بر سر خلافت نشست و مدت پانزده سال و هفت ماه در بغداد حکومت نموده در سنه ششصد و پنجاه و شش بلاکو خان از دلاور جنگیز خان که بادشاه ایران بود با لشکر می زیاده از شمار بر سر او رسیده بغداد را محاصره نمود مدت دو ماه متعصم را محاصره نمود و لشکر مغول کمال جهاد و ظاهر نموده بالاخر خلیفه باستعصام وزیر خود ابن طلحه از شهر بیرون آمد و دیده پیارگاه بلاکو شناخت بلاکو او را با چهار پسرانش و شانزده لک از باشندگان آن دیار با تیغ بیدرنگ برادر القنافر ستاد و بغداد را آتش زد و بر وایت صاحب مرات ایمنان هزار هزار آدمی درین فتنه هلاک شدند و حسام الدین منجم را که چلک داده بود که اگر خلیفه را خواهند کشت عالم متغیر خواهد شد نیز به ششم موم سنه امدت و سنین ستایه قتل رسانید و در مرات جهان نامر قوم است که بلاکو خان متعصم را با یک خواهر نصیر الدین طوسی در جوار کرده بالمش استخوانهای او را در هم شکستند و تاریخ این اقعه چنین فرم شده اند</p>		
<p>تاریخ</p>		
<p>سال هجرت ششصد و پنجاه</p>	<p>روز یکشنبه چهارم از صفر</p>	<p>شد خلیفه پیش بلاکو خان دلاور</p>
<p>دولت عباسیان آمد بسر</p>		
<p>بعد از شهادت مستعصم و لا داعیه که پانصد و بیست و چهار سال در بغداد خلافت کرده بودند منقطع گردید و بغداد در تصرف مغلیه درآمد و شیخ سعدی شیرازی که معاصر مستعصم بود در باب شهادت او مرثیه گفته بیتی چند از آن جمله نوشته می شود</p>		
<p>مرثیه در شهادت مستعصم بالله</p>		
<p>آسمان را حق بود که خون بگریزد</p>	<p>برزوال ملک مستعصم امیر المؤمنین</p>	<p>ای محمد که قیامت می برای گریزد</p>
<p>سر برآوردین قیامت در میان</p>	<p>خون فرزندان عمر مصطفی شد ریخته</p>	<p>هم بدان خاک که سلطانان سازند</p>

و اصحاب برآمد که روپا برهنه مبتدی آمده پیشوای مسلمانان را از راه می برد و همواره این تسبیح کردند تا آنکه شمس تریز
پنهان از مولانا بجای تریز گریخت و مولانا بی طاقت شده بطرف تبریز رفت و شمس الدین را باز بروم آورد و
روزگاری در صحبت او گذرانید باز مرید این و اصحاب مولانا بمعاذات او مشغول شدند بضرورت شمس الدین این
مرید غریبیت شام نمود و بعد از آن که از شام بروم آمد شبی شمس الدین با مولانا رومی در خلوت نشسته بود و شمس الدین
در دوازده شیخ را اشارت کرد تا بیرون آمدن فی الحال برخاست و با مولانا گفت که بکشتنم میخوانند در آن وقت
بهفت کس مشورت نموده در کین استاده کار رومی بروی راندند شیخ فخره زود چنانکه آنجا حجت بهوش افتاد و ندی
از آنها علامه الدین محمود فرزند مولانا بود که بدایع الکیسین اینک انتقام داشت چون آنجا حجت بهوش باز آمدند
غیر از چند قطره خون هیچ ندیدند از آن روز باز این غایت نشانی از آن سلطان معنی پیدا نیست و کان کفی
شهر سینه خمس و اربعین و ستایه و آن ناکسان در اندک زمانی به بلای مبتلا شده ملک گشتند و علامه الدین
را علقی پیدا شد بهدر آن ایام وفات کرد و مولانا بجنازه او حاضر نشد بعضی گفته اند که شیخ شمس تبریزی در جنب
مولانا بهمار الدین و لکه مدفون است و قوی آنکه بدش را در چاهی انداخته بودند شبی سلطان و لکه پسر مولانا
در خواب دید که شیخ شمس الدین اشارت کرده که در فلان چاه خفته ام بنیم شب باران محرم را جمع کرده او را از آن
چاه برآورده در جگنهای دفن نمودند تاریخ از مرآت جهان نوشته شد

تاریخ

زید کاه شمس الدین داحق	در کاه تاریخ شد بود از تبریز
از الفاظ آه شمس الدین داحق و دیگر از الفاظ بود از تبریز تاریخ بر می آید و این تاریخ از خبر الواصلین	

۶۲۵

تاریخ

داصلان حق اصدق وین	عاری بی نظیر شمس الدین	اسال تاریخ نقل و رضوان	از رقم شمس الدین
در تذکره دولت شاهی آمده که وفات مولانا شمس الدین بعد از رحلت مولانا جلال الدین بوده و قبر وی در قریه است			

۶۲۶

سید پیران الدین تحقیق

در سنه ششصد و چهل و پنج هجری فوت کرده و در قریه مدفون است

تاریخ

آن تحقیق ششصد و چهل و پنج	شد بحجت ازین سرای سنج	نور چشم علی در هر بود
---------------------------	-----------------------	-----------------------

۶۲۷

جنت قاکان

پسر دوم چنگیز خان است بعد فوت پدر در سنه ششصد و بیست و چهار بر ملک ماورالنهر و بدخشان و بلخ
و غر فی تالب سنده بادشاه گردید و هفت ماه پیش از او کتا قان که برادر بزرگ و بادشاه تاتار بود در راه و قیام
سال ششصد و سی و هشتم هجری در گذشت و قبر او چارلو بیان که وزیر او بود در ضبط و نسق امور ملک قیام نمود
تا آنکه بعد از چند گاه با کوخان پسر توی را بچگونگی است و ولایت جدگرا امیش ار چند کرد و ایندما بعد از چندی یکدیگر خان
پسر او کتا ملک از و گرفت و بعد سلطنت یکسال در سنه اربعین و ستایه در گذشت بعد از و منگو قان و لدا شد

توی خان مالک ملک گردید و نه سال سلطنت راند بعد از و برادرش ملاکو خان بادشاه ایران شد

شیخ المشایخ سعد الدین حموی

در سنه ششصد و پنجاه هجری فوت نموده و این تاریخ در وفات او در مخبر الواصلین مرقوم است

تاریخ

حموی آنکه بود سعد الدین اندر دنیا بسوی خلد برین سال نقلش ششصد و پنجاه شده مرقوم پیش از شاه ۷۸۰

شیخ جمال کیلی

در کتاب دیستان مرقوم است که شیخ جمال کیلی در زبان علماء الدین اسمعیلی که بادشاه قلعه الموت بود در قرین بار شد خلافتی مشغول بودی و در خیفه دعوت اسمعیله قبول کرده بود و بنابرین علماء الدین او را اعظم نمودند اما علماء غیر اسمعیل شیخ را اسمعیلی و فاشش شب و دوشنبه چهارم شوال سنه ششصد و پنجاه و یک هجری رو داده و در تاریخ فوت او گفت اند

تاریخ

جمال ملت و دین قطب لیاخی اگر آستانه او بود قبله آمال بسال ششصد و پنجاه یک هجری رفت شب دوشنبه و روز چهارم شوال ۷۹۱

تعمیم باشد ابن مستنصر

سی و هفتم و آخرین خلیفه از خلفای عباسی است در سنه ششصد و پنجاه هجری در بغداد بر سر خلافت نشست و مدت پانزده سال و هفت ماه در بغداد حکومت نموده و در سنه ششصد و پنجاه و شش ملاکو خان از اطراف چنگیز خان که بادشاه ایران بود با لشکر می زیاده از شمار بر سر آور سیده بغداد را محاصره نمود مدت دو ماه متعصر نتحصن بود و لشکر مغول کمال جلادت ظاهر نموده بالاخر خلیفه با استعوا ب وزیر خود ابن طلحه از شهر بیرون خوا بیده بیارگاه ملاکو شرافت ملاکو او را با چهار پسرانش و شانزده لک از باشندگان آن دیار با تیغ بید ریخ بردار الفنا فرستاد و بغداد را آتش زد و بر وایت صاحب مرات الجنان هزار هزار آدمی درین فتنه هلاک شدند و حسام الدین منجم را که چلک داده بود که اگر خلیفه را خوا بید کشت عالم متغیر خواهد شد نیز هشتاد و هشت سنه احمدی و ستمین ستمایه قتل رسانید و در مرات جهان نامر قوم است که ملاکو خان متعصر را با کلاه خواجه نصیر الدین طوسی در جوال کرده با لشکر استخوانهای او را در هم شکستند و تاریخ ابن اتمه چنین فرشته اند

تاریخ

سال هجرت ششصد و پنجاه و شش روز یکشنبه چهارم از صفر شد خلیفه پیش ملاکو خان دولت عباسیان آمد بس ۷۹۶

بعد از شهادت مستعصم و لا دغبا سیه که پانصد و بیست و چهار سال در بغداد خلافت کرده بودند منقطع گردید و بغداد در تصرف مغلیه درآمد و شیخ سعدی شیرازی که معاصر مستعصم بود در باب شهادت او مرثیه گفته بیتی چند از آن جمله نوشته می شود

مرثیه در شهادت مستعصم

آسمان احق بود که خون بگریزد بر سر زوال ملک مستعصم امیر المؤمنین ای محمد که قیامت می برآی که این جهان بر جان خاک که سلطانان آید و خون فرزندان عم مصطفی شد خفته سر برآوردین قیامت و بر سر آید

بلا کو خان

پسر نومی خان ابن چنگیز خان است در سنه ششصد و پنجاه هجری بیاد شاهی ایران رسیده و در سنه اربع و خمصد و سی و ستا به متاصل و نابود ساخته قلعه الموت را از دست ایشان بدر آور و چنانکه این پنج مستغنی

تاریخ

سال عرب ششصد و پنجاه چار شد	یکشنبه اولی از مه ذیقعد به باد داد	خورشاه بادشاه سیمیلیان تخت	برخواست پیش تخت بلا کو خان
-----------------------------	------------------------------------	----------------------------	----------------------------

و در سنه ششصد و پنجاه و شش بغداد را آتش زده خلیفه مستقیم باقی را که آخرین خلیفه از خلفای عباسی است گرفتار ساخته با چندین هزار باشندگان آن و بار طعنه تیغ بیدریغ ساخت بعد از فتح بغداد و عراق گرفتار خان آفاق از جلای سلطان روم و اتابک فارس و حاکم کرمان و بدرالدین لولوی والی موصل و آن حدود و بخت است و با استحقاق شتافتند آخر بعد از حکومت قریب یزده سال در سنه ششصد و شصت و سه هجری در مراغه که مقر سلطنت او بود بشکار رفته و بعد از آن بجام شتافت و بیمار شده نوزدهم ربیع الآخر سنه مذکور در گذشت و در پای سوار و لن مدفون گردید بطریقیکه رسم مغول است سردارها بجمعت خواجگاهش ترتیب داده سدری سبزه آستانها دند و خان را بران تخت خوابانیدند و چند دختر پری پیکر را با حلی و زیور در اینجا کردند تا آنکه این را باشند و سردارها را مضبوط ساخته از نظر اغیار مخفی گردانیدند و این شیوه تا زمان سلطان غازان خان در میان ایشان مرغی بود و خواجیه الدین طوسی تاریخ وفات گفته

تاریخ

چونکه کوچه را غریبستان که شد	گرد قندیرا زل نوبت اور آخر	سال ششصد و شصت و شصت	که شنبه نوزدهم پندز ربیع الآخر
------------------------------	----------------------------	----------------------	--------------------------------

شیخ بهار الدین زکریا

بن قطب الدین محمد بن کمال الدین قریبی است در سنه پانصد و شصت و پنج هجری در کوهت کرور بلقان تولد شده در صغیر سن پدر سن فوت کرد بعد تحصیل علم سیاحت اختیار نموده در بغداد آمد و مرید شیخ شهاب الدین سهروردی گردید و در عرصه قلیل بیایه خلافت رسید بعد از آن بلمنان آمد که سبب شیخ را با شیخ فرید شکر گنج کمال ربط و اتحاد بود تا مدتی بجا بسر برده و بتاریخ هفتم ماه صفر سال ششصد و شصت و پنج بعمر صد سال ازین جهان در گذشت گویند پیش از وفات پیر مردی لورانی خطی تهری آورد و بدست شیخ صدر الدین که خلع او بود و او خط را پیش پدر خود آورد و شیخ همون خط را خواند و جان بحق نسیم نمود و مرازش در بلقان است و شیخ صدر الدین در سال هفصد و نهمه بهو بخا فوت کرد و پسر شیخ زکریا الدین ابو الفتح بجای او نشست و ازین تاریخ که در وفات شیخ بهار الدین زکریا از مخبر الواصلین نقل شده شد سنه ششصد و شصت و هفت استخراج می یابد

تاریخ

قدوة خاندان اهل القیین	شیخ ازین سبب بهار الدین	باصد و شصت و شصت هجرت بود	که پنج ذات او طسکون نمود
ادبیوم انجیس و سفر	سوخی فردوس سابع ز صفر	نیک شد سال تقوای یقین	شاه بهار از مقام علیین

فرید الاولیا شیخ فرید شکر گنج

این شیخ طلال الدین سلیمان است از مرزاخان روزگار و ممتازان سرشناس نفس دانه بود و گویند از اولاد
 فرخ شاه کابلی است که او را شاه کابل گفتندی در زمان چنگیز خان از اجداد ایشان قاضی شعیب بای به لاهور
 آمده بود و در قصبه قصور اقامت کرد سلطان بطن مقدم ایشان را گرامی داشت احترام نمود و شیخ فرید که بنده
 قاضی شعیب است بستان شتافته در اجودین که آنرا یک بن نیز گویند سکونت اختیار کرده بعلم منعارفته دیار
 اشتغال داشت تا آنکه خواجه قطب الدین ادشی را گذر برد افتاد و تصایح ارجند در نکویش علوم ربی بنالتر
 معارف حقیقی فرمود و در راه ساختند دست از همه باز داشتند دل در ملازمت خواجه بست دارند و ام خدمت
 منظر شرف کرامات و مورد خوارق عادات شد و بعد حلت خواجه قطب الدین خرقه و عصی بدو رسید و در
 تسبیح گنج شکر اقوال است بعضی گویند که سوداگری شکر بار کرده میرفت خواجه از دی شکر طلبید او گفت درین
 شکر نیست نیک است خواجه گفت کونک با سوداگر چون بوالهزار باز کرد و نیک بر آید از گفته خود پشیمان گشته
 پیش خواجه رفت خواجه فرمود که غم مخور اگر شکر بود شکر گردد چون دیدند شکر شده بود از آن باز در گنج شکر
 خوانند و بعضی گویند که از تاثیر نگارشش توده خاک شکر شده بود و الله اعلم بالصواب و خانخانان محمد میر خان
 مضمون این قصه را نظم نموده و این بیت از آنجمله است

بیت

| کان نیک جان شکر شیخ محراب | آن کو شکر نیک کند و از نیک شکر |

در کتاب سیر العارفین مرقوم است که شیخ المشائخ سعد الدین حمویه و سیف الدین ماخرزی شیخ بهار الدین
 از کربلا و شیخ فرید الدین ابودهنی در یک عهد بودند ادل سعد الدین حمویه وفات یافت و سه سال بعد از
 ایشان شیخ سیف الدین ماخرزی رحلت نمود و بعد از ایشان بیه سال شیخ بهار الدین فوت شد
 و بعد از او بیه سال شیخ فرید الدین مسعود ابودهنی رحلت نمود و با جمله نقولی و فاشش بتاریخ پنجم محرم روز
 شنبه سال ششصد و شصت و هفت هجری بوقوع آمده مقبره او در بین پنجاب است و موله در کتابی
 خوانده که در اوایل نامش شیخ مسعود بود و در سنه پانصد و شصت و نه متولد شده و در عمر خود بیست
 سالگی بتاریخ پنجم محرم سال ششصد و شصت و چهار هجری فوت کرده چنانچه ازین فرد تاریخ تولد و عمر و سال
 وفات او در یافت گردد

تاریخ

رحم فرماید که او را عابد آید	اشرف فرید الدین سال حلت مسعود
و الفاظ فرید عصری نیز تاریخ وفات او است بطوریکه	در وضع شیخ بهار الدین که نام پسرش بود و بود
است ازین قطعه که از مخبر الواصلین نوشته شده سال وفاتش ششصد و شصت و هفت است	
تاریخ از حجب الواصلین	
انفاز زمان و فخر زین	شیخ و نیا دین فرید الدین
بیکمان پنجم محرم بود	که از یازدهانه نقل نموده

۶۰۰ که تو برسی ز سال رحلت او | رجبان بشه فرید او بجو

تاریخ

۶۰۱ فریدالدین که او گنج شکر بود | چو در ذات خدا شد مطلق | بمطهر گفت بافت سال نقاش | فریدالدین بی وصل حق

مولانا جلال الدین محمد مشهور بمولوی روحی

در سبقت اقلیم مرقوم است که او از بے بدلان زمان و برگزیدگان دوران بود اصل او از بلخ است در خلافت امامان
آمده که چون پدرش مولانا بهار الدین ولد در سنه ششصد و بیست و هشت روی بخرید آخرت نهاد سلطان
علاء الدین سلجوقی با قاضی اکابر و صدوزان دیار جمع شده مولانا جلال الدین را بجای پدر نشاند
و مولانا بهار الدین را مریدی بود و موسوم بسید برهان الدین ترندی مولانا جلال الدین مرید او شد
و ده سال در خدمت او بسر برد چون او فوت کرد بعد از پنج سال شمس الدین تبریزی پیوست و چون
شمس الدین در زیر ابراسرار ناپدید گردید ملازمیت صلاح الدین زرکوب را ملازم گرفت و پس از آن در خدمت
حسام الدین قونی نیز عمری سپا بان رسانید تا رسید به انجا که رسید در صغیر سن بصحبت شیخ فرید الدین
عطار رسید و مدت مولانا در ششم ربیع الاول سنه ششصد و چهار بوده و وقت غروب آفتاب نجم
جمادی الآخر سنه ششصد و هفتاد و دو در زمان ابقاخان فوت کرده و مرمرات انخیال نوشته است که
نور الدین مرقده تاریخ وفات اوست سن مولانا شصت و نه سال بود و مرقد او در روم بشهر قونییه است بعد از وفات
او خلف المصدق او سلطان ولد بر جای پدر نشسته او نیز فارغ و عالم بوده کتاب ولد نامر با و مشهور است
تاریخ وفات مولوی روحی از کتاب مخبر الواصلین نوح شده شد

تاریخ

۶۰۲ آنکه ولای روم نامش بود | دل فروز جهان کلاش بود | از ربیع نخست بود ششم | که طلوعش نمود چون انجم
۶۰۳ سال مولودان خدا آگاه | شد رقم آفتاب عالیجاہ | شد تاریخ نقل او چیم | بیشک ریب از جهاد دوم
سال نقاش اوج هفت طبق | با نقاش قطب جنت حق | سال نقاش بهشتارزان | نور الدین مرید بر خوان

خواجہ نصیر الدین طوسی

در سنه هفت اقلیم مرقوم است که اصلش از جبر و ساده است اما در طوس متولد گشته و کسب کمال در آن دیا
نموده بطوسی اشتکار یافته وی اعظم فضلاء زمان و افضل علمای دوران بوده و لادنش در وقت طلوع آفتاب
روز شنبه یازدهم جمادی الاول سنه سیع و تسعین و شصت داده و حقیقه پدرش امام فخر الدین محمد رازی
از عالم گذشته عمر خواجہ نصیر نه سال و پنجاه بود و در قلعه الموت وزارت اسمعیلیه هم روزی چند از روی جبر
و غضب نموده در زمان خلیفه مستقیم عباسی روزی چند در ولایت قستان ساکن شده و عالم آن خط
ناصر الدین محتشم ابواب لطف و کرم بر روی روزگار او گشوده و خواجہ اخلاق ناصری را بنام او تالیف نموده
و در خلال احوال قصیده عربیه و مدح خلیفه مستقیم در سلک نظم کشیده و بنیاد فرستاده چون ابن عقی راکه
وزیر خلیفه بود این صورت موافق مراجع نیفتاد بر پشت همان قصیده که بنام ناصر الدین محتشم نوشت که مولانا نصیر الدین

بنحلیفه آغاز مکاتبات و مراسلات نموده ازین اندیش نافل نیاید بود و این امر بزرگ را خود بنیاد شمرده چون نوشته بنظر ناصر الدین رسید خواجه را حبس فرمود و دستة محبوس ماند تا در ماه ذیقعد سنه اربع و خمسین ستائیه که بلاکو خان از فتح بلاد و قلاع قلاخ ملاحظه بخصیص قلعه الموت فارغ گشت بولایت نستان رفته خواجه را خلاص ساخت چون خواجه بدرگاه الیخان یعنی بلاکو خان شتافت بوفور رعایت عاج شد که ملازم آورد و باشد و در اندک وقت در حضرت الیخان محل رفیع و مقام بلند یافت مظنه اکثر از اهل تارسیج این است که قتل خلیفه بغداد یعنی مستصم عباسی بجهت یک خواجه نصیر الدین بود و خواجه در مراغه حسب احکام الیخان رصد بنا کرده تکما و فلاسف و متکلمین و غیر ذلک را در اینجا جمع آورده اما هنوز با تمام نرسیده بود که مدت عمر الیخان به انقضای پیوست و خواجه در زمان سلطان الباقان پسر بلاکو خان آن رصد را با تمام رسانید و در سنه اثنین و سبعین و ستائیه فوت کرد و در بغداد قدیم در روضه امام موسی کاظم بن جعفر صادق که آنرا کاظمیه میگویند مدفون گشته مدت عمرش هفتاد و پنج سال هفت ماه و هفت روز بوده و در جامع رشیدی مسطور است که خواجه نصیر وصیت فرمود که او را در جوار مزار امام موسی کاظم دفن کنند ملازم در پایان آن مرقد جت او را آغاز قبر کنند نمودند ناگاه سردانه کاشی کاری ظاهر شد و بعد از تقدیم لوازم تخلص و تقشیر بوضوح پیوست که آن مضجع را ناصر خلیفه برای خود ساخته بود و پسرش بخلاف وصیت پدر را در ضاغه دفن فرمود و از غارتب حالات آنکه سردابه در روز شنبه یازدهم جمادی الاول وقت طلوع آفتاب بطالع حوت سنه پانصد و دو و هفت تمام شده بود و در بهمان روز خواجه نصیر تو لند نموده عزیزی در تارسیج و فاقش این قطعه نظم فرموده

تاریخ

نصیرت دین بادشاه کشور	ایکانه که چو او مادر زبان نرزد	سال شصت و هفتاد و دو	بروز جمعه یازدهم او در گذشت
-----------------------	--------------------------------	----------------------	-----------------------------

ملک شمس الدین کرت

آل کرت چندگاه ملوک بوده اند و ایشان مردم دلاور و باصروت بوده اصل ایشان ترک است و سلطنت از خاندان سبکتگین بدیشان منتقل شده سلطنت پنج و هرات و غزنی و کابل سالها بدیشان متعلق بوده و هشت تن از ایشان پادشاهی رسیده اند اول ایشان ملک شمس الدین محمد بن ابابکر کرت است و آخر ایشان ملک غیاث الدین است که زوال ملک او بدست امیر تیمور کورگان بوده و ملک شمس الدین دخترزاده ملک رکن الدین غوری است که معاصر جنگیز خان بود بعد ایلالت ده سال در سنه شصت و هفتاد و شش در تبریز فوت شد و مولانا وجیه الدین نصفی در تاریخ او گفته

تاریخ

سال شصت و هفتاد و دو	تغادر محمد در آن بنگر است	بنام صفی زایان محمد کرت	برآمدت و شمس ت در حال
----------------------	---------------------------	-------------------------	-----------------------

بعد از وفات پسرش ملک شمس الدین کمین بیادشاهی رسید و احوال او بمقام خود نوشته خواهد شد

سلطان اماقاآن

عرفت الباقان و ولد ارشد بلاکو خان است بعد وفات پدر بر و زوجه سوم رمضان سنه ثلاث و ستین و

ستایه بر سر بر سلطنت ایران جلوس فرمود و پادشاهی مردان بازاری و تبریز بود و وزارت بخواجه شمس الدین محمد صاحب دیوان داده و لشکر بر دم فرستاد و بعضی از دیار روم را مسخر ساخته و در تبریز روضه مراغه را که خواجه نصیر الدین طوسی بر در گارهای خان بنیاد کرده بود مشتمل بر تماشیل اشکال فلک و دایره موهوم و صورت بروج دوازده گانه در عهد الباقان با تمام رسانید و الباقان بسی توان بر اینجا خرج کردند هشتاد و هشتاد و پنجاه در اکثر ملک ایران پادشاهی نمود شبی در مرغزار اوجاق از حوالی تبریز نشسته بود ناگاه وحشی در دغا هر شد گفت مرغی عظیم قصد من دارد و تیر کمان طلب کرد چون تیر کمان بدو دادند فی الحال بافتاد دجان داد منطقه بوضعه کسان آن بود که خواجه شمس الدین محمد صاحب دیوان که وزیر او بود و او را مسوم ساخت و این واقعه بتاریخ بسجسته آهوی که ششصد و هشتاد و هجری بوقوع آمد و غریبی این قطعه در تاریخ دفاتر گفته

تاریخ

چوبسته در زبانه زاده ای کجبه زرد و برج که بر کسین کند ایفا چار شنبه و هنگام صبح در چوچان بسال ششصد و هشتاد و یک گشت

سلطان محمود دار ملقب سلطان احمد خان

پسر ملک و خان هست بعد وفات الباقان که برادر او بود بر سر بر سلطنت ایران نشست اول او ست از اولاد خلیفه خان کردین اسلام را اختیار نمود، مابرای مصلحت ظاهر بنیکر چون دو سال و پنجاه و ششش یوم از سلطنت گذشت دیگر شاهزادگان و امه ابهواداری ارغون خان پسر الباقان سلطان احمد را گرفته در شب پنجشنبه بست و ششم جمادی الاول سنه ثلث و ثمانین و ستمانه بقصاص شاهزاده قنقور تانی بکشت او را بشکستند و ارغون خان را بجای او بر تخت نشاند چنانچه تاریخ آن گفته

تاریخ

سپه عدل خود از تشری دیدار که بود سرور خان خطه ایران زردست بود فلک پشت او شکست و نمود سال شاکش ظهور از ایوان

تاریخ

تاریخ چون ششصد و هشتاد و پنجاه تا شصت و هشتاد و یک که در ارغون ملک گیری چون بکشد احمد رفت و تنج شمی درینام کرد

خواجه شمس الدین محمد صاحب دیوان

وزیر ملک و خان و سلطان الباقان بود از محمد الملک یزدی آزار بسیاری بجا داشت همواره هست بر دفع آن ناحق شناس می گماشت تا در زمان سلطان احمد خان بسجسته گشت و بدین جیله بتاریخ بسجسته جمادی الاول سال ششصد و هشتاد و یک هجری سر او را که دفتر شروفتن بود از بدنش جدا کردند و ایندما بعد از دو سال و دو هفته در زمان ارغون خان خواجه نیز بقتل رسید چنانچه گفته اند

ایات

چو محمد الملک از قندهار برآمد شهادت یافت در صحرائی توهم بقصد صاحب دیوان محمد که دستور ملک بود در دهر پیران زرد و سال در راه دیوبند پیشیا و چهارم در دران شهر قهر تو دور دنیا شو بدرامقائل که دارد در تر از و نوش بانه نوحین کین بقدره آنکه صاحب دیوان در دفتر احمد خان باصفهان افتاد و بعد قولش خواست که بپند و ستان

رو دنا از پاس سلطت ارغون خان محفوظ ماند ارغون خان در ایش نمود و نام مطلب بنام او فرستاد چون صاحب دیوان
بلازمست رسید منظور نظر اعتبار گردید و تا خان که دشمن او بود در خدمت ارغون خان او را بر سر پادشاه متمم گردانید
و بکار ارغون خان تباریچ چهارم ماه شبان سه ششصد و هشتاد و سه هجری قمری رسید چنانچه از بن تاریخ مستفاد میگردد

تاریخ

نظام عمره آفاق حسنا دیوان	محمد بن چوبینی در گنج دهر	بسال ششصد و هشتاد و سه شنبه	بوقت عصر و شنبه بود و خانه ابر
زروی بر روی اخبار	از جام تیغ لیا الشیخید شربت قمر		

خواهر برادر الدین محمد که دلدار خند صاحب دیوان بود در زمان آبا قاسی وزارت بلکه فرماندهی ایالت اصفهان بدو موفض بود

احوال اتابکان شیراز

اتابک خطاب بادشاهان شیراز بود یعنی این لفظ نگاه دارنده و ادب آموزنده است و ملوک شیراز را از انجست اتابک گویند
که یکی از ایشان که مظفر الدین سفر نام داشت اتابک سلطان بنجر بود و سلطان او را ملوک فارس کرده بود و بعد از فوت بنجر
خطاب اتابکی بنجر و قرار داد گویند که این اخت کرکی است اتابک است یعنی پدر بزرگ چنانچه پدر بزرگ و بیک بزرگ و اتابکان
غیر از حاکمان عادل و خیر بوده اند اول ایشان که مظفر الدین سفر بود در زمان دولت سلطان بنجر حکومت فارس
سر بلند می حاصل نموده و در پانصد و پنجاه و شش فوئت کرده بعد از وی برادر او اتابک زنکی چهارده سال و
کسی حکومت نمود بعد از پدرش تکو بسلطنت رسید و بهشت سال حکومت کرد بعد از وی اتابک سعد بن زنکی بهشت
و بهشت سال ملک ماند و در سال ششصد و بهشت فوئت کرد بعد از پدرش اتابک ابو نصر بن سعد زنکی
بسلطنت رسید و او را اتابک ابو بکر نیز می نویسند مردی بس نیکی و عدالت بوده و در زمان او یعنی در سده ششصد
و پنجاه و شش هلاکو خان تیمور خلیفه بغداد را شهید نموده و شیخ سعدی شیرازی که در باب آن مرثیه گفته در آن
مرثیه این چند بیت آورده

ابیات

یار یارین ملک سلطانی با من دوا	در پناه شاه عالم بادشاه ملکین	خسر حرم تو خوشندان	از کلام اخلاقی نهند پست و اداس
روزگار است با سادت با دو سخی گوی	راستی نه صورت بخت یار و اقبال		

همدران ایام شیخ سعدی کتاب گلستان بنام او نوشته و در تاریخ آن این بیت گفته ...

تاریخ

دران مدت که مارا وقت خوش بود	ز بهجت ششصد و پنجاه و شش بود
و او را پیر بود سی با سم حدش یعنی سعد بن ابو بکر که در دیباچه کتاب مذکور ذکرش نموده و گفته	
علی الخصوص دیباچه هالیوش	بنام سعد ابو بکر سعد بن زنکی

وفات ابو نصر سعد در شهر سنه ششصد و پنجاه و بهجت بود قریب سی و سه بعد از وی اتابک سعد بن ابو نصر بجای پدر
نشست و بدو روز که خطبه و سکه با القاب او مزمین شده بپور رحمت انتقال کرد و بعد از وی سلجوق شاه و سلغرشاه بسلطنت
رسید و سعدی درین باب تصدیقه گفته سبیتی چند از انجمل نیست به

مات مفتم

ایات

خدای راجه توانگر و شکر فضل اکبر	بدین نظر که در گیاره کرد در عالم	بد و در دولت سلجوق شاه و سلفش شاه	خدا یگان معظم اتابک اعظم
	سیر لیک جهان بادشاه روی زمین	خلیفه پدر و عم با اتفاق اعم	

بعد از ایشان اتابک محمد شاه بن مظفر سلف شاه بن ابوالنصر سعد بن زنگی بر سر حکومت نشست و در زمان او سعدی و سینه احمد و سعید و ستمانه فوت کردند مدت سلطنت محمد شاه هشت سال بود سال وفات او معلوم نیست

شیخ فخر الدین عراقی

خواهرزاده شیخ شهاب الدین و خلیفه شیخ بهاء الدین زکریا است در سال ششصد و هشتاد و هشت بتاریخ هشتم ذی قعدة فوت کرده مرقد او در دمشق است تاریخ رحلت او از مجمل الواصلین نوشته شد

تاریخ

عراقی بن ظفر فخر الدین	واقع را از آسمان وز زمین	جمعه و بیشتر ذی قعدة	بود گمان نبوی خلد شده
سال نقل از زبان ساقی عدن	گو بود مسکن عسکری عدن	سال تاریخ نقل آن مرحوم	از فرد جان خلد شد مرقوم
	قبر او در دمشق مشهور است	زار او دلا ننگ و حور است	

۶۸۸

سلطان ارغون خان

ابن الباقا خان ولد بلاکو خان است بر دنگاز دولت پدر خود بادشاه خراسان بود چون پدرش الباقا خان فوت کرد در خطه تبریز شهر اداگان و اعراب غم او بر احمد خان بن بلاکو خان اتفاق کرده او را بر تخت نشاندند و بعد از پنج ماه که احمد خان بر سر ریخاقانی جلوس کرد و در غایت خراسان نمود ارغون خان از دهنه زم شد احمد خان را شفقت عمومی در کار آمد و ملک خراسان را با بد بخشید و ارغون خان بعد از واقعه احمد خان در ماه جمادی الاول سنه ششصد و دوهجری بهجری بر تخت بادشاهی نشست و بعد از دو ماه و هشت روز خواهرش الدین محمد صاحب دیوان را که بست دهنه سال وزارت پدر و جدش کرده بود به تخت آنکه الباقا خان را مسموم ساخته بقتل در آورده و بعد حکومت قریب هفت سال در پنجم ماه ربیع الاول سنه ششصد و نود فوت کرد در تاریخ او گفته اند

تاریخ

شبه هجرت نبوی ششصد و نود	در پنجم ربیع نخستین نوبهار
--------------------------	----------------------------

۶۹۰

بعد وفات ارغون خان برادرش سلطان کنجیتو ابن اباقا خان بادشاه ایران شد و چون قریب چهار سال سلطنت نمود اصرار از که دار شنیع او بسته آمده در ماه صفر سنه ششصد و نود و چهار او را از میان برداشتند و باید و خان را که ولد طراغی خان ابن بلاکو خان بود بادشاه ساختند بعد سلطنت هفت ماه در شهر ذی الحجه سنه مذکور بقتل رسید و غازان خان پسر ارغون خان بادشاه ایران شد

ناصر الدین قاضی بیضاوی صاحب قیصر

ابو قاضی بیضاوی بود و در تبریز زنده در اینجا بسال ششصد و هشتاد و پنج هجری فوت کرده اما ازین ایات که در تاریخ رحلت او از کتاب مجمل الواصلین نوشته شده سنه ششصد و نود و یک استخراج می یابید-

انکه بود قاضی بفضیلا	نورالله سدره ابد	ذات عالی او مفسر بود	عالمی را بعلم راه نمود
ناصر الدین قاضی بفضیلا	بره شافعی است راه نما	لیک تاریخ آن خوش بودم	منظر المحقق اخص نعم فرمود

۶۹۱

شیخ العارف املح القصصی شیخ مصباح الدین سعدی شیرازی

در تذکره دولت شاهیه و نسخ هفت اقلیم مرقوم است که نام آن والا مقام مصباح الدین است از اخلاص صاحب دل و عوارف کامل بوده چون سلطان زمانش اتابک سعد بن زنگی لقب داشت بدان سبب سعدی تخلص فرموده در فضل و کمال او صاحبان فضل معتقد پدید آمدن که نام بعد از او داشت لازم اتابک بود در برادرش بر در خانه اتابک دوکان بقالی داشت در اوایل حال بدرس نظامیه بغداد در حلقه درس شیخ الشیوخ ابو الفرح ابن جوزی تحصیل علم و کمال اشتغال داشته سی سال تحصیل علوم پرداخته سی سال بیاحت مشغول بوده و ربع مسکون را بقدم سیاحت سپر نموده و مابقی عمر بر سجاده عبادت و طاعت نشسته و گفته اند که در بیت المقدس و بلاد شام مدتی مزید سقایی میکرد و آب بمردم میداد تا بخیر رسیدن از زلال انعام افضال خود میراب گردانید چاره سال نبوت حج گزارده که اکثر آن پیاده بود و با شیخ شهاب الدین سهروردی در یک کشتی سفر دریاکرده و جهت غزو و جهاد تاروم و بندر رفته و اقصای عالم را دیده و مردم هر مرز بوم را بنظر استخوان سنجیده چنانچه خود گفته است

ابیات

در اقصای عالم بگشتم لب	بسر بوم ایام باهر کس	تمتع بهر گوشه یافتم	ز هر خرمی خوشه یافتم
چو پاکان شیرازی پاکی نهاد	ندیدم که رحمت بران ناک نهاد		

ابتدای ظهور شیخ در روزگار اتابک سعد بن زنگی بوده و چون بعد کمال رسید اتابک ابو بکر بن سعد بن زنگی بزرگ سلطنت شیراز تکیه زده چنانکه گفته است

ابیات

که سعدی که گوئی بلاغت ربود	در ایام ابو بکر بن سعد بود	سز گرد بر سر بنامز چنان	که سید بد دران لوتیروان
و کتاب گلستان و بوستان بنام او نوشته و تاریخ اختتام آن هر دو کتاب چنین گفته			

تاریخ کتاب بوستان

بروز بهایون و سال سعید	تاریخ خرم بیان و سعید	که کرد در شاد این نام پرداز گنج	است شریفه و نون بود چاه پنج
------------------------	-----------------------	---------------------------------	-----------------------------

۶۵۵

تاریخ کتاب گلستان

دران وقت که اراقت خوش بود	ز هجرت شصت و پنجاه و شش بود		
---------------------------	-----------------------------	--	--

و کلیات کلامش مشتمل بر اقسام اشعار و فوائد بسیار قریب است نیز از بیت است و معنی آریایان بدان معنی نگارند و فصاحت بنیانش را بگلستان شعری نامند و اوچ گرایان مراتب حسن گفتار او را بمرتب سخن میدانند چنانچه کتابانی در

ابیات

در شمس کس پیرا نشد | قوی هست که جلگی بر بند | فردوسی و انوری و سعدی | هر چند که لایبی بعدی
 و عقلاً بنا بر فواید دینا و عقبنی کتابی در نظم و نشر بهتر از گلستان و بوستان نشان نداده اند در تاریخ
 شعر و کتب دیگر مستور است که سلطان محمد قآن حاکم لمتان که پسر بزرگ سلطان غیاث الدین بلبن پادشاه
 دلی بوده و پیش از پادشاهی در سنه ششصد و هشتاد و چهار شهید شده در زمان حکومت خود و وکالت
 از لمتان خرج و قاصد بشیر از فرستاده التماس قدم شیخ نموده خواست که بحجت او در لمتان خانقاه
 سازد و در آن خانقاه و بهر با و قف کند لیکن شیخ از جبت ضعف پیری نتوانست آمد و هر دو مرتبه یکان سفینه
 غزل بخاطر و سلطان شهید فرستاده و معذرت خواسته مکتوب در سفارش امیر خسرو دهلوی بگذاشته
 و اشعار خسرو را بسیار تحسین میکرد و وفات سعدی در ماه شوال شب جمعه سال ششصد و نود و یک هجری
 بروزگار تائب محمد شاه بن مظفر سلغرشاه بن ابونصر سعد بن زنگی در شیراز بوقوع پیوسته و در آن بلده
 مدفون گشته مزارش بعد از اشتها ر دارد و بعضی نوشته اند که در سال ششصد و نود و اربعه در حال نموده دلی قول
 اولی صحیح ترمی نماید و شیخ بقولی یکصد و دو و بقولی یکصد و بیست سال عمر یافته مولف را قول آخر قرین بصدیقی
 مینماید زیرا که شیخ در کتاب گلستان آورده که چنانکه مرا شیخ اجل شمس الدین ابوالفرح ابن جوزی ترک
 سماع فرمودی و بغزلت و خلوت اشارت کردی در سمع قول من نیامدی و عفو ان شباهم غالب آمدی و بهر او تو
 طالب ازین کلام شیخ چنان استفاد میکرد که او پیش از وفات شیخ ابوالفرح که در سنه پانصد و نود و هفت بوقوع
 آمده بعد بلوغت رسیده بود و در حین وفات او عمر سعدی کمتر از بیست و هفت سال نبوده باشد پس باین
 حساب سال ولادت سعدی بسال پانصد و هفتاد و یک میرسد و مدت عمرش یکصد و بیست سال و آنکه در نسخ
 هفت اقلیم و تذکره دولت شاه منظر آمده که شیخ سعدی مرید شیخ عبداقادر جیلانی بوده و در صحبت او غربت حج نموده
 محض غلط است زیرا که اگر فرض کرده شود که سعدی چنانکه مذکور شد یکصد و بیست سال عمر داشت تا هم سال
 ولادت او بسال پانصد و هفتاد و یک میرسد و این ده سال بعد از وفات شیخ عبداقادر جیلانی است
 پس این را هرگز عقل قبول ننماید بلکه از کلام شیخ چنان استفاد میکرد که او مرید شیخ شهاب الدین بهروردی
 است چنانکه خود در باب دوم از کتاب بوستان میگوید

اسیات

مرا شیخ و انانی مرشد شما | در زفر مود بر روی آب | یکی آنکه در نفس دیرین مباحش | اگر آنکه در جمع بدین مباحش
 و آنکه در بعض کتاب گلستان نوشته اند که عبداقادر گیلانی را دیدم که در حرم کعبه روی بر حصار نهاده و میگفت
 لفظ دیدم غلط است لفظ دیدند باید و اینکه نوشته اند که شیخ سعدی خواهرزاده مولانا قطب الدین علامه
 شیرازی است اینهم غلط مینماید و تاریخیکه در تذکره دولت شاه و کتبی که در وفات آن بزرگوار نوشته اند است

تاریخ

شبی آونید بود و ماه شوال | از تاریخ عرب بخ ص سال | بهای روح پاکو شیخ سعدی | بیفشاند از خجارتن پر دبال

در پر معارف شیخ سعدی	که در دریا می حرکت بود و غوغا می کرد یکی بر سید سال فوت گفتم	مهرشوال روز جمعه بر چرخش ز خاصان دین تاریخ شد ظاهر	بدان درگاه فرستاد و روی نهاد
----------------------	---	---	------------------------------

تاریخ از کتاب مختصر الصلحین

شیخ سعدی که عارف حق بود	راز دان وجود و مطلق بود	یکصد و بیست سال عمرش بود	کان مان حلت از جهان فرمود بشب جمعه پنجم شوال
-------------------------	-------------------------	--------------------------	---

روز سه مولف این ادباق کلیات سعدی را میخواند قصیده برآمد که بیت مقطع اسن این بود

بیت

اگر مراد بامی مدد کنی شاید	که آفرین خدا بر روان سعدی باد
----------------------------	-------------------------------

مصرعه آخر پسندیده آمد و آن را ماده تاریخ ساختیم به تعبیر این تاریخ گفتیم

تاریخ از مولف

برت سعدی شیراز که چهره از دنیا	ولی باز بفضل و بهر لایزال	زنظکهاش کی مصرع است گفتند	چون سنی عرونت گرفت و شش احوال
--------------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------------

اگر اعداد الفاظ سعی در عرونت را از اعداد الفاظ مصرعه آخر در کرده شود تاریخ وفات برآید و این تاریخ که نوشته میشود

نیز از مولف است

تاریخ از مولف

چو سعدی از پی سرگلستان	رشادی بزرگان ز منت مر خدا	ز منت مرچون ابرین دور سی	شود تاریخ سال حلت و آشکارا
------------------------	---------------------------	--------------------------	----------------------------

تاریخ

چو سعدی در گلستان چنان	رشادی گفت منت مر خدا	چو سر حرفی ز منت مر کنی دور	شود سال و فالتش آشکارا
------------------------	----------------------	-----------------------------	------------------------

اگر از الفاظ منت مرحون اول را که میم است دور کنی تاریخ برآید و چون آغاز کتاب بوستان این مصرعه است
مصرعه بنام خداوند خان آفرین و آغاز کتاب گلستان منت مر خدا چنانچه اگر پنج حرف اول یعنی از هر دو کلمه
جدا جدا بگیریم و حرف اول را بماند از می تاریخ برآید و آن را مولف باین عنوان تنظیم آورده

تاریخ

چو بنام خدا و منت مر	شد گلستان بوستان آغاز	پنج حرفی ز هر کتابی گیر	حرف اول ز هر یک انداز
----------------------	-----------------------	-------------------------	-----------------------

و این تاریخ بزبان آورد که نوشته میشود نیز از مولف این ادباق است

تاریخ به تعبیر

مرک سعدی کاچس و چو بیت	که گلستان که کب موا کمل	ز منت کوه دور گیران	مر گیا آب کیکه منت مر
------------------------	-------------------------	---------------------	-----------------------

و این شدن شیخ سعدی بقصد فرنگ در سفر بیت المقدس و با جهودان بجار گل ماندن در خندق طر ابر

و خلاص دادن یکی از روسای حطب از آن قید بده دینار و دادن دختر خود بکامین حدود دینار به نکاح
 شیخ و بدعوی زن زشت کردار و غیره احوال که خود در گلستان بشرح تمام مندرج ساخته و در اینجا احتیاج تفصیل
 ندارد و از نوشته مشرف کلین صاحب انگریز که در سده هزار و هشتاد و شش عیسوی موافق سده هزار
 و دصد و یک هجری که پیشتر از رفته بود احوال مرقد شیخ که در آن بلده واقع است بدریافت آمد که بقاصه
 نیم کرده شرقی باغی بپای کوهی سمت شمال و مشرق شیراز مرقد شیخ واقع است در میان عمارتی مربع عالی
 که یک طرف دیوار آن دو طاق مستوی واقع شده طاق سنگین همین مرقد شیخ است بطول چهارست
 و بعضی ترسب دو دست بی پنج تفری که در حالت بناد و فن بود بکناره آن فقرات چند از احوال شیخ و
 کلیات او بر سنگی بخط نسخ کنیده اند و بالای مرقد سر پوشی چوبین برنگ سیاه ملع بزرگ و صوفی گذاشته اند
 بر آن یکی از غزلهای دی بخط تعلیق و بالای مرقد کلیات دی مکتوب بخط خوب نگاشته اند نقل است
 که یکی از صلحای بخواب دید که در عرش جوشن و خروشی پیداشد و جمعی زمزمه میکنند چون استماع کرد و گفتند
 که این بیت شیخ با سجع و تهلیل یکساله ملک مقابل است آن عابد بیدار شد و فی الحال بدر وازه شیخ رفت
 و دید که شیخ نشسته زمزمه میکند و ذوقی و حالی دارد و آن غزل میخواند و منی نوید که مطلع آن بیت

بیت

برگ درختان بزم در نظر پیشیار هر درنی دفتر بیت معرفت زدگار

عابد در قدم شیخ افتاد و او را بر خواب خود مطلع ساخت و بشارت داد در لطائف و ظرافت و نازکی طبع شیخ را در جلال
 است همگی با مستندان شستی و با وجود استخراق حال با اهل فضل صحبت داشتی و مطایبه کردی و بذله گفتی و در
 خلاصه الاشعار مذکور است که شیخ روزی در بازار با حکیم نزاری دو چار شد و آثار کمال از سیمای حکیم دریافته پسید
 که از کجائی گفت از خراسان شیخ گفت از شمر سعدی یاد داری گفت آری

بیت

سعدی خطاب بر دوست دارد نه هرف جوال دوزی
 این بیت خواند و پسید از اشعار نزاری چیزی بخاطر داری سعدی گفت بلی و این مطلع خواند:

بیت

آوازه در افتاد که باز آمد از من بهستان عظیمیست نوبه کجائی

حکیم نفر است دریافت که این سعدی است او را در بر گرفت و شیخ بعد از این حکیم را بخانه خود برده و چندی بهماننداری
 قیام نموده تکلفات تمام بعمل آورد حکیم هنگام رخصت یکی از خدام شیخ گفت که هماننداری چنین نکنند اگر
 شیخ شما بخراسان آید طریق هماننداری بدانند القصه چون سعدی بعد از مدتی بخراسان رفت حکیم نزاری
 بهماننداری پیش آمد اول روز شیر داغی نچت در دو روز ناچه و روز سوم گوشت بریان پیش آورد و
 گفت چنین مهمانی سالها میتوان کرد و چنان مهمانی که شامر سودید پیش از چند روز منی تو ان نمود
 نقل است که باری سعدی در وقت مراجعت از زیارت که چون بزمیر رسید خواست تا خواجہ علامه الدین و

برادرش خواجه شمس الدین دیوان را به بند غریبت خدمت ایشان کرد و ایشان را دید چون سلطان آباقا
خبر شد سعدی را پیش خود طلبیده اعزاز و اکرام نمود و با وصحت داشت در وقت بازگردیدن بادشاه
فرمود که مرا پندی ده گفت از دنیا باخیز می نمی توان بر دیگر ثواب و عقاب اکنون تو بخیر باش آباقا آن فرمود
که این معنی را بشنود تقریر فرمای شیخ در ساعت این بگوید

قطعه

شهی حفظ رعیت نگاه میدارد	حلال باختر جش که فرج یابی است	دگر رای غلی مت دیر ملکش	که هر چه بخورد و او جزیره مسلمان
--------------------------	-------------------------------	-------------------------	----------------------------------

سلطان آباقا آن یک بیت و چند نوبت گفت که من رای ام یانه و هر نوبت شیخ جواب داد که اگر رای سبت اول
ترا کفایت است و الا سبت آخر تمام سلطان را عظیم پسندیده افتاد و دولت شاه میفرماید که انصاف آنست
که درین عهد که مایم علماء و مشایخ روزگار چنین نصیحتی بایقال یا قصاب نتوانند گفت چنانچه سعدی گفته است
نه هر کس حق تواند گفت گستاخ به سخن ملکیت سعدی را مسلم به منتقول است که در زمان حکومت ملک
عادل شمس الدین تازی گوی سلاسل را از شیراز خراسانی چند از مال دیوان که تسعیر اندک داشت بهیارا
به بقالان و اهل بازار بطرح میدادند ملک ازین نظم بیگمان بود و اتفاقاً از آن خرمایا چند قطعه به برادرش شیخ
فرستاد و برادرش شیخ بر در خانه اتابک دکان بقالی داشت چون حال بدان شیخ دید بر خواست و بر باط
شیخ رفت و بخدمت برادر خود عرض کرد شیخ ازین حال کوفته خاطر گشت و با خود اندیشه کرد که خود برود
و این بالا از سر درویشان شیراز تخصیص برادر خود و باز کند اندیشه کرد که اول گندی بدوشت پس این قطعه را رقم و فرستاد

قطعه

ز احوال برادرم به تحقیق	دانم که ترا خبر نباشد	خرمای بطرح میدهندش	بخت بد ازین تبر نباشد
اطفال برنوم و درویش	خرما بخورند و زرباشد	انگه تو محصلی فرستی	ترکی که از آن تبر نباشد
چندان برنندش ایچاوند	که خانه را بش بدرباشد	ای صاحب بن لغور اوس	لطفی به ازین دگر نباشد

ملک شمس الدین چون رفته را خواند بخدمت برادر خود و در ساعت بفرمود تا منادی کردند که هر کس را که خرما بطرح داده
پیش من آید تا ایشان سخنی بگویم آن کسان که خرما بطرح ستیده بودند همه پیش ملک جمع شدند پس اقبالان
را پیش خود خواند و صورت حال از ایشان پرسید هر که زنده بود و سینه لاری را بعد از مالش فرمود که از آن
نگیرند و خرما باز نستانند و از کسیکه زربسته باشند باز گردانند و از آن اقبالان باشد و بحساب مال ملک مجرا
دارند بعد از آن ملک برخاسته بخدمت شیخ آمد و نذر خواست و بعد از استماع بهت گفت یا حضرت شیخ حکم کرده ام
که خرمای که بدوکان برادر است برده اند باو می ارزانی دارند و قیمت از وی بگیرند و التماس آنکه چون معلوم شد که
برادر شیخ درویش است محقر فرضا داده ام تا حضرت شیخ این اندک خیر می برادر خود و ارزانی دار پس هزار
درم ز را بهو سپید و در خدمت شیخ بر زمین گذاشت و یقین میدادست که شیخ خود چیزی بسخاقت قبول نمیکند بعد از آن
برخواست و نذر طلبیده بیرون رفت و مشهور و معروف شد که ملک عادل شمس الدین تازی گوی
از بهر خاطر حضرت شیخ سعدی فارسی خرما و بهای حسنه ما به بقالان ارزانی داشت

<p>مولانا امامی الهرومی</p>			
<p>از جمله فضیلتی خراسان است با وجود علم و فضل شاعری بے نظیر بوده است و مولانا امامی و شیخ سعدی و خواجہ محمدالدین همکار فارسی معاصر بودند و نقلیست که روزی خواجہ شمس الدین محمد صاحب دیوان و ملک معین الدین میرعلی که در عهد سلطان اباقاآن حاکم مالک روم بوده است و مولانا نورالدین رصدی و ملک افتخارالدین کرمانی که از نژاد ملک زورن است هر چهار خاضل با اتفاق قطعه بخشود خواجہ محمدالدین همکار فارسی فرستادند و از و اسندهای کردند قطعه اینست</p>			
<p>قطعه</p>			
توشیح فارس محمد ملت و دین	سوالی میکند پروانه روم	تر شاگردان تو هستند حاضر	همی و افتخار و نور و مظلوم
چو دولت حضرت را بخت نام	و عالمی صاحب دیوان ملزم	ز شعر خود سعدی و امامی	کدامی بپسندند اندرین م
	تو کنی تعین این ملک آستان	بود در دست تو چون تهره کما	
	خواجہ محمدالدین این رباع بجواب فرستاد		
<p>رباع</p>			
ملک چه بخلق لوطی خوش نصیب	بر شکر گفته های سعدی گیسر	در شیوه شاعری با جمل اعم	هرگز من سعدی بامامی تو کم
<p>و دولت شاه میگویی این فضل که در حق امامی گفته و در شیوه صنایع و بدایع شاعری می بوده باشد و الا سخن شیخ سعدی را مرتبه عالی و مشرب او را در همه و غنایست سخن او از حقیقت و طریقت نشان میدهد و از ملک الدین سلطان آفری دارد و امامی در سینه ششصد و ششتاد و گشت</p>			
<p>سلطان جلال الدین فیروز شاه خلجی پسر ملک خلجی است</p>			
<p>بعد کشتن سلطان معزالدین که قباد را که نبیره سلطان غیاث الدین بلبن بود در سینه ششصد و هشتاد و نه هجری بادشاه دلی شد و روزی که سلطان ساعت یک برای جشن جلوس مقرر فرموده بر تخت نشست امیر خسرو قصیده با تاریخ گفت از آنجمله چند بیت اینست</p>			
<p>تاریخ</p>			
سینکاتما پاره و شصدهست	تخت آستان فیروزه هست	جهادی و جمعی و موسوی روز	سپه ساحت تیر و عالم افروز
بجاه چاشت با فیروزی فال	ز بخت ششصد و هشتاد و دو سال	مه اندر بخت شیر و طالع شیر	تخت شیر بر شد نشسته شیر
	ز طالع و چنین وقت مبارک	نهاد اکلیل بر سلطان تبارک	
<p>و امیر خسرو این کتاب که در وقصیده یاد در جلوس و صفت بادشاه نوشته مفتاح الفتوح نام کرده و در تاریخ اختتامش گفته</p>			
<p>تاریخ</p>			
چون این نام را کردم بر افراشته	طلوی خامه را کردم بر افراز	عروسی کردش سر برده بر ماه	نزدای دست بردش حضرت شاه
برده فتحش می اندر جام کردم	که مفتاح الفتوحش نام کردم	بر آرد ده چو فر دوس بر پیش	دوم عشر جماد آخر بنش
	پیش از آنکه در سلک عدد بود	ز بخت سال پیش صد بود	

شاه کرک از همین دارستانگان است از رسمهای کتار زبانی و پیوسته در خوابات ششمنی مسلکش بلده کرگانانگ بود
است بهنقول است که خواجهم قطب الدین برای او خرقة فرشته را فرستاد و خرقة را گرفته در آتش انداخت برنده پیش خواجهم
آمده احوال بگفت فرمود که بر دوازده از بازخواه تا حقیقت کار بر تو پیدا گردد و چون بازآمده درخواست خرقة نمود
خواجهم کرک گفت برو از آن آتش گاه برگیر لیکن از آن خود چون او در رنگوبیت آن خرقة را با چند دلق دیگر دریا
و شش سارگر دید میگویند که چون سلطان فیروز شاه با دشتاده دلی برای تنبیه سلطان علاء الدین که سران
اطاعت پیچیده بود دزد یک کارسید علاء الدین مخوف شده خدمت شاه کرک در یافت و بسیار فروتنی نمود و مجذوب
سر بر داشته گفت

بیت

هر که بیاید بر سر جنگ | سرور کشتی تن در رنگ

و سلطان فیروز شاه بهمون وضع کشته شد و اندک علم در گاه شاه کرک در بلده کرگانانگ پیروزه کرده غربی از بلده الالاد
فاصله دارد طوالت عالمیان است و فائش در زمان سلطان علاء الدین خلیج بود قوع آمده

مات هشتم از آغاز سال هفتصد و یک لغایت سنه هشتصد و پنجاه

سلطان غازان خان ملقب بسلطان محمود

پسر ارغون خان ابن اباقا خان از اولاد چنگیز خان است او برادرزاده خود باید و خان را مغلوب ساخته و کشته
در سنه ششصد و نود و چهار هجری با دشتاده ایران شد و دین اسلام را اختیار نمود و بدعوت او هزاران
از ایل و اتباع و جنود او دین اسلام قبول نمودند و او خود را سلطان محمود نام نهاد بعد حکومت هشت سال
و نه ماه و روز یکشنبه یازدهم ماه شوال سنه هفتصد و سه هجری در فرزندین در گذشت لاش او را به تبریز برده در
گنبدی که در ایام حیات تعمیر نموده بود دفن کردند بعد از او برادرش البقای ملقب به محمد خدا بنده با دشتاده ایران
شد تاریخ وفات سلطان غازان خان ازین قطع که ابن امین گفت مستفاد میگردد

تاریخ

بسال هفتصد و نه هجرت از شوال | بروز یازدهم ماه شوال | شد از نوای تنویر جهان | بسوی خلد که با دشتاده ایران

ملک شمس الدین کمین

دوم با دشتاده از ملوک کرت است بعد پدر خود ملک شمس الدین محمد کرت و سنه ششصد و هفتاد و شش با دشتاده
هیرات گردید و بیست و هشت سال بدولت گذراند و اباقا خان او را خطاب شمس الدین کمین داده بود در زنجینه
دوازدهم ماه صفر سنه هفتصد و پنج هجری در گذشت و مولانا حکیم الدین غوری در تاریخ وفات او گفته

تاریخ

روز پنجشنبه از صفر ده و دو | سال هجرت رسید هفتصد و پنج | شمس بن کرت خسرو آفاق | شد بفرودس بن ای سنج

ملک فیروز الدین بهمن

پسر ملک شمس الدین که بیستم بود با دوازده از بایک کت است بعد از پدر و بر سر پشته و پنج چتری بجاوست بهرات رسید چون
سلطان الباقی بنو محمد خدا بنده امین سلطان ارغون خان بعد از پدر و فرزند و غازیان خان با دوازده از بایک کت
ملوک و نه و ده اطفال پرستش و نه دینیت فرستاد و بغیر از ملک فخر الدین لاجرم سلطان برای گوشتی او در سینه پخته شد
چتری یک تو مان لشکر همراه امیر و افشمنند بر سر او فرستاد و امیر مذکور در بهرات رفته از محاصره ایالی بهرات را شک ساخت آخر
قرار بر آن یافت که امیر اندرون آیند تا قلعہ بدو حواله کرده شود چون اندرون رفت نخست جهان پهلوان پیش آمد امیر او را
بقتل رسانید و بعد از آن خود از دست پهلوان بید و زخمی سام گشته شد این تاریخ در باب شهادت او گفته اند

جاء

بسال هفصد و شصتن مصر بشهر [] بحکم نوبلی کردگار بی مانند از دست پرتو خدا از کف محمد سام الکشی جام شهادت امیر داد

و ملک محمد الدین تیر تاسال هفصد و شصتن ملک اند و فغاند بعد از وی بداروش ملک عاشق الدین بادشاه شد و در سنه هفصد و شصت و نه فوت کرد

مولانا قطب الدین علا

در بهشت اقلیم سطور است که مولانا قطب الدین علامه شمس عالم و ملاذ علمای بنی آدم بود و در خدمت خواجہ نصیر الدین طوسی کتابی
نموده و از زمان بابا و خان تا ایام سلطنت سلطان محمد فیاض بن ابوالغون خان شمع جانش صاحب ضیاء و مصنفاتش
یکی تحفه شاهی است در بیات و دیگری شرح کلیات قانون است و شرح مفتاح العلوم گویند پیش از وی کسی بر مضامین
میان او شیخ سعدی همیشه ابواب طیبیت مفتوح می بود وقتی مولانا شیخ نجاشای مسجری که یکی از اناجکان فارس عمارت
میکرد در فتنه بود و قضا را در آنوقت اندک گلی بر رخساره بادشاه که هنوز زنجیرده کسوف خط مبتلا نگشته بود رسید مولانا خواند که
یا یقینی گفتم ترا یا یعنی ای کاش که من گل نمی بودم بادشاه پرسید که چرخ خوانده شد سعدی جواب داد که و تقول کافرا یا یقینی
گفتم ترا باد فات مولانا در هفتم ماه رمضان سال هفتصد و ده هجری بمقوع آمده و عزیزی در آنجا اقامت

610

و لب فلک جو آن جان جهان چون قطب فلک جز نمیگشته زنا

و مقصود از حجت اندر تیریز یکجمله میفهمد هم زمانه از رمضان

۱۰

ساجد

بازی که در جنج کج رفتار	در مهر و نه آه آزان بازیها	یذال و پارتیه از سیه هجرت	رفته در پرتو قطب شیرازی
-------------------------	----------------------------	---------------------------	-------------------------

ایضا از مخبر الواعظین

بود علامه مکان و مکین شرح شمیر و طلوع شده	مولوی ترمانه قطب الدین قطب نامه او و قوج شده	صاحب منطق و معانی بود سال نقلش که بزرگویرفت	فاصل بی فوج و شانی بود عقل علامه قطب حجت گفت
--	---	--	---

خواصہام الدین تبریزی

دانشمندی فاضل خوش طبع و صاحب پایه دانه شایسته گردان خواهر نصیر الدین طوسی بوده از اولان مولانا قطب الدین طاسی مدد
شیخ سعدی بنیرازی است نقل است که روزی شیخ سعدی بجمائی رفت خواهر نیز بآنست تمام در حمام بود شیخ طاسی آب بهر خواهر
ریخت خواهر پرسید در وایش از کجائی گفت از خاک پاک شیرازم خواهر بقتصد سلطان بنوخریه بدست او برنگل شدن اکثر شیرازیان
طاسی را که در دست داشت دانه گون نموده خطا پیشینج کرده وقرضاً گفت از چه سبب است که بر شیرازیان این طاس

قطب الدین مبارک شاه

پسر سلطان علاء الدین طغی است بعد وفات علاء الدین کافر که غلام و معشوق او بود و متجاوز از بیست و سه سال تمام عمر را که در خدمت سلطان بود و بیست سال عمر داشت بر تخت نشاند و خود مختار کار سلطنت گردید و خضر خان شاد نیکان را که پسران بادشاه بودند معذورم البصر ساخت بعد از سی و پنج روز کافر را کشتند و مبارک خان اسپکلان بادشاه را از قید رهایی دادند مبارک خان نادره کار سلطنت را طاعت بردار خود سرانجام میداد بعد از آن اورا کجول ساخته خود بتاریخ انتم محرم سه هفتصد و هفتصد و هجری بر تخت دلی نشست و لقب قطب الدین مبارک شاه گردید و جایزه کتاب نهیم پسر زربار درین حبسه قبل بایر خسر و تسلیم نموده دامیر در کتاب تصریح نیاید و از زبان سلطان میفرماید:

قطر			
تاریخ پیچ من اسکندر	کند هر که را پیش ذفر	ز کج کراناید و سبب شمار	دوم با پیشین آن پلایار
چو میراث شکیل زرد او غم	ز زیباست زرین سبیل تر و آدم	شبا گنج بخشا گم گستر	معانی شناسا سخن ماورا
مرا عکر شصت بالا گذشت	همه پیش شایان دلا گذشت	لبی بندگی گردم از عین بخت	کمر بسته در خدمت چار تخت
ز شایان کینه دلم کرده یارو	منور الدناید شهبه کیناد	از آن لبس فیروزه چرخ بلند	شده پیش فیروزه شمشاد چنبد
از آن پس در شتابی شدم	تو نگری که علالی شدم	شد اکنون که اقبال هدم مرا	نوازنده شد قطب عالم مرا
چنین بخششی که تو هم یافتی	در ایام پیشینه کم یافتی	کنون لا بد از سحر پنج زمین	بند از بخشش آید سخن
جرا بد کردین پیش برد اتم	چو این نامه خاص که رسانتم	و مبارک شاه دیر می داشت خرافام که هم غلام و معشوق او بود آن	

نک حرام بادشاه را بتاریخ محرم ماه ربیع الاول سنه ۸۱۲ هجری و سبب یک شهید ساخته بر تخت دلی نشست و لقب بنام صرا الدین خضر شاه گردید و بیست سلطنت مبارک شاه چهار سال و دو ماه بود و در حرم شاه فیروز حکومت پنج ماه متبذگشته از حکم غازی ملک که عبارت از تعلق شاه است بتاریخ شش ماه رجب سال مذکور گشته شد و تعلق شاه بادشاه دلی گردید.

شرف الاولیا شیخ ابوسعید خراسانی در مشهور بشیخ شرف الدین بالی

از قول مشایخ وقت بوده و بگزاران خواری عادت نمود اگر چه اصل و سبب از عرق است اما چون کثرت او کاه و سبب در پائین پست شده و همسدران شهر وفات یافته به پانی تپش شهاب یافت در سبب از مصنفات خود آورده که اصل من از ولایت عراق است و با شمس تبریز ملاسه روم مرا صحبت دست داده گویند که مدام مخدوم بانه گرد شهر بازار می گشت و در آخر کارش بجای رسید که همیشه مستغرق بود و سخن گفتن منقول است که سلطان علاء الدین خلعه بادشاه سپه که مرید شیخ بود خواست که کس را بخدمت شیخ نفرستد هیچ کس را قابل آن نمی یافت و از جذب شیخ ملاحظه نمود و تا آنکه قریه اتفاق بر اسپر خسر و زنده خسر و از شیخ نظام الدین اولیا که مرشد و سبب بود دستور خواست شیخ بعد از تامل قبول کرد و وقت خیمت بخسود و مو که هر چه از شرف الاولیا شنیده بجان ددل سلم دارد قبول کن و زنده یزیدان و بادل اعتقاد کن چون خسر و در پائین پست رسید خادمان از آمدن او خبر و گردن زد و مو که چون حضور آمد شیخ بزبان سپید گفت که خسر و میری کو ترا سبب بخسود و کلاه بر زمین نهاد گفت من بنده را باین لقب می خوانند شیخ فرمود که از پیر میایستی خود خیر می بگو خسر و این غزل خواند:

مات هشتم

غزل

ای که گوئی پیر مشکلی چون این نیست | اگر میل وصل با منی همچنان نیست
چند گویند هم روز نازندای است پیر | برین خمر کدای گ که آن ناز نیست
شیخ بعد از استماع این ابیات فرمودند و خوش می گوئی و خوش خواسته بود و خواست خواسته رفت ازین در و لیس
نیز شبنو و این ابیات از گفتار خود خواند

غزل

دیهم خیم خندان بر افغان است | خیمه کسی که حلقه تجرید بر سر است
گفتم ز علم و عقل جملک و گم شوم | درین شرف بخورالوالم بکسی
لوح جمال و دست ملوای است | کو عارفی که نظر او عرش اکبر است

خیمه و از شنیدن این غزل بسیار گریست شیخ زبان هندی فرمود و اینک که چند اندیشی ایبه که میسر می جری هم یکنی امیر خسرو گفت
من بنده هم از آن سیکو که پیری نمی خیزد ازین سخن بنیاست خوش شد و بخواجه نعمتها و کرامتها میندول داشت جواز سه و دایم از نصرت و مهربانی
شیخ نظام الدین و سلطان علاء الدین بادکار با فرستاد و سلطان دو کلمه با نیطریق نوشت که علایمی خلیج خوط دسلی
مقرر دانند که بانبندگان خدای تعالی زندگانی نیکو کنند چون این نوشته سلطان رسید بعضی از اهل فتنه گفتند یا
خلیفه یحیی بن نوشتن چگونه و اباش سلطان گفت اسے نادان هزار رحمت بر من کرد که خوطی دلی بر من مستقیم
داشت جاسے شکر است منقول است که ملک نایب که در آواخر عهد سلطان علاء الدین تسلط پیدا کرده بود
و در فرار سلطان تصرف کرده سبکی از درویشان شیخ شرف را از بنایبده و آزار رسانیده بود آن درویش
را خواسته بر آستانه شیخ برد شیخ سلطان با نهمضمون کتابت نوشت علاء الدین خوطه دسلی را اسلام آنکه
خواجہ سر اسے پیش بریده و پس دریده تو سبکی از درویشان را آزار رسانیده و عرش الرحمان را بلرز
آورد و اگر در البزار رسانیده بهتر و الا بجاسے نو خوطه دیگر دسلی نشاند و خواهد شد و فاش بتایبچ نهم ماه رمضان سال
مقصود نسبت و چهارم هر سے واقع شده عمر شرف و هنگام وفات قریب بعد رسیده بود و زیرا که با شمس تبریز سے
صحبت داشته و مرارش در بانی بت زیارت گاه عوام است سوال از نظام الدین اولیا

بیت

گه بر است کند چو ولی عزیزی | گه بشکند و جانی جان را ز تنی
کس نیست که دستا و قضا را سپرد | کاسی با خضره حکمت چیت فتنی
جواب از شاه بو علی قلندرنه

بیت

شرط است که با خضره دلم نرسد | این نوع که گفتی نیکو می نرسد
گل راجه مجال است که بر سبکلا | که بهر چه سازنی چو میشکنی
شیخ نظام الدین اولیا

از اکل مشایخ بند است و اهل هند و سراسر سلطان المشایخ سنے خوانند در بدلون متولد شده و در دسلی نشاند
یافته نسبت و سے بد و ازده نیست به امام همام علی ابن موسی رضا سے پیوند و دو شیخ نظام صغیر بود که پیرین
که احمد دانیال نام داشت از سر رفته و بد و ازده سالگی نسبت شیخ فرید کین شکر درویش پیدا شده اگر چه او از
متاخرین مردیان شیخ فرید بود اما همه عالم و اسطی بود در هند و سستان بر تبه ولایت از جمیع اولیا شهرت نام

دارد منقول است که سلطان علاء الدین خلجی از نهایت اخلاصی که با شیخ بهر ساند بود خواست مقبره براس او بنا کند
در موقوف قبول یافتاد بالاخر خضر خان و شاه و نجاران پسران سلطان که مرید شیخ بودند در میان آمده الحاج که دین و مقبره و ذوات
تکلف و ترغیر بر آوردند یک گنبد بزرگ و چند گنبد دیگر گرد آن تعمیر نمودند لیکن چون شیخ وقت وفات وصیت کرد که در دوران
گنبد نه دنیا چارچیت نگهداشت خاطر سلطان و وصیت شیخ بر در آن نهادند و آن عبارت بجای کسی شد و الیوم مسجد
جامع است منقول است که چون در سنه مفسده و شانزده سلطان علاء الدین فوت کرد و پسرش سلطان قطب الدین بهلک
شاه بر سر سلطنت نشست بسبب آنکه هجوم خاص و عام بر سر شیخ میشد با شیخ گزالی خاطر بهر ساند و فرمود که شیخ از نظر و
بایرون رود و شیخ بمحضر استیلا بارساوت برست شبانگاه در شلم بوالی عید حمید چند علاج کرد و زیاد شد و دستند که سبب
گشای است که با شیخ نموده اکابر و مشایخ در میان انداختند و شفیع ساختند و الناس بر گشتن و دعای عافیت در خواست
کرد و شیخ گفت در خواست که خانه الهی است مراد برین کار چه دخل باشد چون فایده و شفاعت شفیعیان ترتیب است و الیوم سلطان
آمده شکستگی دراز سبب بار کرد و شیخ گفت بشرط علاج کنم که تمسک سلطنت ملی بمشخصه و خواستم آری باب مناصب من فرستند
و قاروره جبار در شیشه انداخته همراه آورد چون امید صحبت انقطاع یافت بود تمسک و قاروره آوردند شیخ آن قبالة را پیچیده
در شیشه انداخت و گفت باد شاسه دلی نزارین درویش بیول بیمار سبب بایر است ازین رو خاطر جمع دارند پس دعا
کرد میان لخطه صحت شد و الله اعلم منقول است که شیخ بر آنی که میان کثرت درونجا نوست بود که در پیش شیخ نظام الدین
آمد و حال ظاهر کرد شیخ کبرم بوی داد که این را حلالی بنویسم و شیخ فواید الدین بدر و لیثان بدو چون آن شخص درم را
بجای می برد و او قریب حلالی در کاغذ پیچیده بود و او آن شخص چون نیک نگاه کرد آن کاغذ برات گرفته او بود
والله اعلم بالصواب شیخ نصیر الدین که او را جریح دلی میگویند خلفه درم شیخ نظام بوده و سید محمد کسیر و از آن یکی از بزرگان
وقت بود در و فوکن سکونت داشته و در آن دیار مدفون است از عظم خلفه شیخ نصیر الدین است و شیخ بریان الدین
غریب که در ویشی صاحب شوق و ذوق بود هم یکی از مردان شیخ نظام است در و لیک که حالا بدولت آباد شهرور است
فوت کرده و در اینجا مدفون است در بران بونام او ابادان شده و آن شهریت مشهور بر ساحل دریای بزمی در تاریخ نوشته
مرفوم است که شیخ نظام ماه منفر سال ششصد و سه و چهار هجری در غریبه متولد شده و نام پدرش احمد بن
دانیال بود و سلسله بیعت او شیخ عبدالقادر جیلانی میرسد و وفات شیخ تاریخ پیچیده هم ربع الاول روز چهارشنبه سال
بنقصه و بیست پنج هجری بود و موضع غیبت او است در دلی و امیر خسرو بلوکه که یکی از مردان
او بود شش ماه بعد از وفات او فوت هسته ازین عالم بیرون کشیده داین تاریخ و وفات شیخ نظام الدین بزرگوار
مسجد مذکور که بنا نموده سلطان علاء الدین خلجی است مرفوم است

تاریخ			
نظام دلیقینی شده با دین	سراج دو عالم شده با یقین	عبارت تاریخ فوکن پیچیده غریب	نادر و بافت شهنشاه دین
تاریخ			
انتظام دران اهل زمین	شیخ عالی نسب نظام الدین	نود و چهار سال عمرش بود	کاترینان بنده بخت محمود
چارشنبه بخند لعل نمود	هجری هم از ربع الاول بود	سال تخیل آن ستوده نیم	زود زنده آهسته نیم

۴۲۵

۴۲۵

تاریخ از سده دیگر

چو سلطان باشد بخت فرین	بنا بر پیش آمد شهنشاه دین	مقره شیخ لپه از وفات او ناده و صد سال بلکه زیاده عمری بود
------------------------	---------------------------	---

در عهد اکبر شاه بادشاه سید فریدون خان در سنه هشتصد و هشتاد و پنج که در وزارتش ستونها استاده کرده که بر سران تعمیر نموده و بر لوح سنگی کلمه طیبه و این چند اشعار با تاریخ تعمیر آن کتب بر بالین او نصب کرده است

تاریخ

شکر که در دروغه حضرت عیسی الامام	از پی تعمیر شد خان ملک احشام	هر سبب تعمیر طرح خورشید شهاب	سید عالی السبب منقلب کرام
بانی دهمی ساعی او با سنگی	الکمه بدندان شان هست عطر لظاف	از پی تاریخ آن چون تفکر شدیم	الکمه کشت در دق قلم گیر خاص نام
روی بندگی است و در این عصر	شاید از لطافت پیکار دیگر و نظام	چهل و هفت سال بعد ازین در عهد جهانگیر بادشاه	

فرید خان النحاطب بر سر لغت خان که فرید آباد آباد کرده است یک چپک کشت بسیار نفیس و لطیف از صدف ساخته بر فراز او نهاده و این اشعار با تاریخ بر آن مرقوم نموده است

تاریخ

تشیخ و سبب نظام مراد فرید	کار دنیا و دین مهیا کرد	بیت فریدش مقام فانی داد	بیت فریدش مقام احبا کرد
مرغی خان فسر از مرقداد	تجه چون سپهر بر پا کرد	ابو فرید از جهان بر خاست	در یکبار در صدف جا کرد
بر جهان کعبه مراد بود	چادر در نیز چهار جبار داد کرد	عزته بر قدر مبارک او	بر زمین کار عرش اعلی کرد
عرش در پای چار تا بنه اش	چار تکبیر سبب محایا کرد	هر که رنج از مقام او تابید	نشت بر کعبه سبب کعبه کرد
و اگر در در سجود و او آورد	رخ چو آینه صفتش کرد	خاک روبرو مقامش را باشی	میتوان کار صد مسجدا کرد
سال تاریخ این بنا جستم	قد بر سرش فضل انکار کرد	قدربانی او فریغ کناد	الکمه این هفت صفت مخضر کرد

در عهد شاه جهان پادشاه در سنه هزار و شصت و سه هر سبب عیسی الله خان بر کرد و فرارش غلام گردش از سنگ سنگ تمییم نموده و بر در آن است جنوب این عبارت کنده در عهد علیحضرت صاحب قمران تالی الحق العباد خلیل الله خان ابن سهر میران الحسینی نعمت الهی که حاکم شاه جهان آباد بود و این ایوان را بر در دروغه مشیر که مرتب نمود فقط در غریب الدین محمد را گیر ترانکه که در خیاب او اعتقاد تمام داشت در سنه یک هزار و یکصد و شصت و نه شعر می چند زبان اردو گفته و بر سنگ مرمر کنده در اندرون کتب لطیف با این چپک پیانیده فقط

سلطان غیاث الدین خلوق شاه

پیش از سلطنت غار س ملک نام داشت پدرش بنام خلوق غلام غیاث الدین بلبن بود بعد از شش یا فتن گشتن خبر شاه بالفاق امر او وزیر است تاریخ غره و شاه شعبان سنه منقصد و سبب و یک در سبب بر تخت سلطنت نشست و مخاطب سلطان غیاث الدین خلوق شد قلعه خلوق آباد که کشش کرده سمت جنوب از شاه جهان آباد واقع است بنا ساخته است و در راه بریم الاول سنه منقصد و سبب و پنج چون از غفر لکهنوئی که در دارالملک بنگال بود مراجعت نمود و خان چوئی که بر سرش محمد خلوق شاه براسی ضیافت او ترشید داده بود در افتاد و جان داد و فقط حلیفه تاریخ وفات او است است حکومت او سه سال و هفت ماه بعد از وفاتش بر سرین محمد خلوق شاه بر سر سلطنت نشست و بعد از او فقط خلوق آباد موجود است

خسرو و شاهان امیر خسرو و دهلوی

از کابریست پدرش امیر سیف الدین از امرای سیه لاجین که از انزلی نواحه پنج بوده بنابر نوایب روزگار بکند و شان دار شده در بنیالی مثال گردیده و امیر خسرو و بادشاهان دیگر در آنجا بودند و چون چهار ساله شد امیر لاجین بخرم ملازمت سلطان ناصر الدین محمود بن سلطان شمس الدین انوش از قبایلی بدست آمد و خست بستی بجامه نقاشید خال و سه که حیدر امارت داشت در صدد و تربیت او گردید و در یکی از مصنفات خود گفته که پدرم سیف شمس نوریشانی بیخ افتاب بود و بصفت سکنی است بهار یافته بد

بیت

جهان بقدرت او میگرفت التمشیر | اگر کشید خدا بش لقب قدرت
و در ذات پدر گفته

بیت

سیف از سر کشت دل من بزم | اولی من دان شد و در شرم نامند
من بنده در آن ایام هفت ساله بودم جدّم مراد سلک خدمت خود سلک گردانید بخت من بود که جدّم بر سر من بود و در ده کار تخت همه او میکرد و سیصد سال عمر یافت بقاد سال عسری مالک بود من بنم آن کریم و گفت پرورش پرورده شدم بالجمله چون خسرو از خرد بلوغیت چند مرحله تجاوز نمود اراده صحبت سلطان المشایخ شیخ نظام الدین اولیا نموده مرید دے گردید و شیخ ابن باعی در حق امیر خسرو گفته +

رباعی

خسرو که غنیمت شمری که بخت | ملکیت ملک سخن این خسرو است
این خسرو است خسرو قاضی است | زیرا که خدای ناصر خسرو است

در هنگامیکه شیخ ابن رباعی گفته ناصر الدین خسرو با دوازده دلی بود که اشاره با کرده منقول است که خسرو با اشار و صحبت خواجه خضر را در یافته است و از وے التماس آید من نموده خضر فرمود این را سعدی برده است یا بوس شد بخدمت شیخ آمده صورت حال باز نمود و شیخ گفت اگر خضر آید من خود در دین تونانداخت بیات من آید من خود در دین تو کنم خواجه شیخ آید من خود در دین دے انداخت و بر کات آن ظاهر شد خواجه که بود و نه کتاب تصنیف کرد و امیر خسرو در ابتدا بے نیکی شانه زده محمد سلطان بود و بعد از شهادت او دیدیم پدر او سیف سلطان غیاث الدین ملین گشت و تا آنکه سلطنت سلطان محمد تغلق در حیات بود و در آن زمان خسرو با تمام سلطانین بیابان سرورده و بخت با دوازده ساله بود و خدمت کرده بیک سلطان ناصر الدین محمد بن التمس و دویم سلطان غیاث الدین ملین سیوم سلطان محمد الدین کیقباد چهارم سلطان جلال الدین فیروز خلجی بچم سلطان علا الدین خلجی ششم سلطان قطب الدین مبارک شاه و بعد از او سلطان ناصر الدین خسرو و حیدر و غفر سلطان غیاث الدین تغلق شاه که امیر خسرو را بکلیف تمام بود خود بجانب لکنوئی که دارالالملک بکال بود و در آن زمان خسرو از آمدن شد که شیخ نظام خست بستی بجامه نقاشید ازین واقع جاگداز برین جاک زده بر نشو شیخ روز پیش خطبه وی بجا که می غلبید و گریه داری میگفت بعد از شش ماه حیرت حق پیوست در پایان شیخ مدون گشت و درین ساله سال هفت صد و بیست پنج عمر و داده عرس و در سال تبارخ بنفتم شوال میشود ازین بیت که خسرو در قصه آورده +

بیت

نوریت شمس شمس جلالت نور | شیت الحسب این که در کاه است
چنان متفاد میگردد که در سال ششصد و دوازده شمس هجری چهل پنج ساله بود و در سال ششصد و پنجاه و یک هجری در زمان ناصر الدین محمود متولد شد و در چهار ساله وفات نمود و کونین خسرو

در علم و سبغی بهارت کمال داشته و دولت شاه در تذکره خود آورده که وزیر ابستاقین مرزا شاهرخ اشعار امیر خسرو را چون مستطعمه میخورد
و است از بهر بیت جمع شده و او هم آورده که امیر خسرو در سیح از رسائل خود آورده که عدد اشعار من از پانصد هزار گشته و از چهار صد هزار
زیاده است و مشهور است که نو و ده نه کتاب در سبک نظر کشیده از آن جمله یکی قرآن السعدین است که در داستان ملاقات
ناصرالدین بقره خان حاکم بنگاله باب خود و نوالدین کعبا و که با و شاه و سبط بود و گفته در سنه هشتصد نو و ده هفت هجره شخصی
بنام مهدی بنو اجبر که در او عمارت جالبه از از سنگ رخ ساخته بود و با بر شاه و پادشاه در زمان دولت خود سبغی بنیاد تاریخ
این اساس و تاریخ انتقال امیر خسرو را که خواج حسن و بلوکه گفته بود و بر لوح سنگ مرمر کنده اند و در اینجا نصب کرده بود
حالا هم موجود است و آن ابیات و تاریخ میست

لا اله الا الله محمد رسول الله

زمین را ازین نعم نشد فریادی		بدوران بابر شهنشاه غازی	
تاریخ وفات			
آن محبہ فصل دریای کمال		شاد و دلکش تراز ما و مبین	
طوطی شکر تعال بیستال		ازین تاریخ سال فوت او	
بیت			
تاریخ بنا		کشمش جہل مہدی خواجہ	
شد بانی این اساس بے شبہ نال		کشمش جہل مہدی خواجہ	
حررہ شہاب الدین العسکری			
قبور از اشغال او تا دو صد و دو سال قبرین پیچ بگنجد و چرخنداشت اما در ابتدا سے جلوس چہا گنبد بادشاہ کی از امرای			
اول لقب بطاہر یک سہ ہزار سے در سنہ ہزار و چہار دہ ہجری سے قبر او عمارت از سنگ مرمر تعمیر نمودہ ابن چند			
عبارت با تاریخ تعمیر اندرون گنبد منقوش ساختہ :			
تاریخ			
امی خسرو فی لطیف عالم		باروضہ نورانی است	
تاریخ بنالین عقل گفتا		باروضہ بلوکہ جاے آست	
ابن سلطان سے علائقہ وار سے فی سالہ غفر و غوبہ دست عریبہ الکاتب عبدالبے ابن الوب :			
ابیات			
امی شربت عاشقی بچامت		دردوست بان مان پیمات	
جاوید بقامت ہندہ خسرو		ابیات	
مرزا مہیک ہست ہنر عظیم		دو تہین دو لایم و وفات دو جمیم	
کاسہ مذکورہ بے سیرہ شہید شکر رنج		و ابن تاریخ در وفات امیر خسرو در کتاب بحر الواصلین	
موقوفہ است :			

تاریخ قمیه			
خمس و دلو سے بجکم خدا	شعب جمہ شد زار فنا	عمر شقاوت پنج سالش بود	کائناتان شد بر کعبه
بجیدیم بود از مہنواں	کہ گذشتہ ازین جهان طلال	سال تجیل از من بشمار	لفظ فانی برآورد چہرہ

و خواجہ حسن دہلوی کہ بجم الدین لقب داشت و نیز در سلسلہ مرغان شیخ نظام الدین اولیا بود در سنہ ۷۵۳ و ۵۴۲ ہجری فوت کردہ و قبرش در دولت آباد دکن است *

ملک شمس الدین کرت

پنجم بادشاہ از آل کرت است کہ بر مالک ہرات و غزنی و کابل بادشاہی نمودہ چون پدرش ملک عبث الدین محمد کرت در سنہ ۷۵۳ ہجری فوت کرد ملک شمس الدین قائم مقام او شد و مولانا محمد ابن حسام الہودی این قطعہ در تاریخ جلوس او در عربی گفتہ و از الفاظ خلطہ تاریخ برآوردہ *

تاریخ

رضاء شمس الدین کرت مانا و اجری فی البحر الموات فلکہ ومن عجب تاریخ مبداء حکمہ بوافق قول الناس خلطہ کہ شمس الدین صرف دہ ماہ حکومت کردہ در سنہ ۷۵۳ ہجری فوت کرد و بعد از او سے برادرش ملک حافظ بادشاہ ہرات گردید و در سال ہفت صد و سی و دو گذشتہ شد بعد از شہادت او برادرش ملک نور الدین محمد قائم مقام او شد *

شیخ صفی الدین اردبیلی ابن سید حزیل

از اجداد ملوک صفویہ است سلسلہ نسبش با امام ہفتم موسیٰ الکاظم بہ نسبت و یک پشت مبرر سدا و میرد شیخ زاہد کلاس نے سنہ ۷۵۳ ہجری بود و شیخ زاہد صبیہ خود را بحالہ کالج او را آوردہ و بغیرمودہ شیخ زاہد در اردبیل کہ قصبہ است در آذربایجان بر سجادہ ہدایت نشستہ بتلقین سالکان طریق معرفت پرداخت تا آنکہ بتاریخ مقدمیم و بیچہ سنہ ہفت صد و سی و دو ہجری بمالہ جاویدان منفر نمود و پدرش شیخ صدر الدین موسیٰ اردبیلی کہ تیسرہ شیخ زاہد بود سجادہ رازنیت تخیل و تہذیب و تہذیب زبان مثل جالی بیگمان و پدرش تروے بیگمان مقدم نیاز مند سی بخدمت او رسیدہ بنین و تبرک فی جسد و شاہ فاسلم فلان یکی از مریدان او است و قبیلہ او از دار فنا ارتحال نمود شیخ خواجہ علی کہ دلدار شدش بود قائم مقام او شد و را و آخر زندگانی عازم گذاردن حج اسلام شدہ پس خود شیخ ابراہیم را بر بند شہر بروردی مقیم گردانیدہ با طایفہ از صوفیہ قدم در راہ نہاد و بعد از ادا سے مناسبی حج و انشاء راہ مریض شدہ سفر آخرت اختیار نمود و چون شیخ ابراہیم فوت کرد منصب خلافت را بر پدر خویش سلطان ہنید سلم داشت ذکرش در زیر احوال شاہ اسماعیل صفوی ثبت گردیدہ و تاریخ وفات شیخ صفی الدین اردبیلی کہ در کتاب فخر الواسلین نوشتہ است است *

تاریخ

آنکہ سلطان اولیا بودہ	ورہ اللہاج اصفیا بودہ	والکہ درای فیض غفران است	جدش تاجان ملک ایران است
صاحب اردبیل شیخ صفی است	کاشغہ کثرہ حلی و غنی است	ماہ عاشورہ و روز دہم	پوکان طب شد چرخ نهم

روز یکشنب او دوشنبه کو	صاحب خلد سال حلت او
شیخ علاء الدوله سمنانی	
<p>رسوم صومیره را حیا داده و بعد از شیخ جنید بغدادی ایچکس چون او درین طریقت قدم نهاده در ایام شباب بلا منت از غول خان مشغول بود و عمر او شیخ شرف الدین سمنانی از مقربان سلطان از غول خان بود و شیخ بعد ازین در ستم نبیادت مشغول بوده و فواض و انصاف شیخ در آن مرتبه بود که مولانا نظام الدین هروی شیخ را تکفیر کرد و بدو نوشت که تو کافر شیخ رفته مولانا بنحو اندرز از ارگ بر گشت و گفت ای نفس هفتاد سال بتو گفتم که تو کافر می بادی منم کردی اکنون ایچ شبیه مانند که امام سلمان و منته شرق و غرب بخت و حکم کرده بعد ازین که درین بنده حرم تریجان و تاین و رباعی بخواند</p>	

رباعی

تاریخ وفات شیخ اعظم	وزیر فعلی در پیشانی بیست	ایمانش بر بار تقیین کردم	این کافر را بر مسلمانان نیست
<p>عمر شیخ هفتاد و هفت سال بود تاریخ نسبت و سیوم ماه رجب سال هفت صد و سه و شش فوت کرد چنانچه ازین تاریخ مستفاد میگردد</p>			

تاریخ

تاریخ وفات شیخ اعظم	سلطان محققان عالم	رکن دین حق علاء دولت	بر ستم خود شسته خرم
نسبت و سیوم ماه رجب بود	اندیش جمع مکرم	از هجرت خاتم النبیین	هفتاد و شش قشش هم
سلطان ابوسعید خان			

هشتم پادشاه از اولاد بلا کو خان است که در ایران با شاهی کرده نام پدرش الحایتی مشهور سلطان محمد خاندان بود بعد وفات پدر در سنه هفتصد و شانزده هجری سلطنت ایران رسیده اما چون دوازده ساله بود زمام کلی اختیار بفضیله قتل را امیر چوپان سلف فر نهاده و امیر رشید الدین صاحب جامع التواریخ که از هنگام غازان خان وزارت سرفراز سده داشت او را با پادشاه از گفته حاکمان و امیر چوپان بنام شیخ هفت سده هم حامی الاول سنه هفتصد و هجده هجری معبر شد ابراهیم نقبل رسانیده گوینده که سلطان ابوسعید پادشاه بنیکو سیرت و صاحب دولت بوده و از روم تا کنار جیحون خطبه و شک با نقاب او فرین شده و فاش بنام سیرده هم بیخ الثانی سال هفت صد و سه و شش هجری که همزمان سالی امیر تیمور کوکان ولادت یافته بود و بدو قورع آتده و خلافت از موت او بسیار اند و بکین سده مدت حکومت او نوزده سال و مدت عمری دود سال بود و مرقد او در گنبد سلطانیه است بنحیب پدرش و غزیر سده در تاریخ حلت او گفته

تاریخ

تاریخ وفات شیخ اعظم	پند و خورشید هجرت بکار کوکا	شاه عادل عالم الحی الدین	شادین دنیا ملول اگر دشت اختیار
پایان نامه ازاری خطاب کبر خیز	کای خاندان جاه الاقتدار الاعتب	کای خاندان جاه الاقتدار الاعتب	کای خاندان جاه الاقتدار الاعتب
<p>و محمد الدین امیر محمود ابن مین ابن قطع در تاریخ او یافته</p>			

چون گذشت از حال چیت بصدور	وزیر سید الاخرین هم بنیر و گداز شد	و فرایغ از سر سلطان غلام محمد	دست تقدیر الہی انشا ہی بود
---------------------------	------------------------------------	-------------------------------	----------------------------

چون سلطان البوسیدہ اعلیٰ دولی عہد سے بود کہ برستہ قحالی قرار گیرید و غلات او القلاب بسیار لغت و امرای اطراف تعقب غیا در خدمت و ہر سوارے سلطانی شدہ و شجرہ ہمیری قلعہ نمے شدہ و لوگ طواف عبادت ازین است و خواجہ عیال الہی رشید اربابان را کہ از نسل تولیخان بود بسطنت برداشت و چون او از زاد بلاقو خان نبود اکثر امرای حکومت او را ضعیف نگشتہ بواسطہ خلافت بران مختار و خواجہ جمال الدین دران اوان این بہت در سلک نظم کشید *

بیت

چون مملکت بوسیدہ را دارد خوش دولت نمیی است اربابان

و علی پاشا کہ خال بوسیدہ مان بود باید و موسیخان کہ سیر و باد و خان بود بر دست کشید و غلات الدین در پانخان بدست افتادہ شربت شہادت شہید بدست حکومت اربابان پنجاہ و خیز روز بود بعد قتل اربابان موسیخان بر تخت حکومت نشست و امیر بزرگ کہ او را شیخ حسن جلا پر نیر گویند و سپہ عمر البوسیدہ خان بود و محمد خان کہ از نسل بلاقو خان میشد حکومت برگرفت علی پاشا و موسیخان کشتہ شدند بعد از یکسال محمد خان نیز شہید شد و بچہ سہ ہفتصد و سی و ہفت بدست شیخ حسن کوچک کہ از سپہ امیر تیمور ماس ابن امیر جوہان بود گرفتار گشتہ و عقیدہ شد و در کفر با بجان امیر فوہان شیخ حسن جلا پر خروج کرد و در عراق و فارس محمد مظفر طفر یافت و در خراسان سر بدلان خان شدند فی الجملہ از بلیغ سہ ہفتصد و شش تا حدود سہ ہفتصد و ہشتاد و یک قریب پنجاہ سال در ایران زمین لوگ اطراف بگردید اگر دن نمی نہادند تا آنکہ شہنشاہ آید صاحب فران امیر تیمور کوہرگان نمودار شدند و انش فتنہ منطفی گردید *

فہرست سلاطین منحول

از ایشان چہارہ نفر در ایران فرمان روا سی نمودہ اند و من جب الاستقلال حکم را ندہد ملک شان از مشہور سہ تہ تسع و تسعین و خمسہ است کہ اول ظہو خلیفہ خان است در مغستان تار و فر چہار شہنہ ہفتصد و چہار و مضان سہ سہ و ثلاثین و سبع مائۃ الفراض دولت اربابان یکصد و سی و ہفت سال بود و دوسہ نفری کہ ازین طبقہ بنابر مصلحت امر چہ روز اسلم سلطنت یافتہ اند و در اعداد دین سلاطین نیستہ اول ایشان خلیفہ خان کہ نسبت بہ پنج سال بادشاہی نمودہ دوم او کتار قاغان بن جلیغ خان نمودہ سال بعد از دہ پسرش کیوک خان یکسال بعد از و منگوقاغان بن تولیخان بن جلیغ خان نہ سال ایاک خان بن تولی نہ سال بعد از و ایاک خان بن جلیغ خان بعد از و برادرش احمد خان و سال دو ماہ ایاکان بن ارغون خان بن باقا خان غبت سال بعد از و برادرش گنجینہ سال سہ ہفت ماہ بعد از و باید خان بن مغرامی بن باکو ہفت ماہ بعد از و از خان بن ارغون شہت سال نہ ماہ بعد و سلطان محمد ازین بن ارغون سال نہ ماہ بعد از و پسرش سلطان البوسیدہ خان نو زودہ سال بعد از و اربابان بن سہ بن سنگقان بن ملک تیمور بن اریق بوکا بن تولی پنجاہ و گسری فقط

شیخ اوحدا الدین صفہائی

از جملہ اصحاب اوحدا الدین کرامی است و می را شمار بسیار است در غایت لطافت و عدو بیت نہ جہات شملہ خاقانی و معارف و شہوے بروزن و اسلوب حدیقہ حکیم شہائے است نام آن جام جسم نہاد و این ابیات از مشہورے او است *

ابیات		
اوحدی شصت سال شاهی دید	پادشاهی روی نیک بختی دید	سرگشتار با مجازی نیست
داوود صمد در اندیشه حکم شاهی را جراتی نیلگو گفته است و عدد ابیات آن صدر و شصت خواهد بود و تاریخ اتمام جام هم گفته است *		
تاریخ		
چون تاریخ برگزیده خال	مقتصد نوشته بود و سی سال	کرمین این نامه با یون فرس
چون رسالی تمام شد بدین	ختم کردم بلیه القدرش	عقد کردم بنام آن سرور
فهردی در مرافقه سیر است و تاریخ و سید به انجاسنه ثمان و تلمین و سبع مایه نوشته اند و تاریخ وفات او که در کتاب		
مخبر الواصلین است نیست *		
آنکه او سبب قیامی بود	اوحد الدین صفحانی بود	سال نقاش بگویی نیست
اوحد الدین سامی خست *		
شیخ حسن کوچک		
که او را میر حسن جوانی نیز میگفتند میر میر تقی میر بنامه چوپان بود و بعد از سلطان ابوسعید خان و ارپاخان بر بعضی از بلاد روم		
و عراق و عجم استیلا گرفته بکرات شیخ حسن بزرگ را بهریت داده تا آنکه شبنم زوجه اش حضرتین او را محک گرفته در ابلک ساخت چنانچه		
خواجیه سلمان سادجی درین باب تاریخ گفته		
تاریخ		
نهر جرت بنوی رفته بهر قیام	و آنکه جیب افتاد اتفاق حسن	زنی چگونه زنی خسته سرالمان
گرفت محکم سید را بهر وفیت	زنی جسته زنی غایب در افکن	بزرگ نازدی خود خستین شیم حسن
بعد از وفات او برادرش اشرف خان بزرگ ابران استیلا یافت چون مردم از جور او بجان آیدند عالی بیگ خان اخذ		
جنگی خان از دست قیامی بمقابل او شتافته و او را بدست آورده هلاک ساخت حکومتش سیزده سال بود *		
بدر چاچی ملقب بفرزان		
شاعر شیرین کلام سخن سنج ملقب بطبیعت بوده و در عهد سلطنت محمد تغلق شاه بادشاه هند ملوک موده و از		
بادشاه لقب بفرزان یافته چنانچه خود گفته است *		
بیت		
ملوک فرزان خواند شاه اسلام	لقب گوی بجز ملوک غمگین	
سال وفاتش معلوم نیست اما تاریخی که لقب را تمام کتاب میراج در سده هفتم جیل پنج گفته و از الفاط دولت شاه نیز آورده نیست		
تاریخ		
سال بزرگوارت تیره بقیه	کاسمان عقد بختیامی مراد نظام	
سلطان محمد تغلق شاه ابن سلطان غیاث الدین تغلق		
بعد از وفات پدر خود در ماه ربیع الاول سال هفتم و سبست پنج هجری در دلی بخت فرمان فرمای شصت و سه		
هفتصد و سی و هفت قلمه نگر کوثر رانج ساخته بفرزان بدر چاچی دران باب این تاریخ گفته *		

۶۳۸

۶۴۵

تاریخ

چهارده شاه جهانگیر عالم بالا	لفظ خانه سر در پیش تنها	کشتا و جن نگر و کشتن لود	شماره تاریخ و خلو فیها
زنی حصار کربنی رها شد در او	محیطه رقص بهفت قلعه دنیا		

و عمارت هزار ستون را در سنه هفتصد و چهل و چهار تعمیر ساخته حالا با کل خراب و در آن است اما نشانی از آن تا امروز باقی است
 و در آن سال عمارت قلعه خرم آباد نیز با تمام طایفه الدین به کار تعمیر نمود و نیز زیان بدر چاهی این تاریخ یافته بد

تاریخ

خرم آباد نام کردش شاه	چون طایفه الجبیه و بنی شادمار	شماره این عمارت خرم	در خرم هفتصد و چهل و چهار
-----------------------	-------------------------------	---------------------	---------------------------

تاریخ

برین عمارت خرم بن محبت سکر	نیز دیده کشتا و بنی شادمار	شماره بنام خلیفه با بر خرم عمارت	برین عمارت خرم طایفه الدین
چشم گشت تاریخ و خلو فیها	کشتا و بنی شادمار		

اما این عمارت عالی منسل قلعه تعلق آباد واقع است و بسبب آنکه این مکان هزار ستون داشت عمارت هزار ستون شهر است
 و بعضی کسان این مکان را محمد آباد و عادل آباد نیز گویند و بدر چاهی میگفتند

امیات

اگر خلیفه بن است این ستون	چون طایفه الجبیه و بنی شادمار	بنی جهانگیر آباد و بنی شادمار	که در تاریخ و خلیفه دنیا است
در زمان لوتف زمان طایفه شادمار و هر سهر جا که بود و مستقل از آن جمله حسن کاکویه و در دیو کیر و کن در سنه هفتصد و چهل و هشت عالم شایسته برافراشته ملک دکن را تصرف نمود و در او بلادش نامت در آن در آن و بیاد آن فرماید نموده اند و سلطان محمد تعلق بعد حکومت قریب بیست و هفت سال در بیست و یک ماه هجره سنه هفتصد و پنجاه و دو هجری برکنار دیار سنده در گذشت و در آن زمان دولت شایسته مستور است که سالی که سلطان محمد تعلق فوت کرد و بعد از آن سال ملک محمد کت که یکی از ملوک کت است وفات نموده و بنام مولانا مظفر رومی در تاریخ فوت آن پسر و پادشاهان میگفتند			

تاریخ

بروزم چو کادوس کی حرکت	نهاد بر دل سهر یکی حرکت	خدیو کشت اول چو بد محمد تعلق	برین عمارت شادمار
------------------------	-------------------------	------------------------------	-------------------

قرین اندرون روضه سلطان غیاث الدین تعلق شاه واقع و بیست و هفت سال موجود است بد

شیخ نصیر الدین چیراع و بی

تعلیف دوم شیخ نظام الدین اولیا است و سید محمد کسیر در آن که در دکن سکونت اختیار نموده و در آن دیار مدفون است
 از اعظم خلقا می شیخ نصیر الدین است در اکثر تواریخ بنظر آمده که شیخ نصیر الدین بن تاریخ هجری دوم ماه رمضان شب جمعه سال
 هفتصد و پنجاه هفت فوت کرده اما تاریخ رحلت او که در کتاب نزه الواعظین مرقوم است از آن سال هفتصد و پنجاه و دو
 استخراج می باید تاریخ نیست بد

تاریخ

اگر آتش چو راه نصیر است	نام نامی لوتف الدین است	ذات تاریخ و بنی دالان	بلکه خورشید بر دو عالم خزان
-------------------------	-------------------------	-----------------------	-----------------------------

در وقت پنج ساله بنام	بی که پیش ای ستوده شمار	بشت جمعه ادق با جان	بشنیم بداریم در زمان
شماره چنانچه جوان نصیر زمان	سال انقش مینوشت بان		

درگاه پیش فصل برده سلطان بهلول بودی شش گروه از شاه جهان آباد لبمت جنوب واقع است و سلطان نیز فرستاده که به حفا و تمام داشت این عمارت را پیش از وفات او تعمیر ساخته بود

سلطان اکبر اعظم

در سال ۹۵۸ یک گروه مغرب از شهر کوی است خور که از سایر پادشاهان میگویند بالا سیه آن کوچه هزار ملک ابراهیم بود که در زمان سلطان نیز در شاه دهلوی فوت کرده بود و دست و پا نشسته و پنهان و در سوخته و آتش این تار نیز بر تیرت و در قوم است

تاریخ

که پادشاه جهان گیر	که پادشاه جهان	که پادشاهان گیتی گشت نیز در
که بدردین جلاله کیم سنور	که بدردین جلاله کیم سنور	که بدردین جلاله کیم سنور
که بدردین جلاله کیم سنور	که بدردین جلاله کیم سنور	که بدردین جلاله کیم سنور

خواجہ قوام الدین حسن

فرید شاه شیخ ابوالحسن شیرازی بود در وقت کامر که مبارز الدین محمد مظفر بقصد استیصال نهال اقبال شاه ابوالحسن که در بستان شیراز آمد و غریب جهان پیام مرخص شده در گذشت و این واقع بود و جمیع ششم تا بیج الاول با که در ریح انشا الله بسال هفتصد و پنجاه و چهار هجری واقع شده و خواجہ حافظ شیرازی در تاریخش چنین یافته

تاریخ

شیرازی عالم شمس جمیع	صاحب قلم عالمی	مفتی بیجا از جمیع	مهری بیجا از جمیع
رؤف و نبه بکر کاز و انسن	مهری بیجا از جمیع	مهری بیجا از جمیع	مهری بیجا از جمیع

ملکان تیمور خان

والی جرجان از نژاد سلاطین مغول بوده لی از وفات سلطان ابوسعید خان در پادشاهان اکثر ولایات خراسان را سرحد ساخته و در آن خراسان که در جنوب سلطان ابوسعید خان سر بر آورده بودند و مطیع نمیشدند و آخر الامر است خواجہ بکی کرانی که از جمله سلاطین نیز بود و تباریخ نشانده و بی انصاف منصف و بیجا و چهار هجری تقبل برید بعد از قتل او و سلطنت او و در جنگ خراسان بر او تار و در سال خروج کرده و خیر گشتند بعد و فالس نیز حسن بزرگ جهان در خراسان که از نسل آنجا بود و خان بود و سلطنت بر داشت و خود را بکر و دهماد و دبار بکر انصرفت خود و در تور و غنیزی و در تاریخ قتل ملکان تیمور خان گفته

تاریخ

تاریخ متعل شرف الملکان تیمور	در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال	در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال	در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال
در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال	در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال	در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال	در وقت هفتصد و پنجاه و چهار سال

از این ایامی وقت بوده و ششاد است که سی از مریدان او است تا پنج سال هفتصد و پنجاه و پنج فوت کرده

لیکن اور اس سلطنت خیر نامی بنو کفیل بہام سلطان شاہ دولشا و خاتون بود و دولشا و خاتون بالوئی بلیس نش بود و چنانچہ خواجہ جمال الدین محمد سلطان ساجی گوید سہ ہزار بارہ ہزاری شکستہ از سر نکین بدو شکوہ متعلقہ از کلاہ گوشتہ سحر و سبب سلاطنت سلمان سادہ جے پیش امیر حسن نوینان دولشا و خاتون آن بود کہ روزے امیر شیخ حسن تیری انداخت و سعادت نامہ از غلامان لوتیری آورد و خواجہ سلمان بدیدہ این اشعار گفت و امیر حسن در بند تیر بیت اوشد :

اشعار

جو دریا چاچی گمان رفت شاہ	و کشتی کہ در سیرت قوس آماہ	و ضلع کان با عقاب سہر پر	بیدیم میک گشتہ آورد سر
نہادہ سہر خویش بر دوش شاہ	ندامم چہ گفتند در گوش شاہ	شاہ نہ در بند سہر نیست	سعادت رزان در پی نیست
چو از شست بکشا و خسرو گوئی	بر آہندہ ہر گوشہ آواز زہ	بہشت کس تا کہ بر نیجاہست	بہر از کان گونہا لوتیر نیست
	کہ در عہد سلطان صاحب ان	کہ در کسی زخیر بر کان	

و امیر حسن بزرگ را ابا امیر حسن کوچک کہ از نسل امیر جوہان بود و علاوہ مجاہدہ بود و بکرات از تہ اہلرام یافتہ و امیر حسن بزرگ در بغداد بسال ہفت صد و پنجاہ و ہفت ہجری در گذشت و مدت حکومت او ہشتصد سال بود و بولرو بسہریش سلطان اولیس جلایر بسند حکومت نشست :

اشاہ شیخ ابوالاسحاق شیرازی

او ابوالاسحاق انجو نیر نے لوہند پر شہس امیر محمود شاہ از نسل خواجہ عبد اللہ انصار کے است و امیر محمود شاہ وزیران سلطان ابوسید خان کہ از سلاطین معول بود و حکومت شیراز متغولی در شصت و ہندمان دولت پانچا بسال بمقتصد سے و شش قبل رسیدہ بعد از دسے پسرش امیر محمود سجایا لوتیشت چون بعد از چندی او نیر مقتول شد امیر شیخ ابوالاسحاق کہ منوجہ شیر شاہ گاہ بود و خیر قوت برادر شینہ و بشیر از سعادت نمود و چون ہمدان نزدیکی ایرپانان نیر شستہ شد امیر مسطور متصرف شیراز شد و در سنہ بمقتصد حیر سل و چار خطبہ سلسلہ بنام خود کرد و تیر چہارہ سال در دولت و اقبال بسر برد و دست امیر محمد ظفر در ہفت صد و پنجاہ و شست شہادت یافتہ و آن برین سوال است کہ چون در سنہ بمقتصد و پنجاہ و چہار امیر مبارز الدین محمد ظفر از دام بنجود کے و دام می پرستہ و منی شیخ ابوالاسحاق آگاہ شد بمقتصد استیصال او و شیراز آمد و شیخ ظفر شیراز متحصن شد و برین عرصہ حاجی قوام الدین کہ وزیر بود و فوت کرد و پس از فوت حاجی سیوم سوال امیر مبارز الدین بموافقت بعضی آرسہ داران کہ طریق مخالفت با شیخ می سپردند لشکر درآمد و شیخ راہ فرار پیش گرفت و بکرات و مرآت میانہ شیخ و امیر غبار سجا و ترلع از قلعہ یافتہ آخر در اصفہان بدست شاہ سلطان حکم مبارز الدین در سنہ بمقتصد و پنجاہ و شست قبل رسید و خواجہ حافظ شیرازی در تاریخ و ناقلش میگوید :

تہارخ

بہر کائنات اللہ تعالیٰ	اس سال ان کو کون کا علی الاطلاق	خدا یگان سلاطین مشرق مغرب	خدا یو کشور عدل اگر ہم بشتیاق
سہر عالم آفتابہ جلال	ان انی نبی میں شاہ شیخ ابوالاسحاق	مہمان عرصہ سیدان بر تیغ قہر	نہادہ ذیل اجاب فعلیش از غزوات
	ایضا		

خسرویی می زینت عالم بهمان	که این می جو کلار که در لیل لیلی می برین با شین لاله و کل	جسته دست بهرم با جادی الاول هست نایخ وفات نیت منیل کامل	و اسپین بود که پسته شد از چوکل
در مفتح البواسحاسه که کتابی است در فن علم عروض و قوافی قصیده است موشح الطربین در مدح شاه البواسحاق که چون حروف اول بعد از آن حروف اول مصرعه های ثانی را جدا گانه بگیرد یعنی از آن بر خیزد موشح الطربین که از آن نام شیخ البواسحق بن محمد در شاه حاصل شود و از تو شیخ میان قطعه رباعی بر خیزد که از حروف شیخ البواسحق هر کس که حرفی در میسر گیرد آنکه بر الیه آن صنعت واقع باشد تواند گفت که کدام حرف در ضمیر گرفته است چون ایراد نام آن قصیده موجب تطویل کلام است بسا بر آن بر تحریر رباعی نویسم که از میان قطعه بر خیزد اختصار میبرد			
ایضا			
حاکم که جوینده حسانت	رستم که رزم خسته مستانت	زاوش بجای که تیرن نشی ات	بهرام ز قدر کمین در بانت
بدانکه درین رباعی الف در مجموع مصراع آمده است و س در مخصوص است بمصرعه سیوم و می مخصوص بمصرع سیوم و چهارم و رخ مخصوص بمصرع دوم و ب مخصوص است بمصرع اول و چهارم و و مخصوص است بمصرع اول و سیوم و س مخصوص است بمصرع اول و دوم و ح و بمصرع اول و ق بمصرع چهارم هر گاه که در حافظه ضبط این حروف کنند هر کس که حرفی از حروف شیخ البواسحاق در ضمیر کرد تواند گفت که کدام حرف گرفته است و مصنف در تاریخ خاتمه کتاب مذکور که بنام شاه البواسحاق نوشته این چند بیت گفته			
ابیات			
لفزان دارائی خوشید راه شد این موج بر در گو تارم بسی کردم اندر بجا و بجا جهاندار چون شاه صاحبان امیدم که از باب دانش کنند	بنام شهنشاه گیتی پناه کز فاضلان را بود آب جاه بی گوهر مدح خسرو شناه شهنشاه چون پور محمد شاه به اعراض در نفوس من نگاه که ذات ملک سیرت شاه را	زیرت شده منصف چهل رنج بسی رنج بردم درین چار فن نفید است کس از سلاطین عهد نخواند است کس از باری فضل الهی بختی رسولی که گشت ز اوقات دوران بداری نگاه	سیح دوم اول و مهر و ماه بامید حسان نخل اله ز بدو جهان تابدین عهدگاه چنین نظم در جنت شیخ شاه رخ کفر از نور شمعش سباه
ملک کیومرث			
دانی قلعه نریز پسته ولایت قاین را غارت کرده آنجا آقا رفت در ظاهر ساخته دانی آنجا که شلمش نام داشت چنانچه گفته اند در شهر که در آن شهنشاه شلمش باشد بدانی که در آن شهر چه نورش باشد بی طاقت گشته بمحمد خواجه ابرو سے توسل نموده بر ملک کیومرث اتفاق نمود و بدین نیت منوجه آنسو گردیدند ملک نیز اطلاع یافته با نوبه از دلاوران ایشان را استقبال نمود و چون از طرفین صفبار است شد که اول قدم درین آن جلالت نهاد آن هر دو امید آن بودند که تن به القصد ملک آید چنانچه بر سر دمی تا خستند قضا را و نواک جالستان از دست ملک بر قتل آن امیران آمده ایشانرا از پای آورده و ملک ساخت وقوع این واقعه در تاریخ است که ازین قطعه مستفاد میگردد			
تتمای			

همای قهرمان باده شاه اولیس | بسط روی زمین از برید بگرفت | اردو ملکیت فارس نادر بنور | اسال خرمه سیدین سبها گرفت

میر سید علی همدانی

از اولاد امام زین العابدین است و امام زین العابدین را هشت فرزند از اولاد از جمله سید علی که عبد الرحمان است که میر سید علی
از اولاد است و اولاد سید علی که کشید و همدان است در سینه مقصد و شش فوت کرده و در ولایت ختلان

تاریخ

گشته تاریخ از خیر الواصلین

همدانی است سید همدان | اسم سامی او علی همدان | خانقاهش بخت سیر | فیض بخش بهر ضعیف کبیر
شده تم سال نقل آن والا | قطب عالی خبت علی | مردش در ولایت ختلان | فیضها سید بهر بیرون جان

۴۶۱

فخرالدین امیر محمود مشهور به ابن پین

روزی پدرش ملک الفضل امیر پین الدین فرزند ی ابن رباعی بهر خود نوشته فرستاد

رباعی

دارم عتاب فلک بوقلمون | از کردش زگار خنک درون | چینی چون راه صریح بهنگ | جانی چو سیاه پال بهر خون

جواب از امیر محمود

دارم صفای فلک آینه کون | بر آه دلی که سنگ در خون | روزی بهر غم شب می آرام | تا خود فلک پرده چادر برون
و امیر محمود در روز شنبه هشتم ماه جمادی الاخره سینه مقصد و شش فوت کرده

تاریخ از خیر الواصلین

رفته بود از سال چیت به مقصد و شش | روز شنبه هشتم ماه جمادی الاخره | گفت ضوان که بخیر و استقبال | بخیر و صوری خبت بهر برون پین

۴۶۲

ملک نورالدین حسین کت

ابن ملک نجف الدین کت و غم نادر شاه از آل کت است بعد از فوت برادر خود سینه ملک حافظ در سینه مقصد و شش
و در حیرت ملک هرات و غیره بادشاه شد و سید الان را بر نشانی ساخت و مولانا مظفر بر سینه که معاصر او بود و در حیرت ملک
کت قصائد وار و اور است بعیت سلطان نورالدین که در بیامی فضل وجود و در سینه آفتاب و جانی است آسمان
و ملک نورالدین بعد حکومت سه و نه سال در سیم و عقیق و سال مقصد و شش فوت کرد و کتاب کارستان
درت مالیت او دوازده سال مرقوم است و مولانا افتخار زلی در تاریخ وفات او گفته

تاریخ

چون خزان ز ناله سی قصه | معلوم شود طیب السره راه

از الفاظ السره تا تاریخ بر می آید بعد از وفات ملک نورالدین حسین نیره او ملک نجف الدین بن علی در هرات و در حیرت
و فیثا پور سلطنت یافته و طوس و جام را منجر ساخته و همواره میان او و سید الان سبب دارد امر می جانی قریب بعیت
حکومت و اللیات منازعات بوده مری منور بود و در ظاهر که می در عایا از فنا شد و در ناگاه امیر بهر کت کشید
در سینه مقصد و شش فوت کرد و او را بار او را پس از حکومت دوازده سال نقل رسانید و استقبال آل کت نمود

مدت ملک شان یکصد و نوزده سال و دو ماه و دو و شصت تن از ایشان بادشاه شده بودند

تاریخ وفات بزرگانی

که در سال هفتصد و هفتاد و پنج هجری فوت کرده و خواجه حافظ در تاریخ وفات او گفته بد

تاریخ

برادر خواجه عادل طالب مشواه	سپهسالار و سپهسالار سال از حیانش	سپهسالار و سپهسالار سال از حیانش	خدا راضی از افعال خفاش
خلیل عادل در احوال بودایم	در آنجا هم کن سال وفاتش	در آنجا هم کن سال وفاتش	

سلطان اولیس جلایر

بعد از پدر خود یعنی شیخ جلایر در بغداد در سنه هفتصد و پنجاه و هفت بر سر خلافت قرار گرفت بادشاهی لطیف طبع و سرمد و نیکو نظر و صاحب کرم و صاحب حسنی او بر بنیه بود که در روزی سوار شد بر مرکب و در راه آمدن می خیران حسن او مانده می زبان حال گفتندی بعلت بوی پیران لیسف از جهان کم شده بود و عاقبت بمرگ بریان تویر آن کرده و در میان ساجی نهضت جلوس تناسی نهایت جبار و قصیده و نظم آورده این چنین بیت از آن است

تاریخ

مبتذلان سعادت برین بلند راق	همیکنند نادر ممالک افاق	که سال هفتصد و پنجاه و هفت ماه و	بالفانی خلافت پاری حلاق
نشست خسرویی برین با شوق	و از تخت سلاطین بدار ملک عراق	خدا یگان سلاطین غمناک اولیس	پناه پشت ملک جهان علی الاطلاق

مفوق است که شبی خواجه سلمان در مجلس سلطان لشرب مشغول بود چون بیرون آمد سلطان فراموشی را فرمود و شمع بالکن زیر راه او بیرون برادر را بخانه رساند چون صبح فراموشی گشت خواجه سلمان این بیت سلطان فرستاد
 شمع خود سوخت شب روشن نزاری امروز بگرگن مطلب شاه زین مسووم به سلطان چون این بیت خواند خندان شده گفت از خانه شاعر طالع خیری بیرون آردن مشکل است و از راه بد بختی گویند که سلطان اولیس بعد فوت خواجه مرجان حکومت بغداد را بخواجه داد و در ایام حکومت او در او اواخر سنه شصت و سبعین و سبعمایه آب جمله طغیان کرده جمله عمارت را بغیر از مدارس و خانق و انبیه عالیه در آب مستغرق ساخت و درین واقع چهل هزار آدمی غرق طوفان فنا گشتند و خواجه جمال الدین سلمان در آن واقعه این تاریخ گفته بد

تاریخ

سپهسالار و سپهسالار سال از حیانش	سپهسالار و سپهسالار سال از حیانش	سپهسالار و سپهسالار سال از حیانش	سپهسالار و سپهسالار سال از حیانش
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

و خواجه سرور این غصه بخورشده متوجه سراسر در گردید و سلطان حکومت بغداد را با سپهسالار سمعیل و لک نجیب امر کرد بای فریر داد و خواجه سلمان این قطعه درین او گفته قطعه و جمیع دین محمد امیر سمعیل بد که درین خلق خدا را گفت تو گشت کفیل بد کشاده است ز دست تو و جمله احسان بد جبا پنجه چشمه زفر بای سمعیل بد و امیر سمعیل چهار سال با استقلال حکومت کرده و در زمان ایالت در آنجا عمارتی مباحث سرخی از آن عمارت بیرون ده بود و خواسته که آنرا بسازند و گفت شاید سر کشی بیاورد آخر چون در شهر سنه ثمان و سبعین و سبعمایه ایامی شاهزاده شیخ علی ولد سلطان اولیس بر دست ملازمان خود بقتل آمد سرکش را آنجا و بخینه با جمله سلطان اولیس بعد از آنکه از سرس ماروم سفر فریان او گشت در آن جوانی ازین زندان فانی بریاض جاودانی رسبد و انیواقه صبح شنبه دوم جمادی الاول سنه هفتصد و هفتاد و شش هجری وقوع شده مدت حکومت او قریب بیست سال بود و وفاتش بمرگش سلطان حسین جلایر بر سر سلطنت نشست و بعد حکومت هفت سال در سنه

مہفقد و ہشتاد و چہار از دست برادر خود سلطان احمد شہید شد

تاریخ عمارت و درہلی

وہاب باولی شیخ نظام الدین اولیا سنگے است کہ بران سنگ این تاریخ عبارت فارسی و خط عربی بنقوش است

تاریخ

بہار دولت مشاہیر موفق گشت از حق بنده معروف وحید الدین فرشتی و الدین مراچون بر و بیش شیخ عالم رجا دارم کہ افلاس مبارک	نخستہ خسرو بی اولاد آدم اساس این عمارت کرد حکم کہ باہل ارادت بود ہمد بدست خود گرفت کرد نام دران عالم بود معروف پرچم نہ جہت مہفقد و ہشتاد و یک نور	مادرین احمد شاہ فیروز جو از وضعہ شیخ ایش تاریخ بکین عقدا و صدق اخلاص بلطف خود مرا معروف خوانند نچوان تاریخ تمام عمارت مرتب شد بنا و اللہ اعلم	بہ صاحب قمران سلطان اکبر نظام الحق و الدین قطب عالم در اسرار ولی المہ محرم درین عالم چو شیخ عبسوی م در نیجا چون بنامی خیر مقدم
--	--	--	--

اقاضی بہا الدین شیرازی

در سنہ مہفقد و ہشتاد و دو ہجری فوت کردہ و خواجہ حافظ شیرازی این تاریخ در وفاتش گفتہ

تاریخ

بہا الدین الحق طاب ثوابہ بطاعت فی سب از و قبولان ما	امام منت شیخ جماعت ذم در نہ کرت بہت منتطاعت	جویرت ارجان بن بیت درین دستہ تاریخ وفاتش	بر اہل فضل از باب بافت یہ از و از حروف و رب علی
--	--	---	--

خواجہ عماد فقیہ کرمالی

در زمان سلاطین آل مظفر لغایت منور و محترم نہایت خصوص شاہ شجاع کہ ہمیشہ غزنی بجا حسالتش داشتہ البواب
اشفاق بروہیات روزگار شش می کشود و خواجہ عماد با وجود علم و تقوی و جہاد در شاعری کامل بود و اورا راست
دل عکس رخ خوب تو در آب روان دیدہ دالہ شد و فریاد بر آورد کہ ما سہیہ و در جیب اسیر آمدہ کہ خواجہ عماد اگر بود کہ ہر گاہ
خواجہ نماز گذار دے با او موافقت بجا آوردے و شاہ شجاع ابن سمنے را بر برگرامت او عمل کردہ پیوستہ بقدم
اخلاص خدمت کردی و خواجہ حافظ کہ از سینے در شک بود این غزل در اوقت بر شہ نہ نظم کشیدہ

غزل

صوفی بہاد و ام سر حلقہ باز کرد امی لی جاکہ با نہ خاد و ہم	آغاز کار نالک حقہ باز کرد ز انجہ آئین کوزہ بہت باز کرد	بازی چہ بشکنش مہفقد بنا فدا کہ ہنگامہ حقیقت شود دید	آنرا کہ عرض شہید باہل باز کرد شہر مندہ و روسی کہ عمل مجاز کرد
امی کبک خمر حرام کجا میری غزہ شو کہ گریہ عابد نماز کرد		حافظ ملک بلست ندان کہ در ما از لہر ہریابی نیاز کرد	

مرقد خواجہ عماد در کریان است اما سال وفات او معلوم نیست

شیخ جلال مشہور و مخبر و میان جہان گشت

در ویش صاحب کمال بود و وزیر چہلستان سکونت داشتہ و دران دہارہ فون است سلطان فیروز شاہ با زنگ بادشاہ
در سہل کہ در سنہ مہفقد و نو نور فوت کردہ کیے از یہ بیان او مت معقول است کہ سلطان بر جمیع مشایخ وقت عقدا

و انقاد عظیم نمود هر جا در سینه گشته نشینی شنیدی بر بارت او رفتی چون آواز برزگی مخدوم جهانیان شنیدی خود است
 بلازست او شتابان خبر بخبردم رسید سلطان نوشتند که در می است که قصد طواف اکابر در سینه خصوصاً شیخ نصیر الدین
 را من گرفت این دولت است سلطان قصد نیکو کش و خلافت را در شورشش میزداد در میان رفتن مخدوم بدست
 لشکر این آورد سلطان از استماع قدوم مخدوم لغزوان اعتقاد و اخلاص بر پیشوا رفت و از بدین چهره نور اسنی
 اعتقاد و نفوذ جنگ را اوست بدامن او در وجیت مرید بجا آورد گویند که مخدوم در نام روسه زمین سپید نموده از آن
 اورا جهان گرد گردید و هفت مرتبه حج اگر گذارده و از خلیفه که قدم رسول طلب نموده به بند وستان آورده و انرا از سر خود فرود
 بیاورده چون قریب و سهیل رسید سلطان فیروز شاه استقبال خندنازل نموده قدم مبارک از فرقی او بر سر خود گرفته
 بدست آورد و چون بعد از چند اوقات شاهزاده فتح خان که فرزند جگر نیکو پادشاه بود انتقال نمود این نقش بار بار
 قبر او نصب کرد و در وضعه عالی که نام و زرد و سهیل موجود است بر تربت او همیشه ساخته بر و در آن مدرسه مسجد و
 مکانات دیگر بنا نمود و حالا این عمارت را در گاه قدم شریف میگویند و هر سال تباریخ دوازدهم بهلول که روز وفات رسول است
 انبوهی از مردان و زنان در آنجا میباشند و آن نقش قدم را آب شویند و میگویند باطله اصل ناخست و جهانیان شیخ جلال
 است بسال هفت صد و هفت هجری چهاردهم ماه شعبان روز شنبه برات منوکر شده و جانشین و مرید بر خود
 گشت اما از شیخ رکن الدین سهروردی که وفاتش در سنه هفتصد و هشتاد و پنج ر و داده فایده بسیار حاصل نموده و از
 شیخ نصیر الدین چراغ و سهیل مرتبه فیض رسید و وفاتش بر روز چهارشنبه که عید فریادان همان فرد بود یعنی تباریخ
 دهم ماه ذی الحجه سال هفت صد و هشتاد و پنج هجری بود و در قصبه اوج ملتان که آنرا آنچه نرسه میگویند
 مدفون گشته بر پیشانی در و زده وضعه او این تاریخ مرقوم است *

تاریخ بود و هفتصد و هشتاد و پنج سال		تاریخ بود و هفتصد و هشتاد و پنج سال	
<p>لنگ و جلایه فیروز خاندان است و شیخ صدر الدین که بر اوج قتل مشهور است برادر مخدوم جهانیان است که در سنه هشت صد و شش فوت کرده و از تارنجی که در کتاب مجر الواصلین نوشته است وفات شیخ جلال بسال هفتصد و دوه و نرسه بسال هشتصد و پند و آن تاریخ نیست *</p>			
سید بی نظیر بی نامتد		مصطفی است بکایان فرزند	
جلای سید جلال آمد		ذات او مصدر کمال آمد	
هفتصد و هشت سال هجری بود		کان هر برج دین طلوع نمود	
عمرش این ضمای و نیک شست		یکصد و هشت سال که شست	
نام نامی او حسین بخوان		خلف او سید بیدان	
سال ستار آن غریب جهان		گفت باقی تباریخ جلایان	
سال جلای آن خدا گاه		گفت ضوون گل بهشت اله	
ولس از حصص هوا سر است		متصف ز راه شعبان بود	
عمر آن سید بلند نژاد		ایک این قول مقبره دیدم	
عبد قویان چهارشنبه بود		سال نقش ازین جهان ضوون	
هشت دراجه مرد آن شاه		نقش بر جهان جهان کرد است	
که طلوعش چو آفتاب نمود		بی کم و بیش خواند ام شهاد	
شفق با همه سیر دیدم		که آفاق نیستش نرسد بود	
گفت مخدوم ماهین بر جوان		عطر الله قبره و شراره	

در مرآت آفتاب نام مرقوم است که سید جلال بخاری راسه سپهر بودند سید احمد کبیر سید بهاء الدین و سید محمود و پدر
شیخ جلال سید احمد کبیر است اما مرآت جهان ناچنان ستاد میگردد که سید جلال بخاری شخصی دیگر است که در سنه
یک هزار و هفتاد و هفت هجری فوت کرده حاشا بعد ازین مرقوم خواهد شد *

شیخ شعبان الحق بیابانی

در نوشته صاحب کمال بود لعل او از سید محمد بهر است در موضع جهوسه خاص که مقابل قلعه الیاء و آنسوی دریای
کنگ واقع است گوشه گرفته بود و در آن موضع شاید که در سنه ۱۰۵۰ هجری فوت یافته و چون گشته سال
ترقبش مطاف عالمیان است تاریخ وفاتش در الفاظ قطب کج الحرس یافته اند پدرش که شیخ تقی نام
داشت نیز در آن موضع آسوده است *

احوال سلاطین آل مظفر

اول ایشان محمد مظفر است و اصل او خراسان است پدرش بهر سلطان محمد خدائیده به نیر و افتاده و در رابط
مراغه نیز دینداری میگردد اند و در ملازمت بعضی از سلاطین وقت بمهرته امارت رسیده مردی دلاور و شجاع بوده
و بر وزیر کار سلطان ابوسعید خان فوت شده و پدرش محمد مظفر بمهرته امارت اختیار یافته چون بعد فوت ابوسعید خان
انقلاب دست و او محمد مظفر نیز در آن تصرف نمود و بادشاه شیخ ابواسحاق که حاکم شیراز بود و مجاریات نموده و او را
هلاک ساخته فارس را نیز گرفت و هر جا که روی آوردی سر آمد بودی تا آنکه بعد از چهل و دو سال که بایم سلطنت
پیداخت آفتاب دولت او آهنگ زوال کرد و پدرش شاه شجاع در سنه ستین و سی و هجده هجری فوت کرد و او را گرفته
محبوس ساخت و سیل در پیش کشید و کور کرد و آخر بعد از آن چهل و دو سال که بایم سلطنت
این قطعه گفته پتی خدایان نوشته میشود

اسیات

شاه غازي خورشيد گیتی ستان	آنکه از شمشیر او خون میچکید	که یک حمله سپاهی شکست	که بهوی قلب شیر میبرد
عاقبت نیز در شیراز عراق	چون منکر درفش در رسید	آنکه روشن بد جهان نشین	میل و چشم جهان نیش کشید

الضیاء

آنکه از یک وجب میدید	از منور لیش تا با فیه بود	و آنکه میگفت شیر خنده منم	و نیز بجا و دیگر آن که گور
توت ظهر مشیت او شکست	فروغین کرد چشمش گور		

الوافور اس شاه شجاع ابن محمد مظفر

و رضایل بگانه بود بعد از محمد مظفر در عراق و فارس و کرمان سلطنت با استقلال یافت اما میان او و برادرش قطب الدین شاه محمود که
قبل از برادر حکومت یافته بود جهت ملکات متعارض بود و برادرش صلح نمود و شاه محمود دختر سلطان اولیس بغدادی را عقد
نکاح خود آورده بعد دو ماه و نیم از مستولی شد و پس از حکومت شانزده سال و چهل و دو سال در اصفهان فوت کرد و شاه

رباعی

شجاع ابن رباعی مناسب آن واقعه گفته
محمود برادرش نیز گلبین
میگردیدت از بی تاج دلبین
کردیم در بخش طلبا ساید خلق
او نیز بر زمین گرفتند بن گزین
و سلطان اولیس جلال در جواب گفته *

ای شاه شجاع ملت ملت دین | خور جهان ارث محمودین | در روی زمین اگر چه هستی دور و نرسد | باله که بهم سپید در زیر زمین
دشاه شجاع را با سلطان اولیس و دیگر یار و مکاتبات است این قطعه شاه شجاع با سلطان اولیس فرستاد *

قطعه

ابو الفوارس دوران نم ایان | که نعل مرکب من با فیض است و بیا | برو جهان بدید همچنان که در کون | که خواهرت نیاید مادر و نلساد

امیات

سلطان اولیس بچاب گفته *

آیا هستی که به او صاف فصل موصوفی | شنیدستی چون از او زبانه تراود | زافضلان بزرگان در امانین | کسی به هم نزرگی خود یان نکشاد
بخواند ایم فراوان برین مختصر عمر | کتاب نظم و نثر از او نثر استاد | نخوانده ام شنیدم من دیده ام گم کن | گشتی که چشمم پر کرد و دوداد گاد

و شاه شجاع در آخر عمر با سلطان حسین جلایر ابن سلطان اولیس جنگ داشت و او را منهنم ساخته بعد از آن به تبریز رفت بران ناحیه استیلا یافت و در هنگام مراجعت ازین جهان در گذشت و فاشش روز یکشنبه بسبت و یکم شعبان سنه هفتصد و هشتاد و شش بوقوع پیوست و حیف از شاه شجاع تاریخ وفات او ست و حکومت او بسبت و شش سال بود و این تاریخ نیز که خواجہ حافظ شیرازی گفته شاید که در وفات او ست *

تاریخ

حسن لایموت جوان با شاه | دیدن جهان که در دل خیر لایموت | امیرش قرین حجت و در قلوب | تاریخ این معالیه جان لایموت

بعد وفات شاه شجاع پسرین زمین العابدین بر لباط حکومت قدم نهاد و چون امیر تیمور غریب استخفاف رس نمود او سر رشته ممکن از دست داده و به بشته نهاد و پسر عمر شاه منصور که در آن کشور فرمانروا بود او را در قلعه حبس نمود بعد از آن خلاصی یافته دوازده سالگی به کجول شد و در قید ماند و شاه منصور بن شاه مظفر بر فارس و عراق متولی گشت *

خواجہ جلال الدین توران شاه

وزیر شاه شجاع بود خواجہ حافظ شیرازی قصیده در نشان او گفته این بیت از آن است *

خواجہ توران شاه عادل و جلال ملکوتی | بد افق علی عدون و غوث الانام

در روز یکشنبه بسبت یکم ماه صفر سنه هفتصد و هشتاد و هفت هجری فوت کرده و خواجہ حافظ شیرازی در تاریخ وفاتش گفته *

تاریخ

اصف نریمان چاب جهان توران | که درین نزرعه بخواند نه گشت | آخر غنچه از راه صف کاوت | که یکیش شد این گلشن فیروزه
آنکه سلیس سوی حق نبی خرم گوی بود | سال تاریخ وفاتش طلب نیک

احوال سیدالان سیروار

سیدالان سیروار طایفه مردانه و شجاع بود و در وفات سلطان ابوسعید خان قریب پنجاه سال در اکثر بلاد خراسان حکومت و سلطنت کرده اند اول ایشان عبد الرزاق است پسر خواجہ فضل الله باسین و باسین قریه نیست از قوایر سیروار و خواجہ فضل الله مردی متعظم و بزرگ بوده و در اطلاق و اسباب دنیاوی نظیرند است او را پسر بود و بدین عبد الرزاق و کهنه و جیه الدین مسعود و دیگر ستمش الدین و عبد الرزاق بلا زست سلطان ابوسعید خان در اینجا رفته و سلطان او را بهر بیت کلی کرده و بسیار و ساخته بعد وفات سلطان ابوسعید خان در سنه هفتصد و سی و هفت

ما که خراسان گشت و بعد از کمال و دو ماه در سنه ثمان و ثلاثین و سبعمائیه از دست برادر خود خواجه وجیه الدین مسعود گشت
شد خواجه مسعود سیاهی او ششست و بعد حکومت هفت سال برادر او خواجه شمس الدین بروخوار کرد تا آنکه بعد از چهار
دو ماه بعد در قصاب در سبزه و کارش تمام ساخت و امیر محیی کراتی حاکم خراسان گردید و سیه سالار سیه به پهلوان
بعد در قصاب داد و در سنه منفصل پنجاه و چهار هجری امیر محیی کراتی طغان تیمور خان را که از اثر او سلاطین مغول
بود قتل نمود و بعد از چندی او نیز از دست مقربان خود شهید شد در دست حکومت او چهار سال و شش ماه بود بعد
از شهادت او به سلوان حسن دامنای و بعد در قصاب که بعد فوت محیی کراتی مقصدی ریاست گردید و او سیه زاده
خواجه لطف الله را که امیر خواجه مسعود بود و در سنه حکومت نشانند در آخر به سلوان حسن دامنای او را کشته قماره بنام خود زد و بعد
از چهار سال و چهار ماه خواجه علی مؤید حسن دامنای را و تنگی ساخته کردن زد و خود بر سر حکومت قرار گرفت خلافت
در دکان مسعود گشت و سیه سال بادشاهی کرد و ولایت دنون و قماین و مفتاد و سیه سال عمر یافت و سینه
به مقصد رفت و دو و چون امیر تیمور صاحب قران خراسان عبور کرد او بخدمت رسیده ملک رابعیان دولت صاحب
و گذشت و در هنگامه که افواج امیر تیمور بر سر گردان یافت خواجه علی مؤید دران نبرد و مقتول گردید و این واقعه در سنه
به مقصد و هشتاد و شش دست داده چنانچه از تاریخ نوشتن مستفاد میگردد.

تاریخ

برادر محمد بن علی یک لفظ

۴۵۸

یعنی اگر حرف وال که در لفظ محمد است یک لفظ سیه تاریخ بر آید بعد از خواجه علی مؤید سلطنت از
سیدالان منتقل گردید و خراسان با مالک صاحبقرانی مقیم شد

کالی مسجد

این مسجد عالی در شاهجهان آباد و در مسجد جامع شاهجهان بادشاه سمث ترکمان در ولزه واقع است پیشه و رنگالی مسجد جوانان
شته الخاطب بنجا نهان وزیر فیروز شاه این مسجد در سنه منفصل و پنجاه و نه هجری تعمیر ساخته در ضمن این مسجد قبر خواجه فاضله و قبر پدرش
خانجهان نامور موجود است و بر پیشانی دروازه اش این کتبه مرقوم

بسم الله الرحمن الرحيم

بفضل و عنایت آن بزرگوار و محمد دولت بادشاه دیندار و اوق تبا نید الرحمن ابوالطف فیروز شاه السلطان خلد ملک این مسجد
نیز کرده بنده زاده درگاه جوانه مقبول الخاطب بنجا نهان خدای برین بنده حمت کند و یک درین مسجد بیاید بدعای
خیر بادشاه سلمان و این بنده را بقا تح و اخلاص یاد کن حق تعالی این بنده را با مرز و بوم سینه استغنی و الله
مسجد مرتب شد تاریخ ماه جمادی الاخر سنه تسع و ثمانین و سبعمائیه هجری ۷۸۹

سلطان فیروز شاه باریک

برادر زاده محمد تغلق شاه بود نام پدرش ب الارجب بعد وفات محمد تغلق بقرنیه ساله تاریخ است و یکم محرم سنه منفصل و
پنجاه و دو هجری در مدتی بر تخت سلطنت نشست و خدیو اسلام تاریخ جلوس است و در ایام حکومت خود عمارات بسیار
نوسازی بی شمار بنا نمود و شهر جوینور را در سنه منفصل و هفتاد و دو هجری بنام خردال دین محمد جوین که عمود او بود و آما زاده و ذار بخش

شهر جوپور است و به بن نوید ساله لی حکومت می داشت سال دهم ماه در سال هفتصد و نود و تاریخ پنج و نیم رمضان فوت کرد و
 الفاضل ذوات غیر ز تاریخ وفات است بعد رحلت او بنیر و اش غیاث الدین بن فتح خان پنج ماه پسند شایسته شسته
 گشته شد بعد از وی سلطان ابوبکر بن طغر خان بن فیروز شاه را امر بر تخت سلطنت نشاندند اما محمد شاه بن فیروز شاه
 متوازی با او محاربات نموده و بر غالب آمد در ماه رمضان سنه هفتصد و نود و دو بر تخت سلطنت نشست و سلطان
 ابوبکر را به تاریخ بنیم در محببت مدت سلطنت ابوبکر یک سال و شش ماه بود بعد از وی ناصر الدین محمد شاه بن فیروز شاه
 بر تخت سلطنت نشست بعد سلطنت سال و هفت ماه تاریخ هفتصد و بیست و پنج الفانی سنه هفتصد و نود و شش
 وفات یافت بعد از وی پسرش سلطان هماجون سکندر زانی چهل و پنج روز حکومت کرده فوت کرد بعد از وی پسرش
 سلطان ناصر الدین محمود شاه بن محمد شاه که خواجه جهان نام داشت بر تخت سلطنت نشست *

مولانا زین الدین ابوبکر

در علوم ظاهر و باطن و مولانا نظام الدین هر دو صفت و تربیت از روحانیت پیغمبر اسلام احمد جام یافته و ملازم تربیت
 او بسیار می کرده است وفاتش در نصف النهار روز پنجشنبه سلح محرم سنه احدی و سبعین و سبعمائه و دوه
 و ملک عماد الدین زوزنی در تاریخ وفات و س گفته *

تاریخ

سنه احدی و سبعین و سبعمائه و دوه	که در شش ماه پاک مولانا می اعظم	که در شش ماه پاک مولانا می اعظم	که در شش ماه پاک مولانا می اعظم
----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

خواجه بهاء الدین نقشبند

تسلیخ دوم ماه ربیع الاول سال هفتصد و نود و یک هجری فوت کرده مرقد او در بخارا است و این تاریخ
 در وفات او از کتاب مخبر احوالین نوشته شده *

تاریخ

پیشوا می طریق صنف نقشبند	نقشبند جهان بهاء الدین	در شب خواجه است تصدیق	منکر است مرزند لقی
یافت از روی اعتقاد کمال	نعمت از سید امیر کلال	از ربیع نخست بود و دو	باز از دوی اخلاق سبوح
شب و شبیه آن می جهان	شد حکم از سوی جهان	سال تاریخ نقل آن محمود	خردم خاص بل دین و بود
	در بخارا است سنی و الاش	چون سحاب است فیض حق بالا	

شمس الدین محمد خواجه حافظ شیرازی

و بهشت افسلم مرقوم است که او عند لیب گلشن مخموری و طوطی شکرستان بلاغت گسری بوده و مولانا عابد الرحمن
 جامی در نجات ذکر سبک که وی بان انجب و نرجان الاسرار است در تبه سخن او بلند تر از آن است که در وصف
 طاقت بشری در آید آنکه از سر غیب گوید از آن بدست دیوان حافظ شیرازی در علم قرآن کلام الهی بارت
 تمام بکار می برد و التزام داشته که به شب جمعه در کمر مقصود که میان مسجد شیراز واقع است تا صبح بگوید و با کمال
 خوشنغمی قرآن نمساید اگرچه صوفی مشرب بوده اما در هر کتب مشهوره و بیفتاده که دست ابروت به سیری داشته باشد *

باشند و زندان شاه ابو اسحاق و شاه شجاع باورشان شیر از طهر نمود و قنی حافظ با صفرهان وارد شد و ملازمین خواجہ امین الدین حسن که از بزرگان
 بنگال منتهیان بوده و در عهد شاه ابو اسحاق جزیری با قدر بود و طبعی مستی برانشهر کرده و در شهر مکر و داند که در خلال احوال خیر خواجہ رسید و فرود
 ناخن کلاه از سر حافظ گرفته بر سر او گذاشتند و مقدار راه که در فرقه بود و فرقه پس از آن غدر بسیار و سر حافظ و سرکاران غنی گفته که قطعه اش نیست
 بریدی شهر و سر حافظ پس از چندین درع لیکن بد چه غم دارم که در عالم این الدین حسن دارم بد منقول است که خواجہ امین الدین غرور جهان قن
 بنگال خود آورده بود و خواجہ عبید زاکانی که جهان خاتون باد مشاعره و شست دین باب گفته که در این جهان خیر میوفاست و از این چنین خجسته
 نیست بد و کس فراموش و گریه و خواه بد خدای جهان را جهان تنگ نیست بد و عبید در حق جهان خاتون گفته که کفرهای جهان خاتون هستند
 قند بد و فرغ خسرو حسن گوید که این کس گفته است بد منقول است که حافظ در ایام شاه شجاع بر گریه و غمی بسیار شقیقه بود و بخت میگوشتند و از
 طشت از ایام ایشاد و این را از کرد و چه باز شجاع گشت فری خواجہ ساقی بزم بود آن منشی سپهر دست از خمری پیچید و شاه از در بختی جهان میدید چون
 آن سپهر ساقی و گشت شاه این مصرع بر خواند مصرع حافظ فراموش شد و قنی پیرانوش بد حافظ و از شاه و از ساخته بدیده گفت که در
 دور باد شاه و خطا بخش مجرم پوش بد منقول است و قنی که امیر مورثه اول شیر از را مفتوح ساخته و آله شاه بخی بن خطره نمود و خواجہ حافظ در حیات بود
 و گفته همان حافظ مطلب داشته پسید که من تمام ملک فارس بد و او ان حد و حد شیر نموده و ستم که ستم فرمود و بنگال و دین اوف من است آباد کنم
 قن یک خال هندوی می بخشی چنانکه گفته که اگر آن شکر نیزی بدست دل مار بد بنگال هندو من بخشیم و فرزند بنگال را بد حافظ و از
 همچنین انعامات باین سبب میدم که محتاج و مغلس شد و میر میخ و بد برای او و وظیفه لایق مقرر گردانید و منقول است که چون سلطان غیاث الدین بایوشا
 بنگال که از سال بنقصند و نه فحایت منصفه و بغنا و نیم و آن دیار سلطنت نموده قنی بیا شد از انعامات ناسید و صبت کرد و که بدست
 من تیره و بنگال من که سر و گل لاله نام دارند مرا غسل دهند چون صحت یافت زمان دیگر که در محل اسیر او بودند حیدر برده
 آن هر سه زن را را غسل نام نهاد و ایشان با و شاه را بر معنی مطلع ساختند با و شاه بخندید و بعد از اتمال این بیت را از
 طبع خود و بزرگان آورد و سه ساقی حدیث سر و گل و لاله میبرد و بد و بن بخت با شانه غساله میبرد و بعد از آن خواست
 که غزل باین قافیه گوید تو نیست شمع را با تحفه پیش حافظ بشیر از فرستاد چون او بشیر از رسید و آتش با و شاه
 ظاهر راحت و حافظ فی الحال این غزل را که در دیوانش موجود است گفت

غزل

ساقی چشمت سر و گل لاله میبرد	دین بخت با شانه غساله میبرد	می ده که در عروس حسن حدیث با	کار این زبان منصف است لاله میبرد
خو که در عروا بر عارض حسن	او شرم روی او عرف لاله میبرد	شکر شکن شوند مطیع طایان	زین قند فارسی که بنگال میبرد
طی زبان من مکان بسکون	چنین طفل کینه به کیسه میبرد	از ره مفر عشوه دنیا که بن عجز	مکار می نشیند و محاله میبرد
چو ساقی بیاش کرد زید زخ	موسی بهشت از بی گو ساله میبرد	این چشم جاودا ز عیان فریب من	کش کاروان سحر بدیناله میبرد
با و بهار میزد و از گلستان شاه	دور از باد و قروح لاله میبرد	حافظ و قنی مجلس سلطان غیاث	خاستن شود که کاروان لاله میبرد

وفات حافظ در ایام سلطنت امیر بود و شیر از اقامت شد و در بنگال کشته شد و کنا بود با و صلی بنون است که در آن موضع در غزلیات خود و در
 بد و ساقی می بانی که در بخت ایما بد کنا آری کنا بد و گلشت معنی راسه میبد و عازات ملایم بشیر تر نسیم با و صلی و آب کنا بد بد منقول است که غزل
 این عقیل غزل و حجام شیر از را در سنه هفتاد و چهار هجری بنا نهاد و چون در مصروف عملیست و از سسی می و از حجام ساخت موسیقی و غزل
 اما در زمان عضد الدین علی موسی خود بهر ساند بهر من آری شیر از را بدین الیه این لویه ملی است که آب کنا بد کنا بد و شیر از را

مزموم است ارسال وفات اوسه عدد که است +

ان خجندی که نام اوست کمال سال سنقاران فصیح عجم	کمال سخن بداشت مثال ز در قلم غنای غلغل	بود و گشت سخن گو یا چیز نو را دوست در تیر نیر	بفصاحت جو بلبل گو یا رحمت آنیر فیض حق انگیز
---	---	--	--

امیر تیمور گورکان ملقب بصاحب قران

نسب صاحب قران و جنگی خان به تدمنا خان که چهارم جنگی خان و هم اوست میرد فو منا خان بادشاه ترکستان بود و در
 پسران دهمت قبل خان و قاجولی بهادر از نسل قبل خان جنگی خان بود و امیر تیمور از اولاد قاجولی بهادر نام پدرش امیر طرغانی
 بود و ولادت صاحب قران در شب ششمین شب سال هفتصد و سی و شش هجری موافق تاریخ نهم اپریل ماه
 انگیزری سنه یک هزار و سه صد و سی و شش عیسوی در خطه و گشت شهر گشت که شهر سمرقند است از بلاد ایران در زمان
 بادشاه مادر النور ترسیده شیرین خان که از اولاد خجندی بن جنگی گورکانی بن خاتون از مطلق اقبال طالع گشته و تاریخ آن از روزه
 حساب ایجاد مرید تیمور یافته اند در زمان ولادت او چهار ماه از وفات سلطان البوسید خان گذشته بود و بدین سبب هر چه مرید تیمور
 در سزین ایران دیده و آمده چون امیر تیمور پس نسبت و پنج سالگی رسید خواهر امیر حسین ابن امیر طرغانی ابن امیر قرغین را
 خواستگاری نمود و امیر قرغین بعد از قتل غزان سلطان بسره داری رسیده بود و بعد از قتل وی پسرش امیر عبدالقدیر مقام
 نشد و بعد از وی خجندی تمام در ملکیت بهر سیده هر کس جای را تصرف شده اطاعت بگری نمیکرد و چون امیر تیمور امیر حسین بزرگ و دشمنان
 غالب آید و تمامی ماورالنهر را تصرف شدند و آخر میان او و امیر تیمور بکورت کشید امر این از بد خلقی امیر حسین تنگ آید و چون در آن
 اتفاقا برین که حرم امیر تیمور بود وفات یافت یکبارگی علاقه خوشی و دوستی از هم گسستند و امیر تیمور با اتفاق امر لشکر به بلخ کشید و امیر حسین
 را از حصار می که آنجا محصور شده بود بدست آورده و در چهارشنبه دوازدهم ماه رمضان سال هفتصد و هشتاد و یک که مطابق دهم اپریل ماه
 انگیزری سنه یک هزار و سه صد و هشتاد و عیسوی بود قتل رسانید و باج سلطانی بر سر نهاد و این بیت در تاریخ جلوس اوست :

تاریخ

بابی تو جلوس نیمیر سلطان

امیر تیمور بعد از قتل امیر حسین بلخ را بیکه از پسران خود بدست گرفته و بکشتن مراد و از استیلا
 رو به جانب سمرقند نهاد و آنرا مرکز ایت سلطنت و پای تخت خود گردانیده به نبای فلول و
 عمارات فرمان داد و چنانچه در اندک مدت از برکت حکومت او سمرقند بجای رسید که فوق آن تصور نباشد
 بعد از آن در سال هفت صد و هشتاد و هفت قمری بن خان حاکم ترکستان را سناصل گردانیده و در سال
 هفت صد و هشتاد و یک خوارزم باو مسخر شد و پس از دو سال بهرات و قوا به آن در تحت تصرف
 آورد و در سنه هفت صد و هشتاد و هفت تا سلطانیه رفته اخبار را مسخر نمود و در همین سال آذربایجان را
 چیرمور و کریم خان استیلا کرد و در روز شنبه سال هفت صد و هشتاد و هفت بواسطه قتل و فساد می
 که از مزموم است ارسال وفات اوسه عدد که است +

و آل مظفر را مقهور ساخته فارس را در تصرف خود آورد بعد از آن بعد از آن دیار را بقتل آورد و سلطان احمد جلایر را بکشت
 او پس فرار نموده بطرف روم رفت و بعد از آنکه در سینه به قصد روم رفت و بهفت بر سر نقش خان که حقوق امیر را فراموش
 کرده بود رفته او را مطلوب و مستملک گردانید و تمامی بلاد شمال را چون ارس و مسکا و جرس و قوق و قناتاق تاخت نموده با دیگر
 معاودت نموده تمامی آذربایجان و عراق را بهر زامیر از شاه سپهر بزرگ خود داد و خراسان را بهر زامیر از شاه سپهر بزرگ
 گفت و در سینه به قصد غنیمت هندوستان کرده بنارس دو از دهم ماه محرم سینه به قصد و یک از دیای سینه گذشته
 و با محمود شاه لودی که در آن ایام در دلی بادشاهی میکرد محاربه نمود و فتح هندوستان کرد و در دلی خطبه بنام خود خوانده بعد از
 و غارت باز رفته روز در دلی مانده متوجه ایران گردید و بهر قصد معاودت فرمود و در سینه به قصد و بهر سبب و سبب طایفه
 ابلستان را تاخت نموده لشکر بنام کشید و تمامی انولایت را بهر سبب حاکم انجیرا بقتل رسانید و در بهمن سال دشت را از
 آتش زد و تاخت و تاراج نمود چنانچه اهل آن دیار تا به تاریخ این معاهده را در لفظ خراب یافته اند و تا به تاریخ نوزدهم ذی قعدة در جمعه
 سال بهشتصد و چهارم هجری که آفتاب در ششم درجه بود در حوالی انگور به بالیدرم بایزید که بادشاه روم بود مصاف کرده
 غالب شد و چون که چند روز بعد از فتح سال بهشتصد و پنج شروع گردید تا به تاریخ این فتح را غلبت الروم فی ادنی الارض باشد
 یعنی لفظاً روض که هر حرفی است اعلی آن الف است و اوسطی و حرف ادنی فساد است پس حرف فساد که ادنی است تا به تاریخ
 فتح شد مقول است که چون شاه جهان بادشاه در ایام سلطنت خود این تاریخ را شنید بسیار خوش گردید فرمود که از کتب تاریخ
 تحقیق نمایند چون ظاهر شد که در شروع سینه بهشتصد و پنج فتح روم شده فرموده که حرف ض را عدد بهشتصد باشد
 این تاریخ درست نیست زیرا که تفاوت پنج سال است افضل خان دیوان اعلی بصره رسانید که فساد و تلفظی گیرند که فن
 تعبیه است مضایقه ندارد فی الجمله بعد فتح روم بایزید را اسیر و دستگیر ساخته بایزید را آوردند چندی او را در قفس آبنی کرده
 همراه خود میداشت و خواست که او را مطلق العنان سازد که از مرض خنق و صیق النفس بنارس سپهر و ششم شهر شعبان
 در سینه بهشتصد و پنج در گذشت فوت ایلدزم بایزید تا به تاریخ وفات اوست با سبب امیر تیمور تمام روم را تا کنون دریای
 فرنگ تاخت کرد و چون خاطرش از قضا بای روم فارغ شد بواسطه بدعهدی گورگین کورجی در شروع سال
 بهشتصد و پنج بولایت کرج رفته تمام کرجستان را زیر دژ بر نمود و کلیسیای ایتان را مساجد گردانید و تمام مردان قلعه
 گورگین را گرفته به تیغ بید ریخت و در گذرانید و در سینه بهشتصد و هفت هجری در خنق نسیج ممالک خطا نموده و از آنجا که
 کرده در موضع اترار از اعمال ترکستان که از سمرقند تا آنجا بقاد و شش فرسخ است قتل نمود و در آن
 مریض شده شب چهارشنبه بهشتصد و هفت ماه شعبان سینه بهشتصد و هفت که مصادق مجید هم فردی ماه انگریزی سینه
 بکنار چهار صد و پنج عیسوی بود و بجانب دارالملک بقا آورد و بموجب وصیت نقش او را در خط سمرقند آورده
 در کنبه سید بر که شیخ شمس الدین کلال که صاحب قران را با ایشان اخلاص و اعتقاد تمام بود مدنون ساخته
 بعد وفات لقب او علیین مکانی مقرر نمودند و لقب کورگان که شامل بهم او می نویسند سبب این است که در سینه
 چنانچه خان بفرست دادادی مشرف می شد او خطاب گورگان خویش می یافت چون صاحب قران از آن نسل بود
 و هم با صبیحه بادشاه وقت گفتند اگر دیده بود بنابران بالقاب کورگان کشته می یافت و کورگان بزبان ترکی داماد را
 گویند تا به تاریخ وفات در الفاظ تیمور خان یافته اند و ازین رباعی ولادت و جلوس و وفات او معلوم شود -

مات نسیم
تاریخ

سلطان محمود که مثل او شاه نبود	در بقعه دومی و شش آید بوجود	در بقعه هفتم و یکی کرد جوسر	در بقعه هفتم کرد عالم پرو
--------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	---------------------------

ایضا

ببال شصت و هفت و بیست و شش	نماز شام سه شنبه بخط اترار
----------------------------	----------------------------

تاریخ بیستم

سلطان ترانکه جرخ را در خون کرد	در خون عدو روی زیر گلگون کرد	در بقعه شصت و هفت و بیست و شش	افنی الحال از عنوان سر و پای سر کرد
--------------------------------	------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------

یعنی اگر سر و پای لفظ عنوان را که حرف ری و نون باشد در کنی از باقی حروف از روی حساب حمل سال وفات دریافت گردد و پنجین تاریخ را تعیین یا تاریخ برگزیند +

تاریخ دیگر

شش و شصت که ما در این شنبه جا و آواز	در این شهر که در قمار بخش هان
--------------------------------------	-------------------------------

و مولانا محمد زاهد که از فضیله عصر بوده تاریخ و فاش را اینچنین بتعریف گفت +

تاریخ

تیر که گران ز نخل شای بر داد	در آخر عیدان بحشم تر داد	از اهدای تاریخ و فاش آمد	اگر وقت سر و پای فضا را سر داد
------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------------

سر و پای فضا را اگر وقت یعنی اسفا ذکر و زاهد سر خود را که حرف زی است داد تاریخ حاصل شد و دیگری چنین گفته مصرع مرزلفت آورد و بتبرخ نهاد + این را نیز در لباس تعیین داد که ده که ظاهر کرده است عمر صاحب قمران هشتاد سال و یازده ماه و بیست روز و مدت سلطنت سی و پنج سال و یازده ماه و پنج روز و درین مدت قلیل ورا کثر ربع مسکون از ایران و توران و ترکستان و گرجستان و چین و فتن و فارس و کاشغر و چین و خراسان و خوارزم و مازندران و طبرستان و گیلان و آذربایجان و عراق عرب و عجم و گیلان و گرج و مکران و روم و شام و مک و مدینه و هند و سستان خطبه و مسکه بنام اول و دوم صاحب قمران را چهار فرزندان بودند یکی جهانگیر مرزاد و دوم عمر شیخ مرزاسوم امیران شاه کورگان چهارم شاه رخ بهادر که هر یک را در زمان آنحضرت چندین فرزندان شده فضا در بیان حالات او مجلدات و مصنفات نوشته اند از آنجمله ظفر نامه که آن تاریخ قیومی گویند از مولانا شریف الدین بنرولیت و دیگر نمونر نامه مولانا عبداللہ قلی است +

ذکر قمر اصحاب قمران

خواجہ عبدالکریم که همراہ نادر شاه در سنہ ہزار و یکصد و پنجاہ و دو ہجری از دہلی بایران رخصت بود در کتاب بیان واقع تصنیف خود میگوید کہ چون نادر السلطان بعد فتح ہندوستان و مراجعت خود بطرف ایران در ایامی کہ در بخارا اقامت داشت بطیغ عینخان اشار حکم کرد کہ شنندہ شد کہ سنگ قبر امیر نور از تحفہ ہای روزگار است و بعضی میگویند کہ قادر ہر معدن است ہی باید کہ سنگ مذکور را مع دروازہ ہای مدرسہ الحجا کہ ہفت چوبشی است بشند برساند خان مذکور بسر قند رفتہ آن نخندہ سنگ بنبر رنگ را از بابا قبر صاحب قمران برداشتہ مع دروازہ ہای مدرسہ بعد از توپ کشی کہ در ہند چنگرہ گویند بار نمودہ بمشہ آور و لیکن در شناسے کہنہ از ضرب حیشہ ستم پیشہ آن گورکنان سخت جان چار پارہ گردید چون آرندہ و دارندہ آن لوح مذکور بایں تعمیر سیغہ

عبد الکحیم راجا کالی داشت زیره ازان سنگ ازو گرفته برای نمودن یاران بهمن و ستان آورد بوجان الله غلبه و او را کلمه داد
تبارچه نیز کلمه از برای عبرت ادلی الالبصار از پرده خفا بنصه ظهور جلوه میدهد و معنی بود که امیر تیمور در کمال استقلال بر سر آمد
اجاه و جلال مغز نشسته برای سلطان مردم بطریق تعدید و تجدید بنیوشند طبعیت بنامان ترکان و بهم را و هم را به عنوان
برم خاک این بوم را چنانکه بعد از تسخیر مردم خاک قطنین که بای تخت دالی انجاست بر جبل شتر بار نموده ایستاده و در
چون آخر کار ناچار بیکم قاور جبار دست از ملک و مال و درم و دینار پاک شسته اکتفا بر تخته سنگ فرمود و آنرا هم باین وضع
بهما دستور ساخت

شیخ نور قطب عالم

۹۰۸

پیر شیخ علاء الحق است اصلی نام او شیخ نور الدین احمد زاده گاه اولاد او است شیخ حاکم الدین مانکپوری خلیفه او است در سنه
دوشت و بگرامی عالم علوی شده و در پنده مد فون در مرات جهان نام فرست که او در مقصد و چهل و هشت فوت کرده و الله اعلم

اقبال خان لودی پسر طفر خان

بعد فتح یافتن بر نصرت شاه فرمانروا دلی در سنه هشتصد و دو و هجری در ماه صفر بر تخت شاهی نشست تاریخ جلوس او است

تاریخ

شاه اقبال خان نصرت مند	جالس تخت شد بفرم شسته	سال تاریخ گفت یافت	مخفل گردا غریزم شسته
------------------------	-----------------------	--------------------	----------------------

واقبال خان ملک میان دواب را ضبط نمود اما اقطاعات بزرگ در قبض امرای دیگر ماند کجرات در قبض اعظم خان غوث
طفر خان و پسر او تمار خان و لتمان و دیو بالپور در دست سید عالی فخر خان و کرا و او ده و قنوج و دیوار و بهران و جوینو
در تصرف خواجه جهان الخاطب بملک الشرق ماند و ملک الشرق خواجه جهان در سنه هشتصد و دو و هجری در جوینو فوت کرد
و ملک قمر نقل که پسر خوانده او بود بجای او قاضی شده خود را مبارک شاه خطاب کرد و چون مبارک شاه در سنه اربع
و ثمان و فوات یافت برادر او سلطان ابراهیم بادشاه جوینو و غیره گردید و اقبال خان در سنه هشتصد و هشت و هشتاد
حاکم لتمان لشکر کشی نموده بستی نسیم جمادی الاول سنه مذکور تقبل رسید تاریخ وفات به تقمیه

تاریخ

۹۰۹

چون شی اقبال خان فرمانده کورستان	داوود قلیم گیر و پسرش فرمای خا	یافت جواد سید طوبی و قصر جوینو	سال تاریخ گفت یافت
----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--------------------

میرزا امیر شاه

فرزند خیرا امیر تیمور کورکان بود ولادت او در سنه هشتصد و شصت و نه و هجری واقع شده در زمان پدر خود حکومت عراق
و عرب و عجم و آذربایجان و دیار بکر و شام با ایشان متعلق بود و روزی در شکار سپهرم خور و از سرزمین بر زمین افتاد و ضرر
عظیم در سروردی او رسید اگر چه علاجه بسیار کردند و فراج او بصحت میل کرد لیکن اثری ازان ماند بنابران امور
مملکت بمیرزا ابوبکر که پسر کلان بود سپرد و خود دخل نیکو و چون پدرش امیر تیمور رخت بستی بعضی بر بست ابوبکر مرزا
بنام پدر خود کرده مهات سلطنت را سرانجام میداد تا آنکه بعد از سه سال قرا یوسف ترکمان که او را از هنگام امیر تیمور بدوست
سلطنت در میر حمیدیه بلکه چند مرتبه با امیر خبک نموده بود و بعد وفات او آذربایجان را به تصرف شده بود و سر تیمور
بر داشته و سپاهی عظیم جمع نموده در حوالی تبریز آمد مرزا ابوبکر پدر را بمراوه گرفته بمحاربه شتافت و بتاریخ بستی چهارم

ماهی نهم

نویسمده هشتصد و ده هجری مرزا میرانشاه کشته شد و مرزا ابوبکر انوارم یافته بکر سخت مدت عمر میرانشاه چهل سال و هفت ماه و ده روز و مدت سلطنت سه سال و سه ماه و هفت روز و در اینشت پسران پودند ایا یک مرزا و علی مرزا و عمر مرزا و مرزا خلیل و سلطان محمد و مرزا ایمل و مرزا سید عمرش +

سلطان احمد جلایر بغدادی

خلعت الصاق سلطان اولیس جلایر است بعد من نمودن برادر خود سلطان حسین جلایر را در سنه هشتصد و هشتاد و چهار و در بغداد بر سنه خلافت نشست حکم او تا سرحد روم رفتی باو شادی هنرمند و هنر پرور بوده و اشعار عربی و فارسی نیکو گفتی و در انوار هنر مثل تصویر و تهذیب و توابعی و شهابی و خاتم بندی و غیر ذالک استاد بود و بخشش خدم خط نوشتی و او را اعتقاد می عظیم در حق خواجه حافظ بودی و چند آنکه حافظ را بنده طلب داشتی و رعایت کردی حافظ از فارس جانب بغداد میل نمود و بخشک پاره در وطن مالوف قناعت کردی در مدح سلطان این غزل گفته بعباد فرستاده +

غزل

احمد الله علی سعلت السلطانی	احمد شیخ اولیس حسن املیکانی	خان برخان شهنشاه شهنشاه نند	آنکه میرید اگر خانی خانی
ماه گری تو بر آید بنه پیش نیند	سجده احمدی و عاطفت سجانی	برنگن کامل ترکانه که دلت	دولت گری ایستد چنگیر خانی

در سال دوازدهم از جلوس در حدود سنه هشتصد و پنج امیر تیمور صاحبقران بقع سلطان احمد لشکر بیار بغداد کشید و سلطان احمد بغداد را دواغ کرده بروم رفت و چون چند سال بعد از وفات صاحبقران در سنه هشتصد و سیزده سلطان احمد قصد تبریک کرده بر فراز ایستت ترکمان که از جمله که بانان پدر او بود لشکر کشید و کار بسنیز رسید قرا یوسف بر سلطان احمد غالب آمد و او را گرفته قتل در آورد و در ستم سلطنت از خاندان جلایر بر افتاد و چون اکم سلطنت شدند چون خبر قتل سلطان بمرزا شاهرخ ابن صاحبقران رسید از خواجه عبدالقادر که فرید و هر دوا دره عمر بود و سلطان احمد او را مسی بیار غریز گردانیده بود پرسید که ایسی چیز بواسطه بار غریز رسید خواجه این رباعی در بار رخ سلطان گفته گذرانید +

تاسع

عبدالقادر زیدیه هر دم غریز	یا دور سیمت جای سیمت	راکان هر سپهر خروی زانا گاه	تاریخ وفات گشت قصه بزر
----------------------------	----------------------	-----------------------------	------------------------

قرا یوسف ترکمان

ولد قرا محمد شهاب اصل ایشان از قبایل عارف است من اقصاء ترکستان و بعد قدیم باو در بایجان و دیلیس افتاده اند و در صحرائین بود و در سلطان اولیس جلایر ایشان را گله بانی و چوپانی فرمود و قرا محمد بر ولد او سلطان محمد بغدادی خروج کرد و تبریز را گرفت و باز از سلطان احمد فخر و منعم شد و سلطان احمد از سرای ترا که در صحرای خوی مناره ساخت و قرا یوسف آن مناره را در زمان خود خراب کرد و سرای اقر را در دفن نمود و بر جای آن لشکری بنا فرمود و صاحبقران قرا محمد و قرا یوسف را بارها از آذربایجان و مضافات آن را اند و ایشان گریخته اند و فاتح آباد را صاحبقرانی در میان بود و آتش فتنه آن مخادیل مشعل نیست و چهاره منکوب و گریزان بجانب شام و روم بودند اما بعد از وفات صاحبقران باز قرا یوسف استیلا یافت و فتنه ظاهر کرد و غوغای که خاک رفت امیران شاه را در سنه هشتصد و ده و سلطان احمد جلایر را در سنه هشتصد و سیزده قتل رسانید و چون در سنه هشتصد و چهارده مرزا شاهرخ لشکری عظیم بچنگ قرا یوسف کشید و بنوع او

مستغول گشت و هر روز لشکر فزونی میگرفتند و فراوانی به پهنه کرد و از در و شکم و در گذشت و ملک صبح بخیر و مزراش سرخ
در آید یکی از شاعران در آن باب گفته ابیات را با حکومت بگسترده بود و ولی هیچ فرصت نداشت حیات و چنین
طرفه مشوره کس ندیده و یک سوی شهرخ زبکوی است

احمد آباد و گجرات

احمد آباد در آل ملک گجرات است سلطان احمد بن سلطان محمد بن سلطان مظفر شاه گجراتی هفت بر بنای آن گذاشته و طبقات
اکبری آمده که چون سلطان احمد آب و هوای قصبه اسادل را که بر سر راه بین واقع است موافق مزاج خود یافت باقی
جناب شیخ احمد که از کبار مشایخ آن روزگار بود اراده شهر ساختن نموده در ذی القعدة سنه ثلاث و عشترو قمانه در
کنار آب سابر سنه شصت قمر شهر احمد آباد را بر زمین هماد و قلعه و بازارها و مساجد متعدد طرح انداخت و در بیرون شهر
صد و شصت پوره مثلک بازار مسجد و دیوار بمقدادان ساخت و تائید بنای آن شهر و کنش را با چوبه یافته اند و چنانچه خلوص
شاعر مشنوی با تائید درین باب گفته دآن مشنوی ده مرات اسکندری مرقوم است از انجمله این چند بیت ترنیم یافت

ابیات

چنین گفت حلوائی شکر سخن	که افشاند صد درج در سخن	که چون چند گشته گردون غلام	شدش بر لب رود سابر مقام
زمنی بغایت فرحناک دید	ز گرد و سخن خاک او پاک دید	با لهام فنی حکم اله	چنین آمد اندر دل باو شاد
که در راحت آن زمین هوا	کنیز تازه شهری منظم بنا	بفران نشانسته بخت یار	بگردن سعادت سعد افتنا
مذوق بعد رفته از حیرت	قلعه عشر با ثمانی	چو ترتیب آن شهر عالی مقام	شد اناصر الدین احمد تمام
در انام هم احمد آباد شد		در ان ملت احمد آباد شد	

در سنه عشرین و ثمانیه حصار احمد آباد صورت انعام یافت و چون نوبت سلطنت سلطان محمود انی رسید و در واده کرد
احمد آباد شهری بنام محمود آباد نام و در ولایت صورت قلعه نیز بنام استواری در سنه نصد و چهل و هفت قمر
ساخت و سلطان احمد مذکور بعد وفات والد ماجد خود مظفر شاه در سنه ثلث و عشر و ثمانیه هجری با سلطنت گجرات
رسیده بود و سی و دو سال و شش ماه و هشت روز سلطنت نموده در چهارم ماه ربیع الثانی سنه هشتصد و چهل و شش
در گذشت و بعد از او سلطان محمد بادشاه شد و پس از وفات او سلطان قطب الدین بجای او نشست

سلطان خلیل الله

فرزند امیر الشاه بن امیر تیمور است بعد از وفات امیر تیمور بر تخت سمرقند جلوس کرده با و شاهای صاحب حسن بخشنده
و نظریت طبع بوده چهار سال و در دیار ما در النهر سلطنت کرد و آخر الام خدا بداد حسینی و عفا داد جبه و مردی بیک و باقی
امرا بر و خروج کردند و شاهزاده را بند کرده بقلعه شاه خیمه فرستادند چون آوازه استیلائی امرای حرام نیک
و قید امیرزاده بسیم شاه رخ مرزا رسید سپاهی گرانمایه جمع کرده از هرات غم سمرقند نمود آن نیک حرامان سمرقند را
گذاشته بطرف ترکستان گریختند و شاه رخ سلطان نغاره بنام خود زده بر تخت سمرقند جلوس کرد و فی الحقیقه چون
حکومت ما در النهر تصرف شاه رخ افشا و سلطان خلیل را از بند خلاص ساخت و از آب اسو عبور فرمود و حکومت
بخشست بخلیف الصدق خود و الف یک کورگان مقرر داشت و کان و آلک فی سنه هشتصد و یازده و بعد از آنکه

سلطان خلیل راسا بهرین سلطان بهرات آورد و سلطنت و ایالت ری و قلم و بهران برود و او دو سال و نیم در آن زیارت نمود و سلطنت کرد و در شهر رجب سنه هشتصد و چهارده هجری در رجب بخوار رحمت حق و اصل گشت بخت سال عمرانی

مسجد کجرات

در کجرات موضعی است موسوم بمانک چوک قریب آن مقام یکی از اراکین دولت سلطان احمد گجراتی که ابوبکر حسینی نام داشت در سنه خمس و عشره ثمانیا به مسجدی عالی تعمیر نموده این ایسات در تاریخ بنای آن در مرآت اسکندری مرقوم است

تاریخ

فرخ این بقعه که جهان کعبه نامیده است	ابوبکر اعظم دولت و دین عرب است که وفادارم و کشتش اندر حبس است	در جهانگار سلطان زمان احمد شاه	شهریار که کشتن شاه جهان است
منبع عالم در پست بانی بانی آن	محمد اکبر شهنشاه تاریخ اساس	زیده آل نبی مغفور اولاد علی	سید عالم ابوبکر حسینی نسبت

ناصرالدین سلطان محمود شاه

پسر محمود شاه لودی است چون اقبال خان در جنگ با خضر خان حاکم ملتان کشته شد دولت خان و اختیار خان پسران محمود خان لودی با هم شفق شده ملک را در قبضه اختیار خود داد کشته سلطان محمود را که از خوف امیر تیمور دلی را گذارشته بطرف گجرات گریخته بوده بعد از آن در قنوج آمده آن ملک را بمصرف خود داشت طلب داشتند و بتاریخ بخت و دویم جمادی الثانی سال هشتصد و هشت هجری بابر دیگر او را بر تخت دلی نشاندند تاریخ جلوس اوست

تاریخ

خدیو تخت شاهی غازی سلطان محمود	دولتش پیش و خلفا اندر اقبال انبار	بالت از غنای قدس آمده اولاد لقا	قدرت عدل بود سال جلوس اقدار
--------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	-----------------------------

سلطان محمود در سنه هشتصد و پانزده هجری بطرف کتیل برای شکار رفت و بعد مراجعت مرخص گشته بتاریخ بخت و نهم ذی قعدة بعد ایالت هفت سال و پنج ماه و هفت یوم در گذشت مدت حکومت و نجاست او هر دو مرتبه تاریخ وفات او

تاریخ

زکوس فزاز لبیکه سلطان محمود	آمد غم ازین جا و از غم دلخون	بالت بنم و الت شد گفت و بخت	سازد اکم در و بهرین ذی افزون
-----------------------------	------------------------------	-----------------------------	------------------------------

دولت خان لودی

پسر محمود خان لودی است بعد وفات سلطان محمود و امر او و لیتخان را در سنه هشتصد و پانزده روز در دلی بر تخت نشاندند تاریخ جلوس

تاریخ

کرد و لیتخان بنام خدا ای انصاف	روی عالم را بخت بخوار روی عروا	گفت بالت با بر اقبال با صد خور	روزگار عیش آمد سال تاریخ جلوس
--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	-------------------------------

بجاری پانزدهم برج الاول سنه هشتصد و هفتده در جنگ بدست خضر خان افتاده در قلعه فیروز آباد مقید ماند تا آنکه در ماه جمادی الاول سال هشتصد و هفتده هجری در گذشت مدت سلطنت او یک سال و سه ماه و تاریخ وفات او انیس است

تاریخ

که در لیتخان بنام خدا ای انصاف	روی عالم را بخت بخوار روی عروا	گفت بالت با بر اقبال با صد خور	روزگار عیش آمد سال تاریخ جلوس
--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	-------------------------------

امیر قوام الدین سبجانی

در بدایت حال از سرکاری فریب سبجان خواب بوده و تسخیر و فتح و توجیه و تخمین تقریر بعد از وی بوده ناگاه وی در اجازت رسید
از هر چه در آن بود بیرون آمد بیلوک راه آخرت مشغول شد و در اشعار بسیار است بعضی غزلیات مولانا جلال الدین را جواب
گفته کتابی تصنیف کرده جنون المجانین نام آن نهاده و در آنجا سخنان غریب درج کرده است و فائش پنجم محرم سال شصت
و بست واقع شده چنانچه از تاریخ آن مولا نامی قسطنطنیه در تاریخ ولادت و وفات او گفته استفاد میگردند

تاریخ

امیر تارک ک قوام ملت و دین	که در طریق طلب مثل شاه او هم بود	سال خصدی و چهار سال از	سیخ روزه و آغاز عید عالم بود
۸۲۰	شبه قشربنی شهرت صد بست	بر افتضا قضای پنج شب مقدم بود	

سلطان حسن خان

ابن ملک سلیمان حاکم مغان از اولاد سادات است بعد وفات پدر خود در زمان فیروز شاه با دوشاه دہلی بمحکومت مغان رسید
و صاحبقران نیز در همین مراجعت از هندوستان آن ولایت را بدو تسلیم فرموده بود بنابر پنج پانزدهم ماه ربیع الاول سنه
هشتصد و هفتصد با دولت خان لودی محارب نموده و او را بایست آورد مجبوس کرده بر تخت ربلی نشست تا نیم جلوس است

تاریخ

چون خضر خان بنخت کرد جلوس	مریم سینه های ریش آمد	به تاریخ این جلوس سرور شد	گفت جشن قباد پیش آمد
۸۱۶			

و خضر خان با وجود استعاده سلطنت سک بنام امیر تیمور و بعد فوت او بنام کپرش شاه رخ مرزا جاری داشته در غایت
عدالت و خدائرسی روزگار میگذاشت بعد سلطنت هفت سال و دو ماه و دو یوم بنابر پنج هفتصد و چادسی لاهل سنه هشتصد
و بست و چهارم هجری برض مبتلا گردیده در گذشت و پسرش مبارک شاه با دوشاه دہلی شد تاریخ وفات

تاریخ

چون از چنجان خضر خان بست	اخل طربان بقیاد از بست	هالفت حبیب فکر بر زده گشت	در درازان روز افزون تاریخ
۸۲۲			

محمد و شاه

فرزند محمد و شیخ شعبان بیابانی است دروشی با کمال بود در موضع جوی خاص که مقابل قلعه آله آباد واقع است مدفون است
و مرقد او زیارت گاه عالمان است شاید که در سنه هشتصد و بست و چهار فوت کرده و تاریخ او درین الفاظ یافت اند
بحر فلک آفتاب و بعضی کسان از اسم او که شاه تقی است و عددش هشتصد و شانزده میشود و تاریخ برآورده چنانچه

ازین بست استفاد میگردند

تاریخ

چون شاه تقی موصل حقیقت	ز آتش گشت تاریخ وفاتش
۸۱۷	

شیخ محمد کیو درازا

حقیقت شیخ محمد الدین چرخ دلی است بفرموده پیر از دہلی بکن رفت و در سال هشتصد و بست و پنج در آن دیار فوت کرده در

کتاب که در نون گردید تاریخ وفات او از فخر الواصلین نوشته شد + + + + + تاریخ

آنکه سید محمدش نام است	بیگانه بر اهل اسلام است	عالی را کشید از چه آرد	بر سنهای گیسوان دراز
ماه ذی قعدة بود شازده	کرده سیدی جبرم نهم	سال نقلش که بچو لوست	عقل مخدوم دین بنا گفت

۸۲۵

سید شاه نعمت الله ولی

بلکات نقاشی و کمالات انسانی موصوف بود و بخرق عادات و کشف و کرامات معروف نسبتش با امام موسی کاظم نمیشی میشود
مرید شیخ عبداللہ یا نعمی بود و در سبب امام شافعی داشت و سلاطین عصر و ملوک زمان معتقد او بودند معاصر سلطان شاه رخ پوره پور
او قریب پانصد کتاب و رساله است در مرآت جهان نام و قوم است که او در سینه پنهان داشت و وقت در زمان شاه رخ مرزا
انتقال نموده و در قریه مایان مدفون گردیده اما از تاریخ که در کتاب فخر الواصلین مخطوط است سینه پنهان است و بهر حال مشهور است

تاریخ

آنکه روشن تر از خورشید ماه است	شاه کونین نعمت الله است	لقب خالص است نور الدین	روشن از نور از زمان وزیرین
اولی خدا است در دوجان	میرشد و بنمای پیرو جان	بست و چشم میر جیب بوده	که در دنیاش نقل فرموده
آنکه مفتاح باب خرد و دین است	نقل او از قباب فردوس است	باز تاریخ فوت او رضوان	نور خجاست عدن گفت بدان
	روضه عایش با بان است	که از حد شهر کرمان است	

۸۲۸

۸۲۸

سید قاسم الوار

نقبش حسین الدین علی است سلسله او بنشین صدر الدین احمد و علی میرسد اصلش از آذربایجان است بعد از تکمیل میل بهرات
فرمود و اکثری از اشعار و متفقد او گشتند اصحاب غرض بنا بر رخ مرزا بفر کردند که اکثر فوچان حرم شاه قاسم
گردیده اند و ما را بر صلاحیت وی چندان اطمینان نیست با و شاه با خراج حسب حکم فرمود لیکن هیچ کس بیای آن نداشت
که این حکم بد تواند رساند در خیال شاهزاده بایست که گفت من بطائف الخیل او را روانه سازم بر طاعت و زیارت سید
شد و بقریبی سخن غریب سفر در میان آورد سید فرمود بدست مرا بچ و به اخراج میکند شاهزاده گفت که ای خداوند
شما چرا سخن خود را نیکوید سید گفت آن سخن که ام است شاهزاده این بیت خواند

قاسم سخن کن بر خیز و غم راه کن / مشک بر طوطی فلک بر دایش کر کن

سید و حاجت بخش کرده فی الحال بر راه نهاد و در سینه پنهان است و بهفت ازین جهان رحلت فرمود در مرآت الخیال مرقوم
است که او در سینه نفس و ملائین و ثنائیه فوت شده مرقومش در شهر جام است تاریخ وفات او از کتاب فخر الواصلین نوشته شد

تاریخ

شاه کونین قاسم الوار	زبد آله جدر گزار	بود او دست سر لم نرسد	واقف حالتی خفی و حلی
سال ترحیل آن ملازم خلد	گفت قاسم خلد قاسم نگر	مرقد او بشهر حرم نگر	لبسش نور صبح و قاسم نگر

۸۲۵

سلطان مبارک شاه

لیفتر خان است بعد از تاریخ نوزدهم ماه جمادی الاول سینه پنهان است و چهار چوبی بر تخت دینی نشست تاریخ جلوس او است

تاریخ

۱۱۵

۸۳۳

گشت چون بادش مبارک شاه	شادی آماده گشت و برپا شدن	سال تبارخ این محبت جلوس	شاه جهان عالم آرا حسن
چون سیزده سال و سه ماه و شانزده یوم سلطنت نمود در الملک و قاضی عبدالصمد و سدیدان کثیری اتفاق کرده و از تبارخ بنجم ماه رمضان سال هشتصد و سی و هفت هجری در سجی که آنجا برای نماز رفته بودند و برادرزاده او را که محمدشاه نام داشت سادهای هر ده گشت شاه پوششنگ بادشاه مالوه معاصر سلطان مبارک شاه بود و است تبارخ و قات مبارک شاه			

تبارخ

۸۳۴

آماده خوشی سفر از دین	سلطان مبارک شهر دولت به در	آواز آمد برای تاریخ وفات	سی سفر روح محمد زمر و ش
مرزا بابا یوسف			

ابن مرزا شاه پرخ است ولادت او در شهر سمنه هشتصد و دو هجری روداده و فاشش پیش از پدر در در السلطنت بهرت
در باغ سفید بوده در عمر سی و هشت سالگی در بهر مندی و هنر نوازی شهره اقلیم بود گویند که چهل کاتب خوش نویس و کاتبان
او بکتابت مشغول می بودند شعر ترکی و فارسی را نیکو گفتی و بخش نظم خط نوشتی و این تخلص او است گدای کوی
اوشه بایسنه گدای کوی جلند بادشاهی است و میان مرزا انج بیگ و مرزا بابا یوسف و ابراهیم سلطان لطیفه
و مکاتبات بسیار است شبی از فرط غراب بخواب گران فنا گرفتار شد این واقعه در سمنه هشتصد و سی و هشت هجری
بوقوع آمده شعر او در مرثیه او اشعار بسیار گفته اند امیر شاهی بدین رباعی بر بیکان فایق آمده رباعی در ماتم تو دهر
بسی شیون گردید لاله مرخون دیده در دامن گردید گل جیب قلبی لرغون را بدیدد به قهری نمویه در گردن گرد

شاه مدار

لقب ابو بیع الدین است مرید شیخ محمد طغوری بطای است هرگز جبار و شوخن نشدی و با خلق بیامنی شکوف و بهستان اذو
برگزارند سلسله بداریه را و سر آغاز است خوابگاه او کینور است هر سال روز قزو شدن او کرده مردم از دور و ششما
بدانجا رسند هر یکی از نگارنگ علم با خود برده نیا نشما بجای آرنه قاضی شهاب الدین در زبان سلطان ابراهیم شرفی
بد و آوختی و فرساری اندوختی در مرات جهان نامر تو م است که تاریخ وفات او ساکن بهشت یافته اند که ازان سمنه
هشتصد و سی و هشت برمی آید و بعضی نوشته اند که در بهشت صد و چهل فوت کرده چون راقم این اوراق در سمنه
یکصد و دو صد و پنجاه و نه هجری از آنکه ابا و بطرف الکبر آباد میرفت گذر بهجت درگاه مذکور که کشش کرده شترقی
از شهر خنوج فاصله دارد و افتاد و این تاریخ در وفات او از بهر می که مجاور آن مکان بود بدست آمد

تاریخ

۸۳۵

رفت زین و اسوی حق لبت	شاه دین مالک عیان صواب	خیر زد سوی عالم ملکوت	رفت برایت زین جهان خیر
هیزویم از جادی الما دل	شده فرد آفتاب عالم تاب	گشت ظالع دران زمان صبح	منظر فیض دست راد تاب
چون طلب کرد دل زصال	شد عیان ساکن بهشت جواب	رفت زین و اسوی حق لبت	خیر زد سوی عالم ملکوت
بعضی مردم که از علم تاریخ غیر ندارند میگویند که عمرش چهار صد سال بود این سخن صید از غلط است از تاریخی که در حجره اول			

در وفات او مرثیه است چنان مغموم میگردد که عمرش یکصد و بیست و چهار سال بود و سال وفات هشتصد و چهل و این تاریخ است

تاریخ

ابو قطب مدار عالم بود یعنی هست و شامی و حبیبی عمر آن شاه مطلع الانوار بشبه جبهه شاه نقل نمود	بابو شاه مالک دین بود پیشوای ره خند اطلبی یکصد و بیست و چهار سال شمار پیچیدم از جاد اول بود باز تاریخ نقل آن اعظم	شاهباز رواق عیلمین آن شنیده که مطلع نورست شده سال طلوع اوبیقین سال رحل او عیان نمفت زد خرد ساکن بهشت رقم	نامدار جهان برین الدین از مردان شاه طغور هست شمس دین و دین جریح الدین عقل قطب المدا در جنت گفت
---	---	--	---

۸۴

سکندر ترکمان

ولد فراتوست ترکمان است بعد وفات پدر جلادت و مردانگی تاحدی بجا آورد که در و هم گنج و با شهرخ مرزا مصاف داد با خبر مخدول و شکسته شد و بجانب روم گریخت و کان ذلک فی یوم الاربع تاسع عشرین شهر رجب سنه اربع و عشرين و ثمانمائه و شاهرخ هر چند ملک آذربایجان را با ولاد و امر بزرگ عرض کرد اما از ترس اسکندر بکمان قبول نکرد و بدینا ضرورت آن ملک را با زنی سامان گذاشته بدارالملک اصل معاودت نمود چنانچه گفته اند **سکندر لشکر مارا زد و خست** و نه ماعلمت بگرفت و بگریخت مدد با بجهل میان شاهرخ و ولاد و قرا یوسف و ترا که سالها خصومت باقی ماند تا آنکه در شهر سنه تسع و ثلثین و ثمانمائه سکندر بجای منکوب و ضعیف شد و از دست پسر خود که قباد نام داشت در سنه هشتصد و چهل و یک کشته شد و شاهرخ مرزا برادرش جهان شاه ابن قرا یوسف را بر آذربایجان امیر ساخت و حکومت سکندر شاه نوزده سال بود

سلطان محمد ابن میران شاه

بن امیر تیمور بدین و اهل دین بازگشت تمام داشته همواره بایراد و خود مرزا خلیل الله در سمرقند می نمود و از سلطنت و ملکداری رغبتی نداشت چون در سنه هشتصد و یازده شاهرخ مرزا سمرقند را گرفته حواله لپه خود مرزا الن بیگ نمود سلطان محمد همراه او اقامت اختیار نموده و مرزا الن بیگ همواره در اعزاز و احترام او کوشیده با ادب بر او رفتی سلوک میفرمود و سلطان محمد دو فرزند داشت یکی سلطان ابوسعید مرزا و دیگر منوچهر مرزا چون بیمار شده قریب مرگ رسید سلطان ابوسعید را بر مرزا الن بیگ سفارش نمود لاجرم پیوسته سلطان ابوسعید در سایه عاطفت او بود و کاسا عیش و طرب می بود تا آنکه بدیش سلطان محمد از جهان بجاری شاید که در سنه هشتصد و چهل و پنج رخت هستی از جهانم فروان

شیخ و حیمه الدین احمد صغری

الشیخ و شیخ احمد که گویند نجش یکی از مشایخ کبار روزگار خود بود و پیرش ملک اختیار الدین محمد با سلطان فیروز بادشاه عربی قرابنی داشت و از امرای کبار بود و خزانه دافر گذار داشت و غیر از شیخ او را واری نبود شیخ از فرط جاهلی حسنی که داشت مردمان دینی او را یوسف ثانی می گفتند بعد از وفات پدر و رفیق و خور مستغرق میبود تا آنکه مرید بابا اسحاق مغربله گشت و در اندک روزگار بمقام قطب رسید چنانچه سلاطین هند مرید او شدند چون بجا آمد رفت سلطان مظفر بحرانی که بادشاهی داشتند بود مرید او شد و شیخ یکصد و یازده سال عمر یافت وفات او باریخ پنجشنبه بیستم شوال سنه

بشخصه و چهل و نه در زمان سلطان محمد گجراتی در گجرات واقع شده متبره او نزدیک شهر احمد آباد در قصبه سیس کجست در مرز هندوستان
موقوف است که در ایام اختصار شخصی را سلطان محمد گجراتی اینجا دست شیخ فرستاده بود این شخص در اثنا راه بر وفات شیخ
اطلاع یافته برگشت و پیش سلطان آمد سلطان احوال پرسید گفت مصر مصر شده عالم محمد را بقا باد به اتفاقاً بیرون است
مصر بر این تاریخ وفات برآمد و از لفظ آخر اولیا نیز همان تاریخ برمی آید و فاضل شاعر تاریخ وصال او را باین نظم دانوده

تاریخ

۸۴۹ مات نسیم علی غنائی کان ذاک و ثامن الشوال عمره دل ماند قطب

و این تاریخ در وفات او در کتاب بحر الاصلین مرقوم است

تاریخ

۸۴۹ شیخ احمد که مغربی بود صاحب علم موجب بوده قطب حق بود عمر او از حق
مات یوم الخمیس قبل زوال کان ذاک و ثامن الشوال گفت تاریخ نقل او رضوان
روضه او با احمد آباد است موضع فیض جای ارشاد است

سلطان محمد شاه

بن فرید خان بن خضر خان بعد شهادت سلطان مبارک شاه در سنه هشتصد و سی و هفت بر تخت دلی جلوس نمود تاریخ
جلوس او نیست

تاریخ

۸۴۵ شد محمد شاه چون بر تخت نشست کاتب تابع فرمان شد بادشاهی روزم بودم اند فکر ناخوش که با گفت
در زمان او در سنه هشتصد و سی و هفت بهوشنگ شاه بادشاه مالو پسر دلاور خان غوری فوت کرده و تاریخ فوت
او در الفاظ بهوشنگ شاه نمانده اند هم در عهد او در هر سری سودای در هر دلی تمنای پدید آمد و سلطان بهوشنگ
مشرقی بعضی از پیرگنات را متصرف شده بود و سلطان محمود شاه خلجی که بعد وفات بهوشنگ شاه بادشاه مالو شده بود
در سنه هشتصد و چهل و چهار با سلطان محمد شاه غار بنمود و سلطان احمد گجراتی معاصر او بوده است و محمد شاه بعد از
دوازده سال و دو ماه و هفت روز به تاریخ است و در بیستم شوال سال هشتصد و چهل و نه هجری در گذشت ابن طغی تبار
وفات اوست اما ندو کم میشود

تاریخ

چون محمد شاه یگانه که بود دوش بند جاکر اقبالش شد بخت سر دوش غمی گفت
هر است شهرخ ابن امیر تیمور صاحب قمران

بعد وفات پدر خود بادشاه غارزم و خراسان و قندهار و ایران و قدری از هندوستان پیوه ولادت او در بلده
سمرقند چهاردهم ماه ربیع الاول سنه هشتصد و هفتاد و نه هجری بود و غارزم در یک سال عمر یافت هفت سال
بروزگار پدر بادشاهی خراسان کرد و چهل و سه سال بعد از پدر با استقلال در ممالک توران و ایران و دیار هند و ترک
سلطنت نموده از غایت صفات طوست و ظلمت نیست هر جمعه واسطه آوای نماز مسجد جامع بهرات تشریف بر روی تالار

تاریخ

در جمعه بیست و سوم ربیع الثانی سنه ثلاثین و ثمانمائة و قتیکه از غاز فارغ شده متوجه بیرون گشت تا گاه شخصی غولوش با سحرانام
از مردمان مولانا فضل الله استرآبادی بطریق دادخواهان بسر راه آمد و جزات نموده کار وی بشکم مرزا رسانید امرامضطرب
گشته اورطایفه چاره کردند و بعد از آن جراحتان بعلاج مرزا مشغول گشتند تا در اندک فرصتی انجراحت بر راحت تبدیل یافت
این تاریخ دوران واقعه گفته اند

تاریخ

سال تاریخ به قصد دی بود	روز جمعه پس از ادای صلوات	تخصیص عجیب واقع شد	در خراسان ولی بشهر هرات
بحرین و حاکم آن	خواست تا شهرتی از مرشدات		

پنج شاهزادگان عالی قدر از صلب او وجود آمده اند از یک کورگان و ابراهیم سلطان و ابایسنفر مرزا و سپهر عیس
و محمد جوکی بهادر و صبح یکشنبه بیست و پنجم شهر ذیحجه سنه ثمانین و ثمانمائة روز نوروز سلطانی در فشا در و من اعمال
بجمله حجت ایزدی پوشت الفاظ خاقان زمان و حروف شیرتاریخ وفات دوست و این در باغی نیز در تاریخ وفات
ادلفته اند

تاریخ

سلطان جهان پیر از آن شهر نور	در مقصد و مقاد و نه آمد بطهور	در مقصد و هفت شدن بنای شهر	در مقصد و پنجاه شدن از دار غور
------------------------------	-------------------------------	----------------------------	--------------------------------

ایضا

شاهزاده شاه قنقار و سلیمان	آنکه در پیشه شای زوی بهر شهر	در دفتر دین زمین بدی الحکومت	مانند تاریخ زاده در همه عالم
----------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

جامع مسجد جوینور

این مسجد تعمیر نموده سلطان ابراهیم شرفی است که در سنه به مقصد پنجاه و دو هجری بنای آن نهاده و تا هنوز که سال یکصد و دو صد
و شصت هجری است موجود است و تاریخ جایش مسجد جامع الشرفی است

مرزا النعمان کورگان

این شاهزاده سلطان ابن امیر تیمور صاحبقران است باو شای عالم و عادل بوده و در علم مرتبه عالی یافته خصوص در علم ریاضی
و قوفی تمام در گذشته چون النعمان مرزا بعلم هند سنه + یافت توان در هزاران مدرسه + درج جدید کورگانه
که مدار استخران قدیم بر کمال درخش جولای ۶۰ و دلیل واضح است و در عهد پدر خود چهل سال به استقلال
سلطنت سر قند و مادر النعمان که در زمان او از یک جریب زمین که چهار خرد محصول حاصل آن بود چهار دنگ غلوس
مال و خراج میگرفتند که بحساب در اجم نقره یک دنگ باشد بعد از وفات پدر از مادر النعمان لشکر بخراسان کشید و ملک
موروثی طلب میکرد و امیر زاوه علاء الدوله ابن مرزا ابایسنفر ابن شاه رخ با او مخالفت کرد و در حدود شراب سن اعمال
بدش حرب افتاد و النعمان یک نفر یافت و تمامی خراسان را منبخت نمود و هزار لشکر بی همراه داشت و در آن هجوم
خراسان خراب شد و شهر رمضان سنه اثنی و خمیس و ثمانمائة و قتیکه النعمان یک بضای خراسان مشغول بود و ابوالمختار
سر قند را محاصره کرد و در آن حال پسرش مرزا عبداللطیف را که در مصافات کن را با داده بود شیطان مخفی داد
و با پدر عاصی و باغی شد و در سنه ثلاثین و ثمانمائة از کورگان رانده و در شهر خراسان سنه

مات هشتم

هشتمند و پنجاه و سه برای سمرقند بیابان پدر و پسر و صاحب دست و اود عبد الطیف ظفر یافت و النعم بیگ بطرف ترکستان گشت
و عبد الطیف بر تخت سمرقند جلوس نمود و بعد چندی سمرقند را فتح بیگ بلزایل سمرقند شده در شهر رمضان سنه مذکور پیش
فرزند بی محایا در آمد آن بد بخت در اول پدر را مراعات داد که را نمود و خا شیطانی بر و غالب شد و دل او را بغل پدر
جوین کرد و ایند و بر لب آب سبوح که بر دهن سمرقند است آن بادشاه را بدست عباس نامی داد و عباس او را بقاص
خون پدر خود بدو جهنمادت رسانید و در الوفت النعم بیگ این بیت مای خواند بیت پدر کش یاد خانی را قضاید چه اگر
شاید نخرشش نه نباید ۴۰ عمر مرزا النعم بیگ پنجاه و هشت سال بوده از لفظ تاجیک ادب بر می آید و این رباعی نظم

در تاریخ وفات او دست ۴۰

تاریخ

۸۵۳	النعم بیگ آن شاه جم افتد ارا	که دین نبی را از او بود پشت	جو عباس کشتش به تیغ جفا
	شدش حرف تاریخ عباس		

از الفاظ عباس کشت تاریخ وفات او بر می آید و این قطعه که بطور نسیمه است نیز از آن حال خبر میدهد ۴۰

تاریخ

۸۵۳	شاه مغفور النعم بیگ علیه الرحمت	آنکه خود را بسوی کینفور رساند	راست در عاشر ماه رمضان گشت
	خلق را نام او بر سر آتش بخت		
	اگر کسی تو تاریخ دفنش ببیند		گوئی ای خیر از النعم بیگ نماند

اگر از عدد الفاظ النعم بیگ عدد لفظ و در منها کرده شود تاریخ بر آید ۴۰

مرزا عبد الطیف

ابن مرزا النعم بیگ است از پدر باغی شده ملک از دیگر فت و بعد از آن با اشاره او پدرش از دست عباس نامی گشته
چون هفت ماه و کسری برین بگذشت سیاق اجل انتقام خون پدر از پسر کشید یعنی بدست یکی از ملازم خود که
بابا سین نام داشت در دست دیشتم ربیع الاول سنه هشتصد و پنجاه و چهار بغل رسید و سرش را بریده
در پیشگاه طاق مدرس النعم بیگ که در بر است است او ستمند خوانند و تاریخ او گفته اند

تاریخ

۸۵۴	بابا سین گفت شب جمعه اشر نیز جانم قتل اوست که بابا سین		
-----	--	--	--

سلطان علاء الدین

پسر محمد شاه بن ناصر بدخان بن نصر خان است بعد وفات پدر خود در سنه هشتصد و چهل و نه هجری بر تخت دینی نشست و
بهلول لودی و دیگر امرا آمده بهت کردند و این سلطان خود از پدر بیم است ترخسان نزد عاجز تر بود این مثل که زبان
ز دعوام الناس این دیار است که دو پای شاه عالم از دلی تا یالم در باب اوست و حمام خان نام و ز بر او و تاریخ
جلوس اوست ۴۰

تاریخ

۸۵۴	سلطان علاء الدین در وقت سجد	بر سر بهادناج از زور حمام	گفتم که ز سال او چو یکم یافت
	افزود که تاریخ و شاه اسلام		

در سنه هشتصد و پنجاه و پنج هجری بهلول لودی بهادرش جمید خان لشکری بر کشید و دلی را تصرف کرد و در ملحق

علامه الدین بطرف برادر زنته بران ملک قانع ماند و در سنه هشتصد و هشتاد و سه در بدوان در گذشت در زمان او تمام هندوستان طوایف الملوک بود در دکن و گجرات و مالوه و جوخور و بنگاله بادشاهان صاحب سکه بودند در سلطنت او در پهلوی هفت سال و دو ماه و سه یوم نام مادرش جهان آرا بیگم بود +

مولانا الحاق

وطن اصلی ادا و پست و خلیفه و شیر و زاده سید صدر الدین راجو قانع است در سنه هشتصد و هشتاد و سه در گذشت در زمان پور در محسن خانه خور و خون گشت تارنخ دفاتش محمد دم الشحان بانه اند +

۸۶۰

سلطان بابر بهادر

ابن مرزا بلسفر این مرزا شاه رخ است سلطنت هرات بدو تعلق داشت و بعد قتل کردن برادر خود سلطان محمد را در سنه هشتصد و پنجاه و پنج بادشاه عراق و خراسان شد در اوایل سنه ستمین و ثمانیه در آخر دولت بابر بهادر و در زمانه در غایت محاسن و در حوالی برج ثور که خانه بیشتر طالع بابر مرزا بود سطح میگشت و اولیای دولت او از منجی یقینات هراسان شدند تا آنکه در صبح سه شنبه بیست و پنجم برج الثانی سنه احدى و ستمین و ثمانیه سلطان بابر در مشهد فوت کرد ایام حکومت او هفت سال بود و غزنی در تاریخ دفاتش این قطعه گفته +

تاریخ

شاه بابر شمس که از عدلش عدل نوشته و ان بیری پانچ بود در پنج و در سخا و کرم گشت تاریخ فوت او راجع و مولانا شرف الدین عبدالقادر برادر صاحب مطلع السعدین در تاریخ او گفته +

۸۶۱

تاریخ

آفتاب ملک بابر خانی نامان کی چنان خورشید بهمان نور در برج الثانی و فصل بهار لاله در ساغر زخون دل پر آب چرخ را گفتم جلوه گاه شد دیده با از انکسار من پرده است این چال است و چنانچه گفت موت سلطان موبد بابر بهادر است

۸۶۱

این غزل نمونه از ادوات طبع فیاض کن بابر بهادر است +

غزل

در دور ماند که سوادان کی است فی است	این سلطنت که یاد گذشتش باقیم	دار انداختن بر گزین کاوش ای کی است
دانی کمان سحر جی دانا بهر پر است	که گوشه های دود و غلج در پر است	دارد زلفت او دل زنا را بند ما	سودای کفر و کافری در هر دروا
بابر بهادر ناله زار است بگوش بابر		جنون شایسته که بلی در پر است	

خواجہ شمس الدین محمد کوسوے جامی

از اولاد کبار و اخفاء بزرگوار شیخ الاسلام احمد الحامی است و در سنه پنج که میگویند بهمان خرقه است که اندیش ابو سعید ابوالخیر قوی از دور گریبان او وصله از پیر این رسول موجود است از میان همه اولاد و بنجائان رسیدن ثونی یوم السبت السادس والعشرون من جمادی الاول سنه ثلث و سیمین و ثمانیه و قبری در حوالی مسجد جامع هرات است نزد یک بزرگوار فقیه ابو نعیم مرغزی و در تاریخ وفات وی گفته اند +

تاریخ

شیخ اکمل که بود | ابوالخیر و ابوالخیر قوی | خواجہ شمس الدین محمد کز عیش | آسمان پوشید دلی بنگون

ساخت جادو راحت قدس بندهم	خیز ز دوازده امکان بردن	چرخ دهن یکپایه قدس بندهم	سالی ملوکین پسران پسران
--------------------------	-------------------------	--------------------------	-------------------------

میر حبیب الله

از احفاد سید نعمت الله ولی بود و در دکن اقامت داشت سلطان هایلون ثانی بهمنی او را در اوایل سلطنت خود مجبور ساخت و بعد از آن مردمان سلطان او را در سینه هشتصد و شصت و سه قتل نمودند سید طاهر در تاریخ وفات او گفته +

تاریخ

ریشیان شهادت یافت در بند	حبیب الله غازی طالب شاه	روان طاهری محبت تاریخ	برآمد روح پاک نعمت الله
--------------------------	-------------------------	-----------------------	-------------------------

سلطان هایلون شاه تاسیس

از سلاطین بهمن شاهان است که در ولایت دکن سلطنت نموده اند اول ایشان سلطان علاء الدین کاکوه بهمنی است که در زمان سلطان محمد تغلق باده شاه دلی در سینه هشتصد و چهل و هشت هجری بوجوب بشارت شیخ نظام الدین دلیاو در دکن علم شاهی افرشته و ستولی گشته و اولادش تا مدت دراز در آن دیار سلطنت نموده و سلطان هایلون شاه یازدهم باده شاه از اولاد اوست بعد وفات پدر خود که سلطان علاء الدین ثانی نام داشت در سینه هشتصد و شصت و دو هجری بخت سلطنت در دکن نشست اگر چه در مردانگی موهوب بود اما در آزار مردمان بی باک چنانچه بسبب ظلم او را سلطان هایلون شاه ظالم می گفتند و بتدبیر چکارش بجای انجامید که دست قعدی بیعیال فرزندان مردم دراز میکرد و میفرمود تا عروس را از میان راه گرفته بجرم سرای دی می بردند و پس از آنکه بکارت بخانه او میفرستادند و بی اختیار او را بکلیه اتفاق کرده بودند و با ستراحت مشغول بود که بنشیند یک چوب کارش را با خنجر رسانید اینو آتش بنارین بست و ششم ماه و بیست و سه سال هشتصد و شصت و پنج بوقوع آمده مدت سلطنت او سه سال و سه ماه و شش روز و نیم این قطعه در تاریخ فوت او گفته +

تاریخ

هایلون مردود در خوش گفت	تعالم الله زری مرگ هایلون	جهان پر ذوق شد تاریخ گزین	هم از ذوق جهان آری برین
-------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------

شیخ آذری

عارفی مجرب و محقق عالی بهمت بود و بکار دینا کم التفات نمودی و علی الدوام طالب صحبت اهل الله بودی چهل سال بر سجاده طاعت بنقر و قناعت روزگار گذرانیده معاصر سلطان محمد بالیسفر بود و در زمان سلطان احمد شاه بهمنی که بنم باده شاه از سلاطین بهمن شاهان است از ایران بسیر نموده بود و در دکن با سلطان ملازمت حاصل نموده اتفاقاً سلطان در آن ایام شهر بید را بنیاد میکرد و دارالاماره در کمال شکوه طرح انداخت که آن در سینه هشتصد و سی و شش هجری با تمام رسیده شعری پای تخت کتایه عمارت بنظم آوردند شیخ آذری هم چند بیت موزون ساخت از آن جمله است این دو بیت +

ایات

چند نفری که ز فطر غفلت	آسمان بار از سده این گاه است	آسمان بهمن توان گفت که ترک و است	سلطان جهان احمد شاه است
بعد از آن آذری از بهمن مراجعت نموده و در سینه هشتصد و شصت و شش و نیم هجری در سفر این اثر			

توالتی خراسان وفات کرد و در اقصایست بسیار است از آنکه کتاب جواهر الاسرار است مشتمل بر چندین علوم و تاریخ و خوش فاجه
او حد مستولی میفرماید +

تاریخ

۸۶۶

درینا آفری شیخ زمانه که صباح میانش گشت بیخو | چو اذنانی خود بود در شعر | انان تاریخ خوش گشت خرد
و سلطان احمد شاه مذکور بعد از سلطان فیروز شاه بهمنی که برادر او بود سلطنت دکن رسیده بود و بعد حکومت دوازده
سال و نه ماه و هشت و چهار روز بتاریخ پنجم ماه رجب سال هشتصد و سی و هشت هجری فوت کرد و سلطان احمد شاه گجراتی
ساحر او بود +

مولانا طوطی

در زمان دولت ابوالقاسم بابر سلطان از جمیع خوش طبعان و نکته پردازان میرسیت در چنینکه و ولع این جهان پر نزل میکرد
جست خود همیشه گفته این بیت آزان جمله است **دست آن شد که دل از دامن پوس باز برد** + طوطی روح زبیداد
فغس باز برد + و در تذکره دولت شاهی آمده که رفاتش در دار السلطنت هرات در حدود سنه سبع و ستین
و ثمانه و ثویع پیوسته دامیر علی شیر تاریخ فوت او را از لفظ خروس بر آورده که عددش هشتصد و شصت و شش
نیش و چنانچه از قطعه مستفاد میگردد +

تاریخ

۸۶۶

قصی زبان طوطی شاعران | که بودش زیر کمانی عروس | چو طوطی برفت این طیر بود | که تاریخ شد فوت او را خروص

خواجہ سالار

خلیفه و هم دام مولانا اسحاق بود پیش از آنکه شرف اندوز خدمت مولانا اسحاق گردد همیشه سپاهگیری اختیار کرده
و در لبس اهل دنیا میگذرانید و در سال هشتصد و شصت و هفت در گذشت و در سو او سه پسر و در باغ خود دفون
شد عزیز تاریخ خوش سالار صف ابرار و سالار صاحب اسرار یافته +

جهان شاه ابن قمر ایوسف ترکمان

بادشاهی قاهر و صاحب دولت بود لیکن مردی نانا اعتماد و بد فحوی بوده و شاه رخ سلطان در سنه تسع و ثلاثین ثمانه
حکومت آذربایجان بدو داده اما بعد از واقعه شاه رخ سلطان و نکبت مرزا ابیستمر بر عراقین و آذربایجان
و اکثر ایران زمین تسلط یافت و عراقین را از تصرف اولاد شاه رخ میران آورد و سی و پنج سال با استقلال
حکومت کرد و و ترا که بعد او مسلط شدند و جباری قهاری او مرتبه عالی یافت و فضلا بر آنند که در روزگار اسلام
از و بزرگتر اند و تر با و شاهی ظاهر شد و اسلام را ضعیف داشتی و بر فسق و فجور اقدام نمودی و در شهر سنه احد
و ستین و ثمانه بعد از واقعه بابر بهادر میل خراسان و سمرقند و با امیرزاده ابراهیم بن سلطان علاءالدوله
و بر سرین شهر سمرقند با و محاصرت داد و ظفر یافت و اکثر اهل الش جغتایست جهان شاه بقتل رسیدند و جهان
شاه هرات را نیز منیر سافیه قریب هشت ماه در دیار خراسان حکومت کرد و در آن حال ابوالقاسم سلطان از
از خطه مرد شاهان خرد که کرده لشکر بجانب سیراباد کشید و از لشکر ترابا که اقامت حاصل ساخته و اکثر مردان کار

و سرداران نامی جهان شاه را بقتل رسانید و جهان شاه منکوب و مخدول شده از بهرات آبنگ عراق و آذربایجان نمود و
بعضی در شاه سلطان ابوسعید کورکان ابن سلطان محمد صلح کرده بازگشت چون جهان شاه مخدول بجز قین رسید و نهایت
او در دلمه کمر شد و از غایت حرص و غلبت قلب با ولد خود پربداغ و دشمنی ظاهر ساخت او را شیراز گنجینه و بغداد
رفت جهان شاه بر قصد فرزند عزیزیت بغداد کرد و یک و نیم سال بغداد را محاصره نمود تا آنکه بسبب استداد محاصره و در
بغداد قحط خاست و ماکولات و ذخایر اهل شهر و قلعه تمام شدند پربداغ عاجز شده بصلح راضی شد و در انشای صلح
محمدی که ولد جهان شاه بود از خلاصی پربداغ و تسلط او دیگر باده اندیشه مند شد و پدر را بران آورد و تا بر قتل پربداغ
راضی شد چنانچه چهار پیشین و وزیر شنبه چهارم ذی قعدة سنه احدى و سبعین و ثمانه آن بدبخت باطنی از امرای
جهان شاه بشهر بغداد دعوت کرده بر او خود را شنید کرد بعد از آن جهان شاه از غایت حرص و طمع بیدار بگری که مستقر باد و بعد
امیر کبیر ابوالفضل حسن بیگ بود نموده لشکر بدان دیار کشید و در حدود دیار بکر با امیر حسن بیگ مصاف کرده با اکثر
از فرزندان و امرای بقتل رسید و از دوران فرایوسف و دولت برآمد و زمان دولت ترا که بسرا آمد این واقع
بنامیخ دو از و هم شهر ریح انشای سنه اثنی و سبعین و ثمانه دست داده چنانچه یکی از شعری زمان در تاریخ آن
واقع این قطعه در سلك نظم کشید :-

تاریخ

۱۶۲

اردوی هالون جهان شاه توپان | با آنهم سباب زبردستی نشین | اتانی عشر از شهر ریح انشای | ویران تاریخ حسن بیگ است
و جهان شاه هفتاد سال عمر یافت سیزده سال بر نیابت شاهرج باور با بجان سلطنت نمود و بعد از ولایت و دو سال در
عراقین و فارس تا بهر مذبذبتال بادشاهی راند :-

احوال بادشاهان مالوه

ولایت مالوه از هنگام سلطان غیاث الدین ملین تا زمان سلطان محمد ابن فیروز شاه در تصرف بادشاهان دہلی بود
بعد از وی چون مملکت دہلی متخری و تقسیم یافت حکام اندیا حکم لوک طوالت پیدا کردند و ولاد و خان غوری که از قبل
سلطان محمد بجا حکومت آن ولایت رفته دوم استقلال از دلا و دولت حکام مالوه از اطاعت بادشاهان دہلی بیرون رفته
چنانچه باز ده تن تا زمان دولت اکبر شاه حکومت کرده اند آورده اند که سلطان محمد بن فیروز شاه جمعی را که در ایام تصرف و سیر
بوی هم تنگ و همتان بودند و آئین و قار و جمعیت در زبده بعد از آنکه سلطنت دمی جمعیت و قرار آنجا رسید هر یک را و عاقل
کرده مملکتی بخشید از آن جمله دلا و در خان غوری را در سمنست و ثمانه حکومت مالوه از زمان داشت و وی بی خبر وی
باز وی الوالیت را چنان در مضط آورده که مغلیه از بهر دو طرف دست تصرف در سمنست کشیدند و سکنه آن ولایت
بنایت آرام گیر شدند چون سلطان محمد وفات یافت سلسله اطعام و ایقام مملکت پسند انتطاع پذیرفت و نوک طوالت
هم رسیدند و نوک بادشاهی گم شدند دلا و در خان نیز از سر اطاعت والی دہلی سبب شدند و دوم استقلال زده سال با حکام گم شدند
و در سمنست و ثمانه و ولایت جات سپرد ایام حکومت او سه سال بود بعد از وی پسرش و ایخان خود را سلطان جات
عقب ساخته خطبه و سکه بنام خود کرد هنوز از مملکت و اساس دولت استقلال پذیرفته بود که سلطان مظفر گجراتی
سامان لشکر نموده روی تخریب الوالیت نهاد و سلطان جات را در ایل سمنست و ثمانه با تنگ جنگ از قتل

و بار بر آمد با یکدیگر در او نهند آخر سلطان هوشنگ تاب مقاومت در خود ندیده و امان حبه پیش سلطان مظفر آمد و وی او را با امرای وی بند کرده بکجرات آورد و برادر خود تفرخان را با لشکر ابنوه در قلعه و بارگذاشته لنگ و فیروز می مراجعت نمود بعد از آنکه سلطان مظفر بکجرات رسید لشکر مالوه بجا شده نصرت خان را از دهار بدر کردند و در قلعه ماند و موسیخان را که ابن عم سلطان هوشنگ بود بسر داری برداشته بعد وصول اینخبر بکجرات مظفر شاه بعد از یک سال هوشنگ شاه را از مجلس بر آورده و عهد گرفته در سنده امدی و عشر د ثمانه شاهزاده احمد شاه را بکو ملک اورخصت فرموده احمد شاه د هار و نوای آنرا از دست امر انداز بر آورده تفویض او نمود بعد از آن سلطان هوشنگ ماند و رانیز از دست موسیخان بر آورده ملک معینت را که ابن عم او بود ملک الشرقی خطاب داده امر وزارت بوی مفضل فرمود و چون سلطان مظفر فوت کرد پسرش سلطان احمد شاه ببادشاهی رسید چند بار سلطان هوشنگ با راده نسیج کجرات رفته و پشیمان شده باز آمد و بیست و شش و عشرین و ثمانه سلطان هوشنگ انار نجابت و کار دانی بر حسین ملک محمود پسر ملک معینت واضح و لایح دیده وی را محمود خان خطاب داد و باید در درمات ملکی شریک ساخت بعد از این سلطان احمد کجراتی نیز چند مرتبه بر مالوه تاخت آورده و با سلطان هوشنگ جنگ نموده و سلطان هوشنگ شاه در سنده ثمان و ثلثین و ثمانه فوت کرد و تا پنج رحلت او از عیارت آه هوشنگ شاه نماند استخراج می یابد مدت سلطنت او سی سال بود بعد از وی پسرش غزنی خان خود را احمد شاه لقب ساخته در عیش و طرب میگذاشت و دوبال کار او آن شد که خون برادر محبوب را ناهنجاری ریخت و بعضی را میل در چشم کشید و دلهای مردم از او نفرت گرفت و محمود خان نیز از او برگشت و هوای سلطنت که در سر داشت قویتر ساخته جوای و وقت فرصت شد تا آنکه او را در شراب زهر دادند مدت سلطنت او نه و چند روز بود و محمود خان ببادشاهی مالوه رسید و خا

سلطان محمود شاه بی بادشاه مالوه

پسر خانجمن حلی است پیش از آنکه بر پایه ملکی سلطنت محمود نماید در سلسله امرای اعظم سلطان هوشنگ شاه بادشاه مالوه بود بعد وفات هوشنگ شاه که در سنده بنصب وی و هشت بوقوع پوخته پسرش محمد شاه نه ماه و چند روز حکومت نموده مسموم شد بعد از سلطنت محمود خان رسید او بر در سنده بخت و نهم شوال سنه تسع و ثلثین و ثمانه با تصواب خانجمن و صلاح دید محمود خان بر تخت سلطنت مالوه جلوس نمود خود را سلطان محمود خلیع ملقب ساخته پدر خود را خطاب اعظم هالیون ارزانی داشت گویند که در زمان سلطنت هوشنگ شاه شیخ الاسلام جابله خلیفه شاه را جو قال که همیشه در ویرانه دیابان ماندی بقصد زیارت حرمین بر میند که دار السلطنت مالوه است گذر کرد محمود خان که همیشه آرزوی سلطنت در دل داشت بملازم شیخ رفت و بسیار نیاز مندی و فروتنی کرد و از اتفاقات همان است طعام در میان آمد و شیخ از روی کرم چهار لقمه بیانی در دهن محمود خان انداخت گفت بادشاهی مالوه تا سه فرزند دیگر تراست و عاقبت چنان شد که آن بزرگ فرموده بود و الله اعلم بالصواب بالجملة چون سلطان محمود شاه مالوه مالوه شد تمامی ولایت مالوه و اکثری از بلاد و قلاع شخر ساخت و او را مسجد باله که از خلفا بنی عباسی است منشور سلطنت و خلعت خلافت از مصر فرستاد و سلطان در سنده ثلث و اربعین و ثمانه در اتمام عمارت مقبره سلطان هوشنگ و مسجد جامع هوشنگ غنای که غریب در دانه راه دوری واقع است و دعوت وی بگنبد و مسجد و مشتاو

استوانہ دار و شہر و ع نمود در اندک مدت با تمام سپاہ و در آخر سن شصت و نهم و ثمانیۃ بر سلطان محمود شترانی ولی جوینور
 رفت جنگ کرد و اکثر بلاد اطراف جوینور بغارت داد و آخر بصلح فرار داده مراجعت نمود و در سنہ حسن خمین و ثمانیۃ متوجہ
 تسخیر گجرات شد و در انثناء راہ خبر آمد کہ سلطان احمد گجراتی فوت کرد و سلطان قطب الدین پسر او بر تخت نشست پیر
 متواتر بجوالی احمد آباد گجرات رسید سلطان قطب الدین صفوت آراستہ رو بہیدان رزم آورد و لشکر مالوہ را بر ایشان
 ساخت و سلطان محمود بطرف ماند و معاودت نمود و در سنہ احدى و سبعین و ثمانیۃ با والی دکن یعنی سلطان محمد شاہ بہمنی
 صلح نمود و در بہمن سال حکم کرد کہ مدارجی سببان دفتر تبارخ نغمہ و بجای تبارخ نغمہ نغمہ بنویسند و سلطان محمود
 از سلطنت سی و چار سال بسن شصت و ہشت سالگی تبارخ نغمہ فوت ہم ذی قعدہ سنہ ہشتصد و ہفتاد و دو فوت کرد و در کتب
 در تبارخ و فاش گفتہ :

تاریخ

شاہ خلی نہاد سلطان محمود	از دارنفا بجلد چون رہ پیوہ	تاریخ وفات حضرت سلطان	از باب ہشت عدل بابی ہشتصد و ۸۶۲
--------------------------	----------------------------	-----------------------	---------------------------------

بعد از سلطان محمود شاہ پسرش غیاث الدین خلجی سی و نہ سال سلطنت نمود بعد از وی ولد او سلطان ناصر الدین سلجوق
 بادشاہ مالوہ شد و یازدہ سال و چار ماہ حکومت نمود و بعد از او سلطان محمود ثانی ببادشاہی رسید اما در سنہ ہشتصد و
 و ہفت سلطان بہادر گجراتی مالوہ را گرفتہ منصرف شد و سلطان محمود را در محراب کبکشت :

سلطان ابوسعید مرزا

ابن سلطان محمد مرزا میرانشاہ ابن امیر تیمور صاحب قرآن بود و ولادت او در سنہ ہشتصد و سی و ہجرت آمدہ و پیوستہ ہمراہ مرزا
 النغ بیگ ابن مرزا شہر رخ می بود چون مرزا النغ بیگ در ماہ رمضان سنہ ہشتصد و پنجاہ و سہ ہجری از دست مرزا
 عبداللطیف کہ پسر او بود بقتل رسید و مرزا عبداللطیف نیز بعد از ہفت ماہ از دست لشکران مقتول شد ابوسعید
 مرزا با دادا ابوالخیر از بک در سنہ ہشتصد و پنجاہ و چار بر مرزا عبدالداہ ابن مرزا ابراہیم ابن مرزا شہر رخ کہ بعد گشتہ
 بشدن مرزا عبداللطیف بر تخت سمرقند نشست بود غالب آمدہ و او را بقتل رسانیدہ در سن بست و پنج سالگی ببال
 ہشتصد و پنجاہ و پنج بر سر بر سلطنت سمرقند جلوس فرمود و ہشت سال بر فاقہیت در سمرقند و ماورالنہر و ترکستان
 سلطنت نمود و شاہزادہ اولیس را کہ از احفاد بالقرابہا در بود و عمر زادہ ابوالغازی سلطان حسین بہادر است بدست آورد
 شہید کرد بعد از ان بر فاقہیت بر تخت سمرقند نشست و بعد از واقعہ بابر سلطان ابن مرزا باب فرطیع بر ملک خراسان
 نمودہ بدان جانب متوجہ گشت و در سنہ احدى و بیستین و ثمانیۃ ہرات را گرفت و گوہر شہر و دیگر مرا کہ کہ بانوی مرزا
 شہر رخ بود بہمت نسکین فتنہ و فساد مملکت کہ از دہلوری رسید بمرایستی فرستاد و مدت ہنزوہ سال افرینندہ
 و کشور کشائی اشتغال داشت چنانچہ ترکستان و ماورالنہر و بدخشان و غرغنی و کابل و قندہار و دہرہ و بدخستان
 و پارہ از عراق و خراسان در تحت تصرف خود آوردہ و استقلال تمام پیدا کردہ بود چون در سنہ ہشتصد و ہفتاد
 و دو ہجری مرزا جہان شاہ ابن قراہست ترکمان کہ حاکم آذربایجان بود بدفع حسن بیگ کہ او را اودن حسن
 گویند بدیار بکیر رفت و گشتہ شد سلطان ابوسعید از خراسان بقصد تسخیر آذربایجان کہ بعد فوت جہان شاہ مقتدر
 اودن حسن آمدہ بود ہر دو لشکر کشید و در قراباغ آمدہ و شلاق نمودہ و ان حسن ہر چند عاجز نہ بود و از صلح و راز

تاریخ

قبول نفرمود و ناچار اودن حسن راه های آمد و بعد غله سد و گردانید و ما در میکه شیردان شاه لشکر و لغیر خلیسار بن سلطان خلیل
 والی شیردان طریق مصافقت می نمود جزو خراسان از عمر خوراک و غلت چند پامرفه الحال بودند و چون شیردان
 بنابر تهدید و وعید حسن بیگ لوی مخالفت برافراخت موجب میرانی آن لشکر گردید چنانکه چهارده شبانه روز سپهان
 خاصه سلطان جو بنافتنند و از کثرت محط لشکر سلطان ابوسعید بریشان گشت قنار او در همان ایام در شب چهاردهم او به
 خوف واقع شد و تمامی جرم ماه در برج دلو بوقعه راس سیاه شد و سلطان اذان و اقامه مرا سیمه بیشتر گردید و بنابر
 بخت و در ماه رجب سال هشتصد و هفتاد و سه هجری بقدر برانزوی سلطان ابوسعید بدست مردم اودن حسن اسیر
 و بقتل رسید چنانکه این تاریخ اذان مطلب خبر می دهد

تاریخ

تغییر چنانکه سلطان ابوسعید	او کس بدان که میرشاده ماه	بشیردان چوپنه بردماند بر لب آب	بمیرانی که نه انجا مقام نه راه است
گذشته بود ز راه جنگ و شمشیر	قدر نوشت که کشتن ز ملک کاه	لطیفه البیت عجایت که لشکر او را	اودن حسن و تاریخ شیردان

و قتل سلطان ابوسعید انگونه است که چون اودن حسن سه روز بعد اسیر شدن سلطان را برزایا و کار محمد ابن سلطان محمد مرزا
 این مرزا ابالیغفر که همراه بود داد او سلطان را بهانه قصاص گوهرشاد و یکم بنابر بخت نجم رجب بقتل رسانید و
 مولانا جمال الدین محمود و دانی در مدح آن سلطان قطعه فرموده اند و در تاسخ نیست

تاریخ

سلطان ابوسعید که در فرزند	چشم سپهر بر جوانی چو او ندید	الحق چگونه گشته گشتی که گشته بود	تاریخ سال قتل سلطان ابوسعید
---------------------------	------------------------------	----------------------------------	-----------------------------

مرگ محمد سلطان ابوسعید چهل و سه سال بود و ایام سلطنت هجده سال یکماه و یکروز بعد از وی سلطنت در برادران تقسیم
 یافت بادشاهی نه قند میرزا احمد و اند جان مرزا عمر شیخ و خراسان و هرات و غیره بدست ابوالغازی سلطان حسین مرزا

مرزا یادگار محمد

این مرزا محمد بن مرزا ابالیغفر بن مرزا شاه رخ بن امیر تیمور رضا جعفران بعد از وفات جد خود یعنی مرزا ابالیغفر حاکم خراسان گردید
 و با مرزا سلطان حسین با تیرا محاربه داشت تا آنکه مرزا سلطان حسین بشب چهارشنبه بدست هفتم صفر سنه هشتصد و هشتاد و پنج
 المیلغار محوود بر دی شب خون آورد و عا در القتل رسانیده متصرف خراسان شد پس از و نسل مرزا شاه رخ منقطع گردید و مولانا
 کمال الدین محمد الواسع در تاریخ شهادتش گفته

تاریخ

شده صفر شصت و هفتم	از سال شهادتش هجری
--------------------	--------------------

ذکر شهر قنوج

این شهر از شهرهای قدیم هندوستان است آبادنوده راجه سورج که معاصر ستم و گمان بود و در زمان دولت راجه مالدیو که
 شش بشانند و هم پشت بر راجه سورج میرسد شهر قنوج بان عظمت رسیده بود که سی هزار دکان متبول فردشان و قلعو بزرگ
 پنجه داشت اما درین زمان که سنه هزار و دصد و پنجاه و نه هجری است ویران افتاده است و مردمان کمتر اند و قلعو بالکل
 معاصر شده اما پنجه چار و نه باقی سنگین و مساجد استاده اند و ذکر عمارت و تاریخ آن در سوره خود کرده خواهد شد

مجلس ذکر سلاطین دکن

اول کسی که از سلاطین دکن بر ولاست دکن مستولی گردید سلطان علاء الدین خلجی بود و در دکن صد و شصت قلعہ بود که هر یک را بمهر تقوی بقلعہ قلعہ سمانی اخراجت و در لوگر که عبارت از دولت آباد باشد با مصافات و دیگر برگزانت تازان سلطان غیاث الدین خلجی تعلق بسلاطین دکن داشته چون سلطنت دکنی را پیش محمد تغلق شاه رسید قلعہ خان را بصوبہ داری دولت آباد مقرر کرد شخصی بنام حسن که بزبانی کانکوه نامی او را بنسارت سلطنت داده بود به همراه او بدکن رفت در اینجا ستاره طالع او در خشمیدن گرفت تا آنکه لشکریان او را بر داری خود گردیدند و بعد از چند اوقات ساعت یک مقرر کرده روز جمعه بستی چهارم ربیع الآخر سنه هفتصد و چهل و هشت هجری تاج سلطانی بر سر او نهادند و چون آن برین بنسارت سلطنت بدو داده بود لند او خود را ملقب به سلطان علاء الدین حسن کانکوه بهمنی ساخت و سکه و خطبه بنام خود کرد و شهر گلبرگ را با حسن آباد موسوم ساخته و در السلطنت خود نمود و بسیاری از ملک دکن در تصرف خود آورد بعد سلطنت یازده سال و ده ماه و بنارنج غره ربیع الاول سنه هفتصد و پنجاه و نه فوت کرد و اولادش ناصرت دراز بجاکومت و دارائی اندازد بر آسمان می سودند و ازین جماعت بعضی در شهر گلبرگ و برخی در شهر میر و جمعی در احمد نگر و چندین در تلنگ و قومی در برابر ملو از م امور حکومت پرداخته اند بالجملة بعد سلطان علاء الدین پیشش سلطان محمد شاه بهمنی بر تخت نشست و بعد سلطنت هفتده سال و چند ماه و بنارنج غره و نیم ذیقعد سنه هفتصد و هفتاد و شش وفات یافت بعد از و پیشش سلطان مجاهد شاه بهمنی بر سر میر فرمانداری جلوس نمود و بعد سلطنت سی سال و چند روز و هفتصد و پنجاه سنه هفتصد و هفتاد و نه هجری از دست داد و دغان که غم او بود کشته شد و داد و دغان ملقب به داد و شاه گشته افسر سلطانی بر سر خود نهاد از بعد از وی پنج روز بستی یکم محرم سنه هفتصد و هشتاد و هجری او نیز کشته شد بعد از و سلطان محمود پیشش سلطان علاء الدین را بر تخت نشاندند و بعد از اوست نوزده سال و شش ماه بستی یکم رجب سنه هفتصد و نود و نه هجری فوت کرد و روز دیگر ملک سیف الدین غوری که وزیر او بود بمهر یکصد و هفت ساله رحلت نمود بعد از و سلطان محمود پیشش سلطان غیاث الدین بهمنی یک ماه بستی و پنج روز سلطنت نموده محول و محبوس شد و برادرش سلطان شمس الدین بهمنی را بر تخت نشاندند او را نیز بعد از پنج ماه و هفت روز و بنارنج بستی و سوم ماه صفر سنه هفتصد و هجری کور ساخته مقید نمودند بعد از و سلطان فیروز شاه روز افزون بهمنی پس سلطان داد و شاه بر تخت نشست و بعد سلطنت بستی و پنج سال و هفت ماه و پانزده روز شد ابد که در ماه شوال سنه هشتصد و بستی و پنج هجری بجوار رحلت ایندوی پیوست بعد از و برادرش سلطان احمد شاه بهمنی افسر سلطانی بر سر نهاد احمد آباد در بنا نموده اوست بجاکومت دو نوزده سال و نه ماه و چند روز و بنارنج بستی و هشتصد و سی و هشت هجری فوت کرد بعد از و پیشش سلطان علاء الدین بهمنی در احمد آباد بر تخت سلطانی نشست و بعد سلطنت بستی و سه سال و ده ماه و پانزده روز در ماه جمادی الاول سنه هشتصد و شصت و دو هجری رحلت نمود بعد از و پیشش سلطان اهلایون شاه ظالم بر تخت نشست و نیز از االی نشست و بنارنج بستی و هشتصد و سی و هشت سنه هشتصد و شصت و پنج فوت کرد و بنارنج وفات او باقی ازین مرقوم شد بعد از و پیشش سلطان نظام شاه بهمنی بر تخت سلطانی بر تخت نشست و بعد سلطنت و سه سال قدری کم سیزده و نیم ذیقعد سنه هشتصد و شصت و هفت وفات یافت بعد از و برادرش سلطان محمد شاه بهمنی بر سر میر فرمانداری نشست و نیز بعد ازین خواهر

این دولت را از آن گزند چه کلمه عثمانیه موافق تاریخ است اما در ششصد و هشتاد و نه خطبه با هم ادغام شده اطلاق سلطنت بر وی کردند
و کار او در روز بروز بالا گرفت و بزرگ فتوحات موفور دست داده بر بسیاری از ولایات استیلا یافت چون سی و هشت سال حکومت
نمود و به قصد ولایت و هفت هجری فوت گشته و در قبه برسان دفن گردید بعد از وی اورخان بن عثمان برآمد پدرش
شهر و نیک را که از مضطرب مداین روم است در سنه احدى و ثلثین و سبعمایه مگرشت و با تمام سیلیمان با دوشاه ولد رشید
کلی بوی منکر گردید اما در حین فتح بلاد در تسع و خمین و سبعمایه قتل آمده اورخان نیز بعد از وی در سنه شصت و سبعمایه
درگذشت بقصری صاحب شریع خصوص الحکم و مزارع الاموری در زمان دولت وی بوده بعد از اورخان سلطان
با دوشاه گردید او را خواند کار خواندند و او ابتدای سببی لکد شاهین و قایمی ارنوس بیگ او را در احدى و شصت
سبعمایه گرفت و بصواب دید قراخلیل غلامان کسب را ملازم ساخت یکجوری نام نهاد و کلاه زرد و زی چند یافته بر
الیشان گذاشت و از آن زمان اسکوت در میان ایشان پیدا شد و او بتدریج بسیاری از شهرهای روم را مفتوح گشت
و در سنه احدى و تسعین و سبعمایه بجنگ لار فرنگ رفته غالب آمد و پس از آن بر سر تلی استاده نظاره اطراف
میکرد که ناگاه یکی از کفار که مجروح بود افتاد و خیزان متوجه وی گردید چون نزدیک رسید تیغ بوی حواله نموده قتل
رسانید از سلطان مراد دو پسران مانده بودند یکی یعقوب و دیگری بایزید امرای دولت و اعیان مملکت یعقوب
را اهلای که ساخته بایزید را با دوشاهی برداشتند و او را ایلدرم بایزید میگفتند او بغایت غیور و قهار و شکر و جبار بود در
به قصد و نود و ده هجری استبول که آنرا قسطنطین نیز میگویند محاصره کرد چون شنید که سلاطین فرنگ جمع شده بدفع و جنگ
اومی آیند فتح اراده کرده با ده هزار سوار که همراه داشت بکشتن ایشان راست جلالت برافراخت و فتح یافت و
مردم کفار بقول صحیح و درست هزار بودند و بسیاری از ایشان بقید اسیری گرفتار گردیدند انقضه ایلدرم بایزید از آن
فتح بلند آوازه شده از کمال غرور بنابر حمایت سلطان احمد جلایر و قرا یوسف با امیر تیمور تنازع کرده معامله بمقتضای
چنانچه در آخر سنه هشتصد و چهارمین الحانین صف کارزار راست شده بایزید دست مردم امیر تیمور مقید گردید و
امیر تیمور مراحم خسروانه را شامل حال وی گردانیده اراده داشت که وی را مطلق العنان سازد که در فلال احوال
غیرت غلو آورده برض خناق و ضیق النفس در هشتصد و پنج وفات یافت تاریخ فوت او ست فوت ایلدرم بایزید او را شش
پسران بوده اند از طغرل که در جنگ مذکور ناپدید شد بهمان نام اصله او مصطفی بود و سلیمان و سلطان محمد و موسی
و قاسم بعد وفات بایزید پسرش سلطان سلیمان را بر دم اتلی برده بسلطنت نشاندند و سلطان محمد با کسمیه رفت
و موسی که در خدمت پدر مقید گردیده بود از مجلس امیر تیمور خلاصی جست نعلش و الد خود را بر سر برده بسلطنت نشست
و سلیمان با دوشاه موفور قصد وی کرده و موسی به بلاد فرنگ گریخت و در آن کس بسیاری بر سر او جمع آمده بجانب
سلیمان در حرکت ماند و در وقتیکه سلیمان در حمام بود غافل بدان شهر درآمد سلیمان فی الفور از حمام برآمده راه قرار پیش
گرفت قضا را گذریش بر روی افتاد و مردم آن موضع دیر اقیل آورده سرش نزد موسی آوردند هفت سال کامروا بود
موسى حبس من حبس الاستقلال قائم مقام پدر گردیده ابتدا آن موضع را که در قتل برادرش جرات نموده بودند قتل
رسانید بعد چندی امر سلطان محمد پیوسته بدفع او کوشیدند و در سال هشتصد و چهارده موسی بدست او افتاد
محمود من بلکه مقتول گردید چون سلطان محمد برادر خود موسی را برز کمان که ملقب ترکان کرپش گویند از میان برداشت

برداشت و بادشاه مشهد در نورسنه ثمان و عشر و ثمانه دیش از سلطنت عبوری گرفته پس خود سلطان مراد را بجای خود
نشانده عزالت اختیار نمود و باز بهوای سلطنت کرد و پسر نیک اختر اصلا مضائقه در آن زد نمود چون در سنه هشتصد و بیست
و پنج سلطان محمد فوت کرد و پسرش سلطان مراد فرما نزد اگر دید و در اربع و خمیس و ثمانه با جیل طبعی در گذشت در
مقامی بنظر آمد که در عمر چهل و نه سالگی فوت کرده و مدت سلطنت او سی سال و شش ماه و بیست روز بود و بعد از او پسر
سلطان محمد در محرم سال مذکور بی مزاحمت غیر بر تخت سلطنت جلوس نمود و مرتبه شش از آباد و اجداد در گذشت از جمله
تا بنده اش یکی تسخیر استبول است که دست تسلط هیچ بادشاهی بدان نرسیده بود و او آن بلده را در سال هشتصد و
پنجاه و هفت جبراً و قهر انگرفت و یکی از فضلا مارنج را بلده طیب یافته و این فتح بتاریخ بستم جمادی الاول روز شنبه
سال هشتصد و پنجاه و هفت که مطابق بستم نهم می ماه انگریزی سنه یک هزار چهار صد و پنجاه و سه عیسوی بود و واقع
شده باید دانست که اصل نام این شهر قسطنطیه است که یکی از قیاصره روم که قسطنطین نام داشت قریب به صد
سال قمری پیش از هجرت یعنی بتاریخ بستم ششم ماه نو مبر سال سه صد و بیست و نه عیسوی بنیاد این بلده مظهر انداخته
و نامش قسطنطین بول نموده اما چون این کلمه از زبان ترکان که محض بی علم بودند جاری نمیشد استنبول میگفتند
و حالاً نیز باین نام مشهور است و بعضی قسطنطینه مینویسند با جمله بعد چند مدت میان سلطان محمد و حسن پاشا که در قی حادش
شده مهم بقبال و جهال کشید اگر چه از محمد پسر حسن بادشاه ابتدای از منقلای ویرانترم ساخته خاص مراد را که امیر
میزانیت بقبل رسانید اما در تاریخ سنه ثمان و سبعین و ثمانه و در حدود آذربایجان کنانی قریضین دست داده است
حسن بادشاه افتاد و زینبیل بیگ پسرش بقبل آمد و غزیری نصرک الله نصر آتوز را مارنج این فتح یافته و مولانا
عبدالله همان جایی چند قصده در مدح سلطان محمد گفته که مطلع یکی از آن قصاید اینست که کسی بر سر بر
جاء و جلال چون نو کرد کتاب فضل و کمال و سلطان محمد بنی و یکنانی روزگار میگذازند تا در آخریوم پنجم
بر صبح الاول سنه ثمانین و ثمانه در حوالی کل و میری فوت گشت و تاریخ واقعه را فی بوم الخمیس یافته اند پس از
پسرش سلطان بایزید قائم مقام او شد و ذکرش بعد ازین خواهد آمد

سلطان جنید اردبیلی

از اولاد شیخ صفی الدین اردبیلی است که ذکرش در مات بستم مرقوم شده بعد وفات پدر خود که شیخ ابوالسیم نام داشت
در اردبیل برسد بدایت نشسته بتلقین سالکان طریق معرفت مشغول شده و در اندک روزی از دها هم خاص و عام
شده غلبه سلطان جنید بجای رسید که مرز اجمان شاه که فرمانفرمای عراقین و از بایجان بود از زوال ملک خود
شو هم گردیده حکم نمود که در اردبیل توطن نماید چنانچه سلطان جنید بجان دیار بکریمت زمود و امیر ابوالنصر حسن بیگ
که حاکم دیار بکر بود خواهر خود را که خدیجه نام داشت در مسلک ازواج او اتمام داده در غایت عزت و تعظیم بوس
سلوک نمود و شیخ جنید بعد از چند وقت طایفه از صوفیه را بخود متفق ساخت و جهت امر خرد سنه هشتصد و شصت
بجانب کرجستان در حرکت آمد چون در ولایت شروان درآمد امیر خلیل الله والی شد و آن سر راه بروی گرفته
مهم بزرگ و جدال انجامید چون دیدن صبح سلطنت خاندان صفویه را هنوز معلنی مقدر بود بر آینه بدست شروان
افتاده بقبل رسید و بعد از آن صوفیه دست متابعت بدامن سلطان جنید که از اولاد سلطان جنید و خواهر زاد

امیر حسن بیگ بود و در ویرانبرد خلائق نشاندند و سلطان حیدر تاجی از سقر لاطفر مزی که شش بر دوازده ترک بود ساخته
 بر تارک می نهاد و هر که بدست او دوت می پیوست از همان جنس اسیری بوی میداد و چند هزار کس را از قبایل انزلی که حیدر
 کلاه سرخی بآنها عطا فرمود و همه را خنجر لباش ملقب ساخت قنزل در ترکی سرخ و باش سینه سر آمده چون امیر حسن بیگ
 بر مرز اجهان شاه و مرز سلطان ابوسعید ظفر یافت بوسیله عقیدت و اخلاصی که نسبت بدان دو دمان داشت حبیه
 صلیبه خود حلیه به یکی آغاز او در ملک از و اج سلطان حیدر کشید از وی سه پسران حاصل شد که یکی از ان جمله پشاه
 اسمیل صفوی است که ذکرش بعد ازین مرقوم خواهد گردید و بسبب موصلت امیر حسن بیگ مواد سلطان حیدر
 روی در آنه فیاد نهاد و همواره بر نسبت والد خود و وفور ثبوت در باب غراه جاد را مطلق نظر میداشت تا در آخر اوقات
 حیات را بیت نهضت بجانب در بند شروان بر افراخت و فرخ یسار بن امیر خلیل الله که در آن زمان شروان
 شاه بود توهم نموده از سلطان یعقوب پسر حسن بیگ که او نیز از سلطان حیدر متوهم بود استخدا و لشکر نمود و سلطان یعقوب
 سلیمان بیگ را با چهار هزار سوار با دوا و روان ساخت و در نوچی شرسران تلافی فرمودین است و از نزدیک بود که شروان
 شاه از سقر که سیر عثمان بگرداند که از شست تقدیر تیری عمر فرساکشاد یافته سبب انقطاع ریشته نیات سلطان حیدر
 گردید و این واقعه در راه شعبان سنه ^{۱۱۹۳} هجری بود و سه چهری بوقوع آمده و سلطان یعقوب پسران او را دستگیر ساخته
 در قلعه اصطخر محبوس ساخت.

ذکر پادشاهان شروان

خاقان کبیر ملک منوچهر که خاقانی شاه عراق و بود بکثیر فضیلت و هنر پروری از جمیع پادشاهان شروان امتیاز فزاد ان
 داشته و شروان شاه از نسل بهرام جوین است و بهرام پنجم پست پادشاه با بکان میرسد بعد از منوچهر دوازده
 نفر از اولاد وی در شروان حکومت نموده اند بدین نسق بعد از منوچهر دلش فرخ زاد بر سقند حکومت تکیه زد و چون
 او نماند گستاخ مالک زمان امور مملکت گردید بعد از وی فرامرز بن گستاخ پای بر تخت حکومت نهاد و پس
 از وی فرخ زاد بن فرامرز بر سقند حکومت نمود و از عقب او کیتباد بعدل و داد کوشید بعد از وی دلکش
 کاوس پادشاه حکومت کرد و در هشتصد و هشتاد و چهار فوت کرد و پس از وی پسرش هوشنگ پادشاه شد و در هشتصد
 و هشتاد و چهار وفات یافت و بعد از فوت هوشنگ ایالت به شیخ ابراهیم بن سلطان محمد رسید او با امیر تیمور معاشر
 بود و در اکثر معارک همراهی کرده و در هشتصد و بیست و هشت وفات یافت سلطان خلیل الله بن شیخ ابراهیم بعد از پدر بر تخت
 سلطنت جلوس نمود و بحسب اتفاق کلمه سلطان خلیل تا پنج جلوس است او نیز بیست و یک سال نموده با اولاد امیر تیمور
 صداقت ورزید و در تبعیت می کوشید لهذا قرا سقندر ترکمان بنابر معاهدت صاحبقران در هشتصد و سی و یک
 لشکر بشروان کشید و جمیع شهر دانات را تار و تاراج نمود و در هشتصد و سی و دو بهادرانش کیتباد و اسحاق
 و باشم بر وی خروج کرده خنجر فاشش بوی رسانیدند و آخر معاهدت مرز اسحاق سرالیشان را منقطع گردانیده
 در هشتصد و شصت و سه وفات کرد و شروان شاه الشهور انفرخ یسار بن سلطان خلیل برایش پدر وارث ملک
 گشت و شروان شاه تا پنج جلوس است در عهد او سلطان ابوسعید از خراسان بقصد تسخیر آذربایجان آمده و در قرا با
 قتلان نمود و مادام که شروان شاه طریق مصداقت می نمود جزو خراسان از مهر خوراک و علف چهار یا پیرفته الحال بودند

تاریخ

و چون بنابر مندید و سعید حسن بیگ کوامی مخالفت برافروخت موجب و برانی آن لشکر گردید و سلطان ابوسعید مقید گشته
 بقبل رسید و چون فرسخ بسیار نسبت بنخاندان شیخ صفی عذری و قصدی اندیشیده بود بمکافات آن در قصد و شش
 بدست شاه اسماعیل صفوی گشته شد بعد از وی پسرش بهرام بیگ قائم مقام پدر خود گردیده در قصد و هفت فوت
 کرد و پس از وی برادرش غازی بیگ که ز غازی بیگی بدو منسوب است و آلی شده در سنه ثمان و تسعمانه درگذشت
 بعد از وی شیخ ابراهیم مشهور بشیخ شاه بن فرخ یار و بعد از وی پسرش سلطان خلیل و بعد از وی شاه فرخ بن سلطان
 فرخ بن شیخ شاه قباوی حکومت یکی بعد دیگری پوشیدند و در وقتیکه ملها سپ صفوی فتح شروان را پیش نهادیم
 ساخت شاه فرخ بقدم مخالفت پیش آمده در سنه نهصد و چهل و پنج بدست او افتاد و آن سلسله منتهی گردید.

سلطان بهلول لودی

این کالابن ابراهیم خان حاکم بنگران بود و وقتیکه بهلول در شکم مادر بود خانه برادرش افتاد و جان داد پدرش بر دوی
 شکم زن چاک زده پسر را بر آورده و بهلول نام نهاد و بهلول در سنه هشتصد و پنجاه و پنج غایبانه سلطان علاءالدین
 این سلطان محمد شاه بادشاه دہلی که در بد او آن استقامت داشت بر حاکم خان وزیر او که خواست دہلی میگردد و
 گشته دہلی را تصرف شد و در سنه هشتصد و پنجاه و شش خطبه و سکه بنام خود کرده بتاریخ بست و پنجم ذی حجه تحریک
 جلوس نمود و تاریخ جلوس نیست.

تاریخ

شاه بهلول چون تخت نشست	عدل و سازش بیکت بست	گفت دل سال صیت با گفت	که بهار جلوس سلطنت است
------------------------	---------------------	-----------------------	------------------------

او را که بر سلطان محمود شاه و پسرش محمد شاه شرفی مقاتله و محاربه دست داده و چون بوقت سلطان حسین شرف
 پسر محمود شاه رسید تا چند سال با او صلح قرار گرفت باز میان ایشان نزاع قائم گردید و مدتی بین الجانشین محاربه بود
 اما هر مرتبه سلطان حسین از دست یافت و سلطان بهلول بعد سلطنت سی و هشت سال و هشت ماه و هشت روز در
 سنه هشتصد و نود و چهار مرخص گشته بتاریخ دوم ماه شعبان وفات یافت و پسرش سکندر شاه بر جای
 او نشست مقبره او در دہلی متصل درگاه شیخ نصیر الدین محمود پسر ارغ دہلی واقع است تاریخ وفات سلطان
 بهلول نیست.

تاریخ

۸۹۲

بشت قصد نمود و چار رفت از عالم	خدیو ملک شان جهان کبابدول	از تیغ ملک شان دیک و نه ایل	بر دجال شمشیر و خنجر مصقول
--------------------------------	---------------------------	-----------------------------	----------------------------

تاریخ

۸۹۲

شاهنشاه عالم بهلول که دیدی	افتاده در طران جہان جلالت	در خلد گفت مروی از حضرت	تصدیف عالم ارواح ز سالش
----------------------------	---------------------------	-------------------------	-------------------------

خواجہ سعید الدین احترام بخشید

در زمان سلطان ابوسعید مرزا و عمر شیخ مرزا و حیات بوده و آن هر دو بادشاهان ارادت و خلاصی اعتقاد و نیازمند
 بسیاری با او داشتند و مولوی جامی که یکی از مردیان او بود در نسخه بوست زینجا (او را یاد کرده است) چون فقره از
 قباوی شاهی آمد من به تدبیر سعید الله آمد و وفات خواجہ بروجوف در محرقند سال هشتصد و نود و شش بمحرم

روی داد و امیر علی شهباز که در دیار سلطان حسین مرزا بود تا به نواحی خراسان رسید و باقیه را به یارانش بخشید و خود به خراسان رسید

تاریخ

خواجه حسن ناصب الدین	عزت و دهم بان ابرار است	شرف خانان احرار است
کنه بنیاد دین از نو بود	لوزن سیر و شش جن بشنو	سال مولود آن خدا این ضو
سلخ ماه ریح الاول بود	سال نقش بگو بلا شباه	خواجه عابدان عابد الدین
در سمرقند مرندش میدان	پیر عرش سمنش میدان	

سمرقند

ابن سلطان ابوسعید مرزا اندک اولاد امیر تیمور صاحبقران است در سنه هشتصد و شصت و سمرقند متولد شده پدرش سلطان ابوسعید نسبت به فرزندان دیگر ایشان را دوست تر میداشتند و از قریط توجه در نگاهداشت ملک موروثی ولایت اندجان و آن نواح را با ایشان داده بودند و ایشان را ولایت را که حدود مخلصان بود و نوعی ضبط فرمود که لشکر بیگانه را مجال عبور بان حدود نبود بلکه ایشان همواره با لکائی یونس خان ناخست می آورد و بعد از وفات پدر در سنه هشتصد و هفتاد و سه اتفاق امراد اعیان مملکت بر سر پر خیزانندای فرغانه که اندجان پای تخت و یکی از شهرهای انجاست شکر شده و مردم بصحت و رویشان خدا شناس متوجه بود علی الخصوص خواجه ناصر الدین عبید الله احرار نهایت اخلاص و نیازمندی داشتند و اخیکت پای تخت مرزا عمر شیخ بوده و آن بر جری عظیم واقع شده بحسب تقدیر رز و دشتنه چهارم رمضان سال هشتصد و نود و نه بحالی کبوترخانه که بر یکی از عمارات بود ششست تماشای کبوتران متوجه بودند یکی از خدمتکاران از کسمین بر خبردار شده بر ملاکاهی داد و مرزا بر خاسته یک پای در نقش آورده بود که آن جوانمرد جدا شد و آن بادشاه بادن جلوی ششافتند سن شرفش بسی و ده سال رسیده بود و ایام سلطنت نسبت و شش سال و ده ماه بود ایشان را سپیدان و پیران و خزان و استند بزرگترین ایران باعتبار صورت و سنه فطریه الدین محمد باریش و دود و دود مرزا جهانگیر و سوم مرزا ناصر

مولانا نور الدین عبدالرحمان مشهور بمولوی جامی

در سنه هفت اقلیم مرقوم است که لغات فضائل و کمالاتش مانند فروغ اقیاب سوز ساد عرصه ربع مسکون بود صاحب رشکات آورده که جدا ایشان مولانا شمس الدین محمد دشتی بوده نسب بجهت اصفهان که بنابر قواش زبان از وطن برآمده بخراسان افتاده و در قصبه جام توطن گزیده بود و والد او مولانا نظام الدین احمد دشتی نام داشت و جامی در جام در نسبت و سوم شعبان سنه هشتصد و هفتاد و سه متولد گشته و بدان سبب جامی تخلص فرموده و در دار السلطنت هرات مسکن گزیده مولود جام و دود و قلمم و جرعه جام شیخ سلامی است و لاجرم در بریده اشعار و بدو معنی تخلص جامی است و در عنفوان شباب تحصیل علوم نموده سرآمدان گردید و در عهد سلطان ابوسعید بخدا شناسی و خدا پرستی شهرت یافته قبول خاص مقام گشت و در عهد سلطان حسین باقیه را بیشتر از بهر شکر قبول یافت و امیر علی شیر غاشیه القضا و ادب و دین جان داشت و جامی بخداست و خواجه عبید الله احرار اخلاص و اتحاد بسیار داشت و از خلفای مولانا جامی کاشغری بودند و ایشان را بسیار است از جمله تصنیفات او کی نسخه یوسف زلیخا است که در سنه هشتصد و هشتاد و نه هجری با تمام رسانیده

پس بعضی کسان که یک عدد زیاده نوشته اند شاید که درست نباشد

در کسب طاعت و کجرات

حکایت کجرات از زمان دولت سلطان علاءالدین غازی تا هنگام غلبه امیر تیمور کورکان تصرف بادشاهان دلی بوده بعد از آن حکام اندک بسبب ضعف سلطنت سران طاعت پیچیده خود بادشاه شدند و اول ایشان ظفرخان بن وحید الملک است که در زمان ناصرالدین محمود بن محمد شاه بن فیروز شاه بابر یک بادشاه دلی بکومت کجرات اختیار حاصل نموده در سنه هشتصد و شش هجری پسرش تاجرخان پدر خود را بی اختیار کرده حاکم کجرات شد و خطبه بنام خویش کرده خود را محمد شاه نامید و بعد از چند سال مسموم گردید بعد فویش پسرش ظفرخان در سنه هشتصد و ده هجری علم شاهی افراشته که خطبه بنام خود کرده لقب خود مظفر شاه نهاده بر تخت شاهی نشست الفرض ابتدای سلطنت کجرات از همین وقت باشد و در ماه رمضان سنه هشتصد و سی و سه سلطان احمد شاه بنیره مظفر شاه جد خود را مسموم ساخته بر سر فر مانده و نشست و در همین سال بنیاد شهر احمد آباد کجرات نهاد چنانچه تاریخ بنای آن که باخیر است مطابق این مرقوم گردیده و سلطان مظفر شاه و احمد شاه هر دو صاحب سلطان پوشنگ بادشاه بالوه بودند و با او جنگ داشتند و سلطان احمد شاه بی درو سال و شش ماه ولایت و در روز حکومت نموده چهارم بروج الثانی سنه هشتصد و چهل و شش هجری در گذشت بعد از وی پسرش محمد شاه مسند شاهی را روزی بخشید در ایام او شیخ احمد که کوه کی از ادلیای رزگار بود فوت کرد و سلطان محمد روضه عالی بر تختش تیسر ساختن فرمود و محمد شاه بعد حکومت هشت سال نه ماه و چند روز تاریخ بستم محرم سنه هشتصد و پنجاه و پنج ابن جهان فانی را پدر و نمود بعد از وی پسرش جلال خان خود را ملقب بسلطان قطب الدین ساخته قدم بر سر پیر شاهی نهاد در ایام او شیخ برهان الدین قطب عالم غره ذی حجه سنه هشتصد و پنجاه و شش در کجرات فوت کرد و سلطان قطب الدین بعد از حکومت هشت سال و شش ماه و شانزده روز تاریخ ششم رجب سنه هشتصد و شصت و سه در گذشت پس از وی محمد علی سلطان داؤدیکاه بملطنت نموده معزول شد و امیر سلطان محمود بیکه را بناسنج و از او هم شهبان سنه مذکور بر تخت شاهی نشاندند در زمان او حضرت شاه عالم که یک از ادلیای وقت بود در سنه هشتصد و هشتاد و شش فوت کرد و مقبره او در رزولی آباد کجرات است و محمود شاه در دوازده کردی احمد آباد شهر می بنانند و محمود آباد نام کرد و بعد سلطنت پنجاه و چهار سال تا پنج سوم رمضان سنه نهصد و هفتاد و هجری در گذشت و در کجرات مدفون گردید و فقط

ماست و هم از سال نهصد و یک لغایت سنه یک هزار و هجری

در ابتدای ماست و هم سلطان بانیزید ابله هم در روم و مرزا سلطان حسین در خراسان و شیروان شاه الشهور بفرخ بیار و در شیروان و سلطان سکندر شاه بن سلطان بیلول در هند و سلطان محمود شاه بهمنی در دکن و سلطان قیاس الدین خلجی در مالوه و سلطان محمود بیکه در کجرات فرمانروای می نمودند و صاحب خطبه و سکه بودند

تاریخ

از آنکه تاریخ میسر بود و پدر شیخ عبدالقادر ربیع اوئی که کوه شاه نام داشت یکی از مردان اوست این تاریخ که به سیمت در وفات اوست

تاریخ

۹۰۱ کمال الحق والدین شیخ بیجو که آمد جنبت فزودن حالش | زردی نمیدید تاریخ فوشش | شریحه حاصل از نام دکنشایش
اگر چه مولف را از سال فوشش شبیه است اما ازین تاریخ چنان استفاد میکرد که در سنه هجری فوشش کرد
یعنی که از عدد حروف تاریخ عدد حروف چو دور کرده شود تاریخ بر آید +

امیرالدین محمد رومی

روزی شنبه شانزدهم رمضان سال هجری فوشش که دره امیر سلطان ابراهیم امینی تاریخ چنین یافته +

تاریخ

۹۰۲ آن پیر که شکر عشق ادرار | از عین شهود بود مشهود | منصوب بروج در حقیقت | ز نسبت هر دو کون مقصود
شدیهی چنان گشت تاریخ | شنبه که در موم شانزده بود

امیر کمال الدین حسین

در ایام دولت سلطان یعقوب بن حسن بیگ از طبس با دریا بجان شتافته و چند گاه در ظل سربیت آن بادشاه
گذرانیده چون در سنه هجری فوشش آمد ابو الغازی سلطان حسین مرزا صدارت پسر سجدان و هم او و فرایان
را برای صواب نمایشان فو فیض او نمود مولانا فیض الدین تاریخ صدارت او نظم فرمود +

تاریخ

۹۰۳ ای آنکه زیاده شد ز تو قدر فزاید | در ادج عقد از همه بدر فزاید | ای صد ز فزین صاحب عالی قدر | تاریخ صدارت تو ممد فزاید
۹۰۴ مولانا حسین واعظ

صاحب تفسیر حسینی است هم عصر ملا عبد الرحمان جامی بوده در سنه هجری فوشش که دره +

تاریخ از فخر المومنین

۹۱۰ واضح و فیاض مولانا حسینی کاشفی | آنکه گنج معرفت در غنای لسانها | دینش و اقد بر سبزه شرف | گفتش تاریخ فوشش چیست و بهما
گفت چنان شد بعد از این سبزه نظم | از زنی تاریخ بنیک سبزه باوش باد

امیر نظام الدین علی شیر

تخلص به لوامی خلف صدق کجکینه بهادر است و کجکینه بهادر در زمان سلطان ابوسعید ارمقربان در گاه او بود و
بعد از شش سیر ابوسعید در سلک اعظم امرای بالقرامرزا جده سلطان حسین مرزا منتظم و امیر علی شیر وزیر
مرزا سلطان حسین باوشاه خراسان بوده که هیچ کس را آن پایه و منزلت نبود علما و مورخان تابع بسیار
بنام او نوشته اند منقول است که میرزا بر عدم توجه بجانب تامل به غایت اشتباه یافته بود و مولانا بنای قصیده در
مدح او گفته صلیه چنانکه مطبوع او بود بدو نرسید بنا علیه آن قصیده را با ستم سلطان احمد میرزای قوم سلطان حسین
مرزا کرده بدو گذرانید این غصه سیموع میر شده نسبت بملابنای در مقام کلفت شد مولانا جهت تلانی این نظم
را نوشته بلا ز شش خرسقا و قطعه دخترانیکه کبر فکر شد + هر یکی را بشوهری داد هم به آنکه کاین فاد غنی بود +

زود گرفتیم و بگیری دادیم و امیر علیش بیشتر از بیشتر بنحید و پروانه قتلش از باد ماه حاصل ساخت و مولانا جلالتوده بطرف
مادرانته رفت ولادت او در سنه هشتصد و چهل و چهار و وفات او در سبک یکشنبه یازدهم جمادی الاول سنه
نهمصد و شش بود یکی از فضلا تارنج و فاشش در سبک نظم آورده :-

تارنج

آن بر بلند قاروانی رتبت | چون کرد او چنان بخت | از سال وفات مجای او پندیم | دادند و اباب من که جنت جنت
و مولانا صاحب دارا قصیده در مرثیه او گفته که او مصرعه اول هر بیت تارنج ولادت و از مصرعه دیگر تارنج وفات
می بر آید این چند بیت از این است :-

تارنج

ای خدایت او شیرینان کرد ۸۴۲ ای اجل ملک جهانزاد و پیرا کرد | کرده گاه از جفا چنان دل صیقل داد | اگر ز کین قصید بلاک صمد سلیمان کرد
کرده بر جان کین بنیاده دادم ۸۴۳ | هر زمان کینه جوئی صید صمدان کرده

شیخ سعاد الدین

در سیر العارفین مرقوم است که او از جمله شایخان عظام بوده و از روی علم ظاهر و باطن آثار جنید و بایزید در اطوار کش بود
مواصر سلطان بملول بودی بوده و برادر حقیقی ایشان شیخ اسحاق نام داشت وفات او در مبعثه هم ماه جمادی الاول
شاید که در سنه نهمصد و هفت و اربع شده و دفن او بالای حوض شمس در دلی واقع است و این تارنج در وفات او
در سیر العارفین مرقوم است :-

تارنج

مرفعی از سیر شاه سعاد الدین ۲۰۲ | بر سر بر عرش آمد کاماد | هشت خلد آمد بنام او اگر بر سر یک | سال تارنجش بگوشت آمده بر نام او
یعنی عدد عبارت هشت را که مبعثه منج میشود با عدد اسم او سعاد الدین که دو صد و دو میشود و یکجا کرده آید

مولانا عجب الحلیل

از افاضل بارات بود در سنه نهمصد و یازده در انجا فوت کرد و تارنج نوشتش اینی گفته

تارنج

افسوس از آن سیر دانش | کش بود چو ابر سیوه اتفاق | تارنج وفات او خرد گفت | علامه بی مثال آفاق
سلطان محمود مرزا بن یونس خان

بعد از ولایت پدر در سنه نهمصد و در دلی مغلستان شد و آخر بدست شاهی بیگ خان گرفتار گشته بر لب دریا
خجند قبل رسید و لب دریای خجند تارنج این واقع است قتلش شاید که در سنه نهمصد و چهارده وقوع یافته
و در مسجد موکته

در خلاصه القوارنج مرقوم است که این مسجد تعمیر کرده میان بهونه است و میان بهونه از سادات عظام و وزرای که آمدند
لودی بود گویند که میان بهونه بودی و انشس و فرست داشت که بروزی سلطان سکندر دانه غله موکته که در

مسجد جامع دہلی بنظرش در آمدہ بود و بدو ششہ ہست میان ہونہ داد او کو نشانست بجا آوردہ بقضای فکرست بلند بخاطر آوردن
چون این دانہ سعادت دست بوس بادشاہ یافتہ فکری باید کرد کہ حیات ابدی پایا آید و بر باغچہ نشین خود کا شستہ
مرکبم خرم و احتیاط و پرورش آن بکار برد از چند خوشہ برآمد چون نختہ شد زیادہ از دودھ دانہ ہم رسید و بچہ
چند سال علی التواتر کا شستہ حاصلات آن سال بسال بہم رسانیدہ مبلغ فراوان پیدا کرد و از ان مبلغا در شہر دہلی
مسجدی بعمارت پیش احداث نمودہ حقیقت آن دانہ و احداث مسجد بعرض بادشاہ رسانید سلطان بقتل ذوالشش او
آفرین کردہ بغنیایات بادشاہانہ و افزائش مواجب مرفراز گردانید و آن مسجد باسم مسجد ہونہ موسوم گشت و نا حال در شہر
قائم است و بہمان نام شہرت دارد اما از چند آن نواحی اندرون مسجد مذکور خانہ خود با ساختہ اند و در اینجا می مانند این مسجد
شاہد کہ چند سال بعد از سال نہصد احداث یافتہ بود گویند کہ چون سلطان سکندر نوجوان بود کاری کہ پسندیدہ خود دان
و لائق بادشاہان نباشد بی مشورت در زامی نمود چنانچہ اینچنین وزیر صاحب تدبیر را بدون وقوع هیچ نقیض
ساخت و غیر از جرمی کہ از قتل لازم آید آن بگناہ را بقتل رسانید اما در تاریخ فرستہ مرقوم است کہ پسر بادشاہ
یعنی سلطان ابراہیم حسین در زمان خود میان ہونہ را ہمراہ دیگر خبریان کہ در قید بودند مقتول ساخت .

ابوالغازی سلطان حسین مرزا

ابن مرزا منصور بن بایقہ ابن مرزا عمر شیخ بن امیر تور صاحبقران است چون سلطان ابوسعید مرزا در سنہ ہشتصد و ہفتاد
و شصت ہجری بدست حسن بیگ افتادہ بقتل رسید ہرات و غیرہ بدست سلطان حسین افتاد و در دہم ماہ رمضان سنہ
ثلاث و سبعین و ثمانماتہ در دار السلطنت ہرات بر تخت شاہی نشست و بعد کشتن مرزا ابادگار محمد بر تمامی ملک
خراسان ستولی گشت و امیر نظام الدین علی شیر وزیر او بود و سلطان حسین مرزا در ہرات مکانی تعمیر نمودہ کہ آن را
تخت سفر گویند و حالا ہم موجود است ہنگام احداث آن مکان مرزا حکم کردہ بود کہ ہر کہ شراب خورد سزا او ہمین باشد
کہ او را بتعمیر تخت سفر بکار آوردن سنگ و خشت مشغول سازند چنانچہ ازین بیت مستفاد میگردد کہ ہر کہ با
لالہ رخاں بادہ گلزنک کشد . حکم مرزا ہست کہ بر تخت سفر سنگ کشد . و مولانا عبدالرحمان جامی کہ در زمان او بود
نسخہ لویست زینجا را بنام او نظم نمودہ چنانچہ گفتہ است . درین عین آنکہ چون انسان عین است . بہ جہان فرد
سلطان حسین است . و فات سلطان حسین مرزا در ماہ محرم سنہ نہصد و دوازده ہجری بوقوع آمدہ و در طبقہ
اکبری مرقوم است کہ در سنہ نہصد و یازدہ بتاریخ شانزدہم ذی الحجہ فوت کردہ بدست عمر او ہفتاد سال و بدست
حکومت سی و ہشت سال و چار ماہ بود و در ہرات مدفون است بعد از وی فرزند ان او بدیع الزمان مرزا مظفر حسین
مرزا با اتفاق بر تخت نشستند مولوی جامی در صفت مظفر حسین در کتاب مسطور این بیت درینا گفتہ .
درین میدان کہ با دوا خالی از درد . فلک طاس تی را پر فرج کرد . بعد از آنکہ شاہ یک ماہ از ہرات بفرست
عزم تسخیر ممالک خراسان نمود و در سنہ نہصد و سیزدہ ہرات آمد و این ہر دو مرزا با ان کہ شب و روز بفرستہ خود
کاری دیگر نہ داشتند از خواب غفلت بیدار شدہ صفت آرامی نمودند محارب صعب روی نمودہ و شکست بر لشکر
مرزا با ان افتاد و مظفر حسین کہ نختہ لطف قند بار رفت و در اینجا کشتہ شد بدیع الزمان مرزا از طرف دردمن قرار نمود

در برات جهان نام قوم است که چون در سندهادی و قسما مرزای کجاک که خواهرزاده سلطان حسین بود از سفر حجاز مراجعت نمود و از جمله تنوعات که بر سیل پیشکش برزاکدرازند بیضه شتر مرغی بود چون بعد انقضای دو سال خواست که از آن بیضه کالسه که آنچه ترتیب نماید هرگاه آنرا دوباره نمودند از میان آن بیضه بچه زنده بیرون فرامید.

سلطان سکندر شاه لودی عرف نظام خان

در ماه جمادی الاول سنه هشتصد و بیست و نه هجری او شکم بنا و ختر زرگر که مشهور بر بی بی سناری بود و تولد پذیرفته بعد وفات پدر خود یعنی سلطان بهلول لودی در راه شعبان سنه هشتصد و نود و چهار هجری در دلی بر تخت سلطنت نشست نام اصلی او که نظام خان بود به علاءالدین سکندر شاه ملقب ساخت و بر طریق پدر رعایت دین و ملت بر جمیع امور مقدم میداشت در عهد او خلق آسوده و نام ظلم و تعدی نمانده و در محاکم وی رواج اسلام بقایمی رسید که رسم کافر می مضحک گشت و معبد های هندوان خراب شد و در شهر نشان کفر مانند چنانچه دران دیار کاروان سمرای ساخته بجا زد قصاب و طبایخ تعیین نمود اگر هندوی اینجا غسل کردی دموی سردیش ترا بشنیدی از دی کنایه گارانه میگفتند و زنی هندی در باب غسل دموی سر ترا شنیدن مدد خواست مسلمان گفت صریحا دشوار است اگر خواهی حکمتی کنم هندو قبول نمود پس آن مسلمان او را برهنه ساخت و دستهای وی پس پشت بر بست و چایک زنان او را بر دریا آورد و حجام را طلبید آشته گفت سردیش این بد بخت را تراش حجام موی سردیش او را تراشید و بهمان طریق بستر در کن و در گردن انداخته و در دریا غوطه دایند بدین روش غسل میسر شد اول او ست که بلذ اگره را که در تخت بیان بود و در زنا اسلام کاهی تخت نشین شده بود و در سینه تسع و تسعانه پای تخت ساخته حصاری سری را که بدلی شهرت یافته بود ترک داد و نیز مانند پدر با سلطان حسین شرفی و سلطان علاءالدین با دشتا ه بنگاله جنگها داشت در عهد او در سنه احدى و عشر و تسع و تسعانه روز یکشنبه سوم ماه صفر در اکثر بلاد هندوستان خصوص در بنده اگره زلزله عظیم شد چنانکه کوه با بلرزه و رآند و عمارات عالی محکم از هم ریخت زنده باقیامست پنداشتند و مرده ها حشر انگاشتند چنانچه ازین تاریخ مستفاد میگردد.

تاریخ

در سنه هشتصد و نود و چهار از زلزله اگر دیدم و اگره چون مردها با آنکه بهایش همه محکم بود از زلزله شد عالیها سا فلها در آئین اکبری مرقوم است که کبیر جول که مشهور در هندوان است در زمان او بود و قبرشش در رثن پور است و سلطان سکندر در بنده اگره بتاریخ هفتم ماه ذیقعد روز یکشنبه سال نهصد و پانزده هجری فوت کرده مدت سلطنت او بیست و یک سال و چند ماه بود و تاریخ وفاتش نیست.

تاریخ

در سنه هشتصد و نود و چهار از زلزله اگر دیدم و اگره چون مردها با آنکه بهایش همه محکم بود از زلزله شد عالیها سا فلها در آئین اکبری مرقوم است که کبیر جول که مشهور در هندوان است در زمان او بود و قبرشش در رثن پور است و سلطان سکندر در بنده اگره بتاریخ هفتم ماه ذیقعد روز یکشنبه سال نهصد و پانزده هجری فوت کرده مدت سلطنت او بیست و یک سال و چند ماه بود و تاریخ وفاتش نیست.

سلطنت نشست و در امر سلطنت صاحب اقتدار گشته ولایت جیش از جیش حقوق ساخت خصوص ولایت حصار الیه کی که از سلطنت ولایت فرنگ است و مولانا عبد الرحمن جای سلسله الذب را بکسم او کرده چنانچه ازین چند بیت نظم شده و از بایع گنگ مصره آخر از روی حساب میرانی سال جلوس است ۱۰

تاریخ

۹۸۵

اکاش نوخیزان کنون بودی	اندیش بیشتر تر از آن بی	نازد غوی عدل شمرنده	حسروی دوم را شندی بنده
حسب انوار و اسرار سلطان	بایزید ابله درم شسته دوران		

و سلطان بایزید را پسران بودند سلطان احمد و سلطان قوچق و سلطان سلیم و سلطان بایزید بنارنج مسته ثمان و عشرت سماء وفات یافت و پسرش سلطان سلیم بجای داشت ۷

میراققل خواب بین

پسر میر سلطان علی خواب بین است گویند که این هر دو عزیزان هر که خواب استندی خواب دیدندی بنابران خواب بین مشهور شدند و سلطان حسین مرزا نسبت به میر سلطان علی التفات و عهدهائی بسیار سیفرمود در سینه نهصد و بیست و یک درگذشت تاریخ وفات او اینست ۷

تاریخ

۹۸۲

۹۸۱

سیک مالی نسب سلطان علی	از گنجی نقش خورشید از اهل یقین	میراجون خواب بینی شیده بود	سال فوت او دست میرزا ابتر
------------------------	--------------------------------	----------------------------	---------------------------

تاریخ و حوض چارسو

که حسن خان شامو در شهر هرات در سینه نهصد و بیست و پنج بجزای اصداف نموده و بران گنبدی عالی ساخته و نام آن چارسو

تاریخ

۹۸۰

زنگین بنای ملک هری بر که
دهرات را هری بنیز گویند چنانچه ازین رباعی مستفاد میگردد ۷

رباعی

مهر پندار دوست هری بنیام	گشتاب برومقای دیگر بنیام	همین پس از آن ثلثی دیگر گردد	اسکندر روی شهر همه داد و برد
--------------------------	--------------------------	------------------------------	------------------------------

بیت

اگر کسی پرسد ز آواز شرار من که
اگر جوابی راست خواهی گویند که

خواجه صفی ولد خواجه نعمت الله

چون پسرش چندگاه بوزارت سلطان ابوسعید قیام نمود و چندی در سایه تربیت نظام الدین علی شیر بسیر بود و گاه بهمت بر ملازمت بدیع الزمان مرزای گشت بنابران صفی شخص کرده در شاعری مرثیه علی و در فضیلت درجه اولی داشت دیوان غزلی او امروزه متداول است بتمام پنج شش اندهم شعبان شاید که در سینه نهصد و بیست و شش هجری ازین عالم رحلت نمود ملازمتش در هرات است امیر سلطان ابراهیم اسینه تاریخ فوت او را چنین گفته ۷

جوان صفی آن چشم خرد را مردم دور ابراج گلستان جوان بخمر
پرسید دل از من که چه آید ناریخ گفتم زهریات آمده روز دوم

سلطان سليم بن سلطان بائيريدبادشاه روم

ولادش در سنه هشتصد و هفتاد و هفت هجری بوده و بعد مغلوب و محکوم ساختن پدر خود را در پنجدهم صفر سنه نصد و پنجاه
در روم بر او تنگ فرمانروای برآمد بعد از جلوس متوجه پارس گردید و هشت نفر از برادرزادهای خود را که در اینجا بودند
به دست آورده بقتل رسانید و از اینجا متوجه مغیا گردید برادرش قورخت از وصول او خبردار شده در یکی از جبال گریخته
و آغوش گرفته بقتل رسید و سلطان احمد نیز که برادر خود را بود بعد چندی مقتول گردید چون از دفع اقراب باز پرداخت
شکری باذربایجان کشید چون خسرو ایران شاه اسماعیل ماضی که اول بادشاه از سلطانین صفویه است در جبالان نزد
آمدن او آنها یافت باد و از ده هزار سوار عنان بجانب او کشید و در اوایل رجب سنه عشرین و تسعمائة در بستان فسنکی
ببریز بموضع چالدران تقارب فریقین دست داده قتال صعب رونمود و کس بسیاری از سپاه ایران بزرخم نعلنگ
و دشمنان نیز خنک گشته گردید و سلطان سلیم به تبریز آمده هشت روز در آن شهر توقف نمود و در آخر ماه طبل کوچ
زده بصوب روم در حرکت آمد و در سنه احدى و عشرین و تسعمائة قلعو کاخ را از تصرف گماشتگان شاه
اسمعیل سیران آورد و در سنه اثنی و عشرین و تسعمائة با سلطان قانصو غوری صف جدال و قتال آراسته و کلا
مصر و شام را تسبیح نمود و عرب و دیگر بسیار ملکه را فتح کرده پس از سلطنت هشت سال و هشت ماه و هشت روز
در شب جمعه ششم شوال سنه ست و عشرین و تسعمائة بادل چرست و دست تپی بوادی خاموشان منزل گیرند
بعد از وی پسرش سلطان سلیمان بجای او نشست و قریب چهل و هشت سال بادشاهی نمود.

مولانا عبد اللہ نقوی

خواجه نژاده مولانا عبدالرحمان جامی است و مولد او جام است زبده شعرا و انصح فصحا بود در نظم مثنوی از سبک ابرشاعان عصر
لوگویی تمویق برده از اقصیاتی است خسر و دشمنین و هفت منظر و سیله و مخنون و تیمور نام در سینه انصاف و
و هفت فوت کرده در قصه خرم و مدنون است تاراج و فاش را غزلی جامی ثانی چه شده یافته و دیگری چنین گفته

گفتار ۹۲۶ ۹۲۶

نایخ قوت اولیسیه دم عقل از شاعر شهبان شه شاعران

میر غیاث الدین محمد ابن امیر یوسف

از افاضل سلطات کرده بود چون آفتاب اقبال شاه اسماعیل صفوی از اصفهان بهرات طالع گشت تخت فزلم قضایای شریعه
عام ممالک خراسان را در قبضه افتاد و پس از آن امارت بر منصب عدالت افزوده صاحب طویل و علم
دخیل و چشمش گردانید امیر خان که حاکم خراسان بود خدمت برده و در روز چهارشنبه بیستم رجب سنه نهصد و بیست
و هفت هجری بقتل رسانید گویند که در آن محل قطعه گفته نزد امیر نزد کور فرستاد و این یک بیت از آن جمله است
بناحق از چه مرا میکشی و لیک به بین بد که عاقبت چه کند باز خون حق من - و خواجه ضیاء الدین مریم این رباعی در تاریخ فوت او گفته

که او را پیشک از یک و محمد خان شهبانی و شاهی بیگ نمان نیز خوانند رفت و بر خراسان ستونی گشت تاریخ آن در عبارت فتح مستادین پناه یافتند و چون شانه خان در محضر کشته شد شاه اسماعیل فرمود تا کاسه سر او را در طبل گرفته و در آن شراب خورند و چنانچه مرزا قاسم کشته بادی درین باب در مدح شاه گفته است انور شش غروری که در سر است به که نیم چون شاه را بر غراست به منقول است که چون خواجگمال الدین محمود که وزیر شایسته خان بود در واقعه مرد کسیر شد در وقتیکه آن کاسه زر اندود را شعله یار بدست گرفته پاره عشرت افزان می نوشید خواجگمال در مقابل شاه در صف گوناگران ایستاده بود و شاه باو خطاب فرموده گفت که خواجه این سر را می شناسی سر پادشاه است گفت سبحان الله چه حاجت دولتی بود که هنوز دولت در دمی است که این حال بروست چون تو صاحب دولتی هست که در بدست انداخته باده نشانی خنجر این نکته موجب انبساط خاطر شریف گشته خواجه را منظور نظر اتفاقات گردانید و به قوت خراسان پیوسته سفر فرمود و سر فرزند ساخت در باغی که در جمیع شعری برات بانام بود فتوحات زمان ایشان را بنظم آورده و این بیت در تاریخ فتح خراسان گفته است:

تاریخ

۹۱۸	امیر السجین محمد علی ابن ابیطالب	۹۱۸	بود تاریخ قتل از یک فتح خراسان
-----	----------------------------------	-----	--------------------------------

و شاه اسماعیل در سنه تصدی و هجرت با سلطان سلیم پادشاه روم مصاف داده و غرض که او سینه احدی و بهترین تاسند نشین و سینه اوقات خود را بعیش و عشرت گذرانیده و در آخر عمر بهجت شکار اسب بجایب شده و آن اسب را خود و بعد از مراجعت میار شده و در صبح در سینه نوزدهم رجب سنه ثلثین و تسعمائة هجریان جادو و ان شتافت لغش او را در اردبیل مرده دفن نمودند از عبارت طاب منحه و سنه دین تاریخ وفات او در استخراج می یابد یکی از فضلا در تاریخ فوت او گفته است:

تاریخ

۹۲۰	شاه و شاه و شاه بگفته اند بهر شرا	۹۲۰	را بهر الفاظ را تاریخ و تاریخ
-----	-----------------------------------	-----	-------------------------------

تاریخ دیگر

۹۲۰	شاه کرد و این پناه اسماعیل	۹۲۰	آنکه چون مهر و انقاب شده
-----	----------------------------	-----	--------------------------

از جهان رطل شدن تاریخها سایه تاریخ آفتاب شده است سی و هشت سال عمر داشت و در سال بدولت گذرانید بعد از دی پسرش شاه طهماسب صفوی بر تخت حکومت نشست و پنجاه و سه سال پادشاهی نمود و برادرش بهرام مرزا و الفاس مرزا و سام مرزا بودند:

سلطان ابراهیم حسین لودی

پسر کهنه شاه لودی است بعد وفات پدر و در آخر سال تصدی و پانزده هجری در و السلطنت اگر بر تخت نشست و این قطعه در تاریخ جلوس او است:

تاریخ

۹۱۰	چون سر دولت از سر ابراهیم	۹۱۰	که دید چو قهر و سعادت آورد
-----	---------------------------	-----	----------------------------

سال تاریخ های این ساعت بافت گفت که تاریخ دولت شود در سلطان ابراهیم بر تخت نشست و بعد از آنکه محمد باقر شاه از اولاد امیر تیمور صاحبقران ارملایت آمده

و بنابر تاریخ ہفتم و نولہ ہستم ماہ رجب روز جمعہ سنہ ہندسی دود و ہجری در میدان پالی پت با اویجا رہہ نمودہ اور اکثر بادشاہ ہندوستان گشت ازان پس سلطنت ہندوستان اربطہ افغانان بد و دومان تیمور براتقال یافت نہایتی این مسائل در زیر حالات محمد بابر شاہ ثبت خواہد گردید اما بطریق قدرت تاریخی کہ شخصی از قوم بقال در انوقت بزبان ہندی گفتہ انجی نوشتہ سے شود +

تاریخ بر زبان ہندی

۹۳۱

نوسی او پرست بیت | پالی پت میں بہار تہ دیہ | انہوں نے حبیب را سکر مارا | با بریت پرست + را |
و غزنی در تاریخ قتل او ابراہیم لودی شہید شد یافتہ و در زبانا تاریخی کہ مولوی امام بخش صہبائی گفتہ نیز در بیجا متبت میگردد و اگر عدد الفاظ سلطان براہیم را کہ در آخر مصرعہ است با عدد الفاظ جنت والای پاک یکجا گرفتہ شود تاریخ برآمد و انانیت +

تاریخ ہندوستان

کہ در چو سلطان براہیم کوچ | ہفتم شہر رجب زمین سراس | جنت دل از دلف العاکم | سال وفات شہر گردون سرا |
گفت کہ جنت والای پاک | یافتہ سلطان براہیم حاسے

شیخ حاجی عبدالوہاب بختیاری

۹۳۲

در زمان سلطان بہلول بودہ و بزور جمعہ یازدہم رجب سنہ ہندسی دود و ہجری در ایامی کہ بابر شاہ بادشاہ بر سلطان ابراہیم فتح یافت مریض شدہ فوت گردید و شیخ حاجی تاریخ وفات او ست +

مولانا ہلالی استرآبادی

از طایفہ جٹا بودہ و در غرہ ابام جوانی بصوب خراسان رود کردہ بشہر ہرات رفتہ و امیر علی شیر برادر عایت فرمودہ دوان خراسان بغایت فصاحت است چون در سند مت و نشین و تسماۃ عبداللہ خان افدیک بر بلاد خراسان استبلا یافت ہلالی مورد عاطفت خانی شدہ محمود اقران گردید و معاندان کہ عداوت بستہ و پیش خلیان متفق شدہ با آنکہ او در میان اہل تشیع پسین مشہور بود بر فرض شہم ساختند و خان بر حقیقت کار و اقت کشدہ اورا قبیل رسانید چون نام قتل او صیف اللہ بود شعری ماصرش سیف اللہ گشت مایع شہما تمش در سند تسع و تسماۃ واقع شدہ

واللہ اعلم +

ظہیر الدین محمد بابر شاہ بادشاہ غازی

ولد سلطان عمر شیخ مرزا ابن سلطان ابوسعید مرزا ابن سلطان محمد مرزا ابن مرزا میرانشاہ ابن امیر تیمور کورگان صاحبقران و بنابر تاریخ ششم محرم سال ہشتصد و ہشتاد و ہشت ہجری کہ مطابق با یازدہم فروردنی ماہ انگریزی سال یکہزار و چہار و ہشتاد و ستہ عیسوی بود از بطن قتلک نگار خانم و خیر بونس خان بادشاہ مغلستان و خواہر بزرگ سلطان محمود کہ خانی اوش منل بعد اویونس خان باد بعلق داشت رود عالم شہود نمود و خواہر بلیہ اللہ احرار کہ قطب و قتب بود بزبان فیض انار اسم انان را ظہیر الدین محمد نامیدند چون این لقب بر زبان ترکان جاری نمی شد بابر میگفتند و نایر ولادت او شش محرم یافتہ اند چنانچہ ابن بیت مفہوم گردید +

تاریخ ولادت

چون درش محرم زاد آن نه مکرم تاریخ مولدش هم آید شش محرم
 نقل است که پادشاه روزی در مجلسی فرمودند که تاریخ تولد کاشش محرم است شیخ زین الدین خوانی که در حاشیه آن مجلس نشسته بود
 بر سیل جریه گفت که اتفاقاً شش محرم شش حرف دارد و الفاظ شش حرف که نزد اهل حساب عدد خیر است نیز از تاریخ
 خبر میدهد و لفظ شش حرف و نقش عدد خبر هر دو تاریخ است جلوس بعد وفات پدر یعنی مرزا عمر شیخ در دوازده سالگی
 بتاریخ پنجم ماه رمضان روز سه شنبه سنه هشتصد و نود و نه هجری که مطابق تاریخ دهم ماه جون انگریزی سال یکصد و چهار
 بود و چهار عیسوی بود با اتفاق اعیان مملکت در خطه اند جان که یک از شهرهای فرغانه و پایه تخت انجاست بر سر ریخت
 نشست و آن قدر شفقت و مروت در جهام تنه ممالک ایشان را پیش آمده که پادشاهی را رانوده باشد مدت یازده
 سال در اواخر سلطین چغنی و از یک جنگ عظیم و هشته ساله نوبت بر سر سلطان احمد مرزا عمومی خود غالب آمده
 فتح سرقد فرموده و در آخر چون سلاطین از یک بخیال کشیدند که در اندک شکر عظیم است بخارا کشیدند طاقت مقاومت
 در خود نبرده فرار بر فرار اختیار نمودند و چون مشیت ایندوی آن بود که مالک ممالک هندوستان که در و ناگزیر متوجه بخارا
 و کابل شد و بدخشان را متصرف شده در اواخر ربیع الاول سال هشتصد و ده هجری کابل را هم بدست آورد و در آن
 هشتصد و بیست و نه قندهار را تسخیر نمود چون تا این زمان اولاد صاحبفرمان را مرزانی گفتند فرمودند که ما را بعد از این پادشاه
 گویند و در اواخر این سال شاهزاده محمد هالون در کابل تولد یافت و چون در سال هشتصد و بیست و هفت خان مرزا
 حاکم بدخشان فوت کرد و پادشاه پسر خود شاهزاده محمد هالون را که سیزده ساله بود ب حکومت اولایت نامزد
 ساخت چون شاهزاده اولایت را از دست دشمنان بیرون آورد و جنوبی بدخشان که در فن مهاستند داشت و از
 مجلسیان شاهزاده بود قصیده مصنوعه بنام او در سلک نظم کشید و بعضی ضایع مثل معارف تاریخ و غیر آن که در قصیده
 میر سید ذوالفقار شمرهانی که بنام خواهر رشید وزیر منظوم ساخته و در قصیده مصنوعه سلمان ساجی که در ربیع
 غیاث الدین وزیر بره اخته سدرج بود او در قصیده خود درج کرده و فی الواقع این قصیده در عالم سخن کارنامه
 ایست که سخن طرازان اینان بجز قصور معرفت اندازان قصیده است این چند بیت :-

ایات

شمنه تاریخ تولد و تاریخ خط لایحه بیستم از تاریخ کشیده خندان منیدم خط تو بنده در میان خط توکل شود ظاهر قدر تو فتنه شان دم جولان
 و از سخن این دو بیت که بر سحر می نویسد این مطلع که به بحر توان خواند بر می آید :-
 رخ تولد و تاریخ خط تو بنده در میان لب تو غنچه گلین قدر تو فتنه ایشان
 و اگر این را بعکس خوانند باین طریق مطلع میشود به تغییر قافیه :-
 خط تو بنده در میان تولد و تاریخ لب تو غنچه گلین قدر تو فتنه ایشان
 و از ضمن چهار بیت قصیده که بعضی کلیش بسری نویسد این قطعه مشتمل بر تاریخ فتح بدخشان
 بر می آید :-

تاریخ فتح

تولی شاه شایان دوران که شد همیشه ترا کار فتح و ظفر اگر فی جشن و تبارخ شاد محمد با یونان شد تحسیر و بر در سینه نهصد و سی هجری بابر شاه غوثیت لیخیر هندوستان نموده منوچه است شهنشاه و چون لاهور و دیبا پور و دیگر ممالک را تسخیر نمود و تاریخ آن یافتند

تاریخ فتح

طیر الدین محمد شاه بابر اسکندر دولت و بهرام صولت بدولت فتح کرده خطا هند که تاریخ آن در فتح بدولت و چون که فتح دیبا پور در وسط ماه ربیع الاول دست داده بود چنانچه تاریخش نیز وسط شهر ربیع الاول یافتند بعد از فتح کابل مراجعت نمودند و در سینه نهصد و سی و دو تبارخ غره ماه صفر و زوجه غوثیت لیخیر دلی نموده و عبور دریای سندھ فرموده منوچه است شدند و در اندک روزگار فتح کرده روز چشبه سلج جادی الثانی با سلطان ابراهیم لودی با و شاه دلی در میدان بانی پست مقابله واقع شدند تا آنکه روز جمعه بیستم ماه رجب سال نهصد و سی و دو که مطابق بیستم اپریل ماه انگلیس سال یکزار و پانصد و سی و شش عیسوی بود کار بقتال و جدال رسید و سلطان ابراهیم با جماعه از مقر بان گشته شد و دولت سلطنت بعد از تقضای یکصد و سی و یک سال فمری از فتح امیر تیمور که درین مدت شاهان از اولاد افغانه و غیره بر تخت دلی نشست بودند نصیب بابر شاه گردید بعد فتح تبارخ دوازدهم روز چهارشنبه شهر مذکور داخل دلی گردید و بر تخت سلطنت جلوس نمود و فرمانروای ممالک هندوستان گشت و چندان خرابی و دغا بین دی را میسر شد که عقل از شماران عاجز آید

تاریخ فتح

کشت در بانی پست ابراهیم را شاه غازی بابر عادل لقب روز ماه و سال وقت آن ظفر صبح بود و جمعه و هفت حجب بعد از فتح شش هزاره محمد با یونان را با گره فرستادند تا خرابی آنجا را ضبط نماید در آنجا بکر با جمیت نام راجه از اولاد حکام گوالیار الهامی بدراجناب پیشکش نمود که بهشت شقال وزن داشت و بهشت رتی را یک شقال سگوند و جوهر بان قیمت آن الماس را نصف خراج روزمره تمام پنج سگین گفته بودند و چون آگره محل نزول بادشاه گردید بر دوز و ز که نیم ماه جهادی الثانی بود سینه نهصد و سی و سه بر محمود پسر سکه در شاه و راجه سگینا که بالکیم سوار و راجه آدره بودند آمد و فتح یافت شیخ زین صدر که از افاضل گرامی قدر بود تاریخ این فتح عالی رتبه بادشاه اسلام یافت و میر گیسو نیز از کابل همین تاریخ نوشته فرستاده و بابر شاه در کتاب واقعات بابر می که خود تصنیف نموده میفرماید که در فو محلات سابق نیز این نواری در فتح دیبا پور که در وسط ربیع الاول ر و داده بود تاریخ آن دو کس وسط شهر ربیع الاول یافتند و چون در سینه نهصد و سی و چهار در ارک کابل بر قلعه چند بری فتح یافت تاریخ آن فتح در احراب یافتند گویند که ادراک بادشاه درین غایت بود که شیخ زین صدر در وقتیکه بلازمست رسید پرسید که عمرت چند است شیخ گفت بیش ازین بهشت سال چهل ساله بودم و قبل ازین بدو سال چهل سال و بیستم و اکنون نیز چهل و دویم بادشاه فی این مقصود شیخ دریافت و تحسین فرمود این بیت از بابر شاه هست باز آئی ای ایهای که فی طوطی خطت

نزدیک شد که نارنج برده شد و آن سن ۴۰ و قات روز دوشنبه تبارنج ششم جادی الاول سال نصد و سی و هفت هجری
مطابق بیت و ششم و سیم ماه انگریزی سنه یک هزار و چاهصد و سی و بیوی بود در طره اگره از عارضه تب بر حمت این نوی بیست
اولا در باغ نوازخان واقع شود اگر آباد که حالا برام باغ مشهور است تا شش ماه امانت داشتند بعد لاش را بنگاه
برده و قن نمودند و لاشها را بنگاه الدین سحای در تارنج و قات او این مصرعه یافته که از ان بدو نوزع تارنج برمی آید و این
تارنج را تارنج محمودی و منوی گویند و در نصد و سی و هفت بوده ۴۳۶ و این ابیات که هم تارنج جلوس بهایون شاه
است نیز از مولا نادر کورست ۴۳۶

تارنج وفات

شاه شاه بابر که داشت	دو صد بنده مانند جیشید	محمد بهایون بجایش نشست	چو طوار عمرش اجل کرد
چو برسد تارنج ای دل بگو	محمد بهایون بود وارث ملک	۹۳۶	

۹۳۶

تارنج دیگر

بادشاهی که شهریارانش	بنده بودند و خادم و متقاد	چو وفای ندید در سالم	رفت از عالم خراب آباد
خرد از سال فوت او پرسید	گفت با نفع بهشت روزی داد	۹۳۶	

۹۳۶

و از این قطعه بهشت تارنج و فاش استخراج می یابید یعنی از هر چهار مصرعه با چهار تارنج علیحد و علیحد بر سه آید و از
اعداد حروف بی نقطه مصرعه اول و حروف نقطه دار مصرعه دوم تارنج دیگر از حروف نقطه دار مصرعه اول و حروف
بی نقطه مصرعه دوم تارنج دیگر همچنین از مصرعه سوم و چهارم بر همین دستور و تارنج دیگر استخراج میگردد و قطعه تارنج

بادشاه و هر بابر با کمال عدل بود	واقعتا جان عالم مصدق کلمه	سال جان که بیدار شد	جای فردوس کند بیدار شاه
۴۳۶	۴۳۶	۴۳۶	۴۳۶

و این هر سه تارنج از مولف راجع الحروف است ۴۳۶

مؤلف

سال نوشتن عمل سیدیم	۴۳۶	۴۳۶
---------------------	-----	-----

۹۳۶

اصب

چون دنیا برفت بابر شاه	گشت تارنج او قضا و ایسا	۴۳۶
------------------------	-------------------------	-----

۹۳۶

المض

در شهبان و در شهبان و در شهبان	بزرگ بود و چون فتح کرد هند	تارنج ششم ماه خیم بود نصد و سی و	ما از جهان برود که در رخسوی چنان
در روضه بابر شاه که در کابل واقع است	تغیر خنده شاه جهان بادشاه است	که بعد از پنج و در جهان در سنه یک هزار و چاه و شش	

هجری بنا انداخته و بر محراب آن روضه این چند کلمات مرقوم ساخته ۴۳۶

کتاب مسجد و روضه بابر شاه در کابل

این مسجد لطیف و معبد شریف که سجده گاه قدسیان است و جلوه گویایان ادب و بیان بفرمان ادب معالی و نظیر گاه عالم بالا یعنی روضه
منوره بادشاه غفران پناه رضوان و دستگاه حضرت فردوس مکانی نظیر الدین محمد بابر شاه غازی که در آن حجره و حجره است

بفرموده ابن نیازمند تمام لشکر سر اسرستانیش سر پانیایش درگاه النجی ابو المظفر شهاب الدین محمد صاحب قلن ثمانی
شاهچان باو شاه غازي بعد فتح بلخ و بدخشان و فرازند محمد خان از بلخ و شترخان و قناب قمریة از کار طلبان کرد
او دران سدر زمین بان گروه فیروزی و همتیت او و ظفر سپاه رزم خواه دران میدان که محض کرم کار ساز حقیقی
نصیب ابن نیازمند دولت خواهان این بنده شترمنده احسان حضرت بزدان گشته آخر سال نوزدهم جلوس همتیت
مانوس موافق کنیز در پنجاه و شش در عرصه و سال بچهل هزار روپیه انجام یافت فقط و بر مرارشش که اندرون رودخانه
ندکد راست این امیات در تاریخ وفات او نوشته اند.

تاریخ

۹۳۸	بارشاه که جنش ماقی نوزاکه عالم اجسام از کف و شتر در آن ظفر الدین محمد بو جابر بادشاه مهر فتح عالم اوج چون نوزنگاه باشگاه و دولت باقی او و دولت شاه جوهر و شتر دران از بلخ و شتر اوست از نوزدهم و فیروزی و فتح و شتر
-----	---

دست سلطنت با برت و از روز وفات پدر تا روز وفات خود در اند جان و هندوستان سی و شش سال و هشتاد و
و دو روز از آن جمله از تاریخ فتح هندوستان دست حکومت او در هشتاد و چهار سال و ده ماه و مدت عمر چهل و نه سال چهار
و یک روز لقب او بعد وفات حضرت فردوس مکانی مقر ریافت بوقت رحلت از ایشان چهار پسران ماندند
محمد بابون مرزا و کامران مرزا و عسکری مرزا و هندیال مرزا.

تاریخ احداث شهر که معطی

چون سده نصد و چهل و چیری سلطان سلیمان ابن سلطان سلیم بادشاه روم شهر که معطی احداث نمود تاریخ آن گفتند.

تاریخ

۹۴۰	در عهد سلیمان ش فرزند صفی آید بحرم که نری جو فریات پرسید خرد زمان تاریخش را الغتم سوی که آمد آب عرفات
-----	--

تاریخ حوض لطیف

شخصه بنام لطیف در سده نصد و چهل و چیری حوضی احداث نمود تاریخ آن عزیز می شنید گفته که اگر از اعداد حوض لطیف حد و قناب
که سبب شد دور کنه تاریخ بر آید.

۹۴۳ از حوض لطیف آب نروار

۹۴۰

امیرانوشیروان مشهور شاه عادل

بر امیر ابو سعید علامه الکاتب از علم خود یعنی امیر ارسلان در سده نصد و بیست و هفت در ولایت لار که در ایران است ابر سده حکومت یک
زده بعزل و داد که شید نا بشاه عادل شهر گشت در سده نصد و چهل و بیست و چهل بقدر سید و این بیت در تاریخ قتل اوست.

تاریخ ۹۴۰

۹۴۰

چون لم مغر گشته گردیده عادل از قتل شاه عادل تاریخ شده حاصل	مولانا شهاب الدین معما
---	------------------------

و فرزند همدست کمال دهم همراه با بر شاه بنده آمده در سلک شاهی و مقربان او از نظام داشت بقول است که لارانی ندکد سبب و تیر و تیر
علوم معانظ کرده بهایون بادشاه فرستاد و پنجاب بعد از مهالو این رباعی گفته یا صلا لایت بی رویه است نامت به عجم زنده بهایون

وزیرانہ نورول محمدی طرحی است. ہر کسب آمد و زحمانی. نام از تو بر آورده معاجیست. بالجمہ مولانا دینہ محمد و چیل و دو ہجری در زمانہ است
ہمایون بادشاہ فوت کرد و اخوند میرولت تاریخ حبیب السیر تاریخ وفات او شہاب الثانیہ یافتہ +

۹۴۲

مولانا ابلی شیراز

اشراف کلام و فضل عظام بود. در ملکات مانہ اسماعیل ماضی نظام داشت و با علیریشیر نظام تمام قصبہ مہمنوع خواجہ سلمان با اسم آن امیر تہذیب
و چند وقت بروز یادہ کردہ و ابلی شیراز صفات وارہ کہ بہتر از سلمان گفتہ وفات او در سنہ ۹۴۲ ہجری و دو واقع شدہ مرقد او در شیراز است
و بادشاہ شہر ابوداہلی تاریخ وفات او ست +

۹۴۲

شیخ جمالی دہلوی

بسیار فاضل و باخود و دیانت بودہ در خودی نام او جلال خان بود و تخلص لی داشت چون جوان باشارہ پیر خوشی سما والدین جمال خان نام و جمالی
تخلص کرد و سیرا لافینہ تعنیفات است و در زمان ابوالغازی سلطان حسین مرزا بخراسان رفتہ و تا آخر عمر مرزا بدران دیدار گذرانیدہ در ہند صحبت
نمودہ و صاحب سلطان سکندر بود و بادشاہ احرار ام و کما ہی بجای آورد و ہمایون بادشاہ را بصحبت او میلی ہو فور بودہ ہمارہ با او محبت
می نمود و انہایات دوست سہ ما از کرد و گویش بہر بہت بر تن + و ان ہم ز آب دیدہ صد چاک تابدا من مہ در سنہ ۹۴۲ ہجری و دو چیل و دو ہجری
فوت نمودہ و مرانش و ملی کہ واقع شدہ و الفاظ خسر و ہندو + ہ تاریخ فوت او ست و ابن ابیات و تاریخ رحلت او از فجر الوہ صلیبت

تاریخ

چو زان خدا جاسے بود	عاشق دست لاابالی بود	شعر نگین تازہ اش سہبان	ہست عشرت فزای پیر و توان
لبش بر آیدان ز روی لعلین	بودی اشتباہ قمر الدین	سال نقش معینت و تمکین	خودم گفت ماہ قلد برین

۹۴۲

اندرون رخسار کہ بسیار خوب و مرغوب ساختہ اند و غزل از غزلہای او و چند ابیات از چونہ مرقوم نمودہ اند مطلع اشعش است سہ اگر
بکفر کشد سر سیاہ کاری ما + بود بلفظ خوشم امید داری ما +

شیخ عبدالقدوس لنگو سیہ

۹۴۲

از شاہیر علی پیر از اولاد امام عظم ابو حنیفہ گوی است و در سنہ دوم جمادی الثانیہ ۹۴۲ ہجری فوت کردہ تاریخ وفات او را شیخ جس یافتہ اند +

سلطان بہادر شاہ بھرائی

در سنہ ۸۵۰ شمسی در ولایت شاہ لہجہ فوت پر خود کہ سلطان محمود سیکرہ نام داشت و در ماہ رمضان ہند ہفتہ سلطنت بھرات رسیدہ بود و بعد از وفات
سال و نہ ماہ بنای تخت بست و در جمادی الثانیہ ۹۴۲ ہجری فوت کردہ و در کینہ پدر خود وفات کرد و پیرہ ابد از مظفر شاہ پیر سلطان سکندر شاہ و ماہ
و شانزدہ روز حکومت نمودہ و تاریخ نور و ہم شعبان مذکور گذشتہ بعد از اعماد الملک سلطان محمود برادر سکندر شاہ را کہ کودکی خیال بود بہ تخت نشاند
و ابابہادر شاہ پیر بزرگ مظفر شاہ کہ بطلان و پیور رفتہ بود از انجا بترک و باز آمدہ و مدد عبد الرحمن مذکور قائم مقام آباد اجداد خود کرد و در اعماد الملک را دست
از بھارت دینہ ہند و ہفت شہر را لوہ نمود و بعد از حکومت یازدہ سال از ہمایون بادشاہ شکست یافتہ بہت بدرفت رفت و در انجا تاریخ ہجری بموم مظفر
ہند چیل و سہ از دست فرنگیان قتل شدہ و عرق و پیکر و پیکر تاریخ انوار نامہ را از نگین گنہ سلطان البشیرید اللہ و قتل سلطاننا بہادر یافتہ
بعد از وفاتش امرا سلطان محمود ثانی را کہ برادر زادہ او بود بر سر سلطنت نشاندند +

۹۴۳

سید حسین شہید

ترتیش در اکبر آباد قریب فامی کی متذومی تا امر دیر موجود است و فاش در سنہ ۹۴۳ ہجری و چیل و چہار

بحری بوقوع آمده از جمله اشعار و غیره که بر تربیت قوم است این تاریخ که در بعض مقام از کتب سالی نایل
گشته است

جوان شرفی کلید از غنا	فتاد و یک سال از طلوع علم در	از اصل حل کسب در روز اول	شهادت گشت بدین فغانی نیا
گشته بچون روز ماهی	ز سال نهصد و چهل و چهار	از سر حسین شهید شهدا	که این شهیدش اهل حلال

بیت

بر تربیت با چون گریز خواه
که ز بارت که رندان جهان

ما بقی احوال بادشاهان شیروان

چون فرخ یار لقب بشیروان شاه در نهصد و شش بحری بدست شاه اسمعیل صفوی گشته شد پسرش
برام بیگ قائم مقام والد خود گردیده بعد از یک سال فوت کرد برادرش غازی بیگ که ز غازی بیگی بدو رسیده
است والی شیروان شده در سنه ثمان و تسعمات درگذشت برادرش شیخ ابراهیم شهسوار بیگ شاه بن فرخ بیگ
قبای حکومت پوشیده در نهصد و بیست و هفت بلارست شاه طهماسب صفوی بن شاه اسمعیل صفوی
آمده بقاییت خسروانه ممتاز گردید و در نهصد و سی قوت گشت پسرش سلطان خلیل چون ارشد اولاد بود
بغزت مصاهرت شاه طهماسب ممتاز گشته یعنی دختر شاه اسمعیل را که خواهر شاه طهماسب صفوی بود بمجاله
نخلی خود آورده من حیث الاستقلال امور ملک و مال می پرداخت تا در نهصد و چهل و دو مرکب بدو ملحد خیت
شاه فرخ بن سلطان فرخ بن شیخ شاه بعد از فوت عم بجوگست نشسته و در وقتیکه شاه طهماسب فتح شیروان پیش
نهادیمت ساخت بخدمت بمانعت پیش آمد مگر که صعب رونور و شاه فرخ نریمیت یافته و بفرار نهاد و ان لایست
تصرف شاه طهماسب درآمد داین واقع در سنه نهصد و چهل و چهار روداده و بعد از یک سال شاه فرخ بیست
شاه طهماسب افتاد ان سلسله منتهی گردید

تاریخ فتح شیروان از طهماسب شاه صفوی

چون در سنه نهصد و چهل و چهار شاه طهماسب صفوی غنیت تسخیر ولایت شیروان نموده بر سر شاه فرخ والی
آند یار رفت و فتح یافت و بعد از یک سال شاه فرخ نیز بدست او افتاد و مولانا خلیل که مدتها در تبریز طاعت
استعال داشت و در مراتب سخوری و حمید زمان بود در مدح و تنبیت قصیده عزرا گفت بر هر عمره اش تاریخ فتح
نظم و میرسد و بعضی نوشته اند که این قصیده گفته مولانا فتح الله دست مطلق اشش این است

آمد انبا و صبا فرده رحمت ال	اکی زیمیری دمی بود پیران احوال
-----------------------------	--------------------------------

خواجهمحمد شریف بحری

برادرزاده مولانا امیدی است در زمان سلطان شاه طهماسب صفوی بوزارت هفت ساله میرد و ابرقوه
و سامانک ممتاز و سرفراز بوده و بعد از ان بوزارت اصفهان مقرر گردیده در کمال جاه و جلال روزگار میگشاید
تا آنکه در سنه نهصد و چهل و پنج طایر وحش بعالم علوی مشتافت و مولانا میری تاریخ فوت او ازین مصرع که

تعمیه است برآورده مصر که دید یکی کم ز ملاذ و زرا یعنی اگر از الفاظ ملا و زرا بعد لفظ یکی را که چهل میشود کم کرده آید تاریخ بزرگ

و در ترتیب علم سلطان

که در سنه نهصد و چهل و پنج هجری در کبر آباد فوت کرده و اگر چه هر صده صد و بیست سال گذشته و مرتبش بقاعده
چند قدم بیرون از احاطه رودخانه نواب اعتماد الدوله الی الان موجود است و بر تعویذ آن آیات قرآنی مرقوم
و بطرف پائین این چند کلمه منقوش و وفات مرحومه مغفور بیکم سلطان بنبت مولانا کمال در سنه نهصد و چهل و پنج

از هجرت فقط

نصیر الدین محمد هایون پادشاه غازی ابن طهیر الدین محمد بابر شاه

نسب سه شنبه چهارم ماه دی الفعه سال نهصد و سیزده هجری در ارک کابل از طعن با هم بیکم که اربل
ایمان و اشراف خراسان بوده و نسبت عالی ایشان به شیخ احمد جام میرسد تولد پذیرفت و مولانا
مروی تاریخ آن سلطان هایون خان یافته و غزنی شاه فیروز قدر گرفته و نیز پادشاه صف شکن و خوشن
تاریخ تولد اوست و خواجه کلال سامانی این تاریخ تعمیه یافته

تاریخ تولد

سال مولود هایون شمس است از ادک الله تعالی قدرا برده ام یک الف تاریخ را تا کسم میل و دهم بدر
از مصر عه تانی بعد از و در کردن یعد و تاریخ برمی آید بشرط آنکه دو لام در لفظ الله گرفته شود چون حضرت فرد
مکانی یعنی پدرش بابر شاه این عالم فانی را پدر و نمود بحکومت و قابلیت از سنبل با گره تشریف آورده
در عمر بیست و چهارم سالگی تاریخ هجری اولی سنه نهصد و سی و هفت هجری در دار الخلافت اگر که پایه
تخت سلاطین هندوستان بوده است سریر ارای سلطنت گردید و هر یکی از منسوبان درگاه را مواجب
و مناصب بحال قدیم مقرر نمود و هر یک برادران خود را جاگیر دادند و بزرگان کابل دقت و غزنی
و پنجاب مقرر کرده و سرکار سنبل بمیرا عسکری دادند و سرکار الوره بمیرا اسدال بکرست نمودند و خشیان
بمیرا سلیمان بن خان مرزا ابن سلطان محمود بن سلطان ابو سعید رحمت فرمودند چندی بعد از
روز جلوس بسیر دریای چین متوجه شده از منحا دست جلی یک کشتی از زیر پر کرده بمردم بخشیدند و
برای تاریخ جلوس کشتی زبافته اند بعضی از فضلا تاریخ جلوس در لفظ خیر الملک یافته اند چنانچه ازین

رباعی منسوب می گردد

تاریخ جلوس

محمد هایون شمس بخت که خیر الملک است اندر سنه چوبیسنده پادشاهی است شدش سال تاریخ خیر الملک
بعد شمس ماه از جلوس نتیجه کالنج متوجه شدند حاکم انجا دوازده سن طلا بیکر اسباب پیشکش کرده غاشیه
اطاعت بروشش گرفت و اکثر ممالک دیگر نیز در تحت تصرف پادشاه درآمد و نهصد و چهل هجری قریب
دارالاکاپ و بلی برکنار دریای جون شهری اساس فرموده نام آن را دین پناه نهادند و یکی از فضلا تاریخ آنرا
شهر پادشاه دین پناه یافته چون در سنه نهصد و چهل و دو هجری سام فرار پادشاه طهماسب صفوی خواجه

کلان بیگم را در قفس پاره محاصره نمود و فرزندان کامران پسران بادشاہ و از لالہ پور را بلیغدار فرستاد و از آنجا که دست و پا می نمود و تاراج می برد
عزیزه را در قفس کامران محاصره نمود و مولانا می بکشی این تاراج بطریق تعجیب گذشت +

967

الحج

آمد که تاج و کاسه زر در نظر منور در بر دم شکست ارجی التماس جام پر سید ملو درخ که جرات تاج در پیشان + افکند سحر لاله حمرا در برین مقام
گفت سید از بی تار و پودن شش افکند تاج زر شکست باده جام

975

چون محمد زمان پسر از این مزارع الزمان این سلطان حسین را سرش برآورده و کشته و بنام خود زده و او را در تخت سلطنت
بهار کجائی بیست و نبار این پادشاه در سینه نهصد و چهل و دو و هجری بر سر سلطان بهار کشید و او منهدم شده و بر سر
گر بخت بخان و اقصی قلی بهادر در یافتند بنام کجائی را منهدم شده و تلعب چای پانیر را نیز فتح نمود و یکی از فضلا
نارنج آن اول هفته سه صفر یافته بعد از آن سلطان بهادر گر بخت بهست بنده رفت و در انجا از دست
و رنگیان کشته شد و بهایون پادشاه در اندک فرصت از تخت بهار تا صوبه بهار در حیطه ضبط آورده و در استقلا
تمام مید کرده پیش می گزیند تا آنکه از نحوست ایام بسالی و هم از سلطنت در نیمه ماه صفر سینه نهصد و چهل و دو
شش هجری بر گزید و جو سالب آب گنگ از مضافات صوبه بهار عرت عظیم آباد کرد و در تبت تائی بنارنج دهم
محرم سینه نهصد و چهل و هفت در فوج از شیر شاه افغان از قوم سور بهریمت یافتند و از بل القافی
برادران که ایشان هم مخالف شده بودند تنگ آمد و در بجانب خراسان و عراق نهادند تا احوال او
سجائی دیگر شت خواهد گردید

٥٦٠

از طایفه افغانان قوم سورت و نانش فرید خان بود چون شهری گشت از آن سبب او را شیر خان می
و بعد از آنکه سلطان بر ممالک هندوستان گردید ملقب بشیر شاه شد و بدوی ابراهیم خان و زمان سلطان بهلول
از رده که مسکن باغنه است هندوستان آمده در خدمت امرار و زکار میگذرانید و بدینش نیز از ملکی جمال خان که در زمان سلطان
سکندر اقطاع جوینیور داشت به سمری بر دو سه سزم و خواص پور جاگیر بدینش که حسن نام داشت مقرر بود و شیر
نیز از باب شاه در شرق جاگیر یافته بود در سنه نهصد و چهل و شش بر بایون باب شاه غالب آمده و یار دیگر
در راه محرم سنه نهصد و چهل و هفت در قنوج با و حار بنموده و بنیبت را و د ملک هندوستان را
بنصرت خود آورد و بتدارخ بنیبت و هفتم شوال سنه نهصد و چهل و شش به جری بر تخت سلطنت بنیوس
نمود و تا کسریج جلوس بنیبت

تاسیخ جلیس

شاهنشاهی شیر شاه گردون است که شرف عالی در دود او بهشت است و بهشت شوال تحت و نشان آن همان بیای او سرود
تا به پنج طوطی گفت که آفتاب از غیب زیبای او رنگ سلطنت افزوده

44

و شیر شاه و امیر فتح یا نزن برهانیون با و شاه در سینه تنه و چهل نوبت بقا صلاه شصت کرده
تختینا از شمشیر لاجورد بر لب دریای جلیل قلم نگین در کمال رفعت و استوارسی نهایی
که نامروز موجود است و نام آن قلمسیر

ریتاس خورد نهاده و این قلعه با تمام جلال خان که پسر خورشید شاه بود انجام یافته چنانچه این تاریخ بر دروازه
آن قلعه مرقوم است

زیرت گذشته تواریخ سال نهصد و چهل و شصت جلالت بنا کرد این قلعه سنگین جدا شهنشاه شیرت عالم
نقل است که چون ملو خان حاکم مالوه در مهبی از شیر شاه منظم شده بدست او افتاد و بعد از چندی از او
بگریخت شیر شاه این مصرع خواند ع با ما چه کرد ویدی ملوی خان گیدی بن شیخ عبدالحی که حاضر بودی القوی
این مصرعه بدیده گفت ع قولیست مصطفی را لاخیری البعیدی و در آیا میک شیر شاه قلعه کالنج را
محاصره نموده می جنگید اتفاقاً در باروت آتش گرفت و شیر شاه با اکثری از امر اسوخته شد و بعد از آن روز فتح
کالنج یافتند و راجه را که گریست سنگه نام داشت اسیر کرده پیش شیر شاه آوردند چون شرده فتح به شیر شاه رسید
گفت الحمد للهد و جان بخت تسلیم نمود این اقمه بتاریخ دوازدهم ربیع الاول سنه نهصد و پنجاه و دو هجری بوقوع
آمده و تاریخ این معامله غریزی در الفاظ ز آتش مرد یافته چنانچه ازین باب سبب مفهوم گردد

تاریخ وفات

شیرشاهی که از دیابت او شیر و بز آب را بهرمی خورد چون برفت از جهان ایضا گشت تاریخ او ز آتش مرد
شیر شاه از بنگاله و بسنار گادون تائب سنده که مسافت یکزار و پانصد کرده است در هر کرده عمرای ساخته
و چاه و مسجد از سنگ و خشت پنجه بنا کرده و بسی شهر با بنام خود مثل شیر گره که در چار کردی قنوج است و
شیر کوٹ آبادان نموده گویند که چون وی آینه دیدی گفتی که حیث در وقت پیری و نماز شام سلطنت بمن سپرد
و گرنه اهل عالم میدیدند که جهای کردم و مدت سلطنت او از روز پیریت هایدن بادشاه قنوج پنج سال و دو ماه است بمقتضای
سهمرام است بعد از وی پسرش سلیم شاه بر سر سلطنت بنده نشسته و بعضی تواریخ مرقوم است که شیر شاه
در سال نهصد و پنجاه و سه فوت کرده اما از تاریخ مذکوره الصدروان تاریخی که به کهارلی با دسلی
واقع و بلی منتوش است صاف ظاهراً است که او در سنه نهصد و پنجاه و دو فوت کرده فقط

کهارلی باولی

این باولی در عقب جامع مسجد متصل لال کنوان در شاه جهان آباد واقع است آنرا عماد الملک شکر
خواجه عبد الله لا ذرقیشی در اول سال جلوس اسلام شاه یعنی سلیم شاه ابن شیر شاه بنا نهاده
بود و در سنه نهصد و پنجاه و شصت با تمام رسانیده آثارش الی الان موجود است و چهار تنه چند بخاندانی
بر دروازه و دیواران منتوش است آنچه که بر دروازه و دیواران کنده است اینست

بسم الله الرحمن الرحیم در عهد زمان سلطان السلاطین و المظفر اسلام شاه بن شیر شاه سلطان
خداوند ملکه و سلطان بنا کرده این پناه بوقوت الله و بروج رسول الله ملک عماد الملک عرفت خواجه
عبد الله لا ذرقیشی بهار الملک حضرت شاه سلیم سینه اشنی و خستین و تحمات فقط

شاه طاهر و شاهی

حضرت سلطان

الحمد لله

904

شاہ علاء الدین محمد

الحمد لله

30

ذکر عمارت پہلے زمین پر وقت ہمارے قریب

قلعه قندیار قدیم که حالا خراب و دیران افتاده است و نیم کوه غربی از قلعه را در بر می گیرد.

واقعست چون ظهیر الدین بابر بادشاه بعد از فتح پنجشایر و کابل و قندهار و امینا فی حاصل خست چند سال پیش از فتح
هندوستان به مغارت مشرف و تاور نزیکی آن قلعه بنیاد کرد و مذکور بنیای عمارت ننهند و جفت بالا رفتن آن بکمان که در
تراشید و چهل دونه المرب سازند اگر چه اسلحاران سه کار حسب اشارت علیه با توقف در احوال آن مکان مشغول شدند
اما جهان مستغنا دیگر در کاین عمارت بعد از وفات بابر شاه در ستمه و سنجاه و ستمه سحری در ایام میکیم بهایون باو
بریت یافته بطرف ایران رفته بود و با بیست و نهام مرزا کا مدرن و محمد عسکری برادران بهایون بادشاه با تمام رسیده و حالاً این عمارت
مفسود است بچهل دینه و بیایز روی اندرونی و بیرونی این مکان کتابه فارسی بسیار در قوم اند و جهان مفهوم میگردد که بر
ازین کتبه در ایام ایلالت مرزا محمد عسکری منقوش یافته و بندهی ازان حسب الاشارت الکیر شاه بادشاه در ستمه نذر ستم
مقوم نبوده اند اگر چه در بعضی مقام از کهن سالکی معروف کتبه زائل گشته اما هر قدر که منشی حوسن محل که در ستمه کتبه را در
و چهل دینه سحری کابل و قندهار رفته بود و نقل گرفته اندرس ازان و درین مقام ثبت می گردد

کتابخانه میرزا کاظم خان و میرزا علی

در تاریخ سپیده شهر شوال سال هفصد و سیست و شصت اعلیحضرت که در آن سلطنت ملکوت پناه و معدلت شعاع کرمیت آثار تو ابرار
نبرگ کا مکار عتقاد سلاطین گردون قشند از طلا و مسامر گیتی و از شمس و انوار عدل و حسن اعدال اکامی زمین و زمان المصنوع
بالنظار عنایت الهی ابو الفارزی ظهیر الدین محمد بابر بادشاه غلبد الهی و سلطنت قیام قند بار نمود و در همین سال امر عالی به بنای این
براق جهان نمای که سر نقشش بهادرات ایوان کیوان رسیده شهرت لغز یافت و انعام آنرا با به تمام نسیه ندها پوش
محمد کامران بهادر که شرفات کاخ عدالتش ازین نه طاقی در گذرشته موقوف گردید و در حسابات علییه بی توقیف
نموده سان حساب سپرد استادان ماهر و انشور و در ساعت محسنه و طالع خشنده اساس از انداخته و عمده و اهلکاران چابک
دست که هر یک بر آید کشوری و یکانه ملکته بودند و فاق حدافت و مهارت در اعداات آن بطور رسانیدند و چون شانزاده
مشهد الهیه ایالت و مملکت قندهار را به برادر از جمند سعادت یار مرحمت آثار معدلت شعاع محمد عسکری بهادر طول عمر
و افاض علی العالمین برده و حساب تفویض نمود و در ایام ایالت این شانزاده عالی شان در غصه دسی + و از میاسن الطمان
شانزاده فیروز بیگ که ضمیر نیرش مطهر انوار ابراست و در غصه دنیا و مسه این عمارت سپهر سرس با تمام فقط

کتابہ محمد اکبر شاہ پاشا

چنینیوش مراست منظره را باب وانش میگرداند که مملکت قندهار در قصبه تصرف آبامی جندگان حضرت
شاهنشاه جمجاه ملک بارگاه خلافت پناه ظل البیضاء الدین محمد اکبر بادشاه غازی خلد الله ملکه بود در حنیکه
ایات کشورستانی جنت آسیانی محمد سالیون بادشاه غازی طیب الدین راه و جلی البخت مشواه بسیا من
لذیلات ربانی و تائیدات سبحانی تنجید علی نمود و باز قندهار از تصرف این دو دمان بیرون رفت
و چون اقبال دولت شاهنشاهی اکثر اقلیم ربع مسکون را که طول آن از حد و د

دارایید و بندر گورکات و گورنگال تا شش و بندر لاجوری و هرگز که مسافت آن قریب بود سال را به پیش
 و عرض آن از کابل و کشمیر تا سرحد دکن که قریب یکین ساله راه باشد مسخر گردانید و رسنه هزار در و بسنت قندار
 در حیطه تصرف خلافت و درگاه خلافتی سپاه در آمده و امید که غنایب اکثر الکتاب عالم را از تائید بخت و اقبال
 حضرت ظل الهی ایشا هزاره گاه نگار کرده و نیاقتد ایشا سلیم شاه مراده و انبال شاه و خسر شاه و پرویز شاه
 مسخر اولیای یزدان گرد و دین رب العالمین تحت فی حسنه بزرگ و هفت پوشید و همانکه در زمانیکه اعلی حضرت
 خاقانی حکومت قندار را بنواب نامدار شاه بیگ خان کابل مغوض فرموده بودند بنده و رگاه محمد معصوم
 بن سید صفائی آباد بن سید شیر قندار بن سید حسین زنجیری بن بابا حسین ابدل

شیخ محمد رفیع الدین محدث

در رسنه نهصد و پنجاه و چهار حجری فوت کرده و در اکبر آباد در حوالی اصف جاسه مد فون گردیده

تاریخ از کتاب خیر الواسطین

منظر خلافتی زمان درین	شاه دنیا دین رفیع الدین	اصغری بود آن خدا آگاه	غنیب الدین روح شاه
سال نقاش چو در شمار آید	نهصد و پنجاه و چهار آمد	در حوالی اصف جاسه	مردش را برین اگر خواست
	آن حوالی بر اکبر آباد است	نه بجای دیگر ترا باد است	

مولانا حسن

در بلده اکبر آباد موهومی است که آن را حسن چون کتوره میگویند متصل آن مکان گورستانی است قدیم که در آن
 مقام نزار بای فرگیان چه از بهر بزرگوارانیست و بدو نیز و از منی که در زمان دولت بادشاهان هند فوت کرده
 بودند بسیار اند و اندرون احاطه آن قبرستان تربت مولانا حسن که در زمان دولت سلطان سلیم شاه ابن شیر شاه
 در رسنه نهصد و پنجاه و شش حجری فوت کرده بود تا امروز موجود است و این ابیات که از تاریخ وفات او خبر میدهد گردیده و منقول است
 ۹۰۶

تاریخ

قدح فضل مولانا حسن	بهر مندی مثل عالی مدار	سر ابل دانش عزیز جهان	جهانی معانی دگوه و قار
چو کرده ازین و از غالی سفر	مدار البقا ان سر نایدار	یعون و برست بلطف نسیم	جهان آفرین داد و کردگار
بفرود تار و ج پاکش بر بند	لایک بفرودس از اعتبار	بجنت قرارش چو شد عزت	شده سال بوقش بخت قرار

مولانا ابوالخیر خواجری

در انواع فضایل نصاب کامل حاصل داشته مخصوص در حکمت که از سطوی اول و در طبابت ابوعلی قانی
 بوده و در آخر سلطنت ابوالغازی سلطان حسین بهرست و از زمان ستمیای محمد خان نبدانی در آن دیار میبود و چون آن وقت حضرت
 ویرا باورالنه آورده و فاشش در سال نهصد و پنجاه و هفت هجری در ستانده تاریخ فوتش ازین ابیات استخراج می یابد
 ۹۰۷

تاریخ

بهر فضل مولانا ابوالخیر که سید است از هر چه
 سفر کرد از جهان فانی نماند ز حسرت دل و غم جهان خلافت
 چو عاشق و غزل بود مخلص از آن تاریخ او شد فوت عاقل

تاریخ سلیمان شاه

پسر خورشید شیر شاه است و جلال خان نام داشت چون شیر شاه فوت کرد عادی خان پسر کلاش که ولیعهد بود در قلعہ رشتہ پنیر را قطع داشت و جلال خان پسر خورشید نزدیک بود چون امر او دید که آمدن عادی خان نزد وی میسر نمیگشت و خود حاکمی ضرور است جلال خان را طلبید ششہ بتاریخ هفتصد و پنجاه و دومین سال و در کالنج بر سر سلطنت نشاندند و مخاطب با سلام خان نمودند اما میان مردم سلیمان شاه اشتها ریافت بعد ازین میان برادران جنگ واقع شد و عادی خان بر حیمیت یافته از جنگ گاه بیرون رفت و دیگر کس از و نشان نداد چون خاظم سلیمان شاه از طرف برادر مطمین شد سامان جلوس میساخته باین شایسته در نهند و پنجاه و سه هجری بر تخت سلطنت جلوس نمود چنانچه تاریخ آن بتعمیه یافته اند

سلطان سلیمان شاه با فرزندش	کرده لشکر علم در عدم مجبور است	نیشست تخت و ز راه انصار	در ملکش ظلم زد آمدن یوس است
تاریخ جلوس سعد او از ششہ	تاریخ جلوس سعد او از ششہ	سامان جلوس سمیت یوس است	

۹۵۳

اکثری از ممالک هندوستان در تحت تصرف خود داشته در اکبر نامه مرقوم است که او بتاریخ بسبت و دهم ذیقعد سنہ نهند و شصت فوت کرده و مدت حکومت او شصت سال و دو ماه و هشت روز بوده و در تاریخ فرشته مرقوم است که او در اوایل سنہ ستین و تسعمائة و اوقات یافته و مدت سلطنت او نه سال بود و در مرات جهان نما مرقوم است که او بتاریخ دوم ذیقعد سنہ نهند و شصت بسبب سمیت قرصه که در یکی از اعضای سفلی او هم رسیده بود رخت هستی بر لبست و بجای دیگر نوشته دیدم که بتاریخ بسبت و پنجم حادیه الاول سال نهند و شصت و یک از شدت وجع و بلی که بر مقدار او بر آنده بود در گذشت و تاریخ انتشار که از آن سنہ نهند و شصت استخراج می یابد اینست که سلیمان شاه بگو الیاء مرد و جهان نوشته اند که در سالی که سلیمان شاه فوت کرده در همون سال سلطان محمود گجراتی و برهان نظام هجری بادشاه دکن نیز فوت شدند و تاریخی که از آن نهند و شصت و یک استخراج می یابد اینست

تاریخ

۹۶۱

سلطان سلیمان شاه که از حسن عا	آرام زیر سایه عرش خدای پادشاه	بودم بفر سال و فالتش کنه گان	اتفت بر دلو که بجات جامی را
قلم سلیمان کده واقع سواد و ملی بر لب دریای حین تعمیر کرده سلیمان شاه است و حالا آن قلعہ را بعضی مردان قلعہ نور گده میگویند که هر چه وفات سلیمان شاه در گو الیاء واقع شده اما در کسرام که پدرش ششہ نیز در اند یا را منو لاند و کت			

سلطان محمود شاه گجراتی

پسر لطیف خان ابن سلطان مظفر شاه است والده او نبوت بهرام خان بادشاه ولایت سند بود از نسل شیم انصاری و تولد سلطان در شهر رسته اننیلن و ثلاثین و تسعمائة و قوس یافته و در سنہ یازده سالگی بعد از فوت سلطان بهادر گجراتی در سنہ نهند و چهل و سه هجری بسطنت گجرات رسیده بهترین زمانه بادشاهان گجرات زمانه سلطان محمود بود که کس باندازه خویش بتاز و نعمت بسر می برد و خوشحال می بود لهذا تاریخ ابتدای حکومت و

کامرانی او از لفظ خوشحال استفاد می کرد که سینه نموده و چهل و پنج باشد او قلعه مسورت را تعمیر نموده و آن قلعه
بغايت استواری است در طبقات اکبر سه آمده که صغر انانامی هلام سلطان محمود گجراتی که خداوند خالق خطاب
داشته در سینه نموده و چهل و بیست این قلعه را بر ساحل دریای عمان جهت دفع فساد فرنگیان ساخته و
پیش از آنکه قلعه تعمیر باید فرنگیان انوار خرابی مسلمانان آن مکان میرسانید و در آن ایام که خداوند خان به
عمارت آن می پرداخت فرنگیان چند نوبت کشتی با سامان نموده و قصد جنگ آمدند اما هیچ وقت کاره
نمی توانستند ساخت و چون با تمام رسید چو آمدی بر بریر دروازه که بر فرنگیان مخصوص ترنگال است شروع
نمود فرنگیان چون به جنگ و جدال بالغ حصار نتوانستند آمد مبلغهای کلی قبول نمودند که آن چو کمند
نمایند اما صورت نیافت عرض انقلعه باز کرده درع و از تفاعش لبست در عه بنا بر اعانت استحکام هر دو
سنگ را به قلابهای آهنی محکم ساخته و سرب را گداخته و در فرجها و دنده ها ریخته و سنگ انداز پراهنوی
ساخته که دیگر از دیدن خیر می ماند فقط سلطان محمود بعد از حکومت بیزده سال و دو ماه در سیزدهم ربیع الاول سنه
نمصد و شصت و یک هجری از دست غلامی که به بان نام داشت شهید شد نقش او را در خطیره سلطان محمود دیگر که در
پائین گنبد شیخ احمد کتول واقع است بنجا که سپردند سال وفات او از عبارت جناب الشهادت بیرون می آید و این نظم
در تاریخ اودار شیخ می معنی است

تاریخ

سلطان محمود در چنانچه در تاریخ	در حین الماوی شش ماه از افر	مجموعه در تاریخ و در تاریخ	تاریخ اودار شیخ می معنی است
سال پنجاه و یک	سال پنجاه و یک	سال پنجاه و یک	سال پنجاه و یک

و چون سلطان سلیم شاه بادشاه و علی و سلطان بریان نظام شاه جوی ابن سلطان احمد نظام شاه جوی و والی احمد
دکن بهدین سال فوت کرده بود و در چنانچه مولانا علی در اکتاف زوال خسران فوت این هر سه بادشاهان باشد

و پسین گفته

تاریخ

شاه خسرو زوال بدیک سال	که سب از علی شاه اراک	سیک محمود شاه گجرات	که محمود دولت جوان بود
دوم سلیم شاه دهل	که در میان صاحبان	سوم احمد نظام شاه	که در ملک دکن خسران نشان بود
زمره پنج فوت این	که در میان	چهارم زوال خسرو	که در میان

بعد از سلطان محمود شاه که در سنه شصت و شصت از افر با سه او بود و تخت نشاندند

سلطان فیروز شاه

سپه سلطان سلیم شاه است بعد وفات پدر حسب وصیت او فیروز خان را که سیری در دوازده سال بود در قلعه گوالیار
بر تخت نشاندند و تاریخ جاس او که از ان سه نمصد و شصت و یک است و این باید نیست

تاریخ

چون شاه فیروز خان	کشی غلامی در راجه	بافت تخت سلطنت	که در تاریخ
سال پنجاه و یک	سال پنجاه و یک	سال پنجاه و یک	سال پنجاه و یک

۴۵۱ بعد از صد و یک ماه مبارز خان که با در زاده شیر شاه بود فیروز شاه را بتاریخ سبت و نهم جادی الاول سنه مذکور قتل نموده بر تخت نشست و تاریخ شهادت و امانیت

تاریخ

شیر و لیت از فیروز خان	کلیه و ملک شمر را خرب	بیل اعلی ناگهان درو	نیاید معویه عمرش آب
چندین وقت سال کاوش	بویانک شد شاه بهجا جواب		

سلطان محمد شاه اول

عرف مبارز خان نام پدرش نظام خان مورثه برادر شیر شاه بود بعد کشتن فیروز شاه را که خواهر زناده او بود بتاریخ سبت و نهم جادی الاول سال منصف و شصت و یک هجری بر تخت سلطنت نشست و لقب خود را محمد شاه عادل نهاد و همیون و موسر بقال ساکن قصبه ریواری را صاحب اختیار ملک مال گردانیده قشرب دادم اشتغال نمود تاریخ جلوس او

تاریخ

جا بر ملک مبارز خان	که شد دره ستم سالک	تخت فیروز خان فطیم	گشت بر ملک دولتش یک
سال تاریخ دولتش گفتم	بادش شد مبارز مملک		

ابراهم خان بی محمد شاه در سنه منصف و شصت و دو سبب به انتظامی ملک و پیجودی بادشاه لشکر فراموش دلی را متصرف شد و محمد شاه طاقت مقاومت در فرزند پده بطرف چهار نوبت بهانجاسه بود تا آنکه در سنه منصف و شصت و شش در مونگیر در محله که با سبب بادشاه بنجا که روداده بود کشته شد مدت حکومت او در دلی یازده ماه بود

مرزا شرف جهان

این قاضی جهانست که قرب پانزده سال زمام امور ملک و مال شاه کما سبب صفوی بادشاه ایران در گفت کفایت و قیغه شهاست او پند و اندرز و آزار خیر و سیکه ابریه نه کر بلاست که ابو نصر حسن بادشاه بود ده هزار تومان صرف نموده و بدان موفق گشته و لاوت او در صبح چهارشنبه هجری ۱۰۸۳ بیج الثانی سنه منصف و دو دست داده و در شام یکشنبه هجری ۱۰۸۳ الفقه منصف و شصت و دو هجری وفات یافته و آه شرف از جهان شده تاریخ جلوس او

سلطان ابراهیم

بن غازیان سوریه و خواهر سلطان محمد شاه عدلی را در نکاح خود داشت او امر او و زرامی محمد شاه را با خود موافق ساخته بتاریخ شش ماه جادی الاول سنه منصف و شصت و دو هجری دلی را متصرف شد و تخت سلطنت نشست تاریخ جلوس او

تاریخ

گشت چو تخت منورین گام رفت بر دوشه لاساویج سال تاریخ جلاوشرخ و مجتبی در آن کجا سلاطنت آمد تاریخ بعد دو ماه از حکومت او سکندر شاه عرف احمد خان سوز با او محاربه نموده دلی و اگره را متصرف شد و پیش سبکدرا نید تا آنکه قریب بهمان ایام بهایون بادشاه آمده دوباره فتح سند و ستان نموده و سکندر شاه بطرف پنجگاه گریخت و سلطان ابراهیم که بطرف مشرق رفته بود نزد دراورسیه در سنه هفصد و هشتاد و پنج از دست سلیمان حاکم اندیا کشته شد

سکندر شاه

برادرزاده شیرشاه بود در سنه هفصد و شصت و دو هجری بر سلطان ابراهیم غالب آمد و تخت دلی نشست بعد چند ماه بهایون از ولایت رسیده و برو غالب آمد و بار دیگر مالک ملک سند و ستان گردید تاریخ کره و لایف

تاریخ

سکندر شیر برادرزاده شیر که نشست چند روز در دهلی بهایونش نهریت داد و در آن ایام هفت و دو سال هجری سرگذشت نصیر الدین محمد بهایون بادشاه بعد نهریت یافتن از شیرشاه چون در سنه هفصد و چهل و هفت هجری از شیرشاه افغان نهریت خورده و بطرف عراق نهاد بعد از خیرانی و پیریشانی تمام پس از آنقضای چند سال پیش طماسب شاه صفوی بادشاه ایران نشست و این قطعه از واردات حالات خود بنام نوشت

قطعه

خداوند استحقاق عالی هم قلعه قناعت را بشین کرد و دست روزگار سفله و گندم و جو فروخت و طوطی طبع مرا قانع باز کرد و دست دشمنم بشیر و عمری بکین و بون حال از کین عمری بکین و بون التماس از شاه ندارد که مرا بکین

شاه این مژده را شنید مکتوبی مشتمل بر کمال توقیر و استعجاب تشریف حضور ارسال داشت و برین بیت در عنوان مکتوب ثبت نمود بهایون سعادت بهم نهاد اگر ترا گذری مقام ما افتد چنانچه در ماه ربیع الثانی سنه

هفصد و پنجاه و یک در بهر باب شاه ملاقات شد امری سپرد به خصم صافی خان حاکم سرات دقیقه از لوازم خدمت و سبکی فرو گذاشت نمود و شاه والا جاه مقدم بهایونی را بهایون سپردشته آنچه از لوازم بادشاهی و محامد امری باشد بجا آورده و چند روز جشنهای خسروانده داشت و بهایون بادشاه در روز جشن عالی التماس گرانبها که خراج اقیما بود باد و لیسیت و پنجاه لعل چشان برسم ارمنان بشاه داد و شاه بعد از چند روز کمال دلداری و خاطر جوی سامان سلطنت ارزانی داشته شاه مراد اسپر خود را با دوازده هزار سوار کجک همراه داد و چنان بادشاه یا امری کجکی در شروع نهصد و پنجاه و دو و متوجه قندهار شدند باید دانست و قنیک بهایون بادشاه از شیرشاه منهرم شده در وادی خیرانی و پیریشانی سرگردان گردید و برادرش مرزا کامران از وادی ختیا بوده نسبت کامل روان شد و چون در آنجا رسید سکه و خطبه بنام خود کرده و ابواب کامرانی بر روی روزگار کشاده بمقتضای هوا و هوس و زنگاری بسیر و غرنی و آنکه در آنجا سکی مرزا و خواهره و در آنجا نشست

پیش سلیمان مرزا که حاکم بدخشان بود فرستاد و خواست که سکه و خطبه از بدخشان نیز باشد مرزا سلیمان
 فرستاده را سببه مقصود با برگرداند مرزا کامران از نینعی در تاب شب لشکر بدخشان به مرزا سلیمان چون
 آثار ضعیف خود و قوت مرزا کامران مشاهده نمود کس فرستاده در آشتی زد و خطبه و سکه بنام او ساخت بعد از این
 مرزا کامران بعضی از محال بدخشان را از مرزا سلیمان جدا ساخته بمردم خود داد و بکابل مراجعت نمود و
 قند باز از مرزا اسندال گرفته بمردم عسکری خود داد که نمود بعد چند اوقات مرزا سلیمان آنچه مرزا کامران از او
 جدا کرده بود باز متصرف شد و نفیض عهد نمود و مرزا کامران بار دوم لشکر با نصاب برد و بر مرزا سلیمان
 غالب شده قاسم بر لاش و مرزا عبدلله و حجت دیگر از موافقان خود را ببرداری بر لاش بگور گذاشته و
 مراجعت نمود و خواجه حسین مردی تاجک این سانحه را که بهمنده هم ماه جمادی الثانی روز جمعه سنه ۹۲۸ هجری
 در داده و در جمعه هفتم ماه جمادی الثانی یافته و مرزا کامران را با پیش مرزا ابراهیم در قندهار دیدار و در روزگار غفلت میگذرانید
 تا آنکه گویند بکابل بیاورید و شاه از ظاهر یافت و بدولت و سعادت و شرف او و از آنرا نمود و موجب خلاصی مرزا سلیمان شد و
 آن بینا نیست که چون سها یون با و شاه با امرای مثل از ایران متوجه قندهار شدند و آن قلعه را تا شش ماه
 محاصره نمود آخر مرزا عسکری که از طرف برادر خود مرزا کامران حکومت آنجا داشت بامان بیرون
 آمده بگلزیت مشرف شد بمقتضای کرم ذاتی قلم غفور بر جرم او لشکر سپاه کابل توجه نمودند در اثنای
 راه در مرزا اسندال و مرزا یادگار ناصر را در برابر شاه از مرزا کامران که بخته بپادشاه پیوسته چون نزد کابل
 رسیدند هنگام شب مرزا کامران از کابل فرار نموده بغزنی رفت این فتوحات بتاریخ دهم رمضان سال
 نهصد و پنجاه و دو هجری واقع شده و اینمصره تاریخ آن فتح است ع ب جنگ گرفت و کابل را بکابل بعد از این
 با و شاه بشهر در آمده دیده دیدارشان براه محمد اکبر که با مادر خود در کابل بود روشن ساخت عمرش در آنوقت
 سه سال و دو ماه و پنج روزه بود در او اهل سنه نهصد و پنجاه و سه چون پادشاه بر سر مرزا سلیمان که اقلید
 رهائی یافته بدخشان را متصرف شده بود رفت مرزا کامران خبر یافته از غزنی آمده کابل را باز گرفت چون
 اینمصره بمسما مع پادشاه رسید حکومت بدخشان بر مرزا سلیمان و حکومت قندهار بر مرزا اسندال داده و عزم
 خود مرزا یادگار ناصر را که موجب فتنه و فساد بود بقتل آورده متوجه کابل شد و با مرزا کامران محاربه نموده با
 کابل را سیم رابع الاول سنه نهصد و پنجاه و چهار هجری فتح ساخت مرزا کامران باز راه فرار پیش گرفت و تاریخ
 این فتح کابل را گرفت یافتند بعد از این فتوحات نیز از مرزا کامران و مرزا عسکری تقصیرات عظیم صورت گرفت
 و چند مرتبه با پادشاه جنگها کرده اند لاجرم پادشاه با انیمه سپاه در کابل و قندهار و بدخشان با برادران خود محاربه
 متواتر داشت تا آنکه مرزا عسکری دستگیر شد و مرزا اسندال بقتل رسید و مرزا کامران از همه بایوس شده پیش
 سلطان آوتم که رفت و او در گاه سعل فرستاد و بعد از آن بکابل شده رخصت مکمل یافت تاریخ وفات این پسر
 برادران در مقام نوشته میشود

مرزا اسندال

برادر سها یون پادشاه و محبت پادشاه است در سنه نهصد و سبست و چهارم متولد شده و این هجرت در تاریخ تولد است

۹۲۳	تاریخ	
۹۲۳	چیتانی سال تاریخ	چیتانی سال تاریخ
	شهادت در موضع خب که از توابع کابل است تاریخ لبت و یکم ذی قعد سال هشتصد و پنجاه و شصت هجری قمری	شهادت در موضع خب که از توابع کابل است تاریخ لبت و یکم ذی قعد سال هشتصد و پنجاه و شصت هجری قمری
	تواریخ قبال افغان همد و خلیل بوخت مرزا کامران بر عساکر هالیون بادشاه شجون آورده بودند روی داده و بلا	تواریخ قبال افغان همد و خلیل بوخت مرزا کامران بر عساکر هالیون بادشاه شجون آورده بودند روی داده و بلا
	خور در گرگ از شهبان فرابود مرثیه گفته که مطلع این است	خور در گرگ از شهبان فرابود مرثیه گفته که مطلع این است
	دشمن خون که لفظ مناسب است تاریخ این واقعه است چنانچه مرزا در نظم آورده	دشمن خون که لفظ مناسب است تاریخ این واقعه است چنانچه مرزا در نظم آورده
	تاریخ	
۹۵۸	هندال محمد شهبان فرزند لعل	هندال محمد شهبان فرزند لعل
۹۵۸	تاریخ شهادت شجون	تاریخ شهادت شجون
	و مولانا مرزا امانی بطریق تعبه این تاریخ گفته	و مولانا مرزا امانی بطریق تعبه این تاریخ گفته
	تاریخ	
۹۵۹	شاه هندال سر و گلشن ناز	شاه هندال سر و گلشن ناز
۹۵۹	تاریخ مرزا قمری نالان	تاریخ مرزا قمری نالان
	عالمی آباد سر و شمش	عالمی آباد سر و شمش
	بر فلک دو واکه حشر رفت	بر فلک دو واکه حشر رفت
	شعاعی الفت که مانند سر و باشد اگر عدویش که یک است از عدد دوستان دولت در کرده شود تاریخ بر باد بعد شهادت	شعاعی الفت که مانند سر و باشد اگر عدویش که یک است از عدد دوستان دولت در کرده شود تاریخ بر باد بعد شهادت
	اورا پس از چند گاه بکابل برده نزدیک مرقد باوشاه مدفون ساختند و در همین سال هالیون بادشاه رضیه	اورا پس از چند گاه بکابل برده نزدیک مرقد باوشاه مدفون ساختند و در همین سال هالیون بادشاه رضیه
	دختر مرزا هندال البعد مناکحت پس خود محمد اکبر شاه منعقد نمودند	دختر مرزا هندال البعد مناکحت پس خود محمد اکبر شاه منعقد نمودند
	مرزا محمد عسکری	مرزا محمد عسکری
	برادر هالیون بادشاه سبت چون تقصیرات عظیم از دبطهوری آمدن بران هالیون بادشاه بچس تقصیر	برادر هالیون بادشاه سبت چون تقصیرات عظیم از دبطهوری آمدن بران هالیون بادشاه بچس تقصیر
	فتنه و فساد او را در کابل قید فرموده بودند روزی فرصت یافت به بلخ گریخت و از آنجا متوجه زیارت حرمین	فتنه و فساد او را در کابل قید فرموده بودند روزی فرصت یافت به بلخ گریخت و از آنجا متوجه زیارت حرمین
	گردیده در وادی که میان ششام و سکه است بدو این جهان نمود این واقعه در سنه هشتصد و شصت	گردیده در وادی که میان ششام و سکه است بدو این جهان نمود این واقعه در سنه هشتصد و شصت
	و یک هجری دست داده و عسکری بادشاه و بدل تاریخ وفات او است اما عدویش سی سال کم میشود و لطف	و یک هجری دست داده و عسکری بادشاه و بدل تاریخ وفات او است اما عدویش سی سال کم میشود و لطف
	چنانکه یافت نوشت	چنانکه یافت نوشت
	مرزا کامران	مرزا کامران
	برادر هالیون بادشاه سبت و تقصیرات عظیم از دبطهوری رسیده در آخر چون دیگر برادران او یعنی مرزا عسکری	برادر هالیون بادشاه سبت و تقصیرات عظیم از دبطهوری رسیده در آخر چون دیگر برادران او یعنی مرزا عسکری
	دستگیر شد و مرزا هندال بقتل رسید و نیز از همه بایوس گردیده پیش سلطان ارم گه رفت و	دستگیر شد و مرزا هندال بقتل رسید و نیز از همه بایوس گردیده پیش سلطان ارم گه رفت و
	سلطان ارم او را گرفته بدو گاه هالیون بادشاه در کابل فرستاد بادشاه بنا بر حقوق اخوت حکم نمود و نری	سلطان ارم او را گرفته بدو گاه هالیون بادشاه در کابل فرستاد بادشاه بنا بر حقوق اخوت حکم نمود و نری
	نکرد و حسب الاراده از شتر کجول شده رخصت گشت چنانچه تاریخ این سانحه و لفظ نیست و یافتند این	نکرد و حسب الاراده از شتر کجول شده رخصت گشت چنانچه تاریخ این سانحه و لفظ نیست و یافتند این
	واقعه در اوخر سنه هشتصد و شصت بوقوع آمده و محمد موسی فرخودی این مصرعه تاریخ یافت	واقعه در اوخر سنه هشتصد و شصت بوقوع آمده و محمد موسی فرخودی این مصرعه تاریخ یافت
	از بیداد سپهر و مرزا کامران در مکه بعد از سه سال تاریخ یازدهم ماه ذی الحجه سنه هشتصد و شصت و چهار	از بیداد سپهر و مرزا کامران در مکه بعد از سه سال تاریخ یازدهم ماه ذی الحجه سنه هشتصد و شصت و چهار
	بعالم بقا انتقال نمود و این مصرعه در تاریخ او است	بعالم بقا انتقال نمود و این مصرعه در تاریخ او است
	گوشتا تاریخ	گوشتا تاریخ

برای دقت اسم گاهی که در سفره زمین باد همراه بود در تاریخ و توش بین قطعه گفته

تاریخ

کاروان که بادشاهی را کس نبودست همچو او در خور شد که کابل بکعبه و انجا جان بحق داد و تن خاک سپرد
گفت تاریخ او چنین گاهی بادشا کاروان بکعبه برود

درین تاریخ فقط بادشاه را بی حرف با باید نوشت تا تاریخ براید از مرز کاروان یکسپهر مانده بود
موسوم بآبوالقاسم مرزا در غایت فطنت و ذکا در جوانی بسال نهمصد و هفتاد و چهار حکم اکبر شاه در قلعه
گوالیر که در انجا محبوس بود قتل رسیده همانند از کاروان نام نشانی تاریخ وفات اوست ایضا یکدکتر
مراجعت نصیرالدین محمد بهایون بادشاه از ایران و فتح هندوستان

چون بهایون بادشاه را از طرف سورش برادران خاطر جمع شد اراده هندوستان کرده در وسط
زمی انچه سال نهمصد و شصت و یک هجری متوجه هندوستان شد در روز توجیه از دیوان خواجه حاج
شیرازی که از دیوان لسان الغیب تیرسوزانند تفادول حبست این بیت برآید

بیت

مهر از مرغ مایون طلب سایه او زانکه باز باغ و زمین شمر نیست بود

در روز یکشنبه سوار شد و فرمودند که غریبیت هندوستان در خاطر هست الحال از سه کس که متعاقب یکدیگر
می آیند نام پیر سیده فال گرفته شود قصار اول کسیکه پیدا شد دولت خواجه نام داشت چون پیشتر
رفتند و بقایا پیش آمد که مراد خواجه نام داشت بادشاه فرمودند که چه خوش باشد که شخص سیوم
را سعادت خواجه نام باشد بعد از ساعتی شخصی پیدا شد که نام او سعادت خواجه بود بادشاه ازین قصه
غریبه خوشدل شده امیدوار فتح هندوستان گردیده اعتصام بعنایت الهی نموده بعد از نقصان
پانزده سال که درین مدت پنج بادشاهان از قوم افغان یعنی شیر شاه و پیرش سلیم شاه و سلطان محمد
عدلی و سلطان ابراهیم و سکندر شاه مرتضی و علی شسته بودند و ذکر ایشان قبلی ازین مسطور
شده وارد هندوستان گردید افغانان که در حوالی ریبتاس و حدود دریای نیلاب جمعیت نموده
بودند از شنیدن آوازه نهضت بهایون بادشاه خود بخود پیشان شدند و بهایون بادشاه منظر
و مناصوری سناز عتی در لاهور درآمدند و رانجی خطبه و سکینه بنام زیب و زمینت یافت و افول جبهه جانب تعین
شده عمر هندو و بهایور و در تصرف آوردند و سکندر شاه لشکر تعین کرده بعد از شکست بی بی باهشتاد
هزار کس متوجه جنگ شد و قریب چهل روز در سر هند بمقابل همدیگر شسته محاربه می نمودند تا آنکه بتاریخ
رویم شعبان سال نهمصد و شصت و دو هجری جنگ صفت واقع شد و شکست لشکر سکندر افتاد و او فرار نمود
در کوه سواک بهمان شد بعد از این فتح کبری سجدات شکریا آورده روز غره رمضان بدولت اقبال
بدیعی نزدیک اجلال فرمودند و بار دیگر خطبه و سکینه بنام نامی او زیب و زمینت یافت محمد سیرم خان در الفا
شمشیر بهایون تاریخ این فتح یافته

تاریخ

نقشی خرد طالع نیمون طلبد
 انشاء سخن ز طبع ز طبع
 تاریخ ششمین سال
 هفت ماه بعد این فتح روزی بادشاه بر لای بام کتب خانه که در نزدیکی تریب یافته بود برآمده مردی را که
 در مسجد جامع مجتمع بودند بعد از دست کوشش مشرف ساخته از جمعی که از سفر حجاز بازگشته بودند از احوال
 جبرین و کجراتی پرسیدند چون شام رسیدند خواستند که فردا نیز بنه ازان دویم رسید بودند که نمودن شروع ازان
 نمود بمقتضای تعظیم ازان بهمانجا اراده نخستین فرمودند ناگاه پایش در دامان پوشتین پیچید و عصبی بلغمید
 میفانند و بعد دو روز ازین حادثه تاریخ یازدهم ربیع الاول سال نصد و شصت و سه هجری این عالم
 بیوفار پدید و گردن داشت او را در گیلو کهری که سلطان مغزالدین کیقباد در دلی برکنار دریای چین بقاصده و
 کرده از شهر تعمیر ساخته بودند مدفون کرده عمارتی عالی و مقبره احداث نمودند و این مقبره عالی بتالید و اهتمام
 حاجی بگیم زوجه بهایون بادشاه بصرف پاترده لکمه رویه اهتمام یافته شاعری در وصف این مکان گفته

سیت

هر که میخواهد که بنید شکل فردوسین
 اگر بیا این قصر دین بانهایون
 باجمعه بعد انتقال بادشاه فضل و شجرا و تاریخ وفاتش استعاره نکین گفته اند و این ابیات در تاریخ او که
 مولانا قاسم کابی در رشته نظم کشیده اگر چه بغایت غریب است لیکن بکیده و کم میشود و تفاوت یکسال با سال
 در عمارات تجویز توان کردند در وفات تاریخ این سیت

تاریخ

بهایون بادشاه آن شاه عادل
 که فیض حاصل او بر عالم افتاد
 بنای دولتش چون بافت
 بنای عمرش از انجا افتاد
 چو خورشید جهان تاب از بلند
 بیایان در نماز شام افتاد
 قضا از بهر تاجش رقم زد
 بهایون بادشاه از بام افتاد

۹۶۲

و بعضی کسان میگویند که اگر مصرعه آخر را بنویسند تاریخ برابرید بهایون بادشاه از بام افتاد و مولانا
 مسعود حصاری این مصرعه یافته و اصل حق شده بهایون بادشاه اگر چه این مصرعه بکیده و زیاده دارد
 اما برسم خطی که نام اقدس را بی الف نویسند بگزیند درست آید و میر عبدالحی این مصرعه یافته گوید و بادشاه
 من از بام او افتاد و جمعی این مصرعه یافته و ارث ملک جلال الدین باده و شخصی دیگر چنین گفته
 بهایون کجا رفت اقبال
 مدت سلطنت بهایون بادشاه از هنگام وفات بایر شاه تا روز وفات او بیست
 پنج سال و دو ماه قمری و پنج روز بود و ازان جمله نه سال و بیست ماه مرتبه اول حکومت نمود و بعد ازان
 پانزده سال طوالت الملوک ماند و مرتبه ثانی بعد از فتح هندوستان تا هنگام وفات صرف هفت ماه و چند
 روز و مدت عمرش چهل و نه سال و چهار ماه و بیست یوم بود و لقب او بعد وفات جنت آشیانی قرار
 یافته و بادشاه را سوامی محمد اکبر شاه پسری دیگر بود و محمد حکیم نام که در تاریخین خواندند

قصه نظام سقه
در عبادت السعادت مسطور است که چون بهایون بادشاه در عظیم آباد از شیر شاه انزلی بایسته رود
که گزینیهاد سبب را در آب انداخت تا از دریا عبور نماید و از سبب جدا شده غرق بود که غرق شود نظام
سقه در آن حالت دست آن خسرو گرفته بکنار رسانید و بادشاه در آنوقت فرموده بودند که انشا الله
تعالی ترا بعیوض این خدمت شکر بعد حصول طمانیت خاطر از صبح تا نصف روز بخت خواهم
شایند چنانچه بعد فتح هندوستان آنچه که ارشاد شده بود بعمل آوردند و نظام سقه در همین وقت
فرصت بدو ختن و بریدن در ایام و دنیا بر چرمی حکم کرد تا در ساعتی در دست کرده او روند و اهل حجر
در عیوض آن جنس مطلوب بمشتری دادند و الله اعلم

شاه هم بیگ
محبوبه خاتریان علی قلی خان بود و قصه عشق ایشان و کشته شدن شاه هم بیگ بجز نیور در سنه
نهمصد و شصت و سه در مرآت جهان نما مفصل مسطور است و این تاریخ که بطریق تقمیه است
شخصی در شهادت او گفته تاریخ پیرداشت آه و گفت که شاه شهید شد
جلال الدین محمد الکبر شاه بادشاه غازی ابن نصیر الدین محمد بهایون بادشاه
ولادت با سعادت حضرت شاهنشاهی محمد الکبر شاه بعد از گذشتن هشت ساعت و هشت دقیقه
از شب اول بستم آبان ماه جلای سال چهارصد و شصت و چهار موافق نوزدهم اسفند ارند
قدیمی سال نهصد و یازدهم نیز در دی مطابق شب یکشنبه پنجم رجب سال نهصد و چهل و نه
جلای و ششم ماه کاتک سال یکزار و پانصد و نود و نه هندی یعنی شنبت بکر ما جیت شاتر دهم
تشرین الاول ماه رومی سنه هزار و هشتصد و پنجاه و چهار اسکندری که مطابق پانزدهم ماه اکتوبر
سال یکزار و پانصد و چهل و دو عیسوی بود در حصار امرت کوٹ از توابع قلمرو متصل ملک لار و اڑ
و قتیکه پدرش بهایون بادشاه از شیر شاه رو بر تافته بحالت تباه در آنجا رسیده بود از شکم حمیده
بالو بیگ ملقب بمریم مکانی که از نسل زبده مثل شیخ احمد جام بوده است بوقوع پیوسته نکته پرد از انظم
و تواریخ مناسب یافتند و قصاید بنیت گفتند و همه بعرض حضرت جهانبانی رسانیده کامیاب جایزه های
گرامی گشتند از آن جمله این تاریخ را مولانا نور الدین یافته و تحسین و احسان ممتاز شده

تاریخ ولادت			
چون کلک قضا نشانی	آیات ابدی اتمه نفس	از ولادت شهر نشانی	تاریخ بنشیند جهانگیر گشت
ملک الشعر ابو الفیض فیضی فیاضی	این تاریخ را بعد از آنکه الکبر شاه بخت سلطنت نشسته در نظم و در		
همه الحمد که آمد بوجد	آنکه از کون و مکان	بارشاهی که رشایان	اکبرش نامر جلالتش
شعبه وزیر	سال میلادی	شعبه یکشنبه	چهارم

بعد از آنکه حضرت جنیت آشیانی بملک جاودانی سفر کرد در نصف النهار روز جمعه دویم ماه ربیع الثانی
سنة نهم و شصت و سه هجری که مطابق چهاردهم فروردی ماه انگیزری سال یکم از پانصد و پنجاه و شش
عیسوی و موافق روز آبان دهم سفندارند ماه سال چهارصد و هفتاد و هفت جلای و مصداق
روز فروردین نوزدهم تیر ماه قدیمی سال نصد و شصت و پنج نیز دهم دی موافق چهاردهم سیاه ماه
رومی سال یکم از شصت و شصت و هفت است اسکنده موافق نوزدهم بهمن ماه هندی یکم از شصت و شصت
و دوازده سنیت یکم از جمیت دیکم از چهارصد و هفتاد و هفت است سال که سالهاست بود پس چهارده
سالگی در باغ کلا نورا اتفاق غلطانان بیرم خان و دیگر امر که در ملازمت محمد اکبر شاه حسب الحکم
جنیت آشیانی متوجه دفع سکندر افغان شده بودند خلعت زرین در بر و تاج مرصع بر سر نهاده بودند
و سعادت بر تخت سلطنت جلوس فرمودند و بحجت انتظام ملکی و مالی منصب جلیل القدر و کلا
وزارت بنجان خانان بیرم خان اختصاص یافت بعد نسبت و پنج روز از زمان جلوس نسبت و ششم
ماه ربیع الثانی سال مذکور که روز چهارشنبه بود نوروز بهجت افتاد و از سال الهی که اکبر شاه ایجا نموده
بود از همین روز است بدرین ایام میر علی حسد این بیت خوانده بیت اگر نوروز عالم رفت بر بار
کلی صند برگ ستوری را بقا با ده بعضی این بیت را نقش بسته بودند و شهرت یافته بود و نقل مجلسها
گشته از غریب آنکه در میان هنگام یکی از فضلا مصرعه ثانی تاریخ جلوس یافته بود بشرط آنکه اگر لفظ گل را
بیان کند اگر چه طریق رسم خط مسا عدت آن نمی نماید و بعضی از فضلا تاریخ جلوس را در لفظ کام بخش
یافتند و نیز این مصرعه مشعر برین سال سعادت انجام است **عصر جلوس** خداوند عالم سپاه
و غیری در الفاظ نصرت اکبر تاریخ جلوس یافته چنانچه ازین باغی مفهوم گردد

تاریخ جلوس

از خطبه شاه رفعت منشد **وزیر که عدل کارها چون** **نشت تبت تطلعت اکبر شاه** **تاریخ جلوس نصرت اکبر**
و سکه اکبر شاه که بر اقسام وزن و گوناگون پیکر بود این باغی با که از ملک الشعراء فیضی است بر روی سکه ها منقوش
یافته بود و بر یکطرف سکه این بیت بود

بیت بر سکه

خوشید کم هفت بخار و گوشت **سنگ سیه از بر تو گنج هریا** **کان ز نظر تر بیتا و زریا** **وان ز شرف از سکه شاه**
و در میان آن اندک بر جل جلاله و طرف دیگر این رباعی منقوش گردید

رباعی

این سکه که پیرایه اسید بود **بالنقش دوام نام جاوید** **سیمای سعادتش بیکیه** **یکدزه نظر کرده خورشید**
و سال الهی و مه و میان آن نقش یافته و سکه دیگر در یکطرف **السلطان الاعظم الخاقان**
المعظم الخلیفه المتعالی حسد الله **ملک و سلطان و اید عدله و احسانه و جانب دیگر این رباعی**
ملک الشعراء است

این قدر دان گنج شاهی	با کوب اقبال کند هر چه	خورشید پرورش از آن کیم	یا بد شرف از سکه اگر بکشد
این سکه که دست بخت آید	پیران به پیر بخت اختر باد	توین نقد لیسیت کار از چون	در دهر روان بنام شاه کبار
بکین شاهی			

مولانا مقصود کبیر دانی که در سطره الهی نام کرده می توان از صاحب حق این قاع نگاشته و در قسمی نسبت به این بیت تمجید می بینی
نقش پذیرفته بیت راستی موجب رضای خداست و کس ندیدم که کم شد از ره راست
در اول سال جلوس سکندر شاه افغان که از بهایون بادشاه نرسمیت یافته در کوه سولک پنهان
شده بود لشکری عظیم رسانیده سر لشورش برآورده و از افواج شاهی شکست فاحش یافته
رو بقرار نهاده و در افتتاح سال دیگر بمیل اقبال نیرسنی خود رسید مختصر اینکه از اول جلوس تا نهایت
وقت بهر جانب که توجه فرمودند جنود دولت و اقبال با استقبال لشکر ظفر مال آن خدیو عدد و بند
کشور کشا آمد و آنچه که به بادشاهان باید از عدل و داد و علم و کرم و سبده لوازی و سرور و
و کشورستانی و مدبری همه در ذات مجمع صفات موجود بود اکثر معمره هندوستان از ملاشرفی
و عربی و هندی و شمالی در تحت تصرف او در آمده و هر که از طریق الفیاد سرچسبید گوشمالی چنانکه باید یافت
ذکر وضع تاریخ طه از مبدأ جلوس اکبر شاه

عمده موسسان این تاریخ علامت الزمانی فلاحون الالدالی عضد الدوله امیر فتح الدین شیرازی
بود و اگر چه وضع این تاریخ جدید در سال نهصد و نود و دو هجری اتفاق افتاده اما ابتدای آن را از سال
اول جلوس اکبر شاه نهاده اند از روز تحویل نمودن اقباب بر برج محل یعنی چون بسبت و پنج روز بعد از زمان
جلوس حضرت شاهنشاهی و القضا می چهار ساعت و پنجاه و چهار دقیقه بخوبی از شب سه شنبه حقیقی
و چهارشنبه عرفی بسبت و هشتم ماه ربیع الثانی سال نهصد و شصت و سه هجری نیراعظم پرتوشرف
بدولت سراسر برج محل انداخت و صبحی آن که روز چهارشنبه بود نوروز بهجت افروز شد از بهمن روز
مبدأ این تاریخ جدید را اعتبار نمودند و در حساب بر ماه و سال شمسی نهادند و حضرت شاهنشاهی
خود بدولت و اقبال این تاریخ را بتاریخ الهی موسوم ساختند و اسامی ماهای این تاریخ را

همان اسامی مشهور مشهوره فارسی منظور و معتبر داشتند چون فروردین ماه
الهی و اردی بهشت ماه الهی و غیر آن و نام های ایام نیرسمان سی نام متعارف فارسی که گذشتند و
چون در بعضی ماه های یک روز یا دو روز از سی زیاده بود آن را بر روز و شب نامزد کردند چنانچه جمعه
روزهای سال سه صد و شصت و پنج و کمتر از زیاده شدند و پنج روز و مقرر که فارسیان در
اخیر سال می افزودند بر افتاد و ماه و سال شمسی شد و نیز بر ضمیر انوار اقتضا می آن کرد
که در سنوات این تاریخ نیرده از ده باشد لا حبرم هر سال میسمه باسم ماهی

از ماه و ماهی ساخته چنانچه سال اول سال فروردین الهی سال دوم سال دی هشت الهی هجری و سالهای دیگر

اسامی ماههای سال و تعداد ایام هر ماه

فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	ابان	آذر	دی	بهمن	اسفند
۳۱	۳۱	۳۲	۳۱	۳۱	۳۱	۳۰	۳۰	۲۹	۲۹	۲۸	۲۸

اسامی ایام هر ماه

فروردین	اردیبهشت	شهریور	اسفند	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	ابان	آذر	دی	بهمن	اسفند
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

اسیات در یافتن نام ماههای الهی

فروردین گزشتی از پیشانی / شهر زاد تیر که چو در آتش باید / این شهر بود و نه این از دی / که بهمن چو اسفند از پای فروردین

بیت در یافتن تعداد ایام هر سال الهی از روی حساب

لا و لا لک ولا لا شئ معک / لا کلمه و لا شیء و لا کلمه

در روز اول این تاریخ جدید مطابق بود با روز هر مغرزه فروردین ماه سال چهار صد و هشتاد و هشت جلای فروردین
بهربان و دهم مرداد ماه قدیمی سال پنصد و هشت و پنج نیز در دی موافق با دهم از ماه رومی سال یک هزار و هشت
و شصت و هفت اسکندری مطابق با دهم مارچ ماه قدیمی انگلیسی سال یک هزار و پانصد و پنجاه و شش
عیسوی فقط و بنیاد سال بنگاله و لانی فصلی که امروز در هندوستان رایج است از همین سال تصور باید نمود

فتح یافتن اکبر شاه بر جمعیست سال

بعد از آنکه خاطر بادشاه از طرف سکندر شاه افغان بالکلیه جمع شد علی قلیخان شیبانی را بر سر میوه لقال
که با ترویی بیک یکی از منصبه در آن بادشاهی که حراست در پی داشت مصاف نموده دلی را متصرف شده بود
روان ساخت و بعد از آن محو و بر سعادت و اقبال روانه السمت شدند روز پنجم دوم محرم سال
نهمصد و شصت و چهار در حدود بانی پست میان علیقلی خان و همیو مقابل واقع شد تیری که پیش آن رسید
از پس سر برآمد چنانکه او را بهوش ساخت جمعی که گردوی بودند بے دست و پا شده تنه ز می شدند و راه
خود را پیش گرفتند بعد از آن خلعتان سیرم خان سپهرا گرفته پیش بادشاه آورد و بیک شمشیر کار او را تمام
ساخت و مقرون دولت از اسباب کوچ فرموده با غنایم بقیاس و نصرت و فیروزی بدار السلطنت دلی
در آمدند و چون همه مال و متاع که همیون از زمان شیر شاه و سلیم شاه و عدلی شاه فراهم آورده بود بتاریج
رفت چنانچه تاریخ واقعه را به شارز با پیافند و یکی از دانشوران تاریخ این فتح را چنین یافته

دیر منع بر لوح لقا با قلم / تاریخ / رسم در سال طبع او گرفت

عیسی خان ولد لوند گرسنه

و قتی که شاه طهاسب صفوی در سنه نهمصد و شصت و هفت هجری عیسی خان ولد لوند گرسنه را اسلطان ساخت

بقاضی محمد اشارہ شد کہ تاریخ مبدیہ ساز خود قاضی محمد ربیعہ پور نے لکھنے		
تاریخ		
عبدی نفسی چوبیس تالیف	آوردہ بادشاہ تالیف	تاریخ چوبیس و شصت و یک
عبدی نفسی چوبیس تالیف		
محمد بیرم خان خاں خانان		

یکی از خوانین عظیم در گاہ ہمایون بادشاہ بود و از ابتدای جلوس اکبر شاہ تا پنجمال محمد جلیل القدر و کالت و وزارت سرفرازی داشته اما از آنجا کہ او بادشاہ را چو در سال تصور نموده انجہ کہ می خواست بے اجازت بادشاہ میکرد این معنی بر مزاج بادشاہ بسیار گران سے آمد اما چیزی نمی گفت تا آنکہ بعد از پنج سال قابو یافتہ اور از عہدہ و کالت وزارت معزول ساخت از جملہ تفصیلات ادبیکے آن بود کہ در دی یک راکہ در اوائل جلوس بادشاہ حکومت اہلی داشتہ بہمانہ آنکہ از سرکہ سیمو قبالی سوگر والی شدہ بود در سنہ نہصد و شصت و یک ہجری بی اطلاع بادشاہ قتل آورده بود بالجملہ بیرم خان بعد از چندی بار بادشاہ جنگ و جدل نموده و ہزیمت یافتہ آخر از ہمدہ مالوس شدہ بقصد طوافت حرمین از بادشاہ رخصت حاصل نموده و ویراہ نہاد چون ہجرات رسید مبارک خان افغان کہ پدر او در جنگ ماجہوہہ بسر کردگی بیرم خان قتل رسیدہ بود بھوض خون پدر خود اورا شہید ساخت این واقعہ بروز جمعہ چہار دہم جادی الاول سال نہصد و شصت و ہشت ہجری بوقوع آمدہ ہمہ سان او ازین سانچہ کدوم بجای شتافتند و بیرم خان در خاک و خون افتادہ بود تا آنکہ جمعی از ہستہ او مساکین قالب خونین اورا برداشتہ حواشی مقبرہ شیخ حسام کہ از مشایخ وقت خود بود بخاک سپردند و بعد ازان بسجی حسین علیخان بمشہد بہ فون گشت و بیرم خان علمی مرصع بزر و جواہر نذر امام ہشتم علی موسے رضا ترتیب دادہ بود و یک کرد کہ بران خرق شدہ قاسم از سلام تاریخ تمام ان بعلوم امام ہشتم یافتہ و شیخ عبدالقادر بدلی در تاریخ شہادت او این معصہ بطریق تمییز گفتہ بہ گفت گل گلشن خوبی مانند است لعل اگر لفظ گل را از عبارت گلشن خوبی و در سازی تاریخ نہ آید و قاسم ارسلان این ابیات در تاریخ فوت او در سلاک نظم کشیدہ

تاریخ		
بیرم بطواف کعبہ چوبیس تالیف	در آہ شدہ شہادت کار تمام	در واقعہ مالتی بی تاریخ
الفتاکہ شہید شد محمد بیرم		
سلطان احمد شاہ مجسم		

بعد شہادت سلطان محمود ثانی کہ وارثہ نہ داشت امر او سید مبارک تفاق نموده احمد خان اکہ از قرابتان سلطان بود بخطاب سلطان احمد شاہ تاریخ پانزدہم ربیع الاول سنہ نہصد و شصت و یک ہجرت در گور ات ریخت نشانید

تاریخ		تاریخ	
از منصف نژاد و زنت کویا		تاریخ کشتن شاهرا که ملک	
و سلطان بعد سلطنت بخت مال و چهار ماه و چند روز از دست اعتماد خان کشته شد و کان و الک فی تاریخ خمره شعبان لیلیه		و همان روز سلطان در ملک میدان سپید مبارک کشت	
الانین فی سینه شمان و ستمایه و از عبارت		مقتول شد بیگناه	
این تاریخ گفته		تاریخ	
۹۴۸		۹۴۸	
احمد جالی کس بر کس سپید		بابوچی و جی کس سپید	
از عبارت و در شبیه رات تاریخ بر می آید بعد کشتن اعتماد خان		۹۴۸	
شخصی که که تنو نام داشت بوقت سلطان مظفر سنانه بر سر فرزند وانی کشته شد گفت که این پس سلطان محمود وانی است		او آخرین پادشاه گرات است در ایام او که شاه پادشاه گرات و مالدور را تسخیر نموده به صرف خود آورده	
تاریخ صلح		تاریخ صلح	
چون در سینه صد و شصت و نه هجری میان خرد و ایران شاه طایپ صفوی و سلطان سلیمان خواند کار و رم بود جنگ		و جدال چند سال قوا عدل و صلح استقام یافت قاضی عطاء الله و قاضی محمد و تاریخ آن این قطعه انشا نمود	
تاریخ		تاریخ	
شکر خدا که کرم کردگار		قاید اقبال درین کمنه دیر	
ضابط ایام و تاریخ صلح		جست نزد گفت که الصالح	
۹۴۹		۹۴۹	
که از کابله بدو بدو بود پیر شیخ عبدالقادر بدو وانی است و از میدان شنج پیچ پنهان بود که کبر شاه پادشاه بنده شمشیر است		۹۴۹	
۹۴۹		۹۴۹	
تاریخ		تاریخ	
سر و قهر انا فضل و دران ملک شاه		آن بجز علم و معین انسان کان	
۹۴۹		چون بود و در زمانه جاز فضل	
۹۴۹		۹۴۹	
تاریخ		تاریخ	
چون کبر شاه پادشاه در جمعه بستم حمادی الاخر سینه صد و شصت و نه هجری از طرف رتپور و بطور باجیر که بدو انصوب بطریق		تاریخ	
۹۴۹		۹۴۹	
تاریخ		تاریخ	
چون سوی تخت گاه است مغرب		مبین خورشید گردون و دولت	
۹۴۹		۹۴۹	
تاریخ		تاریخ	
این در مسجد قریب قلعه کمنه دلی که از این پناه بگویند واقع است در زمان کبر شاه پادشاه باجیر که در سینه صد و شصت و نه از		تاریخ	
۹۴۹		۹۴۹	
تاریخ		تاریخ	
بدوران جلال الدین محمد		که باشد کبر شاهان عادل	
۹۴۹		۹۴۹	

کسی گورنخه درین نبی کرد	نه بیند در دو عالم جز نیست	چو علت شست صد از بندگار	بعد خوار می قمار آفرین غنیمت
اگر تارنج غرضش خواستی ازین	برون کن از شرمیت علت	اگر حرف یار اگر جوت علت هست	از گداز شرمیت دور کرد و تارنج

۹۰

سید محمد غوث الکلیاری

مرشد شیخ وجیه الدین علوی گجراتی است تبارنج چهاردهم محرم سنه نصد و هفتاد و هجری قمری فوت کرد و در گولیار دهن گردید

تارنج از محمد الواصلین

سید لاویا محمد غوث	سند لا تقیا محمد غوث	مرشد چارده سلسل است	سید اششخ کامل است
حیدر علی او به نیشا پور	انست و فیض داد و در وقت	ازمه صوم بود چارده هم	اگر گذشت از زمانه غوث لثم
سال تخلصش بمیه عنوان	غوث بی لوث ز در قمر جوا		

۹۰۰

ایضا

آن شیخ محمد الخا لمب	بالغوث بلطف مسعود	تارنج وصال اولایک	اگفتند که شیخ اولیا بود
----------------------	-------------------	-------------------	-------------------------

تارنج قلعہ زیمپور

چون محمد اکبر شاه در سال نهم ملو سی مطابق سنه نصد و هفتاد و یک در ماه رمضان قلعہ زیمپور را محاصره نمود و رای سرجن انان طلبیده قلعہ را با ویاسی دولت سپرد و میرزا غنی برادر حکیم شیخ احمد شیرازی این تارنج یافت

۹۰۱

تارنج

چون گل نصر گفت چون	منشی تارنج گفت قلعہ گرفتند و
--------------------	------------------------------

۹۰۱

تولد و وفات توانان

چون در سنه نصد و هفتاد و دو در خانه محی اکبر شاه از یک بلطن دو فرزند بطریق توانان و لا دست یافتند بادشاه کی را در آن روز دیگری را امرزا حسین شمس فرمودند و قاسم ارسلان و تارنج این دو گوهر شاهوار گفته

تارنج

شاهزاده پادشاه و فرزند	آمد دو گوهر درج مقتدر کلانت	دوران بی تارنج ولادت نمود	نمود و و ماه و روز و وقت
------------------------	-----------------------------	---------------------------	--------------------------

۹۰۲

این هر دو فرزند آن یک ماه بعد از ولادت بصحن سراسی عالم فانی فرامیدند

راجہ راجہ راجہ راجہ

راجہ غلیظ ان بود که بر ولایت بجا نکر که از ممالک کن است بر روی می نمود و از دولت و ملک خود مغرور گشته بادشاهان دیگر را که در دیار کن سلطنت می نمودند و خاطر نمی آورد و هیچ نمی شنید و بنا بر آن عادل شاه ابن سلطان ابراهیم عادل شاه بجا پوری با اتفاق سلطان حسین نظام شاه بھری و ابراهیم قطب شاه و برید شاه دست و پا و کمر بست بسته در ماه جمادی الاول سنه نصد و هفتاد و دو و بھری بالک غلیظ و اند بجا نکر شد چون در آنجا رسیدند محارب و صعب دست داد و در اجماع راج بالسیاری از سپاه در آن جنگ کشته شد غنیمت و تیاس است این بادشاهان افتاد و آن ولایت را تحت و از آن نمودند چون بجا نکر از برادران آن راج در جاسنت صلح نمود

لاجرم آن ملک را باز بدو سپرد و مژجیت کرد و علی غلام کسیر آبادی تاریخ قتل را چند کور طریق تعمیر درین شهر
یافته که از دور کوهی عدد حرف بیستم از الفاظ قتل را م راج تاریخ برمی آید تاریخ بی نهایت خوب گشت قتل را م راج

صیوحی شاعر

شاعری بی قید و بال بود و دعوی صاحب کمال داشت در خدمت اکبر شاه میگذرانید و سنه اش بی و سبعین و شصت
فوت کرد و صیوحی نوار تاریخ وفات اوست اما یکد در زیاد میشود

میر سید جامه باف

او شاه پیر زمان بود و خاطر کفش در اختراع معانی و اقتراع الفاظ بدیضا و دم مسجدا داشته در نصد و شصت
درین آمده اند فواتر العلامات اکبر شاه مخطوط و بهر مند شده در نگاری در آسائش می گذرانید تا در سنه
نصد و هفتاد و سه در گذشت و تاریخ وفات اوست در گشتاورد که میر رباعی بنویسد

حضرت شاه علی کجراتی

در ماه جمادی الآخر سنه نصد و هفتاد و سه هجری فوت کرده در احمد آباد کجرات مدفون گردیده

تاریخ از مخیر الواصلین

سیدی بی بی شاه علی	منظر ذات پاک لم یس	نسخه فارسی و هم سنه	کردتالیف در خراسان
باز در اصطلاح کجراتی	گفت سر صفاتی ذواتی	سال نقاشی ازین سرچشمه	خردم گفت نور اوچ
	مرقد او با احمد آباد است	جای فیض و مقام اشاعت	

بنی حمت

این مقبره ثواب نوحیت خان است که در بنی کشته مشعل عمارت خاص محل شاه جهان بادشاه واقع است در سنه
نصد و هفتاد و سه تعمیر یافته بود حال او با ندام دارد و چونکه بر سر گنبدان عمارت چتری بنی ساخته بودند
از ان سبب بنی چتری مشهور است بر دروازه آن مکان این گفته مرقوم است

تاریخ

برین بخش نظری علی	درین عالم ندیده چشم ایام	بی تاریخ آتش خرد	چو بر سیدم بگفتا یافت تمام
سلطان سلیمان ابن سلطان سلیم پادشاه روم			

بعد وفات پدر در سنه نصد و هشت و شش هجری در پانزد و هشتاد و شش سالگی در سنه نصد و هشتاد و شش
تاریخ جلوس اوست و امینی شاعر قصیده در ان روز گفت که هر سر عهد آتش تاریخ بود و این بیت از انجمله است

تاریخ جلوس

بدادند از مملکت کامر	بکاموس عهد سلیمان
----------------------	-------------------

سلطان سلیمان بر جمیع آل عثمان بعد از انت و شجاعت امتیاز داشت و چهل و هشت سال پادشاهی نمود و معاصر
شاه طهماسب صفوی بود و سالها با او جنگ داشت آخر در سنه نصد و شصت و نه در میان ایشان فواید
صلح است حکام یافت و تاریخ آن سابق ازین مرقوم گردیده و سلطان سلیمان در سنه نصد و هفتاد و چهار

دو پیش سال سلیمان با چهارم و مگر دید و قریب بیست سال سلطنت نمود

خان زمان حلیق خان و سباز خان

پسران حیدر سلطان از یک بودند و هر دو برادران زبور شجاعت و سخاوت آراسته و حیدر سلطان در ملازمت جنت استیلا
 اختیار تمام داشت و بعد از وی محمد اکبر شاه بجلد وی نیکو خدمت های او ولایت شرقیه و جوین و را جاگیر این دو برادران مقدر داشته
 آخر با محاسن اختیار کرده فتنه و فساد در ملک آفرینید و در راه او سروری پس و استخفافه از بادشاه باغی بسته و کسان طایف
 مرزا محمد حکیم که برادر اکبر شاه بود بکابل فرستاد و داعیه طلبه خواندن بنام او داشتند چنانچه غزالی مشدی که در آن ایام بیست
 خان زمان خان منازب بود و یار **بسم الله الرحمن الرحیم** داشت ملک است محمد حکیم بنا بر آن بادشاه خان زمان
 مشرّفان را بخواست اکبر آباد گزاشته خود را در راه جادهی الثانی سنه نصد و هفتاد و چهار بر سر مرید حکیم که از کابل نابلد بود رسید
 روان شد چون این خبر را رسید از لاهور گریخته بکابل رفت و اکبر شاه از انجام رجعت ننمود و بر سر علی قلی خان و برادرش
 لشکر کشی نموده در مانک پور که قریب است گرد غزالی از شهر آبا و مفاصله دار و رسید و عبور گنگ فرموده علی قلی خان
 نیز لشکر فرام آرد و تا چند روز با او شاه محاربه داشت تا آنکه بتاریخ هوی الحجه سنه مذکور روز دوشنبه علی قلی خان
 و برادرش مبارز خان بر دو در جنگ کشته شدند چنانچه شیخ ابوالفضل در وقایع اکبر نامه که در سنه یک هزار و چهارم هجری تصنیف
 نموده بودند می فرماید که این فتنه شکر که کار نامه روز اقبال روز افزون تواند بود در عرصه قریب سنه اول از صفات جوی
 و بیایک که درین ایام بخطاب الهابا بس سادات یافته روی داده و آنرا مضر جامع ساخته فتح پور نام نهادند نقطه و
 این آن فتنه بود است که از شهر آبا و مفاصله شش گرد و طرف مغرب واقع است بر کنار دریای گنگ باین بیگم سر
 و عالم چند تاریخ این فتنه دولت آیین از عبارت فتنه اکبر مبارک بر می آید و قاسم ارمغان در وفات خان زمان
 و بهادر خان این تاریخ بطریق تمهیه یافته

تاریخ تمهیه

قتل علی قلی و بهادر و جرسرخ **باناں پسران من پیدای** جتو پسر عقل و سال وفاتشان **آسی زولی کشته بگفت و چون**
 در مصره آخر کلامه بمشقی کید و است که اگر از الفاظ و سخن شده و در گوشت و تاریخ بر آید تمهیه بگفته قتل و در ملک مرام بی دین
 اگر چه ازین تاریخ کید و زیاده میشود لیکن چون این واقعه در آخر سنه نصد و هفتاد و چهار بوقوع آمده مضایقه ندارد و
 دیگر این تاریخ گفته که آن هم کید و زیاده دارد

تاریخ

چون خان زمان از جهان متبایا **بنیاد ملک سرسرا از افتاد** تاریخ وفاتش نیز جتو گفت **تریا در دست فلک بی بنیاد**
 و از جمله اسیران و قتلان این معرکه کی خوشحال بیگ است که بحسن سیرت و مروت آراسته تمام داشت **این طعنه شجاع**

تاریخ

خوشحال که بود و به اهل خرد **برگشت ز باد شاه از طالع بر** **مقتول چند بصفت خان زمان** تاریخ آن در گل سرخ زیاده
 از کلام ابوالفضل که مذکور شد چنان استناد میگردد که اکبر شاه شهر آبا در که در الوقت به بیایک استقامت داشت بهای
 موصوم ساخته بود چنانچه او میگوید که چون این فتح دولت پیرای را نمود و همان روز سوکب معلی بصوبه الهابا بس که

بعضی مدوئان در آن حدود غبار انگیز فتنه بودند و حضرت والا فرمودند شاهان ساحت آن زمین بودند و مقدس گیتی اند بویک
 دولت دریافت شبیه آن غرض و کثرتی منزل فرمودند و سیوم بر می توجیه بجانب بنارس آوردند و چون مردم بنارس
 از نادانی و بیداری دروازه جویند و سببه بودند حکم تاراج شد و بزودی بخشش فرمودند و بعد از آن نوجوانان بطرف جویند
 انعطاف دادند و بعد چند روز از جویند کوچ فرمود و بطرف کرا و مانکپور رفتند و از آنجا از فرط عنایت تمامی محال جاگیر علی قلی خان
 و بهادر خان از جویند بنارس غازی پور تا کنار آب جون به منعم خان خانانان تفویض نمودند و در آن وقت بداند و فرمودند
 و مکتب سعلی بدولت و اقبال روز هشتاد و نهم تیر ماه الهی سال دوازدهم جلوسی موافق روز شنبه ستم ذی الحجه سنه
 و هفتاد و چهار هجری بحدوب مستقر الخلافت تودیدند و در روز خور و دوششم ارد ماه الهی موافق شنبه یازدهم محرم سنه
 نصد و هفتاد و هجدهم ظلال اقبال بدار الخلافت اگر داند افتند

شیخ عبدالعزیز دهلوی

در زمان محمد اکبر شاه نصد و هفتاد و پنج هجری فوت نموده و چون که شیخ بر پشت خلوط و صحایت ذره ناپخته عبدالعزیز
 می نوشت چنانچه غزیری تاریخ حاشی را ذره ناپخته یافته و شیخ عبدالقادر دهلوی این تاریخ و سبک نظم کشیده ۹۷۵

تاریخ

غزیر جهان شیخ عبدالعزیز	که عالم همه قطب و پیش بخود	سوی عرصه آخرت تاخت رخ	وزین تنگنا اسپ هست جهان
طلب کردم از دل جو تاریخ اول	بگفتا که قطب و لقیقت نماند		

ایضا از شخصی دیگر ۹۷۵

غزیر الحق چون غم سفر کرد	منزل در مقام لایمکان یافت	چو تاریخ و فاشش بازستم	خرو گفنا حیات جاودان یافت
--------------------------	---------------------------	------------------------	---------------------------

فتح قلعه پستور ۹۷۵

چون محمد اکبر شاه در سنه نصد و هفتاد و پنج بقصد تسخیر قلعه پستور روانه گشت شدند و قلعه را محاصره نموده نقبها زیر برج
 قلعه کنده از باروت معوز نمودند و از اسفندارند پنجم دی ماه الهی از سال دوازدهم جلوسی موافق چهارشنبه یازدهم محرم سنه
 سنه مذکور در باروت انشل دادند برج قلعه از پنج و بنیاد با تمامی سپاه آن میه بجان که بر سر آن برج سرگرم کارزار بودند
 هوا گرفته متفرق و متلاشی شدند پس نگما اینر نگمارفت و از این قلعه عیف تا به پنج و کوه بیشتر رسید و موجب استغوا
 متبجان گردید و بعد از چند روز قلعه مستوح شد و قریب سی هزار کس از قوم را چپست که در قلعه مذکور بودند قتل رسیدند
 مرزا اسیری تاریخ فتح را چنین یافته

تاریخ

چو گلگون اندیشه بادشاه	سوی غم چیتور کرد زین	باندک زمان دستخ آن قلعه کرد	که باد اجمالش زیر گمین
چو نایب پیسیدم از عقل گفت	ندارد کسی باوسته چنین	و عسیر نیست دیگر گفت	دل گفت که بکشتا و زودی چیتور
لفظ چیتور را باید نوشت تا تاریخ بر آید بعد فتح چون بادشاه برای نیاز خواجه معین الدین چشتی دیگر و این بسیار ۹۷۵			
کمان ترتیب را باید بیاراد و له کافی تخلص این تاریخ یافت			
تاریخ			

۹۷۵
۹۷۵

شاه دین پرورد خورشید سیر	خبر و عهد محمد اکبر	ساخت بی مشهوری فتح پور	دیگر روین تن و از دیگر
--------------------------	---------------------	------------------------	------------------------

۹۴۵

بنای مل جوین پور ۹۴۵

مستم خان خانان که بعد از مغولی خانانان پیرم خان در سده نهم و شصت و هفت از محمد اکبر شاه بنصب عالی و کالت و شرف خطاب خانانانی مغز زنده بود و بعد کشته شدن خان زمان و علی قلی خان در سده نهم و هفتاد و چهار تهای جاگیر ایشان از جوین پور و بنارس و غازی پور تا کنار آب جون بد و تقویض گردیده او در سال نهم و هفتاد و پنج هجری سوار مساجد و عمارات که در جوین پور تعمیر نموده پلی نهایت استحکام بر رویای گوتی بسته که تا امروز موجود است و هیچ تغییر در او نیافته مستم آن مل فیم نامی غلامی بود تاریخ عمارت آن مل غیزی بطریق تعبیه یافته و در آنجا ثبت نموده

تاریخ

خانانان مستم	بسته این مل را بتوفیق کرم	نام او مستم از آن آمد که هست	بر خلافت هم کرم و هم جهم
ره تارخیش بری گراگنی	لفظ بر از مراد استقیم	یعنی اگر عدد لفظ بر از عدد کلمه صراط المستقیم دور کرده شود	

تاریخ بر آید و مستم خان در سال نهم و هشتاد و سه هجری در مار رجب در لکهنو که دار السلطنت بادشاهان بنگاله بود و آنرا گور نیز می گویند فوت کرده

حضرت شیخ علی نقی گجراتی

مولد و مولن او گجرات است تاریخ دویم جمادی الاول سده نهم و هفتاد و پنج هجری در مکه فوت کرده

تاریخ از مخبر الواصلین

آنکه او ادسی خفی و علی است	مستقر زمانه شیخ علی است	بقا بست عدیل او عدم است	عاجز از وصف مدح او قلم است
از جمادی نخست بود دویم	که علی شد با وج چرخ نهم	سال تجیل او رقم افتاد	وارث الانبیا سبق جان براد
مولد و مولنش گجرات است	در تقادست بلند در جات است	مرقد او بکر احد است	فیض بخش گدا و هم شاه است

۹۴۵

فتح قلعه رهن پور

چون رای مرچن راجه رهن پور با دیگر سرگشتی غارت نهاد و بنا بر آن محمد اکبر شاه باز در سده نهم و هفتاد و شش هجری بارز او تسخیر آن قلعه رفت و تاریخ سوم شوال سده مذکور آن قلعه را که سلطان علاء الدین غلی بآن همه شست و اجلال بعد از محاصره یکسال دست تصرف بران یافته بود و بمیان اقبال در یک ماه مفتوح ساخت و مولانا شیرای این تاریخ یافت

تاریخ

قلعه قمر از دولت شیر یافت شده کفار شکن یافته شیرای سار هدین ایام یعنی در سده نهم و هفتاد و سه هجری عبد الحمید

۹۴۶

اصف خان بارانی در گاولی حاکم که کتیل که مابین صوبه رهن پور و مالو و بهیار و کن است محاربه عظیم نمود و پناهنده را بی درنگ بر داشت چون عرصه را تنگ دید خود را بنهجه کشت و پسرش که متحصن بود بعد از تراد نمایان بقبل رسید و این را بی تیر و بند خوب می انداخت و هرگاه شنید که شیرای نمودار شده آب نخوردی از بر خم بند و شش از جان میزد و بی باز بباد و دیگران چند بار صفت جنگ آورده است غالب آمد و بود پس از آنکه او با سپه کشته شد و قلعه حور اگله مفتوح گردید و پناه

که با لایق و پسرش متعلق بودند چو برقرار داده در یک محوطه چوب و چینه و خس و اشال آن آجیه کردند و درین وقایع محوطه
 مذکور را آتش زده خود را در آن انداختند و خاکستر شدند از عجب قدرت آنکه چون بعد از چهار روز در آن محوطه را کشادند
 و در آن زن را دیدند که چوبی بزرگ جایی از خاکستر از آتش وقایت کرده بود یکی از آن زنان که کلاوتی نام داشت
 خواهرانی در گاو تی بودند و دوم دختر را بهیرا گفته که او را برای راجه آورده بودند و هنوز با ویرسید بودند و زنان پنج نفر
 عتبه علیه سلطنته ابرومی یا هستند

بنیاد قلعه اکبر آباد

در دفتر اول اکبر نامه شیخ ابو الفضل می نویسد که درینو لایق در سنه نصد و هفتاد و دو هجری با د شاه دار الخلافت
 اگره را که بمنزله مرکز هندوستان است بجهت مصالح ملکی و مالی اساس قلعه عالی که در خور آن باشد و لایق حال این
 سلطنت تواند بود اشارت فرمودند و امر مطاع بنفاذ پیوست که قلعه پیشین که بر ساحل دریای جون درست شرفی شهر
 واقع است و بواسطه توانای نواب زمان و تصادم حوادث روزگار ارکان آن با خلال انجامیده بودند و در آن
 محل پنج حصن حصین و حصار حصین از سنگ تراشیده بنیاد دهند عرض می گزیدند و در آنجا قلعه و ارتفاع آن نسبت
 رسید شش بر چهار دروازه که بیامن آن درهای دولت بر چهار رکن عالم کشاد و شده هر روز سه هزار کس از بناتیان
 چاکرست و مزدوران قوی باز و دیگر علم عمارت بر و دام کاری کرده اند و از اساس تا کنگره سنگهای تراشیده
 سرخ آتشین که هر یکی در صفا آینه گیتی نما و در رنگ گلگون و رخسار قبالی تواند بود چنان با هم وصل یافت که سرور
 در آنجا بنیاد و حصار عالی که مثال آن مندرس خیال ندیده در عرصه شست سال تا کنگره و فصیل و سنگ اندازند و
 مخلص حقیقت پیوند قاسم خان میر بر و بکر بفرخی و فیروزی صورت ارتفاع و نقش اختتام گرفت فقط و در کتاب
 هفت اقلیم مسطور است که این قلعه در عرض چهار سال بمبلغ هفت کر و ننگه که سی و پنج لک روپیه باشد صورت اتمام
 پذیرفته و همه جانای قلعه را باب رسانیده اند فقط و شیخ فیضی تاریخ در دانه اش که در سنه نصد و هفتاد و سه تیار
 شده ۴ بنای در شست یافته اند و در آنجا شست نموده و تاریخ دروازه بنیاد پول که در سنه نصد و هفتاد و شش
 تیار شده ملا شیری گفته

۹۴۳

تاریخ

کلاک شیرینی تاریخ
 بی مثال آید دروازه فیل

۹۴۴

تاریخ در وفات لاجپن

لاچین نام شخصی که شاهین جل شجاعت بوده و در زمان محمد اکبر شاه در سنه نصد و هفتاد و شش فوت کرده و زودی
 روده که پدرش در هرات بسکک نویندگان سلطان حسین مرزا انتظام داشته و خود دهند آمده در خدمت
 اکبر شاه بخاص امتیاز ممتاز بود و در تاریخ وفات او این راجی گفته

تاریخ

لاچین قدیم شاه لاجپن بود
 سقا رنده از زمانه کین بود
 تاریخش اگر کسی پرسد از تو
 کو حقیقت نه لاجپن شریف بود
 تاریخش در کتب
 تاریخش در کتب

۹۴۵

سلطان محمد مرزا که از اولاد امیر تیمور بود سه پسران داشت اول الف مرزا که در سنه نصد و هفتاد و پنج فوت کرده
دویم ابراهیم حسین مرزا و سیومی محمد حسین مرزا نام داشت این هر دو مرزایان از اکبر شاه باغی شده و جمعی کثیر از او باشند
پراکنده را فرستادند و در سنه نصد و هفتاد و شش در گجرات رفته آن ولایت را که از وفات سلطان محمد مرزا فوتی
از خاک بود و پانچانیر و سورت را نیز بی جنگ گرفتند و بعد از آن در سنه نصد و هفتاد و هفت قلعہ بروج را نیز بدست آوردند
تاریخ این فتح را نزدی رود چنین یافته

تاریخ

اولاد مرزا که در شجاعت فروغ
شد و شش بر کجا کرد آوردند
کردند و فتح بروج از دست
تاریخ شد آنکه فتح بروج کرد

بنیاد شهر شیخونی

ملا نور الدین سفیدونی که بختاب نواب ترخان امتیاز داشته از جمله مصائبان وندهای همایون بادشاه بود چون
پراکنده سفیدون از توابع دارالخلافه جدا گشته و تنها جاگیر او بود سفیدونی مشتعل شد در اوایل عهد محمد اکبر شاه که او را ایام
دولت او بود جوی آبی از دریای حنبله بریده و از پنجاه که در را بجانب کرناال پشتر برده و از فیض آن زمین فروغ
شده باعث رفاهیت حال و آبادانی بر جای گزیده و چون آن نهر غریب همان ایام که شهنشاه سلیم قول پذیرفته
بود با تمام رسیده بنابر آن آن نهر را بنام او مقبر ساخت و تاریخ آن شیخونی یافت که عدد آن نصد و هفتاد و شش
می شود و بی زبان هندی آب جوی را گویند و شهنشاه سلیم را پدرش بسبب آنکه تولدش در منزل شیخ سلیم
نعمت پوری اتفاق افتاده بود شیخونی گفتند و نواب ترخان در سنه نصد و نود و چهار فوت کرده

ولادت جهانگیر بادشاه

در اکبرنامه مسطور است که اگر چه واسطه اکبر شاه را پیش ازین نزدی چند عطا کرده بود لیکن چون هر یکی از آنها
بر مد عدم دراز کشیده بودند لهذا بدام پدر و ایشان دگوشه نشینان التجامی بر دند و شیخ سلیم چشتی در ویشی صاحب
حالت در کوهی متصل موضع سیکری که حالا بقیمور سیکری اشتها دارد و بر می برد و مردم آن نواحی از شیخ موسی
اعتقاد تمام می داشتند چون آذانه فدائشناسی و نیز در پستی و ریاضت کشتی شیخ بسامع بادشاه رسید
چندی از مسوایان سر اوقات عصمت را در اینجا برده و امید تولد فرزند در قرب جوار شیخ مذکور ارامش دادند و در آن
فضای رفیع محل بادشاهی اساس عالی نهاده همواره از خدای بسامعش امید دار بوده انتظار مقدم دولت افزای
گوهر کیتای خلافت سیر و نذا آنکه بطالع سبت چارم در جمیع آن بعد از گذشتن هفت گز می از روز ریس نیز و نیم
شهر یوراه الی سال چهار و نیم جلوسی موافق روز چهارشنبه به قید هم ماه ربیع الاول سنه نصد و هفتاد و هفت هلالی
گوهر کیتای خلافت در منزل شیخ موسی از بناخانه صدق بطون بساحت وجود قدم نهاد و چون این نوید
دولت افزا در اکبر اباد بسامع بادشاه رسانیدند از جمله شکر که در روز تسنیت بطور آمد آن بود که جمیع زبانیان
ممالک محروسه را از سلاسل قیود مستخلص ساختند و آن در کیتای خلافت بناسبت شیخ موسی سلطان سلیم
موسوم گردید و با پدرش همواره به شیخ موسی با محالطه می ساخت و چون در آن ایام که بادشاه جوایمی فرستاد
معالله با نیز خود در فتنه بود که چون این نیت بحصول انجام از ابواب شکر از دارالخلافه اگر دیار و نیز بام

روضة متبرکه که خواجہ معین الدین چشتی که سرچشمه اولیای ہند و از مقربان در گاہ الہی اندر فتنہ لوازم الطاعت آید
 بتقدیم رسانند چون آنچنان گوہر درج خلافت بریاحل امید آمد ایفا می نذر از شر الطح حق گذاری می شناختہ در روز
 ابان دہم ہمن ماہ الہی موافق روز مہجہ دوازدهم ماہ شعبان سنہ مذکور از دار الخلافت اگر پیادہ قدم در وادی نرعلہ
 پیامی و بیابان نور می نهادند و از راه فتحپور سیکری در واز و روزہ بہ بقعہ قدسیہ خواجہ موسوی کہ در جمہیر واقع است
 و از اگر و یکصد و چهل گروہ است رسیدند و تقدیم شکر و سپاس بجا آوردند و بعد چندی عمارت عالی بنیاد و مساجد
 و خانقاہ در آن حواشی طرح انداختہ اساس عبادت نهادند

ولادت سلطان شاہ مراد

بعد از گذشتن پنجاہ و دو پل از شب آسمان بہت و ہنرم خورداد ماہ الہی سال پانزدہم جلوسی موافق شب پنجشنبہ سوم
 محرم نصد و ہفتاد و ہشت ہلالی مطابق بہت و ہنم خورداد ماہ سال چار صد نو و دو و جلالی مصادق بہتہ ہم
 ابان ماہ سال نصد و بی و نہ قدیمی نیز در دی موافق ہشتم خیران ماہ و بی سال یکیز از ہشتصد و یک سکنہری
 کہ سلطان ہشتم ماہ جون انگریزی سنہ یکیز از پانصد و ہفتاد و بیسی بود بطالع جدی بطرز حکمای یونان و قوس
 بطور حکمای ہند در منازل اقبال شیخ سلیم چشتی در فتحپور سیکری یو قوع پیوست نام نامی آن شاہ فرا و بلند اقبال
 شاہ مراد نامہ شد اما بسبب تولد شدن او در کوہستان فتحپور ہندوان نامش پارتی نهادہ بودند سخن آفرینان
 نکتہ سنج در تمینت و تاریخ این مولود مسعود نظم ہای دلکش گفتہ سور و ملات گشتند و پدرش محمد اکبر شاہ بہت
 مراسم شکر گذاری این عطیہ عظمی بار آورہ زیارت روضہ خواجہ معین الدین چشتی نہفت سوکب معلی بطرف جمہیر فرمود
 و روزی چند ادب زیارت بتقدیم رسانیدند و در ہین ایام حکم رفعت اساس بسجاء و احداث حصار شہر جمہیر لغاد
 یافت چنانچہ در عرصہ سال حبیب عمارات قلعہ و منزل شاہشاہی صورت اتمام یافت خواجہ حسین مروی در ولادت
 این ہر دو شانہراہی بلند اقبال یعنی سلطان سلیم و شاہ مراد مشتمل بر تعمیر باغی گفتہ کہ از بہت اول ہم سلطان سلیم با تاریخ
 ولادت و از بہت دوم نام سلطان شاہ مراد با تاریخ ولادت استخراج می یابد و از مجموعہ ابیات مثنوی استخراج یافتہ
 کہ از مصرعہ اول تاریخ ولادت شاہ زادہ اول و از مصرعہ دوم تاریخ ولادت شاہ مرادہ دوم حاصل میشود و آن را با

تاریخ		۹۰۵	۹۰۴
سلطان	شاہ	شہ دید و مہر الحسنی بانی را	در سیم و دہم ماہ دوران را
		دل سوی شہی کشید کہ خوش جمال	از چشم نو و ناز از ابروان را
تاریخ استخراج			
دہم سلیم	لطیف بیان	مولانا قاسم	مسلط
گفتہ کہ از مصرعہ اول	اسم و تاریخ شاہ مراد	اسم و تاریخ شاہ مراد	اسم و تاریخ شاہ مراد
مصرعہ اول تاریخ	ولادت سلطان سلیم	ولادت سلطان سلیم	ولادت سلطان سلیم
مصرعہ اول تاریخ	ولادت سلطان سلیم	ولادت سلطان سلیم	ولادت سلطان سلیم

قطعه تاریخ

۹۷۸	داد و دشمنان شاه این چهره آن هر دو به از آفتاب	۹۷۸	اول از ثانی شاه جهان	۹۷۸	ثانی از ولید عالی جناب
۹۷۸	آن یکی ازین شاه سیر	۹۷۸	آن دگر باعث امن مان	۹۷۸	میزبده داد و با و معذ خواب
۹۷۸	مژده که مولود زنده اول	۹۷۸	گفته از و مصرعی اول	۹۷۸	از و بین مصرع ابیات هم
۹۷۸	با و دام آن شهر دشمنان	۹۷۸	بجای سکندر زفر اسیاب	۹۷۸	سولید شهر از ثانی بیاب

و از ان باز که فرزندان رفعت پیوند در موضع سیکری
سعادت ولادت یافته بودند بادشاه آن موضع را مبارک میمون با نداشت بنای پای عالی در انتقام نهادند و آن موضع را
پای تخت خود گردانیدند چنانچه این کوه که از وحشیان و درندگان معمور بود در عرصه چهار و سال پر از عمارات و باغات
و منازل و جاهای خوش و مکانهای دلکش گردید و بعد از فتح گجرات نام این موضع را فتح آبا و خیال فرموده بودند
لیکن زبان عالمیان بفتحچور اشتمار یافت

مسجد فتحچور سیکری

این مسجد بر بالای کوه فتحچور سیکری است و مسجد شیخ سلیم چشتی مشهور است و شیخ موصوف از نذر و نیاز ملکه و
احمد آباد و از نذر و نیاز اکبر شاه با و شاه که جهت ولادت جهانگیر مقرر کرده بودند بنای این مسجد را فیج را و رسنه نصد
و هفتاد و شش انداخته و در مدت چهار سال در رسنه نصد و هفتاد و نه پیرایه اتمام پوشانیده شیخ عبدالقادر
بر او فی تاریخ بنیاد آن چنین یافته

تاریخ

۹۷۷	بده البقعه قبه الاسلام	۹۷۷	رفع المدت در بنیاد	۹۷۷	قال روح الامین تاریخه	۹۷۷	لایری فی البلا و ثانیها
۹۷۸	درگیری بیت محمود آمده از آسمان پیافه و اشرف خان میر منشی در تاریخ اتماشش انقطعه گفته	۹۷۸		۹۷۸		۹۷۸	

تاریخ

۹۷۹	در زمان شهر جهان اکبر	۹۷۹	که از و ملک را نظام آمد	۹۷۹	شیخ الاسلام مسجدی را	۹۷۹	کز و فاکه احقر ام آمد
۹۷۹	سال اتمام این بنای فیج	۹۷۹	ثانی المسجد الحسین ام آمد	۹۷۹	کلمه آمد در تاریخ مذکور شاعر برای قافیه ابیات آورده است	۹۷۹	

و با تاریخ کاری ندارد در جهانگیر نامه مسطور است که این عمارت است عالی و از سیاحان روسی زمین استماع افتاده
که مثل این مسجد هیچ بلادی از محمود جهان نیست عمارتش همه از سنگ در غایت صفا اساس یافته
بنج کوه و پیه در تعمیر آن صرف شده و این مسجد بر فراز کوه سیکری طرف جنوب واقع است در غایت ارتفاع و بنا
تکلف و در مقابل دروازه کلان بر سمت شمال بایل بشیرق و و شهر شیخ سلیم چشتی است

دروازه کلان فتحچور سیکری

که مشهور به بلند دروازه است در رسنه نصد و هشتاد و سه تعمیر یافته و تاریخ آن ازین مصرع استخراج می
شده و شک طاقی سپر بلند و بر بازوی دروازه مذکور این عبارات و ابیات در فارسی و عربی منقوش است کتبه
فارسی اینست حضرت شاهنشاه فلک بارگاه نعل اسد جلال الدین محمد اکبر بادشاه مستح ملک دکن و و اندلس که
سابقا مسی بنان لیس بودند و شهنشاه الهی موافق شهنشاه فتحچور رسید و غایت اگر ه منبر بودند

تاتام نهین داسمان هست	تاتاقش وجود در جهان هست	نامش سپهر شیش باد	ذاتش میان ابد قرین باد
و حاشی که پیش درواز کلان با عبارات عالی ریب افزای مسجد بود اعتقاد الدوله نواب اسلام خان صوبه دار بنگاله آنرا تعمیر ساخته و لااالی بگیم که همیشه شیخ ابوالفضل بود منکوحه دوست و مادر نواب اکرام خان در و حله لااالی بگیم در اکبر باد است و او محله فتحپور سیکری تعمیر ساخته نواب اکرام خان است که هنوز آن مکان با تمام نه سیدیه بود که باقی اش فوت کرد و این تاریخ اگر چه درست نمی آید زیرا که صرف سنه نه صد و سی از ان استخراج می یابد بگیم که تاریخ انکاست			

تاریخ

۹۳۰ سال تاریخ چوپرسید هم عقل	گفت زیبا منتر اسلام خان	اگر بجای نام اسلام خان که در تاریخ هست نام اکرام خان بنویسد
شاید که درست آید	۹۳	

شیخ سلیم حشمتی فتحپوری

۹۳۳	پدرش شیخ بهاء الدین از اولاد شیخ فرید الدین گنج شکر است و شیخ در سنه هشتصد و پشاد و سه هجری متولد شده و کلمه نجم معرفت تاریخ ولادت او است برادر بزرگ او شیخ موسی نام داشت در اصل از دلی است و مرید خواجه ابراهیم حشمتی است مدت العمر دوازده ملی میداشت و در کوهی متصل موضع سیکری صوبه اکبر باد که حالا فتحپور سیکری اشتهار دارد و سهرمی بر دسه رتبته کج رفته و سال تشریف آوردن او از حج موضع سیکری سنه نه صد و هفتاد و یک هجری است چنانچه تاریخ آن جرین مصر عیافته اند مصر عه ماه اوج شرف بهند آمد و اکبر شاه با و شاه رابا ایشان اخلاص و اعتقاد بسیار بود چنانکه پیش ازین مذکور شده عمری دراز یافته و در سبت هفتم رمضان سنه نه صد و هفتاد و نه از جهان رفته در عبارت سشنجانی تاریخ فوت او یافته اند و حله او بالای کوه فتحپور سیکری در مقابل بلند درواز و سمت شمال بایل مشرق واقع است و این عبارت و تاریخ بر مرقد او منقوش	۹۴۱	۹۴۹
-----	---	-----	-----

کتاب بر مرقه

تاریخ وفات شیخ الاسلام شیخ سلیم حشمتی قدس سره العزیز	کتابت شد بر طریق شیخ سلیم	که در کرامت و قدرت جند طیفور است
منور است از و شمع خافیه	فرید گنج شکر اخلاص ترین است	دوین سلیم حشمتی و حقیقی
چون وعد از او تاریخ یعنی از الفاظ خود و حقیقی که کرد و سال مقصود حاصل شود چنانچه عزیز می دیگر برین طریق گفته	که سال طبعش اندر نامه شهر است	

تاریخ

۹۴۹	چو یار اکرم کنی از کنان دلی	خرد گوید برین سببش خود و حقیقی	و این دو تاریخ یکی از کتاب فخر الوصلین دیگری از تذکره الشعر الصنیف محمد افضل بر خشتن نوشته شد
-----	-----------------------------	--------------------------------	---

تاریخ

۹۸۰	عارفی بی نظیر شیخ سلیم	مرشد و رهنمای هفت تعلیم	از سه صوم سبت هفتم بود	که بجلدش ز دهر نقل نمود
سال ترحیل آن ولی کریم	انغم گفت بد رطل سلیم	در فتح پور بر بلندی کوه	مرقد است با علو و شکوه	
سنت طایفه شیخ اسلام آنکه در قرنها	ریشل جند از بر سر کوشش ثانی	ر بود در عینه نیازون کونی میا	از دریشان درین صیلا مان سلطان	

سال نصد و چهل و یک نزد جردی موافق نهم ایلول ماه دومی سال یکصد و هشتاد و سه اسکندری که موافق دهم ستمبر ماه
انگریزی سال یکصد و هشتاد و دو و عیسوی بود بطالع حمل بحسابه حکمای یونان و بطالع حوت بحساب دانیالان
هندوستان و خطه فیصل انهای اجیر در بقعه قدسیه شیخ دانیال نام درویشی از بطن تاجیه بهاری میل کجوایه که با شاه اورا
بسبب نیکو زمان ولادت نزدیک رسیده بود و بخانه درویش موصوف گذارفته بودند بوقوع آمده مولد گرامیش که خانه شیخ
دانیال بود بنابر این ششماه و سلطان دانیال موسوم گردید

فتح قلعه سورت

چون محمد اکبر شاه از فتح گجرات فارغ شده در سینه نصد و هشتاد و سه و تادیب مرزا ابراهیم حسین و مرزا محمد حسین
پسران مرزا سلطان محمد که ولایت سورت و بروچ و بروده و جانیان را در تصرف خود داشتند و در قلعه سورت که
برکنار دریای شور واقع بود متحصن شده بودند از سواد احمد اباد گجرات متوجه شده در سبب و پنج ماه شعبان سنه مذکور به
هند سورت رسیدند و درکنار حوض وسیع نزول فرمودند و در حصار نقیض از دند و تاد و ماه الزمر قدین متقا و مجاهد ماند
آخر ایل قلعه عاجز شده قلعه را تسلیم بادشا نمودند و این فتح بتاریخ بستم سوم شوال سمت ظهور یافت و اشرف خان
میر منشی در تاریخ فتح آن قلعه گفته

تاریخ

کشور کشای اکبر غازی کی سخن	جزئیات اوقالی چهار انگشت	تسلیه کرد قلعه سورت محبت	این فتح جز بنیاد وی بخت سعید نیست
	تاریخ فتح شده که عجب قلعه گرفت	اینها از دولت شاه عالم بعید نیست	

۹۸۰

حاجی افضل بلگرامی

روی بزرگ معتقد فیه بود در بلگرام بر سر بندایت و ارشاد لبر می بر و بعد و قاتلش تروی بیگ سلطان در سینه نصد و هشتاد
هجری بر مرقد او گنبدی عالیشان از سنگ عمارت کرده و این قطعه تصنیف شیخ نظام متخلص بضمیری سبط نستعلیق
در نهایت خوش خطی بر لوح سنگین کنده در پیشانی باب گنبد تعبیه نمود و اما این گنبد بنام سالار بیگ که میر است تمام بود
شهرت یافت نام تروی بیگ سلطان را کسی نمیداند و سینه نصد و هشتاد و سه که در آخر مصرعه آورده خود تاریخ هست و از
روی حساب اجداد هم همان تاریخ می بر آید قطعه انیس

قطعه تاریخ

بدوران شمس اکبر گشته	خطاب و جلال الدین محمد	چو حاجی افضل از تقدیر حق رفته	ازین دار فنا در دار سرمد
ز تروی بیگ سلطان اجیت نیاید	برای مرقدش این پاک گنبد	ضمیری حبت سال این بنادا	بلطف فارسی و هم با سجد
	بتاریخش بنان آفتاب را	نزد گفتا سینه نصد و هشتاد	

ملک الشعرا مولانا غزالی مشهدی

لفضایل و کمالات سعیدی و عسوی علی بود ولادت او در سینه نصد و سی بوقوع آمده چنانچه خود در قصیده
که بروضه الشعرا موسوم ساخته گفته

تاریخ

۹۸۴	میر باغ فرح بخش گنجینه	بر لاله یاسمن نظر کن شایان	نفت خان راز به تاریخ بنایان	از باغ فرح بخش بدر کن شایان
-----	------------------------	----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

یعنی چون از اعداد و باغ فرح بخش عدد نسبت خان در کتب تاریخی بنامی باغ بر آید اما معلوم نشد که این باغ کجاست و در وقت کدام پادشاه تعمیر یافته و از آثار چهارچوب منسوس است که اگر چه در لاهور باغات خوب بسیار است اما باغ فرح بخش که در عهد صاحبقران ثانی صورت اتمام یافته به مقتضای طراوت و تضارعت گلهای دست فضا و اعتدال هوا و حسن منظر و خوبی مکان و نقش و نگار عمارات متعدد و صفای آب روان و تالابهای و حوضهای کلان و مندرهای عریض و جویهای طویل و اقسام آرایش و آراستگی بر باغات دیگر شرف دارد و در شاهجهان نامه مرقوم است که شاهجهان پادشاه در ایام شانزدهگی در سنه هزار و سبت و نه باغ فرح بخش در کشمیر تعمیر نمود اما تاریخ مذکور در باب این هر دو باغ نمی تواند بود مگر آنچه که در کتاب هفت اقلیم مسطور است که در احمد نگر دکن باغات بسیار است و از باغات آن خطه و نقشین یکی باغ فرح بخش است که شبیه و نظیر ندارد و میان آن باغ ارم اساس حوضی ساخته اند مانند بچه نیلگون فلک بی پایان و پیغامی در درون بر که عمارتی نباشد که دست هیچ بنامشلی آن چنان بنامی ننموده فقط شاید که تاریخ مذکور به الصدور باید همین باغ باشد

دوا و شاه باوشت و نکال

در سنه ۹۸۳ هجری پادشاه را خبر رسید که دوا و شاه ولد سلیمان کرانی بعد از کشته شدن بایزید برادر کلان او در ولایت بنگال فرمانفر ما شده و شهرزاده را که خان زمان علی قلی خان بنامند و معمر گردانیده بود و طاقت و تدارک ننموده و لودوی خان را که قلعه بهتاس و در تصرف داشت متعبد گردانیده و مملکت ساخته از استماع این خبر پادشاه از اکبر آباد کوچ بر کشتی نموده متوجه آن سمت شدند چون در بنارس رسیدند خبر رسانیدند که اگر از بهر کشایش این عقده مشکل که فتح کرد باشد قابل گرفته شود بهتر است بنابراین در بین روز رسید میرک اصفهانی که در علم حضرت فی نظیر بود با هر عالی صورت این واقعه را از کتاب بهر جامع در مجلس پادشاهی بحضور اعیان مملکت استخراج کرد چنانچه بعد از ترکیب حروف این بیت حاصل گشت طبعیت بزدی اکبر از تخت بهایون بر دلاک ترک و دوا و بیرون بعد از چند روز به بنگال ظاهر شدند القصه تاریخ شانزدهم ماه ربیع الثانی بحوالی قلعه پیتر رسیدند و در اینجا جنگ واقع شد و دوا و خان متوجه گریه دیده در شب گشت و یکم ربیع الثانی سنه ۹۸۳ هجری در کشتی سوار شده بجانب بنگال گریخت و بعد از چندی در اینجا کشته شد تاریخ آن منسوخ را مصحف ملک سلیمان ز دوا و گرفت یافتند فقط

۹۸۳ شاه طهماسب صفوی

پسر شاه اسماعیل صفوی است ولادت او صبح چهارشنبه سبت ششم ذی الحجه سنه ۹۸۳ هجری بموقع آمده و آنجا عالم آفرین تاریخ تولد او است بعد وفات پدر نفوس هم ماه رجب سنه ۹۹۰ هجری در ایران بر تخت سلطنت نشسته و یکی از فضلا در تاریخ جلوس او این قطعه گفته

تاریخ جلوس

طهماسب شاه عالم که زلفت می	جای پدر گرفت که بجهان	تاریخ سلطنت شاه بایزید گرفت
----------------------------	-----------------------	-----------------------------

و چون از غایت خلاص حسن تحقیق خود در ابتدا شاه ولایت می نامید از اتفاقات سنه ۹۸۳ هجری و ولایت طهماسب نیز تاریخ جلوس خود خاتم فرمان بدین آتش ختم کرد و در چنانچه در اینجا گفته آید قطعه شریف بنیگی شاه نجف یافته چون بیدایت طهماسب

که هرگاه در زمانه در خانه صاحب طالع واقع شود بلا شبهه او را محدود و بسیار دشوار و شاه اسمعیل بطالع جو را میگوید که چون
 بعد از این ایام بعد از سلطنت یکسال و هفت ماه و نیم ششصد و هشتاد و پنج سال و هشتاد و پنج سال و هشتاد و پنج سال و هشتاد و پنج سال
 در گذشت در کتاب طبقات اکبری مرقوم است که در ماه رجب سال شصت و هشتاد و شش موافق سال سبت و سوم
 الهی ستاره که آنرا ذات الذنب گویند پدید آمده بود و پنجاه بعرض رسانیدند که در ملک عراق و خراسان و پیشانی
 تمام روس و خواهران و درین سال فرمانروای مملکت ایران در گذشت و تفرقه تمام بحال مردم آذربایران
 یافت فقط سینه نصد و هشتاد و شش که در آن کتاب مرقوم است غلط میباشد زیرا که از کتب انگریزی هم ثابت
 که آن ستاره در سینه نصد و هشتاد و پنج که مطابق سال کبیر از دیا نصد و هشتاد و هفت میسوی بود پدید آمده و
 بعد از این ایام اکبر بادشا و بقصد کابل از دلی کوچ کرده بودند که این ستاره ظاهر شد و بادشا و مراجعت نمود و اکبر
 آمدند بالجمعه چون شاه اسمعیل فوت کرد میر حیدر رفیقی معانی که در فن تاریخ مهارت کمال داشت این قطعه و تاریخ
 جلوس و فوت شاه گفته و درسی سفینه

قطعه تاریخ			
شاه جهان جهانگیر که پنهان	که سیمو و گردون بدانش	جهاندار و تمار گردون و قار	که بود در لقب قهرمان مجسم
از دست در کام خنک بار	وز خاک بر فرق جشید جم	پای ناصب از آن روی زمین	برافراخت در دهر سالی علم
پای باد شاهی زیر زمین	لبال و اگر در عدم زود	دو تاریخ زمینده بخوار	که بر لوح عالم زار و قلم
یکی بجز جایش در اقلیم	یکی بجز غرض ملک عدم	ششده روی زمین گشت	ششده زیر زمین شد رقم

و در آنات شاه اسمعیل برادرش سلطان سکندر نشان ملقب به محمد خدا بنده بر تخت ایران جلوس فرمودند

۱۸۵

امیر عبد القادر ولد قاضی محمود
 در زمان شاه طهماسب صفوی پنج سال قاضی احداث تبریز بود و آخر بلفظ درسی بدست جمعی از اعراب سعید گما
 شربت شاد است چشید چنانچه ازین تاریخ مستفاد میگردد

تاریخ			
در نصد و هشتاد و نه از چوشت	در ملک فشا بویه بلائی	سلطان قضات اهل دلی	اعراب سعیدی که گم انداز
تاریخ و فاش زخیر سیدیم	گفت آه شهید میر عبد القادر		

در مصره اول سال نصد و هشتاد و نه است و از روی حساب حمل از ماده تاریخ دوم دهم میشود

مولانا قاسم کاظمی

سیدی بود دانش بجم الدین محمد و میتش ابوالقاسم در پانزده سالگی خدمت مولانا عبدالرحمن جامی را دریافت و حتی تمام
 و بر اینچندان قبول مجامع ششیده بود که هر چه کردی بدینمندی در زمان آمدن قرون شاهنشاهی اکبر شاه از راه بهر سینه امتداد بقصد
 و انداختن بسیار یافت و بواسطه تصدیقه لازم فیه که گفته بود یک لکمه تنگه صند گشت و بعد از آن حکم شد که هرگاه مولانا بجزو
 هزار روپیة بیستم حاضر بود و بنده او از آن جهت ترک ملاومت کرده و دیگر بدان مجلس وارد نشد ابتدا و بنابرین به عشق بهادر
 برادر خانان در شهر پسر و پس از آن با گرد آمده باقی ایام حیات را در آن مکان سپایان رسانید فو تش تاریخ دوم و در تاریخ

مات دهم

۱۸۹

سال منهد و هشتم و هشتاد و هجری دایم شده بدینش در چهار دروازه دار جامی بانام بود عمرش آنچه شمرت داشت
صد و ده سال بود و مولانا قاسم بخاری که یکی از شاگردان ادب و تاریخ فوئش در الفاظ رفت ملا قاسم کاسی
یافته و میر یوسف استرآبادی از عبارت بدخوش طبع تاریخ برادرده اما بعد دهم میشود و مولانا عارفی در کده مبارک سوره
این مصرعه یافته تاریخ ز جهان رفته قاسم کاسی و شیخ فیضی چنین بایست

تاریخ

۹۸۸

تاریخ وفات سال دهم

کفایت دوم از راه بریم

سلطان علی عادل شاه بیجا پور
پسر سلطان ابراهیم عادل شاه است بعد وفات پدر در سنه منهد و هشتاد و پنج در بیجا پور کن بر سر حکومت نشسته
و بعد سلطنت بست و بعد سال در سنه منهد و هشتاد و هشتاد از دست خواجه سراف کشته شد شاعری تاریخ
وفات او درین عبارت یافته شاه جهان شد شهید

۹۸۸

ملک حسین نقشبندی

از کمالات صوری و معنوی بهره مند بود در هر کس بدینصفا داشت گویند هر که پیش اوست گردی کردی که بدولت صوری
و معنوی رسیده و دانش چهار دهم جاری الثانی سنه منهد و هشتاد و هجری دایم شده و یکی از سخنوران تاریخ و دانش بزرگان

تاریخ

۹۸۹

قطب عالم شیخ دین درین	آنکه بود از فضل مخدوم دیار	اصفهان از جانش آبرو	او لیبار از وجودش انبار
علم او بهر دوش نشر یافت	فضل او بهر دست حکم کردگار	چون برفت از عرش منقش	سوی جنت زمین جهان بیار
شد یکی تاریخ شیخ الاولیا	گشت دیگر نقضای روزگار		

شیخ جلال تنافسیری

تاریخ چهار دهم ذی الحجه سنه منهد و هشتاد و دهم هجری فوت کرده

تاریخ از مخیر الواصلین

۹۸۹

عارف ذات ایزد تعالی	قطب و غوث ز کتب جلال	ذات او بود از قدم تنافسیر	گل خورشید باغ تنافسیر
ماه ذی الحجه چهار دهم	بود کان شیخ شد بچرخ نهم	سال ترحیل آن ستود خصال	شهر قمر در بهشت جامی بال

خواجه منصور شیرازی

ادرا شاه منصور شیرازی را در امور حساب دانی و بصفت فراست و کار دانی موصوف بود در خدمت محمد اکبر بادشاه
پایه قدر و منزلتش از تمامی دیوانیان عظام درگذشته و بعد از چهار سال که از دوسه استخفاف و استقلال بهر وزارت
پرواخت بادشاه از گفته یاجه نو در ملای از پایه وزارت انداخته عقید ساخت دین اجماعی از حاسدان حسد نموده خط بر درازا
او بجانب دین محمد حکیم برادر بادشاه که در آنوقت از کامل اراد استخیر لایعبر نموده بود نوشته و بعضی راجع بپیرن و جمعی دیگر که از
سخت گیری او در مقامات رنجیده بودند حکم افشار یافت که او را از ملای آویزند و فرستند و از آن بارگاه سلطنت در زندیک سر
کوت کجوه او را از خطی کشیدند و از آن تاریخ بست و سوم محرم منهد و هشتاد و دهم هجری دست داده غریب تاریخ

دانش را به ثانی منصور علاج یافته و بحسب اتفاق پیش ازین واقعه این قطعه شخص منظم کرده بود		
قطعه		
شاه منصور فارسی که بود	دائم آزار مردمان کارش	زین عمل عتق سب می نیم
در همین سبیل چون بادشاه جهت بنیاد مرزا محمد حکیم بجای فرستاد هر چند از مردم معتبر از لقمه خواجه منصور شخص است که نشان نموده و در یافتن مگر دید با خبر معلوم شد که خطوط ساخته بعضی بدینها دان و نشان بود و باران بادشاه بر قتل ناچار اکثر اوقات ماسفت میکرد		
شاه قاسم		
در سنه هفصد و نود و دو فوت کرده و خواجه عبدالرضا مشیر و زاده خواجه محمد شریف تاریخ فوت او را وفات شاه نام یافته و تاریخ غروب سی محمود یک نامی را الهی عاقبت محمود گردان یافته		
که خدای شاهزاده سلطان سلیم		
چون شاهزاده سلطان سلیم شاهزاده ساله شد پدرش محمد اکبر شاه در سنه هفصد و نود و سه هجری عقد مناکحت او با راجه بنگو انداس و لدر راجه بهار میل کچوا به که از عقیده تمندی پایه والای امارت رسیده بود منسلک فرمودند و در نوروز جشن عالی ترتیب داده جمیع منسوبان و ملازمان بادشاهی را مباد و پیش مستغنی ساخته و شیخ ابوالفضل فیضی قطعه در سلک نظم کشیده که هر مصرع آن تاریخ این سانحه دولت افزاست		
تاریخ		
زهی عقد در پیش سلطان سلیم که بر تو بد سال اسیرا ز پروردن آفتاب دول قرانی شده ماه و نامید		
و بعد چند گاه حبید رقیه راجه ادرسه سنگه و لدر اسه مالک یو مرزبان جوده پور که بر سعت ولایت و کثرت لشکر سردار جمیع راجه ناسه عظیم الشان بود در عقد ازدواج شاهزاده موصوف منقد گردید		
محمد حکیم مرزا ابن سها یون بادشاه		
برادر علامته اکبر بادشاه است تاریخ اقامت در جمادی الاول سنه هفصد و شصت و یک در کابل متولد شده و تاریخ ولادت او ابو الفخر و ابو الفضا کل یافته اند از طرف برادر خود محمد اکبر شاه حکومت کابل داشته و باخواه خازن علی قلی خان باغی شده در ماه جمادی الثانی سنه هفصد و شصت و چهار هجری باراده لشکر مند و ستان تالابور رسیده بودند چون شنید که اکبر شاه لشکر کشی کرده بر سر رمی آید از لاسور باز بجای مراجهت کردند و در اندیشه بگری و در سالگی شاهزاده احمد و ماه الهی ششصد و سی اکبر شاهی موافق ماه شعبان سنه هفصد و نود و سه هجری فوت کرده و چون فرزندان در آن زمان بود در سال بود در زمان راجه بنگو انداس و پسرش کنور را شکست حاکم پنجاب صا در گشت کربکا رفته آنولایه را بتصرف بندگان درگاه آرند و خود نیز بجای تشریف بفرزند		
شیخ ابراهیم		
بنیر شیخ سلیم خیمه سی است انوار شایستگی از پیشانی او میدرخشید اما از طبیعت پستان بخیر از پارسائی جاده پهلوی افتاد چند اکره سوار مزاج شد و بیار بهای نیت رود و بسا ای که اکبر شاه خبر وفات برادر خود مرزا محمد حکیم شنید و بسوی کابل شتافت فرمود و بود و او		

۹۸۹

۹۹۲

۹۹۳
۹۹۱

او تبریز راه بود اما بسبب افترونی و تجوری او راه به تنه رسید گداشته و قصد در آنجا شایسته هم مهره الهی سال سی ام جلوسه
مواضع ماه شوال سنه پنجاه و نهم هجری بسجته در گذشت و کار آگاهان را ایند نامه باز گذشت

ایات

سباد خردند غرق شراب کزین نخل شد قشر وانش جزا شراب از نخلی ترکبستی خیزد ذراته شوقی بستن خوردند

تاریخ رساله مناجات

این رساله را شیخ ابوالفضل علامه حکیم اکبر شاه در سنه پنجاه و نهم هجری مطابق سال الفی در شب جمعه ای صلیحه تدوین و یوز
این رباعی از آن رساله است

رباعی

بصراحی عدم خوش خفته بودم مرا با بستی خویش خوش بود از آن خواب خوشم بیدار گردی نه انهم از اینست چیست بقصد

تاریخ بسال هجری

بجده که این فرخنده نام کز آن ملک رادت مند فرام کفران شمشاهی ست گزین بره اسرار عینی نیست مبهم
پس تاریخ این تمام هجریست امارت نامه سلطان عالم

تاریخ بسال جلالی

این رقم غیب معنی است ایام و جدول در باب مجد راه بتاریخ جلایش بر بند چون بشمارند مناجات و ج

راجه سیر

در اصل سیر یعنی بود باخوان که در سنه دوی جهات گویند نام او همی رس بوده است چون بگذشت اگر شاه رسیدن سیرانی و لطیفه
و بدست سنجی در سنگ احسان نظام یافت و بدین سنجی سبقت از همه بزرگان در بود و بنصب پنجاه می رسید و یکی از بزرگان درگاه و خواجه
گشته در مرده و حوران حرم انور و مسازان محفل سجادین متناظر گردید چون شعر مندی خوب میگفت بختاب کبشای که قریب معنی ملک الشهور
مخاطب گردیده و بعد از آن بختاب بر سر که معنی آن بهندی بهادر است سرفرازی یافته اکثر خطاب با دشمنی و حق او بدین عبارت
صاحب انشور را چه سیر در ایامیکه محمد اکبر شاه در کابل بود و از آنجا همراه وزیران که که بجانب سواد کجور که بگاه افغانان یوسف زلی
است فرستاده بودند و در بی با ایشان جنگ و جدال داشت تا آنکه هفتم سنه که در ماه الهی سال سی ام از جلوس مواضع ماه رجب
سنه پنجاه و نهم هجری با بسیاری از مردمان کار بکار آمد ازین سانکه تا بدو زیاد شاه و طاهام بخورند و ملاشیری نیز همراهی کرد

سلطان محمد صفوی لقب سلطان محمد خدا بنده

پسر شاه طاهاسپ صفوی است در شهر سنه پنجاه و سی و شصت ولادت یافته و تاریخ میلاد او است فرزند شاه طاهاسپ اول محمد آید
او را سلطان سکندر نشان نیز میگویند چون بزرگش شاه اسماعیل صفوی اجازت پدر سلطنت ایران رسید و پند سی ام از آن بزرگان
را از قید سستی ملک نیستی فرستاد و خواست تا سلطان محمد را نیز ملاک سازد اما چون داد و شیراز سکونت داشت و شش بدو رسید تا آنکه
در آنوقت کس نیز از فرستاده حکم کرده بود که در آن نیز ملاک سازد اما پیش از آنکه باین شهر رسید از وزیر فرستاده آید شاه اسماعیل و دعوت حیات نقاش
او را و سپهر و جوار و خالش بختی فرستاد که پسرش شاه شجاع را که طفل شش ماهه بود با شاه طاهاسپ از ایران دیگر قریب از پنج فرستاد سلطان
میرزا از شیراز آورده در سنه پنجاه و شصت هجری که سال وفات شاه اسماعیل صفوی بود و در قزوین بخت سلطنت نشاند و در آن

همیشه اولاد باری خانم میخواست که خود را تاق و تاتاق مهابت سلطنت کرد و حسب الامر پادشاه او را بجنیه ملاک نمودند بعد از آن حرم محترم او خیر الکس با یکم سبک یافت با صبر و شوق خود و صغر سن ششزادگان مهابت سلطنت را سرانجام میداد و چون این معنی موافق مزاج امر نبود بعد چند سالی اتفاق نموده او را بنیر بنجیه ملاک ساختند و سلطان حمزه مرزا را بولکیه می برد قبول نمودند و حمزه مرزا تا چند سال بجای پدر با نور سلطنت می برد اخت تا آنکه بتاریخ سبست دوم ماه ذی الحجه سنه منفصله دوازده و چهار هجری در حد و گنج از دست دلاکی بتحرک امر گشته شد چنین نوشته اند که ولادت مرزا بطالع سبسته شده و صاحب طالع اش عطار و بود و در آن اوقات احتراق عطار واقع شده بود از ناثر آن این حادثه روی داد و از اتفاقات غریب احتراق عطار و موافق تاریخ این واقع با آنکه است بعد شهادت او مرزا ابو طالب ملاک میرسد و خود ساله بود قائم مقام دولیعه پدر ساختند اما مرزا عباس که در سنه منفصله دوازده و شش هجری با امانت مرشد قلیخان نوبه عظیم جمع نموده برایشان آمد و در برابر او را معزول ساخته در زندان بر تخت سلطنت نشست

مرزا سلیمان بدخشی حاکم بدخشان

این خان مرزا ابن سلطان محمود مرزا ابن سلطان ابوسعید مرزا از اولاد امیر تیمور صاحب قرآن ست و فقیه پیرش خان مرزا حاکم بدخشان در سنه منفصله و سبست و هفت هجری فوت کرد و مرزا سلیمان هفت ساله بود پادشاه پادشاه که سواران ایام در کابل بود به جماع این بنیر پسر خود شاهزاده محمد با یون را بجاگوست آن ولایت نامزد ساخت و بعد فتح هندوستان حکومت بدخشان بمرزا سلیمان داد و او را پسر بود مرزا ابراهیم نام در شجاعت تمام و سخاوت رشک عمام بود و ولادتش در سنه منفصله و چهل و یک هجری که موافق تخیل سید پیر است در بدخشان اتفاق افتاده و در ایامیکه مرزا سلیمان بر سر بلخ رفت پسر او مرزا ابراهیم که بجن صورت و سیرت انصاف داشت در معمر که بدست مردم پیر محمد خان آذکب حاکم بلخ افتاد و با شماره او از دست کوراک که نام جلادی بود کشته شدند و افعه در راه ذی الحجه سنه منفصله و شصت و هفت بود قوی آمده و تاریخ این هفت کوراک کشت یافته اند و مرزا سلیمان و کوخل سید تاریخ یافته و غریزی در مرثیه او این رباعی گفته و بعضی گفته اند پیرش گفته

رباعی

اسی لعل بدخشان بدخشان مانده خوشید بدخشان رفتی در هر چه خاتمی سلیمان بود افسوس که از دست سلیمان رفتی
دگو بند که پیشتر از قتل خود بدور مرزا ابراهیم قصیده گفته بود که مطلع اش اینست یلیت رفتم بجاک حسرت چون لاله دایع نزل
اگر من بکشیر پیرن با دایع دل را نکل و مرزا ابراهیم کور را پسر می بود و مرزا شایخ نام چون بکجه بلخ رسید با غواصی بعضی فتنه انگیزان
اگر ولایت بدخشان را مستقرت شده خواست که بدخورد از بنیان بردارد مرزا سلیمان از بعضی دل تنگ شده گریخته نزد مرزا محمد حکیم
برادر ابراهیم شاه که حاکم کابل بود آمد و طلب کمک نمود چون مرزا حکیم بخلاف توقع او پیش آمد چاره کار خود را از ده گاه ابراهیم چشم داشته در
تفت و شامین و تسعانه رو بر راه هندوستان نهاد چون در قیام رسید پادشاه با عز از تمام پیش آمده از محال عطاوت او را در اغوش گرفت
و بسیار مزینان نمودند بعد چند اوقات در جمیع سال رخصت حجاز حاصل نموده از بند سورت بکشتی در آمده زیارت حرمین متعده گردید
در سنه ثلث و تسعین و تسعانه عبدالله خان آذکب در ولایت ماورالنهر کوس پادشاهی زده تمامان دبار را مستقرت شده و بدخشان
نیز از تها یافت و پادشاه از بدخشان گریخته التجار و گاه سلاطین پناه آورده و بمرحوم خسروانی سر بلند می یافت و درین سال محمد حکیم
مرزا و کابل غوث آرد و چون مرزا خود سال بودند فریان صا در کشت که آن ولایت را مقصد شدگان و گاه در اندر سنه اربع
و تسعین و تسعانه مرزا شایخ که پسر ابراهیم شایخ بود بکابل رفته بود جمعیت نموده بر سر بدخشان تاخت و با مرزا عبدالله خان آذکب

خجاک کرده غالب آمد و مرزا سلیمان که پسران ایام بکامل بود و بدخشان رفت و بعد از چندی از غلبه از یک بازار بدخشان فرار نمود
 متوجه هندوستان گردید و در ماه ربیع الاول سنه شمس و تسعین و شصت و سه سال سی و دوم از تاریخ الهی بملازمت بندگان حضرت
 رسیده مورد افضال شاهنشاهی گردید و بعد از دو سال بسین بخت و هفت سالگی زیارت به ششم رمضان سنه نهصد و نود و هفت
 هجری مطابق سنه سی و چهارم الهی در لاهور در گذشت و تاریخ وفات او را بخششی یافته اند

شیخ سلیمان بلگرامی

در محله قاضی بلگرام سکونت داشت و قیامگاه پادشاه از شیر شاه بهرست یافته در بلگرام رسید و شیخ سلیمان تشنگی در آباد
 او را انگشتری خود داده گفته بود که این انگشتری نشان من است اگر پادشاه شوم بخدمت حاضر شوی چون بایون بایوگر اینده
 هندوستان گردید شیخ مذکور پامی بخت رسیده بوسیله همان انگشتری بخدمت ملازمت فائز گشته صاحب دولتی گردید و سولانا نصیری
 را که از خواهرزاده او بود نیز همراه خود برده بملازمت رسانیده و هر دو پامی بخت حاضر می بودند و شیخ سلیمان در عهد اکبر پادشاه
 در سنه نهصد و نود و هفت هجری وفات یافته سولانا نصیری تاریخ وفاتش گفته

تاریخ

سپهر چاه دولت امی سلیمان	که تاج کینش شد تا سر ماه	شده پیمان کس چون بخت	بوقت رحمت حق اولین ماه
حدیث خلق مسمان جیایر	شده افسانه در عالم افواه	لبوسی جنت نالی در آوا	حکمرانی این طالب بقواه
چو با جاو جلال خویش ان شین	گرفته جانب خلد برین راه	بی تاریخ فو تش در بدیده	خود گفتا بجاک آن شیخ با جا

و قطعه دیگر سولانا مذکور در تاریخ وفاتش گفته و این مصرع آمده تاریخ است شمار سال زندگیش میان نهصد و نود و هفت
 ۹۹۴ ۹۹۵

میر فتح الدین شیرازی حکیم ابوالفتح کیلانی

ابیر فتح الدین بصفه ازین حکیم و کاسی طبع مستقیم از سائر فضلاء از آن امتیاز ازان داشت و در جمیع علوم خصوصاً در انساب علمت
 و فنون صنایع ممتاز بود از شیراز در بند آورده در خدمت سلطان علی عادل شاه والی میا پور منصب و کالت یافته و پس از آنکه
 و س که در سنه نهصد و شصت و هشت هجری بوقوع آمده بدگاه اکبر شاه رسیده مخاطب بعضه الدوله گردید و روز بروز مراد چاه و جلال
 در فراش بود تا در سنه نهصد و نود و هفت پادشاه و در امر او گرفته بکشیر رفتند و او در سری نگر که دارالملک کشمیر است بمرحله رسید
 در گذشت و قیامگاه پادشاه از فوت وی اطلاع یافت بپادشاهت نمود و در آنکه اگر پسر بدست نرنگ او نماند می و فرگیان گفتند
 تمام خزان باده سلطنت عوضی خواستی در ساعت این بود امی پرسوز گرمی و خنجرین گوهر و الازار ازان خرید می فقط هندی
 از فوت وی پادشاه از کشمیر بقصد کابل منت فرمودند و در آن راه مسیح الدین حکیم ابوالفتح کیلانی برادر حکیم حاتم و له و لانا اعظم
 کیلانی نیز از پنجهان سفر آخرت نمود و چنانچه اکبر شاه در یکی از فرمان خود که در کتاب ابوالفضل موجود است ملاحظه می کرد که بنابر تاریخ
 است چهارم اردو ماه الهی در سنه سی و چهارم مطابق سنه شصت و سوم شوال سنه نهصد و نود و هفت هجری ابیر فتح الدین شیرازی ازین
 خلعت کده و ملک نمود و توفیق و توفیق بهمنان تازید بود که تاریخ هفتم شهر ربیع الاول سی و چهارم مطابق شصت و ششم شوال
 حکیم ابوالفتح کیلانی ازین سرای فانی ارتحال نمود و تاریخ فوتش او شان چنین یافته اند که حکیم شاه فیض الله که در صوفی سابقین ازین درگاه
 ۹۹۴ ۹۹۵

اسال درو غلامه عالم رفتند	رفتند موخر و مقدم رفتند	چون سوز و وقت نمودند	نامش بود که هر دو با هم رفتند
---------------------------	-------------------------	----------------------	-------------------------------

مولانا عرسه

اسمش جلال الدین و مولدش شیراز است شاعری شمد کلام شیرین سخن بود و نظمش اندر هر عبارت جنتی است ارمکست
نشرش اندر هر شارت عالی بود خسته در ابتدا از بند جردن بدکن دارد شده چون در اولایت اورا الفتنی چنانکه باید دست نهاد
لاجرم شود چنانکه شد و سید الدین حکیم ابو القحح در کتب اول جرحه نقوش اندا یافته بر معشیش پرداخت و بندر هیچ را چون احوالش از
آب الکات حکمت بنامی نصارت یافته به احرار و شاعری نام برارد و چون به جوق اقبال حکیم مذکور به هر قنار کزنده شد سید سلا عبد الرحیم
خانخانان در استرغای خاطرش کوشید و شهرش پیش از پیش گشت در آن آثار احوالش مسموع ابرایانگان حضرت شاهنشاهی
یعنی اکبر شاه گردیده در ساک بندگان حاصل نظم یافت و پس از چند روز به خراسان هلال نقوش چاقوش از صغیر در کار شسته شد بعد از
در لاهور بجاک سپرد و بعضی کسین نوشته اند که با شاه پرویز سلیم خدیو بیت و محبت سفر داده شسته چنانچه بعضی نقوش از کرم
عاقبت حصاد در چین جوانی او را مسموم نمود و وفاتش در سال سی و ششم جلوس اکبر شاه در سنه منفرد و نود و هجده هجری بونوع آمد
یاد می کلام عرفی شیرازی تاریخ وفات او است و بسبب آنکه حرص او طبع مال داشت در بند طولی مال ظریفی تاریخ وفاتش
اشعت ۹۹۹ یافت در دراست جهان مرقوم است که عرفی در مرض موت خود قصیده گفته که در لکن آورده
رغم بخت معلی کرده مطلع اش اینست بیت جهان گشت در دایه شهر و دیار نیافتم که فروشد بخت در بازار
و در آخر قصیده میگوید بیت اگر شود ره کوی تو خجسته شیر کیم بهر یک دیده طاعتش بکار بکاوش فرود از کوی تا بخت
اگر بند ملاک کند در تبار بعد از وفاتش میر صاحبانهای استخوانهای او را در بخت معلی نمود با بجهله چون لاشه او در
بخت اشرف رسید ملا و نفی میدانی تاریخ رسیدن لاش در آن دیار اینچنین گفته

تاریخ

چنانکه گوید در یاسی سقوت	که آسمان بی پردر شمس	جو عی او اسیر آید از شوق	شکست بر سر لاهی سفینه
بکاوش فرود از کوی تا بخت	نگذیرد عانی که بدست آمد	رغم نواز سپه تاریخ زلفی	بکاوش فرود از کوی تا بخت

در بعضی کتب مسطور است که چند سال بعد وفات او در پیش آمده با شهادت و یغی که سپاه می او در خون بود استخوانهای ۶ فی او
بر آورده به بخت برود

خواجہ محمد عسکری

ابن خواجہ ابو الفیض ابن خواجہ محمد عبد الله پسر کلان خواجہ عبد الله صاحب نهایت صاحب کمال و عارف و کامل بود و چون
او مقفل در اخبار الاصفیاء مسطور است بکار پنج و دوازدهم شهر ربیع الاول سنه منفرد و نود و هجده هجری فوت کرده قیام و تشریف
از مردمان او امیر عبد الله که پیر ابو العلا اکبر آبادی بود در بلده اگر آباد بکنار دیاسی چمن مقفل راج گماشتند از زمان موجود است

تاریخ وفات او است

آن قطب مانده خواجہ بخت	در وقت خودش نبود	ارماد وفات خواجہ کنین	او رفت از خجستان طانی
نه بارقم سبب بارش نویس	تا سال وفات او بدانی		

حافظ خسته

در سینه بانمی است که آنرا مانع نو گفته میگویند و بان آن مانع حافظ خسته نام داشت که در زمان اکبر شاه بنامی آن مانع سناوه در

بخطاب اعظم خان نام برادر و در سال پور بجاگیر مقرر شده در سال سی و دوم از جلوس عقد مناکحت دختر عزیز ابا و تاسا برادر سلطان مراد منعقد گردیده و در سنه هزار و دوسو و اربعه باو شاد و بطرف خود دریافته اند و چوچ کرد و باز نگینان دوستی بهر سینه از بندر ملا دل که نزدیک سومات است بر جای می که بنام المی مشهور بود باز زن از آن خود سوار شده و بچ رفت شیخ عبدالقادر بدو در تاریخ روانگی او بطرف مکه یافت

تاریخ

چو پیریم بدل تاریخ این سال
بجفتا میرزا کو که بچ رفت
بعد از مراجعت در احکام و گجرات سکونت نمود و در آنجا سال نو و دوم از جلوس مناکحت یعنی جهانگیر بادشاه در سنه هزار و سی و سه بجوی باجل طبعی مسافر از الملک بقا گردید و بلاش را از آنجا بدلی آورد و متصل و منته به او خان اعظم آنکه خان بدنون هفت و بر قبر او عمارتی عالی که شصت و چهار ستون دارد و ستونهای از سنگ مرمر است تعمیر نمودند و آن عمارت علامه نجاشی که مشهور است

تاریخ کتاب مفت اقلیم

این کتاب تصنیف نموده امین احمد رازی است که در سنه هزار و دویست و چوچ با تمام رسانیده و تاریخ اینچنین گفت

تاریخ

این نسخه که است چوچ و در سنه هزار و دویست و چوچ با تمام رسانیده و تاریخ اینچنین گفت

سلطان مراد ابن سلطان سلیم بادشاه روم

بعد فوت پدر مراد و اخوان شعبان سنه هفتصد و شصت و دو در بر سر سلطنت روم نشست و صاحب ملک مال گشته اول پنج برادران خود را پیش چشم خود کشته بعد از آن بکار سلطنت پرداخت کرد و او را با جنود و نصایح محاربات دست و پا زد و قاتلش در راه بود و سنه یک هزار و سی و سه بجوی بوقوع آمده پس از دو روز و چون سلطان محمد پسر او از قلعه آورد و نقش در اینجا سپرد و از قتل خان باو رنگ فراموشی بر شست و از خود غوغاگی و دل سنگی نوزده برادر خود را که بزرگترین ایشان سبب سال بود از هم گزاند و بعد حکومت سنه سال در راه شعبان سال هزار و دوازده بر پنج طاعون ازین عالم در گذشت بعد از و پسرش سلطان احمد چهارده سال حکومت

مولانا شیخ نظام متخلص ضمیری بلگرامی

از قداسی شعری بلگرامی است و خواهرزاده شیخ سلیمان و از وسیله او بجلالت تاج پادشاه رسیده شاعر پانچ تخت او گردیده و در هر خود این بیت گذاشته بود که خدا یا بحق رسول الهام + پذیرای کار ضمیری نظام + و تقصیر منیدین که از توابع در اخلافت دلی است در سنه یک هزار و سی و سه بجوی در عهد اکبر شاه فوت کرده و نواب مبارک خان دلیوی تاریخ و قاتلش درین قلعہ ضبط آورده

تاریخ

ملک ملک نظام شیخ نظام
شاعری نادر و فصیح کلام
در قصیده شده ظریف زبان
در غزل گشته خسته و ایام
بست خست قاتل ملک فنا
کرد آهسته سوی خلد خرم
کردم از پیشه بخت و بخت
خردم گفت آه نظام

شیخ عبدالقادر بدوئی صاحب

پدرش ملک شاه از اکابر بلوچ بدوئی بود و شیخ افضل و کمال القادری داشت پیش شیخ مبارک ناگوری که پدر شیخ

مات یازدهم

شیخ ابو الفضل ست تلمذ نموده بعد از آن در سلک ملازمان کبر شاهی ششک گردیده در محفل خلوت بار داشت و به امر آن پادشاه
 با انتخاب وزیر بکتاب بندی اکثر ماسور میشد و استان را بچند الفارسی ترجمه کرده تاریخ کشمیری منتخب نموده علم تاریخ را ابو الفیاض
 و تاریخ را خوب می یافت اکثر تواریخ تعمیر عمارات و وفات شایخ و علماء عصر خود یافته و در تاریخ از و ابی خود که در سنه هجری ۸۵۴
 و پنج هجری الفان افتاده گفته

تاریخ از و ابی

چون مر از عنایت ازلی از و ابی به جاوهری شد عقل تاریخ کو خدا کی با گفت باسی قرین مهری شد
 و نسخه منتخب التواریخ که بتاریخ بادنه اشتمار دارد بر حق گوئی و خدا شناسی و فضل و کمال را در لیل و نهار است
 این کتاب را در سنه یک هزار و چهار هجری با تمام رسانیده و تاریخ آن بطریق تعقیب آچنین گفته

تاریخ

شکر الله که با تمام رسید منتخب از کرم ربانے سال تاریخ زوکی گفت انتخاب که گذار دانه
 اگر حرف تالی را که نون باشد از لفظ انتخاب دور کرده شود تاریخ برای سال وفات شایخ معلوم نشد و تاریخ به هم رسید
 ملک الشعراء شیخ ابو الفیاض فیضه فیاضی

برادر بزرگ شیخ ابو الفضل و خلف الصدق شیخ مبارک ناگوری ست سالها فیضی تخلص میکرد آخر فیاضی قرار داد
 و اشعار با فیضی گفته بدیت این پیش که سکه ام سخن بود فیضی رقم نگین من بود اکنون که رشدهم عشق مژگان
 فیاضی ام از محیط فیاض آورده اند که در او اهل روزگار بادشاه فیضی را که بلاز شش رفته بود بیرون کشته و فقره است
 کرد فیضی تکلیف این رباعی خواند رباعی بادشاه تا بیرون پنجه ام از سر لطف خود مر جاده ننگه من طوطی شکر خایم
 جاسی طوطی در درون پنجه به بادشاه بسیار پسندید و مراتب او افزوده و تمام علوم مثل شعر و سماع و عرفان و فاضیه
 و تفسیر و تاریخ و خط و الشا بهیشتال آفاق بود این چند ابیات از دست

ایات

شکر از فردا که مداح شایخ بود	شاعر خاص حلال الیوم کبر	شاعر مرمان شاعر کبر	شعر گویان ازلی اخذ و جرم دهم
بود کرد و بهند خسر و طوطی شکر	حالی که من سخن گوئی از شیرین	طرز شعر او نباشد نظم نگین	او بطرز دیگر است و برین نیک
او اگر در لطف محمد شاه بود	من بداحی کبر شایخ جان من	بود اگر بر احمد بنده فرمان پذیر	کردن معنی در و معنی گفته نام

در طبقه سلاطین همویریه هند اول سیکه بخلاب ملک الشعراء فیضی تخلص میبایست نموده عزالی ششده می بود که از کبر شاه این
 خطاب ماسور گردیده و بعد فوت او شیخ فیضی باین لقب بلند آوازه گشت و در عهد جهانگیر بادشاه طالب اهل روزان بجا
 و آن نامه ابو طالب کلیم هداست باین خطاب ماسور شده و فیضی سوار الکلم نام کتابی در اخلاق نوشته که جزو
 منقوطه ندارد و تفسیر قرآن را نیز باین نقطه تمام کرده و موسوم بسواطیع الالهام گردانیده و میر حیدر معانی سوره قل هو الله را
 تاریخ تمام آن یافته که در سنه اثنی و الف هجری با تمام رسیده و ده هزار روپیجه حمله گرفته سوره قل هو الله احد الله
 الصدق لم یلد و لم یولد له لم یکن له کفو احد فقط و شیخ فیضی در یکی از مقامات خود آورده که در دیوان حافظ نام سگ نیست
 چنانکه ازین قطعه مستفاد میگردد

مات یازدهم

۲۹

منه فیضی که در سید این است	چون چایک سواد تیر کبک	بجمله شعر منی تو هست نامن	ای حاجی مردم ملک رگ است
بدان میانه این پاکیزه گفتار	که در دیوان حافظ نام است	و میر غلام علی آنادر تکره سر و آزار آورد که شیخ محمد نجفی هر دو	بشیخ خوب الله الی ایمنی در کتاب اعلام الانام میگوید که صاحب قطعه مذکور اندک اندک این بیت خواجیه حافظ بنظر سر سیده
سید احمد که شکان را قتلاد می بندی	چرا گردن حافظ نمی رسته	و مولف را چنان بمقابل میرسد که آنچه که شیخ	نوشته اند درست است زیرا که بیت مذکور در اکثری اندیوان حافظ یافته میشود مگر در بعضی رسته نیست که این بیت از لطافت است
گویند که شیخ فیضی و برادرش شیخ ابوالفضل هر دو در هر دو مقدری	در حلقه اهل تدویر بودند در صحبت خاص با شاهزاده پشته	سرخان داهی خلک با شاه از جاده مستقیم انحراف میدادند چنانچه این دو شعر که از قصیده مدحیه سلطان است بر زبان ابلی میهن است	

ایات

منبت نگار که در خورشید چرخ	آئینه با سکنه و ملک آفتاب	او سکنه سحانه خود در آینه	این سکنه مشاهد حق در آفتاب
داین اشعار امین و ان سنده بر آفتاب پرستی	بادشاه نموده به تحسین فیضی سر گرم اند	باید دانست که شیخ فیضی اعداد را	را با اعداد آفتاب از حساب بنیات برابر یافته و بر سینه رباعی گفته

رباعی

نور که ز مهر عالم آرا پیدا است	از جبهه شایسته و الا پیدا است	اکبر که با آفتاب دارد است	این نکته بنیات احماد است
و حساب بنیات آنچنان است که در حساب ابجد حروف اسمی را از حروف مسامی بگیرند و از اکل حروف اسمی مسامی را	مخروف سازند آنچه باقی ماند اعداد آن را بگیرند مثلاً اعداد اول که دو صد و بیست و سه شود الف آفتاب اسمی بگیرند و الف	مسامی مخروف گردانند الف باقی ماند که یکصد و ده حاصل آید همچنین از الف دوم اسم آفتاب مجموع اعداد هر دو الف و ده	و بیست باشد باینها نفا و تا و با در صورت حذف حروف ابتدا از هر سه حروف الف باقی میماند که مجموع عدد آن سه الف عدد سه
باشد پس تمامی اعداد آفتاب و صد و بیست و سه آمد و آن برابر اعداد اکبر است فقط ولادت فیضی در سال چهار صد و	شصت و نه جمالی مطابق منصف و پنجاه و چهار هجری اتفاق افتاده و وفات او در دهم شهر سنه یکصد و پنجاه و چهار هجری	السن پنجاه و سه لگی موقوف آمده و چون شیخ بنده می مقید بود این عصر در تاریخ وفات او گفته اند تا ریح فاصقی و	

و طبعی و در هری و این تاریخ نیم به یون طریقی است

تاریخ

شیخ فیضی که فضل پیدا است	گرچه در غم خود سوخته بود	در ده دین سواد پیدا کرد	تو را باب شرح مقصد بود
	زان سبب خار و قضا و قدر	بنوشت آنکه شیخ محمد بود	

و مولف این اوراق این تاریخ در فوت او گفته

تاریخ از مولف

تاریخ حیات او مستقیم شایسته	اندر کفایت اکبر جان فیضی		
گویند که شیخ فیضی و کمال حمید و حکیم علم برادر حکیم ابوالفتح شیرازی در عرض یکماه بر سر سبب مسافر شهرستان محمد شده			

مات یازدهم

۲۰۲

تاریخ

این مسجدی است عالیشان در ملک بهار تعمیر نموده سعید سرخان در سنه یک هزار و چهارم هجری در زمان دولت اکبر شاه بادشاه و این تاریخ بر بالای دروازه این مسجد مرقوم است

تاریخ

در زمان اکبر غازی شد عالم	باو دایم چاکرانش از اقبال	همین حضرت خان سعید	سند عالی بنامی مسجدی کرد
بکس از فیض شد شایسته	اروضه قدسی است کوئی	سال تاریخی چون از پیر	رفته بود از حیرت خیر

دروازه محاسن

راجا سنگه سپه راجه بجاوان داس کچوا به در زمان صوبه داری خود در ملک بهار محاسن در سنه یک هزار و یکصد و پنجاه و پنج هجری تعمیر نموده در دروازه این تاریخ مرقوم ساخته

تاریخ

دروازه مقیم بنامی چو شد نام	دروازه سپهر زرشق	سال عمارتش چون مرقوم	از راجه مان سنگه بنامی تعمیر شد
-----------------------------	------------------	----------------------	---------------------------------

تحریر فی تاریخ لب و چشم شهر رجب المرجب سنه هزار و پنجاه و پنج هجری

مولانا حاجی محمد شمس

اصلش از بهمان است سیکه از آبا و اجداد میر سعید علی بهمانی بکشیم آمده متوطن شده بود و مولانا مذکور از کشمیر بدلی رسیده کسب فضائل نمود و در اکثر علوم مبرته کمال رسیده بفقیر و عبادت بسر می برد و گرد امور دنیوی و نیکی و دید اشعار خوب دارد و روز پنجشنبه نوزدهم صفر سنه هزار و شصت و شش فوت شد و خلیفه اش مولانا آسن که از مردان خواهر محرابی بود این قطعه در تاریخ وفاتش مرقوم نموده

تاریخ

نوزده از ماه صفر فتنه بود	کین فلک گشت بریزد بر	زیر و زبر ساخت حیات مرا	همچو حیات نمک اندر حجر
روز سر پرورد و لے نعتی	گر نغم اوشت تعلیم گشت سر	پیر خرد اول و جان زین خبر	خون شد و پوست بخون جگر
	سال و صد و دوازده و آخر	نوزدهم بود ز شهر صفر	

عبدالله خان اوبک سپهسالار ملک قوچان

این سکنه خان ابن جانی ملک خان از اولاد جو چیخان ابن خلگیر خان بود بعد وفات پدر در سنه نصد و نود و یکصد و هشتاد و یک سال در بنگالار سعیده و در بهار حیات پذیرا و در سنه بلا و جنگ داشته در سنه ثلث و تسعین و تسعمائة در ولایت ماورالنهر کوس شاهی با تملک ایل رن و تملک آن دیار استقرت شده و در بهارستان استیلا یافت و مرزا شایخ میرزا سلیمان از حواریان بجان آمده متوجه هندوستان شده و عبدالله خان در سنه خمس و الف پنجم ماه رجب رحلت نموده و بقوس لے در سنه هزار و شصت و شش مطابق سنه چهل و چهار از جلوس اکبر شاه و موافق سنه دوازدهم جلوس شاه عباس فوت کرد و تاریخ وفات او را قیامت قانم شد و یافته اند و در عمرش شصت و شش سال و باجم سلطنت بعد از پدر هفتده سال و بعضی نوشته اند که مدت حکومت او چهل و دو سال بود بعد از او پسرش محب ایلمو مرین خان در سنه قنده برسنده

مات یازدهم

۲۰۳

خان شمس مستوفی در پیش کلاز و آزار خاطر و تشنگی بسیار که هم خود رستم سلطان با با سپهرش بیست و سیانده
 سینخواست که هیچ ارکان دولت در پیش او نماند و ساز و گار نداشت از ایشان تو هم که کشت از شهباشاه او را گرفتند و بر تخت او را
 بلاک ساختند و درین محو خان دله جان بی یک سلطان خواهرزاده عبدالله خان ساکرا از افراسی او بود بر سینه حکومت نشاندند
 تاریخ قتل عبداللہ بن عثمان با بطریق تمهید بدست سر بریده یافتند از این اگر سر بدست را که حیرت با باشد و در کرده شود تاریخ بر این
 و نوشته اند که بنابر سواد اعمال بن ارباب که از عبداللہ بن عثمان نسبت به پدر واقع شده زیاد و از پیشش باه سلطنت فرمود و چون خان
 که مشهور به فتح خان بود در معرکه که با شاه عباس در هرات واقع گردید زخمی شد و بعد از آن آخرت شتافت

سلطان شاه مراد

پسر و بی بی اکبر شاه بود در سن یک هزار و هفت و یازدهم ماه شعبان در سی ام سالگی در کن ولایت حیات سپرد و در پل شاه پور
 مدفون گردید بعد از آن نقش او را از آنجا بردارند و نزد یک نفر از جرایدان با شاه در پل دفن کردند و این همه تاریخ فوت او است
 او گشتن اقبال نهالے شیده کم

شیخ ناگه

در شهر قنوج بود که در ریاضی کمالی بی روضه است خاندان و کتب سی دارد بر گرد آن روضه دیوار است بلند تعمیر یافته و از او میگویند
 که پیشانی در دهانه بیرونی تعمیر است چنان سفارسیار که که شیخ ناگه در حوالی یک هزار و نصد و نشت کرده و در مقام مدفون گردید و
 از عبارت سکان منین آباد تاریخ برمی آید تاریخ عبارت است

تاریخ

این روضه با صد نفر در وقت	زبان گوشت که از شاه مراد	امیر که شیخ ناگه منین عی بود	تاریخ مکان منین آباد است
با تمام رکن الدین و دلارسی بیان فرشته کتب رکن الدین بن علاء الدین عثمانی شتافت			

شاه موسی

در سیست بود که در سن یک هزار و ده و چوبیست رسید اما معلوم نشد که کدام علت بهر حال تاریخ شهادت او نیست

تاریخ

شجاع ملک شاه موسی	بمیدان شهادت چون علم نزد	روزی صدیق شمس الدین محمد	قیل عشق تاریخ شمس محمد نزد
-------------------	--------------------------	--------------------------	----------------------------

قیس الدین

شاعر و ممتاز سخن سنج معنی نواز بود و مولدش در کن است در زمان شاه اکبر در سواد ده دیوانه که خود گفته بود
 بنظر او شاه گزیند و مورد غیایات و انعامات بادشاهانه گردید و تاریخ اختتام دیوانه مذکور گفته

تاریخ

دیوان رفیع چون با تمام سواد	از حضرت بادشاه انعام سپرد	در ملک در کن جمع نمودیم شتافت	در سال هزار و ده با تمام سواد
-----------------------------	---------------------------	-------------------------------	-------------------------------

فتح ولایت لارا شاه عباس

حکام لارا از نژاد گرگین میلادانه که در عهد کیان بکومت لار مشهور شده بودند از آن تاریخ اولاد او را دولت حاکم و فرمان
 بود و در زمان ملوک طوالت بیشتر از بیشتر افتد یافته از حکام ولایت قریب و جوار باجستان بودند و از این منتهی سابقه قبایل و ملوک

و بعد از آن در ممالک ایران بادشاهی نافذ فرمان بودند خصوصاً در زمان اکاسره اطاعت گوته بطور آورده اند و در سائر
ایام خود سری افراخته اند اول حاکم مسلمان ازان طائفه جلالی الدین ابرج ابن گرگین ابن قباد است که در عهد
عبد العزیز مسلمان شد و از زمان ظهور دولت صفویه تا غایت طریق اطاعت و باج گذاری مسلوک داشته منصب
دیوانی داشته و در زمان نواب سکندر نشان ملقب بسپاطان محمد خدا بنده نوزالد سرخان ابن ابراهیم خان ابن ابوالسیر
مشهور بسلطان عادل که در آغاز جلوس شاه عباس دایه آنجا بود فوت شد مرزا علاء الملک پسرش تا حکم مقام گردید
نواب سکندر نشان ملقب بملقب ابراهیم خان ثانی لقب دادند بعد از آن چون سزا اطاعت بادشاه رحیم شاه عباس
در ستم هزار دوه هجری آمد و در می خان را فرستاده آقولایت را تسخیر نموده به تصرف اولیای دولت آورد و مستعدان
روزگار تاریخ فتح آقولایت را بسیار یافته اند از آن جمله سید کمونه این تاریخ مرغوب یافته

تاریخ فتح

چو اندر در می بفرمان شاه	تقصیر جغتو بکاور نشست	بیزدی بازوی کینجی روی	در آورد و ارالان را بدست
چو ستم سر بجه پیر دلی	کشود آنچه گرگین بیلادست	طلب کردم از عقل تاریخ آن	بکفایت طلسم کیا شکست

تاریخ بر سنگ تربت

که در زمان اکبر شاه بادشاه در ستم یک هزار دوه هجری مطابق سال چهل و شش است که در اکبر آباد فوت شده
و فاصله قریب صد قدم شمالی از کینه جین جین کتوره مدفون گردیده و این چند بیت بطریق تاریخ بر مرقد او مرقوم بود که
سال هجری ستم فاد میگردد و از عبارت الهی سال الهی که انقراع کرده اکبر شاه بود بر می آید

تاریخ

آه و او یلکه که اسه جان من	رفت و مار ساخت در بخت	سال فوتش چون بخت از تو	گفت بامی گامی بخریب بی با
یک هزار دوه هجرت بود کان	رفت سوسی خلد ازین بار	گوش کن تاریخ شمسی را در	از الهی گشت نازل این نرا
	روح پاکش را می گویم بصدق	در بخت عدل یارب باوجا	

پوشیده مباد که چون در ستم یک هزار دوه صد و پنجاه هجری قلعه اکبر آباد بمقتض کینی انگیز در آمد در جائی که قبر بزرگواران
دیگر بودند کچری عمالت صاحب حج تعمیر یافت چون بعد از چهل سال در ستم یک هزار دوه صد و شصت و یک هجری مطابق
ستم یک هزار و شصت و چهل و پنج عیسوی حکم اصدار یافت که کچری کمنه را سممار ساخته در همان مقام کچری دیگر از سر تعمیر
نمایند بوقت کنیدن بنیاد دیوار کمنه چهار تربت بر آمدند ازان جمله یکی آنست که مرقوم شد و حالا این سنگ تربت اندر
قلعه اکبر آباد نهاده اند و در تربت دیگر که هیچ نوشته نداشتند و یک دیگر که بران این چند بیت مرقوم بود

تاریخ

داست که جانان جهان تربت	بی ادبست قالیچان جهان	لازم بود که زارگر هم با می	خود بود ماه چوین جوان نو جوان
ز زنده او که بود ماریع هم بدن	ریا نکرد مهر و بسویش جوان	تاریخ فوت او در خرد جمیع	بر کفلی و شایخ گل از بستان
	چو بیات خاک کن کاشادگر	کان طوطی شکرت لب شیرین	
علامه محمد شیخ ابوالفضل علامه			

برادر شیخ ابوالفضل فیضی فیاضی است و پسر دوم شیخ مبارک ناگوری وفات شیخ مبارک تاریخ مفقود و بقعه روز یکشنبه
سنه هزار و یک هجری بوقوع آمده و مقبره او در بلده اکبر آباد بقاعه یک کوه شریعتی از وفات اکبر شاه موجود است و شاید که
پسر و برادران نیز در اینجا مدفون هستند این در وضعه و احوال آنجا در وفات لا اوسه میگویند و لا اوسه یکم بمشیر ابوالفضل
بود و مشکوحه اخذ نمود و در دولت نواب اسلام خان در وضعه مذکور احاطه وسیع و در دایره عالی دارد و بر شایسته آن در دایره اسم
شیخ مبارک و شیخ ابوالفضل مرقوم است که سنه اربع و الف بخت طغرا اگر چه شیخ مبارک ناگوری الاصل بود
اما این برادران در اکبر آباد متولد شده اند و ولادت شیخ ابوالفضل در سنه هفتم و پنجاه و شصت بوقوع آمده و از علوم
مستقول و منقول در عمر پانزده سالگی فراغ بهر ساینده و بعد از آن تجرد و غریبت را دوست داشته و تکلیف و احوال سبحان
در سال نوزده جلوس عرش آصفیانی ملازمت بادشاه حاصل کرد و تفسیر آیه انکرمی مرقوم نموده پیشش ساخته بالخط
خسروانی مخصوص گشته اول بخدمت نشی گری و بعد از آن بعد از وزارت ممتاز و سر فرزند گردیده و در عمره قلیل بخت بادشاه
انچنان جا گرفت که محسود شاهزادگان و امرا شد و تخلص او علامی است و عالم عادل و علامه عصر و عارف کامل
فیاض زمان و آصف عهد سلیمان زمین و شیخ ابوالفضل وزیر خاقان و در سال چهل و سوم الهی حسب الحکم
بادشاه همراه شاه مراد به تخیل احمدگر بکن رفته و بعد وفات سلطان مراد همراه سلطان دانیال بود تا آنکه آن ملک و سنه
هزار و نهم هجری فتح شد و شیخ در سنه یک هزار و یازده هجری حسب المطلب بادشاه از دکن کوچ نموده بطرف اکبر آباد رفت
چون در نزد دربار شد بدست نهران بقتل رسید بقتل نسبت این امر شنیع به شاه بنزاعه سلیم نموده اند و انچنان است
که چون شیخ حسب الحکم بادشاه روانه حضور شد در آن ایام شاه بنزاعه سلیم به بعضی دنا فرمائی بدر میگردانید و انظر
شیخ آزرده گه خاطر بسیار داشت و یقین میداشت که اگر شیخ بحضور میرسد خاطر بادشاه را از طرف او منحرف خواهد
ساخت بر اجنه سنگه و به بوندیده نوشت که سر راه شیخ را گرفته کارش تمام سازند و چون راجه مذکور یعنی شاهزاده
شریک بود و در روز آدینه چهارم ربیع الاول سنه یک هزار و یازده و دانهائی راه شهید ساخت و سرش را بریده پیشش شاهزاده
سلیم که در اکبر آباد نشین داشت بفرستاد و شاهزاده بغایت خوش شده آن سر را بجای آنکه انداخت و
در آنجا افتاده ماند عمر او پنجاه و سه رسیده بود اکبر شاه بادشاه از اجتماع این خبر بسیار اسفا خوردند
و سنه شش و جهان را در وفاتش دیده پرغم شد بیکند اشک حسرت بخت کاندلاطون ز عالم شده و شیخ
عبد الرحمن ولد شیخ ابوالفضل با امرا و دیگر باستیصال راجه سنگه و یقین نمود و عظم خان وزیر تاریخ فوت
شیخ را بطریق تعجب یافته و انچنین گفت

تاریخ

فیض الله ما شاء یحکم الله تعالی
تبع اعجاز نبی الله پیغمبر

یعنی اگر سر لفظ باعنی را که حرفت باست و در کئی از باقی حرفت بحساب ابجد تاریخ برای دینیه نقل کنند که شیخ در جواب
آمده گفت که تاریخ فوت من بنده ابوالفضل است و تفسیر شیخ زبان از خاص و عام است بقیه بکیش بر من این را
منسوب کنند و بر خج شمس پرست نخواهند و جوست و سپرد دانند و الله اعلم بالصواب و این تاریخ در فوت او از موفات
این اوقات است که بطریق طبع از مافی به نقل گشته

مات یازدهم

۱	تاریخ	۱۰۱
۲	سره و آرام چون کشیدیم	۱۰۱
۳	ابو الفضل جان ارباب فتح	۱۰۱
۴	جامع مسجد ملکرام	۱۰۱
۵	قاضی محمود ملکرامی سپهراوسط قاضی ابو الفتح عزت قاضی کمال ملکرامی است در عهد اکبر شاه بپایه امارت رسیده و تا زمانه شاه جهان بادشاه در قید حیات بوده و شاه جهان بادشاه اودا بطریق ایچی گری پیش بادشاه ایران فرستاد و در زمان اکبر بادشاه در سنه یک هزار و یازده هجری در ملکرام جامع مسجد عالی بنا نموده بود تاریخ تعمیر آن مسجد نیست	۱۰۱

تاریخ

۱۰۱	گفته این مسجد عالی که نسبت به	۱۰۱
۱۰۱	باقی گفت همان که نامش	۱۰۱

تخت سنگ موسی

تختی است که اکبر شاه بادشاه سه سال پیش از وفات خود در سنه یک هزار و یازده هجری برای سپه خود شاهان و سلطان سلیم تیار نموده بود تا امر و نه که سنه یک هزار و صد و شصت و چهار هجری است در قلعه اکبر آباد موجود است اما در باره شده است و معلوم نیست که این نقش در کدام وقت و بچه طور در راه یافت و عرضش قریب دو گز و کسر سه انگریزی است و طولش قریب سه و نیم گز و ارتفاعش از زمین چیزی که زیاده از نیم گز و سطحش آن زیاده از یک و هجده است هفت ابیات با تاریخ که اکبر شاه بر اطراف آن تخت منقوش نموده بود و بعد از آن پیشش جهانگیر بادشاه و جویت دیگران افزوده اینست

ابیات اکبر شاه

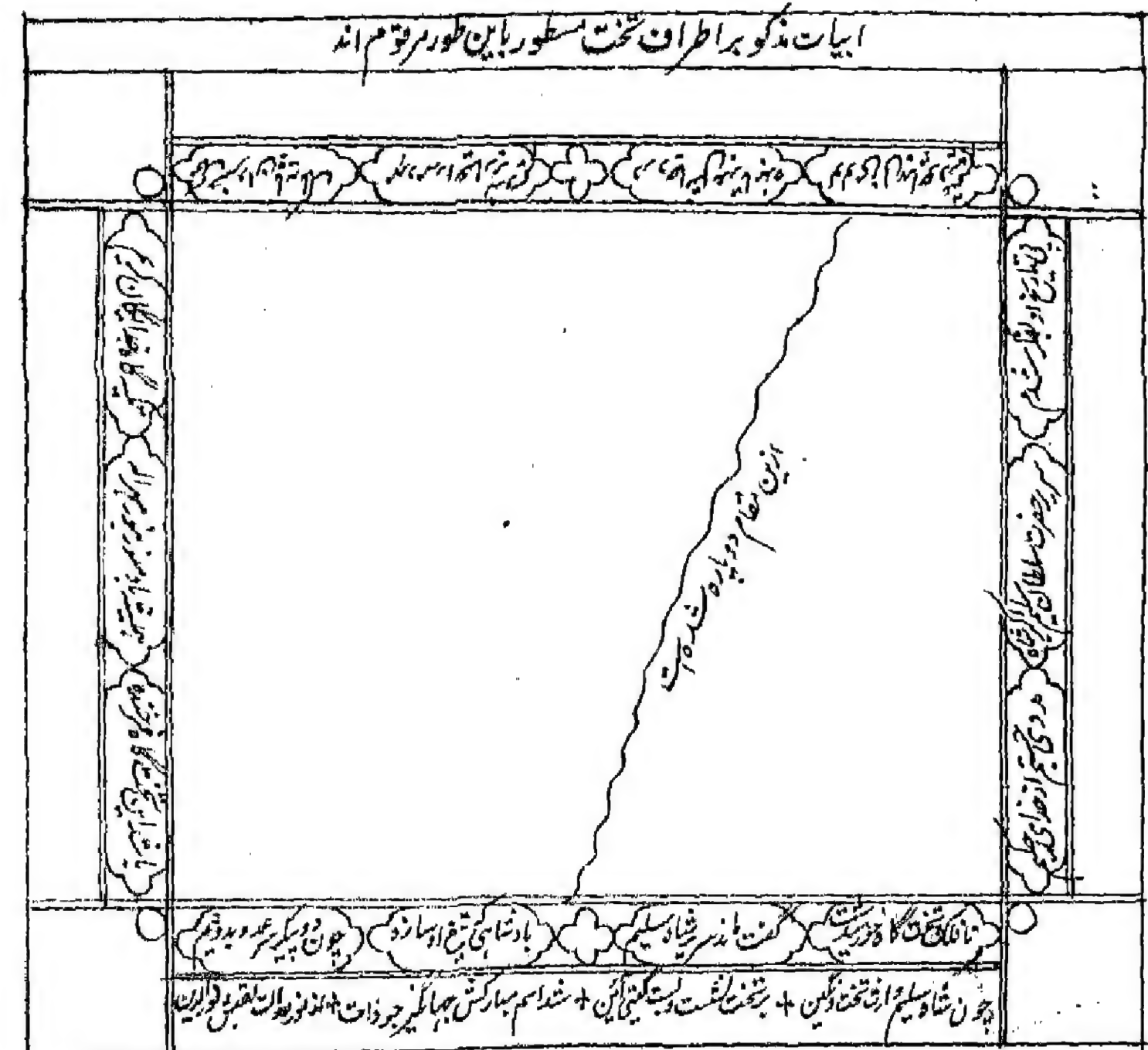
۱	بادشاهی کینخ او سازد	۱	چون دو سیکر سرحد و بدو نیم	۱	باشد این تختگاه فرخنده	۱	نگیهای خدایگان کریم
۲	محاک خسران پایک	۲	مهر و مهر را عیار بزرگ و هم	۲	در دجاشل بدو تا بنده	۲	لو لوسی بی بها چو در نیم
۳	پای تاریخ او بفرشد	۳	بدو سیکر از خدا سی حکیم	۳	تا فلک تختگاه خورشید	۳	گفت ماند سریر شاه سلیم

ایضا

۱	همیشه باد نور بنور مهر آید	۱	سر حضرت سلطان سلیم کریم
---	----------------------------	---	-------------------------

ابیات جهانگیر بادشاه

۱	چون شاه سلیم دارت تخت	۱	بر تخت نشست بست گنج	۱	اشد اسم مبارکش جهانگیر خود	۱	از نذر عدالت بقیش نور
---	-----------------------	---	---------------------	---	----------------------------	---	-----------------------

خواججه باقی بالقد

یکه از اولیای کبار بوده و مذہب نقشبندیہ داشت بسن چهل سالگی در سنہ یکہزار و دوازده ہجری بتاریخ نسبت خواججه
ازین جهان فانی رحلت فرمودہ در گادادور دہلی ست متصل قدم شریف و بر دروازہ جنوبی روضہ مذکور این تاریخ کرا لفظ
نقشبند وقت سال فوت او استخارج می باید بنقوش است

تاریخ

خواججه باقی آن امام اولیا چونکہ بد شرب فنا اندر بقا	عارف بالقد اسم از شفقت محب حق گشته ز اسرار شفقت	محببت بستان سراسی تا رخت بستہ زین اسی بقا	از زمان جعفری خوش گل چون غمای ارجی از حق شفقت
--	--	--	--

سمت الین مزار او دیواری است کہ بقیدہ پازہ بیت باین تاریخ بران مرقوم است باین حد از ان نوشته میشود

اسات با تاریخ

نیکو معین الہی صاحب علم از بستات خواججه باقی رحمت لایقا	نور چون بر شرف از حق چون کہ لاش قبول کنم تو بدی	شاد زمین شین شین ملکوت شاد زمین شین شین ملکوت	کی تو آخر گفت و آن خطا کلمہ و ان زجرت بلکہ شاعر کوثر
--	--	--	---

شیخ عبد الواحد فاروقی کاسی سرمد

والله قطب لاقطاب شيخ احمد فاروقى است و ميرد شيخ ركن الدين و له شيخ عبد القدوس كنگوى حقيقى بود و فائش در بلده سرسند واقع شده و بعضى از فضلاى عصر و تاريخش، آه شيخ كامل گفته اند كه عددش يك هزار و هفت ميشود و در جاسيه خوانده ام كه تاريخ نويس شيخ عبدالواحد حقيقى، كان من المخلصين است كه عدد آن يك هزار و دوازده ميشود و معلوم كدام درست است

حميده بانو سکه ملقب به هر هم مكاني

مادر اكبر شاه بادشاه بود اصل نامش حميده بانو بگيم مشهور باجايي بگيم از نسل نكده مثل شيخ احمد جام بود و فائش در شب و شبند سقند هم شهر نويسند بگيم از دوازده هجری واقع شده و نابوت او را از اكبر ابا بدلي روانه ساخته و در حضرت جنت اشعاني يفتنه بهايون بادشاه كه تعمير ساخته او بود و نون ساخته و در اشكوه پسر شاه جهان بادشاه و فرخ سیر بادشاه و عالمگير تاني و غيره سهرين مقبره مدفون هستند و عرب سر كه متصل مقبره بهايون بادشاه در دلي واقع است بنا ساخته بگيم موصوف است و آنرا عرب سرازير سبب گویند و قلمه بگيم بچرفته از عربستان بعید کس را همراه خود آورده آنکان را برامی ایشان تعمير نموده

سلطان و انبال

پسر سیدی اکبر شاه بادشاه بود بمرسی و چهارم سالگی حجت افراط شراب و غره ماهی بچسبند بگيم از دوازده هجری مشين نهمه پیش از وفات پدر در بران پور رحلت نموده او را بشكار قنك بسیار میل بود و يك قنك را بخانه نام کرده این بیت بران قنك را بود بهیت از شوق شكار تو شود جان تو تازه + هر كس خور و تیر تو افتد بخنازه + پدر منع شراب کرده بود نزد يكان از ترس شاه شراب نزد او نمی آورد چون دو سه روز گذشت بیتاب شده بهر شد قلی قنكی نراسی کرده گفت كه اندك شراب بمن برسان او بچو طریق بيارم اگر کسی داند من كشته خواهم شد گفت در همان قنك کرده بيار مرشد قلی قنك از شراب پر کرده آورد چون قنك از بانش براده بود حق تعالی همان توبه کرد یعنی كه ازان قنك شراب خوردن همان بود و جان دادن همان تايخ نوشت از كلمه غائب + استخراج می باید و سلطان و انبال را دو پسران بودند یکی مرزا بسفر دوم مرزا شوشنگ این هر دو برادران در عهد جهانگیر بادشاه مقید بودند و در سال يك هزار و سی و هفت بگيم شاه جهان بادشاه در لاهور قتل رسیدند

دروقات جلال الدین محمد اکبر شاه بادشاه

در مرآت جهان مرقوم است كه بعد از آنكه اكبر شاه را مملكت هندوستان بوجه حسن بضبط درآمد و خاطر جهان كشان از اطراف جمع شد اكثر اوقات با علما و فقرا و حكما بمباحثه مسائل فقهی و تحقیقی مقدمات حكمی و سخنان قصود مصروف میشدند تا آنكه در روز بعبادت معهود بصحبت علما و فضلاء اشتغال داشته تحقیق مسائل دینی نمودند و علماء رسوم تنوع زبان از زبانان كشیده در يك بگير افتاد و در مقام تنافی و تقابل درآمد و هر يك راه خلاف دیگری همواره بگير می نمودند و مزاج شاهی كه طالب حق مطلق بود در انداخته تا آنكه با غوامی متحدی چند كه بگير بارگاه سلطنت بودند شيخ تاج الدین و كه شيخ زکریا اجودینی و قوی كه شكار و رشيد شيخ امان پانی پتی بود قتل رسید و اما عبدالله سلطان پوری كه متحد املاك خطاب داشت نیز از ظلم ان جماعه مقتول شد و همچنین شيخ عبد البنی سیر شيخ ايشوخ قطب الم شيخ عبد القدوس كنگوى مشهورات رسید و بعد از آنكه جمعی در میان نامه بادشاه طریقه اختیار کرد كه بقتضیل آن چه نویسد یعنی از مراد او كشتن كظمی و در مقابل قنك بگيم سبب نام كه در كتاب كنگو نزار و يك اسم دار و بچو اند و هر كس این اسم را دست نماید حیات ابدی باید و خود تا آخر عمر ازین فعل قبیح و عمل شنیع نابت نشده پس از حكومت قریب پنجاه و دو سال شب چهارشنبه سیر و چهارم جمادی الثانی سنه يك هزار و چهارده هجری مطابق روزار و سی و هشت سیوم آبان ماه الهی سال پنجاهم جلوسى حوت

مات یازدهم

۲۱۱

جهان نای برادر نهاد بکس	دل اندر جهان آفرین بکس	شاه عادل شاه اکبر بکس	بسان بشت برین بکس
جهان گشت خرم برادران او	نرمی و زلف شاد بفرمان او	ولی و حبیبی جهان کس	نکس مهر او کرد برین دل
ز تائیر بکس مرگی این جهان	روان شد بکس مال جهان	ارویش همیشه ز حق شاد بار	ازو عالم قدس آباد بار

تربیتی که اندرون حجه در پائین برده است اصل تربیت اوست آن نیز از سنگ مرمر است اما هیچ نوشته ندارد و در خانه دیگر هست
 مشرق از هزاره تربیتی است از سنگ مرمر و بر گرد آن آیات قرآن مرقوم است و بطرف پائین بد القبر آرام ابو منقوش است
 و بفاصله چند قدم ازین تربیت چاهی است پنجه که هیچ آب ندارد و سمت مغرب از هزاره اکبر شاه بخانه دیگر قبری است از سنگ مرمر
 که آیات قرآن با کلمه طه امی خوشنما بر آن مرقوم است و بطرف پائین بد القبر شکر النسا بکس و این سردودختران اکبر شاه بادشاه
 بودند و سوسه ای نهاد ختری دیگر بود که شاهزاده خانم نام داشت و آرام بانو بکس در سینه یکبار در می رسد بجزی و بیعت حیات
 سپرده و عرش آشیانی باین صبیعه خود عنایت بسیار داشتند و چهل سالگی چنانچه بدینا آمده بودند و متصل قبر شکر النسا بکس
 تربیتی است از سنگ مرمر که آن قبر سلیمان شکوه پسر شاه عالم بادشاه است که در سینه یکبار در و صند و پنجاه و سه فوت کرده و بعد از
 احوال او تاریخ که بر آن نوشته است بمقام خود مرقوم خواهد گردید و سوا سی این تربیت تا که مذکور شد قبر امی چند دیگر نیز متصل آن
 تربیتها است که هیچ نوشته ندارد شاید یکی از آنها تربیت رقیه سلطانیه بکس باشد که صبیعه مرزا بندانال شکوه کلمان عرش آشیانی بود
 و در سینه نیز در می رسد و پنج بجزی در اکبر آباد فوت کرده

نورالدین محمد جهانگیر بادشاه غازی ابن جلال الدین محمد اکبر شاه بادشاه غازی

ولادت با سعادت او بعد از گذشتن هفت گتری از روز چهارشنبه هفتم جمادی الاول سنه نصد و هشتاد و هفت هجری
 مطابق روز دس بیستم شهر بور ماه سال چهارم الهمی موافق روز دس لیست و چهارم شهر بور ماه سال چهارم نمود و یک
 جلالی مصداق روز خیز از دهم بهمن قمری سال نصد و هشتاد و هشت هجری مطابق روز یکم از دهم بهمن قمری سال نصد و هشتاد و هشت هجری
 قدیمی در دهم بهمن قمری سال یکبار از نصد و هشتاد و هشت هجری مطابق لیست و چهارم بهمن قمری از دهم بهمن قمری مطابق
 صوبه اکبر آباد در منزل شیخ الاسلام شیخ سلیم حقیقی از بطن سلطانیه که بکس حبیبه راجه بهارسی مل بوتوق آمده و بمجاست شیخ
 بشانزاده سلطان سلیم موسوم گردید و مادرش بدایم خوجو بیو و شیخ بابا مختار بکس ساخت شعرا سی با ریختن و تعزیت این
 عیش و نشاط پر آخته صلاسی بزرگ یافتند یکی از دانشمندان در شوالیه که اکبر تاریخ این ولادت را یافت و غیر از
 گوهر برج اکبر شاهی در مطابق این عطیه دولت بخش گردانیده یکی از اصحاب فخر شاه عاقبت محمود یافته و بکس از شعرا
 یک الف افزوده تاریخ ولادت از الفاظه ظل الهمی و سلطانیه شاهنشاهی و برادر و ده و حواجه حسین مردی تصدیق
 مؤذن شکرسی و یک ابیات گفته منظر بادشاه گردانید و دو کلمه شکر صلا آن یافت یعنی از مصرعه اول سیریت آن گرامی
 انتظام تاریخ جلوس اکبر شاه و از مصرعه دوم سیریت تاریخ ولادت جهانگیر بادشاه برادر و ده و حواجه حسین از مصرعه دوم تاریخ
 غریب سلاک نقلش خالی از جود است نیست تصدیق مذکور نیست

قصیده تاریخ

لله الحمد از پی جاده و جلال شایسته	۹۵۵	گوهر مجید از محیط عدل مددگار	۹۵۶	طاهر سی ان شایسته و جواد	۹۵۷	اکرمی از اوج خود نامزد و شایسته	۹۵۸
گلشنی اینگونه خرم و زهر	۹۵۹	لاک زینگو نه بکس از زبان لاک	۹۶۰	شاد و دلاکار از ان حاکم	۹۶۱	از دنا زنده و شایسته	۹۶۲

مات یازدهم

۹۶۳	آن طالع برج قدر جو در ماه ربیع الثانی	۹۶۴	خان شمال از کجاست که آید و مبارک	۹۶۵	شاه سلیمان در ماه ربیع الثانی	۹۶۶	شمس جمیع سیدان کرم دلی است
۹۶۳	عادل طالعی که در کجاست	۹۶۴	بادشاه نامدار و کامجوی کلیم	۹۶۵	کامل نامی قابل احوال شایان	۹۶۶	عادل علی عارفی معیدیل روزگار
۹۶۳	سایه لطیفه آن لایق تاج در	۹۶۴	بادشاه درین پنا کون عالم	۹۶۵	محبوبت اسما و جعفرین ان عود	۹۶۶	محبوبت اسما و جعفرین ان عود
۹۶۳	محبوبت اسما و جعفرین ان عود	۹۶۴	آرستو اوج دله شایسته زین	۹۶۵	مقدم مولودی افروز زین	۹۶۶	مقدم مولودی افروز زین
۹۶۳	محبوبت اسما و جعفرین ان عود	۹۶۴	زین زین جان سره سازم کون	۹۶۵	دایه ابرهه زین کون	۹۶۶	دایه ابرهه زین کون
۹۶۳	از کلام ادب و بیان معنی	۹۶۴	در کمال و بنامی بر دنیا	۹۶۵	بر زبان ناز و بجوم قمر و لاله	۹۶۶	بر زبان ناز و بجوم قمر و لاله
۹۶۳	محبوبت اسما و جعفرین ان عود	۹۶۴	محبوبت اسما و جعفرین ان عود	۹۶۵	محبوبت اسما و جعفرین ان عود	۹۶۶	محبوبت اسما و جعفرین ان عود
۹۶۳	ای بر وضع لایق کتاب کون	۹۶۴	پایه انور می حالی سایه پروردگار	۹۶۵	والی دلا علم عالم کون	۹۶۶	والی دلا علم عالم کون
۹۶۳	مالکشان جهان ای بادشاه کون	۹۶۴	با حجاب و محرابی از کون	۹۶۵	شاه صبح عدل و دلی و شام کون	۹۶۶	شاه صبح عدل و دلی و شام کون
۹۶۳	منبع عدل و احسان کون	۹۶۴	باسامی بابل و دین پروردگار	۹۶۵	حامی دین نبوی می و حجتی	۹۶۶	حامی دین نبوی می و حجتی
۹۶۳	کی بخت نامانی از کون	۹۶۴	با وجودت می تیرید و از کون	۹۶۵	بادشاه اسلاک و کون	۹۶۶	بادشاه اسلاک و کون
۹۶۳	کون کون کون کون کون	۹۶۴	هر که دارد کون کون کون	۹۶۵	یک بیک بیات کون کون	۹۶۶	یک بیک بیات کون کون
۹۶۳	منبع اول در کون	۹۶۴	از دین مولود و کون	۹۶۵	دین حساب سال و کون	۹۶۶	دین حساب سال و کون
۹۶۳	شاه پاینده و کون	۹۶۴	شاه پاینده و کون	۹۶۵	شاه پاینده و کون	۹۶۶	شاه پاینده و کون

در این وقت که که شاه مریم بود شاهزاده سلیم در میان ایام بفرمود ملاقات پدر از آله آباد با گره آید هنوز در کنایه آب اقامت داشت که خدمت عرضش تشبیهی ازین جهان فانی بخت هست ملک جاد و انی بر بست اکثر امرا و اعیان دولت بسلطنت سلطان خضر و ولد شاهزاده سلیم که در میان جوانی در خدمت جد گرامی حاضر بود اتفاق داشتند شیخ فرید که از امرا مقتدر آن سلسله بود و یکدیگر دیگر از ارکان دولت حقیقت جمیع را اختیار نموده بخدمت شاهزاده سلیم رفته بودند که از خدمت بفرستادند و بر سر امرا و ارکان دولت ظاهر شدند که با وجود پسر ارشد که بتمشیت مهم به پسر زاده خالی از اشکال کنیت ترک آن اراده نموده بسلطنت شاه سلیم رهنمی شدند سلطان که مدعی سلطنت بود چون حال بدین منوال می آید اگر قرار نموده تا حد و دلاهور رفته و جمعی از جنود جناسی و تیره بختان هزاره و افغان در اچوست و غیر ذلک از هر طرف باو میومند تا قریب بجهت هزار کس بر سر شاهزاده جمع شدند که طلیده شاه سلیم که شیخ فرید سلطان بود نمایان شد شاهزاده عطفه عنان نمود و از طرفین جهت قتال آراسته گشت فیما بین حربی و نهایت صدوبست بوقوع پیوست چون لشکر شاه سلیم فوج متعاقب یکدیگر می رسیدند شاهزاده شکست فاحش یافته فرار اختیار نمود و بر کنایه آب لاهور گشتی بماند او را شاهزاده بعلی خان حاکم لاهور خبر داد و دختند کور او را بر فتنی ملاکت و بجهت و نحوه طمان بهاخته نزد خود آورد و بعد از وصولی سرب شاه سلیم بنظر شاه رسیده و بادشاه بظفر و منقوش صورت بجهت نموده بستم او را جمادی الثانی سنه یک هزار و چهارده هجری در آن مکان اکبر آباد در سن بیست و سه سالگی بر سر سلطنت جلوس فرمودند و سید محمد کرانی این ایات در تاریخ جادو بر یافت

تاریخ

شاهزاده سلطان بجزیره اکبر شاد	برفت و طفل تنه بر انداخته	بجای او طفل از شش تاریخ	بجای او کبر شاد بادشاهزاده سلیم
در چو نکه قیام کرد و بر سر سلطان سلیم نام داشت این مهم را محل ششماه انباشته خود را چون نام نهاد و چون که در ایام شاهزادگی از دانا پادشاه			

مسماة زوجه شیخ عجب الله

بسیار خوش طبع و خوشش فکر و باکره روزگار بود و با وجود آن حسن و جمال و رخ و دلالت و خلق و حریت اگر شکلی تمام داشت
و شیخ عجب الله و یوانه که بسیار خواهر عجب بود و شوق بر اوست و این مطلب نزد همه ادور و در همه است و بسیار دارد

روم بهر کس بده دایم کنم

مسماة نهما

مسماة بهنیش خرم بیگم و الهه شاه سلیمان بوده و پدرش از امرای بزرگی شاه سلیمان بود چون آوزاه جمال
و کمش و فطرت بلند و سبک و بزرگان اتفاقا و بزرگان بر قوم او را خواستگاری می نمودند و در میان اینها سطره این
رباعی با گفت و در چهار سوی بار آوزان کرد و مقرر این که هر کس این رباعی را جواب گوید در میان بکاخش در آید گویند که از
موز و نان از روزگار بکاش از عهد جواب بنیاید

رباعی

از روز بفرستی از رحی طبعم از خانه بکنوت بر می طبعم

مسماة پیراسته

اصلش از کشمیر است و لوی بود گویند که در عهد جهانگیر بادشاه از غایت علاقه و فکر ترک پیشه خود کرده در گوشه قناعت
و توکل خیزده بود و روزی چهار شاعران برای دیدن او رفته بودند و باز او در این اشعار بجهت که خیالی از تشنگ نبودند
چون دعا می آورد و سید او را طلبید یعنی بر خاطر شمر اگر آن آید کی از ان میان این رباعی را نوشته فرستاد

رباعی

ای شیوه کفر و دین بهم ساختنم را بوجو خود عدم ساختنم

بزرگی سنی البی بیه این بیت نوشته بیرون فرستاد

بیت

رویکندایم درین راه قدم را

و این بیت نیز از مشهور است

بیت

مهر و زالدم کسی که او شادان

مسماة النون

لوی بسیار با هم و مجلس آرا و سیم الطبع بود و شکوه و تافتائی است که اسیر نظام الدین علی شیر مقتدا و بود گویند
تافتائی را با تون شاعره بسیار دوست میداد و نکته نگین و باریک در میان می آمد از آنجا توتی لما این رباعی فرمود

رباعی

باران شمع ترزگی گشت مرا

اگر شد بچو از زوشت مرا

بیدار کن بفرز انگشت مرا

لولی از آن در جواب داشت	
سهم خواگی هست گشت مرا	روی نبود از بخت گشت مرا
فوت بخانه که تاواند بر داشت	
مستاده سمرقندی	
از بلده محفوظ سمرقند است بسی خوشگویی و شیرین کلام بود گویند بجزه اقبال بود همان افروز در عرشه گری آتشی بود عانی	
و سخن را بسیار نازک گفتی خانه که آتین طبع یادگار از دست	
مطلع	
شدیم حال درت کرد در دست	چنان روحم که دیگر گویا
و خست و رویش قیام سبزه دار	
در فضل و بلاغت مشهور خصوص در علم عروض و قوافی مستثنی بود این مطلع بر جسته از دست	
س	
سیر کجا آن بیان برون نشان گذرد	سیر کز آن او بند ز امان گذرد
مسماه حجابی	
و دختر خواجه بادی استر ابادی است در حسن و جمال بمشانه بود که افتاد عالتاب از رشک عارضش در زیر سحاب	
پنهان شدی و ماه جهان افروز از عکس رخسارش جلایافتی گویند که از فرط حیاء عصمت در خلا و ملاقات از رخسار نازنین	
بزرگ رفتی از آن روح جانی تخلص نه بود و این مطلع از دست	
س	
احمال تو و آفتاب دو یکی است	خط غدار تو و شکنج دو یکی است
مسماه عصمتی	
از تو در این طایفه بوده است و اقربان او در کمال بلاغت و عصمت و صلاح او تقدیر اندوخته اند که چون او از نبات	
ادم منتفع الوجود است همانا که در تنه خاص عصمتی همین خوا بود این مطلع از دست فکر بگیر او است	
س	
از باشک گلان طبعه شکل است	آن گوید که دست پر کعبه دل است
مسماه نشانی	
از او لاد سادات خراسان و تولدش در محرومیت زاده بود و واقع شده از نخبه نشانی تخلص میکرد و شعرای عصر بر	
بلندی فکرش اقرار داشتند چنانچه این مطلع بزبان حال گواه اینست است	
س	
آه آتشی تا هست بر کندی که به	با پیچیدی تنهای بلندی کرده ایم
مسماه دختر امیر یار دگار	
در فهم بلند سخن بسیار است اما در حسن و جمال و لغو و بیش گفته اند فطرت بر غنای او نقش بر صنفه ایام	

مات یازدهم

۲۱۸

نکشیده بود و باغبان و هرکلی بزنگینی او در حد لقمه کائنات ندیده الحال این مطلع رنگین او است

بیت

ششوی ز نعل میماند خواهش از نعل
این طایفه از نعل خواهش از نعل

مسماه سجدی

از نعل سادات جبرئیل است عروس طبع سلیم او را بر لور تعریف و توصیف احتیاجی نیست چه این مطلع بر حسب از واردات
وی بر علو فکرش گواه عدل است

مطلع

مراد نیست از نعل بقر از نعل بقر
چه گویم پیش بهر داند و بر بقر خود

و این نعل نیز از دست

نعل

میر سوزنده لاله رخا تم چه توان کرد	واله شده بنهر خطام چه توان کرد	صدیر ملا و ستم حور رسیده	زان نادان لاله رخا تم چه توان کرد
خرام تو ام هر نفسی ذکر و گزینست	ناست شده چون کرنا تم چه توان کرد	مخون صفت از عشق بتا از تو گزینست	دیوانه بی صفتا تم چه توان کرد
اسی سجد از حور قیام ستم کار	بر رخ برین ستم فغانم چه توان کرد		

مسماه افالی

که در ایوان نیز سوزانند گویند که دی در ایام سلطان حسین بهادر خان در بلده مرات مرجع خاص و عام بود جمعیت تمام اموال
با سدا انجام داشته و حدم چشم و دواب از کا و دو گوسفند و اسب و شتر و باغات و دکانین بسیار داشته و بهر سال فضلا
و شتر را غله خود و وظیفه مقرر ساخته بود ناگاه در یک فصل و جهه انعامی افتاد که وظیفه خواجہ آصفی تاخیر یافت از اینجهت خواجہ این قطعه
محتل نظم کرده فرستاد چون بمطالعہ آقا س در آمد بخندید حسن اوایش پسندید و غله مقرر رخ ششی زاید ارسال داشت

قطعه

ایا عروس خطا بخش مجرم پوش گوی
که کی وظیفه ما را قرار خواهد داد
لوقت غلام گفته که بار دهم
سرم قدر ادرت فید بار خواهد داد

و اقامتی که خیلی خوشش میبود این مطلع رنگین از دست

س

نوشته این عالم کر اویدم دارد
دلا دیوانه نشود و لو اتم عالمی دارد

در فتح قلاع با کویه و در بند

اطراف قلعه با کویه یک سوی دریای خزر اتصال دارد و طرفی دیگر که در جانب خشکی است نیوعی تمانت و استحکام
یافته که عروج بر یک زیران از اندیشه خیال بیرون است این بهر دو قلعه باب الالباب و سد سکنه مشهور و معروف است
از غایت ارتفاع قلعه دیوار که نمایان دریا کشیده شده از توصیف بیان مستغنی است و قلعه در بند که یکطرف آن کوه
بلند است و طرف دیگر باب دریای انهدر بهر دو طرف و درین و پشت حذر و قیاق و در سس رسکنه آن و مار که بر لایت
شیدران ایند بخیر یک دروازه که در میان آب سد سید واقع است و باب الالباب است تار یافته قلعه نیست این

مات یازدهم

روضة اور اکبر آباد متصل سلطان گنج نامہ و زمرہ موجود است در سنہ یکہزار و ہنزہ ہجری فوت شدہ در لوح خرا از پیش
این تاریخ مرقوم است

تاریخ

امیر دین کبیر اہل عالم از عالم شد برضوان ہمیشہ باد جو حلت کرد از سنای فانی مقام و فنرش خلد برین باد
جو کردم فکر تاریخ و فاشش غر و گفتا کہ با شجاعت قرین باد

میر نور الدین شمسری

در سال ہزار و نوزدہ ہجری ازین جهان فاسے بکج جاوداے شتافتہ

تاریخ از مخبر الواصلین

میر نور الدین عاسے انتساب ازین زمانہ بادل آگہ شدہ سال نقوش مظهر الحق ز در قلم عدن جامی میر نور الدین شمسری

حوض جہانگیری

این حوضی است از یک پارہ سنگ کہ تا امروز در قلعہ اکبر آباد موجود است و درہ آن قریب پانزدہ دست و بلند ی آن
از زمین قریب سہ دست خواہد بود و این حوض را جہانگیر بادشاہ در سنہ یکہزار و نوزدہ ہجری سے تیار ساختہ بود و قطعہ تاریخی
مشہور پنج بیت بر لبہ اسے سر و سنے آن حوض منقوش نمودہ اما از کہن سالکی سوای حروفی چند کہ جا بجا نمایان است
ہمہ ز اہل گشتہ مگر مصرعہ اول و آخر کہ از ان تاریخ بر می آید تا ہنوز باقی است را قلم الحروف دومصرعہ دیگر را بوقت تمام
خواندہ چہار مصرعہ ساختہ و آن مصرعہ ہا نیست

تاریخ

پناہ ملک دین جہانگیر اکبر شاہ شہنشاہ کہ از تہ لوشہ کا لقیتر طالب دین چون از خضر سال و گفتا سنان شد از خجالت فرم از حوض

اگر از عدد عبارت حوض جہانگیر سی عدد کلمہ میزد دور کردہ شود تاریخ تیار سے حوض بر آید

حواجر مکتوبہ

در اکبر آباد قریب جہن گتورہ گورستانی است کہ در اتمام گذشتگان دین عیسوی کہ در قدیم الایام پیش از
عملداری سیرکار کفنی وارد ہندوستان گردیدہ و در اینجا وفات نمودہ بودند مدفون ہستند از انجملہ کی کفنی بنام مکتوبہ
ارمنی است کہ در زمان جہانگیر بادشاہ در سنہ یکہزار و ہشت ہجری کہ مطابق سنہ یکہزار و شصت و یازدہ عیسوی سے بود
فوت کردہ بر سنگ تربت او این چند عبارت مرقوم است ہذا اینجا مدفون است خواجہ مکتوبہ ارمنی مقدسی کہ خود را غلام
اکریتیس میگفت و چون صاحب خیر بود بہرحہ با خود داشت بندہ آنحضرت بقبر اشیار کرد و در سنہ یکہزار و شصت و
یازدہ از تہ لوشہ حضرت عیسی فقط

ولی محمد خان از باب بادشاہ لوران

پسر جلالی بیگ خان خواہر زادہ عبداللہ خان از یک است و بعد فوت باقی بیگ خان کہ برادر او بود بہر سرسلطنت
و ترکستان جلوس نمودہ و بار بار زرادگان واقفہ مادر کمال اشتقاق و مہربانی تسلوک کردہ ایالت ولایت سمرقند بہ

مست یازدهم

۲۲۱

برادر زاده خود ایام قلجان ولد دین محمد خان و ولایت بلخ و شیر خاکی و دیگر محلات استیلا یافت آب امیر علی را برادر زاده
 و دیگر زاده سلطان در او ایستاد بعد از چند سی سر از اطاعت او بدین کشیده علم فتنه و فساد را فراختند تا آنکه دلی محمد خان
 لما حار شده استمداد از شاه عباس صفوی نموده عازم درگاه شاه شد و در یکدیگر دلی محمد خان و اخل شهر گردید شاه عباس بسیار
 و اقبال با سایر اماراداران دولت بفرم استنبال سواری شده او را سواره در یافته به صافیه و میان فتنه بر داشتند و الوان و
 اشتقاق و مهربانی بطور آورده بشهر آوردند شعری بلاغت شعرا اشعار آید و تواریخ هر غروب در سنگ نظم کشیدند
 از انجمله خواجه شعیب سجانی این تاریخ گفته

تاریخ

خیز کردش مای چرخ منقلب	گشت سید و بخارا انقلاب	شاه ترکان و خانانکه است	زین بخش مسند از اسبنا
زمنون شد دولت او را نایب	رو بدرگاه شمشیر ملک رقاب	شاه عباس قدر قدرت که هست	کاغذ انچه کاغذ کاسیب
این قرآن سحر آتاریخ جو	کردم ز زانده قدسی خطاب	ساخت روشن شمع مجلیس و گفت	ماه شد مهملان نرم آفتاب

۱۰۹

از مبعده اخر هزار و نوزده و آخر تاریخ می یابد موافقی تاریخ توحید بایران اما وقتیکه بفرمانات شاه فایز گردید آغاز هزار و بیست
 بود آن نیز تمهید حاصل است و تاریخ دیگر از محمد صالح نیست که موافقی سنه هزار و بیست و شش افتاد

تاریخ

عباس شد آن سپهر احسان	کز نوی اوست یزید ایران	آید بدش ز روی اخلاص	بر دست گرفته تحفه جان
قانون زمان و سنی محمد	اوزنگ نشین ملک توران	حسین ز خرد چو سال تاریخ	گفت آند ما و شاه توران

۱۰۲۰

میر

خلف میر محمد معانی کاشی است در عهد سلطان ابراهیم عادل شاه بیجاوری بوده در ایام اقامت بجاوری
 فرمان طلب شاه عباس حسن و ایران با خلعت فاخره بنام او صدور یافته اما پیش از وصول فرمان بشهر راجل نامزد او گردید
 و این واقعه در سنه یک هزار و بیست و یک هجری رد داده این مصرعه که تقیه است در تاریخ دفات است
 افغان باد شاه سخن چهر سنجیده

سویخ و وعده ز لید را بحسن تقیه افکنده یعنی اگر از اعدا باد شاه سخن که نپذیرد و وعده یعنی عدد حرف
 ماکه خیر باد شاه سخن است افغانه شود تاریخ سر آمد

تاریخ در دلی

این پل بقاصد و کرده سمت جنوب از شاه جهان آباد واقع است و مشهور به باره بله در عهد جهانگیر شاه مهربان افغان
 این پل را در سنه هزار و بیست یک هجری بنا انداخته و این تاریخ بران پل مرقوم ساخته

تاریخ

از جهانگیر شاه اگر شاه	آنکه عدلش ضیاء عالم گل	روستان را چو پادشاه است	بشناسان را ساند فاقه گل
بند را از زمان سلطنتش	همه می توانید آتش مثل	دستایت حضرت دلی	بوی از گل گرفته رنگ از نعل
سالی ستم ز عهد سلطنتش	که نبال ز جور گل نبسل	خواجه خاص مهربان افغان	خادم قصر شاه محرم گل

بر آونی و بیانی خود نوشته است که بنده و نیزه شمس السلام ۵۰ در سنه ۸۰۰ در نعلانی شانه داره مراد مقابله محکم برادر
خود اکبر شاه که در آن ایام راه نفی هموده بودند در حدود کابل بحرب صعب پیوسته تظرف باب گشته و در سنه سی ام بعد فوت مرزا
احمد براس آوردن و امانه های مرزا کابل رفته و بعد از از انجا سلامت آورده در سنه سی و یکم برای تنبیه افغانه یوسف زئی و
نسله کابل مقرر شده در سنه سی و سوم بنظم مبارز از قیصر میدان مهابات اندخته در سنه سی و چهارم بعد فوت پدر منصب چهارم
و خطاب را یکی پس از دیگری در سنه سی و پنجم در ایام نظم سپاه ترودات نمایان کرده به تخییر مالک او و لیسکه مکرر ضربت صعب کرده و به
تلاشهای که در و هم و خیالی بکند نموده در سنه سی و پنجم کمال از قیصر میدان نام برآورده در سنه چهل و دوم در جن سنگه سپه
خود را در صف جنگ عیسی زید اربابانی و از زیداران او و لیسکه که بحرب صعب پیوسته بود بکشتن داده در سنه چهل و چهارم بحضور آمده
مشکبشی از اتحاف بنگاله که کجهر در نیا بد گزاشیده و باز جهان صوبه رفته در سنه چهل و پنجم به تزیینه ابد افیل سه اده با نواح کشته
در آب رودخانه بکرم لورده سری پور حله زده با دلاطالع سلامت گشته و موجب حیرت نظر گمان شده و بطای حار شهر
برافزخته حضور طلبت شده در سنه پنجاهم منصب هفت هزار و خطاب فخر زندی و الاریت گشته در سنه امدت با تکیه میمون
رفته همیشه صدر امیر عظیم مانده در سنه پنجاهم به تکیه میمون که موافق سنه کنیز دولت و سه جبری بود در انجا فوت کرده و بعد از ان
خان اعظم فرزند چهل دار افکار گردید

نشانی شاعر

در عهد شاه عباس ماضی بود و در سنه هزار و سیست و سه هجری در ایران فوت نموده با شاه سخن ۸ تاریخ فوت او

۱۰۲۳

۱۰۲۳

اقا رضی اصفهانی

شاعری بود که سیرندوستان کرده برگشت و در سنه کنیز دولت و چهار هجری حاده نیا نموده ۸۱۵ از رضی ۸ تاریخ وفات او

۱۰۲۴

۱۰۲۴

قدسه انصاری سستار منچوری

نام او شیخ عبد الکریم است صاحب جد و حال بود و جمیع علوم و فنون آموخته است چهاردهم محرم سنه اربع و عشرين
و الف فوت کرده و عزیس ۸ شمع ارشاد حق ۸ تاریخ وفات او

۱۰۲۴

قاضی ابوالعلا معروف بقاضی بده

ولد قاضی ابوالفتح عرف قاضی کمال بلگرامیست و برادر خود قاضی محمود است در عربی و فارسی دست گاهی کمال داشت و به
نیابت قاضی محمود بکامت بلگرام و غیره محلات می پرداخت و چندی بامو قضایز نشونی بوده در بلگرام متصل باغ قاضی
عبد الدایم باغی پنجه ترتیب داده و گنبدی عالی در انجا در سنه کنیز دولت و چهار هجری تعمیر نموده هزار و در همان گنبد است
و تاریخ تعمیر آن گنبد از منقول است

۱۰۲۴

تاریخ

تاریخ گنبد کز لطاف اسیر	شاهی آن بخت شهر بهر کو	امده شاه نور الدین جهانگیر	در سنه شال حسن بنو
چهارمین روز از سنه پنجم	گنبد	گنبد قاضی بده کو	
۱۰۲۴	۱۰۲۴	۱۰۲۴	

ملک

تاریخ سنه ۸۰۰ در ماه رمضان سنه پنجم و ششاد و هفت از قیصر بر راه کمر

مات یازدهم

پادشاه کشید و از هر نفی نظام شاه والی احمد بگریزید و از هر بان شاه اگر ام و العاجم فرادان یافت و در حاکم و امن دولت بر اعم
 حاکم شاه والی آنجا گرفته از محقر بان با طاعت او گردید و چون بوی هر قابلیت ملاطمتی در آنجا شایسته کرد و فیرفته گردیده و خست
 خود را در خاله نکاح او در آورد و شیخ فیضی وقتیکه از درگاه اکبری سفارت بر بان شاه دانست احمد بگریزید و در عیال خود از
 احمد بگریزید و پادشاه نوشته بود که در احمد بگریزید و شاعر خالی نهاد صافی مشه باند و در شعر بر تیر عالی دارند یکی ملک قتی و دیگر
 ملاطمتی فقط و ناظم تیر رسد بگوید که ملا ملک قتی در سنده بگریزید و دولت و چهار فوت شد و ملاطمتی ملک قتی بعد از وی
 ملک اشعرا الوطائب کلیم و در تاریخ ذوات ملک قتی این قطعه گفته که مکرر از تر و ناظم تیر بری را داده شود

تاریخ

۱۰۲۵	ملک آن پادشاه ملک سین	که با شمس سگ لقمه سخن بود	خان آفاق که از ملک سین	که بعد ملک شمس از قلم تا و کن بود
	سوی گلزار چیت رفت آخر	که دگر از سبوی این چنین بود	بختم سال تاریخش زایام	بگفتا که سبوی ایل سخن بود

در محاصره قلعه ایروان

در سنده پیران و سبت و پنج هجری سلسله سلطان احمد پادشاه روم محمد باستان را برای تسخیر بعضی از ملک ایران فرستاد و او را لشکر
 گران و توپ و عواید جزیرین بشمار رومی توجه بطرف ایران نهاد گویند که در هیچ عهد و زمان سپاه روم باین کثرت و استعداد
 بایران نیامده بود شاه عباس صفوی ازین مطلع شده متوجه استحکام قلعه ایروان و استقامت تمام قلعه و ارسب شده و پادشاه
 بالشکر روم در عشرت ثالث شعبان آمده قلعه ایروان را محاصره ساخت و مکرر تسخیر قلعه بسبب بعضی موفور و جبهه محصور بجای آورد
 و توپچیان روم شبانه روز از توپ انداختن خالی نبودند و محصوران از گزند و قلعه بدین و ششمان قیام داشتند و صدها تن
 ذلیلانه روم را ضرب گلوله تنگ دفع می نمودند چون مدت محاصره بامتداد کشید در آخر روم از تسخیر قلعه یا لوس شد و پیغام
 صلح نمودند و بتاریخ سبت و پنج شهر شوال طبل از محال کوفته بجانب عرض روم باز گشتند و درین آید و رفت قریب چهل هزار
 کس از رویان در پاس قلعه حضور داشتند و بیا رسد رخت لسانی آخرت کشیدند در آغاز محاصره و گرمی حرب
 و قتال خواج علی اکبر اصفهانی شهبی در عالم رویا مشاهده نمود و در ذکر از شخصی سوال بنماید که قلعه عظیمه بایل شده و در لشکر
 فرین یکدیگر گشته اند و قلعه از کدام خواهد بود و شخص جواب گفت که فتح از سر سینه و قیامت کتاب عالم آرای عباسی این
 عبارت را بدینا فاعالی دلی لوزن و دایره و در نوادر اتفاق موافق تاریخ این ساخته یافته ملک نظم کشید

تاریخ

آمد و بار روم از هر سبب	سرور بصد هزار مکر و دست	از است زهر و فاع شاه جهان	فوجی بخود و جی بصدیبت عیال
سبب که بکینش از لطف الم	برزد بیان خویش و امان بی	نیخواست یکی از زندگان درگاه	در واقعه شد از قتل و غداران
تا زین دو کوه و فتح از سبب	کین را از شود عیان ما و نکاح	لشکر با قلی که میگفت غریب	فتح از سبب عیال و دله
	این مایه که این ندا غلبی	تاریخ فاسی او از لطف عیال	

باجله با من الطاف الهی نظر و نصرت فرین حال منسوبان شاه ایران گشته چندین هزار ذکر و ذوات از شهبان کرد
 فاعله بود و از سبب و دشمنان قومی نجات یافتند فی الحقیقت آن روز سعید سیاه ایشان عهد گشت چنانچه
 خواج محمد لوسعت قزوینی این تاریخ گفته

ماست یازدهم

۲۲۵

مهره یار یار طرعه حیدر	دوسه یار یار در قلعه شست	دار و ملک ایروان گردید	مهره یار یار طرعه حیدر
عازله شهر فرار خوش نید	کمر بر میان بر لبست	نیمه لشکرش بقتل رسید	دیده گریختن شیعیان سید
لشکر دهم شهنرم گریه	دولت شاه دین ساعده	دشمنه آخرین بخت رسید	ناه مشوال چون لبست گشت
	ایراده بر شیعیان را حیدر	ای تارین آن خرد گفت	

۱۰۶۵

ملک مجیر شاهی

غلام بیاد نظام شاه و پادشاه احمد زان بود که بامارت رسیده چون بهادر نظام شاه در سنده در دشت و عجب اکثر شاه بدست امرایان او افتاده در قلعه گوالمار محبوس شد ملک مجیر یعنی نظام شاه شاهی را بر اینست نام ترنت نشاندند آنولایت را تصرف نمود و دشت تا آنکه در سنده کمر از لبست و پنج بجزی با خبر شد احمد کمر را بدست مر و جهانگیر پادشاه سپرد و تاریخ این معامله غریزی این مصرعه تمیید یافته رخ سر غلام بر کمر بر کن و حساب طلب یعنی سر غلام که حرف غ است و عدد آن کمر از میشد و اگر با عدد کمر که لبست و پنج میشد و یکجا نمایشد تاریخ سپردن ملک بر آید و ملک مجیر شاهی در عمر ششاد سال در سنده کمر از دسی و پنج بجزی فوت شد و در دولت آباد دفون است

۱۰۶۵

شماره دهم دار

در ماه محرم سنه کمر از لبست و دشت بجزی مطابق ماه دسبر سنه کمر از لبست و دشت و نیزه عیسوی ستاره دهم دار نمود در گشته بود و خیال صاحب اقبال نام جهانگیری در واقعات سال سیزدهم از جلوس جهانگیر پادشاه می نوب که تاریخ شانزدهم دیماه که مطابق نور دهم ماه محرم سال مذکور بود پیش از طلوع پنج بجزی در کره سوادا ده بخارسیه لشکر عوی نمودار شد و در شب پیشتر از شب دیگر مری میگشت چون تمام نمود صورت حرید پیدا کرد که دوسه یار یک و میان کن و خور مانند دسبر لبست بجانب جنوب در دسی بسوی شمال انجمن و اختر شناسان قدر قامت او را با صطلاب معلوم نمودند که لبست چهار درجه فلکی با اختلاف منظر سیاه است و حرکت فلک اعظم منجر که حرکت حاصه نیز با حرکت فلک اعظم در ظاهر میشود چنانکه اول در برج عقرب مری میگشت و راندک مدت برج عقرب را گذارسته بمنزله رسید و حرکت عرضی در جهت جنوب منور و در انامان فن پنجم انقسم را حبر بر نه شسته اند بعد از شانزده شب که این علامت ظاهر شده بود در بهمان سمت ستاره مری گشت که سرش روشن داشت و تا دوسه گز دشت در انامی نمود و لیکن در طرفه دهم اصلا روشن نشد و در جهت جنوب و از انار این آنچه در وسعت آباد مالک هند بر تو ظهور افکند و با و طاعون است که که در دشت ای ای از انامه مایه بخور و نشان نمیدارد و در کره بجزی اهل هند شب گذشته پیش از ظهور این سیاره یک سال از انامه ظاهر شده تا ششست سال کشید و نیز در میان حضرت مشایخ سیه و شاهزاده و ائمه شایه همان ابواب شود روشن و فانی شود گشت و هفت ششست سال روزگار بد کمال ترتیب مراد فتنه و آشوب اتغال داشت چنانچه که ریخته شده و چرخان که خواب نگشت فقط از جهان سگ زده جهانگیر پادشاه که در سخن گوئی مهارت کمال داشت در ایامی که این ستاره ظهور نمود و دغدغه کالی کجا طرعه دهم را یافت این بیت که شعر را در دشت بسیار پسندیده اند گفته

پشت

۱۰۶۵

مات یار هم

شماره نیت بدین طرز در روز پنجشنبه کمر آورده
تاریخ نیای مدرسه اول لیکنوش

لیکنوش بی بهادر که از امرای جماعت الجین است در کاب سلاطین و وی الاقدار و اقدار خدایان و خدمت سلاطین
شکر داشت و داده و ولایت با فتح نموده و در زبانی به شمار و غنیمت بسیار بدست آورده و ترک خدمت سلاطین نموده و توجیه
تبعات خیر گردیده و اندر خانقاه و غره فی سبیل الله عمارت کرده و چنانچه در سال هزار و سیست و سیست در ولایت سمرقند و برابر
مدرسه مرزائی بیک کرگانی مدرسه عالی بنا کرده و سولانا میر حاج و در تاریخ پنجشنبه این مدرسه ختم نموده

تاریخ

ایرین کمالش زبان طعنه برتر	بنای مدرسه کردان چنانکه زمین	با دین چرخ رسیده از ان لاهی
عقاب عقل به برتری بال تندر	تقریباً به بر سر بنای لیکنوش	حرف بر فن اندیشه با کمال تفکر
فلک ز راه نو انگشت می کرد زنجیر	لیکنوش بهادر و جوی و نیش	حساب سال بنایش لیکنوش بهادر

۱۰۲۸

تاریخ نیای خانقاه لیکنوش بهادر

و لیکنوش بهادر در مدرسه هزار و سیست و سیست به بر سر حضرت سولانا خواجگی کاشانی خانقاه سیست عمارت کرده و بعضی از
املاک خود را وقف آن نموده یکی از شعرا می وقت تاریخ آن یافته

تاریخ ۱۰۲۸ ۱۰۲۸

۱۰۲۸

تاریخ خانقاه فیض بخش و فیض یار
در اقبال و شهاب از آسمان ساختن شمشیر از ان

در اقبال نامه جهانگیری مرقوم است که در زمان دولت جهان گیر پادشاه در سنده هزار و سیست و سیست در یکی از موضع برگشته
جانبه بر تقاطع خیابان گام جمیع از جانب مشرق غوغای عظیم برخواست در آتشی این شور و روشنی برق روی با خطاطان
بر زمین افتاد و نامید گشت قطره زمین بوزی و دوازده درع در طول و عرض نوعی سوخته شد که نشانی از سبزه نماند نموند
در حرارت داشت هر چند زمین را کندیدند اثر حرارت و حرارت بیشتر ظاهر گشت تا بجای رسیدند که بار چاه آتشی تفتیده نمود و از شدت بخت
گرم بود گو یا همین دم از کوره آتش بر آورده اند و جمیع عامل بر گشته مذکور آن را در زیر لوله کرده و هر چند آن نهادند روانه حضور نمود
و پادشاه استاد داد و در آن درفش شمشیر گری بطول داشت حضور طلبیده فرمودند که ازین آیین شمشیری و شمشیری مرتب ساز
و عرض کرد که در زیر شمشیر نمی آید و در آن هم میریزد و اگر آنگاه با این دیگر که پاک و بی جرم باشد ضم ساخته بعمل آرد حکم شد که چنین کنند
سه حصه این با هم آمیخته و دو حصه شمشیر و یک حصه خنجر و یک کار ساخته نظر گذارند از امرش این دیگر جوهر بر آورد و بدستور
شمشیر آلمانی و جنونی خنجر و خنجر می ماند در برش شمشیر آلمانی اول آبراند فقط

شیخ بهار الدین اسلمی تخلص بهار

و در شیخ حسین است در صف حسن به جمل علم مشغول گردیده در جمیع فضایل و کمالات بانکه روزگار سر آمد افاضل اعصار
گردید و تصانیف بسیار یادگار گذاشت از آنجمله یکی فان حلو است معاصر شاه عباس صفوی بود و در شنبه دوازدهم شوال
سنه ثلثین الف در اصفهان در گذشت لاش او را بموجب ویتش و شش برده مدفون ساختند و در تاریخ پنجشنبه عمارت

الوطاطب که وزیر شاه عباس بود این قطعه نظم کرد

رفت چون شیخ ز دار فانی گشت ایوان خورشید و کاوسی جبهت درین تارخیش گشتش شیخ بهاء الدین آ

عزیزی دیگر ۱۸۳۰ سنه در قنداری دوران ۱۸۳۰ بانته و صاحب خبر الو اخیلین شیخ عجباه دیافته

۱۰۳۰ عمارت او چلین

چون حکم شاه جهان این جهانگیر را شاه در سنه یک هزار و سی و هجری در محل سبزه اسی در لیس چشمه کالدیه دیده و در او چنین تمیز یافت این تاجیک بر دروازه آن عمارت خوش نشانند

بیک شاه جهان این جوهر گاه حسن ابو جهانگیر این که فرزند است در درین تارخیش که در آن جهان است نزل و

نواب ابراهیم خان فتح جنگ که خالوی نور جهان بیگ بود بعضی نوشته اند که نواب نور جهان بیگ در عقد کاح خود داشت در سنه ۱۰۳۰ در دهم جهانگیر بنصب چهار هزار و دویست و سی و یک سال از عمر فاسم خان بنیره شیخ سلیم حشمتی نوزاد حاصل نموده در سنه ۱۰۳۰ در دهم سال یک هزار و سی و دو هجری در آنکه گشته بود که بقایای سلطان خورم بیگ جهانگیر پادشاه که در آن ایام از پدر باقی بود در بزم شدیدی و بعد از آنکه شهباز گریه این ابراهیم خان در ایام حکومت خود در سال ۱۰۳۰ یک هزار و سی و هجری سیدی در بنگال تعمیر شد و درین تاریخ این مصرعه یافت شد ع نایب کوفته فی نهاد ابراهیم

حکام القدر و دردی خان

در آنکه آباد قریب موضع چینی نوله حامی است نواب که در دی خان کی از منصفه انان بادشاهیست و زمان جهانگیر پادشاه در سنه هزار و سی و هجری تعمیر نموده بود و حالاً در بندهام دارد و در دروازه حمام ند کور این تاریخ منقوش است

تاریخ

در ایام شاه جهانگیر	که حتی در سید باو عالم نباهی	بشهره اگر در اختلاف	که باشد باقی تحت پادشاهی
نخیر الله در دی خان بنا کرد	چنین پاکیزه نامی که خدای	صفایش و بر بار و خورشید	فضایش با فک دریا کوهی
روج آب عکس نقش گویام	همیشه خوش او بر باد و باهی	فی تاریخ بنیادشش دلم را	بغسل فک ششم از سیاهی
	گفتم و این پاکان و گفتم	بنای خیر حاجی مسایه	

پوشیده میاد که اسم جهانگیر در اول مصرعه و لفظ میاهی در آخر مصرعه است که بود موافق لغت تمام این هر دو اخط را مندرج ساخت اغلب در دست

زلالی خوانساری

در اختراع تازی عبارت و تازی اشارت فی لیل افتاده عمده مشنوبات او محمود ایاز است سال آغازشش که احدی دالفت با این بیت تمیز می نماید

* در استفتاح این مشهور است *	* تاریخ ختمش از لطایف *	
و تاریخ اختتامش که سنه هزار و پست و چهار هجری است این مصرعه فاوه میکنند	* الی عاقبت خود باشد *	۱۰۲۴
وز لالی در یک هزار و سی و یک هجری وفات کرد و این مصرعه در تاریخ وفات او است	* از همان رفت زلالی بها *	۱۰۳۱
سلطان خسرو		
<p>فرزند بزرگ جهانگیر پادشاه بود و مادرش در بلده لاهور بر وزین است چهارم امر و اداه الی سال سی و دو و جلوس اکثرشای هو افق شهر رمضان سنه نهصد و نود و پنج هجری دست داده مادرش که تمثیه راجه بانگه بود و ده بانی نام داشت و چونکه سلطان خسرو و اماد اعظم خان وزیر اکثر شاه بود چنانچه بعد وفات اکثر شاه راجه بانگه و اعظم خان وزیر سر و متفق شده خواستند که سلطان خسرو را بر تخت نشاند اما جهانگیر پسر راجه بانگه بدست آورده بموس نمود و بعد ازین نیز سلطان خسرو از در باغی شده سر شورش بر آورده بود و مردمان شاهی حسب الحکم پادشاه او را با سحر اسیدانش بدشتی لیسر مرزا شاپور خ و حسن سگ و عبدالرحیم گرفته و مسلسل نیز بخنوده بحضور فرستادند پادشاه سلطان خسرو را و حبس نگاهداشته و چون که در پوست گاد و عبدالرحیم را در پوست خود بعضی تسواری فرستیدند و دیگران را که رفیق شان براده بودند در دیه در حیات شهر بردار کشیدند و تیغهای زده بموس ماند آخر از خوف بدر از که آباد گرخته باله آباد رفت و در انجا رخت اقامت انداخت در سنه یک هزار و سی و یک هجری تاریخ سیزدهم ریح الاول در گذشت فرارش در بلده الی آباد لغا صلیک کرده غریب از قلع موجود است در باغی که مشهور به باغ سلطان خسرو است و در و باغ مذکور چهار دیواری است سنگین که حسب الحکم جهانگیر پادشاه از باقی مانده چون در همان قلع تعمیر یافته اما در بعضی تواریخ مرقوم است که در ایامیکه شاه جهان یعنی مرزا خورم حسب الحکم پدر به تسخیر ولایت دکن رفت برادر خود سلطان خسرو را نیز همراه خود برد و در آن دیار در سنه یک هزار و سی و یک هجری او را شهید کرد و در جهانگیر نامه نیز مسطور است که او در دکن در پنجم شعبان ماه الی سنه مذکور بجای رفته در وقت فوت کرد اگر این سخن راست باشد جاسی انجب است که فرارش در شهر الی آباد چگونگی تعمیر یافت اما چون باز در همین کتاب مسطور است که بعد ازین بدین حسب الحکم پادشاه بخش او را بهجت احتفای شهادت او از قبر بر آورده بودند شاید که بعد از آن روانه الی آباد کرده باشند زیرا که فرارش در انجا بود و بالحاذا در آن احاطه مذکور چهار روضه بابا گنبد نامی عالیشان هستند یکی خور و که بطرف مغرب است معلوم نیست که آن مدفن کیست بعضی گویند که این روضه بی بی تنوین است گنبد دوم عمارتی است سنگین گویند که این فرار مادر سلطان خسرو است و مادر سلطان خسرو که بوده بانی نام داشت سودای بر فرار او استیلا یافته انجون خورده خود را بپاک ساخته بود اصل تربت او اندرون روضه است و آن مسدود است از هر چهار طرف و تربتی که بر بلندی است نقلی است از سنگ مرمر ساخته اند و گنبدی بر آن تعمیر یافته تاریخ در باغی که بر لوح فرار و گرد این تربت مرقوم است نیست</p>		
چون چرخ فلک گردش داد	در زیر زمین آینه خود به نیست	۱۰۴۲
از خیب ملک بخندیدیدم گفت	تاریخ وفات شاه بیگم بستم	

زبان پر گزشتہ پرکھو

بنیم که ز حقیقت رنج چیست آنرا است | اقلیم عدد و ذرات است | بجان انسانی کمال عفت | از حسن عمل هر چیست آنرا است
 روز و شب که در میان این و آن است | و از ده طایفه است میگویند که همیشه و سلطان است | و این عمارت را در ست
 میزار و سی و چهار سحری برای مدفن خود است ساخته بود لیکن در فاش جای دیگر بوقوع آمده و این عمارت
 همچنان خالی است اشعار بسیار اندرون گنبد خط است خلق مرقوم است اما چندی از آن اشعار بسبب کهن سالگی
 فانی شده اند منحصرا بعد اول از آن اشعار این است مصرعه خورم از روز که ساخت از این خانه بیکم و ناسخ
 تعمیر آن عمارت که منتهی به بیت بود بر پیشانی درواز د آن روضه کندیده بودند اما بیت مطلق بسبب
 پست شدن ایام زایل گشته و روزیست دیگر آن بیت +

• ۲۲

مرد ملاکات است عیسیه نور بنار
 ز می نمودن حمله ییچ پهر بن خاک
 خور و رسال بنایش لغو نکرند
 نوشت با قلم اختر و زرد پاک
 و روضه که اندرون اعظم مذکور
 است بر قد سلطان خسروست و هم شمار
 و تاریخ وفات او
 که اندرون روضه سیب گنبد و قوم است انیت

آه نفسوس انسان سهرت بیدار شد
 اهل و باشا نما گاه از فلک کا شد
 کاهنداری را طراوت چو بیت شکار
 آن گل غیا که بود آری گشتن مه دریا
 شد قبا بر تاست مرد و قبا و تاش
 شد غریق رحمت حق چون و پاک بود

آری آری که چون بر ظلم آمد و باشد
 بر کجاست و شعاع خاکسترش باشد
 از پی چاک قبا آمد زن قمار شد
 عند لسان بر پاست بوی دل نشاد بود
 شاه تیره را بسوی قلم چون نشاد شد
 خاص و گاه و باده و اوتاد شد

زندگی خمیر بر دانه و بار خرمی
 کلهی سر جاکه بی رنگ را بدست
 چون بلب غم خدیش که میسوزد
 چاک پیر شدن از قضا و نایم
 آن تن تاری که در بزمی و در لعل
 سلمی ارشدال فو قش و در لعل

دید چون دنیا و عالم از آید
 بلبل این مرغ بودن و کله از دست
 نشکست اما جهل و سحرین و
 خرمین گریست هر از سران فریاد شد
 در رفته خاک تنها انفسوس است
 و نه نبست نه جان پاک او آباد

1-44

عبدولفات سلطان خسرو مرزا خورم که برادر سیومی بود و خواست که سلطان پدرویز را نیز که برادر و دایه
او بود بکشد تا بجایش غیره بعد فوت پدر بر تخت نشیند لیکن شهنشاه پدرویز از قضای الهی در سنه یک هزار
دسی و پنج فوت نمود و سلطان خسرو مرزا و پسران او در دندکی و او در بخشس مدوی که شامپ و ایشان
حسب الامشاده مرزا خورم سیف شاه جهان بادشاه در غفران ملبوس اولی در سنه یک هزار و سی و هفت هجری

قبل رسیدن
این ملقعه سلیم گداه که حالاً شاه نویر گداه دست و قلعه شاه جهان آباد واقع است از اجهان گیر بادشاه کرسنه
و یکی از یک چهری اعدا شد نموده در دو جانب ملقعه مذکور این تاریخ منقوش است

چون این گل گشت در بلی مرتب	شمنش و بعدل و داد و تمهید	همان لیر این غناست و اکبر	که شمشیرش همان اکبر
که بوفش را فتایه که در خمر	بی تارنج آتش خرد آفت	بل شامش و بلی بکیر	

241

کتابت مشرق

شہنشاہ نورالدین بابر عظیم سال تیار بخش مبارک ان کا نام
رفیق شاہ عباس مقصود زیارت خطہ نجف و نسخ نمودن قلعہ بغداد

چون در سنہ یکہزار و سی و دو ہجری شاہ عباس صفوی بقصد زیارت روضہ شہناشاہ خطہ نجف دایمہ کرام بغداد و از احفاد
بابلی از جنود قاہرہ کہ در رکاب حاضر بودند قدم توکل بر شاہراہ مقصود بنا و از اتفاقات حسنہ توکلت علی التباریح این
سفر شد چنانچہ خوار محمد توسقا قزوینی نظم آورده

تاریخ

دیریت کہ غم نجف ولایت	سید شہنشاہ جہا بادل گاہ	اسبانیت ہم چون گشت میا	اگر دیر سر کردہ قدم غارم ان
چون گفت توکلت علی الزروان	تاریخ جمال شد کہ توکلت علی اللہ		

۱۰۳۲

در غرہ ربیع الاول در بغداد رسیدہ و روحانی مرزا ابو خیفہ نزول نمودند و حکم طغریاثر مجاہدہ شہر و قلعہ مامور گشتہ بلوازم اسباب قلعہ
کشی مشغول شدند و بروز یکشنبہ سبت و سوم ربیع الاول قلعہ گردون اساس بغداد کہ چندین سال بود کہ از تصرف منہومان
انہ و دمان بیرون رفتہ بود بہ نیروی اقبال سخا و لہائی ملت گردید

سختی و اشعار ہندی

برہمنی بود و اشعار ہند سے و شمسکرت بسیار گفتہ اشعار شش کہ دو ہرہ و کبت ست در میان ہند و ان مشہور است بروز
ساتھ سال پہلے سال گہزار و ششصد و ہشتاد و نہبت بکرا جیت کہ موافق پنجماہ شوال سنہ ہزار و سی و دو ہجری مطابق
بت چہارم ماہ اکتوبر انگریزی سنہ یکہزار و ششصد و سب و سیوی بود و در بلکہ ہنارس بر کنار دریای اسی فوت
کر دہ چن پنجہ از تارکچی کہ زبان ہند گفتہ اند متفاو میگردد

تاریخ

ساون شکر ستی تپتی تپتی سیر	سنت سورہ اسی گنگ کی تیر
----------------------------	-------------------------

شیخ احمد سہندی

ملقب بہ محمد و الف تالی فرزند شیخ عبدالواحد فاروقی است ولادت او در سنہ ہند و ہشتاد و یک در بلکہ سہرہند و فرغ
یافتہ و کلمہ خاشعہ تباریح تولد اوست در صغیر سن کلام ملک الطام را یاد گرفتہ تحصیل علوم پرداخت ہمسراہ علمای
روزگار و در فقر و فطلاسی نامہ ار گردید گویند کہ در ایام تدریس روزی خانہ شیخ فیضی رفت و شیخ در ان ہنگام سواطع الالہام
را کہ تفسیر بیت بی نقد تصنیف میکرد گفت کہ مولانا بروقت رسیدہ اید مطلبی پیش آبدہ کہ نیز حرفت بچہ بیان کردش متعبر علی متغیر
است و من ہر چند سحر نامل و فکر غوطہ خوردم ہرگز گوہ مقصود بہم رسید شیخ احمد اگرچہ در انسانی عبارت لی نقطہ حیدان استحال
نداشت اما از دکامی ذہن و رسائی فہم فی تشویش و تامل خیالی عبارت موزون و مسجع انشا فرمود کہ حرفہ کلمہ سنج در اندیشہ
تحریر لیت آن ختم الکلام عرق نجالت بر چہرہ وقت خود می آرد بعد از فوت پدر بخدمت فیضی شہت خواجہ فانی رنج و باقی بقی رسیدہ
اندر طریقہ نقشبندیہ بنمود و تالیف فراوان و تصانیف بسیار از و بر صغیر روزگار یادگار مانده و فائش سلخ ماہ صفر روز سہ شنبہ
وقت چاشت سنہ اربع و ثلثین و الف واقع شدہ و تاریخ وفات او و ہر عہد انہ را بر یاد یا یاد یاد شدہ

مات یار و هم

۲۳۱

۱۰۳۵	۱۰۳۵	تاریخ	۱۰۳۵
او محمد راز کعبه وحدت بود	او منیع نور و مستغنی بود	محمد جواد و محمد خضر	امیر بان کمان بادی حیرت
و این چند اسما و در تاریخ رحلت او از کتاب محمد الواعیلین نوشته شد			

انکه او جوهر خردمند می است	احمد کابلی و سربندی است	لقبندی می است استوده	روفق افروزی شهر عجب
بی شک آن شیخ عاقبت محمود	از مریدان خواجہ بایق بود	او مجد و بالغ ثانی بود	واقف سه جاد و الی بود
الف ثانی با و محمد دشت	و آنکه احمد کجای احمد بشد	از مریدان اوست پس مشهور	میرخان در آدم و بنور
خواجہ صدیق و شیخ عابد	داشت اقبال سیردازی	او بدختر سفر فرمود	زین جهان سومی حشر بود
سان نقشبند کون احمد	نور اوج بهشت از احمد	مقداد و شهر سیر بود	و این زحق فیض بهر سر بود

میر عبدالدین ترمذی مشکین قلم

۱۰۳۵ از او شاه لغت الی لوده و با خلاق ستوده الفصاحه داشت خط استعین و الفصاحه صاف با حول و اسب و کشت
و از حضرت جنت مکانی بخطاب مشکین قلم و تخلص وصفی افتخار اند در بیست شده چنانچه خود مدینه را بد

وصفی تخلص من مشکین قلم	این ما هزار شاه نشینا یافتیم
منظومات بسیار دارد و در سنه ۱۰۳۵ در گذشت این مصرعه تاریخ وفات است	
۱۰۳۵ تاریخ	

۱۰۳۵ ز دنیا می دلی قطعات است
سلطان پیر و سیر

پیر و بی جهانگیر بادشاه بود در کابل متولد شده و مادرش که صاحب جمال نام داشت دختر خویش رینخان کرک بود و در عمر سی و هشت سالگی بتاریخ ششم ماه صفر سنه یک هزار و سی و پنج هجری در کن فوت کرده و مقبره خان صاحب جهانگیر است که یکی از منصبه اراکان بادشاهی بود بدیهه این تاریخ گفته

ملک الشعر اطالق اسلم

در زمان محمد جهانگیر بادشاه بنده وار و شده و در سنه یک هزار و هشت و هشت بعبد ملک الشعرای سید بلندی یافته سخن رینخان
اورا با ستادی قبول دارند و فاش در سال یک هزار و سی و پنج زده و ده و این رباعی که از تاریخ وفات او خبر میدهد از مشعده است

۱۰۳۵	۱۰۳۵	تاریخ	۱۰۳۵
دادا علی از مرد طالبان داد	امروز بنار نظم از یافتاد	تاریخ وفاتش از خز جستم گفت	خسته شعلی ابن ابی طالب داد
ملک عبدالمطیف سلطان پیر و سیر			

حکایت معلمان عالمگیر بادشاه بود و در مقولات و منقولات مهارت تمام داشت و را و آخر عمر بنیادش هجده بطریق شریف

است یازدهم

۲۳۳

۱۰۳۱

چهارم نام وی که خاتم طایفه است	بعید شش نام و نشان نیست	گلستان جهان آن رنگ است	سوار ذات او چون درخشان نیست
ازین نام که سر اجرت بر سب است	جهان بگلین شده او کاهران نیست	چو تارخ و فانیست حبت کشفی	خرد گشتا جهان از جهان نیست

ایام شانزدهم که جهانگیر پادشاه تار و زوفاست و الداوسی و هفت سال و دو ماه و سبست و هفت روز و نهمی و مدت سلطنت از یوم الوفاست پدرش تار و زوفاست خودش سبست و دو سال و نهمی و هشت ماه و یازده یوم چنانچه مجموع عمرش بحساب سال قمری پنجاه و نه سال یازده ماه و دو روز و نهمی بعد وفات حبت مکانی قرار یافته در بعضی کتب مرقوم است که او بتاریخ سبست هفتم صفر سنه هزار و سی و شش هجری فوت کرده و مدت سلطنت او سبست و یک سال و هشت ماه و سی و نه یوم بوده و مدت عمر پنجاه و هشت سال یازده ماه و ده یوم بود این سخن غلطی نماید و اینچ پس از آن در دو و ختم آن بود که سلطان خسرو و سلطان پرویز و مرزا خورم یعنی شاه جهان پادشاه و سلطان جهاندار و سلطان شهریار از ان میان خسرو و پرویز و جهاندار در حین حیات پدر فوت شدند و شهریار همراه داد بخشش در کاشاپ پس از آن سلطان خسرو و ظهور مرث و پوتنگ پس از آن شانزده و انبال بعد وفات حبت مکانی بسی آصف خان حسب اشاره شاه جهان پادشاه شهادت رسیده بهمان خانه عدم شتافتند

سلطان و اور بخش

عزت مرزا بلقی پشته نژاد و سلطان خسرو و بود و قتی که جهانگیر پادشاه فوت کرد پس از آن شانزده خورم یعنی شاه جهان بطرف دکن بود و نبالان آصف جاه و اعظم خان وزیر حبت انتظام ملک سلطان داد بخش را از بخش بر آورده در راجپور پادشاه ساختند و مکنون ضمیر شان بود که بروقت رسیدن شاه جهان از دکن او را بر سر سلطنت نشاند و وزیر تارخ جلوس سلطان داد بخش را گفته اما یکده و انبال جلوس نمی شود

۱۰۳۴

تاریخ

چون شد سلطان داد بخش از بخش	بسان حور بروی تخت والا	بجیب فکر سرورم لبالش	خرد تارخ گفتا حبت بالا
-----------------------------	------------------------	----------------------	------------------------

چون سنه ماه و چند روز برین بگذشت و آمد شاه جهان از دکن گوش زد خاص و عام گردید و دولت خواهان پادشاهت روز یکشنبه سبست دوم جمادی الاول مطابق و هجری سنه ماه الهی و رایوان دولت خانه لاهور خطبه بنام شاه جهان پادشاه خواندند و حسب نوشته شاه جهان مرزا بلقی را که روزی چند حبت مصلحت وقت سلطنت بر داشتند بودند و شکر ساخته بخوس نمود و سبست چهارشنبه سنه و هجری سنه ماه مطابق سبست ششم جمادی الاول سنه هزار و سی و هفت آصف خان آن پجاره را همراه کاشاپ بر آورد و سلطان شهریار را نیز با ظهور مرث و پوتنگ پس از آن شانزده و انبال سافر صحرای عدم ساختند و حبت در تارخ و وفات سلطان داد بخش گفته

۱۰۳۵

تاریخ

شد بر جهان پادشاه داد بخش	چون حبت سبست رعام شاه ملکتا	سپهر چادر بر کشید و گفت	نماند مالک اقبال باور دولت
---------------------------	-----------------------------	-------------------------	----------------------------

در بعضی کتب مسطور است که او در سنه یک هزار و سی و شش هجری بر تخت نشسته و مدت سلطنت او یک سال و چهل ماه بود

این سخن غلطی نماید

سلطان شهریار

پسر خورده جهانگیر پادشاه بود و دختر نور جهان بیگم که از راطفه شیر افکن خان بود و در حال نکاح او آمده بعد وفات جهانگیر

مات یازدهم

۲۳۵

و این قصیده دوازده بیت است که از مصرعه تاریخ تولد بر سر آمده

قصیده تاریخ

۱۰۰۰	بود سمر باگاه ازین سید جهان	۱۰۰۰	برای شاه جهان بادشاه کل	۱۰۰۰	خداوند بقاء واد عالم و مکان
۱۰۰۰	مردم باو نه اطاعت قدرت نرد	۱۰۰۰	پدید از دشت شاه در صد عثمان	۱۰۰۰	ز جود شاه جهان بادشاه ملک عالمی
۱۰۰۰	علیه کرمالی و دانا نواز و پاکشان	۱۰۰۰	بپادشاه جهان بادشاه کاسان	۱۰۰۰	دشاد شادی و کام طلب عالم
۱۰۰۰	کند تران نزارین بی مهال از جهان	۱۰۰۰	بنورده چون آن صاحب جهان	۱۰۰۰	بود چو کوه سر از آن صاحب جهان
۱۰۰۰	بود در جهان پدید از جهان	۱۰۰۰	شاهنشاهی که بود در دنیا	۱۰۰۰	نیز سال چو از حیرت آمد بود
۱۰۰۰	کند تر شاه جهان چاه بیان	۱۰۰۰	ز قسست ازل و روز از دنیا	۱۰۰۰	بر سج شاه جهان طبع این از ده

چون حضرت جنت مکانی یعنی بهائیکر بادشاه در دشت حیات سپید رخافت سپیدم او مرزا خورم که موجب شاه جهان بود و در آن عالم از پدر لغات و رزیده در دکن اقامت داشت بعد سه ماه دشت روز از دانات چو از انجدر اجعت نمود و بنار سنج ششم جادوی شافی سینه میزار و سی دشت هجری مطابق است و پنجم هجری ماه سال مضار و دو الکبریا می در سن بی دشت سالگی در دار السلطنت لایم بر سر ریسر مانر وای جلوس نسبه نمود و شعرای ننگه سنج و فضلالی و الاطیع تاریخ جلوس و اسبک نظم کشید و نواز انجمل از میر عبد الرشید

این تاریخ است

تاریخ

۱۰۳۰	برینجه و بخت باقبال بخت	۱۰۳۰	شاه جهان ثانی صاحب جهان	۱۰۳۰	ان شاه دین پوری کوشین
۱۰۳۰	بارغ جهان خورم و سرشده	۱۰۳۰	از کرم بادشاه کادران	۱۰۳۰	خضر نقایوسف مصری وجود
۱۰۳۰		۱۰۳۰	آمد به تاریخ جلوس و غیب	۱۰۳۰	شاه جهان پادشاه جهان

تاریخ از میر محمد صالح

۱۰۳۰ تا بود از ارم و عالم نشان شاه جهان پادشاه جهان

تاریخ امیر شوشه

۱۰۳۰ بادشاه زمانه شاه جهان خورم و شاد و کاران باشد حکم او بر خلائق عالم بود و پنجم حکم قضا دان باشد

مهر سال جلوس او کفتم + تاجان باد و جهان باشد

و این قطعه از حکیم رکن کاشی است اما یکصد و از سال جلوس پادشاه

تاریخ از حکیم رکن کاشی

۱۰۳۰ بادشاه بخور و پناه جهان کز صفا چون مهر تابان آمد و غده سال از سنج جلوس حیرت شد و در آن ملک سلیمان آمده

و سعدی گویانی باین مصرعه ملهم شد

مصرعه تاریخ

جلوس شاه جهان و ادب مات و دین

۱۰۳۰ و لفظ نیست تاریخ

شاه عباس صفوی

ابن سلطان سکندر شاه ملقب محمد خاندان است تاریخ در شنبه غره رمضان سنه پنصد و هشتاد و هشت هجری قمری تولد شده
x و این قطعه تاریخ ولادت است

تاریخ تولد

۹۷۸	فرو به سال چمن باد شش	که بگذارد جهان گشت قسم	سال مولود وی از کلب قضا	چون رقم خواستگار از بیستم
		انگدان از بی تاریخش گفت	بالفی باوشه هفت اقلیم	

در سنه پنصد و نود و شش هجری سپید بر خود را که تصفیع البصر بود مغرول ساخته و در دار الخلافت قزوین بر تخت سلطنت نشست
۹۹۴ و اصفهان را در دار الخلافت خرد ساخت تاریخ جلوس او غلظت الله جل و یافته اند و بدین طریق بر شش اظم کشیده

تاریخ جلوس

۹۹۹	کرد بر سنده شایسته	چون جلوس کن شایسته	بود چون سائده خدای جهان	سائده انداخت بر عباد الله
		سال تاریخ دل طلب میکرد	بالفی بنگ زد که ظل الله	

و هم شش فیش عباس بهادر خان نیز تاریخ است چنانکه در رشته لطم کشیده اند

تاریخ جلوس ۹۹۶

۹۹۶	بر سنده خاقان ز دیکه شمر ایران	تاریخ جلوسش شد عباس در خان		
-----	--------------------------------	----------------------------	--	--

چون در سنه یک هزار و دشتان زده هجری سپید بر آب بر دضه رفویه یعنی بمشبه آمد و حاتم بیگ اعتماد الدوله و تاریخ آن این امر عریضه
۱۰۱۶

۱۰۱۶

آب آبد بر دضه داخل شد

در سلسله غریبه قتل دی بادشاهی افترنگ و کیاست قدیر و شجاعت و سیاست برنخاسته از غریب و قاعی که در زمان
دولت او جلوه ظهور نمود و سلطنت بر داشتن ایستنی ملوک و قتل او بود و بیان آن ساخته بطریق اجمال آنکه سرانا جناب الدین بخت نیری
در سنه هزار و دشتان ظاهر کرد که آثار کواکب و قرائات علوی و سفلی دلالت بر افتاد و اعدام بادشاهی ایران میکند مناسب چنان
می نماید که درین سه چهار روز خود را از سلطنت معاف نموده شخصی را که قتل او را داشت بادشاهی سپید بر دضه بنابر آن استناد و غنی
شکرش روز بعد بر لبرای این کار اختیار کردند و تاج شاهی بر سرش نهادند و اسباب سلطنت همه اماره و ممالک گرد و دود و اجازت
آن بیچاره را کشند و در تاریخ خلد برین مسطور است که خواص و خواص در آن سه روز آن طعنه موافق ضابطه آن خاندان سبزه و
چنانچه حکیم رکن الدین مسعود کاشانی این قطعه منظوم ساخته

قطعه

نگار مسعود آدم حکمتی شیطانی	ولی حکم تو آدم موجود شیطانی
-----------------------------	-----------------------------

و شاه عباس معاصر اگر شاه و جهانگیر بادشاه بود در مدت چهل و دو سال در ایران سلطنت نموده در تاریخ شش و شصت و بیستم
شهر جمادی الاول سنه یک هزار و سی و هشت هجری در گذشت عمر وی شصت سال بود و از دوی پسرش سام مرزا ملقب شاه صفی
بر سنده شاهی نشست و تاریخ وفات شاه عباس از واردات طبع مرزا سنجر که از نواده و فرزند شاه صفی است نیست

مات یازدهم

۳۹

دیار کن بدو و چهارم سلطان مراد بخش که صوبه گرات و پهنه و بیک و غیره بود و از و خیران یکی انجن ارامی و دوم کلبی
 سوم جهان آرا می و چهارم دیر آرا می که پیش از تولد اندرون شکم مادر نالیده بود و روزیک تولد شد جهان از بزرگ صاحب دقت یافت
 و قصه اش بدین عنوان است که روزیک دیر آرا شکم مادر نالید آواز ناله او همه خادمان و دختران که حاضر بودند میزدند و میخوف
 شده در در طحیرت مستغرق شدند و لحظه در زنده بر می آمد و باز گم میشد و طفل اندرون شکم مادر نالید هر چند که دایه گان محل و دایه
 دو اتفاقا به جای که گوشت میزدند سود می نداشت بیک صاحب از حیات خود بایوس شده بادشاه را نزد خود طلبید و گریه و زاری نمود و فرمود
 که ظاهرست که چون فرزند در شکم ناله یارش زنده نماند اکنون که نصیب ما شده غمخیزیم بهما فریدم میشوم لیکن مراد و وصیت است
 اول اینکه حق تعالی شش را چهار پاره آن و چند دختران عطا فرموده است برای نام و نشان من کافی است چنان که من که نسل
 دیگر از کسی پیدا شود و با هم جنگ و جدل نمایند و ویم آنکه بر مرقد من چنان عمارتی تعمیر نمای که بر شصت هزار نایاب و کمال لطیف خوب
 باشد با و شاه هر دو وصیت را بجان دل قبول فرمودند بعد از آن دیر آرا شکم تولد شد و بیک صاحب پس از ساعتی در گذشت و این نعم
 بتایخ حقیقه هم ماه ذی الحجه سنه کهرار و چهل و در بر پا نور واقع شده و در باغ زین آباد بر پا نور بسم امانت مدفون گردیده
 و از آنجا در اگر آباد آورده تا شش ماه بیرون رود و در دروازه چوک که زمین دفناده بود امانت داشتند و کوه نقشه مقبره بیک
 استادی آوردند چون یکی از آن پسند بادشاه شد تحسین بوجب آن نقشه چوین تیار کردند پس بعد موافق آن نقشه روضه
 که در اگر آباد بر کنار دریای من واقع است حالا بتاج محل استعمار دارد و بوجب وصیت آن با نفوذ کیشش با انواع سنگها
 بیش قیمت و بعضی صفت سال بتصرف پنجاه لکبه و پنهان ساخت و شاه جهان بادشاه نیز بعد وفات پسرین روضه که یکی از
 عجایب روزگارست در پهلوی بیک مرقد مدفون گردید بعد فوت بیک صاحب شاه جهان بادشاه لفظ غم در تار بخش یافته و
 بی بدل خان در تاریخ وفات بیک صاحب این ابیات انشا فرمود

تاریخ

زین جهان رفت چو ممتاز محل در حبت بر شش حور کشاد به تاریخ ملایک گفتند جائی ممتاز محل حبت باد
 در اندرون و بیرون دروازه ای این روضه عالی آیات قران بخط طاهر انقوش است و در باب اندرون روضه طعرا
 نویس نام خود و سال اختتام آن مرقد ساخته الفیقه الحقیقه انانت خان شیرازی سنه نه در چهل و هشت هجری طالبی دوازدهم
 سنه جلوس مبارک دیر مرقد بیک صاحب که از سنگ مرمر است یا حی یا قیوم مرقد است و پائین تعویذ طرف جنوب این بنده که مرقدش
 مرقد منوره از چند با تو بیک محاسب بر ممتاز محل توفیق فی سخته و شاه جهان بادشاه نیز در صفت این مکان بهشت نشان
 انشا نموده حیدری از آن این است

اسیاست

نهی مرقد بیک بلقیس است	که بالنس آفاق را گشته به	منور مقامی چو باغ بهشت	سقطه خورشید و حسن غیر بهشت
بصفتش ز خال منور بخور	بجای و بقرکان در شش و چهل	جوانم نگار است و یلوار دور	سیر تازه و زو آب گیسر
عمارت گرا این مقدس جناب	در چشمه فیض آورده آب	برین بقعه پاک و الا مقام	ترشح کنان از رحمت دایم
اگر حرم آرد برین در پنجاه	شود او چو غفور پاک از گناه	اگر عاصی آرد برین روضه پاک	کنند نامه خویش را شست و بشو
ز رفت بنظاره این مزار	شود چشم خورشید و شمع	نمود این عمارت شماره ز کار	که ظاهر شود قدرت کرد کار

۱۱
 مات نادر
 قند ماری

۳۴۰

صیر ضمیمه طفر حسین مرزا صفوی است و مظفر حسین مرزا خلف سلطان حسین مرزا ابن بهرام بن شاه اسمعیل است چون ولایت قزوین را فتح خان قلاتی در سنه سی و سوم جلوس اکبری حسب الحاکم آنحضرت و از شاه طهماسب بنو شاه سلطان حسین مرزا را در زاده خود بخشید بعد وفات سلطان حسین مرزا از چهار پسر این پادشاه مظفر حسین مرزا و شمس مرزا و ابوسعید مرزا و سبزه مرزا سیرای مظفر حسین مرزا سه برادران یک بعد دیگر و سال سی و هشتم جلوس اکبر شاه بهند آمدند و از اکبر شاه ملازمت حاصل نموده بخدایت عده سرفروزی یافتند بعد از آن مظفر حسین مرزا نیز به پانی پانی بادشاه به نسبت برادران دیده قتل شدند و از اکبر شاه سکنان که بجاوست ان اطراف نامزد شده بود و قتل نموده و ارد بند گردید و منصب پسر ارسل و جاکیر سبیل افتخار از نو گردید و در عهد جاکیر بادشاه در ماه رجب سنه هزار و نوزده هجری از ولج یکم مذکور با شانزده مرزا خرم یعنی شاه جهان بادلو قورع آید و قند ماری بیگم مخاطب گردید و باغی که در اکبر آباد به باغ قند ماری شهرت دارد تعمیر کرده است در وقت که در وسط باغ است شاید که مدفن آن عقیقه باشد قبرش اندر نه خانه است حال آن مکان بعضی

براهیم پور دارد و مکان بسیار است
 شیخ بدیع الدین سهارنپوری

از مریدان شیخ احمد سهروردی است در سنه اثنی و اربعین و الف ازین دار بر ملال اشتغال نمود و در صحن مسجد خود مد فون کرد تا ریح رحلتش ازین مصرعه استمر اراج می باید بشهره آنکه حرف ذال که در کلمه گذشت واقع است از اسب لقطه خوانند

شیخ فرار بود و غفور باد	ده لهای ز ایران و شیرازی	تا ریح رحلتش چیزی یافت سوال	قطب جهان گذشت عالم حجاب داد
-------------------------	--------------------------	-----------------------------	-----------------------------

عمارت حاصل محل شاه جهان بادشاه

این عمارت در دهلی کهنه قریب گلال ماری در عهد شاه جهان بادشاه در سنه هزار و چهل و دو هجری بنایافته بود حال آنکه او با هندام دارد مگر این کتبه بر دروازه آن مکان تا امروز باقی است

بادشاه جهان شاه جهان ثانی	که در جهان از چهار درو پسر خا	بنایا و همین زمانه خاص محل	درین زمین مگر بنیت زینجا و باب
حاشیه بادشاه سهروردی قلمون	همی ضمیمه فرشی فی حدای صورت	اگر زینال بنالین شود سوال ترا	حساب کن کسری محل حاصل باب

حضرت شیخ پیر میری

مرشد جهانگیر بادشاه است در سنه هزار و چهل و دو هجری فوت کرده و در میر سیمه مد فون گردیده این تاریخ بطور تعیید در باب نشا

در زمانه ملا شمس و شاه	شیخ پیر است عارف بالهد	خارقین سحر آفتاب عیان	شاید حال اوست پیر جوان
از مریدان او جهانگیر است	که شنش شاه بند و کشمیر است	برودند فلش میر سیمه و ان	که بسند است قصبه و جیان
	سال نقاشش یکو لود و بلاد	که عطا شد ز شیخ پیر خدا	

تاریخ آوردن مهری از آب فرات بحقیقت

چون در سال یک هزار و چهل و دو هجری شاه صفی بادشاه ایران هزار آب فرات باخفت بر و مورخه این تاریخ یافته

۱۳۲

شاه فرخنده شهنشاه شاهی	آنکه خاک قدسش زینت افشاند	بند و گدا از شرف علی بن ابی طالب و خاقانی و سکنه بر آمد
یافت توفیق کرد و بختش از آید	این را شمره بش از قاتل غمزد	سال تاریخ جویدم اینها گفته اند اما از دست گوشت آمد

تاریخ

دارالشکوهر پسر بزرگ شاه جهان بادشاه بود و دلاش تاریخ است و هم ماه صفر سنه یک هزار و بیست و چهار هجری است از اهلین ممتاز عمل و خرافت جاه و وزیر بوقوع آمده و ابوطالب کلیم این مصرعه در تاریخ دلاش یافته

و بیست سالگی تاریخ و یکم ماه شعبان سنه هزار و چهل و سه عقد مناکحت او با دختر سلطان پرویز که نام و داشت شصت و شش گشته چنانچه از اهل سب قلی ترک جبهت ملوی او نوزده بیت و تاریخ گفته در انش ران نهایت ضعت بلکه اعمد بکار برده که در هر مصرعه آن تاریخ است و اگر حروف منقول یا غیر منقوله بیت را علیحدگی بکنیم همان تاریخ شود چنانچه از یک بیت چهار مرتبه تاریخ ظاهر می آید و علاوه آن از رسم تو شیخ یک بیت دیگر را بدین از گرفتن سید حروف مصرعه ای اول مصرعه او از حروف مصرعه ای مصرعه ثانی حاصل شده که به سطور حاصل بکار و چون تاریخ بر آید و ان تو شیخ و بیستی که از تو شیخ حاصل آید بیست و سه بیت که تو شیخ حاصل آید

بعدترین بلوغ تحمل شاه رستم دهم قران مهر با ماه

۱۳۳

نوزده بیت تو شیخ که از ان تاریخ بر آید		
سجده کرد شد دیگر ز منی سب سلطان	روایح التیام از خون و صبا آن	صلواتی در اندیشه بر طبعی شهر آید
درین دلت که باریت و آباد و جود	فرین شد و لم چون کل لطف و جود	تغای الذکر و گو و بانی و کامل
ز منی شاهی که بگویند با و نام بشارت	میدین عهد از باز و یار و اسامان	یم از صحت خطا و کند از غلظت علی
یقین و انم که قند کند حل چه شکر	بدیج جود او دارد و لا شکر علی اسان	نویچش شهر آید و وصلی به جلاله
بود و سایه شاه جهان سواد	رین شادی و دید و ایام	لواشی جود او به جمل بقیه ای افغان
وجود و جاد او باد صفای حکم اقصیت	لواشی زلم و سازد دل پر زده و ان	صود و بدی و و انخوست ایل طالع
هراد و مقصد با و شهاب الدین و الله	هر چه سینه جود و جود احسان	حصون سرور و قایم بمان طوطی قناری
محبت بدین که از بد و ام بند و او	بر پیش گفت نامی و سنگ که بکیرسان	لواشی جود او به جمل بقیه ای افغان
شهی که تا ز لطف می کند چو شایه ای	سیح آید و جود و بطار از زنی دوران	الی تا بد و اندامی قد و جود
همیشه فراتر اقبال و با فرو و یارین	محمیه جاسد احوال و جود و سرور	رفق و زنده بیت و شیشه خاندن کرم
بود هر مصرعه تاریخ و بسط و طبعی	در کزانی که طوطی و شیشه و جود	نویچش شهر آید و وصلی به جلاله
	کسی که زین شوی و او با گفت رستم	اشا گردی او خطیب و جود و جود

و ملک الشکر طالب کلیم تاریخ این جبهت جبهتین یافته

تاریخ از طالب کلیم

ازین گشت جشن وافر مسرور	همه عید شد سر سبز و سال	از گوشت شانی دست گرم	از گشت یون آید پایال
-------------------------	-------------------------	----------------------	----------------------

زایس کوهر در گرفته است اوج دوسه اختراچ شاهنشاهی	مرصع توان کرد تیغ خنسال برج شرف کرده اند تقبال خزوه تاریخ این عقد گفت	طین آن چنان طرفین چنین بر انزیش زیره پشته سی قران کرده سعدین برج طلال	که دیکه پیش آمد در سواد سعادوت گرفت است اوج کمال
--	---	---	---

که خدای شاهزاده محمد شجاع

سردی شاه جهان بادشاه است بخت روز بعد از تختی شاهزاده داراشکوه عقد ازدواج ارباب و وزیر استم صغوسه
التقاء یافت و تاریخ آن جشن فرخنده ازین قطعه ابوطالب کلیم مستفاد میشود اما یک روز و سه حساب بحد کم است

تاریخ

امیر از گلشن آمد کل عیش چنین جشن فرخنده والا که عالم قدر	روز کار طرب عشرت جاوید عالم افروز تر از کوه عید آمد هر تاریخ قران کرد رقم ملک کلیم	پیش از آمد کم کرد فرخنده سیر برده ماه فاک باو شسته مهر باقیست سیر بر نه شسته آمد	بستام همه بوی گل اسید آمد از پی ساز طرب کو کشت پیدا
---	--	--	--

و شیخ عبد المجید شاهنامه نویس می نگارد که این مرد و جشن که خدای در سنه هزار و چهل و دو هجری سمرانجام یافته و بعدین سال
حسب الحکم شاه جهان باو شاه هند و شش تن تخته و در خط بنارس خاک برابر کرده شده

لوله سلیمان شکوه

تاریخ بخت و ششم رمضان سال هزار و چهل و چهار در خانه محمد داراشکوه از بطن دختر سلطان پروزه فرزند ابوجو و آمد به سلیمان
موسوم گردید که بنکار یکبار تاریخ ولادت نیز از آن نام استخراج میگردد

لواب حمایت جهان

از اهرامی که در خور این نامدار بود اصل نامش زمانه میگردد و در عهد جهانگیر بادشاه خدمت صاحب صوبی کامل داشت و گفت
و کثرت سپاه و فراوانی اسباب شوکت و جاه از سایر امرا امتیاز داشت و قصه در افتادن او با نور جهان بیگم و قید کردن بادشاه را
و بابت آوردن لواب هفت خان اصفهانی را و مقابل او با امرار جهانگیر در جهان گیر نامه و اقبال نامه جهانگیری مفصل مسطور است
این واقعه در سنه یک هزار و سی و پنج هجری بوقوع آمده بعد وفات جهانگیر در سال دوم از جلوس صاحبقرانی مطابق هزار و سی و شش
هجری سیوم ماه رجب به صاحب صوبی و علی سرلندی حاصل کرد و در سنه یک هزار و چهل و چهار وفات یافت از عبارت تاریخ فرد تاریخ وفات
او برمی آید موافقت اینان معلوم میشود که این تاریخ کسی گفته که از لواب مذکور از زنگی خالدر داشت و در اصل نه نفر و پنج نفر بودند
و تمام تاریخ و نقش رازمانه اراهم گرفت یافته اما یکدیگر زیاد میشود و مولانا می گوید لشکر زنگی تاریخ دنیا تا اینجاست که سحر کشید

تاریخ

فرزند جهان جهان به لقب چون نقضای الدفایه عمر او	اگر چه او یک خلع مادر گیتی نژاد زینت ز دنیا بخت روی نیست	انچه به بخت تیغ کرد و در قلمیم میدان وفاتش خرد و دل بر هم	سج قومی سپهر دوست باو شش نژاد گفت کجای می بیند از زبان رنده
--	---	--	--

در زمان نام سپهر حمایت جهان است که با سیم کهر اسب موسوم بود و بعد فوت پدرا و نیز به خطاب حمایت جهان سرفرازی یافته
در زمان صاحبقران ثانی بصوبه داری کامل سرفرازی داشته و آنرا است در سنه هزار و چهل و شش فوت کرده

مات یازدهم

۲۳۳

تخت طاوسی

این تخت مرصع بود و تیت طاوسی بود و مفت آن تخت را از درون بیشتر بنا کار و تختی مرصع و از سیرین بلبل و یا قوت و شیرین
 مرصع حترق ساخته بر مردین اساطین و دوازده کانه برافراخته و بالای آن دو پیکر طاوس شکل نر و اهر و اهر و در میان هر دو طاوس
 و تختی مرصع بلبل و الیاس و زمرود و در دایره تعبیه نموده و برای عروج سیه پاید و زبان مرصع بچو اهر آید از ترتیب داده و این تخت
 بعد از زیاده از یک کرور و در ترتیب یافته و در عرصه هفت سال صورت اتمام پذیرفته و از جواهری که در آن تخت نصب کرده بودند
 اصلی بود و در وسط آن بقیعت یک نگاره روی که شاه عباس صفوی مصحوب زینبیل یک برسم از مغالی بجا نگاره بادشاه فرستاده بود و
 او در جلای تخت دکن برسد خود شایه جان بخشیده و این فعل دوازده شقال وزن داشت و از آن خاص مرزایع یک بود و
 مرزاند که بخاطر این فعل این عهدهت کند انیده بود و التبع یک این مرزاشا هر چه جواهر بن امیر و کورگان و چون هر روز نگار
 بسایه صفوی منتقل گشت بفرموده شاه عباس بخاطر شایع بران کنده بودند شاه ولایت عباس چون بجا نگاره بادشاه
 رسید نام خود را با سامی نام پدر بران بجا شدند و الحال با سسم شایه جان بادشاه فرین گشته بران تخت تعبیه شده و برای پایه تخت
 اشعار آید از توفیق این سیر بر لی نظیر و دایره و مورخان روزگار برخی از آن اشعار و زیاده بجا آید و ساخته و ماهر صاحب
 از آن شالی این تخت نوی حامی خود جان که که ختمش بر این تخت بنمایند و درون تخت کجا بنموده بودند *

مات سیم

نری فرخنده تخت بادشاهی	که شد سامان بتایید اسیر	فلک روزیکه میگردش کسلی	ز خورشید را نگه اخت اول
بجای کار فرما صفت شد پاک	بنا کارش نمای افلاک	جزین تخت از زر و گوهر متعود	وجود بحر و کان را حکمت این بود
زبان تو گشت که در قید بانیست	لب قعل تیان را اول بمانست	برای آید اشعری کشیده	اگر آنسب خاتم ندیده
بخشش عالم از زرش جهان پاک	که شد از گنج خالی کیست خاک	رساند اگر فلک خود را بپایش	و به خورشید و مهر را رو نمایش
سرا و ازی که بر پایدش بود	ز گردن پایه بر تخت افسرد	خراج بحر و کان پیرایه	پناه و عشق و کسی ساینده
را الواعده جواهر گشته الوان	خراج عالمی هر دانه آن	در اطرافش بود گلهای مینا	فرزان چون چراغ از طلوع مینا
چو پیکر از فرزندش گویی دست	نکین خویش هم بر پایدش دست	شب تار از فروغ فعل گوهر	تواند همه فلک را داد اختر
دیده شاه جهان را بود برای	از آن شده پایه قدرش فلک سار	کنده شاه جهان بخشش و جوان	خراج عالمی را بجمع یک تخت
خداوندی که عرشش گویی ترا	تواند قدرش تختی چنین است	اثر باقی است تا کون و مکان را	بود بر تخت جانشان جهان را
بود تختی چنین هر روز بایش	خراج هفت کشور زیر پایش	چو بار بخشش زبان پر سیار دل	گفت از یک شانشانه عادل

۱۰۴۳

و قنیه صاحبان مالی از سینه اول کشیدند و دست نمود و در قریب مستقر الخلافت اگر آباد رسید و ساعت در آنجا هر چه جاکس
 بر تخت موصوف با ختیا اختر شایان روزی که به هم معمول است به نزار و چیل و چهار چیری مقهر شد و تا رسید به آن ساعت
 در نزدیکی شهر متوقف نمود و غده شوال این سال که مطابق روز چهارشنبه یازدهم ماه انگریزی قیامی و بیست و یکم جمادی
 سال یکم است شد و می و پنج عید می بود و نیز اعظم مرتبه یکم برج حمل خرامید و در عاقبت عید و نوروز سرور و نشاط و جهان بان را در آن
 تخت بود از آن بادشاه بتایید مقرر و داخل شهر شدند و بران تخت مرصع جاکس مقهر و دند و تماند روزی که جشن عالی انعام
 یافت و چون قرب جان ایام یعنی در راه هیام سلیمان شکوه سپهر شایانده و در اشکو و متولد شد و بود چنانچه ملک اشک و الوان

کلمه دکنیست اربع یعنی اول طالع نور و دوم دفع عید و سوم شیخ و چهارم حسنه که در ماست پانزدهم در احوال است و چهارم
نولدافتن سلیمان شکوه این قصیده نظم کرده بیا بیا سر بر اعلیٰ معروض داشته

قصیده و تهنیت اربع

جسته معدوم نور و زور و عزم	نشاند اندک کلمای عیش و بخت	بچشم مردم در احوال عید و عید	غبار موکب جهان جلالت
شرف پذیر نور و زور و عزم	که باد شاه نشین غایت استقلال	بوصف نخت مهر و کشتان ششم	خدا نصیب کند عمر خضر و طول اقبال
بزار سلیمان با قوت و عزم و عزم	بر و ما گرفت است مانند جمال	توان آتش قوت آن چرخ اندر	که ز باد رسد آتش زار و آفتاب
قادر بر قوت و اعلیٰ و اعلیٰ	جنانچه عکس احوال غدا باشد	بهما دارد دیگر رانجه خواست	ز شان شکست و زور و عزم و عزم

قصیده در چه قبول یافته و کلمه سزا ان غایت خسروی سجده شد مبلغ پنجاه و دو الفصد و پیکه کمبخت بر ایداد
العام شد و شایسته بی دیگر و تاریخ انام آن سر بر خلافت رخ سر بر جهان و ان صاحبقرانی بد یافته گویند که تخی
بدان قیمت و زیبایی در هیچ زمانی و عصری کسی ندیده شنیده

تهنیت

نیشتر بچشم در نیامد + هر چند نظاره کرد احوال
و این سر بر خلافت و در دستان پیروز بر ازان که شاه با شاه ماند و تکیه با در شاه فتح چند دستان نمودان را از میر عظیم ساجه

قصیده و تهنیت اربع

که شاه به خشی کی از مردان اول و در عمر و شهادت ساله در لاهور سینه بکزار و چهل و پنج تاریخ هفتم ربیع الاول فوت کرد
دران بلده مدفون گردیده و از پیش از مرگ او صلیب نوشته شد

تاریخ

عاری راه حق بصورت و عین	شیخ میر آفتاب کشور دین	قادر بود آن خدا آگاه	از مردان ادب شاه
خواجہ ملا و احمد سنام	بر یک از دولتش سیده کجاست	در همه عمر خود شد بایست	بخیال زن و غم نشد زند
از ربیع نخست به نهم بود	در دل به نهمه خلقتش فرمود	عمر و شهادت سالش بود	کازمان کرد سوی خلعت و عود
سال قتلش ملک و بیج فلک	ز در قلم میر خشی نسیه شک	گنبد مرقدش بیاپور است	همچو بر چرخ چادری سورا

۱۰۳۵

تاریخ

این مسجد عالی را شاه جهان بادشاه در اجمیه عقب روضه خواجہ حسین الدین شیشه بصره چهل هزار
روپیہ تعمیر ساخته و در سینه بکزار و چهل و پنج تاریخ هفتم ربیع الاول خاندان طالب کائنات
گفته از آنجمله این چند بیت است با تاریخ

تاریخ

داد بکین عورت اجیر و عین حرم	سر و شفت ساکنان این بزم خلعت	زین سل افین جنت کجاست	شیخ احمد گلستان
مسجد کان کعبه است از کبریا	کعبه حاجت دنیا مسجد شاه جهان	کعبه حاجت دنیا مسجد شاه جهان	کعبه حاجت دنیا مسجد شاه جهان

باز شاعر خان

ماست باز در هم

۲۷۵

در زمان شاه جهان در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری فوت شد
در همین سال خانبهزان بهادر در دولت آباد درگذشت

نواب فضل خان غلامی

اصل نامش ملا شکر الله است در عهد جهانبگری از شیراز آمده در دکن با خان خانان عبدالرحیم خان مرا
گزیده و معرفت ایشان از درگاه جهانبگری منصب یافته و در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری بمقتضای امر
نایب ارادت خان برادر اصف خان جعفر بیگ سپهسالار گردیده چنانچه تاریخ آن به شد فاطمون وزیر اسکندر
یافته اند و در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری بمقتضای امر نایب ارادت خان جعفر بیگ سپهسالار بخدمت
رومضان سنه ۱۰۲۸ هجری قمری بمقتضای امر نایب ارادت خان جعفر بیگ سپهسالار بخدمت
بر آورده و ع زخوبه برده کوکب نیکبایم به و نایب غلامی از دهر رفت و یافته اند و غلامی تخلص او بود

۱۰۲۸

افرخان سمنانی

از امرای صاحب همت و سخا بود و در خدمت حضرت فردوس اشبانی درجه تصرف داشت بصحبت شعرا
مانوس مالوم بود و نظم شعرا شغوف و در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری در لاهور در لعل عالمی فوت

۱۰۵۰

غیرت خان

برادر زاده عبدالعزیز خان قسیر و جنگ است نام پدرش بهادر خان بود و در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری در زمان
شاه جهان با شاه فوت کرده و عسکری در تاریخ فوتش این بیت خوب یافته

۱۰۵۰

۱۲۱۱ هجری قمری
۱۲۱۲ هجری قمری
۱۲۱۳ هجری قمری
۱۲۱۴ هجری قمری
۱۲۱۵ هجری قمری
۱۲۱۶ هجری قمری
۱۲۱۷ هجری قمری
۱۲۱۸ هجری قمری
۱۲۱۹ هجری قمری
۱۲۲۰ هجری قمری
۱۲۲۱ هجری قمری
۱۲۲۲ هجری قمری
۱۲۲۳ هجری قمری
۱۲۲۴ هجری قمری
۱۲۲۵ هجری قمری
۱۲۲۶ هجری قمری
۱۲۲۷ هجری قمری
۱۲۲۸ هجری قمری
۱۲۲۹ هجری قمری
۱۲۳۰ هجری قمری
۱۲۳۱ هجری قمری
۱۲۳۲ هجری قمری
۱۲۳۳ هجری قمری
۱۲۳۴ هجری قمری
۱۲۳۵ هجری قمری
۱۲۳۶ هجری قمری
۱۲۳۷ هجری قمری
۱۲۳۸ هجری قمری
۱۲۳۹ هجری قمری
۱۲۴۰ هجری قمری
۱۲۴۱ هجری قمری
۱۲۴۲ هجری قمری
۱۲۴۳ هجری قمری
۱۲۴۴ هجری قمری
۱۲۴۵ هجری قمری
۱۲۴۶ هجری قمری
۱۲۴۷ هجری قمری
۱۲۴۸ هجری قمری
۱۲۴۹ هجری قمری
۱۲۵۰ هجری قمری

سید عبدالقادر بخاری

در سنه یک هزار و پنجاه و هشت فوت شده و تاریخ وفات او از منتخب الواصلین نوشته شد

تاریخ

آنگاه که او را ندیده ام ثانی	بود هنگام شاه جلیانی	ذات اوزنیت نوکل بود	بر ریاض فنا غنیش گل بود
عارف ذات ایندی بود	کوهر کبریا بود	ذات اوزنیت نوکل بود	بر ریاض فنا غنیش گل بود
سال نفیشت که بزرگوست	عقل شهاب عرش اعدی	ذات اوزنیت نوکل بود	بر ریاض فنا غنیش گل بود

۱۰۵۰

تاریخ

در نزدیکی درگاه سید کبریا در موضع سلطان رخ در لویه اکبر آباد در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری فوت کرده و در سنه ۱۰۲۸ هجری قمری فوت کرده و تاریخ وفات او از منتخب الواصلین نوشته شد

تاریخ

چو عفت زمان بالوی روزگار	بصفت از زندگی کردی	شب جمعه و پنجشنبه از حبیب	بفر دوش عالم چه شد جامی
خود بهر سبیل و فاش گفت	بشست برین باد و آسی	شب جمعه و پنجشنبه از حبیب	بفر دوش عالم چه شد جامی

۱۰۵۰

شیخ محمد الحق محدث دہلوی

[illegible]

٤٦

فاضل هند شیخ محمد حق	حامی شرع و دین ملک و	عالم مستفی و عارف بود	ایعلوم غریبه واقف بود
شرع مشکوٰۃ از تصانیف	تاریخی و خاریجی است با فیز	عمر او بود یکصد و ده سال	کافران شد ازین سر امار
	سپاه افلسه خرد عیان و	بجالات حق بهشتی فرد گفت	

شیخ محمد صادق التکونی سیادہ الخ

از ابنا شیخ عبدالعزیز بن لکوی و از خلفاء عم خود شیخ البوسید بود صاحب صدق و یمیر

و خدا را ستود و تکمیل بود و پیوسته به ترتیب مردان پرداختی در سده اثنی و خمسين و الف در گذشت و این

مستقره در تاریخ وفات اوست مع قطب آفاق رخت از عالم

از این شهر داده صفی مرزا ابن شاه عباس صفی

عبد و فات جد بزرگوار خود بمیرده سالگی در ایران در راه جمادی الاول سنه مکنیز اوسی و نیش بزرگ

فرمانروای شصت پیش ازین نامش برام مرزا بود و بشا و صفی لعل گشت شعرای بلاغت شعار تو لم یج

مرغوب در سالک نظم انتظام دادند زیاده از این با امام عظیمی توانست بکند که در حل حق و ناسخ یافتند و از جمله توارنج جلوس

مات پارتیم

۳۴۵

۱۱۰۵۰

این معرعه سولانا شمرتی در وی یافته به اینچ و هفتی با پراونگ ستای انوار و در ماه صفر سنه پنجاه و دو در گذشت بعد فوت او پسرش شاه عباس ثانی بر تخت سلطنت جلوس نمود و بعضی از دانشوران قتل نمود و پنج آن یافته اند و پنجم ریح الاول سال کینار و هفتاد و هفت از اوطاع شرب دوام در گذشت و بعد از او پسر شاه سلیمان صفوی با و شاه ایران شد و بعد فوتش پسر او شاه حسین صفوی سلطنت ایران رسید و احوال سخن را در شاه نوشته خواند

شیدا

از شیخ زادبای فتح پور سیکری است که در حوالی اگر آباد واقع است در او از عهد جهانگیری و اوایل جلوس ساجده ثانی بعمره سنخوری در آمده بسیار شوق طبع و بیباک بود و شعرای پایه تخت را بطعن و سجا میری بنیاید جوهر از امر الله که اورا بغل شهم میگردد گفته است نه مناسن همگیویم که امر او بدفعول است به خدا فرمود و در فغان که امر الله صفی الله و به جو مطالب است گفته قطعه شب و روز مخدوم باطلابا بی جفته و نبوی و رنگ است که قولی هم سن یاد نیست که دنیا است و در او طالب است که در سال و فاش معنونه نیست

جهان آرا بیگم

و ختر سومی شاه جهان بادشاه است ولادت او در زیاده پارتیبه سبت و یکم ماه صفر سنه هزار و سبت و هجری و دافق رود فروردین ماه الهی و سال هجری از جلوس جهانگیری بادشاه بود و قریب آمده و سبت و هجری و پنجم سنه هزار و پنجاه و چهار هجری ازین در جامه سن گرفت و تمامی اندامش مجروح شد بادشاه که حیدران ایام در دن بود از اینجا که کربوش صاحب فکر نیراکم یکمیه جاذق بود و بسواری جهان بر دریای سمیرت وارد شده بود و طلب داشت یکمیه و صورت حدیب که با و شاه جهان آرا بیگم سر داخت و در اندک فرصت او را غسل شفا داد و بادشاه بعوضین این حکومت نماینده شتابان شد و فانی از حضور بنام کنی اگر نیر مرمت فرمود که ایشان بی مزاحمت در ملک بگا که شپهای تجارت قدیر ساخته یکا تجا به دانه فقط و حاجی محمد خان قدسی در باب سوخته شدن جهان آرا بیگم قصیده گفته بادشاه که زانیا و پنجاه و دو به سلب بایست از اینجا که بیت این است بیت ناسر زده از شمع چنین بی اولی به پروانه عشق شمع را سوخته است به روزی بیگم بسیرت میرفت میردی ظری از بالای بام که کس راه بود و بیباک لبندان طلع خود خواند طالع به قیبه بر رخ انگشت بر دانه بیباک است که بیخته آید با عشق به بیگم شنیده مسرود شد و با قصه و به بیباک بیت فرمود و در از آمد علی با بیگم معشوی مختصری در بیت جهان آرا بیگم گفته بنویسند عیانت خان است از بیگم فرستاد این بیت بگوید اخوتی و با قصه و به بیباک

بیت نیست

۵

بذات اوصاف است که کار است که خود جهان فیضش شکار است

نیر غلام علی از او میگوید که در کلیات نعمت خالقانی که معشوی نشان زده بیت در تاریخ عمارت ریبب النسا بیگم و ختر خلد مکان است در آن معشوی این بیت مذکور نیز نظارده و نو اور افتاده باشد جهان آرا بیگم در زمان برادر خود جهانگیر بادشاه بتاریخ سوم رمضان سنه هزار و نود و دو هجری در خلوت سرای جادوانی آمده و در سخن و فضا نظام الهی

ماست یاروهم

۲۲۸

اولیاد منون کردید و القاب آن منقو به نواب جنت باب همانه الزمانی متفرستند و جهان ارا یکم در حیات
 خود را قلم نموده بر لوح قرار داد این بیت و عبارت بخط نسخ مرقوم است: هو الی القیوم: به غیر سیرت نبوتش که می فرستد
 مراد که قبرش غریبان این کباب پس است: الفقیر العالیه جهان آرا در میخواستن چشت بنت شاه جهان بادشاه غازی
 انار الدبر بران سلسله

تاریخ پل سلیمان خان

این پل قریب در بای سرخاب است مابین قندار و پشاور و در آن رانواب علی مردان خان وزیر شاه جهان بادشاه
 در سنه یک هزار و پنجاه و چار هجری تعمیر ساخته و بر لوح شکلی که نزدیک آن پل استاده است این ابیات تاریخ مرقوم است

تاریخ

در زمان تانی صاحب جهان	بادشاهی که سترطل و باب جید	خان لیسان علمیر و شاه جهان	بانی این پل خال فرخ و نجات سعید
سال انجمن چشم از خرد و ادب و آفاق	بانی این پل علمیر و شاه جهان	بانی این پل خال فرخ و نجات سعید	

قلم جلال آباد

شهر جلال آباد که برکنار دریای لک است برای آبادی آن جلال الدین محمد اکبر شاه در سنه نهصد و هفتاد و هشت هجری وقت مبرحت
 از کابل شمس الدین خانی حکم داده بود و در عرصه و محال آباد ساخته و با صله سه کرده از شهر جلال آباد چار باغ که از باغ
 صفاد باغ و فانی گویند موجود است و این باغ را بر باد شاه در سنه نهصد و چهارده هجری احداث ساخته بود و نام جهان
 بادشاه در سنه هزار و پنجاه و چهار قلم در جلال آباد تعمیر نموده بود و حالا مساحت است آنسکه که بران تاریخ آن قلم مرقوم
 است در سجد جلال آباد تا امروز موجود است تاریخ اینست

تاریخ

بجای شاه جهان ایتام خان چوهارا	بروی مساحت زمین بنا جلال	از اسان زمان تا اثر بودید	مباد و خوی این قلمه در سجد نزال
حساب این پیش و عقل مجسم	مدار سید گوشت شامی خال		

تاریخ قلمه و پندختان

چون در سنه یک هزار و پنجاه و شش هجری شاه جهان بادشاه با جمیت سه کلمه سوار توجه قندار شده و پنج رستخ ساخت و محمد خان
 والی توران مغلوب شده بگریخت و نضری شیرازی این ابیات در تاریخ بطور تمسیه گفته

تاریخ

شکر لعل که غنایات خد و جهان	که فتح ملک توران سر را کشت	بادشاه غازی غل شهنشاه جهان	انکه کرد و در جهان شکران انجان
گشت در بخت عالم تانی صاحب جهان	از داور کرد و در کشتورانی کامیا	در پیش غم جهانگی شیری که کشت	کرد و قدا الشی جهان را صیقل از افغان
سال این تاریخ جنت ازل انشود	گفت با جعفر ز راهی که می گشته است	والی توران از بار ملک توران بود	تانی صاحب جهان تباران کما این که جهان

و چون نذر محمد خان زر و قبیله املاک را بهما سجا گذاشته راه خود پیش گرفته بود چنانچه تاریخ آن مرزا عبدالرزاق مصنف کتاب تاریخ
 الصلایع بر سیم تمسیه خوب گفته

تاریخ

قالبه و در موجود است و سلمان بخت خود بر روی این کمان جمع شوند و مار بگردانند

حاجی محمد جان قدسی شهدی

از شاه جهان بادشاه بطلب ملک انوشیروانی که همین بابیه صاحب سخنان است سرافرازی یافته شیخ عبدالمجید صاحب جهان نامه در وقایع جشن نوروز سال هزار و چهل و پنج میگرد که روز پنجشنبه دوازدهم شوال سال کور سرافرازی آسمان چهارم بر توالتفات بر ساحت محل انداخت شایسته هم ماه سطور حاجی محمد جان قدسی در جلدی قصیده که بهج باوشا محله ساخته بود و همین آن قصیده شد و مبلغ وزن را که هزار و پانصد و بیست و دو بود با و محبت گردید و در او اسطر شعر سبع الاول سینه تسع و از عین و الف و عیون صایه شعر صد و غایت شد و در جشن شفا یافتن جهان آرا بیکار آمد و در آن وقت که در اوایل شوال سال هزار و پنجاه و چهل و پنج بعینیت خلعت و در هزار و بیست و پنج برگرفت قدسی قصیده در مدح عبداللہ خان که فرزند و اولاد حضرت خواجہ بود و منصب بخت هزار داشت گفته بخت بد و در مجلس سہار و پنجاه چون فارغ شد عبداللہ خان برخاست و بر دستش گرفت و بخت بد خود را با پیر من مقید کرد و بر داشت بر بالی سوار شده بیرون رفت و خیمه را با خزان و جمیع کارخانجات و غیره و دو جہ صلبه بدو بخشید بعد از قدسی قدسی قصیده در زمین تراران در مدح صاحبقران ثانی گفته بعضی رسانید بادشاه خیر بخش عبداللہ خان شنیده بود و فرمود حاجی صلی که عبداللہ خان بنوداده است بکس نمی تواند داد پس اسامی جامه قیمتی طلبید شسته فرمود تا هفت بار در آتش ازان پیر کنند و در تکریم عزت الخیال بر قوم است که قدسی در سال یک هزار و پنجاه و پنج فوت شده و ملک الشعر ابوطالب کلیم در مرتبه اذکیب بندی گفته و این مصرعه تاریخ یافته مصرعه و در آن بسبب قدسی چمن زندان شد

شیخ کبیر عرف بالایی

این شیخ قاسم قادری است و فرزند شیخ قاسم در چنڈال که هست و در وضع کبیر در قنوج بر کنار دریا کالی نے فاک غایت عالی از سنگهای رنگارنگ تغییر یافته و اندرون آن روضه چهار تربت اندک که از آن تربت فرزندان است که شاه قادر نام داشت و پیش از فوت پدر در سنه یک هزار و پنجاه و دو در حلت نموده و دو تربت دیگر برادر زادگان شیخ کبیر است و شیخ کبیر در خرد و شنبه دوازدهم ماه رمضان سنه یک هزار و پنجاه و چهار هجری انتقال نموده و یکی از پسران او که شیخ مهدی نام داشت در سنه یک هزار و پنجاه و هفت برادر او این گنبد عالی تعمیر ساخته بر پیشانی دروازه گنبد کور این عبارت و ابیات بر قوم است

در خانه اول

این گنبد عالی در زمان استخواناب علی القاب بهادر خان ابن دریا خان قنڈال غور خیال و دوزی عمارت پذیرفت

در خانه دوم

این گنبد در سنه هزار و پنجاه و هفت هجری در عهد سلطنت ابوالفتح شهاب الدین محمد صاحب قران شاه جهان بادشاه غازی الدلہ و ملک سلطانی تعمیر شد

در خانه سیوم

تاریخ وفات حضرت شیخ کبیر بالایی برین حضرت شیخ قاسم قادری

شده هجری سال هزار و پنجاه و پنج	دو شنبه در دوف و بود و از سر بر نهاد	کبیر کامل قطب زمانه شیخ کبیر	عبدالمجید صاحب جهان نامه
گنبد دوفی حلی را اجابت ابیک	دوازدهم در در آن بر روضه بیرون		

در خانه چهارم

مات یازدهم

۲۵۱

در حقیقت بود و نیست برین	یافت تو حق بدین عمارت خور	شیخ مهدی سپهر صدق زلفین
هشت در لفظ لغو تار گیش	بیکان القدر سجد و بین	
در خانه پنجم		
تاریخ وفات شیخ قاضی شاه بن شیخ کبیر		
شیخ طاهر جوین از عالم	گریه کردند جلوه اهل الفت	سال تاریخ از خرد بستم
۱۰۵۲		
منصل این روضه گندی دیگر است که اندرون آن مرقد شیخ مهدی این بالا پرست گشته یکبار و هشتاد و هشت جری فوت کرد		
تاریخ وفات شیخ مهدی در حیات خود را حاظر مذکور عمارت کرده بود و در مقام خود مرثوم خواست		
حکیم رکعت کاسی		
شیخ طاهر از مجلسیان شاه عباس ماضی بود تقریبی از شاه پنجمه ترجیح بندی گفته که مطلع اش غایت است که فکر یک مجسم		
باسن کران باشد سرش به شام بیرون میروم چون آفتاب از کشورش به ازایران بپند بستان آمده ملازم اگر شاه شد		
دور زمان شاه جهان باد شاه بهار ج دولت سعادت و فخر از جمله مقربان گشت آخر ابواب بیت الدفایض شده بار بار		
رفت و بقیه را نگاه داشته که سی و نهمین سال در گذشت تاریخ درین مصر عمارت اندر ع رفت بکوفه که در سی و دوم		
۱۰۵۲		
مولوی محمد القدوس ولد رشید		
تاریخ یازدهم پنج الاول بر چوبش بنه یکبار و پنجاه و هفت جری از جهان فانی رحلت نمود و تاریخ وفات او است		
تاریخ		
در بیج اول و دو غرض اول	بجای شش روضه دار الفکر	سال پنج و فانی در کمال
۱۰۵۴		
سید جمال بخاری		
کمال اعتقاد علوم ظاهری و فنون رسمی اگر است بود و چون شاه جهان باد شاه با ایشان انطاس و افتاد تمام شسته نمی خواست		
که یک لحظه از نظر او دور باشد بنابران تاریخ هشتم به شهبان سنه هزار و پنجاه و دو کمال بهانه عمده مصادرت کل ملک خود		
و منصب شش هزار و سیصد و شصت و هفت سبب محمد بخاری و تاریخ ولادت سید محمد بخاری که خود گفته		
این مصرع است ع من و دوست و امان آل رسول به سید جمال بخاری تخلص خود در شاعر موده اکثر به نظم اشعار می برد		
۹۸۳		
در سنه یک هزار و سه ولادت یافته و تاریخ آن به وزارت کمال است سال وفات به حسب نوشته مراست جهان نمایا هزار و پنجاه		
۱۰۰۳		
و هفت است از عبارت به جانشین چند کرار به تخراب سبب باده فرزندان داشت که سید جعفر دوم سید علی فاضل		
بر فوکان بیوم سید محمد شاد محمد کبیر جو از شاه محمد خیالی به یکی منزل خون است و سید جمال بخاری در درگاه و شهبان خوانده اند		
شیخ ناصر الکبریا		
یکی از اولیادت خود بود که سنه یک هزار و پنجاه و هفت جری در کبریا فوت کرد تاریخ وفات او است و این بنده که در فوکان شربت است		
ایست با تاریخ		
شیخ ناصر که عارف حق بود	کاشف از دود افق بود	خاک را از نظر طامس کرد
دانه سحر در فشان گردید	عقد باقوت به لعل مردار بد	ابر بهر کجا که میست بود
آب رشید با صفا میس کرد		
بارش از بجا است بل خود		

تاج نو جوان که بچه نژاد	شیخ از شیر را بر دم داد	کودکی در ده را به نیم گاه	زنده کرد آن و کس خن اگاه
شیخ با آن کمال و بهت وجود	در این سپاس بیان می بود	حامی باد شاه شاه جهان	بود پیوسته آن و زمان
شیخ را راه بود به اگر اه	در هر نگاه خاص شاهنشاه	از جامی سخت سبز و هم	بود کان قطب بپرخ نهم
سال نقلش خرد بایل زمان	گفت افسوس بهت قطب جهان	روضه پاکبیر آباد است	منزل فیض و جا از ساد است

۱۰۵۶

حضرت ولی محمد نانوئی

۱۰۵۶

بنای بخت و بخت نوال سینه بکزار و پنجاه و بهشت هجری فوت کرده

تاریخ از محمد الواصلین

انگاد و مرشد خواص عوام	بهشت اورا رے محمد نام	انچنان مست میشدی در حال	که نه نشی از جنوب و شمال
گشت او بر ترهت از خسرو	خارش فائق بهت از قسیر	جمع و بست چشم شوالی	نقل که از جهان خزن لال
	سال تاریخ نقلش بخت او	نظر الحق و رے غنم کو	

۱۰۵۶

احوال و بی و بنیاد سلطه شاه جهان آباد

در سنه پنجم اعیان که امین محمد راری در سنه بکزار و یک هجری تصنیف نموده بر قوم است که در توارنخ اهل هند آمده که شهر دلی از عصار
 نهایت آبادانی و گشته و بعد از آن نوع خراب شد که مسکن بپوش و دیاب کردید تا آنکه در سنه ۹۷۰ و چهارم هجری از آبادانی گشت
 و قرب ۹۷۰ سال هندوان در آن مکان کاج و کامران بوده اند و در پانصد و شصت و شصت بر بهشت سلطان قطب الدین
 ابیک غلام سلطان معز الدین سام که او را سلطان شهاب الدین نیز خوانده اند فتح شد و از آن زمان تا حال هندوان دیگر
 بر آن مکان مستقر گشته اند و همیشه در تصرف سلطانین اسلام بوده و در دلی قدیم که در زمان سابق آباد گشته است حال خراب است
 و از عمارت که باقی مانده مسجد است که هزار ستون در آنجا کار رفته و در بیرون مسجد مناره است در کمال بلندی که بکس قدرت بالا رفتن
 آن نیست و در این مناره را که پیچیده اند بهشتا قدم گفته اند و ارتفاعش را صد و سی و سه امدادی و بزرگ فرسنگ شهر قدیم
 بر کنار آب حوض و در سال شصت و شصت و شصت هجری با بهنام سلطان جلالت الدین غلی بنای شده و این شهر در غایت کیفیت
 و لطافت هو است و در این شهر چندین ایتمات جنت نشان و عمارات و لذت بر بهشت که خامه دوزبان از تحریر این مقصیر قابل
 است از آنچه مضحک جنت است یا بیون با شاه است که عمارت در این لطافت درین عصر زمان شصت و شصت و شصت هجری
 موسوم به کارگاه سلطان فیروز شاه در میان عمارت عمود بر آمده است که قریب سی و سه ارتفاع و سه و سه مطبری و اردو
 از روی قیاس چنان فهمیده که یک لخت سنگ است و این عمارت سه مرتبه است مدام که پنج این عمود بر زمین رسیده باشد و بی
 دیگر بجای خوش گل نموده باشند ایستادن آن گنبد بیست و نه بود بدین تقدیر عمود و شصت در ع طول داشته باشد
 بر یاد آستن آن نوع از حیالات است فقط و این عمود و مناره که مذکور شد تا الان در دلی موجود اند و صاحب قرآن کتبش جهان
 باد شاه بنای قلع و دارا لطافت شاه جهان آباد و شهر را در سنه بکزار و چهل و بهشت هجری انداخت

قلعه دارا حیات شاه جهان آباد

این قلعه عمارت دولت شهاب الدین محمد جهان آباد بنای شده و بنا این قلعه و شهر را بعد از گشتن پنج
 ساعت از شب چید و از دهم با که بهشت پنج و یک سینه بکزار و چهل و بهشت هجری مطابق نهم اردی بهشت سال یا صد شصت

ماست یازدهم

و یک ملک شاهی مهناوق میرزا هم ماه اپریل سنه یک هزار و سصد و سی و نهمه عیسوی قدیمی در دوازدهم سال جلوسی موافق
 طریقی که در پیشگاه خلافت مقرر گشته بود نهاده اند و این حصار عالی با بنام عزت خان و الله در وکی خان و کرت خان
 با سایر عمارات دیگر مثل اعتبار محل معروف برنگ محل در شاه محل معروف بدیوان خاص دیوان عام و خوابگاه و تسبیح خانه
 و نقارخانه و حمام و بانغ حیات بخش و غیره در عرض نهم سال و سه ماهه تصرف لکهار و پید تارخ بست و چهارم برج الا اول
 سنه بست و یک جلوسی موافق سنه یک هزار و پنجاه و شصت هجری با تمام رسید و دو سوم پناه جهان آباد کرد و بد صاحب
 قران شاهمون روز وقت داخل شدن درین عمارت جشن عاظمه ترتیب داده و سیرکی کاشی تارخ تمام آن گفته از نظر شاه
 گذرانیده چنبره زر و پیسه یافت تارخ نیست

تارخ

۱۰۵۸

شده شاه جهان آباد از شاه جهان آباد
 و این قلعه مثل است بر چهار دروازه با و دو کهرکی و بست و یک بروج از آنجه مفت بروج مدور و چهار بروج شمشیر اند
 بر بحر ابهامی شمشیری که اندرون خوابگاه باد شاهی است این کعبه که از اسعد الدخان وزیرانشانوده مرقوم است

بر محراب جنوبی

سبحان الله این چه منزله است ز گمین دشمن های دشمنین قلعه بهشت برین چون گویم که تو سبحان است
 بنده بنامشایش آرزو مند اگر ساکنان اطراف و کائنات بسان بیت العقی بطوافش آیند رواست و اگر
 نظار گیان النفس و افاق مثل حجر اسود به ثقلستان رفیع الشانست تماند سزا آغا ز قلعه والا که از
 کاخ کردون بر ترست در شک سده اسکند و این عمارت دگشا و بانغ حیات بخش که در منازل چون روح
 در بدن است و شمع در انجمن و هنر امل که آب حاشش بنار آینه جهان ناست و دانار انعام غیب پرده کشاو
 و ابشاره که هر یک کوی سبزه صبح دم است باوجه اروج و قلم و قمار که هر کدش پیوسته

بر محراب شمالی

با مصافحه اسمانیان مائل بالالی منلالی است با انعام زلفیان نازل و محض که همه از آب زندگانی پر اصفار شک
 نور و چشمه خورده دوازدهم ذی الحجه سال جلوسی دوازدهم افسوس سلطانین هزار و چهل و شصت هجری
 بعالمیان نوید کامرانی داد و انجاش که بعرف پنجاه لکه رده به صورت بند برفت بست و چهارم برج الا اول
 سال بست و یکم جلوسی بایون موافق سنه هزار و پنجاه و شصت بفرقه و مسمیت از دم گیتی خد بگوسان
 خداوند با لای این مبان آسمانی شهاب الدین محمد صاحب قران ناست شاه جهان باد شاه عازرست
 در بعضی رده جهانان کشاو

ابهات که باب زر مرقوم اند

شهرت شاه افاق شاه جهان	باقبال ثانی صاحب قران	دیوان شاهی بخدمت	چون خود رسید بچرخ بار ادم
اساس ست لمانگر این نا	بوتصر اقبال او عرش سا	زنی دشمنی بصر میراسته	بهشتی بصر خوبی آراسته

مات یازدهم

۲۵۸

شرفتی کی آید در نشان او	سعادت در خوشی یوان او	سجود در این سر لسته سرود	گذشت بدو چو بدو
بپایش سر صدق هر کس سود	چو در یکا چون آبرویش نزد	زمانه چو دیوار او بر پشت	بپیش رخ مهر آید در پشت
بر لب رسو چو دیوار است	ز نقاشی حسن و ناخوش است	چنان بپیش دست ایام گرد	که گردون بندی از دوام گرد
ز هزاره دوحض دریا نشان	باب بین شیشه ز آسمان	چو چاه شیشه عاقل بود	از ان باد شاه مست از لب بود

و اندرون دیوان خاص باب ز این کتب مرقوم است

اگر فردی بر سر کتب است

مسجد جامع الکبریا

این مسجد عالی که متصل در دوازه قلعه کبریا است قریب ساخته جهان آرا بیکم دشت سیوی شاه جهان بادشاه است که بصورت پنج کلمه رو به در عرصه پنج سال در سنه یک هزار و پنجاه و هشت هجری صورت انجام یافته طویش کعبه و سی در رخ و عرض صد در رخ و فضا سه صحن هشتاد در رخ بادشاهی متصل بر سه گنبد عالی و پنجاه یوان است و این کتاب به خط طغرا بر گرد محراب در دوازه اندرونی آن عمارت عالی بر سنگ مرمر مرقوم است اما بعضی عبارت آن در ایام غلبه میرنده و جاث بضر بگولده اسے قوب زایل گشته و مسجد نیز جابجا شکسته بود بحکم صاحبان آنگز باز مرمت گردید کن به اینست کن به **س** این مسجد شریف خدای پرستان روی زمین را و کعبه نیست خیف عبادت گزین را منظر است نوزاد دیده در آن عبادت آئین را و سکنت دکنای عارفان حقیقت بین را که بر امر رفیع القدر ذاب فلک جناب خورشید احتجاب آفتاب است نقاب عفت سیده نسا از زبان صاحب انسان دوران ملکه جهان مالک گهوان ناموس العالمین اعزاد اولاد اسید المومنین جهان آرا بیکم در عهد سعادت محمد صاحب عصر دالی در هر ظل ظلیل حضرت سبحان خلیفه خلیل آیزد منان باعث اسیر آمان بادشاه هفت اقلیم برآرنده تخت و و هیمن حارس ملک و ملت قاسم جور و بدعت بادشاه دین پناه تهنشاه حق آگاه مظهر کرم وجود برگزیده حضرت مهو و فرمان فرما سے بحر و برادر دوه عدل گستر آفرین بر و احسان جهان ملک کستان مقنن قوانین رعیت پروری و پرورده نوازی البوطه شهاب الدین محمد صاحب قران ثانی شاه جهان بادشاه غازی تبسلیغ پنج کلمه رو به که قریب هفتده هزار تومان بایک ایران و بیت و پنج لک خاسنه ناقد توران باشد در عرصه پنج سال صورت انجام یافته نزدی نیاز دواالی اینبار در شمع را چون بیت المعمور پایدار داین اسامی منبع را چون کارخ فلک بر نشه از دوا د است اثار یانه میانی خیرات عظام مر اسمه خیرات عاید کرد انا و تم فی سینه

تابعی احوال سلطانین بر و م

چو سلطان احمد پسر سلطان محمد چهارده سال در روم حکومت نموده در سنه هزار و بیست و شش در گذشت برادرش سلطان مصطفی بر سر بر فرمان روانی نشست و بعد حکومت یکسال سه ماه مغزول گشت و برادرش سلطان عثمان بادشاه شد و بعد از حکومت چهار سال استول گردید و سلطان مصطفی عم او یار دیگر یک سال و چهار ماه سلطنت راند و باز مغزول شد و سلطان مراد برادر سلطان عثمان بر سر سلطنت

ما تیا ز دهم

۲۵۵

جلوس نموده بخته سال فرمان رواست نموده و بعد از دو سال و بعد از دهمش سلطان محمد در سنه هزار و پنجاه و هشت بر سر سلطنت نشست و این مصرعه در زبان ترک از ناسخ ولادت ادخبر میداد
نور در گدای خرد صلب ابراهیم دن

اعظم خان

برادر آصف خان جعفر بیگ بود در سنه دو و یکم هجری بمصبب بزراری و بختاب ارادت خان سر بلندی حاصل ساخته در سنه احد شاه جهانی باضافه بزراری و بوزارت کل سر قرار شده در سنه سیوم بختاب اعظم خان بلند آوازه گردیده در سنه بست و یکم هجری جو پور رسید ببلندی حاصل ساخته و در سنه بست و دوم یعنی بهال یکم هزار و پنجاه و هشت هجری در غر بختاد و شش سالگی در بلده جو پور در گذشت و در باغی که پیش از انقضای ایام حکومت برکنار دریا سے بلده مذکور احداث نموده بودند مدفون گردید تاریخ فوتش از کماله غلطه اولیا ۱۰۵۸ استخراج می بابد بلده قلعه اعظم گده که قریب شهر جو پور است آباد احداث نموده او است پس از وفات او بختاب اعظم خان سر بزرگی یافته در سنه احد عالمگیری در جنگ اکر آباد سلطان دار انشکوه بکار آمد

قلعه قندهار از شاه عباس ثانی قوی

چون در سنه یک هزار و پنجاه و نه شاه عباس ثانی بادشاه ایران قلعه قندهار را فتح ساخته از دست مردمان شاهیجهان بادشاه بر آورد در باب طباع سلیم را در فتح این قلعه سیده البیان تواریخها بخاطر رسیده در رشته نظم و بیان کشده از انجمله این مصرع از خان دلشیران سر قلع قلیان قورجه باشی است مصرعه بود اولین نسخه صاحب قرائت می بود دیگر شاعران نیز چنین یافته مصرعه علی نیکشایر قندهار ایضا است ولایت ۱۰۵۹ و ۱۰۵۸ ایضا آه کلیت حکمت هند قندهار بعد از این در سنه یک هزار و شصت و دو دشتا هزاره از رنگ قریب و در یک هزار شصت و چهار دشتا هزاره دار انشکوه پس از ان شاه جهان بادشاه براسه شخیر این قلعه لقبه دار رفتند و سنه میل مقصود در حجت نمودند

شیخ حبیب الدین آبا و می

او در سنه یک هزار و پنجاه و هشت هجری در آله با وفات کرده در آن بلده مدفون گردیده

تاریخ از کتاب خیر الواعظین

شیخ عرفان پناه عالی جاه	منظر فیض حق محب اند	گوهر معدن حقایق بود	است در رج و قایق بود
سال ترحیل او بنیک لنق	گفت و بایا شیوخ منظر حق	رست او است در آله با	موقع فیض و منزل از شاد

مسجد نعمان الکر آبادی

او بهار خج میر دهم ماه صفر سنه یک هزار و پنجاه و هشت هجری در آله با وفات کرده در پنجاه و نه گزده

تاریخ از کتاب خیر الواعظین

میر نعمان که منظر دین بود	تاریخ خاتم البین بود	عارف و آذوقه افشار دین	رج افق می بر کاش دین
زیده آمل مصطفی بوده	قره العین مرتضی بوده	بود تاریخ بنو دهم صفر	کر دشتا از آن ستوده سیر

مات یازدهم

۲۵۶

۱۰۵۸

سال نقش بر دوش فرمود	میرفهان ششون دین بود	برو خیر او با کبر اباد است	تا قیامت بغیر اباد است
----------------------	----------------------	----------------------------	------------------------

میر صالح الملقب بکجینی

لیس عبدالدیکین است در سنه کهنه زار و نصبت هجری در اگر اباد در طلت نموده در ان مقام مدفون گردید

تاریخ آرزو کتاب مخزن العالیین

میر صالح که اهل عراق بود	صاحب کتب راز و زبان بود	دات پاشک که از غنی الکاه است	لحمه نور نصبت الکاه است
--------------------------	-------------------------	------------------------------	-------------------------

۱۰۶۰

عقل تاریخ آن ستوده نژاد	گفت کتب بجلد اب بداد	ابریال و جمال آن خسرو	داتی خلد میر صالح کو
-------------------------	----------------------	-----------------------	----------------------

یمن او با کبر اباد است	رجوش الفیض از روی شاد است	۱۰۶۰
------------------------	---------------------------	------

مسجد اکبر ابادی

این مسجد عالی که سراسر سنگ سرخ است و در شاه جهان آباد اندرون فیض بازار واقع است اغرا النسا بکیم عرف اگر اباد

محل زوجه شاه جهان باد شاه در سنه کهنه زار و نصبت هجری تعمیر ساخته بود و در دروازه اش این کتب بجلد نسخ منقوش است

کتبه

این مسجد فیض انتماء و سداً راحت جاد حمام لطافت اباد چوک دلکش که عبادت گاه حق پرستان روزگار

و در روح افزا ستره و ان اقطار و نرسیده اسما نیان و در ان النفع بینان ست و در عهد سعادت مهد باد شاه

اسلام کهنه نام سایه والا با پروردگار خلیفه برگزیده کردگار رحمت اعم ذی الهمال منظر ایزد و او بهیسمال

ابو المظفر شهاب الدین محمد صاحب مشران ثانی شاه جهان باد شاه غازی پرستار خاص باد شاه

پرستنده با اخلاص ظل الهی موفقه خیرات و سبب محوره سعادت و حسنات اغرا النسا مشهور با کبر ابادی

محل بفرمان معصی بنا کرد و بجهت ایفا رضای الهی و انفسای ثواب اخروی و حاصل سیر

و محبوبی با حقوق مرافق و حسن و خارج وقف لازم شد عی نمود و مقرر ساخت که اگر بریت این انکته

احتیاج افتد آنچه از حاصل این موقوف بعد الترمیم باقی ماند بخدمت مسجد و حمام و طالب علم رساند و الا تمام را

بجماعه مسطور بدیند این منازل غنی در عرض و وسایل بعد و پنجاه هزار روپیه آخر شهر رمضان المبارک

سال سزار و شصتم هجری مطابق است چهارم سال جلوس عالم آراء صورت انجام پذیرفت ایزد تعالی

اجرای خیر جاری و قطع باقی بروزگار و خسته آثار باد شاه دین پرور حق کریم حقیقت گستر دبان

این سبانی عامه عاید گردانا و این یارب العالمین

میر ابو العلاء اکبر ابادی ابن ابو الوفا

در سنه نهصد و نود و هجری ولادت یافته جد او میر عبد السلام در زمان خلافت اکبر شاه از سر قند

به هندوستان آمده باز مراجعت نموده بزیارت بیت الحرام رفته و بهانجا وفات یافته پیرش میر ابو الوفا

در بلده فتنه جو سیکری وفات نموده نقش او را بدلی برده متصل مدرسه محل دروازه مدفون ساخته

میر ابو العلاء بعد وفات دالد در خدمت خواجه محمد فیضی که جداوری او بود تربیت یافته و خواجه موصوف

در عهد محمد اکبر شاه همراه راجه مان سنگه که متعین صوبه بنگال بود و بخدمت اری بردوان قیام داشتند

و فاشش در سنه کبیر و شصت و دو و هجریه واقع شده و یکی از مردان ایشخ کریم الله سهار پوری در تاریخ او گفت

تاریخ

قالی الحش لم یزل فی الحال فیمن الآن یکنه و کانه فی الحال

۱۰۶۲

موتی مسجد

این مسجد که اندرون قاهره کبریا است سراسر از سنگ مرمر است بکلی شامهسان بادشاه قاهره یافته در سنه کبیر و شصت و دو و هجریه با ختم رسیده این چند عبارت اندرون مسجد مذکور مرقوم است است این کعبه نورانی بیت المعمور شانی که هیچ در جنب صفا می آن شای است نیزه و نورشید از نور صفا می آن خشتی است خیره کرسی بادشاه با شاق و شش و هشتاد و شش کعبه فیض بارش باره آن فردوس هم آتشش میان عایشانش میان مسجد استش علی التقوی و زوره سپهر آتشش ترجمان فاسد و سلسله و به ملائق الاعلی هر کجاست است در سینه نوری با نور کواکب بسته با قاره فیضی از خشت کعبه قباب جنبه هر کس زینتش شمع فروغ بخش قنادیل آسمانی هر محراب نور آتشش بلال نورسان عید جادو اسبیه هر طرافش قلعه فصل فام سحر خلافت اکبر آباد که باز مردین حصار سبج مستعار برسته است کوی باله ایست و در بدر منور که در فضا سحاب رحمت برانی است سیدین یاد ایره ایست گرد مهر النور که برتر شیخ اعظم است نشانی است تین جهان بسته قطریه دالازیک لودی لالا که از سده آغاز نموده دنیا مسجد می سده از سنگ مرمره فاعیل آن بردی کار نیامده و از بدو ظهور عالم جدی سیر با سنور و مجله نظیر آن جلوه ظهور نداده بفرمان خافان سلیمان احتشام و سلطان نفیل احترام مهر و از نور مسلمانان بانی مسلمانان جهانانی شهنشاه عسکانش بارگاه ظل الله علیانی پناه موسس ارکان خلافت مرصع میان عدل و راست که تین قدش زمین را بر آسمان فراوان ناز و از نورش آسمان را با زبان فراوان نیاز بخش و دولت را از عشق خود شش دوام به ارسه ملک و ملت را با جمال طاقش کمال هواداری با بهشت از خاک درگاه فلک جا بهش در ویزه کوی آتش و دوزخ از آب شمشیر و شمن کاشش و فلیف خوری نهایی خلعت زو استوار می * اساس عدل را زو یاداری * عدام از چشمه شیخ طهر خیزه کنده خانه کنار لبریزه خیابش را فلک خدنگه از می * جینش را سحر آینه داری * بقلب آسمان دین پرور * و سر نیست تو از آب مرکز دوران عدل گسری و مملکت طهر لویه ابوالکافیر شهاب الدین محمد صاحب قرآن ثلثه شایه جهان بادشاه غازی نیامده و در عرض هفت سال بصره مد لکیده و پدید او از خدای است و ششم جابوسس اقبال بالوس مطابق سنه نیر و شصت و سه هجری برابر انجام در به و تاج احتشام بر سر گرفته از دیهال میان نیت حق طوبیت این بادشاه دین پیام بکنان را توفیق اودا که طاعات و انقیاد حسنت بر ذرا نوزن کند و اجرد لالت و به ایت نه از روزگار فرغنده آثار این حق گزین حقیقت آگاه عاید گردانا و امین یارب العالمین فقط

شیخ عسب الاح

مشهور و بیاسین کل لفصل معروف و ابله فطرت و جودت طبع معروف و تارخ مرحلت ادب
قیل او خسلو الاسلام آسین ۵۰ یا نیست اند

۱۰۶۳

سیر امی

شاعری از سادات رشید آباد من توانم بدان است در او از عجمه بسیار گریه پیدا کرده در سبک لایزالان حساب
قرآن ثانی تنظیم یافته دیوانه شهر دارد در مراتب جهان معروف است که الهی در سنه هزار و پنجاه و هفت فوت کرده
و در کتابی دیگر خوانده ام که فوتش در سنه هزار و شصت و چهار هجری واقع شده خیال نمی کنم که این سال تاریخ یافته

تاریخ

منیت در ازاتر صحبت ام	که لب گور و در آید بسخن	بر خاک او ارباب زمان	جامه پوشید یکس چو آن حسن
گفت تاریخ و فاشش طاهر	از الهی نه جهان کوی سخن		

۱۰۶۳

میرست کاشی

از شعراست پای تخت صاحب قرآن ثانی بوده تاریخ آباد است جهان آباد بسیار خوب یافته و باو شاه صمد آن
نخار رویه عطا فرموده و فاشش شاید که در سنه هزار و شصت و چهار دست داده و این بیت با تاریخ وفات
بر لوح قبرش نوشته اند که یک از دشواری راه فاشش سرس به بسکه آسان است این ره می توان خوانده فوت ۸۰ و تاریخ این است
۸۰ احیای سخن چو کردی جان داد ۸۰

۱۰۶۴

مسجد دای

این مسجد که مشهور است به دای کی مسجد در شاه جهان آباد بر راه و سهیل دروازه واقع است در سنه یک هزار و شصت
و چهار هجری تعمیر یافته و در پیشانی آن این تاریخ مرقوم است

تاریخ

شکر الله که گشت این مسجد	از شرف سجده گاه اهل طهر	امالی تاریخ ادخرد گفت	گشته آباد کعبه دیگر
--------------------------	-------------------------	-----------------------	---------------------

۱۰۶۵

حضرت سید بانی

در سنه هزار و شصت و پنج بقصد طواف کعبه رفت در راه مسافر دار البقاعه تاریخ و فاشش از حجر البواصلمین نوشته شد

تاریخ

عجده و تیار وین قدوه کون کمال	قبایل جهان کعبه شمس است	میر باقی رشید بانی از طعن خدا	چون ازین دار الفناش جانب غر
ساعت قدوه سال فاشش عطف گفت	مهر ششده ششم ال باقی دار جان		

۱۰۶۵

شیخ عبدالمطیف برهان پوری

در سنه هزار و شصت و شش و فیکه شاه جهان بادشاه به سیر حیدر اباد متوجه شده بود و در بهار پور فوت شد و در آن
بلده مدفون گشت تاریخ است ۸۰ اه از ان شیخ کامل

۱۰۶۶

شیخ اسماعیل حسینی اکبر آبادی

او در ماه رمضان سنه یک هزار و شصت و شش هجری در اکبر آباد فوت کرده و در انجماد فون گردیده

تاریخ از کتاب حجر البواصلمین

۱۰۶۶

شیخ عالی مقام اسماعیل	بر ره اهل بیت بود و کلیل	گفت تاریخ منظر اهل وقت	ماه فردوس و خبت اسماعیل
-----------------------	--------------------------	------------------------	-------------------------

الیه

ماست یازدهم

۲۳۱

شیخ والا خباب اسمعیل	بود محمد عثمان و نهفت	در دوم سال رحلت او	خردم توده مشایخ گفت
----------------------	-----------------------	--------------------	---------------------

نواب سعد الدخان وزیر

یکی از منصبداران کبار شاه جهان بود و بتاریخ نسبت و دوم تاوی الثانی سال هزار و شصت بهشتش بعارضه توبیخ امیر حسین دشت ساکی ازین جهان رحلت نمود و لطف الهی خاندان پسرش که یازده ساله بود بخت منصب بقصدی و در سوارانوش یافت

نواب علیمردان خان میرالامرا

یکی از خوانین عریه و کار دیده درگاه شاه جهان بود و در سنه هزار و شصت و نهفت بهر سبب جرح و خل عارضه احوال از خدمت با و شاه خفته گشت که آب و هوای آنجا بجز احش سارکاری داشته یافت و از باجه و باره نماید و نهفت فالتواست بگشتی سوار شده بتجاره رسید و بود که دوازدهم رجب سنه مذکور بدرود این جهان نمود پس انش لاش او را بلاهور برده و در روضه والده اش مدقون ساختند چهار پسران گذاشته بود ابراهیم و عبد الله و اسمعیل و اسحاق

چند پسران بر زمین

در سلک مایه زمان شاهزاده محمد داراشکوه پسر شاه جهان بادشاه بعد از منشی کرسی انتظام داشت نشانی و مکانها که باطل زمان خود نوشته جمع ساخته و مجموع رنگین پرداخت و دیوان اشعار نیز وار و بیشتر اشعارش بطور قدیم دست بر زمین در سنه هزار و شصت و نهفت در گذشت و در مرآت الخصال مرقوم است که او بجهت قتل داراشکوه ترک گری نموده بشهر بنارس رفت و در سنه الف و ثلث و سببین فوت شد تقلیدت که شاهزاده روزی بر زمین را بملانیت بادشاه بر دیار شاه گفت که از گفته خود شعری بخوان بر زمین این شعر خواند مراولی است بکفر است که چنین بار بکفر دوم و نایش بر زمین آوردیم بادشاه بر اشفت و گفت که کسی تواند که جواب این کافور بساند افضل خان وزیر که حاضر بود پیش آمده این شعر شیخ سعدی را خواند خیر عیسی اگر بکفر و دود چون باید بنور خیر باشد بادشاه تبسم کرد و هیچ نگفت از دست نه بدین که است تمامه امای تشیخ اگر خراب شود خانه خراب گردد

مسجد جامع شاه جهان بادشاه مشهور به مسجد جهان نما

این مسجد عالی که نامی ندارد و بفاصله هزار گز بادشاه است از قلعه شاه جهان آباد سمت غرب واقع است خیلی و لطافت عمارتش از تخریر و تقریر بیرون است و بیاد این مسجد لطیف حکیم شاه جهان بادشاه بتاریخ و هم مدال سنه یک هزار و شصت و هجری مطابق سال بست چهارم جلوس بجهت سعد الدخان دیوان اعلی و فاضل خان خاندان نهاد و در سنه شش سال بعد ده گلبه و پید صورت اتمام پذیرفته یازده در دارد و این کتب برین دروازه ها منقوش است

کتاب دروازه اول از جانب شمال

ایمان شاه جهان بادشاه زمین و زمان گویان خیر و کشت و رستان گیتی خداوند گردان توان کس تو این عدل و است شهید ارکان ملک و دولت بسیار و ان عالی فطرت و صفای فرمان قدر قدرت فرخنده ای خجسته بنظر فرج طالع بلند انوار است خشت انجم سیه خورشید عظمت فلک بارگاه

بر دروازه دوم

بنظر قریب الهی مورد کرامت نامتناهی بنظر کلمه الهی العلامه روح المله الغنیف السفا لجواله پاک و اسلاطین خلیفه الایامین

الحاقان الماعول الاعظم والقدان الاجل الکامل المظهر شباب الیهین محاسب قرآن ثانی شایعسان بادشاه غازی
لازلت رایت دلمه منصوره واجب الحضره منقوره که دیده بصیرت حق نشین از چشمه انوار دایمیت انما لعمر مساجد الله

بر دروازه پنجم

بن ابن باله بالیوم الاخر ستیز است دایمیه ضمیر صدق گزینش از آینه مشکات روایت احب البلاد والی الله مساجد با
فروغ نیر این مسجد کوه اساس بر گردن قاس که کرمه مسجد بستن سیل تقوی بیان نبیان باید اراوست و عینه دانی
فی الارض روای نشان نه عمود که بر استوار دلمه قبلک شانش از طبقات آسمان گذشته بشه قطاق
سپهر شانش باوج کیوان پیوسته

بر دروازه چهارم

کز طاق دلمه منصوره اشش جوئی نشان به پنج توان گفت غیر از کماشانی و آسمان به فردودی قبه بر گردون
نبودی شایعش به طاق بودی طاق کجفتش نبودی کماشانی به فروغ شمس طاق جهان نمایش روشنی
نیش مصباح سمرات بر تو گشتن کبذ عالم ارایش کوز از آسای قنایل جنات منبر سنگ مرمرین سخن سحره سجد اقصی مرق

بر دروازه پنجم

مقام قاب قوسین اوادی محراب فیض گسترش مانند صبح صادق کشاده پیشانی کسارت رسان و اوق جابر هم این بریم الهی
البواب رحمت انالیش صلاهی والیه بدعو الی دار السلام بس مع خاص و عام رسانیده منار سپهر دارش ندای خیر الذین
احسنوا بالحسنی از نه رواق کبذ فیوره فام گذرانیده سقف رفیع باصفایش تماشاگاه روحانسان کره افلاک
بر دروازه سیانه کتبه یا یاد سے بخط طغر الوشته است

بر دروازه ششم

صحن وسیع دلکشایش سجد کاه پاک نژادان معمره خاک روح فضا می فیض انما و طیب هو اروح افراش
از روضه رضوان حکایت کرده و غنودت مارمین حوض نشین لطافت انالیش از چشمه بسلیل خبر داده در در و در جمعه دهم
شهر شدال سال نیز از و شصت هجری موافق سال چهارم از در و سیوم جلوس مینت مالوس لب عدت خجسته

بر دروازه هفتم

و طالع شایسته بر پایه اقبانویه پیاپی سیس یافت و در عرض مدت شش سال بحسن سعی کار برداران کاروان کاروان
و فطر اعتقاد و اتمام کار فرمایان صاحب اقتدار و بذل جهد و جهد استواران باهر و نشورو و نور کوشش پیشه کاران
حاکم دست صاحب هنر و اتفاق مسافره که بر رویه صورت انجام و طراز از انعام پذیرفت و مقارن اتمام در و غنودت

بر دروازه هشتم

انقره و م اقدس بادشاه الملک الهی صافیت خد الکاه زیب و زینت گرفت و با قاست نماز عید و ادای وظایف
اسلام چون مسجد الحرام در عید الضحی حج طایف نام گردید و سبا اسلام و ایمان را متانت و رضانت کراست
سبحان ربیع سکون و مساک کونزدان کوه دامنون را راسته عمارتی باین رفعت و حصانت را عید

بر دروازه نهم

مات یازدهم

۳۴۳

و مرآت خیال مرثیہ نگاشته و حقایق گذران و قسایح و مهر و نکرت مردان نظام و شکر اگر سواد پنج نگاران
نیز العج ارباب ملک و دولت و صنایع شناسان اصحاب کنت و قدرت اندازانته بجای باین شکوه و عظمت
برزبان مستلزم و قلم پزبان گذرشته و ازنده کاخ هستی و طرازنده بفسندی و بستی این بنیان رفیع را
که قضا این بن پیش و زینت بخش کاخانه آفرینش است

بر دروازه یازدهم

یاد دارد داشته مدای تسبیح سجانش را بنگار آرای ذاکران جمیع ملکوت و در غریب تملیک مملکتش را نشاند افروسی بر
مستکفان جوامع جبروت و اراد و رئیس منابر معبره جهان را بطیبه و دولت جاوید طراز این بادشاه داد و کردین پروردگار باین
ذات مقدس مبارکش البواب امن و امان بر روی روزگار کشاد است ار استه دارد بچنین اتمق و اهدا

کتبه نورالهدای محمد بن قلیه تاریخ این مسجد چنین یافته اند

تاریخ

نیکو کیم کیم اینقدر گویم که هست سجده این است فی حق اینست جوهر نیست در و حاصل اقبال طاعتش را تا همیشه قلم اسلام است که هست	جبهه و ماه عاشق سجا این است خات رو حایک شمع باده و خا خبر و عاالی صاحب شاعر قبله گاه آرزو باد چنانچه جادوان	بر تو الوار و چون عالم افروزی دست است از خفا از خفاش است در نمای حیران که از دستش سجی کان کوفته آلی است تاریخش	صبر را کرد و نفس است در رو سجد آباد و گشت از شهر حاصل کان جلد و ابد از خیر قبله حاجات آمد سجده شایعمان
--	--	---	---

۱۰۴۷

عاده تاریخ از روی حساب این بزرگ شصت و هفت میشود و انجاشش در سنه هزار و شصت و شش بود و فرج آمده
لیکن چون قلیه از کار کما که دهان مانده بود و بطریق دست تاریخ بچشم بادشاه در آن سال داخل نموده شد و بعد از سی در کج

خوبی و شماسی دار الشفا در کمال صفات تربیت یافته

مجموعی شاه جهان بادشاه

از انجا که شاه جهان بادشاه پسر بزرگ خود شاهزاده محمد دارا شکوه را دلسی عهد خود ساخته بود و سایر ان دیگر برادرانش
مخصوص محمد اوزنگ زیب عالمگیر که پسر بی بی بود و دامادی عداوت میداشتند تا وقتیکه در سنه که از شصت و هشت و شصت
بادشاه بیمار شده محمد دارا شکوه که دلی عهد بود نظم و نسق سلطنت بطور خود ساخته راه آید در دست اخبار از هر دیار رسیده و نمود
و بسبب آن اختلال بسیار در امور سلطنت افتاد و عالمگیر که در کن بود و در بیست و چهار و بیست و شش سبقت از برادران دیگری بر بود
و دام خیال بادشاهی در سر داشت فرصت را غنیمت انگاشته و اب شایسته تاجان امیر الامراء و دیگر اعمرا را موافق ساخته لشکری
مظلم از اورنگ آباد بر سر محمد دارا شکوه که در قلع اکبر آباد بود فراهم آورد جنگ اولی تاریخ بمقتضای بادشاه در موضع قریب ده بود
که ده کرده از اکبر آباد است بادرا شکوه رو نمود و تا چند روز زمین آتش در کاسه بود تا آنکه دارا شکوه نهیمم شسته جانب اکبر آباد رفت
و از انجا نیز شکست خورده بدلیل زدن و از انجا از خوف عالمگیر بی بی لاجورد و بکر روانه شد و اوزنگ زیب با کرا باد رسید و در
خاطر یافتن تاریخ بنقشه هم در صفای سنه مذکور در خود و بطور نظم بنحویس سنه نموده مالک تبت و تاج گروید تاریخ این معاهده
که موافق بطریق تعمیم تبت طبعه از مایه گرفته بود و در قاعه ثبت نموده

تاریخ

مات یازدهم

۲۰۱۲

گرمی و سوزش عالمی که گفته اند بجز این که تارخیش زانکه	دل گفت که جفا این چه شرمی نیم بهره افان بر از فتنه و شرمی نیم	داد این جفا شیره از انباشت بدلم بچ شققت نه برادر برادر دارد	شکل این است که هر روز شرمی نیم بچ مهری نه پسر را پسر می نیم
--	--	--	--

یعنی اگر از عدد دوم و سه و چهار که یکبار یا چند و چهل میشود الفاظ تامل و عدد دسرا که الف باشد و هر دو و سه و چهار صد و هفتاد و دو

میشود و خارج نموده اند ما را بخیراید

البوالمظفر محی الدین محمد اورنگ زیب عالمگیر بادشاه ابن شاه جهان بادشاه غازی

شب یکشنبه یازدهم ماه ذی القعدة سنه یک هزار و شصت و هشت هجری که مطابق روز از اسکان است هفتم مهر سال شصت و چهار الهی
موافق روز شنبه چهارم ابان ماه جلای سال پانصد و چهل و یک ملک شاهی ملاحق روز سیوم از سنه الست شرقیه قدیمی سال پانصد
و شصت و هشت هزار و چهل و سی و صد و سی و یک اسکندری معانی و هم که تیر ماه
انگریزی قدیمی سال یک هزار و شصت و توزه عیسوی از بطن ارجمند بالونیک ملک بمبناز محل بنت نواب آصف جاه برادر
نور جهان بیگم تولد پذیرفته و این قطعه باک الشعرا البوطالب کلیم بعد جگر فرمودن عالمگیر برادرنگ نیلافت در تاریخ ولادت او گفته

تاریخ ولادت

اوایل و سواد شاه جهان	حافظی بجز مهر عالم کتاب	تاج صاحب قران ثانی یافت	گرمی و سوزش عالمی که
تاریخ اورنگ زیب کرد فلک	تخت زین ماه گشت عرش جانا	چون باین فرخنده افتاب انداخت	افسوس خویش بر هوا چو جباب
بلع در باب سال تارخیش	ز در قلم افتاب عالم کتاب		

چون در سنه یک هزار و چهل و شش هجری بتاریخ است و سیوم ماه ذی الحجه مطابق است و نهم اردی بهشت روز و دوشنبه
عقد از دواج اورنگ زیب بادشاه نورخان ابن نواب آصف جاه منعقد گردید و طالب کلیم تاریخ این جشن بدینسان نظم آورده

تاریخ که خدای

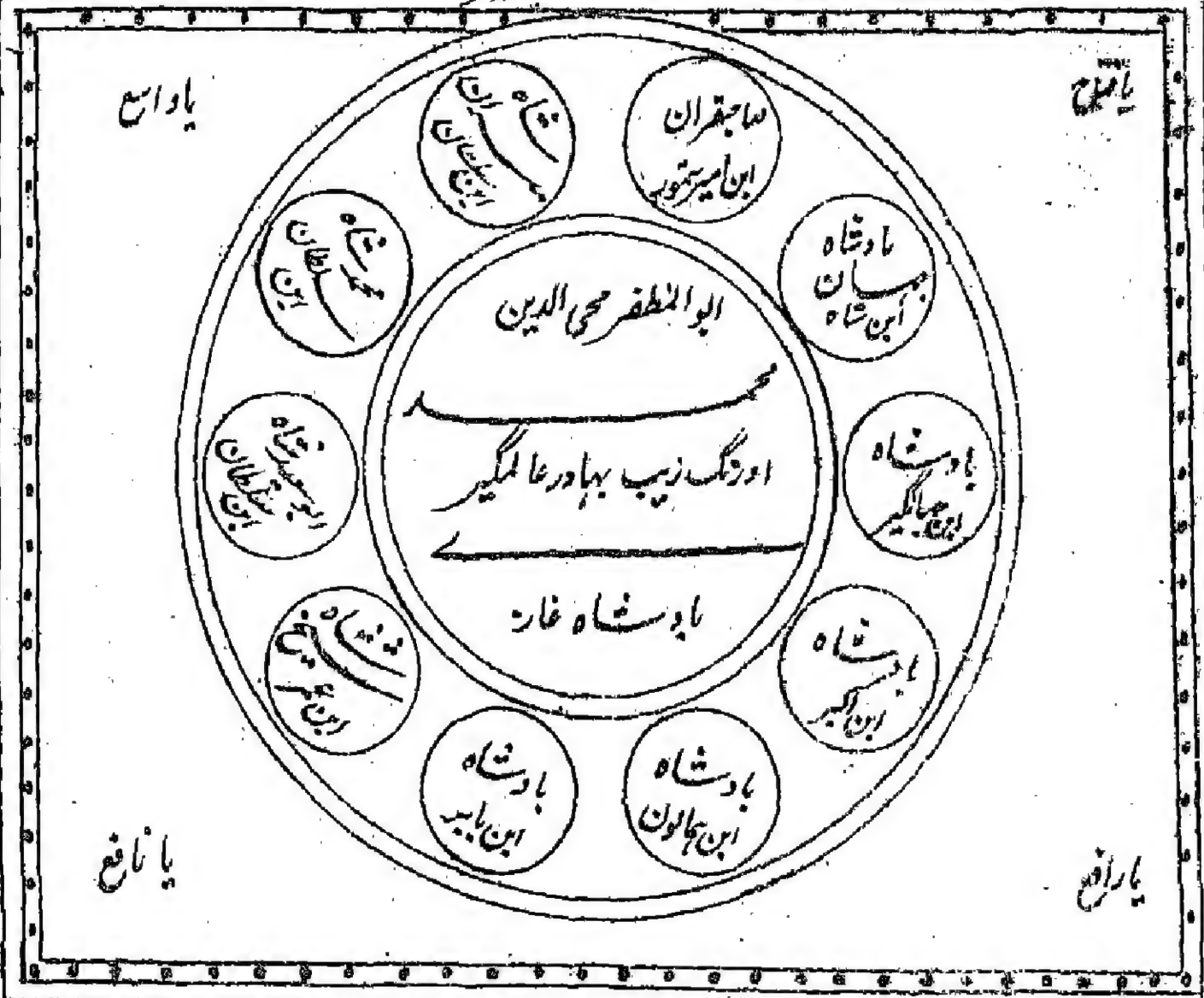
جهان کرد سامان بزم نشاسته	که کلانک عیشش بگردون رسید	قران کرد سحرین ملت بخوی	که زانسان قران چشم انسان
فلک ربه اورنگ زیب انکه	سرافراز امید جاوید دیده	نهال برومند شامی که دولت	چو اقبال در سایه اش آرمیده
فلک گفت تاریخ جشن زفافش	دو گوهر یک عقد و دران کشیده		

و شاه نورخان مذکور از اعظم امرای شاهجهانی بود که منصب پهلوانی و سپه سرور و دسپه سرورانی داشت و از
طرف شاهزاده محمد در اشکوه در جنگ عالمگیر بادشاه معز که مصاف را راسته لشکرها و رسید

جلوس

در ابتدای ماه رمضان سنه یک هزار و شصت و هشت هجری محمد اورنگ زیب در حالت بیماری پدید بارادری بزرگ خود محمد
در اشکوه بخاریه متواتر نموده و در انهمه ساخت و پدر خود شاهجهان بادشاه را محسوس کرده عثمان سلطنت و فرمانروایی بدست
خود آورد پس از ده ماه بتاریخ غره ذی القعدة روز جمعه سال مذکور مطابق یازدهم اردی ماه الهی سال یکصد و سه که شاهی
موافق است سیوم جولای ماه انگریزی قدیمی و دویم است ماه جاید می سال یک هزار و شصت و پنجاه و هشت عیسوی در عمارت
ولیدیر باغ فیض بنیاد اغرا با وجود شاه لاله بکجان چهل و پنجاه و سه در عمارت جلوس فرمودند و بار دوم

شکل مهر اورنگ زیب عالمگیر بادشاه غازی

و متر فرموده بود که بر روی سکه این بیت منقوش سازند و بجهت مناسب بر روی کاشی که خط بدو نیز حکم هر منبر قرار یافت

بیت سکه

سکه زر و حرمان جو در منبر | شاه اورنگ زیب عالمگیر

تاریخ حفظ و اتمام قرآن

چون عالمگیر در سنه هزار و هفتاد و یک شروع بحفظ نمودن آیات قرآن فرمودند تاریخ آن سنه یک فائزنی یافتند و چون در سنه هزار و هفتاد و هفت اتمام نمودند براس تاریخ آن جو لوح محفوظ بدیافتند

فتح یافتن اورنگ زیب بر شاهزاده سلطان شجاع

سلطان شجاع پسر دینی شاه جهان بادشاه بود و الا و نش از دیکشته چهارم جمادی الاول در بحیرال سزارو بست و پنج حیرت وقوع یافتند بعد بریت داراشکوه باراده جنگ لشکر نمی فرایم آورده از سمت بنگاله که حدود آبر از لایست بدو تعلق داشت نهضت فرمود و عالمگیر آن خبر شنیده بغرض دفع او با فوج عظیم کوچ نمودند و در کجوه که با نروده کرده غنیمتی از بلده الله آباد فاصله دارد ملاقاتی فریقین دست داد جنگی عظیم زدند و در سلطان شجاع شکست خورد و بطرف بنگاله گریخت این فتح تاریخ نوزدهم ربیع الاول سنه هزار و شصت و نهم وقوع یافت و ضمیر شاه که پسران هم بود در عین کرمی معرکه تاریخ این فتح منقود نموده از نظر بادشاه گذرانید و در هزار و دویست و هشتاد و یک یافتند

تاریخ

مات پادشاه

۲۹۸

مسجد قنوج

شیخ مهدی ابن شیخ کبیر پالا پیر در سنه هزار و شصت و هشت مسجدی اندرون احاطه درگاه بالاسر که در قنوج است تعمیر ساخته سنگها از گرانگ دیر دروازه اندرون مسجد این چند کلمه و تاریخ مرقوم است

تاریخ

شیخ مهدی که لود پیر حواد ساخت مسجد حجت بنیاد اگر خواهی عدد زندادش در حروف حجت بنیاد

مطابق منة احد جلوس والا شاه آوزنگ زب عالمگیر

در دروازه بیرونی مسجد مذکور که در سنه هزار و هشتاد و یک تعمیر یافته این تاریخ است

بسم الله الرحمن الرحیم

از محمد مهدی پیر زمان شد بتربیت حسن باب الحنان سال تاریخ از خروجه تم گفت داد خوا احضا حضا بالان

ملا شاه بدست

از مریدان و خلفای میان شاه میر لاهوری است و مرشد شانهاده محمد داراشکوه شاعر عارفانه داشت و اشعار موحده نیکو داشت و اصلش از بهشتان است در آثار تحصیل علوم در طلب دانش گذراند و از وطن آواره گشته بکابل آمد و از اینجا بر قافیه یکی از تجا به هندوستان افتاده و در شهر لاهور بخدمت میان شاه مکر حالات ایشان بر صغیر و کبیر پیوسته است اعتقاد در سخن بهر میانید و ریاضت نهاد اختیار کرد و چنانچه گویند تاسی سال علی الاقبال خواب کرده بود و الله عالم بالصواب بعد از رحلت میان شاه میر کشمیر رفت و در اینجا دولت ظاهری روی داد و صاحب قرآن ثانی شاهجهان بادشاه و سلطان داراشکوه با اکثری از خوانین معتقد او شدند و در کوه ماران که یکی از جبال نواحی کشمیر است و در برابر کوهی واقع شده که از تحت سلبها گویند باغی در نهایت سعادت و تکلیف با عمارت اعلیایان نهاده و در این باب گفته است که ماران بکمر لعل بهشتان دارد و در انجمن بخت کجاست سلبها دارد و ان بلیغ را چشمه شادام کرده و در اینجا انباری از کوه می افتد و ملا شاه در ان باغ اقامت انداخته بخت تمام است میکرد و دستور داد که در کوه خورشید آوردن بادشاه شدند عصری در سینه کشیده بانشغال میکرد و استاد ملا شاه را ازین سبب حاجب ان ثانی با اکثری از امرای اعتقاد مفرط با و و میفرمود که در بند و تنگ و شاه انداخته یکی شاهجهان و دیگر ملا شاه را با بوجوسی شاهجهان و قتل داراشکوه متهم بالحقا شدند و عالمگیر بادشاه در اجراء او قهر از کشمیر طلب حضور فرمود و او را حاضر شده ملا پور آمد در انسانی راه رباعی ششلی بر تاریخ جلوس که پیش ازین مرقوم شده بدست سلطنت و فرستاد چون به طالعیه بادشاه را تکلیف حضور فرمود و حکم شد که در لاهور بادشاه را در مراتب جهان مرقوم است که او در سنه چهارم از جلوس یک سال ازین نهاد و بجز لاهور حلیت نمود و موقوفش را بخرای تاریخ فوئش بر لوح قبرش مکتوب شده و او ملا شاه بر توحید جان به و تاریخ که در حجر الواسعین مرقوم است و از ان سال هزار و شصت و نه هجری خراج می یابد

تاریخ

مقتدای زمانه ملا شاه	لور المہ قبره و شراره	بیشوای محققان بود	ربنهای مدققان بود
از مریدان شیخ میر شش لود	جای غولت بکا شمشیر بود	باس الفاس کسب او بود	بنفوس عشرین از شش بود
	عقل تاریخ ان خدا آگاه	گفت محبوب اخلد ملا شاه	

مولی مسجد شاه جهان باد

این مسجد سه تا یا از سنگ مرمر است و بحکم عالمگیر بادشاه در سنه دو جلوس

اینکو حقیقتش باورش شد | خود بین تراز سپهر مینا و شد | لاگو بد که بر شد و حجاب کبک | سر دیوید فلک با حمد و رشید |
چون او را بکشت گاه بردند و جلاد حاضر شد و خواست که بموجب دستور چشمهایش را به بندند سرمد از آن سنگ کرد و بجا بست
جلاد گناه کرده تبسم نمود او گفت تو به هر صورتی که می آئی بمن تزامی شناسم و در نفس و آبسین مترحم باش ترا نگشت
سه عربانی تن بود غبار ره دوست + آن نیز به تیغ از سر ما واکردند + پس مردانه سه زیر تیغ نهاد و جان داد
این دو تاریخ که سیکه از آن تبعید است از مولف این اوراق است

تاریخ

چون دل من سال قتل سرمد دیوانه | گفت خرد آه سرمد دیوانه رفت

الیهن تبعید

بعد بریدن سرطانی بگو | سال نداشت سرمد مرست

تاریخ

عاری حق حکم سرمد بود | در همه عارفان سرمد بود | بود و آتش پاکدانی | بود و آتش پاکدانی |
ذات والای آن خدا گاه | بود و آتش پاکدانی | بود و آتش پاکدانی | بود و آتش پاکدانی |

بنای مل سلیم گده

چون در عهد خلافت عالمگیر با شاه در سال هزار و هفتاد و سه هجری در نور گده که مشهور سلیم گده است پی
احداث یافت تاریخ آن یافتند

اندنا الصراط المستقیم

نواب اسلام خان وزیر اعظم

ناشن میر عبد السلام مشیدی منصب مفت هزارری داشته و بایالت ممالک دکن سه بلندی و شت
در شاهیجهان نامه مرقوم است که او در ایام حکومت خود بتاریخ چهار و هفتم شوال سنه هزار و پنجاه و هشت
هجری فوت کرده مقبره او در سوادا ورنکا با معروف است و عمارت و نشینی دارد و در تذکره الامیر انیسر مرقوم
که اسلام خان میر عبد السلام خراسانی در هنگام نظامت دکن در سنه ثلث دیکم شاهجهانی در آنجا فوت گردید
اما غنی کشمیری قطعه تاریخی که در وفات اسلام خان که والا تخلص داشت نوشته از آن سال بکیر او یافتند
و چهار بر سه آید قطعه نیست

تاریخ

حیت کز فوت قدوه امرا | سب دروغ شد نصیب | خرمین ماه مانند یک برگاه | همه آزاد دل گدا و شاه |
تا کنه فتح ملک باقی را | رفت برون کشید حین گاه | همه آزاد دل گدا و شاه | همه آزاد دل گدا و شاه |
دور زان آفتاب شمع کمال | مرد یک شد زگریه ارباب | همه آزاد دل گدا و شاه | همه آزاد دل گدا و شاه |
حسب این صحره از زبان | مرد اسلام خان والا جاه | همه آزاد دل گدا و شاه | همه آزاد دل گدا و شاه |

مات یازدهم

۲۷۱

نواب شجاست خان خان حسان

یکی از سپهسالاران عالمگیر بادشاه بود و نامش مرزا شجاع و نام پدرش شاه جهان مرزا سلیمان و
 بهشتان بود و مرزا شاه جهان در زمان اکبر شاه منصب پنجزاری داشت و در زمان جهانگیر بادشاه منصب
 هزارری یافت و جهانگیر بادشاه شجاست خان را با نقاب یار و فادار و خان بهای هم خطاب میکرد و در این شب
 یوم الاحد چهارم جمادی اول سنه هزار و هشتاد و پنج هجری وفات یافت تاریخ وفاتش بعد از اینها یک الف
 از عبارت رعی الله استخرج می یابد قطعه تاریخ در بیان تولد و وفات او ۴۰

تاریخ

در هزار و دوازدهم آید	به یکم از رجب شجاست خان	باز در چهارم از جمادی	سال هشتاد و پنج شجاست خان
شصت و سه سالگی	همچو شمع آتش جان	زین نشان شجاست خان	رحمت الله علیه و انظران

۱۰۶۵

ایضا

۱۰۶۵ اینصفت لیل احدی چهارم از جمادی نخست | هزار و هشتاد و پنجین شد بزرگ در است
 ۱۰۶۵ و از انفاط خان عالمگیر شد و نیز از عبارت قضا الله حق تاریخ وفات او استخرج می یابد و این چند تاریخ از
 ملک نصرت کشمیری است ع گفت بافت شجاع زیارت به تمجید ع شجاست خان کتب از گفتن در وقت
 غم دل روی آسمان بگردت ۲۳

۱۰۶۵

وفات شاه جهان بادشاه

شب دوشنبه است و ششم ماه رجب سنه یک هزار و هشتاد و شش هجری که مطابق است و سوم جزری
 ماه انگریزی قدیمی و دوم جزری جدیدی سال یک هزار و شصت و شصت و شش عیسوی بود در بلده
 اگر آباد و قوع یافت و در روضه ممتاز محل که مشهور بر روضه تاج بی بی است در بهلولی او مدفون گردید ایام شاه جهان
 آنحضرت از روز تولد تا روز وفات حضرت هفت مکانی سی و شش سال قسری دیار و ایام سلطنت از هنگام
 وفات پدر تا آخر روز ماه شعبان سال هزار و شصت و هشت هجری سی و یک سال قسری و شش ماه و یک روز
 و ایام جزری و مجموعی از غرر رمضان سال مذکور تا روز وفات هفت سال قسری و ده ماه و بیست و شش روز
 و یک شب و مجموعی عمر آن و سر بر آرای سلطنت هفتاد و شش سال قسری سه ماه و بیست و هفت یوم بوده و یک
 سال شصت و هشتاد و چهار سال و بیست و نه روز و بیست و یک روز و یک شب و یک روز و یک شب و یک روز و یک شب
 قرار یافت و بر مرقه او که از یک گشت سنگ مرمر است این عبارت مرقوم است

عبارت مرمر

مرق بمنور پنج مطهر بادشاه رضوان دست نگاه فلک را نگاه اعلی حضرت عین مکانی فردوس استیانی جهان
 فانی شاه جهان بادشاه غازی طاب ثراه و محل احبت مشواه در شب است و ششم شهر رجب سنه هزار
 و هشتاد و شش هجری از جهان فانی بفرستگاه جادیدانی انتقال کرد و غرق قطعه شوری گفته پنج در تاریخ اول
 گفته اند از آنجمله است این است در عالم سفر کرده شاه جهان به ایامی دنیا و دمی شود و در شرف خان این بیت گفته

۱۰۶۹	سال تاریخ فوت شاه جهان	بر صنی اندک گفت اشرف خان
ایضا از دیلمی		
۱۰۶۹	چون شاه جهان خدو قدسی ملکات خستیم ز عقل سال تاریخش را	برداشت بغرم عجب سخت حیات گشت خروم - شاه جهان کرد وفات
ایضا از دیلمی		
۱۰۶۹	به تاریخ وصالش از خرد کردم سوال	گفت بیدل بر سر رقیب بزدان می و
و این چند اسات از کاتب محض الوصلین نوشته شد		
۱۰۶۹	اگر فردوس نشان آمد از رجب ماه بدست ششم	تانی صاحب قرآن آمد که ز شاهی شده بخرچ نم
	روضا او با کبر آباد است	سال تاریخ جلوس رضوان مهر فردوس عرش بنیاد
	پون ز دنیا شده لبصر جهان	زورشم عمر حله شاه جهان
عوضه خان		
یکی از متصداران کبار بادشاهی بود که بار بجا کومت سهار پور لودی بخت و سرور از راحه دوبار در زمان شاه جهان بادشاه بقصداری میان دو آب کامیاب گشته و مرتبه سوم در عهد عالمگیر بادشاه بجا کومت سهار پور رسیده و در وقتیکه در صاحب صوبه که ششمه سدر بنده می داشت هفتادم ذلقیده سینه هزار و هفتاد و هفت عازم ملک عقیقه کردید بخش او را از ششمه آورده در شاه جهان آباد دفون نمودند این قطعه در تاریخ وفات او است		
تاریخ		
۱۰۷۷	خان والستان عوضه خان که بود دست جود او بجا روب کرم از سحاب نفین آن دریا نوال گوهر جهان را بشایع جمل سال تاریخ مد روشن لقا	بر دوش سدا بنی راز نهفت کرد حاجت از در دلب رفت گلشن جود و سخن گل گل شگفت گر چه قیمت داشت لیکن او هفت سند هم از راه دلقیده گفت
باغ هراو آباد		
چون عالمگیر بادشاه در هراو آباد باغی بنا نموده تاریخ آن باغ یافتمند		
تاریخ		
کرد باغی نباشه عالمگیر مهر تاریخ او چو کرد سوال		
فیض بخش جهان چو محضر میر گفت لائق که دیده باغ جمال		
درین تاریخ اشتباه است اگر صرف عبارت باغ جمال گیرند سال هزار و هفتاد و هفت برآید و اگر کلین		

بلغ جمال گیرید سال بیکه از وی بعد استخراج یافته معلوم کرد امر درست است

شیخ حسن بن شیخ لطف اللہ

قوم بنی اسرائیل در پیشخ هبوالدین میر بخش در سینه یکبار و بنفاد و نبشت حجری فوت کرده و متصل حویلی راجه
کشن داس در محله سرکی کران و فون شد و مستوق عاشق نامه تا رخ و نوات اوست گنبدی با شان و کلس طلا دارد
کتاب صراط استقیم در سلوک از ویادگار است

تجلی مصوم

و که شیخ احمد سرمنندی است میلاد او در سنه سبع و الف واقع شده در عمرش نوزده سالگی از جمیع علوم و فنون
وافر فرا گرفته و جهانی در سلسله و بدایش انتظام یافته و در سنه تسع و سبعین و الف که عمرش به بقا دو دور رسیده بود فوت
شد عزیزی در تارخ خطش فرموده بد رفته ز جهان امام معصوم بد و ناصر علی که سر آمد شعر اسی آن عهد بود تا بکج
وفاتش بدنگونه بمانند

تاج

چای خانان بخش بندک	فدیرغ دین احمد خواجه معصوم
سوی گلشن عتیقی قدیم زد	وزین ویرانه آباد کهن بودم
ز دل پریدم از سال و فاش	بنا کند ز عالم رفعت ۱۰۹۹ معصوم

آنست منرا محمد طاهر و شاه گرشید محمد حسن خانی بود و بعد و قطع دراک و فنون علوم بر استاد خیره و شی می
 از خط کشید و خودی خوش خیال پیدا نشد و دیوانش محمد مرزا علی ماهر ترشید داده تا به خاتمه ای شعر
 او از لفظ غنی که نیم تخلص او است بر می آید برین تخلص بسیار محفوظ بود در عین جوانی و در سال قبل از وفات استا
 در سنه یک هزار و هشتاد و نه هجری در کشمیر در گذشت گویند که بادی شاه هندوستان بسیت خان حاکم کشمیر
 که او را روانه حضور بنامید بسیت خان او را طلبیده تکلیف رفتن نمود و او بامانده گفت که عرض کنید که او مرد
 دیوانه است خان ندید که گفت که عاقلی را چون دیوانه بگویم او فی الفور گریان خود را در پیر و دیوانه وار روانه بخت نه
 شد و بعد از سه روز فوت کرده مرزا محمد علی ماهر تنبانی مرزا جعفر معاصی در تاریخ وفاتش این قطعه نظم کرده

ح

چو دادش فیض صحبت شیخ کامل محسن فاضل
مستی چون کرد بزم شیخ را اگر دید تا رخسار

غنی سر حلقه اصحاب او در نکته دانی شد
که آگاهی سوی دارعبت از دافغانی شد

۱۰۴۹

الضار المسمى كذا

از فوت عینی گشت که و مدعیان	سپهر کس شده در ماتم او خاک استین
تاریخ وفاتش از پیرسند گو	سپهان شده گنج سپهری ز زیر زمین

۱۰۵

دو تن بن گفت تاملی که نمی نیست فالتش جز انتقال	فلت یکتا نیست لبس نوکین کمان یکتا و طایر و فتن	دل ای خیر مرگ زنده زندگی دیگر نیست بر تن	کیست یکتا از می کون مرد دل جند من کون غنیا
---	---	---	---

۱۰۷۵

عقیقه که بامی کو کلدی نام داشت

در مدتی متصل باهلی شیخ نظام الدین اولیا بر می است از سنگ مرمر اندرون آن برج قبرست از نمون سنگ
که بر آن آیات قرآن و نود و نه نام الله بسیار خوش خط مرقوم است و این تاریخ و عبارت بر قبر مذکور متقوس که از آن
سال بگذر از دشتاد و استخراج می یابد تاریخ نیست

تاریخ

سال تاریخ فوت اکو جسم	از دل صاف پیر پاک شر	آه سرو می کشیده و گفت بگو	باد سجد هم بچو ریان بهشت
-----------------------	----------------------	---------------------------	--------------------------

۱۰۸۰

بامی کو کلدی بنت لایم خان شسته

سند حضرت المکثر تار لولی

از خوارق و حالاتش رساله ها پر است اصلش از ناز نول است اعداد از تکمیل بقدم تجربه ارا ده سیاحت نموده
مطهر و بر کرب باشد در دست سیر یا بان میکرد و از حدیث آن باشد حوت حلال میا خست در اثنای سیاحت
بمک ننگا که عبور افتاد و در شهر اگر بگر عرفت و محفل جماعت از قضا در آن روز سیر سعید قادری که مرجع خاص و عام آن
دیار بوده است بر سر بالین مرگ نهاده بود و فرزندانش پرسیدند که بر جازه شما قابلیت پیش نمازی که است فرمود و جانی
برین شکل و شکست مطهر و بر کرب باشد در دست خواهد آمد و انکلیف پیش نمازی کنید این گفت و جان بحق تسلیم کرد و چون
سوگواری از آن خیر و تکفین پر و خسته حضرت شاه رسیده نماز جازه قیام فرمود چند روز در آن شهر توقف کرد و بار
از ارباب طلب گرد آید و ابو نصر نصر الدین محمد سلطان شجاع خلف صاحب خزان ثانی با فرزند آن و اکثری از کارکن
دولت مریدی گردیدند و شاه در موضع فیروز پور که از راج محل سافت چند کرده در سمت شرقی واقع شده است جلالت
انداخت گویند مبلغ ده روپیہ را کارگاری گلی در بلخ و می هر روز صرف میکرد که جهت مستحان طعام میکشیدند و در آن موضع
بذات او عارضه دست داد که مرد و پای او خشک گردید و فالتش در سنه هزار و هشتاد و هفت واقع شده اما این دو
تاریخ از مخبر الحاصلین نوشته شد از آن سنه بگذر از دشتاد و استخراج می یابد

تاریخ

شاه عرفان پناه عالیجاه	لغت الله مظهر المند	مار لولی است آن کی ضل	رفع السد قبیله اید ا
شده فیروز پور زو محمود	ملک ننگا که گشت ویر نو	نمشت و لنتش ضایان سید	که مگر صاحب قرآن شیدا
لو دشتان دولت آن شاه	که نزار و باین تکلف راه	گفت تاریخ نقل او آیم	نمشت الله مهر غدن مردم

۱۰۸۰

الضما

اکه در آفاق بود صاحب صدق و یقین	پرسیده از نمشتن سفره چرخ در زمین
چون ز جهان فنا رفت به ارا البت +	سال و حالش بگو قطب بهشت ز ترین

۱۰۸۰

بابت مازد و سهم حضرت اصحاب

ایم غزل طرازان ده لاسه سخن پردازان بوده باش مرزا محمد علی تبریزی اصفهانی و تخلص او صاحب در عین است
و آخر عهد جاگیر می درمند آمده بود و باز مراجعت نموده چون باصفهان رفت خطاب ملک الشعراء شیخ عباس خوارزمی
یافت مرخوش میگردد که روزی در مجلس میرزا غفر الله بودم سوداگری از ولایت آمده خامس گفت که صلیب فوت
کرده میرموصوف و دیگر اغره که در اینجا حاضر بودند انسوس باکر دند و فقیر مدینه گفت که صاحب وفات یافته است
بی کم دریا ده تاجیخ برآمد و فاشش در سه هزار و هشتاد و هجری اتفاق افتاده و در اصفهان مدفون گردید غزل طراز که مطلع
اینست بیت در تیغ پرده نیست و نباشد لقای تو + عالم پر است از تو و خالی است جای تو + و به پیش رویت
برسد که مزار او که یک قطعه مرمر است کنده شد و نیز آزاد بلگرامی در تاجیخ دفاتش گفت

تاریخ

۱۰۸۰	۱۰۸۰	۱۰۸۰
غفر الله تبریزی صاحب	رفت ازین عالم بسوی خدا	نار آزاد انشا کرد سال

شیخ محمد حسن فانی

از اکابر کشمیر و عالمی فاضل و صاحب جاه و پاکیزه روزگار و خوش صحبت بود چند روز در صوبه که آباد خدمت
صدارت داشت و صاحب قرآن ثانی توجه تمام بحالش مرعی سبزه بود هرگاه فتح بلیغ بر دست سلطان مراد کوشش افتاد
افتاد و نذر محمد خان تخت نشین آنجا جریه بگریخت و اموال وی ضبط شد در کتب خانهاش دیوان شیخ محمد حسن فانی
مدح خاند کور بافتند از آن روز از نظر بادشاه افتاده بی منصب شد و از خدمت صدارت موقوف گردید اما سالها
فر احوالش مقرر گشت بعد از آن تا آخر عمر از کشمیر بر نیامد همواره بدرس و افتاده اشتغال و کوششی و یو لالی تزیین داده
نموده با خوب گفته گویند شیخ را با یکی از لولهای کشمیر که بچی نام داشت در رغبت و عنانی و سناسیت حسن و جمال بوده است
و بستگی تمام بود اتفاقاً محمد خان ایام ظفر خان ناظم صوبه کشمیر نیز با وی لغات خاطر پیدا کرد و هر چند او را بنده مجلس
خاطرش بجانب خود ایل نیافت آخر غزنی در حوچی و شیخ سخن گفته شهرت داد این دو بیت از آنجمله است
خفته را بیدار سازد با دد امان سپنج
مرد را در پیشش آرد بوسه ایوان سپنج
سبزه حیف سپنج شد شعله دستار سپنج
در شب یسبج او شد بندهستان سپنج
و در ایام آنکه دیگر نام او صبح آورده چون غزل بسیم شیخ رسید بنا بر لاجل حکومت ظفر خان ناشنیده و نگاشته
خاموش ماند و طلت شیخ در سه هزار و هشتاد و یک هجری اتفاق افتاده چون تاجیخ فاشش در نظم بدست نیامد و او
مولف این دو تاجیخ در وفاتش گفته

تاریخ

۱۰۸۱	بیالی سال فوئش با چو در	محمد حسن فانی
۱۰۸۱	چو باش تخلص عمره مخدوم بجو	شود تاجیخ فوت او محمد حسن فانی
و انشمنده خان موسوم به محمد شفیق		

مات بازو دهم

در سالک انافضل علما انتظام داشت و در عهد شاه جهان بادشاه در سنگا سیکه علمبرداران خان قلعه قندهار را بجا میبرد و طالب ملازمان صاحب جهان شاهی پیشکش نمود و ملا شفیع بر رسم تجارت دیباحت میبرد آمده و بادشاه او را از بند بر صورت طلب نموده در سالک ملازمان منتظم فرمود و در اندک مدت منظور انظار عنایت بادشاهی شده بجلاب دانشمند خانی سرور گردیده منصب سه هزار ری و حد است بخشگیری خلعت امتیاز پوشید و در او اخیار ایام سلطنت شاه جهان از منصب خدمت استعفا نموده و در انخلافت شاه جهان آباد متروک گشت و در ایام عالمگیر بادشاه مورد احترام بادشاه شده بمنصب چهار هزار ری سرفرازی یافت و آخر به پای پیچیزی رسید در رات جهان مرقوم است که خان مذکور در آخر عمر علم اعلیٰ فرنگ اعلیٰ گردیده اکثری از احکام تحریفات اجتماعه تکرار نمید و در ماه ربیع الاول سده هزار و هشتاد و یک سنگا سیکه صوبه دار شاه جهان آباد بود و در گذشت یکی از سخنوران تاریخ او یافته کرمیه تو فانیع الابرار ۴۰ و دیگری گفته گفت بنی شفیع محمد شفیع باد

خواجه عبدالرؤف

در اکبر آباد متصل هزار پیر کیلانی تربت خواجه عبدالرؤف موجود است که در سنه هزار و هشتاد و یک فوت کرده بر مرقدا د این تاریخ بتیمیم مرقوم است

تاریخ

خواجه عبدالرؤف پان	سوی جنت بعد طاعت داشت	طائر روح آن خسته نمید	ازین گلستان پرافت داشت
اتق غیب گفت تا بخش	یکی از صاحب شرف داشت		

یعنی چون یکصد روز از عهد او صاحب شرافت دور کنی تاریخ بر آید

باب حسین

چون در سنه هزار و هشتاد و یک باب حسین بنام امام جام سید الشهدا قریب آبادالی موضع جنید پور در ملکرام احداث یافت یکی از سخنوران این تاریخ بر رسم تعظیم گفت

تاریخ

باب حسین چو احداث در سج	شد فاطمه جمع مجاشین شاد	تاریخ و گفت بن پیر عقل من	بابی ان پورده تاریخ حسین
-------------------------	-------------------------	---------------------------	--------------------------

۱۱۳۱

تاریخ سرای مختار و زنگر

مختار و زنگار یکی از امرای عالمگیری بود در سنه هزار و هشتاد و دو و هجری سرای نزدیک دلی بابای مسجد و تالاب آباد ساخت و زنگار نام نهاد چون تیار شد جمیع شاعران و صاحب طبعان پایه تخت را تخلیف تاریخ آن کردند تاریخ میبکس پسند یافت و محمد افضل سرخوش مصنف تذکره کلمات الشوا این تاریخ بر رسم قیبه خاطر خواه ایشان گفته آورد باد تا امرای عظام هر که شنید بسیار پسندید و تاریخ مذکور بر پیشانی آن سراسر کتبه شد ۴۰

تاریخ

در جهان محمد عالمگیر شاد	زین تاریخ و تخت مخزون باد	هر تعمیر سرای دلکش	خان مختار در کعبه همت کشاد
رد نقش از دانش مسجد فرود	آردی دیگر از تالاب اد	چون شد این معموره دلکش	عقل مختار و زنگار شاد

خواست طبع سرخوش جان	سال تماشای زین باداد	شاد و خوشم زد برادر راه	گفت سقا در کز آباد باد
---------------------	----------------------	-------------------------	------------------------

شاهد الی است برادره محمد اکبر

شاهزاده محمد اکبر پسر خرد عالمگیر بادشاه است ولادت او بنایح یازدهم و آنحضرت سینه یکزار و شصت و هفت هجری
بوقوع آمده و تاریخ آن یافته اند و که انتاب عالتاب ۱۰۰۰ و که خدای او در سینه یکزار و شصت و چهار هجری
آمده و یکی از خنوران این تاریخ یافته زان سعد اکبر شد بنامش

قاصی محمد یوسف بیکرامی

ولد قاصی بیکرامی ابن قاصی کمال است بنایح پنجم شتر ز قیقه سینه یکزار و شصت و چهار هجری فوت کرده
و سید ضیاء الله بیکرامی در تاریخ او گفته ۱۰۰۳

تاریخ

آه قاصی یوسف کو آه آه	بادشاهان ابرهه	در سینه شاد و چهارم	بسیار قیقه رفتان بارگاه
سال فوت آن شریعت	آه قاصی یوسف کو آه آه	در سینه شاد و چهارم	بسیار قیقه رفتان بارگاه

حساب مکتوبه قاصی یوسف آه آه تاریخ است زیادت یکصد و لفظ آمد با تاریخ کار رسد ندارد ۱۰۰۴

ملاصفی بیکرامی

اصلش از خاک توران است خوش گوی و معنی یابی او احدى بر شاسته نازد خیال بود در طبق لسان در ادب
جلوس عالمگیر بادشاه بسال یکزار و شصت و پنج هجری در ذیعت حیات سپرده و سرخوش تاریخ فوت او بطریق تعیه گفته

تاریخ

مرد ملاصفی در لستان	این سخن چون بگویند	بر کشد آه و سال تماشای	گفت ملاصفی بیکرامی
---------------------	--------------------	------------------------	--------------------

مسجد عالمگیر بادشاه

سپارک شری عارفی عالی بوده در اکبر آباد اندرونش عالمگیر بادشاه شاید که در سینه یکزار و شصت و پنج هجری مسجد
عالی اساس تعمیر ساخته و کتابه ان مراد بر بخشش قلمی نموده کتابه امنیت هدیه و آنحضرت چه مکان است که پاک از
جان عالی نشانه از سوره اعدا و فیض گلزارش سینه با از شوق شجلی بهار اجابت محکم مهرش طهارت
و لعل خاک و لبش دست صفت زیر مد نظر نگین و بهفت گنگره اش سینه با از سوره فضایش عالمی است که دیای چون چون
نهری از دور گذشته بلکه همچو رشته در گوهرش جا کرده از خیال صفا در باب که گوهر در آب است در آنجا در بار شگفت
چون مرشته در پیچتاب از آنجا که خانه حق جل و علا است اگر فرزند با عرش گویند رواست پیش طاعتش بگویند
فلک جمیده با همچو رگهان پشت بر وضع منعم کرده هر که را بدین مکان گذر افتاد چون سایه در چید و نماز اگر بفرزند
سرزمین امری شنید هرگز از سجده سر بر نی چید حضور با که توأم و نجات در صلوات بر محمد و آله که گمانش شد از انظار
مطالع گرفته مسجد عالمگیر گفتش بجا است و این اعتبار که از خاک بر داشته سجاده تاب رسیده و غلظت بر باد و شست

زمان ملک الملک و در آن استخلق با خلاق الدال الی کل بلع بی احیاء سیند رسول الله چنان بمنتهی الهی است
پرواخت که خانه خود سرخان خدا ساخت همایون ولی که از حصال سلطانی بصفت سبحانی گراید مبارک منزلی که از
دار اختلافت به بیت الهی پنج نوبت زن آید ذات اشرفش زین افزا و رنگ کمترین جاکرش با جگر عین و فرنگ
تعمیرش مسجد کن کلیدی الی شرکت و نفاق و تمیزش آتش زن آتشکده و سرای فارس و عراق امام باستانی
بهترین امر بر گزیده عرب و عجم ابوالمظفر محی الدین محمد اوزنگ زین عالمگیر است اگر نیای عالمگیرش گویند بسیار جو
است بنایش بنای اثبات دین کاملی لایس لای لای لای لای باطل بنای اسلام تایخ نباشد یعنی کلمه استخوان لای
الانته و حده دکن محمد عبده و رسول که سحر از سال ایجادش فقط حالا این عمارت سراسر از کجری پرست رنگی دیگر
یافته و مشهور بسیار گنج است صاحب کلک پرست باشت صاحب در اطرافش دوکان بیوپاریان تعمیر کنانده
روستای دیگر بخشید

سکندر شاه

پسر عظیم شاه ابن عالمگیر بادشاه در سنه یک هزار و هشتاد و شش هجری تولد شده و تاریخ ولادت او
بافته اند و دارد سکندر آمد

شاهزاده سلطان محمد

پسر بزرگ عالمگیر بادشاه است و در هشتاد و شش سال هزار و هشتاد و هفت هجری در قلعه گوالیر که آنجا حکم بر
محبوس بود فوت شد و نزدیک روضه قطب الدین در دلی مدفون گردید و این تاریخ در دفاتر او از کتاب
مخبر الواسعین نوشته شد

تاریخ

در زمین چون گنج زر سلطان محمد شد همان	سر تاورد و او و یار که از چشم جهان
شاه عالمگیر را از سوز من زنده کلان	صد هزار افسوس و اندوه و غم و درو است داه
چاک با داسینه این گیتی نامهربان	خاک بادا بر سر این روزگار کسب و فنا
شیر خرم سلطان محمد صاحب طهر و خندان	در دوشین ششم سوال سال لفتل ادا

سید خان قریشی

نام اصلی وی شیخ محمد است و لقب خانی داشت اصلش از مسموره مستر که مولیان است در غفولان است
مازم سلطان مراد بخش پسر صاحب قران ثانی گردیده بصوبه احمد آباد گجرات رفت و بکمر مدتی در توب از
تمامی ارکان دولت مسفت نمود و در مدح سلطان قصائد غزل گفته روزی در اوایل ایام خدمت پیر شاهزاده
میرفت در دونه غسلی که سیکه از چلیله بود راه نداد شیخ این رباعی نوشت فرستاد رباعی ای شاه
جناب چو جناب الله است نه هر حکم تو چون حکم کتاب الله است این چلیله دیو فعل شاع درت به این
صفت مانع باب الله است به سلطان را مذاق گفتش مطبوع افتاده فرمود که غیر از محل زنانه هر جا که شیخ
بیاید مانع نشوند صفای روز مره و طرز کلام شیخ آنچنان بود که هر کس که از ملوک و خوانین و احاد الناس لمح

صحبت بارید داشت فرستاده می میگردد و در حاضری و بدیهه گوئی او ششورست نوبتی شانه اورد و روز عید الفصحی گفتند
به دست خود بچ کرد و چشمهای دی چنانکه مقربست بازمانده بود سلطان ساعتی در آن نگار کرده بجانب شیخ و شیخ
فی البدیهه این بیت خواند سه عید قربان است پنجم هم که قربانت شوم و همچو چشم گوشت کشته حیرانت شوم و
پنجین نویسته دیگر بر روز عید الفطر در هنگام سواری عیدگاه برای موزارفته بود چون نظر سلطان بروی افتاد و فرمود
که در تعینت عید چه گفته اید و حال آنکه شیخ پنج گفته اما خاطرش رسید که تا سلطان از ادای دو کار فارغ شود و عید
ترتیب دهد امر حق رسانید که علی صاحب عالم غزلی گفته شده است سلطان توجه شد و گفت بخوانید شیخ را کاغذ سه
نفیر در جیب بود برد آورد و چون میداشت که خاطر سلطان بجانب شراب مایل است در همان تمیید بدیهه غزلی
شروع نموده بدیهی کاغذ میداد و این ابیات رنگین نمود

غزل

رذر عید است لب خشک می آلود کیند دیرگاهست که از دیرستان دور تر م شدت بخت لب جان بخش ایاز حرف بهر فیه و اعطی توان کرد بگوشتش همت بهر دشمنانید که شاه مراد می شود صدق چو سه ماه بهر سو بود برش یافت ره از طالع سحر و سحر	چاره کار خود ای تشنه لبان زود کیند زود باشد بخت حاتم ز اندو کیند نوش داروی دل خسته محو کیند گوش برز فریه جنگ دهن و عود کیند بهر آنست که اندیشه بهر سو کیند هست امید کرین شیر بهر سو کیند سحر در یافتن طالع سحر و کیند
---	---

چون غزلی با تمام سه سیه سلطان فرمود که کاغذ را بجا بدین شیخ بالضرور همان کاغذ سفید بدست سلطان داد چون
سلطان کاغذ را نوشت و دید پیچیده فرمود که شب فراموش کرده بود بدو همین ساعت بدیهه انشا کرد و گفت
علی با بکله بر روز قرب و نشر نقش در ترقی تزیید بود تا آنکه حضرت صاحب قرآن ثانی بنا بر استماع تعلیمات شانه اورد و
علی نقی خان را که از منصب اراکین محمد و خوشناس بود بجا بود و ابوالیاس سرکار و الایش مقرب فرمود چون علی نقی بلا بدست سلطان
رسید روز اول صحبت وی با شیخ ناچاق افتاد و ساعت سیاحت غبار خاطر البدی گرامی بود زیرا که تا شیخ حاضری بود
سلطان بچ جانب التفات نفرمود علی نقی از مشاهده این حال تاب نیاد و روزی دو قطعه دستک بطرفی یکی بنام
شیخ و یکی بنام خود نوشت در خلوت نظر سلطان در آورد و گفت که همین ساعت بر سبک ازین هر دو دستک مباد کرد
چون شانه اورد و اراکین را و با و شاه میداشت ایچار به دستک شیخ مهر نمود چون این خبر شیخ از ساعت رسید و بدینا
کرده از احمد آباد کوچ نمود و مفارقتش بر سلطان شاق گردید و از آنکه دوسه منزل سله نموده بود و نشوری مشتلمه
طلب و هزاران التفات دستا و شیخ عرض داشت در جواب نوشت و این غزلی و منمن عبارت درج نمود

غزل

مشکل بود کوی تو در پیش من در دم که باز نیب خاطر افشان	پیچیده است زلف بهر شکفت خبر بهر خطا که بر آید شست	چون سهره در ره تو خوی افتاد بسته و خیال میان جان نداد	ای سوزن بگو که چه خبر زود سده کند زنی تا این نبود
--	--	--	--

مات یازدهم

فاریغ زوین کفر شده بعد ازین سید	بادر نیاز دیت خود دیت
---------------------------------	-----------------------

در همچنان کج در کج پشاه جهان آباد رسیده بنا بر خواهش سلطان دارا شکوه چند روز برای نوکری سرکارش اختیار نمود پس از قتل وی در سرکار عالمگیر بادشاه با وجود منصب قلیل تقریبی سپید کرد که امرای عظام مثل اسد خان دیوان اسلحه و غیره رشک ببرند تا آنکه در پنجشنبه اواخر رمضان سه هزار و هشتاد و هفت هجری در هنگامیکه حکم بادشاه بشهر ملتان رفته بود از عالم رحلت نمود و در مقبره عالی که خود شش بنا نهاده بود مدفون گشت

شیخ مهدی ابن شیخ کبیر بالا پیر

در شانزدهم محرم سه هزار و هشتاد و هشت هجری فوت شده و مرقد او در بلده قنوج اندرون احاطه درگاه پر خود یعنی شیخ کبیر بالا پیر که برکنار دریا کالی فی واقع است تا امروز موجود است و گنبدی عالی دارد و اندرون این روضه ترتیبی و دلپسراں او نیز موجود اند و بر دروازه گنبد مذکور این چند عبارت با تالیف مرقوم است عبارت
 این گنبد عالی و قبه ستعالی در عهد سلطنت حسد و دین بنیاد ابو النضر محمدی الدین محمد اوزنگ زیب بادشاه عاز
 تعمیر یافت تالیف وفات حضرت شیخ مهدی بن شیخ کبیر بالا پیر بن شیخ قاسم قادری + + +

تاریخ

نزار بود و هشتاد و هشتاد و هشت	گذشت شانزدهم در محرم	شنبه و سنگام صبح	که آن محمد مهدی سپرد جان
--------------------------------	----------------------	------------------	--------------------------

این قبه پر نور و گنبد با کسلی طور مصلح پاک و مرقد عطر نال قطب زمانی سلیمان قادری قدس اسرار و در شانه
 هجره تعمیر شد فقط

سید محیل

در عمر شقا و چهار سالگی بر در سه شنبه چهارم شوال سه هزار و هشتاد و هشت هجری فوت کرده مدت چهل
 اواز کلمه سید استخراج می یابد و تاریخ تولدش از الفاظ افضل نابری بدیخاچه تاریخ فوت او سید افضل زمانه اندکی از مردان و این تاریخ

تاریخ

مهدی بن محمد بن محمد بن محمد	دلایمی تنگ تیره یا فتنه	چون میدرخد شمع شمع خلد	تاریخ او نوشت قضا ختم
------------------------------	-------------------------	------------------------	-----------------------

الضیاء

شد ز جهان چو پیرین سوسه مقام مرگش	سوسه مقام مرگش شد ز جهان چو پیرین
طبع شد به شیرین از پله سال وصال او	از پی سال وصال او طبع شد به شیرین
گفتشش غمیز من از سه سوز و خرن و غم	از سه سوز و خرن و غم گفتشش غمیز من
سال وصال پیر من عشق شیرین بود	عاشق ریشه حق بود سال وصال پیر من

در پیرش میر حسین ابن مصرعه و تاریخ وفات او یافتیم عجمین شوال میرم و جل جنت شده

مرزا محمد علی ماسر تخلص

صاحب سخن دقیقه باب و خورده بین بوده در اصل هند و پسر که بود و در اکبر آباد توطن داشت پدرش در سرکار
 مرزا حفیظ علی نوکر بود و مرزا لطیف اخیل خاطرش را از دین اباگردانیده مسلمان ساخت و چون نادر

تاریخ یازدهم

۲۸۱

بود و مقتضای خود نموده در ترتیبش نهایت عجز و بندوبست داشت با کلیه سرخوش و میربحلی و سایر و شعرا و عسکرها
و شاه جمالی صحبتتا داشته و از محمد داراشکوه خطاب مریخان سرخوشی حاصل نموده چنانچه خود فرموده است کرده
بارادست آنجا بمم بخشید مریخان خطایم بعد از فوت داراشکوه در مریخان بلیا پس فقر در آن
ترک علائق دنیوی نموده گوشه عزلت اختیار کرد دیگر کمربست و چون بوی تشنه در و ماغش چیده بود صحبت
داشتند مریخان که در مذہب خویش تعصب هر چه تمام تر داشت اختیار نمود پس از رحلت وی از وراثت مطلق گشت
و از حسنه بر نیامد تا آنکه در سنه هزار و شصت و دو فوت شد سرخوش تاریخ او چنین یافت

۱۰۸۹

حیف نیرم جهان معنی طراز	مست بکنج عدم از تو شست	سرخوش غنیمت خورشید افروز	گفت خرد آه مایه با شست
-------------------------	------------------------	--------------------------	------------------------

سید علی پیر

در سنه هزار و نود و یک بمحرمی لشکری رسید و تاربخ ششاد است او این است

۱۰۹۱

کنج علم و شمع دین چون گنج زیر خاک شد	قدسیان را بر فلک زین عم گریبان خاک شد
خامه لغت دیر ز داز سال تاربخش رقم	سید والا علی اکبر شید پاک شد

تاریخ چاه و حوض

در سنه هزار و نود و دو بمهری باقرخان چاه و حوضی در درگاه پیر دستگیر احداث نموده تاربخش است

۱۰۹۲

چای شد و حوض و آبشار	در مریده دستگیر کونین	انضهر آمد و سال این گفت	حشریه آبرومی دارین
----------------------	-----------------------	-------------------------	--------------------

تاریخ چاه

در آثای راه لاهور و چند ریخت راسی کاتبه پیر پیرورداس مصنف کتاب تحفة العساکر و غیره در سنه
و نود و سه بمهری چاهی احداث نموده بود که آب شیرین و خوشگوار داشت صاحب طبعی تاریخ آن گفت

۱۰۹۳

چاه بمهری نموده ریخت راسی کاتبه	تاریخ گفت یافت لزال غیب جارس
---------------------------------	------------------------------

تاریخ بنای چاه محل حیدر آباد

عبد حیدر آباد که از نواح کنگره است از احمد قلی قطب شاه ابن ابراهیم قطب شاه والی کنگره آباد نموده
در اوایل نام آن شهر را باگ نامیده بودند و بعد از آن بمیر آباد موسوم ساختند و سلطان ابوالحسن که با دستهای
سلطنت قطب شاهی و داماد سلطان عبداللہ قطب شاه بود و بعد وفات عبداللہ قطب شاه که کنگره بود بمیر آباد
نشست و در زمان دولت خود در سنه هزار و نود و چهار عمارتی دایم بر حیدر آباد تعمیر ساخت و در آن راسی
موسوم نموده تاریخ بنای آن عمارت عالی است

تاریخ

باب یازدهم

۱۰۹۳	خشت اول چه بر زمین چشت	هاتفی گفت با امام رشت
------	------------------------	-----------------------

سیرای میران

مشهور میران کی سیرای الفاصلا یک کرده شرقی از شهر قنوج است مردمان آنجا میگفتند که اصل نام این سیرای محمد آباد کبیر است چون بانی آن میران نام داشت بان نام مشهور شده و متصل این سیرای روضه عالی موجود است و ترمیمی دارد که بران هم نوشته نیست یکم قد بانی آن سیرای بوده باشد و این تاریخ بر دروازه سیرا مذکور که در سنه هزار و نود و چهار تعمیر یافته مرقوم است

تاریخ

۱۰۹۳	در دولت ازنگ شده عالمگیر	تعمیر شد این بقعه فرخوس تعلیم	از در سنه هزار و سی و چهار	استد بی ستم محمد آباد کبیر
------	--------------------------	-------------------------------	----------------------------	----------------------------

تاریخ

یکی از اداری عالمگیر است و سیرای موسوم به ستم در نگه که قریب دلی است بنا نموده است در سنه هزار و نود و پنج نوشته شد و سرخوش این تاریخ در نظم کشید

تاریخ

در پنج از جهان بخور خان	نماد آب در گستان	خز خواست تاریخ قنوج	بگشتا که کو در دال حسن
-------------------------	------------------	---------------------	------------------------

سیوایی و سبهاجی

سیوایی لیسر ساموچی مرثیه به وسلا در عهد عالمگیر بادشاه مدنی در از در دکن فتنه برپا شده بسیاری از ملک به دست آورده بود آخر در سنه هزار و هفتاد و شش هجری به دست مردمان عالمگیر افتاده روانه دار السلطنت گردید و در اینجا مقید ماند بعد از محبوسی سه ماه و نه روز بتاریخ نسبت و هفتم ماه صفر سنه هزار و هفتاد و هفت وضع خود تعمیر داده بالیسر خود سبها از اینجا گرفت و در دکن رسیده باز به گمانه آرای نهاد گردید تاریخ گرفتن او حافظ بدایت اللہ یافته ان شا الله عموالاً متبر + و چون در سنه هزار و نود و لیسر سبها از پدر رنجیده پیش دلیر خان که یکی از امرای عالمگیری بود آمد و در قید افتاد عنایت الله وکیل شاهزاده محمد عظیم شاه در تاریخ او این مهر عه یافته + باز آن و فرزند سبها شد اسیر + بعد از چند اوقات سیوایی که بتاریخ نسبت و چهارم رجب الاخر سال یک هزار و نود و یک هجری واقع شده او نیز مانند پدر میگاهاه و فساد گرم داشت تا آنکه باز گرفتار گشته و ب حکم عالمگیر بادشاه در سنه هزار و نود و نه هجری کشته شد تاریخ این حاله بر عتقا + کافری جمعی رفت + یافت اند

فتح یافتن ثواب شکر الله خان بر راجوتان میوت

چون ثواب شکر الله خان در سنه یک هزار و نود و هفت هجری برای تنبیه راجوتان سیوات رفت و برایشان فتح یافت مرزا عبدالغادر در سیدل این تاریخ نوشته ثواب فرستاد

تاریخ

مرحل خرد که با بجی رانم	از با و برت بشم و دست	با هفت لیسر که کدانش	چون کوه سری به تنج می
عمری در کوه سار میوت	می بود چو خرس از خودی	بالشکر خان آسمان جا	گردید طوفان ز فطرت نسبت
یعنی به پناه قلعه کوه	بر جنگ مبارزان کد	آتش از نهاده داران خور	چند آنکه زنگ چون شریت
بگنجت بعد از نشویش	تا از دم تنج بی امان است	در تارک غنیمتس منک	فرمود دل زو که شکست

مات یازدهم

۲۸۴

۱۰۹۴	فتح شاه عالمگیر غازی	شندیم ملک سلم بر شد فتح	نی فتح دکن بی پای از	۱۱۰۶	لوسنم ملک سلیمان پیش فتح
------	----------------------	-------------------------	----------------------	------	--------------------------

فتح حیدر آباد

والی این دیار سلطان ابوالحسن قطب الملک که در عوام بنانا شاه مشهور است از حیدر آباد بی ایران دیار بود از حیدر آباد در لباس فقره سیاحت آنده چون والی حیدر آباد قطب الملک عبداللہ شاه را بپیری نمود و فطنت دلاوی از فتون شده اوراد امدادی گرفت بعد فوت عبداللہ شاه ارکان سلطنت ابوالحسن را قطب الملک را کرده حکومت گرفتند چون در سنه هزار و دویست و هفت هجری عالمگیر بادشاہ حیدر آباد را فتح کرد و والی آنجا سلطان ابوالحسن را بختی طاعت قلعہ کوکندہ رفت سیر از احمد شیرازی که عالی تخلص میکرد تا سحر این فتح گفته بنظر بادشاہ گذرانید و بمرحمت خلعت سرفراز گردید.

تاریخ

۱۰۹۴	از نصرت بادشاہ غازی	گردید دل جهانیاں	اند قلم حساب تاریخ	شند فتح جنگ حیدر آباد
------	---------------------	------------------	--------------------	-----------------------

فتح قلعہ کوکندہ و حیدر آباد

بعد فتح حیدر آباد و انواج بادشاہی قلعہ کوکندہ را که سلطان ابوالحسن در آنجا تخصیص شده بود محاصره نموده و بیست و یک روز درین جنگ عابد خان که منصب صدارت داشت و نیز مشیر و وزیر خان صدر الصدور بود تا سحر نسبت و چهارم ربیع الاول سنه ثمان و تسعین و الف و نهم گول توپ از مرکب عرشکب خرام غلطیده تا آخرت رفت و پس از آنکه شهاب نام داشت بغازی الدین خان بهادر و نیز وزیر جنگ مخاطب گردید مدت محاصره قلعہ کوکندہ از ابتدای سبت و پنجم ربیع الاول لغایت سبت چهارم ذیقعدہ سنه جاپس و الاسطابق سنه یکزار و دویست و هشت هجری هشت ماه بود چون قلعہ مفتوح شد ابوالحسن در قید افتاد و در قلعہ دولتا و تاجات محبوب ماند شغری پای تخت تاریخی یافته اند از آنکه برگزیده علمای دانشمند مولوی غلام نقشبند این آیت در تالیف یافت: «فاخر خاتم من جنات و عیون و کنوز بیت ام کریم» و شخصی دیگر یافته و حق الباطل و جاء الحق و فتنی عبدالمعالی این دعوت در تاریخ گفته.

تاریخ

۱۰۹۸	ای جهانیاں قانی کردی	فتحی عجب از لطف الهی کرد	از مصره تاریخ شوق زده نو	فتح البالی زیبا و شاهی کردی
------	----------------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------------

از مرزا ایزد بخش بهادر تقیبه

زمان کلک ماسن نویس مبارک باد فتح حیدر آباد

یعنی اگر عدد زبان کلک را حرف است با عدد لفظ سن یکجا کرده با عدد مصرعه از جمع نماید تاریخ باید و غزیری بگوید

تاریخ

مدد جواز علی اکاه بر گو مبارک باد فتح حیدر آباد

و غزیری دیگر این تاریخ در سلسله نظم کشیده و صنعتی بکار برده.

الضما

مات مازدیم

۲۸۵

۱۰۹۸

۱۵۶	۲۸۲	۲۸۵	۲۸۵
بوسه شست جای محل	در پیش کرد از آن مکان	چون بن بست او بجای	شاه او در گنج عالمگیر

یعنی اگر از عدد چهار محل عدد بوسه را خارج کرده آنچه باقی ماند با عدد مصرعه اخیر یکجا نمایند تا یس که هزار و نود و هشت باشد برآید چهار محل عمارتی است در حیدرآباد که سلطان ابوالحسن از اردستان هزار و نود و چهار تعمیر ساخت بود و تاریخ بنای آن شاه ازین ترقیم یافته و میر عبد الکریم امیر خان در فتح قلعه کوکلتش که حب کرده از حیدرآباد است این مصرعه تاریخ یافت

فتح قلعه کوکلتش مبارک باد ۱۰۹۸

و این تاریخ مزار عبد القادر سیدی برشته لطمه کشید

تاریخ

شاه عالمگیر یعنی حضرت اورنگ زیب	انکه دارد تکب بر نشین او مستح و طاعت و
غرضش از اقلیم و سله کرد آهنگ مندرج	تا کند بنیاد شاهان و گن زیر و نه بر
اولین ساسه که فتح ملک پیا پیا بود	در غل و در تنجیه رفت اسکن بر از طوق و کسر
تافت بر گلنده رایات طعنه سال دوم	همچنان بر قلاب قلب الملک طوقان داد
کشت از روی قبل در دین اهل حساب	سال سنخ اولین جمشید نصرت جلوه کرد ۱۰۹۶
خواستم روشن شود آینه فتح دوم	داد شوخیهای او را که درین عصره خبر
هست یک معنی که تقبیل از تو تار بخش کت	و عظیم نظر ب و فتح بادشاه نامور ۱۰۹۸

فتح قلعه اودنی

این قلعه بنیاد کرده از بده بجا کرد و یکصد و هشتاد و نه از شهر احمد آباد در است و قلعه مذکور بعد از فتح کوکلتش در سنه هزار و نود و هشت منسوخ شده و عالمگیر آن قلعه را به ایتیار گده موسوم ساخته تاریخ فتح آن عزیز می چنین یافته ۱۰۹۸

اودنی نموده بادشاه دین ایتیار

مسجد جامع

در کت که از توابع ملک بنگاله است موسمی است موسوم مسجد جامع در آن موضع بعد سلطنت عالمگیر بادشاه در سنه هزار و نود و هشت مجری لواب ابوالفرخان مسجدی تعمیر ساخته بود که تا حیات تحریر موجود است و بر دروازه مسجد مذکور این تاریخ مرقوم

تاریخ

ظن طبع این اورنگ زیب	گسترده باد که زانم نشان	او خدا خلق به لواب مستطاب	میش از توان قدرت لطیف
در شهر جامع و بنا کرد سبی	کین نه فلک گنبد نشان	شعبه تدبیر می تدبیر	کیش آفتاب دین آستان
۱۰۹۸	۱۰۹۸	۱۰۹۸	۱۰۹۸

محمد علی خان

خانان عالمگیر بادشاه بود در سنه هزار و نود و نه مجری فیت است در خوش تاریخ دفالشن ۱۰۹۹

محمد علی خان مجری یافته

مات دوازدهم شاه پیر محمد سلونی

پسرزاده حضرت سلون است در سنه هزار و نود و نه هجری فوت شده و این رباعی در تاریخ رحلت او است

تاریخ

۱۰۹۹ حضرت پیر محمد قطب بن چون زوینا بادل آگاهت سال تاریخ شده مرد و سرا گفت با الف غارن بالکدر فوت

نواب شکر الله خان

چون نواب شکر الله خان در سنه یک هزار و یکصد و هجری از عالمگیر بادشاه باضافه منصب ممتاز گردید و پسر ابدان

تاریخ گفت

تاریخ

۱۱۰۰ شکر خدا که صاحب افضل جمیت اضافه اقبال است اما شکر این عظیم بردن از خدا تاریخ او مرآت بیدار است

مات دوازدهم از ابتدای سال یک هزار و یک صد و یک لغت سنه یک هزار و صد و هجری

مرزا محمد الدین محمد موسوی

از اولاد امام ضامن نامن موسی الرضا بوده در خوشنویسی و معنی طرازی و شعر جنمی و انشا پردازی لطیف داشت در او اعلیٰ فطرت تخلص میکرد و آخر با موسوی اختیار نموده فرمودند که از من تخلص من ظاهر است و هم حسب من و خطاب خالی هم بر همین تخلص گرفتند چون بپای وزارت ممالک و دیوانی شرف و هزار منصب از عالمگیر بادشاه سرفراز گردید و سرخوش بعد از وفات و مبارکبادی این رباعی نوشت که با عی ایام بکام دوستداران گشته + کار مرزا مغربا مان گشته چنانکه بجا شده بعالم نیست + کان سید پاک موسوی خان گشته + یکی از من شریف او بر سید فرمودند که هزار و پنجاه هجری سال تولد من است + افضل اهل زمانه + تاریخ ولادت من سرخوش که حاضر بود گفت که تولد من هم درین سال دست داده و چون نام من محمد افضل است این تاریخ بن عنایت فرماید و صاحب برای خود حکم دیگر کنند خنده کرده گفت که خوش باشد مرزا موسوی که در ملک دکن در سنه هزار و یکصد و یک هجری عمر بجا آمد بر حمت حق پیوست بر جمیع اهل سخن مانم شد ناصر علی این خبر شنیده زار زار میگفت و سرخوش این دو قطعه در تاریخ وفات او گفت که می توانم تخلص برسم تعجب دیگر طلب این خطاب خانی و سر دو تاریخ این است +

تاریخ

۱۱۰۴ کشیده آه و بگفتا عقل تاریخ مرزا الدین محمد موسوی فوت

الضا

۱۱۰۱ در بیاضت هشتی بن مرزا مغر موسوی خان بنمند زحمت خوشدل تاریخ فوت خرد گفتا گماشد موسوی خان

تتمیت کرد خدای عنایت الله خان پسر خور و نواب شکر الله خان

این جشن در یکصد و یک هجری سرانجام یافته و مرزا عبدالقادر بیدل بن ابیات که از هر مصرعه تاریخ استخراج
سے باید نظم نموده

۱۱۰۱	کاشت نه صلا عیش در زاد	اسے دهر طرب مبارکت باد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	رشد اقبال دارد اسدوز	همراهی حنان معنی آبیاد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	وقتت که از لواصی داسا	سازد دران رسد بارشاد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	غقد گر سیت ز یورج با	خاسد نامون دوستان شاد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	از مرده ادعاست این فیض	عالم چنست غرضش بنیاد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	جوشیده ز دور الفت هم	مطلوب وفای سید و شمشاد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	هر مصرع ازین طریق موزون	دارد ز شود سال اعتداد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	اکنون بجان معنی ص	شعری زد و مصرع عم نداد	۱۱۰۱
۱۱۰۱	اوقات سعادت دو کوکب	شیراز و الفت دوم نداد	۱۱۰۱

شیخ سلیمان

یکی از امرای مالگیری که خطاب بفیاض خان بود در سنه هزار و یکصد و یک هجری فوت شد و محمد افضل سرخوش
در تاریخ وفات او گفته

تاریخ

۱۱۰۱	شیرین سلیمان بسوی دافنا	دارست فتنه پستی فی	۱۱۰۱	همه شیخ سلیمان شد قنای	ایمانه عمر بود ناشی گویا
------	-------------------------	--------------------	------	------------------------	--------------------------

تاریخ

چون در سنه هزار و یکصد و دو هجری لواس کمال الدین خان قلعه ستم را بعد وفات محاصره سه ماه فتح نمود شیخ
روح الامین خان ولد قاضی محمد سعید ملگرامی بفرمایشش لواس مذکور این تاریخ گفته

تاریخ

۱۱۰۲	چون بخش ز غفل خویش حسرت	گفت اندک شای	۱۱۰۲
------	-------------------------	--------------	------

روح الله خان میر خشی

پسر خاله زاده مالگیر بادشاه بود و بتاریخ پنجم ذی الحجه سنه هزار و یکصد و سه هجری بساط حیات در نور و بد تاریخ جمعیت
حیت ز روح الله خان بیادست یکصد و یک

شاه نور و روش

رویشی کامل و از اولیای دقت بود پنجم جمادی الاخر سنه اربعه و ثمانه واقف رحلت نموده مرقد او بسط جنوب
اورنگ آباد مشهور است در زیارت گاه خلایق تاریخ وفات او نور نقی است یافته اند و بی از وفات او سید فیض الدین

عن متبلی تسبیح نشین او گردیده

حافظ سید ضیاء الله ملگرامی

بشب سه شنبه پنجم ماه شعبان سنه یکزار و یکصد و چهار انتقال نموده و موافق وصیت پایان مرقد خواص عماد الدین
مکرمی که صاحب ولایت آن مقام است بیرون حرم متصل دیوار جنوبی منزل آرام یافته و میر غلام علی ازاد تخلص
تاریخ او گفت

تاریخ

۱۱۰۴ نورشیر علم و فضل تقوی | آن میرضیا الله روشن بیا | پادشاه افشاریه شهبان | تاریخ شنو منزل قدس ضیا

مسجد عالم گنج

دربلده اکبر آباد موضع عالم گنج متصل دیوار دانه سجده ای است که از امیر رفیع الزمان در سنه یکزار و یکصد و چهار هجری
تعمیر ساخته برپیشانی عمارت مذکور این تاریخ مرقوم است

تاریخ

شکر که در در شمی دین پناه | غازی جم مرتبه اورنگ شاه | میر فلک قدر رفیع الزمان | ساخته از عول خانی بجایگاه

امیر الامرا نواب شایسته خان

پیر نواب آصف خان بهادر است از نیکام شایسته جهان بادشاه پسر شاه طاهر بادشاه بعد از وزارت میرزا محمد آشتی اصل نامشروع
است در عمر نود و سه الکی تاریخ شاتر و هم شوال سنه یکزار و یکصد و پنج هجری فوت شد و این سه تاریخ در رحلت
او از خیر المومنین نوشته شد

تاریخ

۱۱۰۵ صدر فیض کرم شایسته خان | کوی نیکوئی ازین فاق برد | سال نقل آن امیر باکرم | گفت بافت اهل خرد او در

ایضا

بود نواب امیر الامرا | عمده الملک شهنشاه زمان | خان شایسته ابوالکلام | قره باصره آصف خان

ایضا

چو شد شایسته خان بن مرشد | بجهان عظم داد شد تاریخ نوشت

قاصی محمد سعید مکرانی

از اولاد قاضی ابوالعلماء عرف قاضی بدو مکرانی است تاریخ هجری بیستم ربيع الاول سنه یکزار و یکصد و پنج هجری فوت
کرده و پسرش شیخ روح الامین خان در تاریخ وفات این قطعه گفته

تاریخ

۱۱۰۵ از گردش چرخ آه و بیدار | فریاد منرا گونه فریاد | دردی که بمن از خود دادی | باشد زین این سخن نزار یاد

باغ فدک

چون نواب سپهدار خان فاعل نواب جان جهان بهادر در ایام صوبه باری صوبه لاهور در آن شهر در سنه یک هزار و یکصد و هفت هجری باغی ترتیب ساخت در روح الامین خان ولد قاضی محمد سعید بلگرامی این باغ بنامت به سال تاسخیش بود روح الامین باغ ذک

۱۱۰۵

شیخ فحیح اسحق عرف قاضی میان و برادرش شیخ محمد سجان بلگرامی

از اولاد قاضی بلگرامی اندر رساله شرف عثمانی در مقدم است که شیخ محمد اسحق از طرف نواب جان جهان بهادر عرف سپهدار خان کو که نیابت صوبه الایام و مقرر بود و قطع سرکار برادر او کریم و غیره بدو تفویض داشت مروجی حساب بهمت و شجاعت بود با اتفاق برادر خود شیخ محمد سجان بزور تیغ ظلم و ستم و غلبه کدناش در آن زمین مخصوص در راجه ای ملک تبدیل شد و در دست بالاخر و در محاربه بنده که باراجه قلعه انبار میدان اتفاق افتاده بود و همه را برادر خود شیخ سجان که پدر شیخ المهدی با خان است و دو کوشش بعد ازین خوانده آمد و بر وجه شهادت رسید این واقعه بنا بر شیخ بهرام شریفی از سنه یک هزار و یکصد و هفت هجری به قوس پیوسته نقش ایشان را آورده متصل یک شاه عبداللطیف در آن آبادی فون ساخت و شیخ روح الامین ولد قاضی محمد سعید بلگرامی در تاریخ شهادت ایشان این تاریخ گفت

۱۱۰۵

مختار شیخ چون شمشیر سنان افسوس و درین باغ جای کرد	نمازی اسحق و شیخ و محمد سجان راجم با دآن سپاه مدعی را تاریخ شهادت درین تاریخ	باید که با نقش زمین گردون ترسم که برای انتقامش از خون برادر و یکصد و هفت	خون با بر دنگ بجای موقوف شود قیامت و زمان
--	--	--	--

۱۱۰۵

محمد اسحق شهید المیرشد

میر محمد زمان تخلص براسخ سمرقند

سعیدی و الا ازاد از عمده ملازمان و مصاحبان شاهزاده محمد اعظم بن عالمگیر بادشاه بود و طبعی و فکری را ساز داشت در نازک بنده می داد سخن میداد و فاشش در سرزند لبالب سبب دایه و الف واقع شده و سرخوشش تاریخ و فاشش گفته

۱۱۰۵

راخ دم بود محمد زمان و وزیر او گفته

۱۱۰۵

محمد زمان راج خوشحال	درین باغ جان افروزان	چون تاریخ فاشش را از فاشش	خود گفت با دل که تاریخ
----------------------	----------------------	---------------------------	------------------------

ملا نصر علی

از خوش خیالان جهان بود تخلص او علی است و مولد سرسند از سلسله نقشبندی بود و قریب شصت سال عمر داشت و باشاره مجذوبی و از آخر عمر از دکن به دار السلطنت شاهیجهان آباد آمده اقامت در زند و چون بهر سال بهرام از دوستی بوج علی قلندر میزد تا که در ماه رمضان سنه یک هزار و یکصد و هشت در حلقه نمود و در حلقه مرقد

سلطان المشایخ نظام الدین دلاوی رفون گردید محمد عاکف تاریخ او یا صفت زیادت یک عدد مصرعه آه آه
از دولت ناصر علی بی و سر خوش این قطعه گفته

دراست علی بهت بی پروا	از راحت و رخ ویرستغنی رفت	دایم جو تو پیش سوی من بود	دل کده ز صورت کده تی
سر خوش ز رخ رسال و خوش	گفت آو علی ابوالکریم فانی		

مرزا قطب الدین کابل

شاعری خوش فکر و تازه گو بود از تحقیق و تصوف و طالب علمی بهره وافر داشته در آخر کارش بجنون کشید ترک منصب نمود
بشاه جهان آباد آمد و در ماه رمضان سنه یک هزار و یکصد و هشت بعد از فوت ملا ناصر علی و ولایت حیات بهر وجه عاکف
سماج خوش را به محل جنت مشواه به یافته

نواب شاکر خان

بدر زمان دولت عالمگیر بادشاه سنه یک هزار و یکصد و ده هجری بحکومت شاه جهان آباد سر فراری یافته و مرزا عبدالقادر
بیدل بطور مبارک باد این چند فقرات تاریخ نوشته بدو فرستاد

فقرات تاریخ

اقتدار بهار ملک و ظل به استقلال اقتسام حکم و عمل به دستگاه علامت جاده حلال به آرامستگی سلیمانی عز و اقبال معارج
کلمباری شوکت به مدارج جهان بینی رفعت به داری مهابت دشمن گدازی به کامرانی منافقت دوستان نوازی
حاج دولت خانی به احلال و عشرت جاودانی به حکومت مبارک شاه جهان آباد به بخانصاحب کو اکب لوا مبارکباد

شیخ عبدالرقيب کا کوری سواح گار کابل

در زمان عالمگیر بادشاه شاید که فرستاده بیک هزار و یکصد و یازده یا که نوزده هجری فوت کرده تاریخش چنین یافته

آن شیخ مقدر که ز دنیا داشت یافت	عقلم بسال فتنش شغل کار داشت	انگاه به نظم چه بگفت از روی حق	در صوبه جهان سوانح نگار شد
---------------------------------	-----------------------------	--------------------------------	----------------------------

فتح قلعه بنت کده

دوازدهم جمادی الاخر سنه هزار و یکصد و یازده هجری قلعه بنت کده تصرف اولیای دولت عالمگیری درآمد
تاریخ آن یافتند به کوه کفر شکست

فتح قلعه ستاره از عالمگیر بادشاه

چون عالمگیر بادشاه در سنه دهم ذی القعدة سال یک هزار و یکصد و یازده هجری قلعه ستاره کده را فتح نمود در عبدالرحمن
مکرمی و اطی خلص در یک شب یازده تاریخ های فتح آن قلعه گفته آن رساله را گلزار فتح شاه هند و طوی نامه فروردین
شاه عالمگیر موسوم ساخته در خدمت بادشاه گذرانید و میر تحسین بادشاه نامه گردید و اعجوبه اینکه از عبارت و گلزار فتح
شاه هند و طوی نامه فروردین شاه عالمگیر به که نام آن رساله است نیز تاریخ استخراج می باید چندی از آن
تاریخ نوشته می شود

تاریخ

مات دوازدهم

۲۹۱

چونکه ابهام زیر خضر آورد	بود اسم اعظم در شماره	تلاع کفر شد مفتوح فی سحر	تاریخ او عدد شد پاره پاره
ز انگشتان سه بر بزم ابهام	برابر چار الفت گردم نظاره	بعینه بود شکل سال تحری	بی تاریخ تسخیر ستاره
	چنین تاریخ گفتن اختصار است	شد از عدد تحلیل این آشکارا	

و این نوع تاریخ را استنباط گویند که بر صورت اعداد سال تحری بیان نموده یعنی هر چهار انگشت پادشاه را چنان
الف که صورت اعداد سال تحری یعنی کینزار و یک صد و یازده بود تصور نموده ابهام شکل سنه که بر آن چهار
الف بنویسند خیال کرده و برین طریق بزبان عربی نیز تاریخ گفته اما قطع فارسی پیشه ایشان ریاضت +

الف

چون شاه عالمگیر آفتاب لبتا	که تاریخ اوست بیتی	ستاره تان کنار ارمی	بزم آنکه نماید بنای کفر خراب
چنان بزرگ از زمین	که کوه گشت چو دریا و قله کوه	چون فتح شد فی تاریخ فکر میکردم	برآمد از دریا ی فکر دروشتا
	چون از درون ستاره نبود	طلوع کرد در دامن آفتاب	

یعنی چون از اعداد لفظ شماره اعداد لفظ چند شده که بر کرد شود و اعداد لفظ آفتاب عا کتاب سیر اندیش تاریخ برای
دیگر که از آن چهار مرتبه تاریخ استخراج می باید

تاریخ

چون محمد بن محمد شاه غازی	ستاره فتح فرمود از اشاره	رقم کردم حکم حکمیت	کروند چرخ آشکاره
بود بر مصره اش تاریخ و منقو	چنان عامل چنان شد در	محمد شاه اساطیر را کند	برآمد باطل از حص ستاره

ازین هر دو مصرعه آخرین از روی حساب جمل تاریخ جدا گاه بری آید چون حروف منقوله یا غیر منقوله بیت را بگیرند همان
حاصل آید تاریخ دیگر به همین

تاریخ

چون که تاریخ ستاره گاه	نظاره کن جوانب اطراف	این بیت را بجمه گرد اگر کسی	تاریخ با نقطه شود از لفظ
------------------------	----------------------	-----------------------------	--------------------------

یعنی لفظ جشن اگر سه باره حساب کنند که از درون چهار ده عدد و شصت و اطران چوستان حرف بی و فون است که عدد آن چهار
و دو میشود و مجموع کینزار و یکصد و یازده شد که عدد تاریخ است داده تاریخ الفاظ جشن بی و فون است که هر یک از آن حرف
منقوله است و این تاریخ از شش می شود و نیز بطور تعلیم است

تاریخ

چون که تاریخ ستاره گاه	تاریخ ستاره گاه	افشای این احوال را بکجا	فوتیم تاریخ فتح ستاره
------------------------	-----------------	-------------------------	-----------------------

یعنی ایک الف اسم سید و ایک الف نام سید و دو الف اسم را تا که مجموع چهار الف میشود و چون کجا بنویسند
شکل عدد سال تحری که کینزار و یکصد و یازده بود پیدا شود و این رباعی در باب فتح نامه ستاره از زینب النساء کیم بنت
عالمگیر پادشاه است

تاریخ

چون که تاریخ ستاره گاه	افشای این احوال را بکجا	فوتیم تاریخ فتح ستاره	
------------------------	-------------------------	-----------------------	--

اگرچه این تاریخ نیز خوب است از عبارت شوق ستاره آند تاریخ استخراج می باید اما لفظ آمد که داخل ماده تاریخ است خوب نیست

فتح قلعه بروی

تاریخ سوم محرم سنه یک هزار و یکصد و دوازده هجری قمر بروی که در دکن است بتصرف عالمگیر بادشاه درآمد تاریخ

این فتح را خداوند تعالی بفرموده است

در ولادت شکر الله خان ثانی

شکر الله خان پسر نواب شکر الله خان مرحوم بود در سنه یک هزار و چهارده هجری از عالمگیر بادشاه بجاوست میوات سرلمندی حاصل نموده دوسال پیش ازین یعنی در سنه یک هزار و دوازده هجری در خانه اولسپری تولد شد مرزا عبدالعزیز این تاریخ نوشته فرستاد

تاریخ

زین کج که زنگش چرخ شکفته | انسر دلی طبیعت مکان شکر | تاریخ بهار و سربش تحقیق | جمعه ختم جمیدی الاخر گفت

زیب المناسبات منت عالمگیر بادشاه

ولادت او تاریخ دهم شوال سنه هزار و چهل و هشت و کراغ یافته و حسب خواستش خود مشروح نگشته و تمام عمر روی شهر ندره حافظ قرآن بود در تحصیل علم عربی و فارسی بهره تمام برانده و چند خطوط خوب بنیکاشت و کتاب زیبا آتفا کرد از تصنیفات اوست در سنه هزار و یکصد و سی و سه هجری رحلت نموده و دخلی حبشی^{۱۱۱۲} تاریخ وفات اوست گاه گاه اشعار نیز میگفت این حید اسبایت و اشعار اوست

بشکوهی که غم در کردنی نشد | کور چشمی که لذت گیر دیداری نشد | اصد بهار آفرید و گل گیتی بگفت | غنچه باغ دل باز بستاری نشد

بی تفریح این چرخ بیدار کن | خط شایه جهان و بحال ار کن | قضا قضا نشو و البیور زین گن | تو خواه قاتل به چین آتشکار کن

اشک در خون پییده می آید | یاد دل از راه دیده می آید | دور عدم هم عشق شورستی | گل دهن دریده می آید

ای صفت تشنه سیر و سوزن منگر | هر یک قطره آبی حکمت بشمار |

آغشته خون شام شفق از نگاه بست | مشعل کف گرفته فلکات و خواه |

گرچه من بلی اسام دل خون نشسته | سیر بهر نیزم بکن جبار بخت بسته | لبیل از شادویم شد نشسته گل | در محبت گل پرواز بهر شاد کرد بسته
در زمان خونم ظاهر کرد رنگ از دهم | رنگ خون اندر منان خون بخت بسته | بسکه با غم در آن ختم بر رو گاه | جانم سلی کرد انبیا بین نشسته
دختر شاه هم و لیکن بر دفتر آورده ام | زین بیت ختم ز نام من بر لب بسته |

مات دوازدهم

مصرعیه از نریب الم

از رسم نشود در جلالت جدالم

جواب از ناصرست

گویا رسید بر لب نریب الم

این جواب شنیده نریب الم بسیار هیچ تاب خورد و این بیت نوشته بنابر علی مستشار

ناصر علی بنام علی برده نیا

و نه نریب الم بنام علی سرور

لطف الله خان پسر سعد الله خان

در کتاب صحیح الاخبار مرقوم است که تباریخ چهارم حسب سنه یک هزار و یکصد و چهارده اردیبهشت ماهی عالمگیر بادشاه از بهادر گنده که در دکن است بغیرم شیخه قلعه گنده را به هزار آمد و بهیز دهم ماه شعبان پای آن حصار بنزول لشکر نریب الم اثر مسیحیخ برین بر آورد و لطف الله خان پسر سعد الله خان مرحوم از غلبه مستغنا بکرم جادو یانی منتضت فرمود و هنگام وفات پدر که در سنه یک هزار و بیست و شش بوقوع آمده و یازده ساله بود بمنصب مقتصدی و مدیون ممتاز گردیده و در زمان عالمگیر بادشاه به پای و الارسیه و در عمر پنجاه و نه سال فوت کرده و تاریخ وفات او یافته اند

صدافسوس ز لطف الله خان

در ولادت پسر و دختر کرم الله خان

کرم الله خان در سنه یک هزار و چهارده هجری از عالمگیر بادشاه بمنصب خانی ممتاز گردیده و مرزا بیدل این خید فقرات تاریخ نظیر مبارک باد بخان موصوف نوشته و ترا

فقرات تاریخ

۱۱۳

پیشگاه کرم امساب ۱۱۳۸ ششم کوکب قیاس رکاب ۱۱۳۹ ناز و نعمت و سگاه ۱۱۴۰ قاصصا حسب افلاک درگاه ۱۱۴۱ عظمای پسرستان ۱۱۴۲ دانی ملک کرم الله خان ۱۱۴۳ بمناصب خانی مبارکباد ۱۱۴۴ بحجرت رسول گزیده والد الکاب ۱۱۴۵ در سنه یک هزار و پنجاه هجری در خانه او در عرض یک هفته پیری و دختری گزیده و مرزا بیدل این عصره تاریخ یافت

تاریخ

رسیدن طرب ماه و انساب

در وفات عالمگیر بادشاه

انتقالش در جمعه بیست و ششم ماه ذی القعدة سال هزار و یکصد و پنجاه هجری که موافق روز تیر سیزدهم اسفند در ماه الهی سنه یکصد و پنجاه یک اکبرشاهی مطابق روز دس سید هم اسفند در ماه جلالتی سال شش صد و بیست و هشت ملکه معادق روز شنبه یازدهم شهر یوزماه قمری سال یک هزار و هفتاد و شش بروج دی موافق بیست و یکم فروردی ماه انگریزی قدیمی و چهارم ماه مایج جدید است سال یک هزار و هفتصد و هفت علیوسه در احمد نگر دکن بوقوع آمده و لاشش او را در شهر خجسته بنیاد آورده و با دو که قریب قلعه دولت آباد در دکن واقع است و آن شهر را در جنگ نریب در ایام شاهان و سکه

شاہزادہ محمد اعظم شاہ

پیر سوم عالم گیر بادشاہ بہت تباریخ دوازدهم شعبان سنہ یکزار و شصت و سہ ہجری سے از بلقان یا بلوگیم نبت شاہنشاہان ولادت پذیرفته چون در هنگام وفات خلد مکان برادر بزرگ او محمد معظم بیگ شاہ عالم بہادر شاہ در کابل تشریف داشتند چنانچہ محمد اعظم شاہ با اتفاق اعیان مملکت تباریخ دہم ذی الحجہ صبح عبدالحفی سنہ یکزار و یکصد و چہ ہجری دوازده روز بعد از وفات پدر در احمد نگر بیدار سلطنت نشست چون بہادر شاہ ازین حال آگاہ شد یافت بالشکر کے عظیم کابل روی سوی ہندوستان آورد و نامہ بہ برادر خود فرستاد و ہر چند خواست کہ از جنگ و جدل باز ماند ملک وسیع را دینا خود با تقسیم نمایند لیکن چون تقدیر اینچنین بود کہ ملکوس سلطنت بر قامت بہادر شاہ راست گردید محمد اعظم شاہ قبول نفرمود و بارادہ جنگ از احمد نگر کوچ نمود چون بہادر شاہ بالشکر خود قریب اکبر آباد رسید و رسید ان دیو کہ دوازده کرہ از اگرہ واقع ہست تلاشتہ فریقین دست داد و جنگ شروع گردید چنانچہ درین معرکہ محمد اعظم شاہ بادلیسران خود میکے محمد میرا بخت و دیگر سلطان والا جاہ بالسیاری از امر کشتہ شدند این واقعہ تباریخ ہجری ربیع الاول روز یکشنبہ سال یکہزار و یکصد و نوزدہ ہجری سے بوقوع آمدہ تباریخ شہادت او انیت ۱۰

تاریخ

۱۱۱۹ شاہزادہ دیوانہ دہشتی از درم + صفا کہ بنویس از رستم کم ۱۰ دیدند سرورش جہا چون رستم ۱۰ گفتند بہ ہی محمد اعظم ۱۱۱۹

۱۱۱۹ چون شاہزادہ محمد اعظم از جہان فانی ۱۰ آواز غمت کی جنبش مکانی ۱۰ کشتی فضل از دہشتی کبر ۱۰ تاریخ زرنگاشتہ کرلامی ثانی با عقاد راقسم الحروف اگر بت آخر اینچنین خوانند بہتر باشد ۱۰ چون مثل کر بلا شد میدان زرنگاشتہ ۱۰ تاریخ تو از ان شدتہ کرلامی ثانی ۱۰ مدت سلطنت اعظم شاہ از روز وفات خلد مکان تاریخ شہادت او ستہ ماہ و ست روز و غنیمت جنگ الامور خان اورا داخل بادشاہان ننودہ اند مدت عمرش پنجاہ و پنج سال کہ بکسر ۱۰

امتیاز خان صفا بانی خالص تخلص

میر غلام علی آزاد بنویس کہ اسٹش سید حسین بود و بہند آمدہ در دکن خلد مکان را ملازمت کرد و اسلک ملازمان اعظم گردید و بدو بواسطہ صوفیہ عظیم آباد پٹہ و خطاب امتیاز خان امتیاز یافت آخر دہ سنہ یکہزار و یکصد و ست و دہ رسید از دست خدیام خان کشتہ شد میر عبد الجلیل بگرامی تاریخ وفات او ۱۱۲۲ آہ امتیاز خان ۱۰ یافتہ در کتاب عبادت السعادت مرقوم ہست کہ در شہد مروجہ بود مشہور بمیر بوسٹہ بوریالین داد را پیر سے بود میر باقر نام محلی علیہ فضل و کمال ادلیہ سے داشت خیلی کشید و صاحب طبع خالص تخلص او بود مشق شعر از محمد تقی سلیم ظہری داشت از دست شہر چہ قدر غنی شود کل کہ دہانی تو شود ۱۰ تا کجا ناب خورد مو کہ میان تو شود ۱۰ شاہزادہ بعد چہند سے در ہندوستان آمدہ ز فانت صوبہ دار گجرات در وقت خلد مکان امتیاز نمود و ناظم صوبہ مذکور شہادت دقاہیت اورا ویدہ و قہر خود را بجا لکاش در آورد و چون اورا پیر سے بنود بعد از وفات او مہن خالص شہد کہ سید امتیاز خان بہادر مخاطب شدہ بود ناظم صوبہ گجرات شد و قاسم علی خان کہ ناظم بنگالہ بود پسر زادہ بچن سید امتیاز خان خالص شہدی ہست +

ریت الفنا یم نیت عالم گراماوشاه

و الطبرت بالرب قسمة فلي يا عباد الله الذين وامن بيتا وعمارت مرقوم الله.

بولس ماورجی فصل خدا تاملین است ۱۰ سید ازا بر رحمت قبر پوشش بالین است ۱۱ امید و احسن خاتمه کا
زینت النساء یگم بیت بادشاہ محی الدین محمد عالم گیر غازی انار اللہ سر لاندہ ۲۲ عجب سے

شیخ محمد اقصیٰ کہ آبادی

لفضایل صوره و محوسه امتیاز مراد ان داشت اصل وطن او سپید پور راز توابع غازی پور است با شماره
 سپر خود را آقا بدرصل اقامت انداخت و بتلقین اصحاب و تعلیم آداب مشغول گشت انصافیت عربی و فارسی و از در
 مسجد کبریه هزار و پستاد هجره تعمیر نموده تا بخش بقعه افضل یافته و نارنج خانقاه که در سنه هزار و نود و دو
 بنا نموده مقام افضل گفته ولادت او بیت مجسم شهر ربیع الاول سنه ثمان و ثلثین و الف است و بسن ششاد و
 ساله روز جمعه پانزدهم ذی الحجه سنه اربع و عشرين و مایه و الف هجره فوت شد بعد وفاتش شیخ محمد بیگ مشهور
 بشاه خوب الله که برادر زاده و سیم و اما د او بود بر سمنار شاد داشته مرقدش در عده الله آباد است ۱۰۰۰

قطب الدین شاہ عالم بہادر شاہ

۱۰۸۰

تباریخ سلج رجب سہ ہجرت اردن چاہ و سہ ہجرت سے اتر لیکن نواب بانی کہ ہندو زسنے بود و در بابہ نور تولد غفر
و محمد معظم موسوم گردیدہ و در ایام شانہ زادگے خطا بہا ویشاہ نیز نامور شدہ بعد از کشتن ہرا و سوس
او اعظم شاہ در جنگ تباریخ نور و سہم ربیع الاول روز دوشنبہ سال یکہندہ یکہند و نوزدہ ہجرت سے چاہ
پیر و اگر بہ تخت سلطنت نشست و شاہ عالم موسوم گردید و خلعت وزارت بہ منجران بجا خانان و شدہ
وکیل مطلق بہ اس خان و شدہ میر تختہ گریسے بر سپہر شرف و الفقار خان خطا بہا ویشاہ مراد حسرت نمودند
و تباریخ سلجس نیز بان خود فرمودند ہ ما قناب عالمنا بیم ہ و دیگر کے این مصرعہ یافتہ ہ شاہ عالم پادشاہ
ملک و آوارہ جان ہ و فضل اللہ درویش در تباریخ جہوس اگوت ہ التہ بامعظم ہ و غیرہ کے دیگر این
تباریخ کریمہ خاں کے ہستہ گفتہ ہ

51

کن سر اعظم جدا و ائمه خوین

تاریخ از غزیر اسد

جلوس محلات هزار بادشاه زین | باین مرجع اسرار و ادب | شوق رفت نیردان جلال قدرت شان | همان خلیفه حنان معظم و دوجان

و چون ایام جلوس او از هنگام وفات عالمگیر بادشاه یعنی از راه دسے القعدہ سنہ ہزار و یکصد و ہجده ہجری شماری
چنانچہ شخص دیگر این تاریخ کہ از ان سنہ مذکور استخراج سے باید بسبب نظم کشیدہ +

北

[illegible]

24

در وفاتش بی سزوی باشندند. ^{میض} و فضل و نعمت و عدل کرم ^{۱۱۰-۱۱۱}
میست. اگر از سر یک لفظ مصرعه آخر حرف میانه گرفته بحجاب جل سشار نمایند تاریخ بر آید و این بیت و تاریخ
وفات او که نیز شمیمه است را قسم الحروف گفته. ۱۰

١٤

گفت بی بابک آتقی ناگاه ۴۰ شدند بدون از جهان بهادر شاه
درت سلطنت بهادر شاه از روز وفات خلد مکان تا روز وفات از پنجاه سال و یک ماه و بیست و دو روز و اگر بعد
از وفات اعظم شاه گرفته شود صرف چهار سال ده ماه و دو یوم شود و عظام مفتاد سال و شش ماه بود و وقت
بعد وفات خلد بنسبت قرار یافته محراب و شاه که سر اسرار سنگ مرمر ساخته اند در شاه جهان آباد متصل به
مسجد در جوار خرابه خواجه قطب الدین بختیار واقع است و این مسجد نیز که سر تا پای اسرار سنگ مرمر است نمبر پنجاه
این باب و شاه است و این بیت که از مصرعه دوسیم آن تاریخ وفات او بر سر آید بر بالین مزار او کند است
در خوست الدبامر مصطفی ۴۰ شاه عالم را بوجبت جزا
متصل محراب و قبور عالی گهر شاه عالم با شاه نیز واقع است ۴۰

معزالدین محمد جہاندار شاہ ابن شاہ عالم بہادر شاہ

ولادت او در سنہ یکہتر ہفتاد و دو یک یک ہفتاد و دو بوقوع آمد نام مادرش لطافہ بیگم بود چون پدرش بہادر شاہ بہ پنجاب ہجرت نمود و سبب عظیم در لاہور میان جہاندار شاہ و عظیم الشان و جہان شاہ واقع شد کہ سیران بادشاہ مرحوم بود مذکور واقع شد یعنی جہاندار شاہ در فیض الشان و جہان شاہ بالفاق امیر الامرا ذوالفقار خان بکطرف شدہ بر سبب عظیم الشان کہ خود را مالک سلطنت سے شمر دآمد و شروع بہجدد نمودند چون عظیم الشان کشتہ شد تحت و غنہ اندہ بہت جہان شاہ افتاد لیکن چون امیر الامرا ذوالفقار خان را منظور کرد کہ معزالدین جہاندار شاہ را بخت نشاندہ چنانچہ بعد از تہ روز بارہ ہفت ہفتال و جہال شغلہ افروز شد و فیض الشان و جہان شاہ بعد پسرش فرزندہ اختہ کشتہ شدند و معزالدین جہاندار شاہ بی فرحت و غیرہ در آگرہ ماہ صفر سنہ نہار و یکصد و سبب و چہار ہجری در لاہور بخت سلطنت نشست و بعد چوبیسہ سلطان محمد کریم پسر عظیم الشان را نیز بدست آورد و بعد لیلاج ذوالفقار خان بکشت اہل و فائز تاریخ ہجری کس او از تاریخ ہجری ماہ محرم سنہ مذکور کہ روز وفات بہادر شاہ است نوشتہ اند

بیت سکہ

نزد سکہ ملک چون در ماہ ۱۰ شمسہ غازی جہاندار شاہ

عظیم الشان کہ از زمان عالم گیر بادشاہ محبوبہ دار سکہ ملک بنگالہ سرحدی داشت و مستعد شہریتہ بر اسے نظم و نسق آن دیار استقامت کردہ آن شہر را عظیم آباد موسوم ساختہ بود چون خبر ماہر سکہ عالم گیر بادشاہ شنید پسر خود محمد فرخ سیر را بہ نیابت خود گذاشتہ پیش پدر آمدہ بود و در خلعت عظیم شاہ حاضر بود و در محراب جہاندار شاہ کشتہ شد چون قریب نہ ماہ برین بگذشت خبر رسیدن فرخ سیران عظیم الشان از طرف بنگالہ بر اسے انتقام خون پدر و برادر خود سلطان محمد کریم کوکشی زد خاص و عام کرد و جہاندار شاہ پسر خود محمد اعزالدین را بانشکری عظیم بہت اوفستاد فرخ سیر کہ سید حسین علیخان محبوبہ دار ملک بہادر برادر او سید عبداللہ خان محبوبہ دار اللہ آباد را کہ ساوات بارہ بود و بعد بہت مستعد و حاجت ہمہ راہ خود گرفتہ باخویش عظیم آباد کجھو کہ پنجاہ کردہ عسلے از بندہ الہ آباد بہت رسیدہ بود کہ تلاش فریقین دست داد و سبب عظیم ہوز داعنہ الدین تبارخ بہت و نسیم شوال سنہ مذکور بہت یافتہ بطرف اگرہ متحانت و فرخ سیر بعد از چند روز بسوسے اگرہ روانہ گردید چون در انجا رسید با جہاندار شاہ با محرابہ دست داد و آخر جہاندار شاہ نیز تبارخ ہفتہ ہم دسے الفدہ سنہ مذکور از میدان سکر کہ رختہ و ریش و بردت خود تراشیدہ بطرف شاہ جہان آباد متحانت چون نسیم نصیب فرخ سیر گردید تبارخ بہت و نسیم ماہ مذکور در اکب آباد بخت سلطنت جہانکس نمود و بعد چند سے بطرف شاہ جہان آباد کوچ کرد چون در نظر آباد کہ یک کردہ از دلی فاصلہ دارد رسید نواب اصغ الدولہ یعنی اسد خان را موسسہ شس اسیر الامرا ذوالفقار خان لغت جنگ کہ بعد بہت پیش پدر آمدہ بود و طلب داشت اگر جہ ذوالفقار خان تنخواست کہ پیش نسیم سیر رود لیکن بدیش اورا نشے کردہ و دلاسا دادہ بوقع عفو قصیر و اسید سیر فرانسے ہمراہ خود پیش فرخ سیر روانہ کرد

آمد خان را رحمت فرمود و دو القطار خان را همراه با شاه بقتل رسانید و بعد از آن سرهای ایشان را ازین
 محل ساخته بجهتستان نهاد و اجساد ایشان را رسن در پاسه بسته بر پشت نیل سیکه اینصوب و دیگری انصوب
 اوخته یا نشان و شوکت تمام بسوسه شهر کوچ کرد چون بدست رسید بر تخت نشست و این سال را در زوجه بست
 و سیوم ماه دسکه الحجه سنه مذکور بوقوع آمد چون هجرتین سال که سنه هزار و یکصد و بیست چهار بود و شاه هم
 جهاندار شاه سرد فوٹ کرده بود و دنیا بخره راتم الحوادث این تاریخ شعبه یافته به

۱۱۲۳

تاریخ

بهاوردند و جم جهاندار شاه به یک سال زین و احوال به سر مملکت دور کرده سر تر اند بهادری برفت و جهاندار گفت
 سینه گوی و حرکتیم که سر مملکت است از اوده تاریخ دور کرده شود تاریخ بر اید مدت سلطنت جهاندار شاه از روز
 وفات پدرش تا سوره هجرت در اگر آلوده ماه میشود مدت عمرش تا روز شهادت او پنجاه و دو سال و نه ماه
 دیگر و لقب اولید و فوات خلد از امگاه قرار یافته مقبره او در دهست است نزدیک رودخانه خواجه قطب الدین ختیا

امیر الامر او و القطار خان

این نواب حضرت الدوله اسد خان بهادری است تاریخ ولادت او است به نریج اسد و نمود اقبال به چون بتاریخ نسبت
 و سیوم ماه دسکه الحجه سنه هزار و یکصد و بیست و چهار هجرت به حکم محمد فرخ میر همراه جهاندار شاه بقتل رسید پدرش
 در غم فرزند و عمر نو ساله و کبر سنه و جو است این تاریخ در شهادت او گفت ۱۱۲۴
 الف شام غریبان با دوشم خورشیدان به گفت ابراهیم سمیل را فرمان نمود

۱۱۲۴

۱۱۲۳

اصل نام اسد خان ابراهیم مرزا بود و اسم و القطار خان محمد سمیل چنانچه از تاریخ مستفاد میگردد و اسد خان بهادری
 در سنه هزار و یکصد و بیست و نه هجرت در سنه هزار و چهار ساله فوت شد و در مدت عمرش با شاهان را دیده به

مرزا ابیر و بخش متخلص برسا

جهاد اصف خان جعفر است که در عهد جهانگیر باو شاه بمنصب وزارت سرفراز شده داشت و مرزا ابیر و بخش در فزون
 و علوم یگان روزگار بود در او ایل بهد منتشگر که سر کار شاهزاده اعظم شاه نوکر بود و بعد از آن بهشتی گر که عالم
 بادشاه نوکر گردیده چون عالم گیر فوت کرد و فیما بین شاهزاده گان یعنی جهاندار شاه و عظیم شاه بحاربات میان آمد
 و عظیم الشان پسر جهاندار شاه که پدر فرخ میر بود بهجانب اعظم شاه پرداخت شخصی بهر زان گفت که بلائنه عظیم می آید
 یعنی عظیم الشان سے آید مرزا جواب داد که اسم عظیم رفیع خواهد ساخت یعنی اسم الهی با اسم اعظم شاه به چون
 بعد از چند سال سلطنت بفرخ میر که پسر عظیم الشان بود رسید مرزا را طعنه گفت که ترا اینچنین کلام گفتن فبما بین
 برادران چه سب و کار بود پس فرمود تا موسی بر دوش را یکبار ازین پنج بر کنند و در استون بسته بصدور
 ناک ساختند این واقعه شاید که در آخر سنه یک هزار و بیست و چهار هجرت بوقوع آمده قیامت حال در در سنه اگر
 موجود است گنایه سب و مبارک نزل که حالا مبارک گچ رشتار و در و بخش بر ساخته اوست و این سب تعمیر نموده
 عالم گیر بادشاه است به

عظیم الدین محمد فرخ میر و عظیم الشان ابن شاه عالم بهادری شاه

ولادت او در سنه یک هزار و دویست و هشت هجری بموضع آمد نام او شمس صابیه بود چون بتاریخ هفتصد و پنجاه و نه سال بگذرا یکصد و هشت و بیست و چهار سال جهاندار شاه فرخ یافت در کبریا و بخت فرزند و ای جلیس بود و بعد از آن در شاهجهان آباد در سنه جهاندار شاه و امیر الامراء و الفقارخان را بقتل رسانید و را جب و چند دیوان امیر الامراء را کور را بست آورده زبانش بر سر و بسیار که از امیر جهاندار شاه را گرفته بجان کشت و اغرا الدین امیر جهاندار شاه و عاقله تبار امیر اعظم شاه و پهلوان بخت برادر خود را بعد و امیر عمر گردانیده در حسن فرستاد و خدمت وزارت امیر عبداللہ خان و قطب الملک بهادر بار و فاد و طغرلک و خلعت امیر الامراء بر سر برادرش سید حسین علیخان مرحمت فرمود و بیت سکه و تاریخ خلعت و منیت .

بیت سکه

سکه دوازده فصل حتی بر سیم و زر | بادشاه مجرب و فرخ سیر

تاریخ خلوس

۱۱۲۲

شاه فرخ سیر که افسر او افتاب سپهر ملک است گفت الف که سال سلطنتش افتاب کمال سلطنت است و چون که چند روز بعد از خلوس فرخ سیر سال بگذرا و یکصد و بیست و پنج هجری شروع گردید چنانچه مورخین این بیت که از الف ابد با دفرخ اریک سال مذکور بر سر آید تاریخ یافته .

تاریخ

۱۱۲۶

نصیر سیر تاجور لا شریک | خدا یا ابد با دفرخ اریک

در شروع سال بگذرا و بیست و هشت هجری که خدا سیر با دختر مهاراجه اجیت سنگه سیر و پسر شاه را نشو و بر میان آمد گویند اینچنین طوسه عظیم الشان از شاهان پیشین کم جلوه ظهور نموده و میر عبد الجلیل ملگرامی مشنوی رنگین درین طوسی بنظم آورده و داد و خلوس بر سر داده خلوص در مقامی که ساسی برده های هندی و درین الفاظ پارسه آورده و بی نصیر سیر جلال بکار برده این چند بیت از آن مقام است .

اسیات

چو سید دل خاچس رنگ	برادر چهره برار سانگ	در آن محفل کجا گزشتن	نوالی کان تر راه میوش سیر و کازا
اگر شاپور با خسر بجاک اند	نی این بخت خست بجاک اند	مقنی بگو از ایشان در نزد	که از رطب بهار پیش سیر و
شگفتنای دل در دست تار است	که آن را نمیشد کل بس کار است	نوالی که گرم دیر است بود	بنظم گوهر بگو بر سر بود گوهر
شگفتن بخان سر سیر و از تار	که کردی سینه بار بصر گزینار	اگر چهره در و خوش بود	بدانی خال اوزین سیر و
مثل این نمیشد از انش نمیشد	بر و صد چوب لاله دنی رفت	نویس بر پیشین نمیشد	نمیشد از آله پارسه رفتار
نوا گوید تو ام ساحر است	نی تقویم چو بیت من جرم است	نوالی نمیشد بگو از نقصها	نمیشد از گار خورشید
چنان در غنچه باشد و لیدر	که از انسون ترشم دیو گری	لب بر ساز انش او اگر	که جشن شاه کام بار و اگر
بالفت حمد گرداده باری	نواد ساز از صحبت بر اری	چنان از غنچه دل منمیشد	که لی اجمال کوس خرسه
سکه گویند نیم قوت جان	نمیشد سی یک بنظر بان	بسته خا و لذات ترانه	نمیشد از این جشن خندان

جهان شد زنده ز اسب تیر
کز بر حالت موجی جان تیر
چو منقار از منی زین چن کرد
ره احسن کرا بر لقمه سر کرد
اگر دلی نماید فخر شاید
نواهی زین به کوه کی سراید
چو در گلشن گل بر لب
سرو و خار کن بابت دران
خواست ایات و تفتین تار و کسب دال
ناله و یاد محول بجمع مانده بگو نام
که است که جوامع را بدو نسبت
اللفتحین سرشته شدن پست
اها که بر کاغذ و جامه و سند و تقویم
از و حاصل اید اک بالمد عیب یک
بفتح ماه فارسی
اسباب خانه نیر و دل و تقاره
کرا بالفتح مزج جگر مزج جاری
مزغ انو اسنج نیست اما مقصود
مبالغه است یعنی
شادمانی نوسه عام شد که جاری
سم از پله این چن منقار تر کرده
در نو اسنج در آمد خار کن نام
شخصه که لوی
خار کن با و منسوب است بابت
منش کلمه شقی از بنوت و اسما
و پر داسه فارسی و از و مقام
و لب و چار
شعبه و شش اوز و دس لحن
بار به نیر بیان کرده نوسه
که بلی ملاحظه متع است
معانی ایات تمام است
چند بیت بر سبیل استظهار آورده میشود +

دلت گر بر مقام عشق شیدا	از تار ساز راه راست پیدا	کند سر پرده از عشرت تو را	چو معشوق مرقع دلسر باس
باین لذت چو زاهد نشاند	نماز نگاه از وی قضا شد	معنی لقمه چون با ده بخت	بجام با ده گل صفهان بخت
بها لقمه چون در دلدی شد	لی از فیض نو اسر و می شد	و فطر به سر نو اسر و می شد	معنی بخت با ده و این است

و فایده آوردن اسماء لغات هند و فارسی بکفایت معلوم و در خانه داستان بیان می نماید و میفرماید

اگر آن این گراں آن نداند	نظم من معنی درین باشد	چو چون دانه یا قوت مستم	که نام برده با در پرده گفتم
که نام بر سماعی کنار سائی	بوی سینه نه اردو شنائی	نگرد و کز حسن صنعت آگاه	ز حسن نظم گیر و خط و نحو آگاه
منزل بارگ سندی شنایت	بجو حسن سندی را شنایت	درین در شنائی مایند	اکلاش دست دیای مایند

و میر احسن ایچا و خلدی که به توبه نامه فرخ سیر مامور بود و معاصی خان خطاب با فقه و طبع تاریخ سال از و در اوج
سارک گفته بیته از ان نوشته شد +

تاریخ

۱۱۲۶

ز یاد مہاراجہ جیو نٹ سنگھ	میشکومی دولت در آریگی
---------------------------	-----------------------

۱۱۲۶

بالجمله بعد چند سال در میان بادشاہ و قطب الملک سید عبداللہ خان عداوت و نزاع ہم سید جیو نٹ قطب الملک
برادر خود امیر الامرا سید حسین علی خان را کہ در و کن بود طلب داشت چون او در شاہجہان آباد رسید ہر دو
برادران بتاریخ ہشت و ششم ماہ ربیع الاول سنہ یکہزار و یکصد و سہ و یک ہجری کے مطابق تاریخ ہشتم فروردی
سال یکہزار و یکصد و نو زہ علیو سے کہ سدران روز بوقت صبح کسوف واقع شدہ بود و بلازمست بادشاہ و قطب
رفتند و بند و لبست خود و خور و مردم مختار از ان حوزہ جابجا نشاندند و بعد از وہ روز بتاریخ ہشتم ماہ ربیع الثانی
سال مذکور ہر دو برادران مردم خود را و حرم بادشاہ کہ در الجبہ فرخ سید از بیم ایشان پنهان شدہ بود
فرستادہ بفتح و حیت تمام بیرون کشید و بر تر پولیہ قلعہ بردہ چہر شش از نو باصرہ مردم الفروغ ساخت
چھو کس نمود و رفیع الدراجات بن شاہزادہ رفیع الثان و لڑ شاہ عالم بہا و شاہ را سجا سے اد نشاندند مرزا
بیدل این تاریخ در عزل محمد فرخ سیر منظم آورده +

تاریخ

دیدی که پادشاه کرامی کردند | عهد و عهد و عهد و عهد | تاریخ چو از دهم فرمود | سادات پوری سنگ حرامی کردند
در میر عظمی الدین بکر اسیر خیر تخلص در جواب تاریخ مذکور چنین است منو و ...

تاریخ

پادشاه بنفیم بنده شد کرد | از دست حکیم سرجه اند کرد | القبر اخضر نسخه تاریخ نوشت | سادات و اسن سید کرد
و فرخ سید و ماه بعد از مغرب و خود تاریخ دوازدهم ماه جمادیه سال نهم کور حسب ایماست و ...
در زندان قبل رسید لاش او را در بقعه هابون پادشاه و فن کرد این و و تاریخ در جلوس و عزت فرخ سید
از اقسام الحروف است بنفیم

تاریخ

سال اول و فرخ سید و ... | چون سوال کردم گفت که ... | یکبارست شش و گریه بار نوزد | از نام او در کتب تاریخ آمده

تاریخ

چو چوید کس غزل و دلشش کب ... | حیاقت از اسم فرخ سید ... |
و غریب و دیگر در غریب یافته ... قاتل و ایا اولو الا بقار | چون فرخ سید سلطنت جهاندار شاه را نیز و ...
سند جلوس خود منو و ده و چنانچه از تاریخ و قاتل بهادر شاه تا روز غزل او هفت سال و دو ماه و هفتاد و یک روز
و از روز فتح یافتن به پادشاه هفت شش سال چهار ماه و هشت و دو روز و زدن عمر سه و سه سال لقب
بعد و قاتل معلوم نیست اما بعضی کسان او را شاه شمس نوشته اند

تاریخ

این مسجد متصل درگاه خواجه قطب الدین بختیار کاکی است و سه درجه دارد درجه اول را که خام است خواجه
موصوف بختن جیات خود تمیز درجه و دوم تعمیر کرده اسلام شاه است و درجه سوم را فرخ سید پادشاه در
سنة یکم از او کعبه دس و سحر سب تمیز منو و دین تاریخ بر و کنده

تاریخ

مور و لطف غیاث و اللجنا | خسرو فرخ سید مالک بجا | ساختن روی اردت در ... | مسجد زیاناد مسجد گاهی

تاریخ

شمس الدین محمد ابوبکر کات رفیع الدرجات ولد رفیع الشان ابن شاه عالم بهادر شاه غازی
چون دلب الملک سید محمد الله خان فرخ سید را کبول ساخته مقتید منو و سلطان رفیع الدرجات ابن شاه
رفیع الشان ولد بهادر شاه را بنای فرخ سید در سال یکم از او کعبه دس و سحر سب تمیز منو و دین تاریخ
گفته که در اینجا محکوس بود بر آدوده بر اسکانام در دست بر تخت شاهی نشاندند لیکن جمله کافران و ...
به دست سادات بارید بود و دست سادات این است

تاریخ

...

زرد که به بند بانه از این برکت	شاهنشاهی و بر فیض الدجانی
--------------------------------	---------------------------

تاریخ جلوس

۱۱۳۱

تاریخ آمد قطب رفیع الدجانی	سیر خردش بود بدین گونه	کولی بر عرش سر کشید انور
----------------------------	------------------------	--------------------------

۱۱۳۲

انصاف

که ناگاه واضح فرمود گفت	سازگ جلوس شهنشاه حق
-------------------------	---------------------

چون رفیع الدجانی در این و محبت الهیه و معیاره بود که نارس بود چنانچه بعد سلطنت سه ماه و یازده روز تاریخ نوروز ماه در بیست سال ندر که در ولایت آخرت آورد و در روضه خواجه قطب الدین مدفون گشت تا مبادی و ریش نورالتا بود

۱۱۳۱

تاریخ

تاریخ و فالش میست

چون عیان شهنشاه رفیع الدجانی	در محبت بسیار نهال طوبی	رضوان بدوشت از ارم کن	گفتا خلد برین مقام واد
------------------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------

شهنشاه الدین رفیع الدوله محمد شاه جهان تاسی برادر کلان رفیع الدجانی

لیه و قاری رفیع الدجانی تاسی باره سیلانی لواب قطب الملک عبداللہ خان و برادرش امیر الامرا سید حسین علیخان نیز از یکا شهنشاه امور سلطنت در ترقی و حق مملکت غیر از نام سیکه از شاهر اوگان تیموریه صورت سنی بدرفت عافیت خود داد آن پیره برادر کلانش یعنی شاه رفیع الدوله را موافق و صیبت برادرش از محسن آورد و تاریخ بیستم ماه جمادی اولی عشره که کمر دست دیک بچه سکه تاج مناسب بر سرش گذاشته و موسوم بشاه جهان تاسی نموده تخت نشاند و در جد بدین سیکه امیر الامرا سید حسین علیخان بادشاه را همراه گرفته بر سر سلطان شکو سیر این شاهر او محمد اکبر امیر خور و عالم گیر بادشاه که در اکبر آباد نرسیده و در سیرین و صفی خان قلعه دارا در تخت نشانی نمود و در هفت فرمودند قلعه را به محاصره چند روز در ماه رمضان سال مذکور مفتوح ساخته و سلطان شکو سیر را دست آورده یازدهم محسن فرستاد و بر عبد الجلیل ملکه است قلعیده غرا در نهایت فتح قلعه لشاکرده چند بیت از ان قلعیده بعد تاریخ نوشته شده شود

تاریخ

توده ای دوستان کرد عالم	نقد شد سید بسیار از دم	لونیال طرب بسیار آمد	گفتا ان گشت خاطر خرم
امیر سیر آمد اسرا	دست خیر قلع عظیم	این طفر از یوا سب عظیم	برزمان و احب بهت و ذکر اتم
سیر اکبر که در خوا ۴۵۱	یافت شکو سیر عظیم	بود در محسن اگره محسن	بهیچو مقوم متع بعدم
داشت عیش و کنج عافیتی	خاطر آسوده تر ز صید حرم	از در داشت از رخ بانه	فتنه انگشت در کمال عظم
خرو دین پناه شاه جهان	اب و رنگ بهادری و کرم	سختی الکلی اجازت واد	ما کشد لشکر طفر حرم
ان امیر جبار اسرا	چون حسین علی پسر ششم	کرد نهضت بدولت آورد	نقل حق به عنان طفر بدیم
آمد قلعه را محاصره کرد	همچو گشت و قلعه خاتم	فتح قلعه بدو رتبع نمود	این چنین سیکه سید ایل هم
	کرد عبد الجلیل در تاریخ	قلعه اگره گرفت و ششم	

چون شاه جهان تاسی برادر خود در این و صیبت بود بعد از سلطنت سه ماه و چند روز در این

سال تبارخ بیستم ماه دسے القعدہ سال مذکور در اکبر آباد از شصت و شصت و پنج تا جلوت نزول و نمودہ سر بالین خواب عدم نہاد لاش اور انیز در دہلے بروہ و در وند قطب الدین قریب تربت برادر او دفن کردند از اینجا کہ فرخ سیر در رفیع الدرجات در رفیع الدولہ دیر عرصہ بیفت ماه و دہمین سال کہ یکینہ دار و کھند و سہ و یک از ہجریہ بود فوت شدند بنابر ان راقم الحروف تاریخ ایشان را باین عنوان رسم نمودہ

元

۱۱۳۱
 ۱۱۳۱
 کردند و با و شش بیکی سال وفات + فرخ میر و دیگر رفیع القدر + پدرش جو شدار جهان النبی + تاریخ نقان نوشته شد
 ابو الفتح ناصر الدین محمد شاه با و شاه غازی و پدرها الشاه ابن شاه عالم به و شاه
 بشب جمعه بیست و سوم ماه ربیع الاول سال یک هزار و یکصد و چهار و هجری و در و است و در السلطنته غزنه
 از ابلین نواب قدسیه بیگم ولادت یافتند و سلطان سوشن اختر موسوم گردیده و بعد وفات رفیع الدرد و در ملک
 سید عبداللہ خان وزیر اعظم اور از شاهیچان آباد کرد و اینجا مع ما و در شش از بیگام و وفات پدر خود جهان شاه
 و جلوس جهاندار شاه محبوس بود و طلبیدار شسته تاریخ پانزدهم از سه قده سال هزار و یکصد و شصت و یک هجری
 در سن بنفده سالگی در اکر آباد تخت شاهی نشاند و در شاه موسوم ساختند تاریخ جلوس در سن

27

مشه کشتیانی روشن اختر کو عالم + گواه آمد فروغ بخت را نام ها درین دم که گویم نظم و نثر از آن سر بر آشی جهان دولت سالی

۱۲

۱۱۳۱
بهر تازیان جلوسش از خود در ورم کل [آمد] گفت آمدن ما به حق قیاب بجزو بود.
دستین جلوس که تازیان یکشنبه نهم شوال سنه یکهزار و یکصد و سی و سه بعد گشته شدن مسجد حسین علیحسان و فیدنه بن
فرز اب عبد الله خان سر انجام یافته بود و صرف براس ساعت نیمک بود و شیخ و حضرت میرزا شاه که هم از آن
این جلوس بر سر آمده گفته.

31

۱۱۳۲
 اگر چه درین زمان کشتن فیما سئ محمد شایسته بسیار یافته میشود و بر هیچ سبکی نیست که هر دو هم نیست اما میگویند
 سکه را دود +

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نقل می شد شاه دین پویا. دین عالم زده که زمره ماه و نان
 چون از عهد فرخ سیاه کار فرما را سه اختیار سادات با هم بود و عقل و غضب نیز زیست ایشان چنانچه
 حاجتم مستور سابق جمله مهابت سلطنت و ضبط و نسق ملک و مال با اختیار نمودند و داشتند ایامه شاه که بار داشت
 عقل و انالود این همه بیهیسه که ایشان را دیده خفیه بخش خاطر داشتند تا آنکه بعد از چند سیه قتل یافتم
 در این سیه عدم خوا باینده چنانچه بعد ازین مرقوم خواهد گردید.

قطب الملک سید عبد اللہ خان وزیر اعظم و برادرش امیر الامیر سید حسین علی خان

این سرد و برادران از سادات باریہ بودند سید عبد اللہ خان از عہد بہادر شاہ پہلو و از سبکدوشی سید علی خان پہلو بدار سے بیمار سفر از سبک داشتند محمد فرخ سیر سرد و را بہرہ خود آوردہ بود و از سبک ایشان بہرہ شاہ غالب آمدہ و سید عبد اللہ خان بخلعت وزارت و خطاب قطب الملک بہادر یار وفادار فخر جنگ و سید حسین علی خان بخلعت امیر الامیر اسے ممتاز کردیدہ در عہد محمد شاہ حسین علی خان کہ برادر خورد بود حسب اشارہ محمد شاہ در آستانے راہ دکن از دست میر حیدر خان کلثوم فرستے کہ سبکے از رفقا سے نواب محمد امین خان بود تباریخ نسبت و تقسیم ماہ ذی القعدہ سنہ یکہزار و یکھند و سبے و دو ہجرت کے کشتہ شد و قطب الملک بنام پنج ہزار و چھ سو سنہ یکہزار و یکھند و سبے دستہ سبک شدہ چند سال در محبس بود و سیر شدن قطب الملک بدین منہ است کہ او بعد شہادت حسین علی خان بہ برادر اعیانے خود سید نجم الدین علی خان کہ بجزست دستہ تمام شد نوشت کہ سبکے از شاہزادہ ہارا از محبس بر آوردہ بر تخت نشاند چنانچہ یازدہم ذی الحجہ سنہ یکہزار و یکھند سے دو سلطان رفیع الشان را بر تخت دستہ اجلاس دادند تفاوت دور و قطب الملک نیز شاہجہان آباد رسید و چارہم محرم مقابلہ با محمد شاہ بادشاہ واقع شد بعد پور کش افواج محمد شاہ سے و وقوع جنگ صوبہ قطب الملک بمقابلہ محمد شاہ خود را از فیصل انداخت در خم شمشیر بر دست اور سید عبد اللہ خان سے اور رفتہ اور افریل خود گرفت و پیش بادشاہ آورد و بادشاہ جان بکشتہ نمودہ زندان فرستاد و در آنجا ماند تا آنکہ اورا تباریخ سلخ ذی الحجہ سنہ یکہزار و یکھند و سبے پنج ہجرت کے زہر دادند بالجمہ بعد شہادت حسین علی خان نواب عبدالکدولہ علی بن خان لکھن اور اورا جیر فرستاد و را بجاہ فون است و فر قطب الملک در شاہ جهان آباد زبارت گاہ فون است آثار اوست نہر میٹر کنج واقع شاہجہان آباد کہ از سبے اسے حکم کر بلا داشت و قطب الملک در زمان سلخ در سنہ ہزار و یکھند و سبے و ہفت ہجرت کے این نہر را از اصل نہر شاہجہان سے بریدہ آورد و آن خطہ را ابو نور شاہ اجناسو و سید عبد الجلیل بلکہ اسے تباریخ ان گفتہ +

تاریخ تہر میر گنج

بجز جو د سید قطب الملک عبد اللہ خان	نہر خیر کے گرد جا رہے آن وزیر محترم
بہر ان عبد الجلیل واسطے تباریخ گفت	نہر قطب الملک تہر احسان و کرم +
<p>بالجمہ سبک خورون دولت سادات مردم دو فرقہ شدند جمعے ایشان را بہ سبکے یاد سبک و مذکورہ سبے بہ بدستے خانیچہ رایت کردہ اند کہ این سرد و برادر مثل سرد و جد بزرگوار خود حضرت امام حسن حسین سبکے بزرگ و سبے تہر شہید شدند الا سبے فرق شد کہ برادر خورد اول و بعد از و برادر بزرگ شہادت سید بہر و گوئی کہ پیش از وقوع واقفہ حسین علی خان حواسے بجز اب و بد کہ سید الشہداء امام حسین با حسین علی خان خطاب میکنند و میگویند + بلغ و عدک + و ماہ غلبہ عدو کی سبے سیر و عدوہ تو و غالب شد دشمن تو چون بعد شہادت حسین علی خان حساب کرد و نہر کی بقعہ و تباریخ بود باجمہ ان شہادت سبے بلغ و عدک را اگر قطب گفت قطب عدو کہ کرد پس در بلغ و عدک یک تباریخ نسبت و در غلبہ عدو کہ تباریخ دیگر و چون کہ کیاہ و چند روز</p>	

بعد از این واقعه سال دیگر شروع گردید چنانچه عزیزی که دیگر تاریخ شهادت او در عبارت محمد حسین تازه شهادت
 و میر عبد الباقی دیگر اسامی واسطه تخلص در شهادت حسین علیخان این قصیده است و پنج بیت که هم شروع و تمام تاریخ

تاریخ

آثار کرامت عیان حسین بند نعلی است نرین معالیه بر این بند هست این سخن قیامت عظمی نه بده ای و آب می تپد در رخ دروا رستم نشان حسین خان شهید شد در یادلی که بود را بر غنائش نقش داد و شد تباران کشتن عالم جوید و نظر خلقی شد سیاه دل چاک چاک گشت و گردن داغ از دست این قوم تالی شهید شد ای وستان آل و حسان لعلیت از ملک من بر تیره سید شهید	ز دجوش خون لایلی ازین دخون گریه سرخ شد این و بیکم داستان شور و سن از شتون عظیم اسیر من بند از خجی که بود نهان و کور شد مشاوی بهر بهشت برین بند کز داغ ضعیف که در نشان افنا و تا خاتم و بران بگین این غم گشت زهر از و این کولی ز کوفه است گل بخت بند عکس شد بهر جریحین بند این جزیعیت بخت خود و این سال شهادتش فکرمی شست	شده اسم حسین علی تازه درین گیتی پر سیاه گرد زده و دغمن از داغ دل زنده یغان شک بند از زنده صلوات خلف الصدق بقصه تغش بر زده که خسته بخت از زهر رنگ زده عالی جانب سندار شادان تن جروح کشته گردون را خزان همه تن شست ان سینه که از فکرم تن بارها تا که با و تا بخت و تا شهید شد تا حق بلایت برالت ادا شود رفوان حق جوینده قرین فریاد قل حسین که در زرد زمین بند	سادات گشته اند عیدت حسین بند حله خوش شد جراح نشانا و فرین این سینه که بهر گل آتشین بند کز روی فخر بود بدالتش بهین بند چون برق شکافت صف آفرین در زکات از خاد و حص حسین بند یعنی که بود او نفس البسین بند در عتبات نام رکن رکین بند تخریر کرد نسخه فتح بهین بند سید اب خون دیده و آفرین بر غم این جامعه منور بند تا هست من زبیری قرین بند
--	---	---	--

۱۱۳۲

و محمد اسیر خان که بعد شهادت حسین علیخان و اسیر شدن قطب الملک عبدالعزیز خان لعلیه وزارت و خطاب محمد والد
 ممتاز گردیده بود پس اردو ماه و چند روزی در راه پرج الاول سینه بر او یکصد و سیه حرسه وفات نمود: محمد اسیر خان
 هم مرد تاریخ او ایامه اند که میر محمد رخا که شتر سینه مذکور سپید بود از نریمان: و غلاب است جد کمالی منیر شد
 تاریخ بر شتر سینه همواره مشرف رکاب با بر شاه و جابلون باد شاه بود و چند سینه لعلیه نامرو اسکه کشمیر هم رسیده و در
 جهت بر شتر سینه اینها را میسر میگفتند +

مولوی شیخ محمد

دست بکنار و یکصد و سیه و در حرسه فوت کرده و مولوی عبدالباقر اسیر و سکه که در تاریخ گولی از تاریخ
 روزگار گوئی سینه می بر دینی و تاریخ وفات او گفته که بخت فرخ تاریخ از ان بر سینه آید میبایست و آسمه و تاریخ
 و سینه و سینه: و بر مهره عینه تاریخ است و اگر حرف منقوط هر و مهره و با حروف خسته منقوط
 ان بگیرد عید تاریخ است و اگر حرف منقوط هر و مهره اول و حروف غیر منقوط هر و مهره تا سینه و تاریخ
 و با حروف غیر منقوط هر و مهره اول و حروف منقوط هر و مهره تا سینه و تاریخ
 و در آیه حساب کی کسر واقع میشود و سینه و آیه کلمات سحر مسلم نوشته میشود و سینه و آیه کلمات سحر مسلم نوشته میشود

تاریخ

رحلت حاج خان کرده و در سال سی و نهم و با الف و صد و پنجاه و یک سال
 میر عبد الواحد متخلص بواحد بلکراسی
 دوستی غیر متخلص داشت شعر زبان بند و فارسی می گفت و جوایز و از هر سبب مشقت آید به می گفت
 سبب شکرسان خیال مشاعر نظم و شعر در وصف حلویات بدستور و دیوان مرتب دارد و در ایامیکه بدین بخشید
 اشرف حکومت موضع راهون از اعمال و السلطنت لایوسری پر داحت ادرا باز میدان آن توانست جنگ رو
 نمود و میر عبد الواحد در معرکه جبره شهادت چشید این واقعه دویم محرم روز جمعه سنه اربع و ثلثین و مائة و الف و اثنی عشر
 و میر علام علی آزاد در تاریخ شهادت او قتل و نظم کرده و یک عدد زیاده را بحسن تیسیر بر آورده +

تاریخ

میر عبد الواحد شیرین سخن	ارز با تش آب جوان مجید	سید والا هر صاحب هنر	ناشر با نظم و شعر اور سجد
والد او حاکم راهون شد	در کالیش حیف آنجا بنشد	خطه پنجاب را از مقدش	آبر و سبب تازه آمدید
باز میدان کافر رزم کرد	از شهادت جبره صافی چشید	در سخن واحد متخلص سوز	لفظ دوستی هم متخلص برزید

چون که واحد رفت سال شصت و یک چوین روز جمعه و قتل شد

مسجد سمنه می

این مسجد خشتی است از انواب روشن الدوله محمد قاسم در سنه یک هزار و یکصد و سه و چهار هجری در شامان آباد
 تعمیر یافته برج این عمارت طلائی است از ان سبب سمنه مسجد مشهور گردیده و در جوار کوکوالی چوبه و واقع است
 و پیشانی آن مسجد این تاریخ مرقوم است +

تاریخ

محمد یار شاه هفت کشور	سلیمان فر محمد شاه داور	به ندر شاه بهیکه آن قطاف	سند این مسجد برینت در جهان
خدا یار نیست بیک از وی چنان	بنام روشن الدوله طفرخان	نبا بخش رجعت نامش	نزار و یکصد و سی و چهار است

مسجد شرف الدوله

این مسجد خشتی است از برج ان از سنگ ساخته اند متقبل این عمارت مدرسه است و این مدرسه و مسجد از انواب شرف
 در زمان محمد شاه باو شاه سنه یک هزار و یکصد و سه و پنج هجری تعمیر نموده بود و در بازار در میه بنا چنان آباد
 واقع است برین سنه این مسجد این اشعار تاریخ منقوش است +

تاریخ

در زمان شاه خورشید سریر	طلح حق ماه زمین شاه زمان	ناصر الدین که محمد شاه است	تبع او کفر شکن در دوران
شرف الدوله با فرموده	مسجد و مدرسه عالیشان	این دو بیت اشرف عالم	همچو سعد بن فلک کرده توان
	سال تاریخ با افتخار	قبله حج از اوت کیشان	

ستاره دوم وار

در سبب التاخرین مرقوم است که در صحن آخر مرقوم است که در سنه یک هزار و یکصد و سه و پنج هجری در زمان

دینہ پورے چاند ہے اور لریک کو یہ سورج تارخ و فانی اور زمین سطرعہ برآوردہ

تجربہ سے کہو کہ وہ اطفال در زیرین

بیاض ناطقہ روز افزون

این باغ در عهد محمد شاه بادشاه شاید که بسال پانزاد و یکصد و سی و نهم حجره تعمیر یافته باغ مذکور متصل رودخانه
در شاهجهان آباد واقع است و گرد آن چار دیواری ساخته اند و مکانات خوب اندر ولسش بنا نموده بر دروازه
باغ این تاریخ منقوش است

٧٢

بود مسکن بدایم روز افزون	که بر درش بود داج تبارک	انباری گشتی در قطب گردید	که کلاهش ز بند ضوان تبارک
بجی سوره صا و و تبارک	لی تاریخ سال گشت الفت		خدا یاری بود باله مبارک

شیخ سعد الدین دیوبند

تخلص او گلشن است از قفر اسے شعر ابو مرید شاه کل متخلص بوحضرت ابن شیخ محمد سعید بن شیخ احمد مجدد و سرسبز
بود باین مناسبت گلشن تخلص بکردار اسلام خان که بوزارت بعض سلاطین گجرات احمد آباد رسیده از اجداد او است
در شاه جهان آباد است بکلمه جادیه الاول سنه هزار و یکصد و چهل و یک فوت شد از دوست + + + + +
گشتم شید شیخ نقی اقل کشیدن + + + + + جاسم ز دوست بر و غزالان و بد منت + + + + +

فان

[illegible]

خان دین پیر در شجاعت خان سبقت یافت جا

صدر حق التوفان کنیر فاطمہ محرابان پد

سید برکت اللہ الملک صاحب الکرامات مخلص

ان سید اویس ابن میر عبد الجلیل بن میر عبد الواحد متخلص بشاہدے بلگرامی است چون مرقد جد او میر عبد الجلیل
در ماہرہ از مضامین مستقر اختلاف اکبر آباد واقع شدہ در ان مقام رفتہ سکونت اختیار کرد و در عاشور
سنہ ۱۱۷۰ بمکہ و حید و حیدل و دو ہجرت فوت کرد و آزاد تارخ او افتہ

七

ہمارے وقت سے فصل تیس | پرست شجر اجمان محل تیس | پانچ وصال و خود در قلم | صاحب برکات و اصل منزل تیس

شیخ الدیارین شیخ عبدالحامد

سکے ارطاران خیرمکالان لواب مبارک الملک سرلند خان صوبہ دکن گجرات بود و در عهد بادشاه فرخ نصیر
شش هزار سکه و خطاب رستم زمان خان سده فراخ سکه یافته و در معمر که که باریه الهی سنگه بازو ار

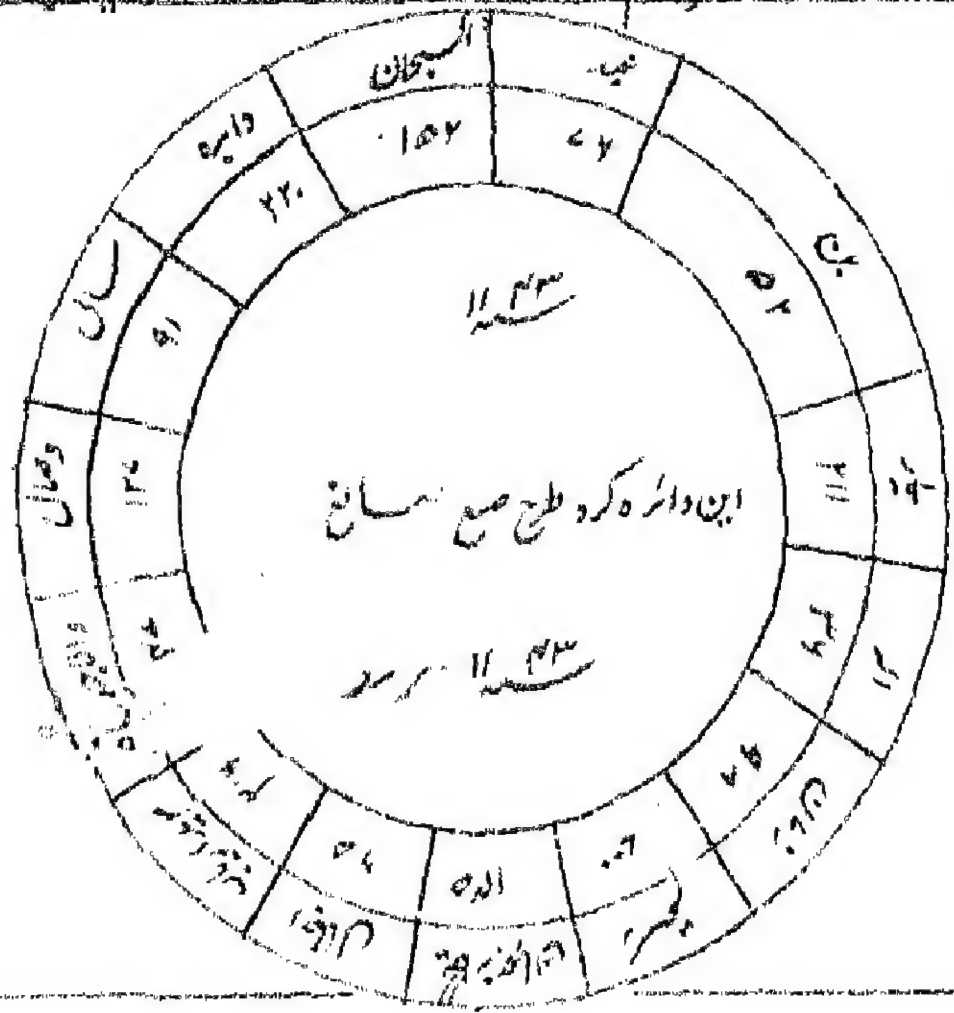
بن راجہ اجیت سنگھ کہ از بادشاہ محبوبہ داریے گجرات احمد آباد سر فرار سے داشت واقع شدہ بود تاریخ شنبہ ۱۱۳۲
روز و صبحہ آنروز برسات سنگین ہزار در کھند و چیل و سہ چہرے شہادت یافت شیخ زریح الامین خان بکراچی
تاریخ او گفت

تاریخ

صف شاہ شیخ الحدیث یار کہ در روز شنبہ	از دار سیت اور رسم و زالی و پیرام
باوہ پیش قدم رائدہ حبیبو کفر	باوہ از برد بر کرد صفت از ماس
تا بہ گجرات بہر اسے لواب جلیل	آن رسیع الفدر در سجد اولاد ام
سر بلند سے و دبا رسیع کے گز ہمیش	ترک کردند نووان بہرستش احسا
یاسہ سنگ نعین آدہ جنگیہ میان	کابین چنبن رزم ندید و شنیدست انا
شیخ خود را بر سا بند لقلب مقہور	معد کہ کرد کہ مسریخ بر و کرد سلام
آخر الاسد بدر ماسے و غا غوطہ بدزوہ	حور و غلمان لبہش نورشانہ ازہ اگر ام
اسم مرد اسنگے در رسم جوان مرد سے را	کردت ماسم بردان جو معل لغبلا م
پاس وین داریے و پاس نکابن سرد	سخت ناقص شدہ بودند کہ او کرد متام
من بفرستند و تاریخ بعد سوز و الم	بادل خویش بد م در کلمہ کلام
تا گمان ہارنے از در و کشید آہ و بکفت	آبرودا والدہ مار لشر اسلام

و غلام حسین بن بیت اخیر از تبدیل دادہ دایرہ تصیف اخذ نمودہ کہ از ان تاریخ شہادت او استخراج می نماید
بیت و دایرہ نیست

تا گمان مخالف غیب از سر اعلام گفت
حسرت سے دادہ اللہ مار لفرج اسلام

تکلیف استخراج تاریخ ازین دایره آنست که یک خانه ازین خانه های چهارده کا در آن سرکه باشد اصل فرض
 نموده آغاز شمار از طرف راست یا از طرف چپ بدو دایره مره بعد آخری نماید یا بطریق که عدد و شمار طاق چنانچه
 شده یا پنج و مثل آن منتهای او را عدد مطلوب گرفته همان منتهای منتهی مبداء شمارش میکرده باشند
 تا آنکه مبداء اول برسد پس مجموع عدد گرفته شده تاریخ بود اگر حقیقت است مثلاً دو و چهار منتهی او را عدد
 گرفته از خانه متصل و سه مبداء شمارش میکرده باشند تا که خانه سالی برسد از اول برسد پس آنهمه عدد تاریخ
 شود و همین طریق تا بعد شمار هر عدد و یکم بخاطر آید شمار نماید و شمار یک و چهار ده و پانزده و اضعاف چهار
 و بیست و نه و ازینها باشد همیشه شصت

نواب جان تشارخان

خواهر او بجای کج نواب فخرالدین خان وزیر بود و بیکدیگر دایره کوزا و کراسر فرار از سر داشت در سنه یکم از کعبه
 و چهل و چهار از دست مردمان ارار و کج که رسیدار کوزا بود کشته شد تاریخ شصت و نوبت نواب مذکور در کوزا
 کاشته که سبک از ملازمان او بود منظم آورده

تاریخ

در لغت فیهن آه آج کج باز	نمیدانم موابت چکین بود	چکیم از سر کج و کمالش	هانا با لایکم میفرین بود
فقدار با چنان اناج سنگین	اگر کشته سکنه این سر زمین بود	شهادت یافت جنگ از غلام	چکیم شرح آن مجمل پس بود
چنان شیر ز دور وقت بیکار	اگر دشمن رازبان آفرین بود	یکی گوید نبایستی چنان کرد	در گوید که بدین سر زمین بود
نابین نهاده او سدا سله	اگر اینها سر زشت اولین بود	ای تاریخ سال این مطلب است	خود گفتا قضای حق من بود

۱۱۴۴

شیخ محمد علی المعروف شیخ فخر الدین ابابکر

برادر زاده حقیقی و داماد و سجاده نشین شیخ افضل الله ابابکر است بحر اوج علم شریف و طریقت بود کتاب
 در سال کثیره تصنیف نموده و شب و دو شبانه یازدهم سجاده اول سند اربع و اربعین و مائده الف در حواله
 رحلت آسوده لقا رسیده تاریخ وفات اوست مرقه او در پلوس قبر شیخ افضل است بعد او پسرش شیخ محمد زکریا
 متخلص بقضی برسد از شاد نشین است

تاریخ شاد و ناور

میر غلام علی اراد قتل کرده که دست که در ملک سده اقامت داشتیم تاریخ طوسه شیخه مطابق نیست
 و اربعین و مائده الف این مصرعه یافتیم مبارک باشد و باشد مبارک بعد ازین عطف عنان بکسورین
 دست داود و در سنه شصین و مائده الف احرام حرمین مکرمین برستم و دار و بذر شورشتم در اینجا با مرزا محمد حسین
 پیچ و ملاقات اتفاق افتاد او پیغمبری گفت تاریخ طوسه شیخه مصرعه یافتیم و همان مصرعه خواند بعد او را کسار پاد
 حرمین رخت سفر بدیاد کن کشته شد به نواب ابابکر شیخ الدوله سالار جنگ بهادر در وقت صوبه دار بود او را کت آباد
 صحبت شغل اتفاق افتاد که گفت تاریخ طوسه مبارک علی نام مصرعه یافتیم و همان مصرعه بر زبان آورد
 و فرمود که عجب اتفاق است که این مصرعه سه شخص را توارد افتاد و در هر سه شخص از رسم بریده دور دست سبک

در ملک سند و سببی در ملک گجرات سیو سببی در ملک دکن و بنا بر اینکه نام مولود مبارک علی سبت تاریخ تولد

لطف زیاده دارد
احمد یار خان متخلص بیکتا

از نژاد قوم برلاس سبت پدرش امیر بارخان بصوبه دار سیه لاهور دشت و نشان سجد و آفرین باوجود ارکس
غریب قناعت نموده و احمد یار خان در آخر عهد عالم گیر صوبه دار گشته شد افتام شعر بقدرت میگفت و شش
منعد و دارد و سفتی محمد عاقل بیکتا لاهور سیه با احمد یار خان مناقشه کرد که بیکتا متخلص من سبت متخلص را من
و ابا بد گداشت احمد یار خان گفت بیکتا نشدیم بلکه دو تاسندیم و قرار داد که با هم غریب طرح کنم هر که خوب گوید
تخلص از دباشد پس خان مذکور زمانه و سکانه تعیین ساخت و جمیع صاحب طبعان لاهور فرام
آورد و غریب طرح کرده بود بر یاران عرض کرد و صدای آفرین و تحسین از هر جانب بلند شد محمد عاقل
هر سکوت بر لب زده بر چند یاران تکلیف کرد و غزل خود را در آن یافته بر زبان نهاد و احمد یار خان محض
درست کرد و بهر دو دست خط حفار سخن سیج فرین گردانید آفرین لاهور سیه این بیت و نطق کرد بیت برین معنی گوایم
آفرین ما ۱۰ که احمد یار خان بیکتا است بیکتا ۱۰ دیگر سیه این مصرعه ثبت نمود مصرعه گوهر بیکتا سبت احمد یار خان
و مطلع غزل مذکور نسبت سیه تا حفظش طرح جهانگیر سیه و کادسی بخت ۱۰ شکر زنگ چور و سیه
سیر و سیه بخت ۱۰ و فاش سیه سبت سیوم حماد سیه الاول سنه هزار و یکصد و چهل و هفت سیه
در قصبه خوشاب از اعمال لاهور واقع شده سر غلام علی ازاد قطعه تاریخ سیه و سبک نظم کشید و یک عدد زیاده را
حسن تمیز آورد

تاریخ

خان والارینه احمد یار خان	ذات او ایینه خلق عظیم	در فنون نقل بیکتا یان	زیاده انکار او در سببیم
کردار مهوره گیت سحر	ما تم او ساخت و امارادونم	چونکه بیکتا سبت تاریخ او	جای احمد یار خان بریم

مولوی سید عبدالغنی سیه

در سنه منفده جلوس محمد شاه و بصوبه دار سیه شیخ الدین محمد خان نائب لواء غلبه و سیه نشان مبارک
سیوم حماد سیه انسانی روز یکشنبه سنه هزار و یکصد و چهل و هفت سیه در بنگاله وفات نموده و
تاریخ وفاتش سیه شمس خاتون

تاریخ

سر کاو بان کمالش بر آیس	انگاه شمس خاتون	۱۱۹۴
سیه عد و حرم کاف را از عد و سبت	بدر کرده سنو تاریخ بر آید و تاریخ	دگر مولای سیه سبت
حکیم الممالک شیخ محمد حسین	شیرازی متخلص کثرت	
ارشد اسرار است انالکته	والطیاسه عداقت پیشه بود اصلش	عرب سبت و در ایران نشو و نما یافته آخر
در عهد او در سبب کارش	نژاد محمد عظیم شاه	لقبوان طبابت او گشته و در عهد شاه عالم و شاه باغزار او

احترام لیسری بر دوز زمان محمد فرخ سیر خطیب حکیم الملک سید بلذی نے یافت و در عصر محمد شاه احترام بیت
سبت و بعد از اسکے مناسک حج معاودت نمود و فالتش در شاہجہان آباد در ماہ ذی الحجہ سنہ ۱۱۴۹
و ماہ الف و الف اتفاق افتاد آزاد تاریخ او گفتم

۱۱۴۹

تاریخ

بی نظیر زمانہ شیخ حسین | گوی سبقت از مکہ بجای | الفی از برای جلیت او | سال تاریخ گفت شهرت

میر محمد افضل الہ آبادی تائیت مخلص

شہرہ اسلام خان جو سنہ سفید سنہ است کہ والا مخلص داشت در القاب مند اولات علی فاضل ملکہ
افضل و در افتد اسکے محاورات فارسے کامل بل اکل بود در شاہجہان آباد لیسری بر د آخر و از دہم
ربیع الاول سنہ ۱۱۴۹ مائید و الف در گذشت تاریخ فوت او سنہ آزاد و چنین در سلک نظم کشیدہ

۱۱۵۰

تاریخ

تائیت گو سخن رستان برد | در ہای سخن شہرہ نظم سپرد | از بر خرد سال فالتش ستم | بر فرمود بروز جلیت احمد مرد

نواب سیف الدولہ عبد الصمد خان بہادر ولی خجگ

از جانب والد کہ نام ایشان خواجہ عبد الکرم بود خواجہ عبد اللہ امرار طرف والدہ نقیض عالم محذوم غلام کہ
سید صبیح نسب بود میرسد وطن اسلمی او سمرقند لیکن مولد عبد الصمد خان اکبر بادست و صغیر سنہ سیر
والد لیسری رفتہ نشو و نما و کسب علم در اینجا کردہ بعد فوت پدر با سجان علیخان بادشاہ لوران رو شیا
بہر مائیدہ آمد و رفت بدر بارے نمودند و بچہ دست شیخ الاسلام سمرقند کہ از خدمات عمدہ توران است فایز بود
سبب شمت در عمد عالم گیر بادشاہ دارویند و ستان گردیدہ در اول ملازمت بمنصب شش صدی فایز
شدند و بعد چہرے بمنصب ہزار پانصدے و بختاب عبد الصمد خان ممتاز گشتند و بعد جاندار شاہجگ
برادرانش ترودہاے رستمانہ سجا آوردہ بعد فتح بمنصب ہفت ہزارے و خطاب عالی خجگ مغز شدہ
ولید ایشان ذکر باخان بمنصب بیچ ہزارے فایز گشتہ و در عمد فرخ سیر بمنصب ہفت ہزارے و بعد و باد
لاہور مامور گردیدہ عازم انصوب گشت و بعد چہرے بختاب ولی خجگ مخاطب گردیدند و در زمان محمد شاہ
بادشاہ بمنصب ہفت ہزارے و صوبہ دارے ملتان و خطاب سیف الدولہ ولی پسر ایشان بصوبہ دارے لاہور
و خطاب انور الدولہ ہر خجگ سرفراز شد مذکور الامر کمال پیش از آمدن نادر شاہ و سنہ ہزار و یکصد و پنجاہ و شصت

یک تاریخ او نیست

تاریخ

رہے و صل عبد الصمد خان بچہ

تاریخ دیگر احرار و دیم رفت بعد و فالتش لیسریش ذکر باخان بصوبہ دارے لاہور ممتاز گردیدہ ۱۱۵۰

قلعہ شہر کنگ

در شہر کنگ مضاف صوبہ پنجالہ قلعہ ایست کہ ان را بارہ بہائی نام است و شہر کنگ و قلعہ مذکور میان دور و خانہ

جہاندار و کشتہ جو رسیہ واقع شدہ در ایام بر شکرال پناہ کے زمانہ قریب بد کردہ و عرض در پاس کے کشتہ جو رسیہ لقمہ ر
 اصف آن خواہد بود و آن قلعہ بر کنار ہما ندا واقع و دو حصہ قریب سبہ کردہ تھیں خواہد بود کہ از سنگ و خشت و گچ
 در کمال استحکام و زراست بنایافتہ و فاصلہ میان شہر کنگ و قلعہ قریب بد کردہ است و قلعہ سے عرض بر اطراف
 قلعہ است کہ ننگان دہان سے مانند نایب قلعہ بر افواج کہنی اکثر تیار و چارہ دم اکو بستہ کھزار و شصت
 و سہ ہجرتہ مفتوح ساختہ و از ان وقت بعل سرکار کہنی است درین ایام آن قلعہ و ماہنامہ دار و از تاریکے کیسے
 از دروازہ ہاسے آن قلعہ مرقوم است چنان استفادہ کرد کہ شخصی بنام سوسن سنگیہ سپر کہ نہر سنگیہ کہ حکومت آن قلعہ
 داشت ان دروازہ را در سبہ کھزار و یکصد و پنجاہ ہجرتہ تعمیر ساختہ و تاریخ مذکورہ را بر ان دروازہ مرقوم نموده

تاریخ نیست

تاریخ

زخم و شوکت کہ کسپر ہا	خارج اقامت گیر و داسے	خوشا کور سوسن سنگیہ بادر	زبانش بود معدن جود کا
چشمگیر و گنگہ کارزار سے	بیشش چہ نیم چہرہ	رکمش قلعہ دار افغان ایام	بہر خوش بارہ بھائی تھے
کندرج دروازہ بالائی قلعہ	ہین فکریداشت صبر و شہادت	قلعہ کہنی نیز خندق ننگان	نہر ملک عدو اس دواسے
جہانیدہ داروغہ ساکن کرا	سورخ علی رضا استہما سے	زبانق پر سید تاریخ گفتا	کہ گنگا نہ دروازہ قائم ہے

۱۱۵۰

میر طفیل محمد بلگرامی

تاریخ نسبت جہارم ذہبہ الحہ سبہ احد سے و جنسین و مائتہ الف در بلگرام حلت نموده و بردن و صیت در باغ محمود
 متصل مرقع علامہ مرحوم میر عبد اعلیل بلگرامی مدفون گردیدہ و مرقع غلام علی آزاد کہ شاگرد او بود این تاریخ گفتہ

تاریخ

افسوس کہ کتاب معنی	از خلقہ آسمان بردن	تاریخ وصال او خرد گفت	علامہ از جہان بردن
--------------------	--------------------	-----------------------	--------------------

۱۱۵۱

ذکر نامہ در شاہ بادشاہ ایران و آمدن او شہر سندوستان

چون نادر شاہ در محمد شاہ بادشاہ در خند آمدہ بود و بعد از ورود و رفتہ کہ منہ ارجالات او در مقام ترقیم باید
 در تواریخ مرقوم است کہ چون در ماہ محرم سنہ کھزار و یکصد و ستے و پنج ہجرتہ محمد شاہ اسیروسلطان
 قندہار سے کہ از افغانہ قندہار بود در صحنہ ان آمدہ شاہ حسین صفوی سے این شاہ سلیمان صفوی سے راخص
 کرد و اورا بدست آوردہ و مقید ساخت و بر عراق عجم مستولے گشت قریب سہ سال بر دساوہ سلطنت
 اکثر بلاد ایران را تصرف خو و آورد و اولاد و احفاد سلطین صفویہ را از صغیر بکبیر بقتاد تن سوا سے شاہ حسین
 کہ اورا امان دادہ بود بقتل آورد و بعد از ان ایام ملک محمود سیتا سہ واسے ملک شہر وزیر نظر سے استیلا
 محمود شاہ و مجبور شدن شاہ حسین و رسم خورد کے محالات و محو رہا سے خراسان وغیرہ و شہر ہند
 آمدہ بر سند فرمانرا دے متکلیں گردیدہ و بر اکثر بلاد خراسان کہ در تصرف عمل محمود شاہ نبود تصدیق خود
 آورد و چون محمود شاہ قندہار سے این جہان را بدو نمود و اشرف خان کہ بنے عم او و دوالی
 ملک و مال شدہ شروع بدادگری و رعیت پردے نمود و مرزا محمد کوکب قلعہ سے پر اسکا و ابن بیت گفت

مات سکه

باشرفی از کجایان

بالجمله بعد از چندی از افواج رومی بر سر دسه آمده خواستند که شاه سلطان حسین را از قید مستخلص ساخته پیش
خداوندگار روم ببرد اشرف خان نیاید صلحت وقت شاه بگناه را بقتل آورده بار و میان طرح مصالح انداخت
شاه طهماسب ثانی به پیشگاه سلطان حسین که پیش از غلبه محمود شاه از اصفهان برآمده در اطراف مازندران بخت
داشتند بنابر عهدداشت نادری قلع بگ که مدت شش ماه و قزاقی و رانزنی پیش گرفته تا بخت و نارج مشغول بود
و در اجماع الاوقات خیال سرور دسه و مردار دسه داشت منوجه خراسان شد و بعد از حاربات ملک محمود سکه
راست حاصل ساخته متصرف بلاد مقبوضه او شد اشرف خان از استماع خبر استقلال شاه طهماسب اندیشه نا
شده با عساکر موفوره از اصفهان حرکت نموده و در بخراسان آورد شاه طهماسب نادری قلع بگ را بر سر گرفته
در ماه صفر سال یکصد و هشتاد و دو به نهم از شهر کجی نموده متوجه اصفهان شد و بعد از حاربات ملک
تاب مفادست و در خود ندیده راه گزینش نهاد چنانچه بعد از هفت سال دلبست و یکروز سلطنت ایران باز
نخاندان صفویه مستقل شد و نادری قلع بگ خطاب طهماسب قلی خان منفر کرده و در آخر سنه یکصد و هشتاد
چهل و هشت طهماسب شاه را مقید ساخته خود بادشاه ایران شد و در هنگام کمال تسلط او را خان بزرگ برگزیده
چنانچه طهماسب خان جلایر که وکیلش بود در هر دو این بیت جمع گنده بود

جمع

آخان بزرگ دجاست

بالجمله بعد از غیر و تبدل نمودن سکه رومی در سیم و دسار را بطریق با سیم بلده دار الضرب و طرف دیگر از غیر فیما وقع
که تاریخ این ساخته است در سیم ساخته است و شش انگشت خیر است در آنچه که واقع شده چنانچه سکه از طرف فای ایران
در تاریخ خلوص او این چنین گفته

تاریخ

مردیم ارمان ارجان

دناور شاه در آواخر سنه یکصد و پنجاه و یک به بحر سیم غم تسخیر نمود و متوجه آن سمت گردیده
چون خبر رسیدن او به محمد شاه بادشاه رسانیدند تا تاسی از اعیان مملکت و لشکر و نوچانه که زیاده از حد
حساب بود از شاهجهان آباد برآمده در دشت کرمان که چهار مترل از شاهجهان آباد است مقرر قتل مقرر نمودند
و تاریخ چهار و سیم ماه ذی القعدة سنه مذکور جنگ شروع گردید و نخستین لواب برهان الملک سعادت
خان با قلیلی از سواران دیاده روی جنگ آورده و مجروح شده رسید که دید لواب امیر الامر افغانند در آن
لواب مظفر خان برادر حوزاد و ابالیار که از سپاه کشته شدند و نه مرتب بر سپاه هندوستان راه یافت
روز دیگر تا در شاه معرفت لواب برهان الملک پیغام صلح محمد شاه فرستاد و بعد از رد و بدل بسیار قرار
برین یافت که فراتر ماسه هندوستان آمده با داسه ایران ملاقات نمایند و بدینون نقد و جنس مصلحت

فرمایند خلاصه اینکه نواب نظام الملک صفحاه نجدهت نادر شاه رفته محمد و پسران مستحکم نموده بر فتن بادشاه
راسته شده چنانچه روز دیگر محمد شاه نجدهت نادر شاه رفته ملاقات نمودند و نادر شاه تا بیرون خیمه استقبال فرموده هر دو
در خیمه هر یک مسند نشستند و بعد توابع و تکریم نادر شاه گفت الحال که شما اینجا شریف آوریید بر آوردید سلطنت هستید
بشما مبارک لیکن بدادن نقد جنس مضایقه نباید فرمود و مختصر اینکه باو شاه از نادر شاه رخصت شده خیمه خود را
نموده و در روز دیگر به اعلام و پیغام گذشت چون بعد گشته شدن نواب خاندوران نواب برهان الملک بخوان
که عهده امیرالامراست پیغام او مقرر شود و محمد شاه که نظام الملک را بان عهده سرفراز ساخته بود بنابران برهان
الملک آزرده خاطر شده بنادر شاه گفت که دولت و خزانه باو شاه در شاه جهان آباد از حد حساب بیرون است اگر شاه
بگرفت و به شریف بر بدیده نقد و جنس مفت بدست شما خواهد آمد چنانچه نادر شاه به بهانه ضیافت بناریج هشتم ماه
ذی الحجه که سه یکنوار و پنجاه و یک بود همراه محمد شاه بدر الحلاف شاه جهان آباد شریف آوریید نواب برهان
الملک تا غروب افتاب در قلعه حاضر بود و در دیگر روز بیست و پنج ذی الحجه که مطابق نهم ماه مارچ قدسیه سنه
یکهزار و هفتصد و سی و نه عیسوی بود از سبب زحمتی که خورده بود و سیم از شدت درد و سبب که از چند
ماه او را عجز ساخته بود بعالم حاد بد استقامت و بعضی نوشته اند که ز سر خورده بود و چنانچه در نسخه عبرت
نامه تصنیف میر محمد قاسم مسطور است که چون در تحصیل زر توکلین واقع شد نادر شاه برهان الملک و صحابه
و اعتماد الدوله را بسند او طلب داشته تقید شد بد در تحصیل زر فرمود و امر اسے مذکور اطسار نمودند که
بالفعل سه انجام آن مبلغ که ده کروڑ روپیہ است سنے تو اند شد لیکن هر قدر که وصول تو اند بود قصور بخوان
کرد شاه بر روی برهان الملک از غیظ لاف انداخت و بر حصاره اعتماد الدوله و صفحاه سبیل بازده موجب عتاب
گردانید بعد بر آمدن از دربار بر سه امیر مشوره نمودند که چون آبرو نماند تحصیل اینقدر زر خطیر بعقل سنے آید بهتر
انیت که کاسه زر پیر لایلی نوشیم برهان الملک قبول این معنی نموده زر پیر لایلی نوشید و صفحاه از روی دست
و چپا ز سر خورده چون این مقدمه شایع گشت برهان الملک را تخمیر و کفین نموده در مقبره سیادت خان که برادر
بود دفن کردند حاصل شب سیوم جماعه از اهلایف شهر آواز در انداختند که محمد شاه کار نادر شاه را تمام
کرده سم ش از تن جدا ساخته و بان بهانه هجوم عام کرده بر سیاه نادر شاه زینش کردند و بسیار
لقبل آوردند نادر شاه ازین خبر و حشت اثر غریب شده صبح آن سوار شده در مدبر پس نواب روشن الدوله
اقامت گزیده حکم قتل عام داده فرمودند که هر کرا و رلباس سنه کے یا نند خواه بند و خواه مسلمان جان
حیات را از تنش بکشند و شهر را ناخت و تاراج نمایند چنانچه ناچار ساعت از روز مانده تا بر قتل
وغارت مشغل بود و قریب بیست هزار کس قتل آمدند و نقد و جوایز بسیار بدست سپاه ایران افتاد اگر چه
غرض واسے ایران هرگز نبود که چنین قتل عام بعمل آید لیکن چون متفقینان شهر خود بخود اطفاے نایره این
فتنه شدند لاچار

طیبت

چو از قومی یکی بیدار شدی کرد
نه که را فتنه نماند نه صدرا

مقتدر اینکه یک و نیم هزار روز باقی بود که بر طبق استعداسی که محمد شاه حکم شده امان بدیند بعد از رفع هنگامه قتل و غارت سیدخان شاهرخان و اما دلو اب مترالدین خان و شاه نوازخان را که بواسطه حفظ ناموس و خیال خود استوار نموده بسیار از مردم نادرشاه را گشته بودند بخضو طلبد ارشده و شال در کلو انداخته از قمع بدین رخ بوالعقب فرستاد بعد از آن حکم شد که از مردم معمول و مالدار که از اقامت ناخت و ناراج سالم مانده اند نصف مال گرفته داخل بکار نمایند چنانچه مردم نادرشاه از اعز و اشراف شهر با انواع زجر و توبیخ و ضرب و شلاق لغو جنس بسیار بوصول آوردند چنانچه سلطان نادرشاه ازین ناخت و ناراج و بلی را خراب ساختند و تاریخ این معامله را به کل بنویسید و در آن تاریخ یافته اند و غم عام نیز تاریخ است بعد از آن نواب شیرخنگ را بر سر آوردن خزانة برهان الملک بصوبه آورده نزد نواب ابوالنفور خان داماد نواب برهان الملک روانه نمود چنانچه موسی الیه مبلغ دو کور و رومیه آورده حواله نادرشاه نمود و معمول اشفاق گشت و نادرشاه از خزانة بادشاه سینه نیز آنچه که توانست گرفت مختصر آنکه آنچه از بقود و اخلاص و جواهر و آلات طلا و لقمه و تخت طاووس که شاه جهان بادشاه تصرف یک کور و رومیه مرتب ساخته بود و دیگر صندوقها و تجار صاع که نادرشاه همراه خود برد حسابش خدایتعالی بپرسید اند گویند که زیاده از هشتاد کور و رومیه بود و بخیل جواهرات که نادرشاه همسره برده الماسی بود و سی بریاسه کور و رومیه و دو قرأت که قیمتش زیاده از یک کور و رومیه بود آن الماس دست بدست بوارشان نادرشاه رسیده بدشاه شجاع بادشاه کابل از ادینکامیکه از بادشاه سینه معزول شده در لامبور رحل اقامت اند بود در سینه زیاده و دو عدد و دست و دو حجره بدست نخبیت سنگه راجه لامبور عوض یکت سینه مکرمه و به فخر ختمه الحاصل دیگر آنچه که نادرشاه در ایام توقف شاه جهان آباد و ایچا و نمود این بود که سکه ایران را که عباسی و محمدی و شاه و نادر و نادر و اشرفی بود حکم داد و نام و خونت ختمین شکر سکه ساز

است سلطان بر سلاطین جهان	شاه شاهان نادر صاحبان
و این شعبه نیز بر سکه او مفر و شیده	
خادم شاه تخت نشینده تاج بکن	بادشاه و گستر نادر ایران
و بر بگین مهر نادرشاه که بر جمیع کاغذات و نامه های سلاطین ثبت می شد این سکه گنده بود	
بگین دولت بیکر فیه بود چون ازجا بنام نادر ایران قرار داد خدا	
بعد چند روز حسب خواست نادرشاه حبیب سلطان نیردال بخش سیر سلطان مرا بخش ابن شاه جهان بادشاه را	
بعقد نکاح نصیر الله مرزا البدر نادرشاه در آوردند و پیش از قتل شدن نادرشاه در ایران ازین او سکه تولد شد بود موسوم به پتور مرزا مختص است که نادرشاه بعد از قتل و غارت محمدشاه را باز بر تخت نشاند	
تاریخ شانزدهم محرم سال هزار و یکصد و پنجاه و دو هجری است از شاه جهان آباد کوچ کرده رخ توجه بسوی ایران نمودند و ماسه احوال او بجای دیگر نوشته خواهد شد	
نواب برهان الملک سعادت خان	

امیر شمس محمد امین بود در زمان شاه عالم بهادر شاه ابن خلد مکان از ایران در هند آمد و چند سکه همراه نواب
 بلخند خان صوبه و ارگجرات گذرانیده و رفته رفته در عصر محمد شاه با دشمنان خسر و آنه بصوبه دار سکه اوده و
 خطاب نواب بهمان الملک معاومت خان سردار سکه یافته و در محاربه نادر شاه حاضر بوده و بعد از جنگ
 بنارنج نهم دبی الحیرت یکسره اردو یکصد و پنجاه و یک سکه بکشت پیش از قتل عام نادر شاه سکه در شاخچان
 از روز سکه که خورده بود و سسم از شدت در و دشتی جان بجان افزون سپرد و بعضی از مورخان نوشته اند
 که در هر خورده نود و نواست و پنجاه ان کاد بدنون گردید گویند که زنگنه او نادر شاه از میدان قتال کرناال در بهانه
 ضیافت و قلع شاهی ان باد و اصل شده و الا اراده نادر شاه چنین نبود چنانچه تاریخ و فاشش زیادت مکتوب
 چنین یافته اندلی سعادت ملک حرام مبرد بعد و فاش نواب منصور علیخان که دلا و آلود خطاب نواب سکه

برسند امارت نشست

شیخ روح الامین ابن قاضی محمد سعید ملگرامی

همیشه شیخ الهه بارخان شهید در جباله نکاح او بود منظور بالش قریب هفت هزار بیت است در ساله شریف عثمان
 مرقوم است که او در اوایل حال با شصت تن سوار و پیاده مدار خلافت رفته نواب منعم خان مخاطب به خان
 وزیر اعظم شاه عالم بهادر شاه ملازمت نموده و خان مذکور بخدمت با و شاه برده و شمش نیز سیه
 منصب و جاگیرات دو هزار سوار از حضور عنایت شده بعد وفات خان مذکور بر فاق نواب سپهدار خان خلعت
 خانچمان مانده و چند سکه بیابست صوبه الهه آبا و از طرف سپهدار خان داشت بعد از ان بر فاق نواب بهادر
 الملک سر بلند خان در صوبه الهه آبا که در عهد بهادر شاه نواب مذکور بود کار با سکه با نام کرده و بسیار سکه
 راجه زاد با سکه را بر سر راجه رسانیده و اکثر سکه را نیز انگشت با سکه خود و نیکه راجه هتاده و بعد از ان چند
 سالی بکومت است و ده محال عمده پنجاب که سبک کوٹ و جالندهر از ان است از طرف نواب مذکور در وقت
 صوبه دار سکه کابل برداخته در سخا و کرم مشهور بود و هر که از وطن و جوارزند او رفته با طاق و کرم پیش آید
 چنانچه یکسره اردو مفت حد سبب بخل خدا بخشیده بود در ان عرصه نواب بهادر الملک یکسره نیکوکار
 خود بدو مروت نموده چنانچه سید محمد قریش ملگرامی که عجب تخلف میگرد در تاریخ ان گفته

تاریخ

معدن و فضل و کرم روح الامین خان الکراد	از کرم نگار شده شش سکه لب ستمه
ترسکه و تاز سکه بسینه بخشید خان مابلک	در عیون نواب او را و او بیله ار جسد
آسمان رغبت عمل صورت زمین و عتک	در خدمت طویش بنام آسمان عتک
چون مبارز ملک نواب زمان عالیجناب	کرد انعام تو سکه او را به بیله ار جسد
سالی تا بخشش زر و سکه بخت بداری تو سکه	از عجب آید شاد من سبیل با بخت بلند

نیکوکار در سینه احد سکه و حسین و بایه و الف پانزده سسم شهر و سکه القعه روز شنبه بتفصل کرنا
 یا محمد شاه با و شاه و همسران ایران سینه نادر شاه با و شار محار عظیم اتفاق افتاد و بر فاق

نواب برهان الملک سعادت خان بود در صف کارزار داد و ستد و داده شربت شهادت چشید شیخ نظام
الدین احمد و تلمیذی میان صاحب تحف نامیر شهادت چشید

تاریخ

سیر افکن صف شکن روح الامین خان اکبر او
ترک و تاراج اگر مرغ ویدرے روز رزم +
بکد او با جبر بکشد ده سیم خشیذ زرم +
عالم تقییر تران وحدیت مصطفی
بود عثمانی نژاد و مولد او بگرام +
شد بر زرم شاه مند و خسرو ایران شهید
سال تارخیش او ششم صوری و هم منوس

1101

اگر مصرعه آخر را بحساب چهل شمار نمایند نثر تمام برآید

سید حفیظ محمد خاں بروہی زمیندار اور

سید سید اولیاء الدین و سید کبیر و دو فاضلش و در عمره رمضان کشته هزار و یکصد و چهل و چهار
باجر که در زنجیر بود که قصه است پانزده گروه از لکهنو اتفاق افتاده و در اینجا مدفون گشته میر غلام علی آزاد
تا بحشیش حسین بود

تاج

1104

سید که حج حق اگاه کرد آنک بزم سچوته سال تاربخ او شود بداد وقت تکرار جعفر رو سیاه
یعنی اگر عدد عبارت جعفر رو سه را که بالفصد و هفتاد و هفت میشود و دو باره بگیرد هزار و یکصد پنجاه
و چهار شود که سال وفات او است

ستاره و شماله وار

در سیرالمنهاخرین مرقوم است که در سال یکینزار و یکصد و پنجاه و چهار هجری در زمان محمد شاه عید
عید الفتح ستاره دوفوق بمقدار یک گز از سمت راس یاقوت جنوب در برج جدی سه نمودار گشته هر روز
مرکب میشود که لطافت شمال میرود و قریب یکماه مانده بعد اتمام عاشر مقدم شد فقط و ایام ظاهر
شدن این ستاره مطابق میشود با تاریخ انگریزی یعنی از اوایل ماه فروردین تا اوایل ماه اردی
بهشت که از مقصد و جهت در عین

قادر ہے

مشهور و مجرب را اگر استیضاح و مشاگرد و مرزاجه استیضاح بقول کشمیر است در شاهجهان آباد
تلمذ در آن نمیکند را نیز در طریقه و عبادت السعادت مرقوم است که در ایام محمد شاه باو شاه شهنشاه
مشهور و مجرب و روشن را استیضاح و دیوان نواسه فخر الدین عثمان و وزیر لودان مرصع و محب صاحب لودان

طریقه خود سینه داشتند بهر قسم باطل خود سینه بود و میگفت که بیان من حضرت داود را در مکه و یکران بنیست
و در هیچ دایره محتاج جبرئیل نیستم هر چه بخواهم چون بخواهم حضرت با سینه عرض میکنم و جواب دلخواه میشود
شاه گراسه مذکور یکی از بریدان او بود و هیچ مهر نگین خود این مصرعه ساخته بود و ع شد که گراسه مرد و در سن ۴۰
روز سیر ولایت الله خانی برادر کلان منشم علی خان شمش تخلص مرزا سینه مذکور را ملاست کرد و گفت
که تو محب با سینه ایمان فروش هستی که مرد کافر شده و نام او زنگین کنده و اسه بروین تو مرزا جواب
داد که هر چه بگوئی راست و مخدور سینه زیرا که راجه رانده اگر صحبت او را در سینه یا سینه روز اول
مرد او شوی و هر که عیب من شکم گفت من هم آرزو دارم که روزی او را به بیم گفتگو اسه و روزگار
او را بشوم مرزا اگر اسه گفت که زوایا عید هماراج را به بنید فلاحه اینک فردا اسه روز میر و سون با اتفاق
مرزا اگر اسه به راجه ملاقات کرد و در صحبت اول گفت که من در ایام کتب نشینی که دیوان حافظ شیرازی را بخوانم چون
برین شعر رسیدم شعر دل آنست صافی است غباری دارد و از خدا میطلسم صحبت روشن را که سر از حیرت
گریبان داشتم که خواجه حافظ صحبت کیست که آرزو دارم که با خواجه بود و کیست با خواجه این عقد در آن وقت حل شد
بعد از آن در ایام ترک لباس بخت بهر بزرگی که رسیدم و سینه این شعر پرسیدم جواب دلخواه نشنیدم
و می شنب که خوابیدم در عالم رویا بزرگی با خاسن سفید عصاره دوست بر سر من آمد و به کمال ادب بر و سلام
کردم بعد جواب سلام فرمود که هیچ دریافته که خواجه حافظ صحبت که آرزو میکردم که گفتیم نه خیر گفت آن روشن را
همین راجه روشن یا سینه گفت که صحبت او نصیب خواجه حافظ نشد حالا باید که فردا بخت است او حاضر شده و خل
سعیان شود روشن را سینه ازین حوت شیشه سرور شده با وقت هفت هزار شش سینه میر ولایت است
تواضع نمود فقط وفات شاه گراسه در سن هزار و یکصد و شصت و شش سالگی شده تاریخ است

زند سینه بکجه ازین جهان رفت

ستاره و ناله دار

در نسخ سیر المتاخرین مرقوم است که در شب جمعه بیست چهارم ذی القعدة سنه یک هزار و یک صد و پنجاه شش هجری
ستاره ذی ذنبی اول بقدر نیم کز در میان آفرینج حوت و اول حمل با من کوکب سره الفرس و خلیج الفرس
اول شنباط بر شده تا ملت شنباط ماند و قریب بخت و دور در زمین قسم یکجا ماند و از میان هر دو کوکب
در ظاهر بطرف مغرب اندک مانل بجزوب میرفت و از شب جمعه پانزدهم ذی الحجه و شش بقدر یک نیزه خرس
ی شد و در آخر ذی الحجه مردم شد فقط و در کتب انگریزی سینه نیز مذکور است که این ستاره در ماه دسمبر سنه
نیز در موقت و چهل سه عیسوی ظاهر گشته و در شروع سال هزار و هفتصد و چهل و چهار عیسوی ظاهر شد

نواب اسد الدوله اسد یار خان الشان تخلص

هر دس نیکو کار و بهوشیار بود و شعر بقدر مرتبه خود خوب میگفت اسم اسد اسد یار خان بود و از محمد شاه
منصب بشش هزار سینه یافته مخاطب با اسد الدوله و صاحب مایه و مرآت گردیده در ساله او پنج هزار سوار

و منصف بود و هر روز با دشت را با انواع مختلف برورستانی و مزاجدانی از نواب محمدالدین خان و دیگران
بدینگونه می ساختند که بهانه صوبه داران آید که بام او از سابق مقرر بود و از حضور میجو رنوده بود و در این
او بعد از چندگاه باز بحضور حاضر شده کارها را به خود را بر چرب زبان و نکته دانی از پیشین بر دانا
که امیر خان احدی را در پله عیسی که با خود برابر نمی پنداشت بعضی اوقات در اینها بعضی مقدمات و تقریر
سخن پائین ادبیه که امرار با ملوک باید بعمل می آید در و چنانچه نراج با دشت هم از دستگیر شد تا آنکه تاریخ بخت
و سوم شهر ذی القعدة در جمعه سال یکتر از یکصد و چجاه و نه هجری که از نوکران ادب و اسطوخادس که از قدیم
داشت اشاره محمد شاه بادشاه در دیوان عام زخمی به پهلوش ده کارشش تمام ساخت بعد از آن بسبب
عدم اولاد حکم بادشاه صادر شد که اموال او را داخل بیت المال نمایند اما چون مراد بخدمت و غیره قریب
چهار ده ماه بر دمه ادب و نوکران او بر آنخواه خود با ملایع ضبط اموال و دفن لاش او شدند بعد چهار روز که مقدمه
تخواه سپاه انفصال یافت لاش او را بنجاک سپردند چنانچه از تاریخ فوت او مستفاد میگردد تاریخ بخت نیز تمیزه

تاریخ

چوبید از تاریخ سال ۱۱۵۵ تا ۱۱۵۹
چون عدد فقط آه که شش باشد از ماده تاریخ خارج کرده شود تاریخ بر آید و شخصی تاریخ شهادت او را غم عمده
یافته لاش او را در مقبره غلیل اشرفان عبدال مظلوم منتقل کرد روح الله خان مدفون ساختند

قتل شدن مادر شاه

در سال بیان واقع مرقوم است که بعد مراجعت از منبد وستان خراج مادر شاه و در آخر عمر صفات سفالی بی با
و طغیان غصه و غضب عود نموده هر روز باندک گناهی به خشم مردم را بکار د از خانه چشم بر سر آورد و عیش
کشتی صیات جمعی را بگرداب نفاق سیکرد تا آنکه شب نیر و هم شکر دسک الا دل سال یکتر از یک صد و شصت در
حوالی بلده تو چون که از مشهد بمقامه سفر است نوکران او با غواصی علی قلی خان برادرزاده اش بگول افنگ
و طمانچه و بفرست شمشیر کار و کارشش با خرسانیه عور شاسته و عالم پناهی و خیال سرور از سرش بر آوردند و
سرش را بریده پیش علی قلی خان فرستادند و بعد از سه روز حسب الامر علی قلی خان لاش او را از مقبره برداشت و در مشهد برود
و در زبانه دم بعد از قتل در مقبره که قبل از وفات برای خود ساخته بود دفن کردند که نیکو بعد از تمام عمارت نکو طریقی
بر دیوار مقبره این شعر نوشته بود و طبع در هیچ پرده نیست و نباشد لوائی تو به عالم پرست از تو وفائی هست با تو به
هر چند مردم بجز دوزخاندن خند کرده بودند لیکن بعد از دریافت اینکه مبادارفته رفته بگوش شاه رسد و باعث قتل جسد
کرد و به تعبیل حک نمودند با تعبیل بعد از وفاتش مردم به خیر طریقی بوج و در تاریخ وفات او گفتند

فی النار و اسقر مع الجحیم و الید

بعد از شهادت او برادرزاده اش علی قلی خان با استدلالها سپ قلی خان جلالت و دیگر امر اربخت نشست خود را
بمقبره شاه ساخت

و کر احمد شاه ابدالی معروف بشاه در آن زمان اول شمشیر

احمد خان ابدالی خلف محمد زمان خان سلسله دوسه متوالین دار السلطنت هرات از سردار ساسه قوم خود استیلا یافتند و سره او را در قندهار محبوس ساخته بودند و شاه او را استخلص ساخته بایران فرستاده و در اینجا نیز مقید بودند تا آنکه نا در شاه در سنده کینزار و یکصد و شصت هجره کشته شد و احمد خان با و صفت اراده فاسد افواج قزلباش برودند خود از آن حصص حصص و سالم برآید و در قندهار رشد و قندهار دیگر ملکهار و دردت قلیل متصرف شده تاج شاهی بر سر نهاد و لقب به احمد شاه ابدالی گردید بعد از آن بابراده تخیر سنده و سستان از دریا سس انگ غور نموده تاخت گمان دار دلاهور شد شاه تو از خان حاکم آنجا چند سس با او محاربه داشت آخر در ماه محرم سس هزار و یکصد و شصت و یک گریخته بسله رفت و دلاهور مفت و در تصرف شاه درانی در آمد بعد از آن شاه افواج عظیم گماشت تا مردم دلی گردید

ذکر فتح یافتن افواج محمد شاه بادشاه بر احمد شاه ابدالی

چون محمد شاه بادشاه از چند مدت علیل و سلسله بود از شنیدن خبر آمد احمد شاه ابدالی مضطرب گردیده سپه خود احمد شاه و ابا وزیر الممالک قمر الدین خان و نواب ابوالمنصور خان مقدر جنگ و دیگر امرا عظام و سپاه عظیم بر سر مقابله از شاه جهان آباد حضرت فرمود چون شاهزاده احمد شاه از سنده گدشته برکنار دریا سس تسلیم رسید ابدالی با سس هزار سوار از راه لودیهانه داخل سنده شده و تباریخ سیندر هم ربع الاول سنده هزار و یک صد و شصت و یک آن شهر را تاراج نمود و هر که دست بستمیر زد کشته شد شاهزاده را چون خبر وصول ابدالی بسنده رسید غمان توجه بجانب سنده یافت فوج شمره غریبه شد و فوج غریبه شرقی و سنده شهرست مشهور در وسط راه و سس و دلاهور بنجاه کرده از سس بطرف شمال گونید که نام قدش سهند است چون سلاطین غزنویه از غرنه تا سهند متصرف بودند سنده زبان زد خلایق شد صاحبقران ثانی که کابل را تا قرا باغ غریبه در تصرف داشت حکم کرده که سنده را بنام قدیم که سهند است می نوشته باشند مختصر اینکه بر چهار کرده از شهر سنده مقتال گردید و قریباً نژده روز جنگ توپ در میان ماند و تباریخ سس دوم ربع الاول روز جمعه سنده مذکور جنگ میدان مصمم فرمودند و نواب اعظم الدوله قمر الدین خان و وزیر اعظم دریا خیمه باراده اینکه بعد خواندن و خیمه سوار شدند شسته بودند که ناگاه گلوله تفنگ از طرف غنیم آمده به پهلوسه نواب زیر خور و دجان بخت تسلیم نمود مولف تاریخ فوت او در عبارت می نویسد نواب قمر الدین خان بد یافته لید شسته شد نواب به صوف پسرش حسین الملک نواب مقدر جنگ سوار شده متوجه معرکه گردیدند چنانچه از سربو جابا آتش قتال شحال یافت و تا تاریخ سست و ششم ماه مذکور بهین آتش در کاسه بود تا آنکه افواج شاه ابدالی تا مقابله دست نیارده و بجای کابل قندهار آوردند شاهزاده احمد شاه و امر سنده و نشان برواقه نواب قمر الدین خان تقابله را مناسب ندیده درکنار دریا تسلیم آت می گردیدند شکست نادرشاهی این فتح نصیب بادشاه سنده شد غرنری سس این فتح عظیم بد فتح خدا ساز تاریخ یاست + +

۱۱۶۱

۱۱۶۱

وفات محمد شاه بادشاه

هزار شاهزاده احمد شاه و امر سلطنت در کابل سنده تشریف داشتند که محمد شاه بادشاه در شاه جهان آباد تباریخ سست و ششم شهر ربیع الثانی شب پنجشنبه سنده کینزار و یک صد و شصت و یک هجره سس مطابق شانزدهم اپریل ماه قدسیه انگریزی سنده کینزار و شصت و یک و شصت و یک سس در حق را بسک گفته برست آبرو کینزار نواب ملکه زمانیه که دختر خیمه و سس و سس بود و نواب ابوالمنصور امیر الامرا

[illegible]

تاریخ

شاه فلک چشم روشن اختر ناکه از او نماند بوق اقباب جهان جلای فروغ گرفت | او شده بجای او نرود بنین سر سبز | اسرار و لغت پنهانی که گویند رشت
چون محمد شاه بر طبقی تجویر الامر هفت ماه سلطنت رفیع الدرجات و شاه جهان ثانی را ایام جهالت قریب بود داخل سنه جلوس خود
نموده بودند و از غره ربیع الثانی سال یکم از اردیبهشت سی و نهمی که فرخ سیر را محبوس کرده بودند عا شد برای جلوس خود سفر
نموده بود و چنانچه مدت سلطنت محمد شاه باین حساب سی سال و سبست و هفت یوم میشود و الا نهار روز وفات شاه جهان ثانی مرگ
سبست و نه سال و پنج ماه و سبست و سی و یوم میشود مدت عمر او چهل و هفت سال و یکماه و پنج روز و چهار روز که نهایت لطیف و عظیم
ساخته اند متصل قریب و در پایشن مزار نظام الدین او لیادرون حریم واقع است لقب او بعد وفات فردوس را ام گاه قرار یافت
مجاهد الدین محمد ابو النصر احمد شاه سپاهدار بادشاه غازی ابن محمد شاه بادشاه

و رسال کیزار و کجی و چیل و بی ای ارسلن نواب و دهم بای اولاد یافته در عین ثبات محمد شاه بادشاه در واهی سر به تشریف و تمسک
و بعد رسیدن خبر وفات بادشاه نواب صفدر خاگ در بایلیت بتایخ خود و دهم جهادی الاول سال کیزار و کجی و شصت و یک چتر
شاهی و لوازم جلوس آراسته از نظر شاهزاده گذرانید و مبارکباد سلطنت هندوستان معروض داشت آداب بجا آورده شایزاده
فرمودند که وزارت بشما مبارک است بعد از آن به بلی تشریف آوردند و حسب احکام انساب ایشان معاهد الدین ابو النصر احمد بشاه
سپادیشا و غازی معترف شدند به خدایه و شلستان خور و دهم معروض داشتند که بهادر قبی است از برای مخمر احوال و اولاد و امیر تیمور
صاحبقران ملکین خود را باین لقب بخوانند بلکه برای نوکران گذارشته اند لیکن منظور نشد و حادث وزارت بنو است صفدر خاگ سیر
بخشی گری از انتقال اصغریه بهادر که یکماه بعد از جلوس او فوت کرده بود و اعلام است خان مراد و خاگ و بخشی گری و دهم از انتقال
نواب قمر الدین خان به پسرش انتظام الدوله و بخشی گری سلیم نواب عبدالجید خان محمد الدوله حضرت فرزند و حکم شد که جمیع امرا
و منصبداران خور و کلان بدستور قدیم برقرار باشند و در بادشاه که او دهم بای نام داشت بخطاب نواب بای در حد چندی بنواب
حدسیه صاحب زمان لقب گردید و بهادر بیخان خواجهر که از قدیم ضابطه بندی بخیرت نواب بای داشت اسفارش ایشان بخطاب
نواب بهادر نام آورده و در بهادر نواب بای که مان خان نام داشت بکشتن هزاری و خطاب مقتدر الدوله شهره افان شد تایخ مجلس

تاریخ

چوان شاه جوان بخت بر تخت نشاند | چو غریب از فلک نمود جلوه | خرد سال جلوسش برابر آورد | سپهر سلطنت افتد و جلاله

نواب نظام الملک (صفحا ۵۵ و ۵۶)

خاستنوا ب غازی الدین خان میر فرخ ملک بن قلیچ خان است اصل نام قلیچ خان علی بنان بود و در زمان شاه جهان با و شاه در جنگ آمد
عقاب قلیچ خان در خدمت صدر الصوری بنویسب پنجهزاری میفرزادی یافت و در عهد عالمگیر با و شاه تباریج نسبت چهارم نام بتبع الاول
سے یکیزا رفو و دہشت ہجری دقت محاصرہ قلعہ کوکنہ و در کین نصر گاہ کوکشتہ شدہ و میر من شہاب الدین خان کو قفسہ داشتند

وزیر شاهجهانی بعد از کلاه خورد داشت خطاب غازی الدین خان بهادر فیروز خلیف مختار گردیده و در ایام سلطنت بهادر شاه صوبه
 دارگجرات گشته در سنه ۱۰۸۰ هجری در آخرین زمانه دولت انتقال نمود پس در نظام الملک در بیان شتاب طرح استعلا و الکبر
 بود منصب چهار هزار و خطاب حسین قلچ خان بهادر سرافرازی حاصل نموده و عهد جهان دار شاه خطاب نواب نظام الملک
 ملقب گردید و در سال اول جلوس فرخ سیر منصب هفت هزار و صوبه دار سه و کن میبای گشت و در عهد رفیع الدین
 صوبه داری مالو سربلندی حاصل ساخته و ابتدا سه محمد شاه با سادات باریه نزد دغا باخته بر بعض صوبه دکن
 تسلط یافت و آخر فاجعه جمع صوخیات انجام گشت اورا برادری بود و میر بهاء الدین نام پیش میر محمد امین خان در
 اوان دولت عاملگیر بادشاه بحسب ایما سه عم زاده خود غازی الدین خان فیروز خلیف در سنه یک هزار و یکصد و پنج
 دار و هندوستان گردیده بود و در وقت محمد شاه در سنه هزار و یکصد و سی و دو حسین علیخان راکشته و برادرش
 قطب الملک سید عبدالقادر خان را اسیر ساخته بمنصب وزارت کل بلندی گراشته بعد وفاتش که تاریخ نیست
 و نهم ماه ربیع الاول سنه یک هزار و یکصد و سی و سه واقع شده وزارت بنام نظام الملک که در آنوقت بر علاقه صوبه
 داری خود در دکن بود مقرر شدند چون در سنه هزار و یکصد و سی و چهار هجری نظام الملک حسب الطلب محمد شاه بادشاه
 از دکن بشاهجهان آید آمده خلعت وزارت خطاب به فاجیه بهادر سربلندی یافت میر عبدالجلیل بگداری فصدیه شتمل بر
 سیل و چهار بیت در وقت و تاریخ رسیدن و ایام وزارت بزبان فارسی فعلی و ترکی و هندی گفته از احوال این چند بیت ترجمی یابد

تاریخ

سپاه آمد و اگر و غنچه بند قیام	که ز خاطر طویل کشود غنچه صبا	افرد حسن چمن از حجاب گو بهار	خاک نشان وزارت محمد نور را
نظام الملک ملک افشار اهل کرم	خوام دین و دول اقبال محمد ظفر	بود حسن وزارت سید نظام الملک	نقش ثانی بهر کشت کار آرا
هزار شکر گزیند وزارت یافت	دکان کرامت بن عاز از فرم سی	علم نوشت سبزه از ارشاد تاریخ	زیر کشتور بند نصف دوام بقا
	هزار و یکصد و سی چهار نفس شاد	و دو گونه جوهر تاریخ آرد شود میداد	

۱۱۳۴

در غرض

نظمت فی العری الضم تاریخ

حکلی وزارت سبک البریج لنا

در میند

اسسین کی کی بودی چون سینه

رچی حکمت مولی اعلی با حق در سینه

۱۱۳۵

بعد از این چون در سنه یک هزار و یکصد و سی و شش هجری نظام الملک از بادشاه شکسته خاطر شده بطرف دکن شتافت بادشاه خلعت و در
 جیشیه نظام الملک به غیر حاصل خلعت نواب محمد امین خان مرحوم خطاب اعتماد و اولاد وزیر الملک نواب محمد الدین خان بهادر فرست
 جنگ مرحمت فرمود و چون باز در سنه یک هزار و یکصد و پنجاه هجری محمد شاه بادشاه خبر آمد آمدن در شاه شنیده اورا ایما لغ تمام از دکن طلب
 حضور فرمود او خلعت الصدق خود نواب نظام الملک و اولاد ناصر جنگ بهادر را نایب خود مقرر ساخته خود بهادر را خلعت شتافت
 فضل علیخان تاریخ رسیدن او چنین در سبک نظم گشته بود

تاریخ

صد شکر ذات دین پناهی آمد	رونی ده ملک بادشاهی آمد	باریج رسیدنش کبوتر بالفت	گفت آیت رحمت آس طے آمد
--------------------------	-------------------------	--------------------------	------------------------

۱۱۵۰

موتظام الماسد محاربه بنادر شاهی که در سنه یکهزار و یکصد و پنجاه و یک هجری واقع شده حاضر بود از انظار حضرت شهریار و
 برهان بود که در سنه یکهزار و پانصد و پهل یکشتا به بر تمام داده و تقشیر سی هفت روز بعد از وفات پادشاه با شاه بنی تار
 جمادی الاخر سنه یکهزار و یکصد و شصت و یک هجری در میان پور واقع شده عمده شش یکصد و چهار سال رسیده بود گویند که وقت
 لاش عوین و خلق بر جنازه زمین آسمان در کوه آمد از عظام جوارش را دوش بدوش بیدانی رسانیدند و ملاز را کرده و
 ۱۱۴۱ شایه بران الدین غریب روانه ساختند و پایان مرقد او بنجاک سپردند میر غلام علی آزاد در تاریخ وفات او با
 متوجه بهشت + و چون نظام الملک و نواب اعتمادالدوله قسسه الدین خان وزیر و محمد شاه پادشاه در همین سال
 یکی معبد و بگر دفات نمودند تاریخ ایشان نیز بر موسون چنین گشت

تاریخ

۱۱۶۱ سده کن مملکت از جهان رفتند + قنایه سده در گمانه از کف و بر برای علت این بره یافته تاریخ و تاریخ از زمان با و در

الیهنا تهمینه

۱۱۶۱ گشت تاریخ چون کشیدم ۱۱۰۱ + فوت شاه و در آصف جاه
 رفت وفات شمس الدین از و مانده بود و در یکی نواب امیر الامرای الدین خان قسیر و جنگ و روی میر احمد نام جنگ
 سوم جنگ چهارم نظام علی خیم لسانت جنگ ششم و غل علی و چون که در حین وفات او پسری او یعنی میر احمد نام جنگ
 همراه او بود چنانچه بعد وفاتش خطاب نواب نظام الدوله بهادر نام جنگ ملقب گردیده بجای پدر بر مسند ریاست نشست
 بزرگ او نواب غازی الدین خان بهادر به عده امیر الامرای قانع شده پیش پادشاه بدلی ماند اما بعد گشته شدن نواب
 نام جنگ است تا بد کن فتنه بریاست آیای خود را بفض گرد و بنابر آن از پادشاه سده صوبه داری و کن حاصل ساخته
 و تاریخ سوم و چهارم یک هزار و یکصد و شصت و پنج هجری از پادشاه رخصت شده عازم مقدمه شد و بهر لکر با افواج مر
 همراه گرفته تا به اولنگ با در سیده بود که بقضای الهی بمرگ مغایر این سرای غرور را پدر و نمود این واقعه فتنه و
 از داخل شدن او رنگ آباد یعنی بناسخ هفتم و بی هجده سال مذکور واقع شده در نقای اولاش او را بشا چنان آباد آورده
 بنجاک سپردند و این نواب غازی الدین سپری بود و شمس الدین نام که بعد و تقاید سخی و سفارش نواب معتمد جنگ
 عماد الملک غازی الدین خان بهادر ملقب گشته عده امیر الامرای با این همان عماد الملک است که پادشاه خود را حد شاه را
 کجول ساخته و عالمگیر ثانی را قتل نمود

معتمد الملک سید علوی خان حکیم

اصل نام او مرزا محمد ششم خان حکیم محمدی قلندر ابن سید ظفر الدین علوی از اولاد امام محمد بن ابی حنیفه است ولادت
 او در ماه رمضان سال یک هزار و شصت و پنج هجری در دار العلم شیراز اتفاق شده و در سنه یکهزار و یکصد و پانزده و پنجاه
 در پای قلعه سناره بلانز مست عالمگیر پادشاه بخلعت و منصب بر فراز گردیده و بعد از آن در عظم گردید و در عهد سلطنت
 شاه عالم بهادر خطاب عالمگیری و نواز و منصب عالمگیر استیاز یافتند و چنانکه بجناب پادشاه عالمگیر خورشید نو و ایشان را بفرقه بنجید
 بنصب شش هزار و نقدی سه هزار و دویست و در ماه سرخ و خطاب معتمد الملک مخالف بود و چون وقت دین تادیبی بود و در اوقات
 اشتها ریافته بود و پادشاه بعد از آن که شاهی جهان آباد و از اغراض و ارام تمام بود و خسته و زیاده همراه خود را بهر یکسج در
 هزار و یکصد و پنجاه و شش از خلافت شاهی جهان آباد رسیده

گویند که از جمله تعنیفات او کتابی است مسمی بجامع الجوامع که فی الشکل اگر کتب طب تمامه معقود و مستوفی است و از و استنباط میتوان نمود شعرا در تقریبات او بسیار گفته اند چنانچه محشم علیخان ششت تخلص در وصف او گفته

ادبیات

ای دست تو شیر و شاکلدا | در معنی تو در مان غلطان کام روا | خلقی میگردد کیکی کار سیج | من میگویییم که میکنی کار خدا

در رساله بیان و تاریخ مرتوم است که وفات او بتاریخ نسبت پنجم ربیع سال یک هزار و یکصد و شصت هجری در دارالخلافه است شاه جهان آباد در سن استقامت عاف شده بود و حسب وصیت در حواله درگاه نظام الدین اولیاد خون گردیده اما ازین مصرعه که در تاریخ وفات او گفته اند سال یک هزار و یکصد و شصت و دو استخراج می یابیم ازین جهت درین مقام ترتیب نموده

تاریخ

بر فلک رخت سجاسه جدید

راجه نول راسه

از قوم کایته کینه بوده در ادایل او سنی لازم سرکار نواب صفدر جنگ بود از حسن اخلاق و نیکو خدشتها باعلی مرتبه افتخار رسیده نایب صوبه گردیده چون در آخر سنه هزار و یکصد و شصت بود هجری نواب قایم جنگ بر نواب محمد خان نیکش مالک فرخ آباد حسب استرضای احمد شاه بادشاه بار و دیله با سعده و دانواله و ننگه که سردار الدیشان سعده الدین خان سپهر علی محمد خان و دیله بود جنگیده کشته شد نواب صفدر جنگ مالک را خالی یافته در شرف سال یک هزار و یکصد و شصت و سه مادر و برادرانش را که بغیر بودند متعزیه ساخته در فرخ آباد و میوه قلعه دارد که توالت از طرف خود هتر کرده ان ملک را حواله راجه نول راسه که نایب بود نمود چندی برین نگذشته بود که احمد خان برادر نواب قایم جنگ مرحوم فوجی از افغانان نیکش بهم رسانیده راجه نول راسی را مضامین داد و راجه در عین محاربه از نرسب کایته که در جیشانی او نشسته کشته شد و ملک بدستور قدیم بدست احمد خان درآمد این واقعه بتاریخ نیم ماه رمضان رفته بود سنه هزار و یکصد و شصت و سه بوقم آنکه چنانچه شخصی تاریخ وفات راجه از الفاظ اسی نول سرح رو بر آورده و چنین مر لفظ کشته شده

تاریخ

روان کرو خون بلان بوجو | ادا کرد حق ملک موبو | از نروان رسیدنوز ملک | بیار و بروا نول سرح رو

میر غلام نبی بلگرامی

بن سعید محمد باقر بن سعید عبدالحمید از اولاد سعید محمود و کبر و همیشیز زاده میر عبدالجلیل بلگرامی است ولادت او در نیم سحر سنه یک هزار و یکصد و یازده هجری در سنه دوازه و میر عبدالجلیل مذکور در تاریخ او چنین گفته

تاریخ

حشیم میر باقر گفت با من چون گل خورشید در عالم عیدم سال تاریخ تو که خود گفتی نور چشم باقر عبدالحمید و میر غلام نبی بلگرامی متداعله و موسیقی ما هر دو گویند زبان مندی دو هزار و چهار صد و هره گفته بایان عمر در نقاسه نواب صفدر جنگ وزیر نظام داشت و در جنگی که نواب وزیر را با فاغنه پیش انده بود میر غلام نبی در انفر که معقود گردید و چون عتقا لیس منزل بی نشانی ارام گزید این سانحه نسبتا و ویم شوال سنه هزار و یکصد و شصت

۱۱۹۳

در سه هجری مابین پشایی و شهابی از توابع اکبر آباد واقع شد و میر غلام علی آزاد در تاریخ وفات او گفته

تاریخ

۱۱۴۳ | از بهر دوس مهر و بام نیا | اقله گریه کرد تاریخ او | رسم کردی ای غلام شی

سید اعظم آل بن

بن سید نجائب برادر زاده حقیقی سید غلام مصطفی او هم در جناب مذکور و نواب صفدر جنگ بود و در عهد کار
زار تامل کرده و میگردید و تلک تحشش چنین گفته بود

تاریخ

۱۱۴۱ | میر عظیم الدین والا کسره | زاده طبع اش هر رتبه | شیرازی عرصه و انگی | در عهد نجائب شریفه
بر سر میدان زمربان گذشت | در همین خلد برین شد تقیم | نور عظیم سست ازین خاکدان | رخت کشیدن بر صاحبان نعیم
خامس ازان راه گذارش نمود | سال وفاتش همه نور عظیم

راجیه پرستیت

راجیه بر نواب گدیده بود و بانیای نواب صفدر جنگ در سنه هزار و یکصد و شصت و سه هجری کشته شد تاریخ وفاتش اینست

تاریخ

۱۱۴۳ | خردست مدو گویان شریف | حور از گیسو و خنک برش بایست | سال تاریخ وفاتش هزار و شصت و سه | الهامی صاحب شمشیر مبارک یافت

شیخ محمد ناصر مختص جواسفله

برادر حیان شیخ محمد فخر زایر است و خلف الصدق شیخ محمد علی اله آبادی است از علوم صوری و لغوی بهره وافرانه
بود و فوت بدر بخود بر سنه اقبال نشسته و تاریخ نبست و دویم جمادی الاول روز چهارشنبه سنه ثلث و سستین
و ماه و الف فوت شد و باین روز شیخ محمد افضل مدون گردید و شیخ اسد الله متخلص بن غالب دختر زاده شیخ محمد افضل
اله آبادی است بر او زاده شد شیخ محمد ناصر ازینکه اسامش از جویند و جد کلاش بنجاده نشین شیخ محمد افضل بنجاده
است در او آخر ایام زندگانی ابدار الحکامت شاوهمان آباد سنه ذی القدر سنه ثلث و سستین و بایده الف فوت کرد
و در ان شهر مدون گردید میر آزاد و تاریخ وفات او و شیخ محمد ناصر مذکور گفته بود

تاریخ

۱۱۴۱ | افضل شیخ کمال انساب | از مبدن در ریاض ارم | سال تاریخ گفت عمر و ده | آه رفقه برود نرین حسام

شیخ محمد فخر مختص زایر

خلف الصدق شیخ محمد علی و دختر زایر شیخ محمد افضل اله آبادی است از خفوان شریف مست و الداب و برادر
کلان خورشید محمد طاهر تکه نموده و بعد از انتقال والد ماجد بنشین کشته و در تاریخ رفتن است و بیوم نیز بنیاد است
درین کمر بست و سفر حجاز را از راه دکن قرار داده تا به پهنور رسیده بود که روز یکشنبه بنیاد از هم ذی الحجه یکم
و یکصد و شصت و چهار هجری فوت شد تاریخ تولد او که در سنه یکصد و شصت و سه هجری است و تاریخ انتقال زوال او که در سنه

یکم از سید بولی

5

١٤

لواء نظام الدوله ناصر حسن

تاج

卷一

نواب عدل استر عالی جناب رفت + فرستند از شیخ حواریت شباب رفت + در چند روز ماه محرم شمسید + تاریخ گفت نوبه که یکی قناب رفت
و حافظ محمد سعد کاشی این تاریخ یافته + آنه تشوید والد اهن قاتله + و میر غلام علی آزا و سنیوس که بعد شهادت نواب بود و انا

و نقاری یعنی فرائیس بهایت محی الدین خان را که مشهور مظفر جنگ بود بهر داری برداشتند و ابتدا اسے تسلط نمودارے
 در مالک اسلام احداث مظفر جنگ است او نیز دواہ بعد از شادست نواب ناصر جنگ از دست بہان افغانہ بتاریخ ہفتدہم
 ربیع الاول سنہ مذکور در جنگ کشتہ شدہ از اتفاقات اینکہ روزیکہ این جنگ واقع شدہ فرصت دمن منقولان نشدہ روز دیگر
 انصار از مکر برداشتہ در محو ای دمن کردند تا بہت نواب ناصر جنگ در بہین روز بروز شیر شخ بہان الدین رسیدہ مدفون گردیدہ
 چنانچہ بایں انتقال او بتاریخ دیگر بہسم حسن خانمہ بنخا میر غلام علی آزاد افغان شدہ و این رباعی در ششہ نظم کشیدہ

۱۱۶۳

تاریخ

نواب آقا جان صاحب دست	محمود باغبان بن ابن فاطمہ	تاریخ ہجری ۱۱۶۳	ارشد کردہ بہر خرد و حسن خانمہ
-----------------------	---------------------------	-----------------	-------------------------------

حافظ محمد اسعد علی

بہر ان روز کہ مظفر جنگ مذکور از دست افغانہ کشتہ شدہ و نیز در جنگ شادست یافتہ و این سالخہ بتاریخ
 ہفتدہم ربیع الاول سنہ یکہزار یکصد و شصت و چہار دست دواہ دمن او در میدان جنگ سر زمین مکریت علی بن فاطمہ
 یک فرسخ از موضع راسے جو مٹی و یک فرسخ از دیگر کالوہ کہ در بہت مشہور و در فوجی گردیدہ بود است تاریخ شادست تا زاد گفتہ

۱۱۶۴

تاریخ

مسی خیر الاسعد الانقیب	الا لایرے مشکہ واحد	الحمد للہم العزت تاریخ	وقتی تحبہ عالم ماجد
------------------------	---------------------	------------------------	---------------------

سید غلام بنی محمد صلح محب

فرزند معصوم سید مصطفی جوانی بود صاحب اسبعت و اعظم در سلک ملازمان نواب صفدر جنگ بود و چون نواب
 مذکور کربت ثالث لشکر بہرہ افغانہ کشیدہ و در اسن کوہ ہزار یکہ شہد است از کوہ سوا لک پناہ گرفتہ مستند یکبار
 شد و بعد ماریات صلح افتادہ گرفت در ایام جنگ بہت نغمہ ہزار و یکصد و شصت پنج ہجرت فغان نقد زندگانی در بہت
 سیر آزاد در تاریخش این رباعی گفتہ

۱۱۶۵

تاریخ

در فتنہ بطنہ تقریب محب	در مکر کہ آبروی تشریف محب	تاریخ وفات تازول پریم	فرمودہ شہید محفل میر محب
------------------------	---------------------------	-----------------------	--------------------------

نواب بہادر جادید خان

جادید خان ملقب بہ نواب بہادر خواجہ سراسی بود کہ از قدیم ضابطہ بندی خجست نواب یاسنے والدہ احمد شاہ و بادشاہ شہ
 و بعد وفات محمد شاہ بسفارش نواب باہلی بجلاب نواب بہادر نامور گردیدہ چون او بہ خواست کہ باخاق والدہ بادشاہ بیت
 امور مالی و ملکی را بلا شکت و غیرہ بہ دست اختیار از خود بگیرد نواب صفدر پیش دستی را کار فرمودہ بتاریخ بہت و
 ہشتم سوال سبہ یکہزار و شصت و پنج ہجری او را بہ بہانہ منیانت خانہ خود طلبیدہ و قتل رسانیدہ و
 او را بدیاندہ احت چون چند ہزار بند و ستاریان دینق او بودند و از کشتہ شدن او ہمہ خانہ نشین شدہ و بہا
 نیز ششہ خون نواب صفدر جنگ شدہ و ما در بادشاہ نیز ازین سبب کہ نواب بہادر مدتی خدمت گذار او بود
 تم عداوت از طرف نواب صفدر جنگ در سنیہ کاشتہ و چون باین سبب ششہ و قسا بہ سبب بار در ملک مست
 بتاریخ وفات او را بہت و عظیم یافتہ اند لطیفہ منقول است کہ روزی جادید خان بہ بادشاہ عرض نمود کہ

چند غلام به خوب سمع از گفته با سید سیدی شیرازی بر اسم نام خود تجویز ساخته و دولت جا و بد یافت
 هر که کنوا مزیست مد فی الحقیقت که این سمع بسیار خوب است اما نواب عمده الملک امیرخان که مردی ظریف
 بود در آنوقت حاضر بود گفت که مصرع مناسبی را نیز بنفش باید ساخت ع کز عفتش ذکر خبر زنده کند نام را
 بنفش خط ذکر خبر ذکر خبر است یعنی خواجه سر که نه سپردار و نه دختر بعد مرگش ذکر خبر نام او را زنده خواهد داشت

نواب محمد الدوله محمد امیرخان

در عهد احمد شاه با و شاه دلی عمده سیوم بخشی گری داشت در سنه یک هزار و یکصد و شصت و پنج فوت شد و
 سنانته سنگه متخلص به بیدار تار بخشش تبعیه گفته

تاریخ

۳۵۰ ۸۱۵

حیف آن امیر و نامش جهانگانی | و اگر بهر رخ او عنوان در جهان | تاریخ خلعتش را سپید از نقره گشت | فروس با و سکن عبدالمجید خان را
 یعنی اگر عدد و لفظ فردوس را با عبدالمجید خان یکجا کنی تاریخ بر آید

مسجد شاه شریف

این مسجد واقع اورنگ باد است شاه شریف آن را در سنه سی و هجده و اله تعمیر ساخته و عارف
 الدین خان غافر متخلص به بخشش یافت ع این مسجد شریف حرم جهان نام

غزل و وفات احمد شاه با و شاه دلی

چون هفت ماه بعد از کشته شدن نواب سب جا و بد خان خواجه سر احمد شاه با و شاه از گفته نواب عماد الملک غازی
 الدین خان دو گویا بدشمنان نواب صفدر جنگ را مضرول ساخته خدمت وزارت بتغیر او نواب انتظام الدوله
 سپهر الدین خان مرحوم مهت فزوده نواب صفدر جنگ از استماع این خبر مضطرب شده و از شهر بدر رفته
 مستقر جنگ شد عماد الملک نظامیر ناخیزد و زرفتی نواب بود و آخر با و در شهر فتنه نگاه داشتن فوج صفدر و دید و بخت
 عمر غل را که با و زندی لیاقتی محمد خانی بود در جنگ شریک خود شتابان پان نجیب خان است که هنگام تشییع پدر فتن شاه عالم باد شاه در
 الله آباد نجیب خان بهیله و له میخشی و امیر الامرا هم را بر آورده بود و صفدر جنگ با و در حین تشییع شروع بجایزه نهادن
 و سورج مل جاست که رفیق نواب صفدر جنگ بود شهر کنه را تاراج نمود و این سانحه بجا شد گوی شهر گشت و راج اندر
 گوشایین که یکی از ملازمان نواب صفدر جنگ بود درین جنگ کارستانه کرد و پیر طرب که میرفت از کشته پشته با

میافست از خبر تاریخ نهفته هم شتابان بر مورچه کالی جاژ لبزب کلمه نبد و تی کشته شد محقق نواب صفدر جنگ تا چند ماه
 هنگام کارزار از کرم داشت آخر چون دید که عز و بر و مردمان لشکر او بطرف ثانی رفته شرک میزد چاره
 جز این ندید که صلح نموده بصوب خود که او ده باشد برو و خیال عجز داشت بجهت و الا فرستاد و صلح نموده بطرف
 او و ده و الله آباد را تعلق با و داشت روانه شد سنانته سنگه متخلص به بیدار تاریخ این صلح گفته

تاریخ

۱۱۶۶

شکر آنکه که جاست صفدر جنگ | اصل که و نه با و زنده شام | الا قی غنیمت سال بخشش | گفت الصلح غیر قال الله
 بعد روانگی صفدر جنگ حمله کار فرما و سید سیدی شیرازی میان او و باد نام که در حق بهم سپرد

و عهد الملک وزارت را نیز از ان مقام الدوله گرفته باد شاه را و در آخر ماه جمادی الثانی سنه هزار و یکصد و شصت و هفت
محبوس کرده و بتاریخ نهم شعبان چشم او را و چشم مادرش را که جمیع فتنه را از نو زایل کرده بود و میل کشیده و مالکیت ثانی را
بر تخت نشاند و مدت سلطنت احمد شاه شش سال و چند ماه بود و بعد از وفات پسرش در بیست و یک سال در حبس ماند و بتاریخ
دویم شعبان سنه هزار و یکصد و هشتاد و هشت هجری در گذشت مدت عمر چهل و هشت سال شش ماه و یازده روز
تاریخ وفاتش براس افتخار کلام درین مقام نوشته شده

تاریخ

مربست چون مجاهدین خست و نگر / هر کس در سر شک بهر گون خویش نیست
انفت بر او سال و ناست و نگر / سال و ناست سال و ناست و نگر
۱۱۸۸

نواب منصور علی خان صدر قبا

خواهرزاده و داماد نواب برهان الملک سعادت خان است بعد وفات برهان الملک که در شیکاوم در وندار شاه
در دلی اتفاق شده در شروع سال یک هزار و یکصد و پنجاه و دو هجری بخزانة نادرشاهی موکد در و سپه بطریق پیشکش داخل
ساخته خلعت صوبه آورده از حضور محو شاه بادشاه حاصل نموده و در زمان احمد شاه بادشاه بعد از وزارت سر فرار گشته
در سنه هزار و یکصد و شصت و هفت از بادشاه مرخص گشته از دلی بطرف صوبه آورده میرفت چون در پاپڑ گاهت که سه
میل از لکنؤ فاصله دارد رسید از شدت دزدانان بزرگی که مثل برهان الملک بر آورده بود تیار رخ نموده هم ذی الحجه
در گذشت لاش او را براسے چندی در گلاب باڑی که در فیض آباد است بطریق امانت تفویض زمین کرد و بعد
از آن روانه شاہجان آباد نمود و در وفات او متصل در گاه شاہجہان است غارتی است عالی و با عی دارد و ہر از گلاماسے
رنگین و میگویند کہ در تعمیر ان سی لکھ روپہ صرف شد اندرون مقبرہ این تاریخ کنندہ اندا۔

تاریخ

چو آن صغیر عزم کرد	ز دار قناعت و دولت گریز	چنین سال رخ او شد ز کمر	که با او تقیم بهشت برین
--------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

این بیت در تاجیک و دیوانه است

ج

۱۱۶۷	تا سیخ	۱۱۶۸
بهر سال عیادتش چون که ورم از رانقت ناک	۱۱۶۹	۱۱۷۰
۱۱۷۱	۱۱۷۲	۱۱۷۳

شاہ پیر اشرف سلفو نے

پیرزاده سکون ابن شاه پیر محمد پیر کریم بانی پور می بود در سنه هزار و یکصد و شصت و هفت هجری فوت
شده تاریخ وفات او از الفاظ شاه امیر گزیده آمد و این را بانی نیز در تاریخ وفات او دست

27

۱۱۹۶	۱۱۹۷	۱۱۹۸	۱۱۹۹	۱۲۰۰
نای از پیشگاه شاهی شریف	قدوس عرش را در مقام برسان	سراسر مملکت را در طلب عالم	نزد آنکه تا بحقیقت عیان شد	

میرزا حسن

[illegible]

تاریخ

۱۱۶۷	روشن علی میرافغانی پاک گوهری	ادامه کردن دین ازین بجهن نشان	دل و اولاد پندانه تاریخ اوست	سیرنگانه میرافغانی علی نماند
------	------------------------------	-------------------------------	------------------------------	------------------------------

شاه شریعت اورنگ آبادی

در لیست ششم رجب سنه ثانی و ستمین و دانه و الف فوت کرده و عارف الدین عاجز تخلص تاریخ وفاتش یافته مرد با و در حدود شاه شریعت

تاریخ حوضی

نواب درگاه قلی خان محاسب بومین الدوله سالار جنگ در لیام نواب مهلبت جنگ بوقت که بصوبه داره اورنگ آباد استیلا داشته در شکوے خود در سنه هزار و یکصد و شصت و هجده این حوض را تعمیر ساخته تاریخ اتمام آن خود گفته

تاریخ

۱۱۶۸	در جهان هر خدایت کو بگو	نخین و منی ندیم بیج سو	خفین عاشق بهت جوی مهر	می بود هر شنه مشک و سبزو
		خاستم سال بنا آمد ندا	سید سانی کوثر آبرو	

قدم رسول

عمار فی است عالی در شهر لنگ مضاف صوبه ادرسیه که در سنه یک هزار و یکصد و شصت و نه هجری در زمان دولت عالمگیر ثانی تعمیر یافته و بر دوازده کشت این تاریخ برسم تعمیر مرقوم است

تاریخ

۱۱۶۹	پناه عالم انبی و جاسنه	مرتب گشت نوبت غایت دین	عبد شاه عالمگیر ثانی
	که دیدار علی نداشت بران	برگاه بی این قصر آراست	خدا حاصل کند مقصود جهان
	سر و من غیب گشت بهر پناه	چو طالع گذر آسرا شکی ناز و	ز نوبت جهان دین سال خواجه

نواب علی و روی خان مهلبت جنگ صوبه وارنگ آباد

بعد از شش نواب عملا الدوله میر نزار خان ابن نواب متجارع الدین خان بتاریخ شصت و نهم ماه صفر سنه یک هزار و یکصد و پنجاه و سه هجری قمری فاطمه بنگاله و بیار دوله لسیه گرهید شهابت جنگ وصولت جنگ و ریت جنگ بر او نازا و با که بود در نهایت جنگ که درین سه برادران بحسب شجاعت و حسن تدبیری فایز بود پیشتر از همه در او آخر سنه هزار و یکصد و شصت و یک کشته شد بعد از آن بتاریخ شصت و نهم ریح الاول شب شصت و نه سنه یک هزار و یکصد و شصت و پنجاه یک سال بعد از کشته شدن حسین قلی خان سپهبدیت جنگ شهابت جنگ نیز را در آخرت پیش گرفت خازه اش را در باغ سونی جمیل که ساخته او بود و در محن مسجد انجا که خود تعمیر نموده بود دفن کردند بعد شهابت جنگ فاصله دو ماه و دوازده روز وصولت جنگ نیز که حاکم پرینه بود بتاریخ شصت و پنجم جمادی الاول سنه مذکور که براس عالم بقا گردید در محضر بایان و فون گشت و مهلبت جنگ نیز بعد از وی بتاریخ شصت و نهم رجب یوم السبت سنه مذکور هجرت الهی بموضع و حسب الوصیت پسران مرقد مادر خود در خوش باغ مدنون گردید و تاریخ وفات شهابت جنگ و بعد از ایشان با هر روز و نه یافته اند و چون سال فوت هر دو برادران بلکه مهلبت جنگ نیز سال واحد تفاوت

بابا به چند است همین تاریخ براس هر سه کسان می تواند شد مدت حکومت مهابت جنگ شانزده سال بود مدت عمر ششاد سال صاحب سیر التاخرین می نویسد که اکثر مهابت جنگ میگفت که سباب ولایت بران میکنند که بعد از اسواصل ممالک هند در تصرف کلاه پوشان یعنی انگلیز بران خواهد آمد و چنین شد که او گفته بود روزی مصطفی خان مهابت جنگ را ترغیب بمقابله بجایه انگلیشیه و تسخیر مملکت نمود او اغماس کرده جواب نداد بار دیگر خان مذکور شهابت جنگ وصولت جنگ را در عرض این مقدمه مفرک خود ساخت مهابت جنگ جواب نداد در خلوت شهابت جنگ وصولت جنگ را گفت که بابا مصطفی خان خود سپاهی و نوکری پیشه است میخواهد که رجوع من همیشه با او بوده باشد شهابت چادر چنین را مورا با او هدستان می شود بجایه انکاش در حق من چه کرده اند که من بدخواهی آنها کنم الی الان آنشی که در صحرای گرنه است خاموش می شود آشتی که در دریا بگیرد کسبت که از افرودنشان در بهار گوش باین قسم سخنان باز نخواهید داد که نتیجه غیر از فساد ندارد.

نواب سراج الدوله ناظم بنگاله

پیر مهابت جنگ دو هزاره نواب علی وردی خان مهابت جنگ است بعد وفات مهابت جنگ در اوج ببال کیمز و یکصد و شصت و نه هجری ناظم بنگاله و بهار و از سه شد بعد از ان باراد و بر آوردن ملک پوریه از دست شرکت جنگ بطرف راج محل منت فرمود در اثنا راه خبر رسید که مریدانیکه بر آن گرفتار کشن بلبه سپه راجه راج مهابت جنگ شهابت جنگ که بجایانگیر نگر عرف و ملاک گرفته بود باز آمدند زیر آتش کشن بلبه گر خفته خود را بکلکته رسانید و ستر در یک مهابت سمر در انگلیز ان حاشیش نموده میگذاشتند از استماع این خبر ترک غریبت منازعت با شوکت جنگ نموده معاشرت بر شد آباد کرد و بعد از چندی لشکر بکلکته کشید چون بجایه انگلیشیه را جنگ سراج الدوله متعین بود و اسباب حرب چنانکه باید میبایست داشتند لهذا بقاعه قدیم محض جسته بدافع برخاستند چون ستر در یک صاحب عرصه را بر خود تنگ مید خود را مسدود می از سرداران بر جباری کشیده جان سلامت بر دو بانی ماندگان لا علاج بدقت غیرت موت را بر حیات گزیده تا با روت و کله نبود بود و خلبید و شربت مرکب چشید و چندی محصور گشته اسیر حیه سراج الدوله شدند و اسوال ز راهای خطیر که امضای آن غیر مقدور است لغارت رفت گویند که مید و چیل شش انگلیز یا سیری گرفتار شدند هنگام شب ان بچارگان را در خانه تاریک و تنگ که در مربع زیاده از ششش کز نبود و حال آن مکان از زبان انگلیزی به بلا کول میگویند نمید نمودند هنگام صبح چون دروازه امکان را کشوند بخیر بست و سه کس را زنده نیاختند و دیگران همه بشدت گری و دشمنی جان داده بودند این ماجرا در ماه و دوازده روز بعد از رحلت مهابت جنگ بتاریخ بست و دهم ماه رمضان سنه یک هزار و یکصد و شصت و نه هجری که مطابق ستر ماه جون سال یک هزار و هشتصد و پنجاه و شش عیسوی بود بوقوع آمد و ستود این اوراق تاریخ این سانچه زبان اروپا باین طور تنقیه یافته که از ان سال هجری استخراج میشود

تاریخ از مولف

بجکه نواب سراج الدوله و غیره را که در	لی یا بهرین جای بکلکته کو برادر	خانه تنگ بلا کولین کیا ریاست	یکصد و چیل شش انگلیز یا سیری گرفتار شدند
جمع موقوفه را زنده بخیر بست و کس	اگر باز کسی از پیشین آید یا کول	بای شش کتبی او را زنده کتین	بهر تاریخ کاهین خانه تنگ بلا کول
سید کریم الله مخلص لغیر سب			

۱۱۴۸
و کالت مطلق خود و منصب بهشت برتری و بیست و پنج اسوار و خطاب مصمم الدوله بر فراخت و در سینه بزرگ و یکصد و
در بهشت بهتری عالمگیر ثانی آباد شاه و بی بی و مراتب فرستاد و شخصی این مصرعه تاریخ یا مشق از شاه بنده ای
و هم طبع و شایسته به بلبلان مصمم الدوله در فکر برانده است نهاری خراسانی که در آن ملک قناری تمام بهر سانسید بودند
اتحاد و نواب مملکت خجک از گفته او نهاری را از نوکری خود بگرفت کرد و خبرین در ماه رجب سال هزار و یکصد و هفتاد
و یک عبد الرحمن مخاطب مجید از قنجه که سادسب اختیار سرکار کشید و بی بی خراسانی سر دار نهاری بود مصمم الدوله
را در اورنگ آباد و یا مستو سلطان واقعه ای او تقدیر یافت نظام علی خان با در مملکت خجک که دشمن جانی حیدر خجک بود تاریخ
سیوم رمضان سنه مذکور حیدر خجک را که به خیمه او آمده بود بقتل آورد و طرفه نشویشی و لشکر افتاد و درین شهر و غوغا و اختلال
کار مصمم الدوله را با بی بی سرش میر عبد الباقی خان در بین الدوله مغفور خجک که سبکی از او فریاد می کرد و باقی تمام ساخته بدو میسر
را در قنجه آباد است او که جانب جنوب شهر قریب درگاه شاه نرس است زیر خاک کشید و در دیوار الدوله را در قنجه
آبائی او که با من گنبد شاه هفتاد است دفن کردند و میر آقا و تاریخ شهادت این هر سه درین آیه یافته اند و چون به حیدر خجک
و نیز میر مذکور گفته اند

۱۱۴۱

رفت مصمم الدوله از جهان	سیوم ماه شریعت رمضان	سال ابن حلقه ان سید خود	گفت آئینه عبد الرحمن
-------------------------	----------------------	-------------------------	----------------------

۱۱۴۱

مصمم الدوله آن را میر طاهر گاه	نامی شده شکیبایی که در قنجه آباد	از او عرض سید تاریخ به باران شهید	کردن شهیدان گاه سید را به الله
و نواب درگاه علی خان مخاطب به من الدوله سالار خجک که از طرفت سبب مملکت خجک بصوبه دارمی اورنگ آباد	مستاز بود این را با بی بی سرش میر عبد الباقی خان در بین الدوله مغفور خجک که سبکی از او فریاد می کرد و باقی تمام ساخته بدو میسر		

۱۱۴۱

دیر میر طاهر گاه	و بیست و پنج اسوار و خطاب مصمم الدوله بر فراخت و در سینه بزرگ و یکصد و	در بهشت بهتری عالمگیر ثانی آباد شاه و بی بی و مراتب فرستاد و شخصی این مصرعه تاریخ یا مشق از شاه بنده ای	و هم طبع و شایسته به بلبلان مصمم الدوله در فکر برانده است نهاری خراسانی که در آن ملک قناری تمام بهر سانسید بودند
------------------	--	---	--

۱۱۴۱

مصمم الدوله آن را میر طاهر گاه	نامی شده شکیبایی که در قنجه آباد	از او عرض سید تاریخ به باران شهید	کردن شهیدان گاه سید را به الله
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

۱۱۴۱

مصمم الدوله آن را میر طاهر گاه	نامی شده شکیبایی که در قنجه آباد	از او عرض سید تاریخ به باران شهید	کردن شهیدان گاه سید را به الله
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

۱۱۴۱

مصمم الدوله آن را میر طاهر گاه	نامی شده شکیبایی که در قنجه آباد	از او عرض سید تاریخ به باران شهید	کردن شهیدان گاه سید را به الله
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

۱۱۴۱

مصمم الدوله آن را میر طاهر گاه	نامی شده شکیبایی که در قنجه آباد	از او عرض سید تاریخ به باران شهید	کردن شهیدان گاه سید را به الله
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

القرع الثابت من الاصل الثالث مثل ومیر آزاد تاریخ اتمام این کتاب گفته:

تاریخ

میر یوسف غریب معز کمال	از خم صفت کشید حق	کرد در وحدت شهود رقم	نسخه تازه فکر عمیق
از احادیث کلام الله	کرده اثبات حق را بی توفیق	مست این نقش نشین الحق	با دگرایی ز خانه توفیق
	سال تاریخ این کتاب فرد	گفت شمع محاسن تحقیق	

۱۱۴۲

ومیر محمد یوسف بن تاریخ دوم جمادی الثانی روز پنجشنبه سنه اثنین و سبعین و مائده و اله در بلده لکنو در گذشت بنفش او را در عرض دو روز به بلگرام رسانیدند و در تاریخ محمود یاقین مرقد پدرش میر عبد الجلیل دفن ساختند میر آزاد در مرثیه او این تاریخ گفت:

تاریخ

ایم شکیب با چارفت	که کوی بود در کیم نجارفت	نماد اکنون امید زندگانی	که در قاتل مارادوارفت
بیابیل لغبری تعزیت کن	که مراد و تاریخ خارفت	عزیزی مصر معنی میر یوسف	ازین عالم سوی دار البقارفت
فغان من بهر ای روان شد	چو روح او بگشت سهارفت	به فشان با نماند از قدریت	ز پیشش طرفه لعلی بی بهارفت
اگر فردوس باشد خوش ندام	که بن گشت بنیم با فقر زارفت	که در دست تقدیر او نشانند	که از سیاهی قوت من صفارفت
نشد انهم چه از من دید لقیصر	که با آن سستی نداشت تارفت	شکوه سلطنت از دست تارفت	تو کوی از سرم غل بهارفت
	نوشت آزاد تاریخ و فاش	جوان ببار یوسف کجارت	

۱۱۴۲

و ششصد و یکمین تاریخ در وفات او نظم شد نموده

تاریخ

میر یوسف گذشت ازین عالم در پنجدهین الم بدلیارفت اتقی در دست تاریخش گفت جان دل احسانت

۱۱۴۲

عزیز الدین محمد عالمگیر ثانی بادر شاه غازی ابن معز الدین
جهان نادر شاه ابن شاه عالم شاه

در سال هزار و نود و نه یا که سنه هزار و یکصد هجری تولد پذیرفته و نام مادرش انوشیروانی پادشاه بود بعد از آنکه عالمگیر الملک غازی الدین خان وزیر احمد شاه بادر شاه را که کول ساخته مجوس کرد و عزیز الدین ابن جهان نادر شاه را که شصت و هفت ساله بود و از زمان فرخ سیر بادر شاه معتقد بود از مجلس بر آورده بتاریخ و هم شهبان سنه یک هزار و یکصد و شصت و هفت هجری موسوم به عالمگیر ثانی نام بر سر میزد و از آنکه در شاه جهان آباد نشاند و میرزا عالمگیر ای ذکا مختص تاریخ جلوس او گفت:

تاریخ

بهر سلطنت سلطان عزیز الدین	کارای من دولت جلوه فراد	سال تاریخ جلوس او کاغذ کرد	باد شاه هند عالمگیر عالمگیر شد
----------------------------	-------------------------	----------------------------	--------------------------------

۱۱۴۴

ایضا

شاه دلا شاد عالمگیر	از ازل نامور بنی آدم	گشت چون جلوه کرد بر بر	گشت تاریخ منظر را بر و
---------------------	----------------------	------------------------	------------------------

۱۱۴۴

[illegible]

1167

14 6 1944

شاه عالی نسب عزالدین	کشتن بود در جوار حبت جا	گفت تا لقت چو رفت حبت	دارد عرش ملک مردای در
----------------------	-------------------------	-----------------------	-----------------------

و چون انتظام الدوله فاشمانان سپهر الدین خان وزیر که خالوی عماد الملک بود و سه روز پیش از قتل بادشاه بکلمه
عماد الملک از دست همون ملک حرامان شهید شده بود و چنانچه عزیز می تاریخ شهادت او و بادشاه هم باین عنوان
گفت که از مصره آخر تاریخ بر سر آمد.

تاریخ ۱۱۷۱

سختی بلخ و شیبی کشمیر قاتل جان شاه و ابن وزیر
در سلطنت عالمگیر ثانی پنج سال و هشت ماه و هشت روز مدت عمر بهشتار و چهار سال لقب او بعد وفاتش
قرار یافت.

آمدن احمد شاه ابدالی مرتبه سیم و در شاهجهان آباد

چون ملک حرامان با اشاره عماد الملک تیغ جفا بر کوهی عالمگیر ثانی را اندر و شاهزاده محی السنه را که سپهر بخش
ابن خلدوکلان بود بر سر نام بر تخت جهاناسی نشاند و لقب بشاهجهان ثانی نمود و در عمار الملک هم در
قله خان کشمیر بر اوج است او گداشته خود و بیعت در یافت و تا سینه سپهر و جنگ و سب که نجیب الدوله در
سکرتال حسب الارشاده او محاصره نموده بودند شتافت و معامله نجیب الدوله بر صلح قرار یافت بود که مختص
رسیدن احمد شاه ابدالی گوش زد عالمیان گردید و تا سینه سپهر خبر شاه ابدالی شنید و صلح را نا تمام گذارشته
بالتشکر خود که در الوقت بهشتاد هزار سوار و هزار سوار خود داشت بقابل احمد شاه ابدالی روان شد و چون عماد الملک
خبر رسید و بر گلوئی بسیاری از سکناهای شهر نیزانده بود هر کس بلکه خادمان او نیز از گرد و گرد دست برداشتن دل داشتند چنانچه
دشمن و مشرکین با نجیب خان پیوستند و مستوسلان بادشاهی روزی بار و هله با استغنی شده برای تنخواه خود با
بر عماد الملک هجوم کردند و بادشاه نجیب الدوله در حواری اوخته هر چه از نقد و جنس و اسباب و قیل و توخاچه یافتند به پناه
تنخواه خود و نفارت بردند و عماد الملک کمال حسرت و اندوه پیش سوخته و دل جانت رفت و قلمه بر سر نهاده و مخفی گردید بعد از آن در
شاهجهان آباد و حکم نجیب الدوله بر آب و بار روان شد مختصر آنکه چون شاه ابدالی تا به انتر می رسید سعید الدوله خان سپهر
علی محمد خان و هله و نجیب الدوله و نو اسب محمد خان بجانش فرخ آبادی و منافطرت خاں و دودنی که ملک اینها در میان
انتر می واقع شده خود با را بشاه ابدالی رسانید و شرف ملازمت انداختند و قصد چون لشکر شاه بالتشکر و تا سینه سپهر
شد و تا جنگ کنان بجانب شاهجهان آباد راجع القهر می نموده به میدان بادی که در سواد شاهجهان آباد واقع است رسید
و ابدالیان اطراف دمار افروخته و فتنه و فکلی عظیم در میان آمد آخر کار تا با سایر فوج از اسپان فرود آمده پا در ستیزه
قایم گردید و تا آنکه با جمیع همراهمان غلبت یغیید ریح ابدالیان گردید و این واقعه در ماه جمادی الاخر سال یک هزار و یکصد و
هفتاد و سه هجری بوقوع آمده و میر غلام علی آزاد تاریخ این جنگ را چنین یافت.

تاریخ ۱۱۷۳

کرد سلطان محمد در قتل و تا به تیغ دشمن گاه گفت تاریخ این ظفر آرام نصرت بادشاه عالیجاه
چون خبر شت شدن و تا سینه سپهر رسید و بهادر و برادرزاده بالاجی پیشوا در کن سید با فوجی عظیم رگبرگه استن
گردید و در قایمان احمد شاه ابدالی و شاهجهان آباد رسیده اول شهر را تاخت و تاراج نمود و قلمه را نیز به جنگ مفتوح

ساخت من بعد تاریخ نسبت پنجم صفر سال کهنزار و هفتاد و چهار شاه جهان نامه را که قریب یکسال بخت نشسته بود و غرض
ساخته مهر ناز جوان بخت را که خلعت شاه عالم باد شاه بود خطاب جاندار شاه بوسه عهدی پدر که شکیبای بود و بزرگ
فرماندست نشانی و خود مستوی عمر که احمد شاه ابدالی گردیده در آن جنگ بسیار از سرداران مرزیه قباچ ششم ماه جلوه آتش
سال مذکور که مطابق ماه ذی قعدة است و پنجم صفر است و یک نایبوی پوشیده شد گویند که تا شصت و هشت روز در آن مرزیه اشل
زمین رفته بود چون شاه رسید به قتل تا این فتح نبرگ نمود و سواران را این گفته

٤٤

1145

1127

[illegible][illegible]

از تاریخ هشتم ربیع الاخر سال مذکور است و پسند میراد او دست زکامخلص تاریخ جلوس ادرگفت

تاریخ

۱۱۴۳

۱۱۴۳ زهی شاه عالی گزیدل گستر | ابوتاج تخت و گین شد سلم | بیرون رسال جلوس بایون | از سلطان نه پستان شاه عالم
در بنو لاراقم الحوت تاریخ جلوس او در القاطم فصل رباعی یافته و اندر رشته نظم کشیده

تاریخ

۱۱۴۳

زمین حق چو شاه عالی گزید عالم | بجوی سال جلوس سنن فصل رباعی

و بعد جلوس شاه و وزیر بنگاله با تو ارجان نواب جعفر علی خان خجک تنو تر و است تا آنکه شب سه شنبه بچهارم ماه ذی الحجه سنه مذکور در قیایو قنیه میرصادق مشهور میران پسند نواب جعفر علی خان و خیمه خود را بید بود برین برزاق و جهان داد و بعد وفاتش قاسم علی خان که داماد نواب جعفر علی خان بود و نایب گزیده و بعد از چنگاه قاسم علی خان بار و ساری انگیز متعقد شده نواب جعفر علی خان را که پسر ضعیف شده بود و محضول گردانیده و خود در سنه یکمیز او و یکصد و هفتاد و چهار هجری بر سر تخت نشست ملک الولایت گردید پس بعد شاه عالم بادشاه ملازمت حاصل نموده پسر مصاریع بادشاه از صوبه بنگاله بسبب چاه لکیر و ویر سالانه مقرر نمود و بادشاه از آنجا کوچ کرده بطرف اقله اباد تیش برزند و بتاریخ پنجم ذی الحجه سنه مذکور همراه نواب شجاع الله و که که بعد فتح بر مرثیه در خانه شدن شاه ابد است بطرف قندار استقبال او شتافته بود و در شهر الله آباد رسیدند و بخت عبات و مرثیه ده سال دیگر در آن شهر سپری کرده و در سنه یکمیز او و یکصد و هشتاد و پنج هجری البشاه جهان آباد شریفیت برزند

تاریخ

نام نواب جعفر علی خان بود که در سنه یکمیز او و یکصد و هفتاد و چهار هجری فوت شده و در شهر الله آباد و مقام بهادران گنج و امخ است و بر کوه دیواران روضه اندورسنه و بر رویه اشعار عربی و فارسی بسیار منقوش است سه مرتب و لرود بر و مرتب تاریخ است بر یکی اینج مرقوم نیست و آن تاریخها از نیست

تاریخ

۱۱۴۴

۱۱۴۴ پیروزیت نساقت از دار قاضی | لغز دوس سجا سکونت گرفته | رجب نیمه تاریخ سال وفاتش | خرد گشت جاسی محبت گرفته

تاریخ

۱۱۴۵

۱۱۴۵ هزار و یکصد و پنج و هشتاد | برست ابریم سومی فرودین لشاد | و اشعار فارسی با تاریخ که بر دیوار بطرف بر رویه منقوش است یعنی چند ازان نواست شمس مشهور

تاریخ

۱۱۴۵ کشتیم ز سر صدق و مفا بر شد | ناکه داخل سپرده پیوست شد | رفت با الفانیت رسول پسنی | کشتیم هم محبت و دوستی پسنی
۱۱۴۵ حج با کلاک و جلاله جلاله العین | گشته از صدق و مفا بر شد | منشرش خلد برین کرد و دیو پیل | خبرم از تاریخ وفاتش جبریل
۱۱۴۵ کرد شش و گینش سر نوح مرار | و الدخانی سنی از سوره و لغز بسیار | اندرین ظلمت شب تابن تاریک | بصدیافت بخود نیست انسان اطلید
۱۱۴۵ هزار و صد و هشتاد و چهار هجری | هزار و صد و هشتاد و چهار هجری | رفت از عالم فانی پراختیفت

اگر عده مصر لوج را که جعفر است لازم باشد با همد و والد علی جنتی یکجا نموده آید تاریخ وفات بر آید

در چهار روز جنگ با دست و پا و با لاجی با پنجاه هزار سوار مقابل او پیش آمد مصلحت جنگ محاربه کنان بالاجی را در میان
 رسانید تا با وی میسر شد اگر بر سر راه واقع بود سوخته خاک برابر کرد رین محاربه فرا رسیدن با کشتن یازی تو خجانه دود از نهاد
 با آوردن مخصوص شب چهارم هجوم شروع سال یکبار و شصت و پنج مجری که تمام ما تخفیف شده بود و افواج مرسته اکثر معرکه در آن مشغول
 خاص آن وقت بودند شجون زده فوج ایشان را بهر عیت دادند آخر صلح با هم در میان آمد و بعد ازین فصد بظرف کردن مصلحت جنگ
 نصاری را از نوکری خود از کشته مصداق الدوله کشته شدن مصداق الدوله دست لغت در سینه هزار و یکصد و هفتاد و یک مصلحتاً در
 زیر احوال مصداق الدوله سر قوم یافته مختصر انگیزه مصلحت جنگ بعد ایا که تباریح چهارم ذی الحجه سنه یک هزار و یکصد و
 هشتاد و پنج به دست برادر خود نظام علی خان حیدر گریه یک سال و سه ماه و شش روز و شب گذرانیده بستم بمحل سال یک هزار
 و یکصد و هشتاد و هفت در گذشت و در جوار منار شیخ محمد ملتانس مدفون گردید

نواب نظام علی خان اصفیاء حیدر آبادی

سپه سال نواب نظام الملک اصفیاء حیدر آبادی در سنه هزار و یکصد و هشتاد و پنج مجری برادر خود نواب مصلحت جنگ بمقتضای مصلحت لاییت در کنگر
 سیت و ششم ماه شوال سنه مذکور قلع و مکر را کرد و در کنگر است مفتوح خست رای کیول کشتن کا میته تاریخ آن یافت

تاریخ

اورد بافتن مرد که از قلع و مکر
 اورد و بود و کنگر از با شوال

از معرکه آخر تاریخ استخراج می یابد بعد از آن چون در ده شعبان سال یک هزار و یکصد و هشتاد و پنج ملک سر برادر را کشت و تاریخ مکتب و لشکر بیان
 او کفایت عمارت بود و از سوخته خاک برابر کرد و میرا و اولاد محمد کا مخلص برادر زاده میر غلام علی آباد این تاریخ یافت

تاریخ

است چار و ده سلیمان غلام | اادی قوم بر من سوخت تمام | تاریخ نشود شعله و طبع ز کا | آتش زده پخته را سپاه اسلام

در این ایام باد سوار و خلف بالاجی را و در کنگر با لاجی سر در میسر بود

فتح یافتن انگر مرزبان در کسیر افواج نواب شجاع الدوله و شاه

عالم با و شاه و نوشته شدن سید و یوانی صوبه نیکانامه لینی انگر مرز

چون در او اخر سال هزار و یکصد و هشتاد و شش مجری سیار و سا انگر مرزبان و قلم نیکانامه که در قلم سید مرزبان انگر مرزبان نور
 جعفر علی خان مغرور را بر مصلحت ایاد کیکر بحال ساخته بر سید باست نشانده بود با قسم علی خان تا چندی جنگ محاربه با ایشان داشت آخر
 بهر سبب بهر سبب یافته و تاب مقاومت نیاورد و در شروع سال هزار و یکصد و هشتاد و هفت گریه در لاله آباد از شاه عالم با و شاه و نواب
 شجاع الدوله که در آن لایه تشریف داشتند و کنگر خواست که در کنگر و در لایه کنگر و سید با لاجی شجاع الدوله و شاه در او اخر سال
 هزار و یکصد و هشتاد و هفت مجری با سپاه عظیم بظرف مشرق کوچ نمود و در عظیم آباد رسید تا یکبار و باره جنگ تمام کردند چون سال هزار و
 یکصد و هشتاد و هشت شروع کرد و در ایام بر شکل بر سر رسید و وقت را مناسب ندیده از آنجا کوچ نمودند و در یکباره تمام کردند بعد
 که نشن ایام بر سبب سید مرز و صاحب انگر مرز عوجب اشاره صاحبان کونسل با فوسه قلیل که در این ایام داشتند در
 یکباره طبع جنگ و یکبار با نواب شجاع الدوله انداختند آخر نواب تاب مقاومت در خوردند و به تباریح سبت و ششم
 ماه ربیع الثانی سال هزار و یکصد و هشتاد و شش مجری که موافق سبت و سیم ماه الکتوبر سنه هزار و یکصد و شصت و چهار عیسوی بود و از

میدان جنگ رو برافتنه بمشوره غایت خان پسر حافظ رحمت خان که با چنار سوار و پیاده در جنگ شریک
نواب بود بطرف برلی شتافت باین اراده که اگر رو بیل استن برافتن در دهنند باز طرح جنگ بدل
اندازد شخصی در باب شکست خوردن شجاع الدوله این تاسیخ یافته بود کل مغل بون به الفقه افولج
انگریزی بفتح و فیروزی تابه الله اباد و لکنو و فیض اباد داخل شدند چون شاه عالم باو شاه دید که شجاع الدوله
منظم شده و بفرار نهاد لاچار بایر سالی انگریز طرح صلح انداخته همراه ایشان تابه الله اباد تشریف آوردند شجاع الدوله
چون به برلی رسید سواهی حافظ رحمت خان کسی از روسای افغانه باو موافق نشدند بلکه خیال فاسد در دل داشتند
لاچار از بخار و گردانیده همراه حافظ رحمت خان دفرخ اباد پیش نواب احمد خان پسر نواب محمد خان بنگش شتافت
دازانجا نواب عمار الملک غازی الدین خان را که در دفرخ اباد بود همراه گرفته متوجه کالیسی شدند و بسعی ملهار را در دفرخ
که پنجاه هزار سوار همراه خود داشت در کوزه جهان اباد شکستید و جنرال کارنگ حسب بهادر که بطرف فیض اباد
آورده رفته بود از استماع این خبر در کماش شیورا جبور عبور گنگ نموده مقابل فوج مرسته نمود تا بصره قتال از
هر دو جانب زبان کشید و نواب تاب گله نو گنجی نیارده و روز میدان بگردانیده و مرسته کم نهمیت یافته
و عبور چنان کرده بطرف کالیسی فرار نمودند این واقعه در ماه محرم سنه یک هزار و هشتصد و شصت و پنج عیسوی
که مطابق او آخر سال هزار و یکصد و هشتاد و هشت هجری بود وقوع پیوسته از همین وقت پایه دولت
کبیری انگریز بلندی گراشته و ابتدای عملداری کمپنی انگریز از این پس بان تصور باید فرموده و خاتمه این آغاز دولت انگریز در هند بود

در بیان امیر شکر سکه

۱۱۶۸

مختصر اینکه بعد از تمام بخاطر نواب رسید که در شاه جهان اباد رفته معرفت نجیب الدوله عرض داشت منضمین بپوش
سرداران سپاه در خواست فوج بنگش خود بخود و احمد شاه ابداس که موافق استند عاقبت نجیب الدوله و
مخاصره را چه هر سنگه تار از کابل کوچ کرده تا بسر هند رسید و بولبد خواجه این تدبیر را احسن تدبیر شمر
د فرخ اباد پیش احمد خان بنگش آمد با الصلاح او پیغام صلح و مصالح بارد سوار انگریز در میان آورد و با جنرال
کارنگ صاحب ملازمت نمود و عهد و پیمان که تا این زمان بران قائم اند در میان آمد بعد از آن هر دو سرداران از
کوچ نموده تابه الله اباد تشریف آوردند درین اثنا کمربیل کلیو حسب مخاطب به نایب جنگ بهادر که بهادران ابام از
ولایت مخاطب بلار و کلیو شده آمده بود بر آید و بست صورت بگاله از کلکته تشریف آید تابه الله اباد و در منشی اهتمام الدین
که بولایت انگریزان رفته بود در رساله شکر نامه تصنیف خود می نویسد که چون لار و کلیو حسب تابه الله اباد رسید
نواب شجاع الدوله قمر داد در میان آمد که صورت الله اباد داخل بست و چهار لکمه رو به و صورت کوره جهان اباد و خیر جهان
ملک چهل و هشت لکمه رو به و هشت خراج باو شاه عالم ملازنان او کرده شود باو صورت آورده یک کوزه پنجاه لکمه رو به و هشت
غازی پور زمینه پانزده لکمه رو به و هشت نواب موصوف باشد بعد از آن پنجاه لکمه رو به برای خراج سپاه شکر
کمپنی از نواب گرفته بدو قطعه صلح نامه دستخط و موافقت کمپنی و نواب مذکور ثبت نموده کتاب انجیل لار و کلیو حسب
برست گرفته بایست نواب را و نواب نیز مصحف مجید برست گرفته در دست لار و کلیو معاوضه کرد و با هم معاوضه
نمودند بعد از هفت روز نواب شجاع الدوله خلعت باو شاه ای بوسند به بطرف صورت آورده و خدمت شد و لار و کلیو

سند نظامت صوبه بنگاله بنام نجم الدوله سپهسالار جعفر علیخان مرحوم در سند دیوانی بنام کمپنی بقرا اینک است و
 چهار لکمه روپیه سالانه بخانه عامه بادشاهی عاید کرده اند حاصل ساخت و محاصل صوبه بنگاله را بطریق متعاقب نام کمپنی اگر چه
 در سند بادشاهی نوبت یافته گرفت و مقدر کرد که نوبت نجم الدوله سالانه شصت لکمه روپیه جبت ذات خود میگرفته
 باشند و جمع مقامات مالی و ملکی و نگاهداشت نواح و تحصیل مالی سایر علق بجا حبان عکله کمپنی دار و بعد این همه نوشته اند
 که شیخ در او دهم ماه اگست سنه یک هزار و هفتصد و شصت و پنج علسو مطابق لبست چهارم صفر سنه یک هزار و یکصد و هفتاد
 و نهم هجری تفریم یافته بود و از او یکصد و بیست و شش لکمه شریف بر رفته و شاه عالم بادشاه در شهر الیه با طر حرامت انداخت
 تا چند سال در همان شهر بسر برد و وفات نوبت جعفر علیخان سه و نیم ماه بعد از جنگ یک هجری تا پنج چهارم ماه شعبان روز شنبه
 سال هزار و یکصد و هفتاد و شصت هجری که مطابق پنج ماه فروردی سنه یک هزار و هفتصد و شصت و پنج علسو بود در مرض اباد
 واقع شده و یک پسر نوبت نجم الدوله متولد که در ماه پنج سنه یک هزار و یکصد و هفتاد و نهم هجری فوت نموده بعد از او برادرش نوبت
 حیدر الدوله بر سر دست نشسته و در او آخر سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و سه در گذشت بعد از او برادر خود و مبارک الدوله سند نظامت را

شیخ محمد علی حسنین

مولود و وطن او اصفهان است از بنابر شیخ تاج الدین ابراهیم المعروف شیخ زاهد کلبانی است است به پانزده و هشتاد و پنج سنه
 میرسد و شیخ زاهد مرشد شیخ صفی الدین اردبیلی جد سلطین صفویه بود و تولد آخرین در ماه رجب الاخر سنه ثلث و مائه و هفت و اربعه
 شاکر و محمد سیح قاضی داد و شاکر واقا حسین خوانساری است در شعر فکر عالی داشت از غایت ششمار که صیت فضایل او اقطاع عالم را
 فرو گرفته مصنفات او در جمیع بلاد عالم عموما در هند و سایر بلاد و در گامه نادر شاه از ایران دیار و در هندوستان
 گردیده مدتی در شاهجهان آباد گذرانید و از اینجا خشت بشهر نیکوس شید و به اینجا رحل اقامت انداخت و در آن بلده قبری ابراهیم
 خود ساخته انتظار اجل موعود میگشاید و اکثر بزرگانش میگویند که انبقر در دیر حیرت و برای قبر لوحی از سنگ تراشیده
 این چند کلمه برست بر آن نقش کرد و بر سر لوح اسم مبارک الله بعد از آن محسن قدسک المسمی بعد از آن العبد المراجی رحمه
 الله العفو محمد العو به علی ابن ابی طالب العیالی و در پایین لوح مذکور این مطلع خودش مرقوم ساخته است
 شد از وصال کوشهای تار ما به صبح قیامت است چراغ فرار ما به و در هر دو بیلوی فرار این دو بیت سه زبان
 دان محبت بوده ام دیگر نمیدانم بهی دانه که گوش از دست پیغامی شنید اینجا به حزن از بای ره پیانی گشتی دیدم
 سر شوریده بر بالین اسایش رسیده اینجا به اللهم اغفر له وارحمه فقط دفانش در سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و سه
 واقع شده و در همان قبر مدفون گشته شخصی این تاریخ بنویسید گفت

تاریخ

نوی گشت بهیمات رونی دین ز شیخ محمد علی حسنین

مسجد سلون

در سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و سه شاه پیر شاه ابن شاه پیر شرف پیر زاده سلون مسجدی در سلون
 تعمیر ساخت و غزنی تاریخ ان بافت ۱۰ لان الصلوة معراج المؤمنین و دیگر کلمات

تاریخ

ہات و زنجیر

14911

۱۱۸۰	مقبلہ دین پناہ پر پناہ	ساخت مسجد الفضل ربانی	۱۱ سال تاریخ اول ملک ملک	گفت ابن سبت کعبہ ثنائی
------	------------------------	-----------------------	--------------------------	------------------------

۱۵

محمد بن ابی اسحق الکرمی | انور بن مسیح مستقیم | اندر دالفت که تاریخ او | بکو خانہ و حماد رب کریم

بسم الله الرحمن الرحيم

در شهر اباد نزدیک باغ بابوشاهی مسجدی است که حاتم الدین علی خان در ایامیکه شاه عالم بادشاه در آن
استقامت داشت یعنی در سنه هزار و یکصد و هشتاد و یک به جری تعمیر ساخته و این تاریخ بر پیشانی باب مسجد انقوش است

تاش

در زمان شاه عالم خسرو و راجا زمین خلق پروردگار استرجانی بن کرم صاحب علم و مخا و پادشاه ذوالکرم مستفیض از جود او هستند حمد و ثناء
تا که هر ماه باشد رولن افغانی سپهر ز جبر کفیش شور با ذکر شهادت چون حسام الدین علیخان خان زاده باگ ساخته تعمیر این مسجد را بنیادین
سال تا شش سر در این درواز شریف کعبه دین سجد گاه مسکن بیت الحرام

میرزا محمد بیاب خان

پدر مرزا ابوطالب خان لندی است در سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و دو هجری بنابر پنج سی و سوم ماه ذی الحجه فوت شده و خلف او مرزا ابوطالب خان مذکور مضیف کتاب سیر طالعی ابن تاسریج گفته

تاریخ

محمد ابن شافع ان نجسہ الدمن کہ بودی ستر از فضل علم و عقل او
جود داشت با همه کسی که در آن روز بدو مهرش روز عالمی شد
هنر او یکصد و هشتاد و دو سه یوم حج چنان نوشت با الهام سال حج بود
شناختن بهشت برین از عالم زمانه قتل و قتل مادر
و قوم انعم غمی مایل او کاران چو بود از ستم جوت رسول
مردود طوف بهشت برین دوم تاج زردی حرم یعین آمد از عالم

تاریخ امجدیہ الہ آباد

در موضع رسول پور غریب قدم رسول واقع شهر الله اباد خاص سید رفیع جنگ عالی فوجدار خان فیضان بخش
شاه عالم بادشاه در سنه هزار و یکصد و هشتاد و چهار هجری بمسجدی متبرک ساخته و تاریخ بنای آن بمحمد احمدا

الحمد لله

قریب قدم رسول که سیر از بهر غار این مکان است
 بنمود رفیق جنگ عاقل که سید فخر خان است
 تعمیر بدور شاه عالم ان شاه که شاه خروان است
 اجل از تو که کسی میبرد تاریخ بنیادی این مکان است
 تاریخ بنیادی این مکان است
 گوشت خدا و حبس دین

اواب احمد خان سیکس

پسر خردنواب محمد خان بنکیش است و محمد خان در عهد قمرخ پیر پادشاه بدولت رسید و بخطاب
نواب محمد خان عصفرخانک سر مله‌بزی حاصل ساخته و قمرخ ابادرانجام پادشاه آباد نموده در ماه جمادی الاول
سنه یک هزار و یکصد و پنجاه و شش هجری فوت کرده و پاشا پسر قایم خان بن خطاب نواب قایم خانک پسر
مسند ریاست در قمرخ آباد نشسته و بنابر تاریخ دهم ذی الحجه سنه هزار و یکصد و شصت و دو هجری بار و سیله با خلیفه

گشته شد بعد وفاتش ریاست ادرانواب صفدر جنگ متصرف شد اما بعد از چندی احمد خان که برادر خور د
قایم جنگ بود شکری از افغانه بنگش جمع ساخته در اجده لول رای را که نایب ابواب صفدر جنگ بود گشته
باز بر ملک آبادی خود مسلط گردید و بعد ریاست بست و دو سال در پسته بکنزار و یکصد و هشتاد و پنج هجری
فوت شد و این تاریخ بر رسم تعمیر در فوت او است

تاریخ

۱۱۹۱

۱۱۹۵

گفتند که در لایق بناله و افغان ملا یک آه گشته از وفات احمد خان

اگر از عهد وفات احمد خان عدد لفظ آه در و کرده شود و تاریخ بر آید

وفات احمد شاه ابدی

پسر محمد زین خان سلطوری است بعد از قتل شدن مادر شاه اسخیر کابل و قندهار ساخته هفت بار در
هندوستان گداز تا خفت و تاراج نموده و بعد حکومت بست شش سال عمر بنجاه ساله در سنه هزار و یکصد
و هشتاد و شش هجری فوت شده در قندهار مدفون است و بر مرقد او این تاریخ مرقوم است

تاریخ

شاه والا جاده احمدیه درانی که در	در توانین امور سلطنت گیری بر	از نایب سران بی ستون علم	شیر احمد در شیرانی دی برادر
میرزا میرزا کوش بدخشان	الذین خورشید مردم هزاران	چون آن نایب بشار البقا تاریخ	سال هجری یک هزار و یکصد و هشتاد

بعد از وفات شاه ولی خان وزیر و خواست که داماد خود شهرزاد سلیمان شاه را بر تخت نشاند اما شهرزاد که پسر
کلان احمد شاه بود وزیر را بدست آورده هلاک ساخت و خود بجای پدر بر سر سلطنت نشست و بعد
ایالت بست سال عمر چهل و هفت ساله در کابل که دارالحکومت او بود در سنه یک هزار و دویست و هفت هجری
در ماه شوال فوت نمود و بعد وفات او در میان پسرانش بهایون شاه و زیان شاه و محمود شاه و شاه
شجاع الملک خصوصیت بلو و نالکه بعد کور کردن و مقید ساختن یک دیگری را کابل بدست دوست محمد خان
پدرش و قبادار خان وزیر از دست زیان شاه و برادرش فتح خان از دست محمود شاه بقتل رسیده بودند
اقتدار و ادب شجاع الملک را از کابل بدر ساخت و سلطان محمود هرات را گرفت و بعد وفات او پسرش
سلطان کامران بادشاه هرات شد و تا حالت تخمیر در هرات فرمانروای می کند و دوست محمد خان در کابل

شاه غلام قطب الدین الیه آبادی مصیبت تلخیص

برادر بزرگ شاه محمد اجل است این شاه محمد فاخر را بر تلخیص ابن شیخ محمد بنی المعروف باب شیخ حبیب الدین تولد
در قندهار در سنه یک هزار و یکصد و سی و هشت و تاریخ ولادت بدست یکتا ازلی با داد یافته اند بزرگی خاندان ایشان
مشهور است و دیوان فارسی دارد و نهایت مراد و مضبوط و فتوی در جواب نان و علوی مسمی بنان و فلیه گفته
است و در سنه یک هزار و یکصد و سی و هشت و تاریخ ولادت بدست یکتا ازلی با داد یافته اند بزرگی خاندان ایشان
در سنه دویست و هشت و سی و هشت فوت کرده و تاریخش نوشته چهل کشور تمیز و تحفه گفته از آن چند بیت نوشته میشود

تاریخ

بعد وفات احمد خان پسرش دلیر نعمت خان پسرند حکومت نشسته پیشکش گران بها بحضور بادشاه فرستاد و از غایات خسر وانه خطاب مظفر جنگ یافت بادشاه بعد از قیام لبست و در وزیران کونج نموده بعد از منزل و مراحل بروز عبدالرضا خان داخل شد بهمان آباد گردید و چون از ضابطه خان پسر نجیب الدوله حرکت با پسر ندیده صادر شده بود بادشاه چند روز بعد از ورود خود برای اسببصال و انهدام فرقه و دهلیه که بهت است و با ستم و مرسته با ناکشش و جنگ و جدل و درش داشت تا آنکه ضابطه خان نیز بهت بر نیت یافته و در بعضی ستاد و پیش نواب شجاع الدوله شتافت و زن و فرزند ضابطه خان همه اسیر مرسته شدند و قلعه بهر گزده که ضابطه خان در آن محصور شده بود مفتوح گردید چون بادشاه بعد از انهدام ضابطه خان و مغلوب شدن افغانه و دهلیه بالفرت و غیره داخل شد بهمان آباد گردید شالین شاعر تاریخ و حمل شدن او بدلی که در سینه کپزار و یکصد و ششاد و شش پسر به اتفاق افتاده چنین گفتند

تاریخ

صد تنگه بند البشیر بند از سر نو	نشاد و نشاط و آب تابي آمد	کونی که حساب فیض در مرز غلبه	از عین دعای مستجابی آمد
یعنی که فضل حق بفتح و انصراف	دارای جهان فلک خانی آمد	زینت ده تاج تخت شاه عالم	بادولت و بخت کاسیابی آمد
	تاریخ در دوازدهم	گفتا که ز شرق افغانی آمد	

۱۱۸۶

الحاصل چون درین مهم از دست مرزا نجف خان کارهای نمایان بود خروج پیوسته بود بادشاه بعد از صحبت عمده امیر لاکه به مرزا نجف خان بخشیده ب خطاب نواب ذوالفقار الدوله مرزا نجف خان بهادر غالب جنگ مخاطب ساخت اگر چه بادشاه را ملکی وسیع بود مغلوب ساختن فرقه افغانه در دهلیه با بدست آمده بود لیکن روز بروز کارش بدو مبتزل داشت و خسته و فساد و هر طرف در ملک برخاستن گرفت زیرا که آنچه ملکه بادشاه از دست ضابطه خان در دهلیه با بر آورده بود و مرسته با ز از ضابطه خان گرفته باز با دسر پیروند و بر بافی ملکه السلطه خود را داشتند تا بحدیکه ضابطه خان با توکوچی هو لکر دعه زر بمیان آورده معرفت او طالب منصب امیر الامرائی و میر بخشگیری گردید چون بادشاه را گوشه چینی با مرزا نجف خان بود میخواست که در جلوی جان فاش نماید که از و بطور رسیده بود و عمده میر بخشگیری هم با و محرمت نماید این سخن مقرون با حاجت نشد و توکوچی از بخت رفت رنجیده شده مستعد جنگ گردیده و بادشاه نیز بر سر غضب آمده نواب نجف خان را فسر و مو تا هر قدر سوار و پیاده که بهم رسد توکوچی را نشسته با مرسته با محاربه نماید مرزا نجف خان بهمان کرد و جنگ به دست آخر مرزا موصوف نیز بهت یافت و مرزا حسن برادر خود و نواب محمد قلی خان که غیر مرزا نجف خان بود درین جنگ از ضرب گلوله کشته شدند و فوت رسم به تاریخ وفات دوست و این واقعه در سینه هزار و یکصد و ششاد و شش پسر بجزی بوفی آمده بعد از مرزا لاکه مرسته با بادشاه را بران آوردند تا ضابطه خان را خلعت امیر الامرائی بخشید بادشاه لاچار شده بهچنان کرد بعد از آن مرسته با بادشاه را چنان عاجز ساختند که ملک کوثره و جهان آباد و اله آباد که برای مصارف بادشاه و ملز طرف نواب شجاع الدوله مقرر شده بود حواله مرسته با نمود و او دست مرسته با بران ملک نرسید و از آن وقت باز بهت نواب مذکور در آمد الحاصل بعد ازین معامله هر سه داران مرسته با به پیشوا و مهاجری بلبل سیند میه و توکوچی هو لکر از بادشاه خصمت شده باراده لشکر ملک افغانه علی محمد خانی برآمدند و نواب نجف خان را نیز مرسته هزار و پون

۱۱۸۶

یومیه مقرر کرده همراه خود بردند و عبور کنندگان را موقوفه داشت و تاج شمع موقوفه چندین برین نگذاشته بود که خبر از رسیدن که مار این را و پیشوا را گشتند و گویانته را و مشهور بر اکمور که عوی او بود بر سر داشت ایندند و نار این در آسیر بالاجی پیشوا بود که بعد فوت برادر خود یعنی ماه پور و پیشوا بر است آتانی رسید و پیشوا گردید بود و بسج رگوانته را و عوی خود در ماه جاری الاول سنه یک هزار یکصد و هشتاد و شش هجری کشف شد الفقه سیر و در آن ازین واقعه مشکوک شده بنواب شجاع الدوله نوشتند که حال ما در اینجا توقف نمی توانیم کرد و اگر شما شخصت که رو به ما و هند ملک میان دو آب که از افغانه گرفته ایم شما سپاهیم لیکن چون شخصت که رو به ما برای خراج در میان و فاختا بد کرد و چهل لکه از رو به ما باید ما بیدار و اگر افغانه بدادند از مسطور اندیشه ما بیدار شد شما متعجبی حال ما نشوید بنوعیکه توانیم از آنها خواهم گرفت چون نواب بر خرابی افغانه را ضعیف نبود حافظ رحمت خان را طلب استصواب نموده او را را ضعیف ساخت و حافظ رحمت خان گفت که بالفعل شما یکس که در رو به از نزد خود مرسته تا بدید شخصت لکه حساب خود و چهل لکه حساب ما بنویسد بنده این مبلغ را بپردازم و بچ تمام نموده بخد مت ارسال خواهد داشت الفقه نواب زرنگور و حاله مرسته تا نمود آنها زرنگور گرفته بملک خود که دکن باشد روانه شدند و این واقعه در سنه هزار و یکصد و هشتاد و هشت بوقوع آمده من بعد نواب بجفت خان بملاکت نواب شجاع الدوله بهره اندوز گردیده بسفارش ایشان به مخاری مهمات سلطنت و بنایب وزارت کردن افتخار بلند ساخت سپس بدلی آمده مجبور که را که مستیر اذنه بود بدخل محض نمود و حاکم الدوله استیلا پادشاه مجبور ساخت بعد از آن به شخی ملکه که جارت به تصرف خود ما داشتند مشغول گردید

فتح یافتن نواب شجاع الدوله بر حافظ رحمت خان

چون بعد از آنکه مرسته بملک خود حافظ رحمت خان در ادای زر که نواب شجاع الدوله مرسته داده ملک او را از تاخت و غارت رسانیده بود انکار نمود نواب موصوف اول قلعه اناوه را از دست بری بزدن نامی مرسته که از طرف سیاحی پیشوا در اینجا مانده بود بیرون آورد و بعد از آن در شروع سال هزار و یکصد و هشتاد و هشت بهجری از اناوه بطرف شاهجهان پور کوچ نمود و حافظ رحمت خان قریب به قنار هزار بلک و ناحیه ازین فوج افغان جمع نموده مقابل او کرد و باین کثره کمال زنی خان و فرید پور در میدان لای کثره قافی در فین دست داد و انوقت جنرال چامپین صاحب فوج انگریزی در لشکر نواب حاضر بود و چنانچه تباریح و بیستم ماه سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و هشت بهجری که موافق لبست و بیوم ماه ابریل سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و چهار عیسوی بود و در پل انگریزی از فوج بیشتر رفته جنگ بار و بیدار شد شروع کردند و حافظ الملک حافظ رحمت خان ازینکه تنور جیل داشت بغات خود بیرفی در دست گرفته بسواری اسب حمله بر سپاه انگریز کرد و در ضرب گداک شد و سلطان خان برادر مر قنی خان بریج همونوقت سرش از تن جدا شد و نواب در صدای گوس خوری و شاد و ترانه مبارکباد از هر طرف بلند شد و بهرست بر سپاه رو به افغانه و ازین فوج سر قومیه پیشوا

تاریخ

۱۱۸۸	چون در لفظ طغته تاریخ دید	پی باقی سیر حافظ بریدند
------	---------------------------	-------------------------

یعنی اگر عدد لفظ ظفر باید و حرف فاء که سه حافظ است یکجا کنند تاریخ فتح برآید و تاریخ وفات او اغریزی در زبان پشپو
 ۱۱۸۸ که زبان روپیه نام باشد گفته تاریخ خانادگی ریشا ۱۱۸۸ و این قطعه در تاریخ وفاتش از مولف است

تاریخ

۱۱۸۸ حافظ رحمت که شکی بود در میدان
 بر سرین قضا آمد شکر عرق چون لب سر و گردن باشد از شش
 یعنی در حرف نخستین هم در حرف آخرین دور چون کردم زبانش سال فو که برآید

نواب شیخ عالم دوله

این نواب منصور علیخان صفدر جنگ است اصل نام او جمال الدین حیدر بود و دانش در سنه هزار و یکصد و چهل و چهار هجری واقع شده و تاریخ ولادت او این است بیست و یک برآید اقباب از مطلع نوریه بدولت خان
 نواب منصوره اگر چه از مصر عادل تاریخ برمی آید اما چون از طرز کلام معلوم نمیشود که در کدام مصره تاریخ است یعنی
 دو مصره دیگر بران نسوده باین طور گفت

تاریخ

۱۱۸۴ جهان نغمه خنده خنجر شد نمایان
 بدولت خان نواب منصوره ملک برگشت تاریخ تولد او برآید اقباب از مطلع نور
 و شیخ عالم دوله اید وفات پدر در سنه یک هزار و یکصد و شصت و هفت در فیض آباد بر سر ریاست نشست و جنگ
 کردن او در یکس با انگلیزان در سنه هزار و یکصد و هفتاد و شصت و هشت یافتن او در فتن بسوی کالیپی و با جنگ
 کردن با ستمدار مره و شکست خوردن و باز صلح کردن با انگلیزان در زیر حالات شاه عالم بادشاه مفضل کاتر فتم
 یافته و بعد از فتح یافتن بر حافظ رحمت خان و بند و بست ملک جدید که از دست روپیه با برآورده بود از شدت
 در دخیارگی بیمار شده بغیض آباد مراجعت نمود و در چند مرسم برسم نهادند و به التیام نیاز و دیگاه و سینه روزه در
 فیض آباد ریاست و بتاریخ بست و چهارم ذیقعد سال هزار و یکصد و هشتاد و شصت که مطابق است نهم ماه جنوری
 در سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و پنج بمسکو بود و کوس رحلت بعالم آخرت زد و در صبح آن در گلاب باری که پیش
 ازین بدفن والد با جوشش بود و دفون گشت غریزی تاریخ وفاتش بطور لغویه گشت

تاریخ

چون شیخ صفدر منصور بران
 رفت حاکم ملک پارس سر برآید
 شد شجاعت سر و پا و سخاوت عزم
 تاج خود از زمین کرد و زاری
 یعنی اگر عبارت شجاعت را سر و پا بریده و لفظ عزم را سر جدا ساخته عدد باقی حروف را با عدد حروف سخاوت بگیرند
 تاریخ فوت برآید و این تاریخ از مولف این دورانی است

تاریخ

۱۱۸۸ چون شیخ عالم دوله بنام جهان
 عالمی نامش معلوم گشت
 ترفه از ذیقعد بست و چهار روز
 و شصت و نهم فانی گذشت
 بود سال فوت آن دلا اندازاد
 یک هزار و یکصد و هشتاد و شصت
 و ازین مصره بعد از دور کردن یکصد و تاریخ برمی آید
 رفت نواب شیخ عالم دوله
 جنگ کردن نواب نجف خان با جاپ و غیره

شند کار بر زمین بود مشغول شهر کشته که خبر بدی نزد دولت کسی باو میرسد بعلت مجلسازی بکرم صاحبان کمران بچ
 ست تاریخ پنجم جمادی الثانی سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و نهم بحسب مطالب ماه جولائی سنه هزار و هشتصد و هشتاد و
 پنج عیسوی اورا بخلق کشیدند چونکه این اهل مرتبه بود که شخصی اشرف مالدار بکرم اکثر بانی طور کشیده شود قریب یک
 از حوالت شهر کشته بر گرد و الاوج آمده است و انداخته احتمال آنکه او را نخواهند و بخت هرگاه که او را بخلق کشیدند آن مردمان
 از بدین این قاتل در بجز حیرت مستغرق شدند و چند سال بکنار دربار فتنه دست خود داشتند که مایان از او
 او یک ستم میگویند که بجاه دو و یکصد و پنجاه نفر و قریب بهین قدر اجناس نفیسه و دیگر انداخته ای او در حساب آمد
 و مهرهای بنام اعرف مردم که ساخته و پرداخته نمیکار بود از صندوقهای خانه او برآمد و صنعتهای فاسده انرا بنیوی
 و طوایف زر نقد و اموال او تعلیفه نموده حواله بپیشش راجه گردید پس شد مولف این تاریخ که ستمیست در حق او کشته

تاریخ

مقام کرد و چون کار آمد بود مغربی مجلس از آن در سوال کردم و گفتم ز دل کشید [در دار عذر برون کشید] کافری فرمود
 لفظ کافری در آخر مصرع اشارت بر خروج کاف کات دری است که عدوان در صدور است می شود اگر از عدد حروف دار عدد
 منها کرده آید تاریخ بر آید و بر همین دستور شخصی است که با بسم که با بیل نوشته بمناسبت مقام در اینجا ترسیم یافت نموده
 ان کافری که باشد از او پیشش گوید بدل گذشت مسلمانی منشی یعنی چون حروف کاف در
 یک کشید که باشد در حروف با چون در حروف گذشت و بال شد

سید مرتضی خان ملقب بختار الدوله

در سیرالتساخرین مسطور است که چون بعد وفات نواب شجاع الدوله فیض آبادی بپیشش نواب اصف الدوله
 بر مسند ریاست نشست میر مرتضی خان را که برادر زاده مصطفی بخان میرسان خان اصف الدوله بود خدمت
 کلی داده بهمت بهر دی و صاحب نوبت ساخت و ماهی و مراتب نیز بخشیده بخطاب بختار الدوله سر فرار
 گردانید بعد از آن افتاد بختار الدوله بجای رسید که از اصف الدوله خبر نامی پیش نماید هر چه خواست میکرد و کسی اجمال
 نبود که با او مردم مخالفت نداشت علیخان خواججه سرا که یکی از سرداران فوج اصف الدوله و معتمد نواب شجاع الدوله
 مرحوم بود با بختار الدوله دعوی همیشه در خسته سرطاعت او فردی او در دگر با جایتها با هم دیگر روی میداد و تا آنکه
 اصف الدوله نیز در باطن از بختار الدوله بسبب افتاد و خود را سست او آزرده گشته در فکر بر انداختن او می بود و چون
 سران کور و بر و اصف الدوله اطلاع یافتند بکشتن بختار الدوله رضای او حاصل نمود و با باطنایا مرزا یحیی الدوله
 سعادت علیخان برادر اصف الدوله که سنان شته کرد که هرگاه کار بختار الدوله را تمام کنم اصف الدوله را نیز کشته قرار
 و ساده ابالت خواهم نشاند چون این مشوره به نصیحت یافت خواججه سرا که کور از سر نو بچید و نزد بزرگای اشراف
 بختار الدوله مستحکم ساخته بهمانه دعوت او را بخانه خود برد و او را از تیغ جفا باده باده نموده بهر چه شهادت رسانید
 بعد از آن توج خود همراه گرفته پیش اصف الدوله آمد و پیشکش کرده و مبارکباد و تقدیم رسانیده گفت که دشمن
 و نفیست در حسب الامر شتم اصف الدوله از راه او واقف گشته اشاره نمود تا مردمان او را بهمانجا کشند
 چون مرزا سعادت علیخان کشته شدن خواججه سرا شنید بهما وقت با معهودی از رفقای خود از حدود ممالک

آنست الدوله بدر رفت و چند سال همراه نواب نجف خان ذوالفقار جنگ گذرانیده پس از آن در بنارس رفته تا دفا
اصف الدوله بهانجامانده شهادت مختار الدوله در ماه صفر سال یک هزار و یکصد و نود و یک بمصر بوفت آمده و آنجا بنیست بمقیمه

تاریخ

۱۰۹۰

مرتضی خان شهید اکبر شد | از نجفالی سیه گردان ستوم | اسرافیل گرفته بافتن گفت | ابر تارخ سید معلوم

مشاهیر و صاحبان مملوک

پیرزاده سلون ابن شاه میراث شرف سلونی است و در سنه هزار و یکصد و دو بمصر در گذشت و در آنجا بنیست بمقیمه در آنجا شرف گذشت

تاریخ

۱۱۹۳

قبای فی الرسل پیر شاه | بهم ملحق چون جرات محمد | سروشی بی سواد بنیست قمری | امجد سال او ذات محمد

شهر و صاحب فراموش

از ولایت فارس در سنه دار و شده جندی بخدست نواب قاسم علیخان صوبه دار بنگاله گذرانیده و چون میان صاحبان
انگیز و قاسم علیخان تنازع بهم رسیده شمره از گفته نواب مذکور همه انگیزان را که در آن ایام در بنیست بودند قتل نمود و این واقعه
بنای پنج بنیست که در سنه یک هزار و هفتصد و شصت و سه عیسوی بوفت و بنیست و هنگامیکه میان انگیز و نواب شجاع الدوله
جنگ در یک واقع شده و همراه قاسم علیخان مذکور بود و بعد از آن در سلک ملازمان نواب شجاع الدوله جزیسه
گذرانیده و چون میان انگیز و نواب موصوف صلح شد بخون آنکه مباد در دست انگیزان گرفتار شود باینرا از آن بندوق و
جفان و نوب و اسباب حروب که همه مملوک قاسم علیخان باختیار خود داشت بدرجهت لطف اگره رفت و ملازم
جواهر سنگه جانت گردید و بعد از آن در سلک ملازمان نواب نجف خان نوکر شده یکی از سرداران اشکرا گردید و پیش
از وفات نواب نجف خان در سنه یک هزار و هفتصد و هفتاد و شصت عیسوی که مطابق یک هزار و یکصد و نود و دو بود
بود از ترسب زوجه خود کشته شد و ترسش که گنبدی خورد دارد در گورستان فرنگی متصل جن جن کوره
واقع اکبر آباد تا امروز موجود است و این تاریخ که از آن سنه عیسوی استخراج می باید بران مرقوم است

تاریخ

۱۱۷۸

فوت شمره صاحبان سرکره بنیست | سید فائق از پیش سرش بنیست | سال بنیست بنیست | باد صبح گفت از کوه گل بنیست

فتح قلعه گوالیار

چون در سنه یک هزار و هفتصد و شصت و سه عیسوی موافق سنه غای رانامی کو به سحر باهم صاحب باد و هزار جوان کاروان
برای تسخیر قلعه گوالیار که در آن ایام در قبضه مردمان مادیوسه سندیه بود رفت و بر فافت لفتن کرن حساب
و کینان بروکس صاحب و دیگر صاحبان انگیز بتاریخ چهارم ماه گشت سنه مذکور که مطابق دوم ماه شعبان
یک هزار و یکصد و نود و چهار عیسوی بود قلعه را مفتوح ساخته حواله مردمان رانامی کو به نمود و بنیست آنکه بار دیگر اسیر صاحبان
کینان اسکات صاحب این تاریخ گفت

تاریخ

صبح جمعه دوم شعبان چهارم ماه | سحر باهم نمود فتح قلعه گوالیار | در شرف میان کرن و دیگر بود | سحر و محنت هر یکی که فتنه کارزار

شیخ محمود و خاندان صاحب	گفت تاریخ بکودم و تاریخ بگرم	حسب از خاندان تاریخ بکودم و بگرم	گفت از خاندان بگرم و بکودم
در هزار و هشتاد و سه سال	در هزار و هشتاد و سه سال	در هزار و هشتاد و سه سال	در هزار و هشتاد و سه سال

مرزا جان جانان متخلص بنظر

ولد مرزا جان متخلص حاجی علوی نسب به شیخ مولد حنفی مذہب نقشبندی مشہور بود از متساہر سنجوزان بہت در حسن بیان دانند از گفتگو نادر زمان خود بود و صفتش کبریا بہت و اقامت در دیلی اختیار کردہ در قناعت و ہست ثبات طبع و مہارت علم فقہ شہرت و محسن بہشتی رعیت داشت در عشرہ او ماند ثانیہ بعد الف ولادتش اتفاق افتاد نشود و عظامہا ہر در بلد و اکبر آباد یافتہ و تخریدی و تخریدی اختیار کردہ چون نام والد با جوش مرزا جان بود از پنجاہ تسبیہ اولوان در یافت میر غلام علی ازاد میگوبد کہ نام او متخلص او کو باغبانیت تر جمال اکسار ربوبی مولانا کہ است کہ بالفصد سال پیش ازین در دفتر ششم شتوی ازناد فرمودہ و کراستہ نمایان و نمود ہمیت جان اول متظر در گاہ شدہ جان جان خود متظر الہ شدہ لیکن نام او ہر آئینہ مرزا جان جانان جاری شدہ این اسامی ہم مینویسند و در باب تعصب مذہب شیخ تفریب بہ شدہ می نمود بدین جهت از دست کنان در دریاہ محرم سنہ یکہزار و یکصد و نو و چہار ہجری باکہ نو و پنج کہ عمرش فریب بصد رسیدہ بود مقتول شد و مورخین ازین خبر ناواقف

تاریخ

جانجانان کہ جان جانان بود	در محرم شہادت بجفا	سال تاریخ حسہ از ناف	گفت خورشید شہادت
ایضا از مولوسے خالق			

چو مرزا جان جانان خطہ ہر جا	از خم اہل بدعت نہ بگرفت	محرم بود کز دار شہادت	شہادت برد اورا سووی حبت
یکی ز اہل از دست این گرفت	کہ قابو سال بخیرین گفت	باز کہ گفتیم فی نامل	کہ سال از شش متظر کل

تاریخ دیگر

است حدیثی از پیغمبر	صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم	عاش جمادات شہادت	سال وفات مرزا متظر
و این تاریخ از مولف این اوراق است بنویسہ			

تاریخ

سال خوشی بکلی برآمد	بابی جانان بکیر و کو متظر		
یعنی پای جانان حیرت نون با شد و عددان پنجاہ شد و عدد متظر یکہزار و یکصد و چہل و پنج جملہ عدد یکہزار و یکصد و دو و پنج شد اگر یکہ از ان در کہ وہ شود تاریخ حاصل آمد خبرش شاہجان آباد در صحن خاقانہ شاہ غلام علی واقع است			

وفات مرزا نجف خان

مولد شمس الدین است اورا خواہری بود از بابک لہجن چونکہ مرزا از متوسلمان پادشاہ ایران بودہ بدست نادر افشار و مقید بود نادر قبکہ لواب عزت الدولہ مرزا حسن بہادر بزرگ لواب صفدر شہک از طرف محمد شاہ باو شاہ بہ ایستہ گری نزد نادر شاہ در ایران رفت و از شاہ مستخلص ساخت و خواہر مرزا نجف خان در حالہ کالج لواب عزت الدولہ داخل گشتہ ہمراہ شوہر شاہجان آباد آمدہ مرزا نجف خان بہترہ سالہ بود کہ ہمراہ ایشان در

آمد بعد وفات نواب عزت الدوله همراه نواب محمد قلی خان که پسر او بود و در اباد کهنه قنات پذیرفت و چون نواب
 شجاع الدوله هم زاده خود نواب محمد قلی خان را در سنه یک هزار و یکصد و هشتاد و دو و هجده از قنات مقیم ساختن در قلعه
 جلای آباد که بیرون شهر لکنو است محبوس کرد و مرزا مذکور با چند رفقای خود که در جنبه پیش کاشم علیخان نام داشت
 رفت و چند روزی همراه او گذرانید و بعد برهم خوردن لشکر کاشم علیخان بسجستان الدوله داخل ارکان بادشاهی
 یعنی در سلطنت ملازمان شاه عالم بادشاه که در آن ایام تشریف باله اباد داشتند گشته با سه هزار نفر سوار و پیاده
 اوقات خود بسر می نمود و چندی انحصار کوزه جهان اباد هم تعلق با او بود در سنه هزار و یکصد و هشتاد و پنج بحر
 همراه شاه عالم بادشاه به بنجهان اباد رفت و چون در اینجا کارهای نمایان از دست او بطور رسید بختاب
 ذوالفقار الدوله نواب نجف خان بهادر غالب جنگ ممتاز شد و بعد از آن به عده امیر الامرای رسیده سر
 عزت بر فلک سودا آخر تاریخ هشتم ماه جمادی الاخر سنه یک هزار و یکصد و نود و شش بحسب که مطابق
 است دوم ماه اپریل سنه یک هزار و هفتصد و هشتاد و دو و هجده بود در سنه چهل و نه سالگی در بنجهان اباد
 فوت کرد و منقل درگاه شاه مردان بر مینی که خریدار بود مدفون گردید و غیره این مصرعه در تاریخ وفات
 او گفته شد این قدم گاه سنه مردان نجف اباد کرد و این چند کلمه که ماده تاریخ است بر تربت او منقوش
 است + این تربت نجف + و این تاریخ از مولف این اوراق است

۱۱۹۶

تاریخ

چون نواب نجف خان بهادر غالب جنگ ممتاز شد و بعد از آن به عده امیر الامرای رسیده سر	عزت بر فلک سودا آخر تاریخ هشتم ماه جمادی الاخر سنه یک هزار و یکصد و نود و شش بحسب که مطابق
---	--

شهر نظر خان

عیسائی مذہب بود و در فن نوب زبیری استاد تربت او در اباد اندرون گورستان فرنگیان منقل صبر حسن
 تا امروز موجود است او لش بختار مینی بزربت او و ششم است شاید که قوم از مینی بوده باشد و فاش در سنه یک هزار و یکصد و نود
 و شش بحسب مطابق سنه یک هزار و هفتصد و هشتاد و چهار و هجده واقع شده و این تاریخ در فارسی که از آن سال عیسوی استخراج
 می باید بر تربت او منقوش است

تاریخ بنجمیه

شیرعلی خان کهنه شمشیر افغان بود	منقوش در نوب مینی در نظر خان	چون که در اباد اسیا بود حسن عم قنات	رفت از بر سر خورشید چای خراج کبود
انف غریب سر خورشید تاریخ او	انف غریب سر خورشید تاریخ او	انف غریب سر خورشید تاریخ او	انف غریب سر خورشید تاریخ او

۱۶۸۲

اگر چه اسم عیسی از حرف بای نخوانی می نویسد اما بر تشریش از حرف الف نوشته است چنانکه در آخر مصرعه منقوش شده
 سواخته که بعد وفات نواب نجف خان بطور ابدی

چون مرزا نجف خان در سنه هزار و یکصد و نود و شش بحسب فوت شد شاه عالم بادشاه عده امیر الامرای به او
 خان که پسر خوانده مرزا نجف خان بود بخشید و او را مخاطب بختاب نرفت الدوله نواب انرا سیباب خان ساخت
 و از سفارشش او بعد الدوله از محبس رهایی یافت بعد چندی امر بر شمع که او نیز پسر خوانده مرزا موصوف بود و بعد
 و فاش و حجاز را بجهان اباد خارج خود آورده بود و انرا سیباب خان را از ده ابد ساخت و منصب امیر الامرای بنزد او

باو غلام گرفت بعد یک سال و چند ماه مرزا شفیق در یک روز دست اسمعیل بیگ برادر محمد بیگ خان بهدانی بتاریخ سیوم ماه
 ذی القعدة سال هزار و یکصد و نود و هفت بجای کشته شد قطعه سم بخت خان نامزد و بخت خاتون نذر افرسیاب و نه همایانش
 نامزد درین روز مرزا شفیق شود حاکم نوز فصل ریح بعد شهادت مرزا شفیق افرسیاب خان بار دیگر بخلعت
 امیرالامرای سید بلندی حاصل شد در ماه جمادی الاول سنه هزار و یکصد و نود و هشت مرزا جهان دار شاه پسر نرگ
 بادشاه از جور افرسیاب خان گرفته در کفنه که در آن ایام مستر بیگلر صاحب گورنر نیردران شهر شریف آورد
 بود آنکه و بعد چند سکه همراه صاحب موصوف تا به بنارس رفته در آن بلده سکونت اختیار نمود و برای مصارف او
 پنج گاهه روپیها لانه از طرف نواب اصف الدوله مقرر شد و افرسیاب خان بتاریخ بیستم ماه ذی القعدة سنه مذکور
 حسب الاشاره زین العابدین خان برادر مرزا شفیق کشته شد بعد وفاتش ماد هوچه سیندیه بهر روز رهاوشاه
 را بران آورد تا منصب رکیل مطابق بهر ماد هوچه و پیشوا مرحمت فرمودند و خود ماد هوچه سیندیه بایب او گردید
 بعد ازین جمله کار سلطنت بدست ایشان ماند تا آنکه غلام قادر خان افغان پسر ضابطه خان سربر آورد و آنچه که
 از دست این ستم پیشه بر سر او و لادیموریه رسید ظاهر مشهور است قدری از آن حال در مقام خودش ترقیم خواهد
 یافت و پیش ازین گور شدن بادشاه مرزا جهاندار شاه مذکور برای دیدار پدر خود تاجشاهجهان آباد آمده بود لیکن
 چون استقامت خود در آنجا مصاحت مزید عیال و اطفال خود را همراه گرفته باز به بنارس رفت و بعد چند
 بتاریخ بیست و پنجم ماه شعبان سنه در آن بلده فوت کرد

مولانا فخر الدین

پیش ازین که از سنگ مرمر است نزدیک دروازه درگاه خواجه قطب الدین بختیار در پس مسجد واقع است و از تاریخ
 که بر زارش مرقوم است چنان مستفاد می گردد که او در سنه یک هزار و یکصد و نود و نه هجری انتقال فرموده و آن تاریخ است

تاریخ

۱۱۹۹ بگذشت فخر الدین چنان سرای کا | بر ستار جاد و آن قطب دیر | سال صال آن ماه غریب چون | تاریخ گفت خوشید و دهان

من کلام سید الشعر الفخر الدین مقبول الحی سنه ۱۱۹۹

مات سیزدهم از آغاز سال یک هزار و دویست و یک هجری که مطابق سنه
 یک هزار و هفتصد و هشتاد و شش عیسوی بود تا زمان خاتمه این کتاب
 که سال یک هزار و دویست و شصت و پنج هجری است

ذکر در گور شدن شاه عالم بادشاه دله

چون بعد کشته شدن امیرالامرای افرسیاب خان ماد هوچه سیندیه در شروع سنه هزار و یکصد و نود و نه هجری
 بنور زرد چابلو سے عهده وکیل مطابق را از شاه عالم بادشاه به ماد هوچه و پیشوا دانید خود نایب او گشته جمله
 کار سلطنت را و نیز حکومت قلعه دلی و کبر آباد بدست خود آورد و آنچه بادشاه را بخت نامی نگذاشت چون سال
 برین بگذشت دفته نامهر طرف بر نگاشت غلام قادر خان پسر ضابطه خان افغان فرصت را غنیمت شمرده در شروع

سال هزار و دصد و دویست و شصت و شش از افغانه جمع ساخته شاهیجهان آباد را محاصره نمود و بادشاه را چنان
 تنگ ساخت که ناچار شده او را بحضور خود طلبید و خلعت امیر الامرای بدو بخشید بعد از آن غلام قادر خواست که مرید
 را بهر نوعیکه تواند از ملک بدر سازد و سپس از آن بنیاحمت غیره بکار ملک پردازد و چنانچه بادشاه را خبر رسید
 بر پیغمبر راضی ساخت و بعد از چند روز مبلغ بیست و پنج هزار برای مصارف سپاه از بادشاه طلبید چون بادشاه میداد
 که از دست ایشان هیچ نخواهد شد و در هم مفت برآید و رفت در دارن مبلغ مذکور را راضی است غلام قادر
 ازین سخن پنجپاب خورده خاموش ماند اما روز دیگر که بست درم از ماه شوال سنه مذکور بود و چندی از افغانان
 قوی همیکل را به راه خود آورده اول بادشاه را محاصره نمود و شاهیجهان آباد را محاصره نمود و بادشاه بود و دیگر
 ساخته مقید نمود و شاهیجهان آباد را محاصره نمود و بادشاه را محاصره نمود و بادشاه را محاصره نمود و بادشاه را محاصره نمود
 ساخته بر تخت نشاند و سکک بنام او سکک ساخت و این بیت بران ثبت گردانید
 حامی دین نبی بیدار شاه سکک زود میرند از فضل اله بعد از آن انکس حرام خفاکیش آنچه که مال و زر و زور
 و جواهر چه از خزانه بادشاهی و چه اندر پاره نشینان محاسنای شاهای بالواع ز جبر و تو خج که توانست بدست آورد
 درین هنگامه بادشاه دیگر شاهیجهان و دیگر شاهیجهان و دیگر شاهیجهان و دیگر شاهیجهان و دیگر شاهیجهان و دیگر شاهیجهان
 جان دادند بالجملة بعد نصیحت بسیار و از بیت بیست و پنج هزار سنه همیشه بنارنج بیستم نوی افغانه سنه مذکور پنج روز بپای
 رافس مود تا بر سینه بادشاه سوار شده هر دو چشمش را از نوک خنجر برآوردند بعد از آن انکس حرام تا بیکماه
 دیگر دست نظلم بر ادلا و تیموریه دراز داشته و آنچه که مال و زر توانست بدست آورده بخوف مریدان بنارنج
 درازدهم ذی الحجه فرار نموده بطرف غوث گشته شتافت بعد از درازگی او مریدان شاهیجهان آباد آمده بادشاه را
 بدستور قدیم بر تخت نشاندند و از سر نو بنام او سکک و خطبه مقرر شد چنانچه سکک او تا سنه یک هزار و دصد و
 پنجاه و دویست و شصت در تمامی ملک هندوستان که درینولا لعلیه شهر کار کینی است جاری بود و بیت سکک شاهیجهان
 حامی دین محمد سایه فضل اله سکک زود میرند از فضل اله بالجملة مریدان بادشاه را بر تخت نشاندند و نقیب غلام
 قادر خان نمودند گویند که بهمدین ایام بادشاه از طبع رشک و دل پرورد خویش این چند بیت انشای فرموده

ابیات

سرحد و نه برخاست سپه خوار سے ما	داد برداد سر و برگ جهان دار سے ما
اقتاب فلک رفعت شام سے بودیم	بر در شام زوال آه سجدہ کار سے ما
چشم ما کند دست از دست فلک بغیر شد	مانند بیم که کند غیبه جهان دار سے ما
داد افغانان بچه شوکت شام سے بر باد	کیست خبر ذات مبرا که کند یار سے ما
بود جان گاه زرد مال جسمان همچون مرض	وقع از فضل آئین شده بیمار سے ما
کرده بودیم گمنام سے که سزا پیش دیدیم	هست محروم و فکرت بخش گنہگار سے ما
کرده شمس سال نظارت که مراد داد بباد	زود دریافتہ پادشاه ستمکار سے ما
عبد و همان بمیان داد و نمودند و غما	مخلصان خوب نمودند و قادر سے ما

شیر دادم آنکس بحسب راپرورد م	عاقبت گشت مجوز گرفتار سے
حق مفلان کہ سب سے سال شراہم کردیم	کرده تاراج و نمودند سبکبار سے
قوم منسلک افغان ہمسہ باز سے داوند	بسکہ گشتند مجوز گرفتار سے
این گدازادہ ہمدان کہ بدوزخ برود	بانی مجوز وستم شد بدل افکار سے
کل محمد کہ زمروان بشرارت کم نیست	چہ قدر کرد و کالت بنی ازار سے
نامزد و سیلخان و بدل بیگ لعین	ہر سہم بستند کمر بہر گرفتار سے
شاہ تیمور کہ داری سر نسبت با من	زود باشد کہ باید بسد و کار سے
مادر ہویے سنیہ پیہنہ زند جگر بند منت	ہست مصروف تلافی ستمکار سے
اصف الدولہ و انگریز کہ دستور من آند	چہ عجب گر نہایت مدد کار سے
براجہ و عا ورنیند ارانمیر و چہ نقیر	حیثیت باشد کہ سازند لغم خوار سے
نازنینان بری جسرہ کہ سہم بودند	نبست خبر محل مبارکت پرستار سے
گرچہ ناز فلک امر و حوادث دیدیم	باز فردا دیدار سیر و دار سے

و این تاریخ در باب معدوم البصر شدن بادشاہ از مولف این اوراق است بطور تعجب

تاریخ

۱۱۵۲

ما تفتی گفت با سرتاک گور کردند شاہ عالم را
 مختصر اینکه مریدان تائب غلام قادر خان نموده ادرا در ماه ربیع الاول سنہ ہزار و صد و سہ ہجری
 مسگیر ساختہ بسزای کہ لایق آن بود رسانیدند یعنی اول ہر دو چشمش بر آورده و گوش و بینی و دست و
 پا سے او میریدہ بتا بہمان آباد فرستادند اما در اثنا سے راہ ہمدان و این تاریخ نیز در باب کشتن شدن
 غلام قادر خان و گور نمودن او بادشاہ را از مولف است بہرسم تعجب

تاریخ

۱۰۰۴

کورچن کہ وقت را قاصد این ندا از سہارن سید کیا رسید سر و پای غلام قادر را ہر روز فکن سر بازار
 اگرچہ بعد ازین حادثہ با حوث و قنا چند سال در شاہجہان آباد بر تخت شاہی نشست اما صرف نامی بود زیرا کہ
 از زمان محمد شاہ بسبب ضعف سلطنت و بی التفاسی امرا صوبہ داران اطراف دست خود را کشیدہ لگ
 ملک داشتند و مریدان ہمدان و اگرہ را بہ تصرف خود داشتند و از خاندان تیمور نہ بجز نامی نگذاشتند

تاریخ مسجد بہرہ

میرزین العابدین خان کہ شہ اسمہ ارا حوال اول بعد ازین ترقیم خواہد یافت بنای امام بارہ و مسجدی کہ در بہرہ
 لب دریا واقع است نمادہ بود در سنہ یکہزار و دو صد و سہ ہجری با قتمام رسیدہ و مولو سے
 خالق تاریخ ملن امام بارہ یافت مع استخوان شہید ابن شہید و در تاریخ مسجد این قطعہ گفتہ

۱۲۰۳

تاریخ

۱۲۰۳	ان سید زمانہ کے نام شریف	شہزادین علی بن علی و سید علی	تعمیر کردہ دربار بود و بہرور	کردن مسجد علی بن ابی
	فایز دو کاتہ کرد و بحساب ادا	تاریخ گفت خضر کہ تذکرہ		

تاریخ امام بارہ لواب صف الدولہ

لواب صف الدولہ امام بارہ رفیع در لکھنؤ تعمیر نموده گویند کہ مثل ان در جای دیگر کم است بنامی ان امام بارہ در سنہ ہزار و دویست و پنج ہجری بنا شد و چون کہ در ان امام سبب فحط سالی غلہ فی روپیہ ہشت آثار یافتند و لواب موصوف بعد از وصال در ہین نام بارہ مدفون گردیدہ و شاعران تاریخ ان عمارت رفیع بسیار گفتہ اند چندی از انجملہ ترقیم سے یا بہر

تاریخ

۱۲۰۵	وزیر میرزا سید علی بابا صف	ہر جنگی بود چنان کہ کلاہ کبار	زینت گشت چون تو فین حق بنا کرد	امام بارہ گردن سال ہشت
	بگوش اہل جہان گفت عقل ناکش	رواق عرش چنان کہ امیر اہل		

ایضا

۱۲۰۵	اصف الدولہ در برابر اعظم ہندو	کاشف سحر ہی ہم واقف شد	کرد چون نام سر سید الشہداء	شد برای سال تارخ شریف
	عاقبت از بدہ ہر یک نذرانہ	تقریر شاہ کردہ آل نبی ابن علی		

ایضا

۱۲۰۵	اصف روزگار جم شمت	اقاب سید عز و علا	چون بتوفیق اینو متعال	ساخت قصر امام بارہ بنا
	بالت غیب گفت تارخیش	بزم گاہ شہید راہ حسدا		

ایضا

۱۲۰۵	وزیر اعظم ہندو چو کرد بنا	امام بارہ کزوی بنات مقدس	ہمہ ملک گفتند سیال تارخ	مقام آل ہمہ مقام محمود
------	---------------------------	--------------------------	-------------------------	------------------------

تاریخ مسجد جعفر

ابن مسجد بنا نموده میرزین العباد بن است کہ در سنہ ہزار و دویست و ہفت تعمیر پذیرفتہ و مولو سے فایز
ابن تاریخ کہ مولو سے دہم مفسر سے است گفتہ

تاریخ

۱۲۰۷	امیر وقت زین العابدین خان	تقدیر گشت چون توفیق بزرگ	بجہ نیکو کی مسجد بنا کرد	بی تاریخ تعمیر شش ندا کرد
	بہر فایز ہماندم ہر زمانہ	بہر فایز ہماندم ہر زمانہ		

از مصر و آخر ہم از و سے حساب ابجد تاریخ بنا سے مذکور بر سے آید

میرزین العابدین خان

پسر میرزا علی الدین ابن میرزا علی خان ولد جعفر ہے است در میر محمد لکھنؤ و زینت ہزارہ محمد اکبر ابن عالمگیر شاہ
بود و شاہ ہزارہ مذکور از پدر وفات و زریہ باہر ان رفتہ بود و در انجا فوت کردہ چون مختار الد و نامیب لواب
اصف الدولہ در سنہ ہزار و یکصد و نو و ہجری در ماہ صفر گشتہ شد و نوبت بنایت بسند فرزند حسن زین
رسید از بس کہ خان موصوف در امور مضر مات مالی دستک ناکار بنا بلکہ نامشنا محض بود و شخصہ دیگر بنای شاہ

مقرر گردان ضرورت شد چنانچه این امور عظیم بر غیر الدوله حیدر بیگ خان تسرا بد پذیرفت در عهد نیابت و حکومت او حبیب ملک میان دواب بجمع یک کرور و چند لک روپیه برکن الدوله الکس علی خان خواجہ سرا قرار گرفته بود و او در سخاوت و مروت ضرب المثل بود چنانچه میرزین العابدین خان مذکور از طرف او در ملک میان رسا چند پرگنه داشت بعد وفات میرزا که در ماه شعبان سنه هزار و صد و هفت و هشتاد و پنج بود قریب آمدن زوجه و عقیقه او که مصری بیگم نام داشت عریضه برکن الدوله الکس علی خان نوشت که بهفتاد لک روپیه نقد پیش این کبیرا بشود و شوهر من اینهمه را از دولت عطا و ندمم رسا بنده هر چه ارشاد شود بموجب ان بعمل ارد و الکس عریضه را خوانده پادشاه کرد و بر سر غنیمت آمد گفت که مصری بیگم مرا اینقدر بیم و درستی تصور کرده که مبلغ جمع کرده شوهر او را از دست نام دارا چه کارا بر سران خود چرا تقسیم نکند چنانچه از سخاوت این خواجہ سرا پسران میر مسطور تو نگار شده ملقب بنواب اکبر علی خان دواب باقر علی خان شدند و در سستی در بنور و فخر و بر سر بنده تاریخ وفات زین العابدین خان از مولوی فایز بطور تفصیل

تاریخ

۱۱۹۲	چون فات میرزین العابدین	خلق با افروز و صدیخ و خلق	ماه شعبان بودیم یوم الخميس	از غنیمت گردیدیم سینه
۱۲۰۵	سال تاجش نوشتن خواست	از سواد خامه غم بردی	اگشت فایز باد و حزن حزن	گشت زین العابدین و اصل حجت

چون عذر و عروفت حاور از الفاظ حسن دل گرفته با عذر مصرعه یکجی کرده شود نامه صح فوت بر آید

تاریخ مسجد

چون حیدر شاه در سنه هزار و صد و هشتاد و هشت مسجدی بنا ساخت تاریخش یافت شد

تاریخ

۱۲۰۸	کرد مسجد بنا جو حیدر شاه	ارکن دین اختر سلطانی	اگشت غیب سال تاریخش	اگشت بیت المقدس شانه
------	--------------------------	----------------------	---------------------	----------------------

سیکیم و کاخان

طبعی صادق در سلک ملازمان تمارا جبه مادر بود سیکیم در دولت را و سیکیم به انتظام داشت در سنه هزار و صد و نه سیکیم فوت کرد و تر متبش اندون احاطه درگاه شاه علا الدین که در اکبر آباد در موضع فانی کی مندری و اربعه از سنگ مرمر ساخته اند و بران ابن تاریخ منقوش است

تاریخ

۱۲۰۸	زکا خان عالم قانون حکمت	که دادی عقل کل بدست او	اگشت آینه و سیکیم ز شوال	بغرم کوچ ز درین کوچه کویت
		خرگشت از سراسر تاریخ	اگشت از دنیا سیکیم و فتن او	

مسجد فتح پور

زوجه میرزین العابدین خان یعنی مصری بیگم مادر دواب باقر علی خان در سنه هزار و صد و دوازده هجری در فتح پور که باین شهر الکعبه آباد و کا پور دافع است مسجدی تعمیر خسته و مولوی فایز تاریخش گفته

تاریخ

	داد باقر علی خان بیگم عشت	میر نانی بخان و قبا منجب	کرد چون تعمیر مسجد در میان فتح پور	از برای گفتن تاریخ گفتن منصف
--	---------------------------	--------------------------	------------------------------------	------------------------------

گفت هنگام سخن گفتن که این بزرگوار است
 مسجد و الماس که در مسجد و مسجد
 ۱۲۱۲

در وفات ابی اصف الدوله

این ابی اصف الدوله بعد وفات پدر تبارخ بیست و پنجم ماه ذی القعدة سال ۱۱۰۰ هجری قمری در بیست و هجرت بر سر
 امارت و وزارت در فیض آباد نشسته و بعد از آن که منورا دار الامارت خود ساخته و پس از حکومت بیست و سه سال
 چندی تبارخ بیست و هشتم ماه ربیع الاول سنه یک هزار و دویست و دوازده هجری قمری در پنجشنبه بوقت چاشت که مطابق بیست
 یکم ماه سنه یک هزار و دویست و هفت و بیست بود ازین جهان فانی بملک جاویدانی سفر کرد و در تمام باره که در
 خود تعمیر ساخته بود مدفون گردید و فضلا و علما در باب وفاتش تارخیها گفته اند از جمله چندی در این مقام ثبت نموده شده

تاریخ

شام استیقام حسرت می نماید در نسیم آن در شهوار رفت از دست عالم شد بنیم شهر لوانان بے مسیح و طور سینا سبے کلیم انبیا بهدم سلیمان بهمنشین اصف ندیم ماهنار روح در بحران و جبات العظیم	کشتن عشرت تبارخ خنران شد ای ندیم اصف کین نه صدف را یک در شهوار بود لکنوبی اصف است و آسمان بے افتاب دار اصف عشرت در محن اصف باغ خلد نقش بند کاف و نون بر نرس اصف نوشت
---	--

ایضا

کرد حلت چو اصف الدوله	مبتلا شد جهان با تم و شبن	ایضا گفت سال تبارخ	شد فراکش بر باری حسین
-----------------------	---------------------------	--------------------	-----------------------

ایضا

بخله برین اصف الدوله رفت	مکان یافت در سایه بو تراب	ایضا گفت سال تبارخ	بر برین جنت شد افتاب
--------------------------	---------------------------	--------------------	----------------------

ایضا

ای اقباب زد بر برین	در ملک غیبی تاج و گلین شد	ایضا گفت سال تبارخ	فکر جهان نکردی بخله برین شد
---------------------	---------------------------	--------------------	-----------------------------

ایضا

از وفاتش بی سر و پا کشته اند
 نظم و نسق او نیست و نیست کرم

یعنی الحروف اول و آخر هر یک لفظ را که در آخر مصرعه است در کرده شود از باقی حروف تاریخ برآید و این مصرعه نیز در تاریخ وفات او است
 ش اصف الدوله لغیر و پس برین منزل کرده و این تاریخ باشد محمد اهل اله ابدی در وفات او گفته

تاریخ

وزیر اعظم و دستور افسر سلیمان خنن اصف شکو کس از قننه جسته کینا بهی نیازانش بحضرت کرم یافت غلام بهمت او حاتم طاس	گرامی گوهری از دوله آدم فرزند صولت در حکم کوسه بدیدی کشورش آرام گاه نه پنهان باره باره بر ملا رفت بود از بند کاشش معن بن راس	ایا عن جد امیر ابن الامیر جناب اصف الدوله که در وجود هزاران مردم اناقصای علم بشده نری آورد آن یگان سرابا مظهر خود و سخاوت	ایا عن جد وزیر ابن الوزیر نظیر او لعالم کتر کس بود هزاران بافتند از دی دراهم که باشد باو گارش در زمانه ز نو شده دالان فروز تر در عدالت
---	--	---	--

چون خرد روی بدین تابنده بخت چون لایم بودی خان خانان در یغان سپهر جود و شجاعت در یغان امیر پاک طینت بروز چشمنده آه صد آه در استقار این غم چون رسانند در حالت بخود هرگز نماندم دل حست بچشم و لب آه از آنجمله شهر دم چون دو صد آه و گرنه تیغ فوت او بناگاه بطور غیبه نارسخ دیگر	جهان را بخشش از نذر بخت از و میخواستی العام جهان بلک جاوید کرد حلت که ناید کس نظیرش در بخت و در این جهان بنود ناگاه نشد بهر ماتم چون رسانند بچرخ بختین ناله رساندم ز دشتام تا دشت سحرگاه فرودم بر آن دوه جانکاه غم ای صفت بختیم بیا سر آه بگو بخشش تمام جود بی سر	اگر چه فغان کان هم بود در یغان ان میر حوالت ازین ملک فدا دل سپرد به تنگ آمد ز بسین دار فغان بیع الاول بخت نتم بود چه گویم آنچه شد حال دل من بغیر ناله و فغان هیچ هزاران آه میکردم در آن شب نشان این دو صد آه و دو آه و گرنه تیغ فوت او بناگاه خدا یا جای او خلد برین باد	امیر عالی من هم ندک بود در یغان بخت ازین دار فغان بلک لایزال کج بگزید نموده بند و بست جادری که حلت ان سپهر جود بنمود چه گویم آنچه شد غم حاصل من بنوده ما بر سر ناتوان هیچ دانه بود از آه هم لبالب بود بر لب تحریش گواهم سیمانی نماده اصنی است طفیل احمد و اولاد امجاد
--	---	--	---

ایضاً از شاه اجل

آصف الدوله در غم بند و بست کرد حلت گشت حال این عالم شاه سال تاریخ وفات ان امیر و الکرام گفتی گفت عمده ماتم عمده ماتم آه	۱۲۱۲
--	------

ایضاً از مولف

شد چو بیمار آصف الدوله تا فلک گشت آه و ناله و ناله بر غریبان چو بود و بخشند سال نوشن بجز نطق غریبان کز جهان رفت و شد بخت بخت	۱۲۱۲
--	------

بنر بان سید

ایک سس انجمن بنیت کاپر بان بار باره بنیت کاپر بان کوار من ایستاده جمیع بات مدینا از سسین بیع الاول آصف کاپر بان	۱۲۱۲
--	------

نواب وزیر علیخان

چنان ذکر می کنند که نواب آصف الدوله مطلق شوق زنان نداشت بلکه از رجو بخت عاقل بود اما در محل سراسر او فریب پالند زان صاحب جمال بودند از آنجمله چندی بود که انهارا نواب مذکور در حالت حالیکه در محله سراسر خود جاده بود و چون نرسیدند از ایشان پیدای شد و میامی کرد و بجای فرزند خود پدرش می نمود و چنانچه شصت فرزند از ان جمله ست و در سپهران دست و بخت دختران و بزرگ ترین از همه نرسد از ان وزیر علی خان بود که در خدای او نواب موصوف فریب ستی لکمه و چو خسرین محمود و بنو و فانت نوابها چهار ماه در لکمه نرسد از ان نرسد در ایامیکه نواب آصف الدوله قوت کرده مستر جان مشهور صاحب نور زکاکت بود و شمر کلکته مشهور است و ایام مشهور است چنانچه شصت و هفت ان شهر مبنی چند گفته و در ضمن آن این بیت آورده طبعیت اب شور و زمین سمر شور شور فرما زوای کلکته به بالجه چون وزیر علیخان از لطف نواب بنو و بلکه مشهور است که او فراموشی بچرخ بود و بنابر ان مستر جان مشهور صاحب از کلکته آه و حسب استر قلماس به و بیگم صاحب نواب آصف الدوله

کامیابی سے درباب معزول وزیر علی خان تیار ساخت و از ہر یک سہ ہزار ان کہ دران وقت حاضر بودند مثل
الماکس علی خان و حسین علی خان خواجہ سہرانیان و فضل حسین خان کشمیرے و حسن رضا خان نایب
الصف الدولہ مرحوم و راجہ گنیش رامی و اشرف علی خان خیر وزیر علی خان برکاتند مذکور مسکن کناہند بعد
از ان وزیر علی خان را کہ ازین حال خستہ نداشت نزد خود طلبید و مقید ساخت و بعد از چند روز در اہل
بنارس میں روانہ نمود و نواب سعادت علی خان را کہ برادر حقیقی نواب مرحوم بود بتاریخ نسبت و یکم ماہ جدو
سنہ یکہزار و ہفتصد و نو دہشت عیسوی کے مطابق سیوم ماہ شعبان سنہ یکہزار و دو صد و دوازده ہجری
بود ہر سہ ہزار تہ نہ گویند کہ بعد اسیر شدن وزیر علی خان صغیر و کبیر بسیار گریہ و زاری سے کردند
و بعضے شعر تاریخی نا در باب غزلت او باین عنوان گفتہ اند

تاریخ

الماکس علی خان
تخصیص علی خان ۴۰۰ ت
تفضل حسین خان ۴۰۰ ت
حسن رضا خان ۸ ح
یو کیم و آصف الدولہ و راجہ
گنیش رامی ۴۰۰ ت
اشرف علی خان ۱۱

از سر نام بہت کورنگ	سلی تاریخ شد عیان بی شک	اول آن فانی حسن اکمل	سرگردہ ہمہ سرانمک
باز تحسین کہ با دلفرینش	از سہاوات و ہم جن ملک	فتنہ پرداز ملکہ کشمیر	کہ شباطین پدیش ملک
انحر و دشمن جہیم و یحکم	جہل بسیار و دہش اندک	ناقص العقل زنگہ نادان	دست بردار شد از ان کود
راجہ ہم داخل لہان شد	کردا پس ملک ز خاطر حک	دادن و شد و غا کردن	شرف خود شناخت ان کرد
	محر کرد وزیر عزیزی	خود سیکہ شد وزیر ملک	

الف

اول بزناہب پشیمان	دویم برانکہ گشت دیوان	سیوم الماکس پورخس	لغت بروی از حد فراوان
بیکم خورد و بزرگ ہر دو	دیگر مردک شرف علی خان	تخصیص کہ برادر زلفین	از وحش و طہور و جن و ان
پیدا شدہ ابن پزید تانے	بعضے مرزا حسن رضا خان	کردند اسیر امیر خود را	از مکر و فریب و کید شیطان
	تاریخ اسیریش بر آمد	لغت ہمہ بر ملک حران	

الف

بی بی بیگم حسن رضا خان اور الماکس زمانہ	تخصیص و تحسین اور تفضل اشرف سہر دیوانہ
بیجا کس وزیر علی کو جو وہ سے مردانہ	سری حرف ان ستار وین ہی تاریخ شہانہ

الف

سات حروف کجا خانہ خرا
تین تی اور دلف یکجی
تین تی یعنی تفضل حسین خان کشمیرے و تحسین علی خان خواجہ سہرانیان و آصف الدولہ و راجہ و دلف سہرانی
الماکس علی خان خواجہ سہرانیان و اشرف علی خان خیر وزیر علی خان برکاتند مذکور مسکن کناہند بعد
از ان وزیر علی خان را کہ ازین حال خستہ نداشت نزد خود طلبید و مقید ساخت و بعد از چند روز در اہل
بنارس میں روانہ نمود و نواب سعادت علی خان را کہ برادر حقیقی نواب مرحوم بود بتاریخ نسبت و یکم ماہ جدو
سنہ یکہزار و ہفتصد و نو دہشت عیسوی کے مطابق سیوم ماہ شعبان سنہ یکہزار و دو صد و دوازده ہجری
بود ہر سہ ہزار تہ نہ گویند کہ بعد اسیر شدن وزیر علی خان صغیر و کبیر بسیار گریہ و زاری سے کردند
و بعضے شعر تاریخی نا در باب غزلت او باین عنوان گفتہ اند

یافتی شدہ آن بگیناہ بابت تاریخ بہت یکم جنوری سنہ یکہزار و ہفتصد و نو و ستائیسویں کے سنہ ہجری
 ماہ جمادی الثانی سال ہزار و دوسد و ہفت ہجری کے بود بردار کشیدند و ملکہ را نیز بعد از سنہ
 ماہ ہجری طور کشیدند بونا پارہ را کہ مردے ہوشیار و شجاع بود بسردار کے قبول نمودند اول اورا بہ شیخ
 ولایت مصر فرستادند جب فتح بونا پارہ با فوج عظیم از ولایت فرانس براہ دریا کوچ نمودہ
 بولایت مصر رفت و در اینجا در ماہ محرم رسیدہ بعد محاربہ و محارکہ بہت تاریخ بہت یکم ماہ جولائی سنہ
 یکہزار و ہفت صد و نو و ہشت عیسوی کے مطابق روز شنبہ ہفتم ماہ صفر سنہ ہزار و دوسد و
 سیزدہ از ہجرت بود اسکندر بہ را گرفت و تمامے ملک مصر را بدست آوردہ تا چند گاہ ان ولایت
 را بقبضہ خود داشت و بسیار سے از ملک ہائے دیگر را نیز فتح نمودہ بود اما از اینجا کہ ببادشاہ انگلستان
 نیز خصوصتے داشت و ارادہ مصمم نمودہ کہ بفتح مصر بطرف ہندوستان رفتہ و با ٹیپو سلطان آمیختہ
 ہندوستان را نیز بگیرد چنانچہ شاہ انگلستان فوج عظیم در پے آو فرستاد و اورا شکستے بخش داد
 بعد شکست بونا پارہ بہر فوج کہ توانست خود را بولایت فرانس رسانید و چون بعد ازین نیز کار ہائے
 مردانہ از دست او برآمدہ بود سرداران ان ولایت متفق شدہ اورا بر خود بادشاہ ساختند و جباری
 و قہر سے بادشاہی مثل او نہ پہنچاستہ ارادہ ان داشت کہ تمام روسے زمین را شیخ نامید اما دستش
 بہر از نہ رسید بکے از شہر اسے ولایت مصر را با میکہ بونا پارہ اسکندر بہ را فتح ساخت ابن ماجہ ہر زبان عربی

تاریخ فتح ملک مصر بزبان عربی

۱
 للہ عصر لنفخ فلک السعادت فیہ دار
 و جمال کوکب دولت الجیش الفرسوسے الہانار
 یا حسننا من دولت بالافتخار لہا اشتہار

۲
 مقدما ذو سطوت نہد الملوک لہ الوتار
 الشیم بونا پارہ اسد الوفا ذوالالافتدار
 من فاق اقتدارا و ارتقا اوج العلی و سما الفخار

۳
 مولے شہد البطش من عدہ حیل بہ الدمار
 ملک تولے ریتبا خضعت لہا القوم الکبار
 مولے عمیم نوالہ بحیر تنزہ عن قسار

نذب نوحه بالورسے بشما مت ذات اعتبار
قهر الممالک جنت دستے المراد بها اشار
وانے بجیش وافر و مرکب طونه البعسار

۵

وتلك الاسكندرية سر عنة و دن اعتبار
بحرم شهر حسن اقلت حاج و انتشار
وما الاراسه عسکرا حول الکنا نته واستدار

۶

من کل صلات دستي يوم القتال له اضطبار
صف الصفوف بحکمت و فنون حرب و اختبار
وسطاب شده غزوه و عسکری الجیوش الغر غار

۷

وانار نار الحرب في يوم تشب به الصفار
و لومي الغان تعلیم و سقا هم کاس المرار
وارعمهم يوم شد بد الحرب فيه العفل حار

۸

يوم يقال بحقه لله ورك من هنا
وتبدت تلك الجواهر العديت في الفقار
ورود المينت فو قهم قدام مطرة جمرات نار

۹

والبطش منهم و الفتن طلب التزميت و الفسار
والكرب حل بسم و حاق الويل في تلك الدبار
و عترو ناهرته و الغزولت بانکسار

۱۰

والشتت امرادنا و عذت بذل و احتقار
و شتوج مهرکان في صفه و امر السار
و بهوم سبت فيه فدرخت تم الارنتقار

نیکو سلطان والی میسور و سرکس پان

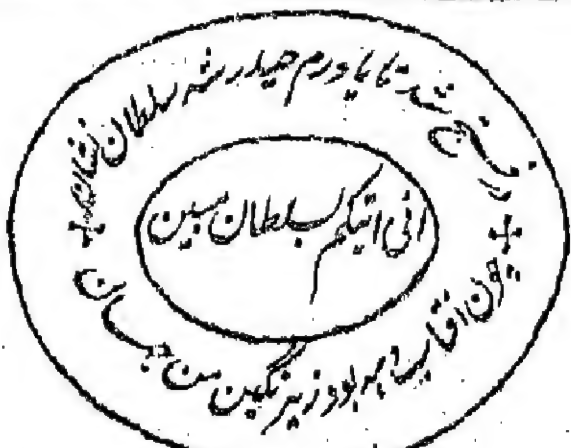
پیر میر علی خان ابن شیخ نایک است و حیدر علی خان و در ایل مرزست سپاس به پیشه بود و در

ملازمست یکی از رجب ماه و لایست میسر که برکنار در یک شورا است نوکر بود در آخر راجه
 راه سند یک هزار و یک صد و هفتاد و سه هجری معتمد ساختن خود مالک ان ملک گردید
 و مدت عمر با انگریزان ان نواسه جنگ داشت و در هر خود این بیت منقوش ساخته بود
 بهر شخص جهان شد فتح حیدر آشکارا | لا فتی الا عیبه الاسباب الا ذو الفکر
 بتاریخ هجری ششم ماه دهم سند یک هزار و هفتاد و سه هجری معتمد ساختن خود مالک ان ملک گردید
 یک هزار و یک صد و نو و هفت هجری بود فوت کرده در سن یک پین نسیب باغی که موسوم
 به لعل باغ است مدفون گردید اما از ابیاسه چند که بر تربت او مرثیوم است چنان مستفاد می
 گردد که از الفسافه حیدر علی خان بهادر ^{۱۱۹۵} تاریخ فوت او استخراج می یابد و این دو سال کم می شود باجمله
 بعد وفات او پسرش مجبور بر سند حکومت نشست و خود را ملقب به پسر سلطان ساخت و خطبه و سکه
 بنام خود نمود و نیز مثل پدر خود شجاع و دلیر بود و دادم با انگریزان محاربه عظیم داشت شنیده شد
 که بهیت سکه کشش این بود

۱۱۹۵

سکه زور جهان آسانی | شاه شیو سکندری ثانی

و شکل مهر پسر سلطان این است

در بیت مهر مذکور لفظ فتح اشاره به طرف جدا و است و لفظ حیدر اشاره به طرف پدر او و لفظ سلطان
 اشاره به طرف خود است و اگر عدد و حرف آیت را که در وسط مهر است و هفت صد و
 هشتاد و شش می شود با عدد و حرف و تادیا که در بیت مهر است و چهار صد و ده می شود جمله یکجا نمایند
 سال جلوس او بر آید و شیو سلطان بتاریخ بیست و هشتم ماه ذی القعدة سنه یک هزار و دو
 صد و سی و نه هجری که مطابق با این چهارم ماه سنه یک هزار و هفت صد و نو و نه هجری
 بود و اینکه که انگریزان باو داشت کشته شد و از ان وقت سرنیک پین به حرف کنی انگریز در آمد و در
 میسر یکی از وزاتان راجه مذکور که سه ساله عمر بود و کشناراج نام داشت حواله کرده شد و در
 شیو سلطان متصل روضه پدر او در سرنیک پین است تاریخ شهادت او

تاریخ

شاه پسر پادشاه	محل باو منصب شهادت داد	سال تاریخ او شهادت	نامی دین شده زمانه گرفت
----------------	------------------------	--------------------	-------------------------

حکیم نفاخان

برادر حکیم ذکا خان است در ماه شوال سنه هزار و دویست و پانزده هجری در اکبر آباد در گذشت و در وقت
برادر خود اندرون احاطه روضه شاه علاء الدین مدفون است تشییع از سنگ مرمر است و این تاریخ بر آن رقم

تاریخ

۱۳۱۵

چون خبر وین رفت از جهان | بر علی نفاخان محترم | کلک شین سال دماه روز | شهر شوال و دوشنبه زورم

تفضل حسین خان کشمیری

اورا خان علامه نیز میگویند از جمله مصنوعات آن یگانه زمانه سیکه در بهیت حکما و فرنگ است و دو نسخه دیگر در
صناعت جبر و مقابله و خان معروف چند سیه پیش از وفات نواب آفت الدوله به نیابت او سر بلندی
حاصل ساخته و بعد از آن در عهد نواب سعادت علی خان کلکته رفته هنگام معاودت ما بین کلکته و مرشد آباد
تبارخ پانزدهم ماه شوال سنه یک هزار و دویست و پانزده هجری در گذشت شاه محمد اجل اله آبادی تاریخ دفاتش
این قصیده نظم فرموده

قصیده تاریخ

در هزار و دویست و پانزدهم	شده چون فضل در قدوس	خان عالی مقام و الایه	اشرف و انفس و اوقات نفوس
آن تفضل حسین خان سینه	زده بر کشور امارت کوس	نایب آصف زمان گردید	رفت نامش ز سینه تاجدروس
آچنان بند و بست کرد	که ملکش نماند یک سالوس	بعد چندی ملک شرق رفت	خبر بدولت سر آواز دوس
گشت از شرق چون سحاب	های شد طالع جهان کوس	آفتاب به غروب بنود	تیره تر گشت این جهان عبوس
و دویست و یک هزار و پانزدهم	به شوال ساعتی منخوس	بود تاریخ ماه پانزدهم	طالع روزگار شد مشکوس
که بناگاه آن عیدم لاشل	سبوی ملک خیرت نزد کوس	یک جهان رفت به استقبال	نامی را سید شایلو کوس
مثل او گردش زمانه ندید	صاحب ملک صبا ناموس	سراگردیش فرد بر کوس	یکه تا ز اوتاد لطللیوس
در شانت و گرفتاری فهم	از فلاطون و سیقوریدوس	برزبان بود یاد اودوس	چه صرح و صحاح و چه فاموس
رای مشایخ و اشرافین	پیش رایش چو را ناموس	داشت او در خانه علم خیا	که دیده خواب کیکافوس
بسته زمانه خود بود	علم او پیش علم اودوس	صاحبین صبا سلام	بشک و ریب چون تحقیقوس
یار پل ساله من غمگین	بای افسوس مدبر افسوس	غچه های سید دل شکفت	خاطر م بود و جوس مجوس
چه گویم چه سیر و چه هات	میر خسته دل مسوس	نیشتم شب ز روزین روستا	انهم غده گشته ام خودوس
خان من چون یحیی مقام نمود	روز ریشتم سست اودوس	نیکو یار نیکو از جویست	آه اگر دشمن سپهر جوس
آنکه بر قافم و سحر است	دارد از خاک گوهری جوس	اگر بر پند سال تاریخین	با سر جیت و قلم کافوس

۱۳۱۵

مدحیه

چون در زمان مار کویس و زنی صاحب گور تر خیرل در سنه یک هزار و هشتصد و سی و سه موافق یک هزار
و دویست و پانزده هجری در سه غاسه در شهر کلکته بنایافت تاریخ آن یافتند

اشیخ و اعلیٰ بخت لاری و بهادر که	انحر امیران ملک عامی خلق خدا	نظم کند خامه هم کمالش چنان	ز آنکه بود اسم او جامع انقباط
ارست علی خباب نفع خیر شکوه	ناظم ذنوب عهد صبا تاج ولوا	عقل کل از عقل او بهره وانی برد	گفته از عقل او نقل کند عالمیا
تازیکی مدرسه کرد بگلشن طسح	خطه یونان نمود بند بگلشنه را	اوشن آیین نهاد کسب علوم فوفا	عالم هر علم و فن غرضش از سر کجا
شکر خدا را که شفیق امیر کبیر	بهر شش و مناد سپهر را برینها	گفت سروشی غن شتر ازین	منیت درین گفته دیر نداشتند
مصرع تاریخ آن بی کم و بی کاستی	آخر این قطعه کن تا شنو مر جبا	عام سی شصت و دوم معنوی	مشت همد و کین را شش و شش جبا

این تاریخ مورس دهم مدو سے است اگر اعداد حروف مصرعہ آخر از دوسے حساب بکند نیز زمان تاریخ پنج بر آید

ذکر سپردن ملک نواب پسرین الدوله سعادت علیخان کپنی انگریز

در عاوت السعادت مرقوم است که در سنه یک هزار و دوهصد و شانزده هجری سے نواب گورنر جنرل مارکو لین لونی خدا بهادر از گلشنه به کاپور شریف آوردند و نواب سعادت علیخان پسر استقبال از لکنو رفتند از ملاقات به دیگر سرور شدند چون دران ایام معارف بادشاه انگلستان از سبب نگاہداشتن فوج دیگر سربا دفع سپاه بود ناچار ست پادشاه فرانس بیشتر از بیشتر بود چنانچه گورنر جنرل بهادر از نواب صاحب سربا ادا یک دیم کرو و رومیه در خواست نمود نواب صاحب بعد تامل ملک میان دو آب و رو بهیله بار که جمیع یک دیم کرد و رومیه میکشید بقولین صاحب مذکور نمود تا سال بسال تحصیل نموده بکندن ارسال دار و اما تحقیق نیست که دران سال نواب گورنر جنرل برادر خود و سطر سبزی ولزی صاحب را بطرف لکنو فرستاده بود که بنیابین نواب صاحب و کپنی انگریز از سر نو سواشین عهد و پیمان ترتیم باید چنانچه نواب صاحب بهادر له اقساط قدیم و حال که بر زمه نواب سو صوف واجب الامداد بود ملک میان دو آب را مثل کوزا و انا و ده و فرخ آباد و گور که پور و صوبه اله آباد و غیره که جمیع آن یک کرد و سی پنج لک روپیہ بود بقولین انا سے کپنی نمودند و این عهد تازه بتاریخ دوم ماه حب سنه هزار و دوهصد و شانزده هجری سے موافق دهم ماه نومبر سنه یک هزار و هشتصد و یک عیسوی سے در لکده لکنو تحریر یافته شخصی تاریخ این معامله را چنین گفته و از مصرع آخر تاریخ بر آورده

خود بخوان این در دورنگی گرفت
ملک ز نواب فرنگی گرفت

ذکر روضه حضرت عباس در لکنو

گویند که در لکنو مرزا فقیر بیگ ناسه درستم نگر سکونت داشت در خانه او علم بود که آنرا اعلم حضرت عباس شمرت داده بود و فاضل و عام همه زیارت میرفتند در وقت نواب آصف الدوله آن مکانی بود شتم و دیوارها خام سققت خام و زمین مختصر سے در سنه یک هزار و دوهصد و هفتده هجری سے با شماره نواب سعادت علیخان عمارت عالی در انجا تعمیر یافت و کتب آن را بطلا طبع ساخته دیوار را سے پخته و صحن وسیع را احاطه نمودند دروازه دارد که سر آسمان کشیده تا ریختها سے متعدد و براسے کینه مذکور گفته اند از ان جمله این مصرع از مرزا قتیلسبت

این گفته بعد بدینا سے سعادت است

نواب نظام علی خان حیدر آبادی

از فرزند ان نواب نظام الملک آصف جاہ بہت در سنہ یکہزار و یکصد و ہفتاد و پنج ہجری سے برادر خود نواب علی خان را معتمد ساختہ بر سندن ریاست نشست و بعد از یک سال ادرار گذشتہ قریب چہار دو سال حکومت نمود و اعلیٰ اوست کہ حیدر آباد را و ارا مارا خود ساختہ و تباریخ ششم ماہ اگست سال یکہزار و ہشتصد و سیوے کے مطابق شانزدہ ماہ ربیع الثانی سال یکہزار و دویسد و بیحد و بیحد ہجری سے بود و رحلت نموده بعد و فائش خلعت اور نواب سکندر جاہ بر سندن حکومت نشستہ مولف در تباریخ و فائش گفتہ :

تاریخ از مولف بہیمہ

ابن نواب نظام الملک آصف جاہ	آن اسیر کہ نظام علی شہنشاہ دوم	یکہزار و دویسد و بیحد و بیحد ہجری	کہ بدون شہزادہان بھجان و کشتی
سال تباریخ و فائش از ہجری	باسر کہ یہ چنین گفت کہ فیہ نظام		

۱۲۱۸

پاسی الم را یکہزار و ہزار و ہزار سال فائش بود کہ نظام علی

کریم خان ولیم بیگ صاحب

او ہولندیز سے بود و از ولایت ہولندہ کہ یکے از مالک فرنگستان است در سندن آمدہ ابتدا بملازمت نواب نظام علی خان والی دکن در سنہ یکہزار و ہفتصد و شصت و سیوے مطابق سنہ یکہزار و یکصد و ہفتاد و ہشت ہجری سے ممتاز گردیدہ بعد از ان در سنہ یکہزار و ہفتصد و ہشتاد و چہار سیوے کے در خدمت ماہور اور سید میرہ نوکر شدہ و چون تباریخ جوانہ ہم فرور سے سنہ یکہزار و ہفتصد و نو و چہار سیوے مطابق سنہ یکہزار و دویسد و ہشت ہجری سے ماہور اور فوت کردہ و سلطنت ملازمان برادرزادہ او دولت را و سید میرہ نوکر گردیدہ و در سنہ یکہزار و ہفتصد و نو و پنج سیوے از راہہ بعدہ کہ نیلے نامور شدہ حکومت قلعہ و شہر اکبر آباد بدو عائد شد تا آنکہ تباریخ بہت دیکم جولانی سنہ یکہزار و ہشتصد و سیوے کے مطابق غرہ ماہ ربیع الثانی سنہ سنہ یکہزار و دویسد و بیحد و بیحد ہجری سے بود و اکبر آباد در گذشتہ در گورستان فرنگیان کہ متعلق جن جن کثورہ واقع است مدفون گردیدہ و فرزند ان او برتر پیش کہ از سنگ مرمر بہت رونق عاے از سنگ مرمر تعمیر ساختہ اند کہ تا امروز موجود است و بالکل احوال او برتر پیش بخط انگریزی مرقوم بہت داین تباریخ در فارسیست و در و اندہ شدہ مذکور بہت بہت کہ از الفاظ تباریخ بہت دیکم جولانی تہ تیغ فوت استخرج سے یاد بہ :

تاریخ

کریم خان ولیم بیگ صاحب	والت خود بہادری و شہادت	دش چوید ہولندیز پیش	در خدمت مولف و فیصل کریم
گفتہ بلکہ غیب کہ قطعہ کو تباریخ	تا روز و زمانہ را کہ باہم	چون در و سالہ را از سال	لکھ گفتہ تاریخ بستی کریم

۱۸۳۳

جنرل چارلس پیروں صاحب

از قوم فرانسہیں بودہ و در اعلیٰ چند سال در ملازمت نواب نظام علی خان بہادر حیدر آباد سے بعد کہ کرنیل دسہ داس سے فوج گذرانیدہ چون تباریخ غرہ ماہ ستمبر سنہ یکہزار و ہفتصد و نو و ہشت سیوے مطابق میان یکہزار و

نونا باند کو از سر نو فتح حاصل ہوئی بہت گریہ پڑی وہ صاحب مردانہ فرائیس کہ ہمراہ او بودند از نو کرے
 بر طرف منقذہ در ملت ہماراچہ دولت را و سنیہ سیر کو کر دیند و تھیکہ ڈوبان صاحب فرائیس کہ از طرف ہمارا
 مذکور حکومت خلع کول و حاکم گئے و میان دو اب داشت تشریف ہولایت خود برد و پیرون صاحب خطاب
 جرنیل یافتہ تمام مقام او گردید و چون در سنہ یکہزار و صد و پچہ ہجری سے پیرون صاحب ایک ہولٹ سٹہ باراکہ از
 چند اوقات قلعہ اگرہ راجست آؤدہ حکومت خود ہا و اشتہ از قلعہ بدر ساخت شخصہ این تاریخ بطور قلعہ گفتہ

تاریخ

۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
خدا کا وہا اور پیرون کرد	رحمن ہستوار اکبر آباد	بجای ہر دو شہنشاہ پیرو	سظم واد تار بخش تر آباد

اگر اعدا و حروف ایک وہا او کہ چل ہفت میشود از اعدا و مصرعہ ثانی دور کردہ عدد و پیر و رانیفر ایند تاریخ بر آید

ذکر در فتح قلعہ اکبر آباد و غیرہ از جنرل لیک صاحب

در آخر سنہ ہزار و ہشتصد و سہ مئیسو سے لاڈلیک صاحب بحکم کمپنی انگریز با فوج انگریز سے قلعہ سے گئے راجہ
 نمود و جنرل پیرون صاحب کہ حکومت آن قلعہ داشت تباریچ نسبت و فوج گشت سنہ مذکور در کول شکست خورد
 و تباریچ چہا ہم ستمبر لاڈلیک صاحب حملہ کردہ حصار مذکور را فتح نمود و پیرون صاحب از ہمہ مایوس شدہ
 از خدمت دولت را و سنیہ سیر ہست عطا وادہ طرف لکھنؤ شتافت بعد از ان جنرل لیک صاحب قلعہ
 اکبر آباد را کہ در ان وقت سپران کرنیل ہینک صاحب مذکور بحکومت آن مامور بودند محاصرہ نمود و آن
 قلعہ را نیز تباریچ ہفتہ ہم ماہ اکتوبر سنہ مذکور گرفت تاریخ ان مسودہ این اوراق گفتہ کہ سال مئیسو سے
 و ہم سال ہجری سے از یک مصرعہ استخراج سے یاد

تاریخ

۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
حصار اگرہ انگریز ساعی گرفت	دلم ز باقی غنی بجز کوسال	کہ بیتال سیم سنہ ہجرت	گفت ہشتصد و یکہزار و سہ سال

اگر از روسے حساب ابجد اعدا و حروف آخر مصرعہ را یکہ سنہ ہجری کہ یکہزار و صد و پچہ بود بر آید و این تاریخ بطور قلعہ نیز از دولت

المصباح فی تہذیب

۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
چو قلعہ اگرہ انگریز گرفت	دل من بیتال عشق گزینا	بگفت بی سر قبال و جدال	کہ قلعہ اگرہ گرفت انگریز

مرزا ابوطالب خان لکھنؤ

پیر محمد بیگ خان بود چون در سنہ ہزار و صد و سیر و ہجری سے مطابق سنہ ہزار و ہشتصد و نو و نہ
 مئیسو سے از راہ دریائے شور بولایت فرنگ رفتہ بود از ان سبب اورا لکھنؤ سے میگفتند بعد از مر اجبت از ان
 سفر کہ در سنہ ہزار و صد و پچہ ہجری سے اتفاق شدہ کتابے موسوم بہ سیر طالعہ فی بلاد افرجی از قلعہ
 سفر فرنگ تصنیف نمودہ در سنہ ہزار و صد و ہشت ہجری سے ساغر ملک عدم گردیدہ سوگفت حسب
 خواہش پیرا و مرزا یوسف باقر این دو تاریخ در روایت او گفتہ

تاریخ شہنشاہ

۲۲	۲۳	۲۴	۲۵
رخت خرویش با لکھنؤ	ہوش و حواس با لکھنؤ	با لکھنؤ با لکھنؤ	از ہر سال قوت و صلا بار آید

الضیاء

برفت چون جهان میرزا ابوالکلب | در دیده در غم و شکر شمع | گفت آفتاب غیبی ز بزم تارخیش | کہ بپوشان ز لعلش هزار دود و دھن

ذکر در وفات شاہ عالم بادشاہ

بہر مہشتاد و دو سالہ تبارخ ہفتیم ماہ رمضان سنہ یکہزار و دودھد و بیست و یک ہجری سے کہ مطابق نوزدہم ماہ نومبر سال یک ہزار و ہشتصد و شصت و شش عیسوی سے بود و شاہ جہان آباد بہر رحمت ایندوسے پوہست مدت طاعت او کہ صرف ناسے بود چہل مہشت سال قمر سے و پنجاہ بود از انجملہ دوازده سال و پنج ماہ در صوبہ بہار دالہ آباد گذرانیدہ و بہشت ۱۰ سال با دو چشم بنیاد شاہ جہان آباد بہر بردہ و نوزدہ سال کور شدہ بہر تخت نشستہ بعد وفات لقبش فردوس منزلی قرار یافتہ و پسر او محمد اکبر بلقب محمد اکبر شہ نے بہر تخت جلوس نمود و قبرش در وسط متصل حجر شاہ عالم بہادر شاہ واقع است و بطرف بالین این اشعار با تاریخ ہر قوم اند

اشعار با تاریخ

شد سہرا و ج ناہوری خضعی | در داکہ از غبار کسود و اطل | سینہ کہ شاہ عالم خاہ | زین عالم تھال بدین گنگہ جانا
سید نوشت خامہ مجرط از من | ہستی کہ سال انست ہجر عمری | روی آفتاب کو زین دہ | شد آفتاب بہر زین آہ و اہ

تاریخ وفات تہمید از مولو سے امام بخش صہبا سے

تاریخ

حضرت فردوس شاہ عالم آباد | رفت ازین دنیا کرد و نیست | سال تاریخ و قاتان شد مال کمر | دلی بردی کہ گفتا ہفتیم شہر صیام
اگر عدد ہفتیم شہر صیام را با عدد حوت نوں کہ رو سے نالہ باشد کجا نمائید تاریخ بر آید و این تاریخ از مولو است

تاریخ

جو شاہ عالم رفت از جہان بار لقا | بلند شد فلک آہ و زار در غم او | زمان جلست او خاتم عوارض | ندای آہ در لقا شنیدم از بہر تو

الضیاء

شاہ عالم بادشاہ چون سوختہ | آتش در غم اوزار گین و خرن | سال تاریخ و قاتان شد مال کمر | خامہ منج و در غم شد جاک و خلد برین
ابوالکھر معین الدین محمد اکبر شاہ ثانی ابن شاہ عالم بادشاہ نماز سے ولادت او تبارخ شب چار شنبہ ہفتیم رمضان سال یکہزار و یک صد و ہفتاد و ہجری سے از لیلین مبارک ہو قوع آمدہ و بعد وفات پدیر بہر چہل و ہشت سالگی تبارخ ہفتیم رمضان سال یک ہزار و دودھد و بیست و یک ہجری سے کہ مطابق نوزدہم ماہ نومبر سال یکہزار و ہشتصد و شصت و شش عیسوی سے بود و در صوبہ بہار بہر تخت نشست و مولو امام بخش صہبا سے در تاریخ جلوس او گفتہ

تاریخ

بہر چو کہ لباس خلا اکبر شاہ | بشرف دولت اقبال عزمان | سرخ غیبی دی بید کیا | جہیز عشرت پرور زینت سال مابوس

بیت

بہر زردہ خوش بکہ جہان بانی | چراغ دودہ ہیور اکبر تانی

مجلس خانہ

این عمارت در وسط درجہ در گاہ شاہ مردان واقع است آنرا عشرت علیخان ناظر حکم محکم اکبر شاہ ثانی در سنہ یکہزار و دویست و پچہتر سال در ماہ محرم مسلمانان در آن مکان جمع میشوند و شہر بخوانند ازین سبب آن مکان را مجلس خانہ سے گویند و این تاریخ در بنای این عمارت در آنجا نصب گاہ

تاریخ

۱۲۲۳	مید گاہ شاہنشاهی در سنہ ۱۲۲۳	علی شاہ مردان و کی شاہ	سجده اکبر نامہ	چو عشرت علیخان بیاراجا
		از ششاد سال آن	بہین زور قمر داد ناظر بنا	

در پیش این عمارت و در اندہ نقار خانہ ساخته اند کہ آنرا صادق علیخان در سنہ یکہزار و دویست و پچہتر سال تعمیر نموده تاریخش در مقام خود باقیہ خواهد شد

میان مشہو

پیر زادہ بود ساکن لکنؤ خادم تربیت مینا شاہ شاید کہ در سنہ یکہزار و دویست و چہار یا کہ در سال یکہزار و دویست و پچہتر سال بمجر سے فوت گزیدہ و مورخ در وفاتش این تاریخ مرغوب کہ بطور تعمیہ است گفتہ

تاریخ

۱۲۲۳	فصل جسم رامیان مشہو	بیرید و پیرید از در گاہ	رفت نوک دم و بازویش	از حق اللہ و پاک ذات ہند
------	---------------------	-------------------------	---------------------	--------------------------

الضما بہ زبان اردو

۱۲۲۳	میان مشہو جو ذکر حق شد	راش دن نام حق رنگرنگ	اگر نہ موت نہ جوادا با	کچ نہ بوسہ سوکالی ٹیٹے
------	------------------------	----------------------	------------------------	------------------------

امام الدین خان حکیم

یکے از منصب داران بادشاہت بود و در زمان محکم اکبر شاہ ثانی در سنہ یکہزار و دویست و چہار بمجر سے فوت

تاریخ

۱۲۲۳	عالی سنی امام دین بود	بہیہ دم و دست و حکیم	لاریج وصال او خرد گفت	لرحوم بر حمت کریم
------	-----------------------	----------------------	-----------------------	-------------------

خبر و گزشتہ نوای سیمین الدولہ سعادت علی خان

برادر خردنولہ اصف الدولہ ابن نواب شجاع الدولہ بود و بعد وفات برادر وقتہ شدن وزیر علیخان بیجے مشہو این مشہو صاحب گورنر کلکتہ تاریخ چہارم ماہ شعبان سنہ یکہزار و دویست و چہار بمجر سے کہ مطابق بہت و یکم ماہ جنور سے سال یکہزار و پچہتر صد و نو و دہشت عیسو سے بود و در بلدہ لکنؤ بمیں امارت نشست و بعد مگوست قریب ہفتہ سال تاریخ دوم ماہ رجب سنہ ہزار و دویست و پچہتر بمجر سے موافق یازدہم ماہ جردانے سنہ ہزار و پچہتر صد و چہار و عیسو سے در گذشت و پیش از وفات بمجاسے او بمیں نشست تاریخ وفات تاریخ آہ شد گنج ستاد وزین تاریخ دیگر دستور جان بحیت آمدہ ایضا باقیہ گفت آہ شدہ لکنؤ خراب

قطعه تاریخ تحمید

کشت الوز را ملاذ دوران	از عزمه دهر ناگهان شد	از توده خاک روح پاش	بانوج ملک بر آسمان شد
زمینده مسند وزارت	آرایش حاجت جهان شد	شد کالبدش بنجاک پنهان	خاک کبر جهانیان شد
	فریاد برآرد گوی تاریخ	فخرو زرا ازین جهان شد	

۱۲۲۹

قاضی محمد خیم الدین خان کا کورو

روز سه شنبه سیزدهم ماه ربیع الثانی سنه یک هزار و صد و سی و سه هجری در حالت موده در مولوی قاضی سلطان جوپور سے در باب وفات او این تاریخ گفته

تاریخ به تعمیر حرم

چکیت سالتیم دین قاضی قضا	چونکه در این بنا باورین مسجد	سفر و بزم بی تاریخ در گشتم رسید	علم و فضل و دین بدین سیمه روپوش
چون عبارات علم و فضل و در س از بدو دین روپوش شونذ سینه بر یک ازین الفاظ روسے خود را بپوشند	از باقی حروف تاریخ برآید		

۱۲۲۹

الضیاء تعمیر

نجم ثاقب بر یک علم و دین قاضی قضا	رفت زین علم سو فرود بر باقی	ما قاضی بگویم بی تاریخ گفت	روز سه شنبه سیزدهم از بدو دیگر ربیع
-----------------------------------	-----------------------------	----------------------------	-------------------------------------

۱۲۲۹

الضیاء

خان والا سے محمد خیم دین قاضی قضا	چون سفر کرد از حسان تاریخش از روی حساب	بهم محاسب بهم سهندس بهم فقیه و بهم حکیم	از همه الفاظ بر آورد این طبع سلیم
بر چه خواست گیر از الفاظ اعدادش بزن	طرح کن نه گان باقی کن دو چند وزن بدو	در نو پس دو از ده افزای بر وی ای فہیم	یک بیفزاد مضاعف کن کبر و دو مستقیم
نہ منہ در او لش بر خوان کہ تاریخش بود		اینچنین تاریخ الهام است از رب کریم	

۱۲۲۹

پل نو بسط

راسے چنی محل در سنه یک هزار و یکصد و سی و سه هجری در نو بسط متصل در گاہ قدم رسول پل اعدات نموده و صاحب راسے مورخ تاریخ آن بہ تعمیر یافتہ

تاریخ

چشمه فیض سخا ازمان چنی	ساختن پل بدگاہ خاندان	سال تاریخ بنائش ستر دین یاز	پل نو بسط براہ قدم پاک رسول
------------------------	-----------------------	-----------------------------	-----------------------------

۱۲۳۰

مولوے فہیم الدین

در سنه یک هزار و صد و سی و سه هجری فوت شدہ این بیت در تاریخ وفات او ست

تاریخ

در غم مولوی فہیم الدین	ما قاضی بگویم بی تاریخ		
------------------------	------------------------	--	--

۱۲۳۱

مرزا محمد حسن قشیل

مشہور مرزا قشیل اصلش از کترینان شاہ جهان آباد است نابریض صحبت ارباب اسلام

ایقان ملت محروسہ در آمدہ اوقات غیر خود را با شاگردان و دوستان در بلکہ لکھنؤ بسری بردار
از اشعارش دیوانے مرتب گشته در سنہ یکزار و دویست و دو و یک سہ ہجری در لکھنؤ از ہماری
استقفا علت کردہ و حافظ شیخ محریبا کر قصبہ دیہ از مصافات لکھنؤ از مصرعہ کہ مرزا خود گفتہ بود تاریخ و قیاس آرد

۱۲۳۲

خود ان فریفتا با سر کفر قلیل کافر ایمانے ندارد
ر صاحب رسا سوخی این تاریخ یا منت

تاریخ

داشت مرزا قلیل استقفا آہ بسیار آب غور و غور
الافتی گفت سال تارخیش شد کتاب عجیب ریابرد

۱۲۳۳

نہر حیف کہ مرزا قلیل حایت کرد نمود کون مکان از بلدی تمام
شد ندی سرو پادروفاں ایو زبان و قتل و قضا در غایت ہم

۱۲۳۳

در وقات نواب وزیر علی خان

اول سپر خوانہ نواب آصف الدولہ بود و بعد وفات نواب مذکور تا چہار ماہ در لکھنؤ بر سر نہر ریاست نشستہ
در شہر جان شور صاحب گورنر کلکتہ در سنہ یکزار و دویست و دو و ارادہ اورا از امارت مغرول ساختہ در
بلدہ بنارس فرستاد در انجا تا بیک سال گذرا پندارہ ازان با سغے شدہ تباریچ چہار دہم جنور
سنہ یکزار و ہفتصد و نو و نہ عیسوی سے شہر حیر سے صاحب زر پٹنٹ انجمن سہ انگریزان دیگر را
کشتہ ارادہ آن داشت کہ ہمہ انگریزان را بکشد مگر دستش بمبرادر رسید بعد ازان از شہر بنارس
بر رزہ تا چند سے پریشان دسر گردان بود تا آنکہ در سنہ یکزار و ہفتصد عیسوی سے مقتد کشتہ ہفتصد
سال سہ ماہ و چہار روز در قلعہ کلکتہ محبوس ماند و بسن شش سالگی در ماہ جون سنہ ہزار و ہفتصد
و ہفتصد عیسوی سے کہ مطابق ماہ شعبان سنہ یکزار و دویست و دو ہجری سے بود در گذشت و در کاشی
باخان نزدیک فرار کیے از سپہان شیو سلطان مدفون گردید قصہ او مفصلاً در کتاب عمادات اسعادت
مرقوم است این قلعہ در تاریخ او برتر بخش کنندہ اند

تاریخ

وزیر ہند وزیر علی احمد جاہ چو کو خلد برین رزین سرانگرا
انوامی دای دینا جرن و این

۱۲۳۶

در وقات جارج دی تھر و عینے چارج ثالث بادشاہ بکستان

پورٹس در ایام شاہزادہ سکھوت کردہ چون حدیث جارج دوم اعدایالت سنگے و سہ سال شمسی تباریچ
بست و پنجم ماہ اکتوبر سنہ یکزار و ہفتصد و شصت عیسوی سے این جہان را پدر و دودا و بچا سے
حد خود بر سر ریاست انکستان نشست در زمان دولت او کمپنی انگریز بر اکثر سے از ریاست و شا
قالبی گردید او بعد بدست پنجاہ و نہ سال شمسی و نہ ماہ و چہار روز تباریچ بست و نہ ماہ جنور سنہ ہشتصد
و بست عیسوی سے مطابق و از ہم تاریخ انکستان سنہ یکزار و ہفتصد و شصت و دو ہجری سے بود و نہ کردہ عرض بہنگام وفات ہشتاد و یک سال و نہت ماہ شمسی

مولف این مصرعہ در تاریخ وفاتش که از ان سال پچہر سال استخمسراج سے یاد بہ لغتم آورده ۴۷۹

۱۳۳۸

در وفات شاهرزادہ مرزا جهانگیر
او پسر بزرگ محمد اکبر ٹاسنے بادشاہ دہلی بود در سندھ کبیرا در ہشتقد و نہ عیسو سے برستین صاحب کبیرا
شاہ جهان آباد بود و ملا پنچہ سر دادہ از ان سبب انگریز اور اہل آباد فرستادہ بودند تا چند سال در ان شہر
در باغ سلطان خسرو اقامت داشت و در انجا در سال یک ہزار و دو صد و ہشتے و شش ہجری سے مطابق سنہ
کبیرا در ہشتقد و بہت و یک عیسو سے در گذشت لاش اورا چند سے در باغ فکو کو قفل یعنی زمین نمودند بعد از ان
بشاہ جهان آباد بروہ دفن کردند علما و فضلاء تاریخا در وفات او گفتہ اند چند سے از ان جملہ این است ۴۰

<p>چون جهانگیر این اکبر پادشاه آن چنان نهاده آن فیض را خیمه زود منزل جنت سرا از باد دروغ اگر یه کسان</p>	<p>در جهان بادشاه بباد گشت هر یک از فکر مستی از یاد گشت این چه از دور فلک پیدا گشت بر فلک هم بسته اتحاد گشت شد عیان این صرعه از ترکیب</p>	<p>از قدم آن در محبس کرم چون زسی یکای عمر شش فرو مالی شد غموش چندان اسیر از پی تاریخ فوت او دلم حیف بی رونق اله آباد گشت</p>	<p>رونق شهر اله آباد گشت طبع او از زنده گشتا گشت نام شادی از جهان سبب گشت هر طرب باناله و فریاد گشت</p>
--	---	--	---

۱۳۳۶

<p>بهاگیر شتراده چون از جهان چه شور قیامت فغان در غمش</p>	<p>بشترادگی دل برداشته بر روی زمان آه برافراشته بدینگونه گفتا که می یابی ^{تسکین}</p>	<p>بسبح فنا اشوب غم راند به لالتن بگفتم که کجای سعید بنایک بقا سلطنت یافت ^{تسکین}</p>	<p>گلگشت خبت عنان ثامنه چه تاریخ فویش رقم ساخته</p>
---	---	--	---

<p>از گردش چرخ این ستم ایجاد چو باشد بدکان فخر زانی</p>		<p>افسوس که نازم سوسه فردوس مرا شد بد در عین جواست</p>
<p>سایر پنج و سه از کمال قضا منشی تقدیر بد بر لوح محفوظ</p>		<p>نبوشت جهانگیر جهاندار بقا شد بد از منبر فاسد</p>

چون از جهان بر جا گیر میرزا	نور نگاه اکبر و سالار دوسرا	شد خانه غرا نمیشد کس طاعت	مخزون شد از دوقات و آن طاعت
تاریخ فوت او بطور آید در چنین	از کان شاه وقت ^{۱۲۳۴} در کابل		

فیرش در صحن مسجد نظام الدین او لیا متقل مجر مجر شاه بادشاه واقع بهست مجر او در مجر شاه سرد و بر یک ششم اند و در اسرار
از سنگ مرمر تعمیر یافته بود.

شاہ محمد اسلم آبادی

از اول و سبب، خوب انداخته است و برادر عرو و شاه غلام قطب الدین ابن شاه که در زمان او بود

بزرگی خاندان ایشان است لطافت حمیده موصوف بود در سنه یک هزار و دصد و سی و شش هجری در گذشت
و این تاریخ در قوت او از مولود فرو است +

٤٢

۱۲۳۴	از جهان چون محمد اجل شاه	رفت سوی جهان شیراز تو	ای بابای تاج خلعتش از فرو	گفت امانت برفت در فرو
و مرزا ثابیت علی شاگرد شاه ملول تاج فونت او بطور تصدیق گفته				

تاج

غنیه زد چون محمد اجمیل شاه	سوی ملک بقا ز نسل است	از زمین تا آسمان برفاست	در غم آن کریم نیک سرشت
۱۲۳۶ فکر کردم که کاتب قدرت	ثابت از سال طیش به توست	باغبان ارم ز روی ادب	گفت آمد برای سیر بهشت ۱۲۳۵

تاج

۱۲۳۶	چون هاتف خودستم تا پنج سال	شاه اجل کرد و حیات گفت و از همی برسد
------	----------------------------	--------------------------------------

دروازه نقارخانه

این دروازه در پیش مجلس خانه که در جوار درگاه شاه مردان در دسپله واقع است آنرا صادق علیخان در سینه
کیزار و دو صد و سی و هفت سیمهری تعمیر ساخته این تاسیخ بر دروازه اش کنده اند.

تاج

چون که صادق علی نباهی شریع	ساخت بهر استان حمیدر	سال تاریخ آن نبه صادق	گفت نقار خانه حمیدر
----------------------------	----------------------	-----------------------	---------------------

سین پورو

عیسائی مذہب بود از قوم ارمنی و در سنه یک هزار و هشتصد و هشت و دو عیسوی که مطابق سنه یک هزار و دو صد و سی و هفت هجری بود پس هشتاد و شش سال فوت کرد و تربش در اکبر آباد اندون اعظم گورستان فرنگیان که متصل جبن جبن گنجره واقع است امروز موجود است و حالش بر تربت او بخط ارمنی و فارسی مرقوم است آنچه که بخط فارسی است این است *

تاریخ

ز دنیا رفته چون کبریا بدو	رخس نکستام راهل خوش فو	سنت شمشاد و شمش شمش و لاد	دفاش موضعی خلده برین جو
---------------------------	------------------------	---------------------------	-------------------------

از پنج سال پسند در عمل جاٹ وارد گشتہ چند سے رفیق شمر و صاحب دہندہ کے ملازم نواب نجف خان مرحوم
و قریب ہفتہ سال کیدانی رجسٹری در سرکار مہاراجہ عالیجاہ مادہ پورا و دولت را و سسینہ ہیہ بہادر بختیار پیک
پیر و ن صاحب بھو پیک اجیر سفر زانندہ و صوبہ مذکور سپرد بالار او انگلیہ کردہ بعدہ و سال حسب الطلب خیرل جبر و لار
صاحب بہادر بجاگیر موضع ارسینہ دستہا مہا ہے شدہ تا دم اخیر متنازعہ ماندہ و تحریر چہارم ماہ مارچ پوئیس مطابق شانزہم
ماہ اگست ۱۸۶۲ء علیحدہ سے موافق بہادون بد سے اما و س ۱۸۶۹ء بہت و ششم شہر ذی القعدہ ۱۲۳۶ ہجری کے

روز جمعه بجا لم بقار حلت نمود

مارکولیس هشتنگس گورنر جنرل

در سینه یک هزار و هشتصد و سی و نه غیسو سکه گورنر جنرل هندوستان گردیده از ولایت بلقیاب لار و دایرا ایمنه آمد و بعد از آن بختاب مارکولیس هشتنگس از بادشاه ولایت غرگز گردیده و نه سال و سه ماه در هندوستان حکومت نموده چندان اختیار داشت که ناز سکه الدین خان نواب لکنو را بادشاه ساخته و بتاریخ غره بنور سکه یک هزار و هشتصد و سی و نه غیسو سکه مطابق هفتصد و بیست و یک سال یک هزار و دویست و هشت و بیست و یک سکه بود و از کنگنه بسوار سکه چهار ولایت کوچ فرود و خواجه حسین بلخان بنیره خواجه محمد سکه خان که میر بخش نواب جعفر علی خان مروج بود در آن وقت این ابیات و تاریخ رواست که اول نظم فرموده

اسیاست

چیزی که بود و نور در مجلس	از سینه گرفت مارکولیس هشتنگس	یعنی بنار فرق شاه جم جاد	چتر سکه زد کاغذ و ارد هم راه
---------------------------	------------------------------	--------------------------	------------------------------

تاریخ غیسو سکه

اندو پند لار و هشتنگس	گردید و بختاب او جهان شد	نه سال سده مانده و نه سال	زین ملک دانده بجا از ان شد
در غره بنور سکه بلقیاب	کنگنه گذشت و آن شد	او شد بختاب و خلق بگریست	گویم که چه حال آن زمان شد
آن غم سفر کرده از سینه	در یار کباب و دیوان شد	سال تاریخ رفتن او	زین شعر که گفته ام بیان شد

۱۸۲۳

نواب شمشیر بهادر والی سندیل گنڈ پیر علی بهادر

علی بهادر پیر بالاسی پشوا است و چون که مادرش زنی ستمان بود پدرش او را ستمان ساخته ملک سندیل گنڈ بدو بخشیده اما علی بهادر در پونه فوت کرد و چون پسر کلان او شمشیر بهادر همراه پدر خود در پونه بود پسر و ویکی او ذوالفقار علی خان چند سکه در سندیل گنڈ بر سر ریاست نشست بعد آمدن برادر ملک به و حال نمود بعد از آن از سده کاراگریز چهار لک روپیه سالانه تسلیم نمود اما براسه معارف او ستر گردیده و تاریخ سی ام ماه گشت سکه یک هزار و هشتصد و سی و نه غیسو سکه که مطابق است و چهارم ماه ذی الحجه سکه یک هزار و دویست و سی و هشت سکه بخرس بود در بانه و فات نمود و برادرش ذوالفقار علی خان بر سر ریاست نشست

شاه عبدالغفریز دیلوی

امام المفسرین امام المحدثین معتمد فقهار جلیلہ حافظ مولانا شاه عبدالغفریز ابن شاه ولی الله در عمر پانزده سالگی در خدمت پدر خود از تحصیل سبع علوم عقل و نقل و تکمیل کمالات باطن فارغ گردیده و بعد از وفات والد ماجد در دیلوی بر سر ریاست نشست و در سن هشتاد و سه سالگی به قتل رسید و سکه یک هزار و دویست و سی و هشت سکه بخرس بود این تاریخ بجا در باب رحلت او گفته اند

تاریخ معتمدی

حجت الله ناطق دگویا	شاه عبدالغفریز فخر زمین	از رشتید و بنیست تم	در میان بنیست سافت و لمن
مهر نفس لکنار در عرفان	نیل بدر بنیر در بهر فن	با سر لطف و علم تاریخی	یعنی الله عنه گفت حسن

۱۸۲۵

ایضا از مولو بسے شاه رؤف احمد

شاه عبدالغیر مخسر جهان	عالم علم و آیت قرآن	صبح کیشنه مہتمم شوال	از بدن گشت روح او پران
سندھ سحری کہ جستم از رافت	گفت ای نکتہ سنج و قادیان	سال فوٹش سرمد و پست	از عہد تا الوقت زین عنوان
خواہی از سرمد کہ تار بخش	ار لاچار چند کن پس از ان	یک بنیز او ضرب کن در دہ	پس کن طرح بست بست اینجا
در مد و بست و چار باستے را	مرب فرما تو ای نیم زمان	پس بقصان یکید در با	نوت آن مفر زمین زمان

جنرل اختر کوئی صاحب

یکے از عمدہ سپہ سالاران کمپنی انگریز بود و در شجاعت و بہت مشہور در سہ ہزار و ہشتصد و سہ عیسوی سے دست
را خاصہ نمود و شاہ عالم بادشاہ مرا کہ از دست سیندھ و مرہٹہ با ما جز آمدہ بود رہا نیندہ و از بادشاہ دست
بہ خطاب نواب نصیر الدولہ بہادر ممتاز گردیدہ و فائز او بتاریخ بست و پنجم ماہ جولائی سنہ یکہزار و ہشتصد و بست
و پنچ عیسوی سے کہ مطابق بست و مہتمم ماہ ذی قعدہ سنہ یکہزار و دویست و چہل و چہر سے بود در بلدہ میرٹھ واقع شدہ
و در ان شہر مافون گشتہ و مولف و در تاریخ و فائز این قطعہ نظم نمودہ :

تاریخ عیسوی سے

جنرل اختر کوئی آن لار فوج و شہ	اختر برج عشتا ماہ افلاک کم	روز ادنیہ اطران نہ خور و برج شہ	بست مہتمم ماہ ذیقعدہ و پنچ ہشت
بہ ہزار و دویست و چہل و چہر سال	بست پنچ ماہ جولائی و روز پرالم	گشت جہت از گردش و منیر گشت	از طلوع برج تی مائل ملک عدم
	چون دلم از ہر سال عیسوی و فکر شد	از فلک ادنیای و کارشن اختر	

فتح قلعہ بھر تھہ پورا از لارڈ کمبر میر

چون لارڈ کمبر میر تاریخ سہید ہم ماہ جنور سے سنہ یکہزار و ہشتصد و بست و شش عیسوی سے مطابق تاریخ نهم ماہ
جماد سے الثانی سنہ یکہزار و دویست و چہل و یک ہجر سے لقب زدہ پارہ از قلعہ بھر تھہ پورا ہوا پراہند و راجہ
در جن سال در قید افتاد منشی ستھ سنگہ شہتہ دار کچہر سے نظامت قلعہ مراد آباد تاریخما در ان باب گفتہ :

تاریخ عیسوی سے

شد غریب لارڈ کمبر میر	شہر آتش در بہمہ جهان قباد	جنوری ماہ و سہید ہم تاریخ	کاہذران روزان حصار کشاد
شد گرفتار و قید در جن سال	تخولش داد خانان بر باد	چون بی سال عیسوی و فکر	شد ننتی سنگہ در مراد آباد
	سروشن شکستہ ہائف گفت	نفرت بھر تھہ پور مبارک باد	

ایضا

حصن ہما کران ہرجب سال	بود لاق غر و فتح شدہ	سر دشمن کشید گفت سر دش	قلعہ بھر تھہ پور فتح شدہ ۱۸۶۲
-----------------------	----------------------	------------------------	-------------------------------

ایضا

بھر تھہ پور فتح کرد جنرل لارڈ	شد بدر جنیب بربادی	لم غیب بہتر بخشش	گفت فتح عظیم با شاہ سے ۱۸۶۲
-------------------------------	--------------------	------------------	-----------------------------

ایضا

بھر تھہ پور فتح شد از لارڈ مسلی	قلعہ سہار و مد و غر و قید گردید	شاہ از عرش برین و بشارت	ظفر فتح نمایان شدہ تاریخ سعید ۱۸۶۲
---------------------------------	---------------------------------	-------------------------	------------------------------------

موس در تاریخ جلوس او گفته *

تاریخ جلوس

۱۲۳۴	بر تخت چو بادشاه غازی نشست	صد شکر خدا داد زبان بر دم	تاریخ جلوس او مبارک باشد	ماه ذی الحجه شنبه با هیزدهم
				در سکه که بنام او مضروب شد یک طرف این بیت نوشت

سکه زر بر سیم و زر از فضل رب ذو المنین غازی دین حیدر و الانب شاه زمن
و طرف دیگر شنبه و ما هست و دو شیر مقابل یکدیگر بود و پای نشان ماهی مراتب است که بزرگان اوز پادشاه هندستان
یافته بودند و شیر که نشان پادشاه انگلستان است بران افزودند که در عهد سلطنت انگریزین پادشاه هند خود نموده و فاش تاریخ
بیت و هفتم ماه ربیع الاول سنه هزار و دو صد و چهل و سه هجری که مطابق نوزدهم ماه اکتوبر سنه هزار و شصت و شصت و هفت
عیسوی بود و بوقوع پیوسته و سلیمان جاهد نصر الدین حیدر پسر بزرگ او بجای او بر تخت شاهی در لکنه نشسته
غرض می در تاریخ وفات او این رباعی گفته بطور تمجید *

تاریخ تنجیمیه

۱۲۳۴	حالت نمود که رویا شده زمین	نوشه روان غروب یکی جوانم	تاریخ انتقال شد از پایتخت	رضوان گفت جنت علیکم یافت
				و شیخ امام بخش ناسخ تحلیف این قطعه در تاریخ وفاتش در سکه نظم آورده *

تاریخ

۱۲۳۴	از وفات خباب شاه زمن	گویند عاقله هلاک شده	دو سر گردید بهر ماد و زرخ	به بهشت آن خباب پاک شده
	دید باشد با قمش نناک	سینه ماه در ذاک شده	رفت وایان صبر از دستم	جیب صبر و شکیب چاک شده
		گشت تاریخ مصره استاد	ای بسا از زو که خاک شده	

و تنجیمی بر زبان اردو این تاریخ گفته *

تاریخ

۱۲۳۴	کیا شیر غازی جوانم	کیا باغ جنت کو سار ابرار	بو تاریخ مرثی کی پو چه کوئی	تو که دنیا دوستی که آغا مرا
				و این رباعی از مولف است *

تاریخ

۱۲۳۴	از وفات عمار الدین حیدر شاه	ابنم بر دل میدارند یاد و دم	چون عمار از زیر بار غم تلف بد	گفت سال حرکت شاه زمن شد بار غم
				مولانا غلام علی

از سادات علوی است و از مریدان مرزا جان جانان مطهر ولادت او در کنه زار و کیمید و پنجاه و شش هجری
بوقوع آمده و شاعر تاریخ آن بنظم آورده *

تاریخ

۱۲۵۶	چونم جری بهی حضرت غلام علی	شد بنو نون رحمان کجاست	سرا لا و نفعش چو سبب نفع	به سپهر دایت شده طلوع گفت
------	----------------------------	------------------------	--------------------------	---------------------------

در سنه یک هزار و دوهصد و چهل و پنج بخت است دوم صف ازین همان فانی رحلت نموده و در چهل و سه مرشد خود مدفون
گردیده و عبارت از ائمه شیعیه تاریخ وفات اوست

نواب محمد الدوله لقب بفتح جناب مشهور به آغا میر

نائب غازي الدين سيد سلطان اووه بوده و خانه هزاران كسان تخراب ساخته چون عالمي از جور و ستم او بجان آمده بود و سيد سلطان بخاطر داشت رعايا او را در ستم پنهان و در وسيله و چيل و در حيرت معسر و دل خسته محبوس نمود صاحب راسه مورخ اين تاريخ زبان او دو گفته ع آج اس كمر كاس خيبر او ترا و چون آن زمان بعد محبوس چند ماه از تقييد در راهي يافته بكانپور رفت ميرزا در آنجا اين تاريخ گفت

تاریخ زبان و رو

جناب محمد الدولہ الہی ہمنہم جنگ + ششم ہجری ہی شرمندہ و آج ششمیت + حسد سحر و جادو و افسردہ + فریب و مکر زمانہ میں طے کیا تاکہ
ولی فضل الہی و اوستی شامل حال + جلی بنیہ کی اگلی حالت رسوب + چوٹا جو نمک و دوزخ برقرار + کی ولینہ برکی تا سحر خالصہ فی
سروش غیب سے آئی تذکرہ ایں احوال + حلقہ کلاوہ کہ کتھان کہ

مارچ نائب شدن فضل علی خان

گویند که فضل علی خان پیش از این ملقب محمد کنیاست و سلسله فیلیانان اسد سلطان او و و مشکلی بود بعد وفات
غازی الدین حمید و غلات ثواب محمد الدوله در سینه هزار و دویست و چهل و سه سحر از سفر شش عمه خود که فیض النساء
نام داشت بعد از این کنیاست امتیاز یافت شخصی تاراج این محاصره باین نوع گفت

卷一

باج مندرشت جوان کاب از فیض حکم نشینان هجرت عصمت و محروقی سیریل نگرفت و گفت اگر قدر از سر آنکس بر سر من است

سلیمان خان جاہ نصیر الدین حمید شاہ

پس غازی الدین جید است بعد وفات پدر بنا بر پنج بخت و هشتم ریح الاول سنه یک هزار و دوهصد و چهل و سه هجری
که مطابق بستم ماه کنویر سنه یک هزار و دوهصد و ست و هفت عیسوی بود در بار سلطنت آقاخان علی حسن نمود
و حکیم محمدی علی نقی که نائب او گردید و این بیت براس سکه او گفته

و بعد ازین شخصی دیگر این بیت بر لب سکه او به نظم آورده که مفسر و بنگرید و

سکه زر و بر سیم و زر تاجند و مثل مهر و ۴۰ طل سجا فی نصیر الدین حیدر بادشاه

۱۰۰

بجز کیشامی زود و لطیف الهی و سپهر مشرق و عقیقان سلیمان تاج و

و تاریخ جلوس اقامت حضرت محمد عبداللہ بن خان متوطن قصبہ کاکورے متعینہ گفتہ و تاریخ عیسوی برابر و

تاریخ

آن سلیمان جای رونق بخش تخت سلطنت
 ماعلم سلطان عادل قابل و بیدار بخت
 پیش دست جو الفات آن نوشیر دان
 غوطه زد در بحر فکر شش بهر تاریخ
 رخ بر آورده بر بر تخته نو عروس بکرم
 لیس رخ بر تخته حرف بی شد که عدو آمل
 بر آید و صاحب با سب مورخ این تاریخ
 بر آید و صاحب با سب مورخ این تاریخ

تاریخ

۱۲۲۳ تحت پرستی جلوه فرما دشت گنج بخش
 میرین پیر و آدم و فلک پرگار
 شورش شورش حیا کس عذر تاریخ
 اب و امر از انصاریان حیدر باد

مرزا یوسف باقر

پیر مرزا ابوطالب خان لند سست است
 و چهل و سه سحر سست حضرت عیسی
 چند سال میان مرزا موصوف و مولف
 عیسی شد آن او گفته

تاریخ عیسوی از مولف به قلم

و لد الو طالب خان لندی
 ر سبر او گشت چنان روح قدر
 لندی سالتن عیسی شکر
 آنکه ندیدم منکشی بچس
 یوسف باقر کوشش اسم و نام
 گشت لاش پاک حریق بوس
 یوسف باقر کوشش اسم و نام
 یوسف باقر کوشش اسم و نام

الضما

یوسف باقر کوشش اسم و نام
 یوسف باقر کوشش اسم و نام
 یوسف باقر کوشش اسم و نام
 یوسف باقر کوشش اسم و نام

نواب سکندر جاهد آبادی

ابن نواب نظام علی خان جاهد است
 نوزدهم ماه ذی القعدة سال یک هزار و دو صد و چهل
 و بست و نه عیسوی ازین جهان تهاجر رحلت نموده
 تاریخ لکهنوسه این تاریخ در وفات او گفته

تاریخ

۱۲۲۴ دلا نواب صفت جاهد مقنن
 ازین دار فناء خدای مهربان
 لکهنوسه این تاریخ در وفات او گفته

بیر خنده علی خاص سادر تاریخ نیست چاه ماه می بسند مذکور بحسب ذرات صفیاء منظر الهی که غیر خنده علی است و کتب دیگر

مولوی فضل امام

نام کامل و محقق مدقن بوده چند سده بعد از صدور سلسله اجماع آباد سر قرار سده داشت وفاتش در سده دوم و چهل و چهار بود و قریب آمده مرز اندیش غالب این تاریخ بتعمیه تحریر در باب وفات او گفته *

تاریخ

ای در دنیا قدوه ارباب فضل	کرد سوی جنت المایا مقام	گفت آگاهی هر کار او خلاق	گشت دار ملک منی بی نظام
چون ادا ت از پی کسب شرف	جست سال فوت آن عالی مقام	چهره هستی خراشید نخست	ممانبائی تحریر گرد و تمام
	گفت اندر سایه لطف سینه	آباد آراشته فضل امام	

۱۲۲۲

اگر اعدا و حروف سایه لطف سینه را با اعداد و فضل امام یکجا نمایند نمایند و چهره هستی را که پنج باشد از آن ماکنه تاریخ

مولوی عبدالرحمن

بروز جمعه ششم ماه ذی القعدة سده یک هزار و دو صد و چهل و پنج هجری در لکنت فوت شده در انجمن مذکور گشت این تاریخ از حافظ شیخ محمد ساکن دیو ابرقبر او کنده اند *

تاریخ

سطح توحید و دیوان پد	تائنا فقه ضعیف مسلما	خبر قالیش فتنائی دگر	بلکه مشتاق تئالیس لقا
تبدل احاطت حق و یقین	کعبه ارباب تدقیق و تقه	شیب عمر و جنید روزگار	محج دین نایب خیر الوار
عبد جبر حسن اصل ات قدم	قطره عین بحر شد لا منته	سادس منی اتمه جمیع حقیقت	تین سرای بر فنی بی بقا
لفظ الله جبر آذکر آ	با قیابا الله فان من سول	حسب در شمع حق و حق و حق	بی نوال لافتن سیرت و حنا
	شده دود وادی کل محذرات	سال اول این سده است	

۱۲۴۵

از منشی عبد الاحد متخلص به رابط بطور تعمیم

عبد مقبول حضرت رحمان	صورت فقر و معنی همه او	چون به ذی قعدة جمعه اول	رفت سوی بهشت ان حق جو
بود رابط ز بهر تار خیش	سرفراز نهاد و برز انو	گفت با تان بغیر قلب ریا	مظهر لا اله الا هو

بطور تعمیم

تاج تقوی و سر بید و ترک	ان اول ایمان و زبانه ریا	مطهر حق بی شکلی بی حوا	مظهر اسرار علم کسیر یا
مقطوع تاریخ قطب المصلین	ساکنان مقصد صدق عطا	درد او حلقه خوش اقا خندان	الله اعلم به چه چون چرا

۱۲۴۵

الصفا بتعمیه

غیرش خود غیر تافته و	عین گل گشت بهر آن برتر	گفت حافظ عیان هر سر مو	الله لا اله الا هو
از سول سوز افند ساکن بر سینه کلان *			

۱۲۴۵

تاریخ

ای در دنیا که چرخ علم آیین	دشمن جان اهل علم یقین	آفتاب سپهر و صدمت را	گوهر قشقه طریقت را *
----------------------------	-----------------------	----------------------	----------------------

کردن غنچه نه نقاب ز زمین	ساخت پنهان چشم ظالمین	شده پوستیده صورت تجرید	رفت از دست غنی تو حسب
شعر این ماجرا بهر کس گویم	چهره از آب دیده می شودیم	شده ملک است عرفان	عبد رحمان صاحب القیام
شده گلگشت ساز باغ نسیم	گشت و فصل بذات ملک قدیم	بادم و اسیرین خفی و جلی	بود روشن افروز امر
چون ابدت مرثیه غمخوار الله	از افروز گرفت تا الله	بکرامات شیخ دین پرور	یافت از سال ارتحال خبر
	اگر مغفرت شارش با دود	نشا در قرب بکلماتش باد	

افروز امری الهی

۱۲۴۵

جان ولیم بیل

غلق الصدق مولف این اوراق است ولادت او تباریخ چهاردهم ماه ذی القعدة سنه یکزار و دوصد و هجده میل و هجده
هجری که مطابق سنه دوم ماه اپریل سنه یکزار و شصت و سه و دو عیسوی بود و بوقوع آمده اگر چه
مولف در گفتن شعر و سخن و شکایات نسبت آما از آنجا که بعضی اوقات جهت طبع از مائیکه تاریخ چندی
نوک ریز حکم این بچه آن کرده آن همه در مقام خودش در ضمن این اوراق ثبت نموده و تاریخ ها که در ولادت
بهر خود از طبع ناقص کرده این است

تاریخ

گلگشت بباغ مراد رحمت بیل	که شمس در دایره باغ خان در بیل	گلچین کفر فی بیخسته فرزند	که خست خانه دل از جوشع لورستان
دو هفته فتنه زنی قنده و در بیل	که فتنه شانزده نگاه اندر جهان	نهاده و لقب نام جان لیم بیل	از آنکه به زول فتنه او و خوش بیل
چوبه سال تو که بباغ فکر شد	بسیار بسته گل باغبان و وقت	ز کس و گل شیرین گل و گل	و سبیل گل لاله و سوسن در بیل
	و اگر بفته گل نترن بستم داد	بگفت سال عربین بان بیل	
بی سال بیلاد و باغ مشک	چو رقم شنیدم من از بیلان	گل سوز و یا من نترن	بگیر و بدین سال هجری از آن
	چو خواهمی که دانی من بیل	بفرمای صد بیل بیلان بیل	

۱۸۳۲
۱۲۴۴

۱۲۴۴

الیه

بجسمال بیلاد و خوش خصال + ز فرزند قال به بیع الجمال

الیه

سال بیلاد جان ولیم بیل + تو شمال ریاض جان و دل

الیه

لمن عینی بلفظ فهم کن + سال بیلادش ز بر خور دار دل

۱۲۴۴

در وفات نواب محمد الدوله مشهور به آغامیر

مرگه بعد از بنیابت شاه آوده یعنی غازی الدین حیدر سر فرازی داشت بعد از آن منور شد
در کابل و قاضی اختیار نمود و در انجا بر وز و دشمنی نیم ماه ذی الحجه سنه هزار و دوصد و هجده میل و هجده
هجری

مطابق ہفتہ ماہ مئی سنہ یکہزار و ہشتصد و ست و دو عیسوی فوت شد و دران بلدہ مدفون است تاریخ وفاتش از شیخ امام بخش ناسخ تخلص *

تاریخ

۱۲۳۶ ولایت ضمیمہ جنگ امیرتر گذشت از دار فانی ناگہاکی | او ششم سال تاریخ وفاتش | دوشنبہ پنجم ذی الحجہ ابود

۱۲۳۶ عیسا از میرزا و زبان اردو | دنیا سے گذر گیا وہ شکار تیر | تاریخ کی فکر میں ارم کی پر | رفوان گما بیا و زیر اعظم

شاہ پیر کریم عظمیٰ

پیر زادہ حضرت سلون است و پیر شاہ پیر محمد بنیاد ساوے در سنہ ہزار و دو صد و چہل و بہشت ہجر سے فوت شدہ تاریخ وفات او ازین قطعہ دریافت گردید *

تاریخ

۱۲۳۸ چون غور خجہ چشتا میرج آ | غرب ملک بقال بندیدہ | گفت پیر فلک بلزہ تمام | قطب اعظم ز جاسی جنبیدہ

۱۲۳۸ دوبا جوہ نیز در نشان کریم | تاریکی ہوا جان چہ چشم احباب | چہای نکال جی ایل فلک | جنبید ز جاسی جنبیدہ

حکیم مہدی علی خان

نائب سلطان اودہ بود چون در سنہ یکہزار و دو صد و چہل و بہشت ہجر سے از عہدہ نیابت معزول گردید تاریخ وفاتش

تاریخ

۱۲۳۸ افتاد حکیم از مراتب | تاریخ بطور نور قسم کن | از ما حکیم بہشت برگیر | سہ مرتبہ نصف نصف کم کن

سید ناصر علی سحر تخلص

در سنہ یکہزار و دو صد و چہل و نہ ہجر سے غرہ ماہ ذی القعدہ رحلت نمودہ و شیخ امام بخش ناسخ تخلص این تاریخ در باب وفات او گذشتہ *

تاریخ

۱۲۳۹ سید عالمی نسب ناصر علی | غم سیر گلشن جنت نمود | گفت اہل حق سال تاریخ وفات | بیست روز اول و یقعدہ بود

مرزا کاظم علی خان

در سنہ یکہزار و دو صد و چہل و نہ ہجر سے ازین جہان گمانے ملک جاودانی سفر فرمودہ و مدفون شیخ امام بخش تخلص ناسخ در تاریخ وفات او نوشتہ *

تاریخ

۱۲۳۹ ایجا کہ منزل حقیقت | فرمود ازین جہان منت | از دل خود سیر یا بود | پیشانی غیرت قرصیت
در اتم آن گل سحر خیز | گوید ہر لبیل سحر حریف | مرزا کاظم علی محقق | رو کرد عالم و کر حریف
تاریخ وفات گفت ناسخ | بود آہ ابوذر زکر حریف

خود شسته بالیان فاده بود از آن سبب ترائد نبوت توقیر بخدا و رسنگه در سکاگردید و چهار محال از سرکار بجوگر بنیاد بخا رسنگه و خدای محال نمود
و غیره بنام احمد بخش خان علمیده رحمت شدند و برگنه لوهار سے راجه بخدا و رسنگه از طرف خود بر و غنائت نمود
سجده برگنه جاگیر نواب احمد بخش خان فیروز پور و غیره محال که بعد وفات نواب احمد خان بجاکیر شمس الدین
لیر کلاش مقرر شده بود و بقصور غون مسٹر فریزر صاحب در سرکار ضبط شد و برگنه لوهار سے که غنائت کرده
راجه بخدا و رسنگه بود در قبضه امین الدین خان و ضیاء الدین خان برادران نواب شمس الدین خان ماند
تاریخ وفاتش ازین عبارت بر سے آید: **حیات ز شمس الدین خان** ❖

شاه محمد آفاق

از اولاد شیخ احمد سر سبده سے بعد دالت ثانی است و از خلفائے شیخ ضیاء الدین تباریخ سہتم محمد سہ
کینز اردو و صد و پنجاہ و یک جبر سے انتقال نموده در موضع مغل پورہ سفات شاہجهان آباد مدفون گردید
و راجه بہار الدین احمد ابن خواجہ علامہ الدین احمد ابن بیت در تارنچ وفات اول بطور تعمیر نظم فرمودہ ❖

تاریخ

از سر پائس گفت اہل جہا | **شاه آفاق رفت از دنیا**

سکشم

زوجہ شہر و صاحب بود کہ ذکرش پیش ازین مرقوم شدہ و سبکم در او اکل مسلمان بود اما بعد از آن کہ
نزد شہر و صاحب آمد مذہب عیسائی اختیار نمود و بعد از وفات شہر و صاحب کہ قبرش در اگرہ تا امروز
موجود است مدتی زندہ بود و ملک سر دہانہ در جاگیر خود دشت بعمیرت تا دہشت سالہ تباریخ بہت سہتم
ماہ جنور سے سنہ کینز اردو ہشتصد و ستہ و شش میسو کے کہ مطابق ہشتم ماہ شوال سال کینز اردو و صد و
پنجاہ و یک جبر سے بود فوت کرد و در کلیسیای کہ خود در حین حیات در سر دہانہ تعمیر نمودہ بود مدفون گردید
ملک جاگیرش لغبط کپنی انگریز آمد و مشر کہ دیگراناث البیت و غیرہ کہ قریب پنجاہ لکھ روپیہ قیمت آن
بودہ باشد بموجب وصیت او حوالہ داماد کہ سیکے از دفتر خواندہا سے سبکم را بقصد کالج خود آوردہ بود کردہ شد
و تاریخ وفات شہر و سبکم مسود این اوراق چنین یافتہ ❖

تاریخ

متمرو سبکم غنیہ نیک شرت | **جنت بگزید کرد از بخا نزل** | **آند زمانہ اکو شتم ناگاہ** | **تاریخ وفات است داغی نزل**

دکتر در حلو س کوین و کشور یہ ملکہ انگلستان

پوشیدہ مباد کہ در ولایت انگلستان رسمی است قایم کہ ہر گاہ بادشاہ آندیار لاوارث فوت کند عہان
مملکت شغفہ را از اقربا کہ قرابت قریبہ و سلسلہ نزدیک با بادشاہ مرحوم دہشتہ باشد بر خود بادشاہ پیانزند
اگر بادشاہ دختر سے گذار شتہ باشد آن دختر را بر تخت سے نشانند و بیع فرمان اومی شوند چنانچہ
پیش ازین در عرصہ سہ صد سال اخیرین ہمار ملکہ با بدولت بادشاہ سے رسیدہ اند و ملکہ و کشور یہ پنجم است
و قصہ او عہان است کہ چون ملکہ چارم کوین آن دختر ہمیس نامی لا ولدہ بمحکومت دو از دہ سال

پنج ماه در سنه کهنه اردو به مقصد چهارده عیسوی فوت کرد و در سنه دیگر ناند اعیان مملکت یکی از امیرزاده های ملک جرسنه را که جارج نام داشت نسبت به سوم درجه از طرف مادر بپادشاه مرحوم میر سیطی طلبیدند و او را بر خود پادشاه ساختند از و دو مان او چهار ماه و شان مان بنام جارج یکم لجنیگیر کے بغیر انرو اسے ولایت مذکور رسیدند نخستین جارج اول در سنه کهنه اردو به مقصد چهارده عیسوی پادشاه سے رسیدہ قریب سیزده سال فرمانروائی نمود و در سنه کهنه اردو به مقصد ولایت و بهفت عیسوی فوت کرد و بعد از و پسرش جارج دوم پادشاه شد و مدت سے و سه سال و چهار ماه سلطنت نمود و تبارخ بخت و پنجم ماه اکتوبر سنه کهنه اردو به مقصد ولایت عیسوی جهان فانی را پدر و د و نمود و بعد از و پسرزاده اش جارج ثالث یعنی جارج سوم بر تخت سلطنت نشست در ایام حکومت او کمپنی انگریز اکثر سے از مالک سبده وستان در تخت تصرف آوردند پنجاه و نه سال ششمی و سه ماه و چهار روز سلطنت نمود و بعد از و پسرش جارج اول و بهفت سال و بهفت ماه فوت کرد و پسر مہین او جارج چهارم تبارخ بخت و نهم ماه جنوری سنه کهنه اردو به مقصد ولایت عیسوی بر تخت نشست و ده سال و قریب پنج ماه پادشاه سے کرد و بعد از و پسرش جارج اول و بهشت ساله تبارخ بخت و ششم ماه جون سنه کهنه اردو به مقصد دس عیسوی وفات یافت بعد از و پسر و دسے اش ولیم دسے فوت یعنی ولیم چهارم بر تخت سلطنت جلوس فرمود مدت ایالت او بهشت سال بود و عمرش بنه گام وفات هفتاد و یک سال و ده ماه از پادشاهان انگلستان اول اوست که در سبده که چهره شاهي بنام او مسکوک گردیده و بعد وفات او اگر چه برادر چارمے او زنده بود اما چون برادر صوبے او دختر سے بنام و کثوریہ بہنر دہ ساله قابل سلطنت گذارشته بود اعیان مملکت بر رسم قدیم آن ولایت کار نمود و او را تبارخ بخت نام ماه جون سنه کهنه اردو به مقصد و بیست و بهفت عیسوی مطابق شانزدهم ربیع الاول سنه کهنه اردو و د و صد و پنجاه و دسے تاجر سے سلطنت برداشتند مولف این اوراق در باب جلوس اوتار سیخ چند بر نظم آورده یکے انیت که از ماده تارخ سال هجر سے استخراج می یابد و اگر بتعمیه اش بگیرند یعنی عدد لفظ تفقد را نیز گیرند سال عیسوی سے بر آید :-

تارخ

ملکہ بلقیس تبارخ فرستاده	شد چو براوزگت تلمی با سیران فرود	سبده و سبده که گشتان نیر حکم او	شهر لندگشت و الملک کن گیتی پیاد
چو کشتی غمت بہ نام نادر کویر	نخست دولت کشیدند و در نیم پیاہ	کمان تر تبارخ شوق شادش فرمان سپر	بهر و شیرین گاہ تاج و تیش مہر ماہ
سال تارخ جلیوس تفقد جلیوس	تخل گشت و باوزیر سایہ ز نسل الہ	مادہ تارخ را گیری اگر بتعمیه	سال عیسوی نہ بجری کرد ان پلی آ

۱۲۵۲

الضما بہ تعمیه کہ از این سال عیسوی بر آید

چون نیت سر شید از ملکہ جان	سیر گشت خلق و اسیر گردان ویر	می نمی چویر سحر و کردان مان	تارخ آشکارہ شد از زمینہ سحر
----------------------------	------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

۱۸۳۷

الضما بہ تعمیه

ملکہ و کثوریہ یا رنجت جان	گشت رولق فزای سندر	باوکلار سبده و انگلستان	زیر عکس همیشه تازہ و تر
چون ز سپر خرد و بر سپر دیم	سہ سال جلوس او چقد ر	باسر دوق گشت سال سچ	تاج شاہی نہاد ملکہ کبر

۱۸۳۷

الضما بہ تعمیه

ملک بقیث ثانی مالک بروج	باسر و پای عقیدت تاریخ جلوس	و کثوریہ اگلسد ریمینہ	آن ملکہ کہ نام نامی اوست
شہزادہ را دختر و ہمیت استمیل و مکہ و مدیت دارند از رعنا و و کیت	بر تخت نشست زاکمہ او بود گرد و چہ عجب مطیع حکمش مرد و ذخا ق باد انا مکہ و کثوریہ اگلسد ریمینہ	پیشش بہہ خادوم کینہ معور زو پویش خزینہ تاریخ بگوز شوکت دل	شامان جهان زنبند تاروم زاسیب سپہر باد محفوظ

ایضا

۱۲۵۳ ہزار و ہشتصد و بیست و ہشت سال	۱۲۵۳ ہزار و ہشتصد و بیست و ہشت سال	برآمد از پی تاریخ این فصل	چہ ملکہ انگلستان تخت و تاج رسید
------------------------------------	------------------------------------	---------------------------	---------------------------------

ذکر در وفات سلیمان جاہ نصیر الدین حیدر شاہ اودہ

پیر شاہ غازی الدین حیدر است و تاریخ جلوس او پیش ازین ترقیم یافتہ تاریخ سوم ماہ ربیع الثانی سنہ یکہزار و دوصد و پنجاہ و سہ ہجری سے موافق ہفتم ماہ جولائی سنہ یکہزار و ہشتصد و سہ و ہفت عیسوی سے بعد حکومت دہ سال در در اسطقت مکنش فوت کرد و نواب نصیر الدولہ کہ غم خویش بود ملقب بمعین الدین محمد علی گشتہ بر تخت نشست

ابوالمظفر معین الدین محمد علی شاہ

ابن نواب سعادت علی خان است و برادر غازی الدین حیدر پیش از جلوس نواب نصیر الدولہ ملقب بشید چون برادر زادہ او سلیمان جاہ نصیر الدین حیدر شاہ اودہ فوت کرد پیش مناجان بے اشرف ضای حبان انگریز سے مادر خود رفتہ بر تخت نشست اما بعد از ساسعہ چند و بلاکت چند کان مقید گشتہ قبلہ چند ارگدہ فرستادہ شد و محمد علی شاہ باستہ ادا فواج انگریز سے تاریخ چارم ماہ ربیع الثانی سنہ یکہزار و دوصد و پنجاہ و سہ ہجری سے موافق ہشتم ماہ جولائی سنہ یکہزار و ہشتصد و سہ و ہفت عیسوی سے و لکنو بر تخت نشست این بیت بر سکہ او مضرب شدہ کہ ازان تاریخ جلوس نیز پیکر آید

سکہ

بجود کرم سکہ زد در جهان	محمد علی بادشاہ زمان
-------------------------	----------------------

تاریخ ہا کہ موافق این اوراق در باب جلوس او گفتہ بحضورش فرستادہ بود این است

تاریخ جلوس از مولف معجمہ

مالک تخت و تاج و جاہ و شہ در شجاعت فزون تر از رستم حبت تاریخ این و م خرم	شرف خاندان بر پاست انکہ در فضل صفت ثانی است باتنی ناگمان ز ولیم میل خلد اللہ ملکہ گفتہ	ان محمد علی شہ غنیم معدل مداح داد و بحر کرم بر سریر اودہ نشست چون جم سال اجلاس با حروف مستح	بادشاہ زمان حیدر الدین غازی دین نصیر دولت ملک چون بمصور و سعادت فتح
--	---	--	---

ایضا

شاهزاده مرزا سلیمان شکوه

پسر شاه عالم بادشاه دیرادر محمد اکبر ثانی است تاریخ بست و نهم ماه ذی القعدة سنه یکترار و دو صد و پنجاه و سه هجری که مطابق بست چهارم ماه فردرے سنه یکترار و شصت و سه و هشتاد و سه بود در بلده اکبر آباد وفات یافته و در روضه جلال الدین محمد اکبر شاه بادشاه که در گنبد و واقع است مدفون گشته تربت او از سنگ مرمرست و این چند کلمه تاریخ بران مرقوم است *

اللهم محمد و علی فاطمه حسن و حسین

چون بود رحلت سلیمان شکوه	زوارنفا سوری ملک بقا	بال و صلوات و پنجاه و سه	نبی قعدة بست نهم نوزدهم
دران مزار بقا این سید	کیکود بر شاه رحمت خدا		

۱۲۵۳

لوح منوره مرشد زاده مرزا سلیمان شکوه بهادر این محمد شاه عالم بادشاه نازرے *

ذکر نانک شاه مقتدرای سلیمان و وفات راجه رحیت سنگه والی پنجاب

پوشیده متباد که سنگه بمبئی مرید است و چون که فرقه سلیمان مرید نانک شاه هستند ضایحه ای آن نانک میگویند صاحب سیر المتاخرین می نویسد که پدر نانک نقاس بود از قوم کترے و لیاقته خدا داد و دشت و سید حسن نامے در ویشته صاحب حال مقال بر نانک مذکور نظر توجه دهمشته است بر تربت او و سیکمشت بفضیلت محبت در ویش نی الحکمه شعور و دانش بهم رسانیده بر حقائق و معارف که کتب فقرای اسلام و موفیه آن سخنان است اطلاعات حاصل نمود و از تعصب کیش اباے خود در گذشته مضامین اقوال آن بزرگواران بزبان پنجابی که داشت در بجز اشعار بنده سوزون می نمود اشعار و کلمات او فراهم آمده صورت کتابی گرفت و نام آن کتاب گزنت افتاد و این اعتبار و کثرت اقبال در عهد بابر بادشاه او را میر آملی آلان در میان پیران او آن کتاب غرت و شهرت دهمشته مشهور و معروف است و بخواندن آن اشتغال داشته احترام بسیار برای آن کتاب میکنند و کلماتش چون مانده میجوید و در خالے از کیفیت و متانتی نیست بیشتر از مضاع فقرای او مشاب و مضاع فقرای سلیمانان بنده بود و الحال هم فقرایش همین صورت اند و اکثر جا بلکه همه شهرها و دیات گنجا که با مطلق آنها سنگه گویند دارند و دران سنگه تا کی سرگروه و دیگر مریدانش می باشند و اولاد نانک منحصر بر دلپ بودی که سرے چند نام دوم لکھی چند کلمه چند دنیا اند و خت و بسیر و شکار بسیر و دوا و لاوش هم الی الان که لک و صاحبزاده که در خانه آن آنهاست و سرری چند صورت در ویشته اختیار کرد زن و فرزند داشت اما بجا پدر هم نه نشست و سجاده نشینی نکرد فقرای نانک شایسته که در لباس و و مضاع شایسته تمام بفرمای سلیمان بنده دارند اخلاف و پیران او و یک از فرزند نانک شاه که انگه نام داشت سجاده نشین نانک گشته بجای او نشست و سیزده سال سجاده نشینی نمود چون پسرنداشت امر او پس مرید خود را سجاده نشین خود نمود او بست و دو سال بجا سیر خود گشته قابل محضر سیر را پر و و نمود و با وجود اولاد او هم رام دس نام دانا و خود را سبایه خود نشاند و هفت سال زندگ کرد بعد او گردان پسر سجاده نشین

پیرگشت و بعد بست پنج سال از دنیا در گذشت بعد او که هر گونید پیرش سه و هشت سال سجاده نشینی
 نمود بعد او که هر را سه نبیره هر گونید که پیرش حضور پذیر خود مرده بود بجای جرد نشست و هفتده
 سال رهنمایی اتباع خود نمود بعد او که در برکش پیرش در جزو ساسا بر سواد ده پیر نشست و سه سال زندگی
 کرد بعد او تیغ بهادر پیر خود که هر گونید بجای او نشست و گردرام را که برادر پیرش بود هموار کرد و
 او میگویند تیغ بهادر یازده سال سجاده نشینی نموده در قید امرای عالمگیر افتاد و در سنه هزار
 و هشتاد و یک هجری مطابق ساله عالمگیر به حسب الحکم بادشاه کشته شد و او سجاده نشین هشتم
 نامک بود و پیران بسیار بهر سائیده صاحب اقتدار گشت و چندین هزار کس همراه او میگردیدند و
 او حافظ آدم نام فقیر از فرقه مریدان شیخ احمد سرهندی جماعه کثیر بر بدیسه و پیر خود بهر سائیده
 هر دو کس شیوه اخذ و جبر و تعدی اختیار نموده در ملک پنجاب میگردیدند تیغ بهادر از هندوان و
 حافظ آدم از مسلمانان زربا میگردیدند و قلع نگاران پادشاهی عالمگیر بزرگداشتند که دو فقیر
 یکم هندو و یک مسلمان این شیوه را برگزیده اند و همه عجب که اگر اقتدارشان بنفزاید خروج هم نمایند
 عالمگیر بعد استماع این خبر سحاکم لاهور نوشت که هر دو را گرفته حافظ آدم را از مالک محروسه بدر کرده در
 سواطن افغانه آن طرف آنک و پشاور سر و سپید و نگارند که باز این طرف عود تواند نمود و تیغ بهادر
 را گرفته مقید و مجبوس دارند چنانچه حسب الحکم لعل آوردند و بعد چند روز حکم دیگر در باره تیغ بهادر رسید
 که او را کشته و جسدش را چند حصه نموده اطراف شهر بیاویزند حسب الامر بوقوع پیوست اما بهر اربابان
 تیغ بهادر بطور فقر اسیر گردیدند و سلاح و یراق لبستن در میان شان معمول نبود و گردرام را که رقیب
 تیغ بهادر بود در سنه یک هزار و نود و پنج هجری فوت کرده قبرش در میان دهره دون که در زیر کوه
 منصوره واقع است به کلفت تمام ساخته اند و چون درین مقام یک دهره ساخته گردرام را و است که
 آنرا سبندوان سواد مسلمانان قبر گویند و دون آن را زین را گویند که در میان دو کوه واقع شود ازین سبب
 این مقام را دهره دون میگویند زیرا که این شهر نیز در میان دو کوه است گویند که گردرام را و مقام
 سواد خود را بمشابه کعبه الله ساخته بود در میان برج میان آن قبری است که گردرام را و در آن مدفون
 است متصل قبرش یک چهارپائی نهاده اند که گردرام را و بران می خوابید بر دروازه این روضه برقی
 می و شش گز طول استاده کرده اند و پارچه سبز بران چپا سبده اند همه زنان و مردان این نیزه بکشی
 و عرس او هر سال در ماه مارچ میکنند سمت شرعی روضه او سنگ است که بران تاریخ وفات او نوشته
 اند و مصرعه تاریخ انیت ^{۱۹۰} گفت که بهیات گردرام را و بعد از آن که عالمگیر رحلت نمود و نوبت سلطنت
 به بهادر شاه رسید و بقوسه در او از عهد عالمگیر گردگویند بجای پدر خود تیغ بهادر نشست منتظران
 فرقه خود را آهسته آهسته جمع نموده و سلاح و اسب و یراق بهر سائیده بهر اربابان خود قسمت کرد
 و اندک اندک دست و پا خود را از و شروع بتک و تاز نمود بموجب فرمان بادشاه فوجداران و
 بتادیب او پرداختند آن بدیر خود که بخت بهمانه رسید و دولیر او اسیر بخت تقدیر گردید کشته شد

جنگ معب با عبد الصمد خان نمود و قریب بود که شکستی در لشکر مغلان افتد تا بفرست آمد و سه شکستهاست
 بی در سپه خورده در قصبه گورداس پور که مسکن مومن آنها بود و اسباب مخوف و حصار استحکم داشت رسید به تصویر
 گردید چون محاصره استوار یافتند مردم محصور که فلقی کثیر بی بود مجبور گردید که گاو و اسب و خرد و هر چه در مذبحشان
 ممنوع و محترم بود بناچار بخور و تدبیر نگاه بطلبانند از عذگد بشت و بسیار از انان فرقه بگرسنگی و مرض بپاک شدند
 باقی التماس امان و استغاثه آمدن لشکر نمودند عبد الصمد خان نشان در میدان نصب نموده فرمان داد
 که سلاح و یراق زیر علم گذاشته بی یراق نزدیک لشکر جمع شوند بعد اجتماع عبد الصمد خان همه را دستگیر نموده
 سیر کرده پس لشکر خود و سپرد و بلب همان دریا که مابین گورداس پور و میگردان زدند و رؤساء فرقه مذکور را
 بر شتر باس بی بالان خرماسه نریان کلاه کاغذ بر سر و سلاسل و دست و پا کرده سوار ساخت و باین یکا
 قاصد لاهور گردید و آنجا را پیش پیش سواران خود گذارشته داخل شهر گردید و بعد چند روز آنها را بدستور سوار
 از لاهور کوچانیده همراه قمر الدین خان سپه محمد امین خان و سپه خور کر یا خان به دار الخلافت فرستاد چون نزدیک
 بتهجهان آباد رسیدند فرخ سیر اعماد الدوله محمد امین خان را فرمود که بیرون شهر رفته بند اسب مذکور را تحت
 کلاه و روسیاه نموده بسواران فیل و دیگران را بر خرد و شتران و سواران را بر نیزه ها کرده بشهر درآورد و بعد آوردن
 بصورت حکم حبس آن نا جنس مع سپرد و دو سه نفر معتبر در قلعه شد و در باره دیگران فرمود که هر روز صد نفر از انان
 گروه و بر و سپه جو تره کو تو اسب در سته بازار را بقتل رسانند حسب الحکم لعل آمد چون تمام آن جماعه بپاش
 اعمال خود رسیده مقتول گردیدند پس بنهار ایستاد و اسب او نهاده بدست همان نا بکار درج کشیدند و آخر
 بر بنور باس آهسته تاب داده بار باس گوشت آورد و از بد نش کشیدند تا بپاک شد بعد قتل او حکم شد که
 هر جا که این فرقه رایا بند بی تامل بکشند چنانچه ایشان از قوت مسلمانان مدتی در کوه و جبال پنهان ماندند
 تا بعد از هنگامه نادر شاه چون شوکت بادشاه و بی کمتر شد باز آهسته آهسته سر بر آوردند تا آنکه در زمان
 احمد شاه ابداس از جبال فرو آمده در پنجاب هنگامه قتل و غارت گرم ساختند چنانچه چند بار از بادشاه
 مذکور جنگ بدید میان آمده اما سکمان هر مرتبه بزمیت یافتند و هزار بار بقتل آمدند چون در سینه کینز المصید
 و هشتاد و شش هجره احمد شاه ابداس فوت گردید و کسی دیگر نماند که ایشان را بتبئیه کند باز اقتدار
 بهر ساینند و ملک پنجاب را با اکل متصرف شده و در میان خود با قسمت نمودند و مدت بیستین نوع گذرانیدند
 تا آنکه از میان ایشان سردار بی هما سنگ نام بر بیستون گشته لاهور را گرفت و بعد از او سپهش را بجهت سنگ
 شوشکته تمام بهر ساینده که صاحب ریاستی مانند او درین عهد در هندوستان کمتر نظر آمده که پنجاب و کشمیر
 و ملتان و پیشاور و سنده و وزیر حکمش بود و چند فرانسسیان در خدمت او نوکر بودند از انان جمله مویشی و شیر و اسب
 جنرل کورث صاحب و جنرل و نورا صاحب سرداران ناسور کار آزموده در ملازمت او بودند که جمله قوا عد
 جنگ و جدل بطور ولایت خود سکمان را آموخته و راجه بخت سنگزاده از سی سال باستقلال فرمانروا
 نموده تبار بخت و بیغم ماه چون سنه یکتر از هشتصد و سی و نه عیسوی که مطابق با نوزدهم ربیع الثانی
 سنه یکتر از دو صد و پنجاه و پنج هجره بود و در لاهور فوت کرد و چهار زوجه گان او با بیعت کینز گان همراه لاهور

اوسوخته شدند و چون که میان انگریز و راجه موصوف رسم محبت و دوستی بود از استماع خبر فوت او در شاه جهان آباد
و اکبر آباد و اله آباد و دیگر جاها درگشای بقدر عمر او که شصت ساله بود و توپا سر او انداختند و فالتش راجه که گرسنگ
که پیر بزرگ او بود بجای او نشانی این تاریخ و وفات او از مولف است

تاریخ بتعمیه

۱۲۵۵

برادر دود و منچا و پنج بھری بود	گرفت و آن پنجاب سیکولک دم	گرفت پای او بن لاهیور بخشین	برادر راجه محبت سنگه کرد رقم
---------------------------------	---------------------------	-----------------------------	------------------------------

ذکر فتح کردن افواج انگریزی قلعه غزنه و کابل

چون احمد شاه ابد اس که ذکرش پیش ازین مرقوم گشته در سنه هزار و یکصد و هشتاد و شش هجری فوت کرد
و پسر او تیمور شاه بجای او در کابل بر تخت سلطنت نشست مدت بشت سال فرمانروا است نمود و بیست
او میان لیسش هالیون شاه و زمان شاه و محمود شاه و شجاع الملک خصوصت بود تا آنکه هالیون شاه و
زمان شاه که محمول و محبوس گردیدند و سلطان محمود بهرات را متصرف شد و بعد وفاتش پسر او کامران شاه
بادشاه بهرات گردید و تا حالت تحریر در اینجا فرمانروا است میکند و شجاع الملک که بر کابل دست یافته بود
در آخر پسر وزیر او و دست محمد خان بروستو لگفته او را از اینجا بدر ساخت و شجاع الملک تا مدت سے
سال در هندوستان آمده در لاهور سکونت داشت تا آنکه انگریزها دگاراوشندند او را همراه گرفته در آخر سنه
یکهزار و دویصد و پنجاه و چهار هجری بطرف کابل روانه گردیدند در اثناء راه چون در غزنه رسیدند روز اول
افواج انگریز دروازه آن قلعه سنگین را آتش زده مفتوح ساختند و متحصنان قلعه را با سیرت گرفتند
این واقعه تاریخ بشت سوم جولائی سنه یکهزار و هشتصد و سه و نه عیسوی مطابق یازدهم جمادی الاول سنه
یکهزار و دویصد و پنجاه و پنج هجری بود و قریب آمده تاریخ این فتح عظمی را مولف چنین گفته

تاریخ از مولف

۱۲۵۵

چون شجاع الملک ابن شاه تیمور زمان	خواست تا کابل کیبرد از محمود دست خان
چاره از انگریز محبت و پس بحکم کمپینه	شکر انگریز بهر ایشش بجابل شد روان
ز آتش و باروت بکشودند باب غزنه را	فتح غزنه در دست گردید آن مردان جوان
بشخصه عیسوی بد بر منبر اروسه و نه	چند پنج و سیزده دویصد و چهار هجری بد آن
بهر سال هجرت و تاریخ این فتح عظیم	چون سرتش را شکست فتح غزنه شد بیان

یعنی سرتش که حروف ششین باشد عدد آن از عدد حروف فتح غزنه منهای کرده شود تاریخ برآید باید است
که میر خان متقدمین غزنه را غزنه و غزنه و غزنین نیز نوشته اند چنانچه مولف تاریخ است که بر سیم
از لفظ غزنه بر آورده

تاریخ از مولف

بن غزنه بر تالش جو خد کشید	ادبار و فالتش بهر لفظ نهاد	انگریز رفت و غزنه بهر روز نهاد	آن صبح چهار یک ملک بگشاد
----------------------------	----------------------------	--------------------------------	--------------------------

لونی که سال فتح چو دست تفتاب	از لفظ غزنه نقطه دوم بیاورد
------------------------------	-----------------------------

ایضا

واقف فتح غزنه و لا ازانک	از لفظ غزنه نقطه دوم جویر کنی
--------------------------	-------------------------------

بعد فتح غزنه افواج انگریز سے شاہ راہراہ گرفته بطرف کابل روانہ شدند دوست محمد خان که از خبر فتح غزنه هوش باخته بود تاب مقاومت در خود ندیده بے جنگ از انجا بدر رفت و لشکر انگریز تباریخ بهفتم ماه اگست سال مذکور که مطابق لیست ششم ماه جمادے الاول بود کابل را فتح کردند و بعد از جنگ و پیکار معتب شاه را باز بر مسند آبا بے او نشاندند تاریخ فتح کابل را مسعود این اوراق بتعجیه گفته که سال عیسوی ازان استخراج می یابد

تاریخ از موقوف

چون که گرفت کابل از سونج اگریز	فرز تخت زریخ بقصد در بامخت	اگر تم درین هشت سال سیکو حتم	تجماع الملک کابل گرفت بیدار غیب
--------------------------------	----------------------------	------------------------------	---------------------------------

چون یک سال دس ماه برین مگذشت دوست محمد خان که بطرف بلخ و بدخشان رفته بود و صلاح کار خود را اندر آن دید که امان جان خواسته خود را حواله سرکار کمپنی نماید چنانچه تباریخ چهارم ماه نومبر سنه یک هزار و هشتصد و چهل عیسوی بحضور گنناشن صاحب بهادر که سپه سالار افواج انگریز بود آمده ملازمت نمود و چند سعه مقید ماند و همراه یک از سپران خود روانه کلکتہ گردید و تباریخ لیست و سوم ماه سنه یک هزار و هشتصد و چهل و یک عیسوی در آن بلده رسید بعد از آن سال تباریخ لیست و دوم ماه دسمبر اکبر خان سپرد دوست محمد خان گنناشن صاحب بهادر را در کابل بدغا گشت و بعد از چهار ماه دیگر تباریخ دوم ماه سنه یک هزار و هشتصد و چهل و دو عیسوی شاه شجاع الملک نیز گشته شد با وجود این همه تقصیرات که از دست ایشان بطور آمد سرکار کمپنی انگریز دوست محمد خان از قید رهائے بخشید و او در کابل رفته باز بدست و قدیم بر ملاک خود قایل گردید

در وفات محمد علی شاه سلطان او

در سنه یک هزار و دویصد و پنجاه و سه هجری بر تخت او ده نشست و بعد حکومت پنج سال بے کم و زیاده تباریخ پنجم ماه ربیع الثانی در روز شنبه سال یک هزار و دویصد و پنجاه و هشت قمری که مطابق بهفتم ماه می سنه یک هزار و هشتصد و چهل و دو عیسوی بود در دار السلطنت لکهنؤفوت کرد و پسرش شریا جاہ امجد علی شاه بر تخت جلوس نمود

شریا جاہ امجد علی شاه سلطان او

پسر محمد علی شاه است و بعد وفات پدر در ماه ربیع الثانی سنه یک هزار و دویصد و پنجاه و هشت هجری در لکهنؤ بر سر سلطنت نشست بتبت سکه اش نیست

میت سکه

در جهان دسک شاهی بنیدال	طل حق امجد علی شاه زمان علم بنا
-------------------------	---------------------------------

میر نصیر خان والی حیدر آباد

برادر میر نور محمد خان پسر میرزا و علی خان واسے سنه بود چون بعد وفات برادر خود که در سنه یک هزار و

ہشتقد و چیل ایک عیسو سے واقع شدہ ریاست سندھ یافت حمد و پیاسنے کہ سیان کمپنی انگریز و بزرگان اویہ
یوڈ کنگلجک ساختہ سرکشے و سرتسبے اختیار نمود و پا از جاوہ راستی و راست باز سے سیرن نہادہ لندہ اہالیان
سہ کار کمپنی در شروع سال یکہزار و ہشتقد و چیل و سہ عیسو سے اور اسقیدہ ساختہ یا دو فرزندانش بگلستہ
روانہ نمودند و در مدہ کہ متصل آن شہر است اور اجاسے سکونت وادند از ہون سال ولایت سندھ
تصرف سرکار کمپنی آمد و رفتہ تباریخ ششم ماہ بیع الٹا نے سنہ یکہزار و دو صد و شصت یک ہجر سے مطابق ہزیم
ماہ اپریل سنہ یکہزار و ہشتقد و چیل و پنج عیسو سے عارضہ غش بر میر نصیر خان تار سے شد و بان بچہ سلیم
نمود چون بعد اواسے فرائض ہنگام شیع سے سجان و دمرتہ گفتن کلمہ و طائر و خوش از قفس جہانی پرواز
نمود امیر حسن خان بہادر و تخلص بہ لبیل تار بیچ و نالشی ابو نعیمہ گفتہ و ان نیست

تاریخ

چو میر نصیر خان یکایک | وہ گفت و سہ سو ارم کرد | آنگذ قلم سر از اتم سال | وہ میر نصیر خان رقم کرد |
بعد فوت جہاد و صاحب وصیت بالو اوع رواج و عطریات مروج نمودہ سپرد زمین کردہ اند کہ بکربلای سلسلہ

ذکر تخییر نمودن انگریز ملک پنجاب را از سکمان و باز سپردن آن لای راہ تیان

چون راہبر رنجیت سنگہ وال پنجاب در ماہ جون سنہ یکہزار و ہشتقد و ست و نہ عیسو سے فوت نمود
پسر بزرگ اور راہبر کمرگ سنگہ در لاہور بر مسند حکومت نشست اتارا راہبر فونہال سنگہ پسر اتا سے
رتن و فتق مہمات ریاست بدست خود در شتہ میگذشت کہ پیش دہیچ امر سے دست انداز گردانانکہ
بعد از یک سال و چار ماہ راہبر کمرگ سنگہ فوت کرد و پیش فونہال سنگہ لاش پد را گرفتہ و سوختہ ہنگام
معاودت بشہر چون افروون دروازہ کلان رسیدند آٹھ گشت مردمان و فیلان کہ در سوار سے او بودند
صدہ سخت بر دروازہ مذکور رسید و بارہ از دیوار سفت آن رہار ویدہ بر سر راہبر فونہال سنگہ افتاد
چنانکہ او نیز جان داد این واقعہ تباریخ ہفتدہم ماہ نومبر سنہ یکہزار و ہشتقد و چیل عیسو سے بوقوع آمدہ
دو ماہ بعد از وفات ایشان راہبر شیر سنگہ پسر راہبر رنجیت سنگہ کہ پیش ازین از بیم جان خود از لاہور رنجیت
بود باز آمدہ و بر راسنے چاند کنور زوجہ کمرگ سنگہ کہ بعد وفات راہبر کمرگ سنگہ و فونہال سنگہ لاکا ملک
د مال گرویدہ بود سو گشتہ برو سادہ ریاست نشست تا آنکہ بعد از دو سال و ہشت ماہ تباریخ سیزدہم ماہ
ستمبر سنہ یکہزار و ہشتقد و چیل و سہ عیسو سے از دست سردار اجیت سنگہ پسر خود راہبر پرتا گشتہ شد
بعد از نقل اورا راہبر دیپ سنگہ پسر خود راہبر رنجیت سنگہ را کہ طفلی دہ سالہ بود بر مسند حکومت نشاندہ چون بعد از
خند روز سردار اجیت سنگہ راہبر دیپان سنگہ و زیر رانیز گشت مہرا سنگہ کہ پسر دیپان سنگہ بود ازین حال
خبر یافتہ و اندرون قلعہ تشر در اجیت سنگہ را مع لہنا سنگہ و چند سے از ہراہیا نالشی گشت و سر حیلہ رام
رانیز بعد از چند سے بچمان دیگر فرستاد و خود وزیر مہاراجہ دیپ سنگہ گشتہ با مورا سے و ملکی می پرداخت
تا آنکہ بعد از یک سال و سہ ماہ تباریخ سوم ماہ جنور سے سنہ یکہزار و ہشتقد و چیل و پنج عیسو سے میر اسنگہ نیز

کشته شد فی الجمله از جنگام وفات مهاراجه رنجیت سنگه آتش نشسته دفا و در میان سرداران شغل بود و یک
 لاکرون نمی نماند رفته رفته سراسر اطاعت انگریزیم کشیده برید و هندو که بستند و در مالک محروسه انگریز شروع
 تاخت و تاراج نمودند تا بجای که انگریز لاچار شده در آخر سنه یک هزار و شصت و چهل و پنج عیسوی لشکر بر سر
 ایشان کشیدند سرداران سکندریز مستعد جنگ گردیده با توپخانه عظیم این روسه آب ستیج آمده راه بود
 انگریز رسد و نمودند و دست بر تاخت و تاراج کشودند چند معرکه صعب با ایشان روسه نمود آخر شکست
 بر فرج سکمان افتاد و انگریز لواءه نظردفیر و زمندس را از فراخته پل سکمان راکه بر روسه آب ستیج از باروت
 انباشته بسته بود از آتش توپها هوا پراکنده و پل خود بسته عبور نمودند این واقعه در شروع سال یک هزار و شصت و پنج
 و چهل عیسوی مطابق شروع سال یک هزار و دو صد و شصت و دو و سی و هجری بوقوع آمده چون لاهور تخیخ شد رانی
 راجه دلیپ سنگه و راجه کلاب سنگه جمیع والد و سرداران دیگر پیش لاهور صاحب آمده بسیار عجز و انکسار بخشنده
 و عذر خواهی نموده از کرده خود پشیمان شدند لاهور صاحب ترحم فرموده و تقصیر ایشان معاف نموده ملک پنجاب را باز راجه
 دلیپ سنگه بخشیدند و کشمیر را بر راجه کلاب سنگه عنایت نمودند از آن جمله درین معرکه دود و دینچه و شش ضرب توپ
 غرور و کاکان است انگریزان افتاد همه روانه جنگ گشته شدند از آن جمله بعضی توپ بایان نامها موسوم بود توپ فتح جنگ و توپ
 طغور جنگ و توپ نصرت جنگ و توپ فتح نصرت و نصرت بان و جنگ بجلی و غیره و کتیبه که بر چندی از آن توپها مرقوم بودیت

کتبه بر توپ نصرت بان

بفضل سرس اکال پور که سیم مهاراجه رنجیت سنگه بهادر دام ملک و سلطنت سیه مهاراجه صاحب سراج
 ضرب موسوم نصرت بان حسب الامر اقدس در حین از راجه بکراجیت با بتمام صاحب اسطون نصرت
 فلاحون فطنت موشیر شواله خیر کورث صاحب بهادر رنجیت شده

کتبه بر توپ فتح جنگ

توپی عالی شاه رنجیت سنگه	همه ملک زیر کرده جنگ	که در آن کتوران بود و در آن
فتح جنگ شد در زمان شهباز	که به پیرو و صد و چار	که در جاف نشانی است اهل جنگ
	به موجب صلاح لاهور جنگ یار	
	ست ۱۸۸۴ دستخط گورو تارا گوبند سینگ پنجم ماکه	

کتبه بر توپ نصرت جنگ

ست این پان دهمی ان	از دم خود شراب برق نشان	بخت دشمن چو دود و دینش سایه
متفتح قلعه سخت چو جنگ	بیک آواز خود کند ناگاه	
	زین سبب گشت نصرت جنگ	
	ست ۱۸۸۴	

کتبه بر توپ طغر جنگ

از فضل گورو نانا فضل گوبند	در حکم شاهزاده گورو نانا سنگه	شده توپ طغور جنگ شایسته
		سند است غایب جبرئیل تیج سنگه
		ضرب سورج ملکی ست ۱۸۹۴

کشته بر توپ فتح نصرت

مست این توپ صریحی رام	آتش کرد فتح نصرت نام	آتش نشان برقی شرار	صبح اعداد زد و او چو غلام
-----------------------	----------------------	--------------------	---------------------------

کشته بر توپ کوه شکن

اچ از ورم بجان دهن	دوغ کمن دارم	حذر کن اسیر رقیب از سن	آتش در دهن نام
احمد است تو توپ کوه شکن	درستی و پودی خود بجان	از دردی شیر نرادی و جنگجو	ماری و مهره و او در صبا خزانه
سره کار نو از بکده بچای خان بهادر صفدر جنگ شمشیر اسیر کوه شکن بوزن کیسه ده من گوله بمقدار دهن و باروت نصف از گوله بوزن			

در فتح لاهور و پنجاب
این تاریخچه در باب فتح لاهور و پنجاب تصنیف امیر حسن خان بهادر متخلص به اسمیل

تاریخ در صفت تعظیم که بسیار نادر و سبب بدل است

داورم رد کرده در ملک عهد	حمله کرد دوام سرور کرد	در سرور آورد دل معراج سال	داورم لاهور را محصور کرد
--------------------------	------------------------	---------------------------	--------------------------

چو شد از راه صفر سیر و هم	گشت در جنگ ظفر یاب انگیز	دیده افواج مدد و نشان	ریخت برگرد و سیلاب انگیز
دشمنان را بلبستنج کرد	سحابیم خوناب انگیز	کاروان شتری را گوی	بگذرانید سر آب انگیز
پیل عدا بهوا پیرانید	ز آتش توپ چو سیلاب انگیز	بر رخ فوج خود کوه کشاد	پی یورش شده بی تاب انگیز
سالین فتح ازین رو غنیمت کد فتح در پنجاب انگیز			

تاریخ عطا س گورنر جنرل بهادر ملک لاهور بوالعینش

الضیافه

چو گورنر بوالی لاهور	باز پس وادمان شگفت	همی کرد تا سوز و تارنج	رد پنجاب کرد و بعد گرفت
----------------------	--------------------	------------------------	-------------------------

الضیافه لیسالی عیسوی

چو پیلان یورش لاهور گورنر	ملک پنجاب ملک جهانگیر آورد	ناله زد و والی لاهور بگریخت	آه لاهور بیک حمله به سحیر آورد
کار اقبال نکر شد چو شمار عدا بود تاریخ ظفر انچه بتقر آورد			

الضیافه

تبلیغ فتح جناب گورنر	که زد دشمنان اقبال	بگوشت و فتح لاهور داد	مبارک مبارک مبارک مبارک
----------------------	--------------------	-----------------------	-------------------------

تاریخ تبعمیه از سید اعظم علی مستفی مدرس به اکبر اباد

شکرانید که فتح شد لاهور	انکه شامل بند بذر آغاز	بود در و دخل اجه بخت	تا حیاتش باند سبب انبار
چون روان گشت او سیکو	در صد فتنه شد در انجا باز	لار و صبا که هست تدبیرش	هم تقید بر ایند سوسه ساز
ظلم آن کرکشان شنبه بگوش	ماخت آنجا ز راه دو و دراز	ماند آنجا دو ماه خلج و بدل	نشینه کسل نرمان دراز

پلوٹان لشکر اسدا لشکر از کشتہ پشته اگر دید این بنای کشور ایران است	ہمچو معصوم پیش گیل باز آسان گشت با زمین ہزار کہ ز لاهور کشتہ است آغاز	منہ گشتہ پائیل شدند فتح انگریز شد نصیب غیب ہزار پنج سال چون اعظم	در ترمای نیک کوه انداز و شتان شکست شد آواز سرکرت بنو حجب بنار
--	---	--	---

۱۲۶۲

تاریخ از مولف کہ از ان سال ہجری استخراج سے باید

چو پریدم ز دل تاریخ این شہ سر جاسد برید گفت تسخیر
--

۱۲۶۲

الضامن مولف

۱۲۶۲

چون کردار و صاحب ملک تاریخ گفت باقت پنجاب تسخیر
--

۱۲۶۲

در فتح قلعہ ملتان و میدان ملراج دیوان

چون مرید دو ویم سال بعد از فتح اول پنجاب مقفی گشت سکمان بار دیگر راہ کرد و پیش رفتند تیر
ایشان دیوان ملراج کہ از طرف راجہ دلیپ سنگہ پسر راجہ بخت سنگہ متوسل ہوئے و محافظت قلعہ
ملتان سرفراز سے داشت سرکشتہ اختیار نمود و دو انگریز را کہ بر محصل شدہ بودند در سہ پکیزہ
و ہشت قصد و حمل و ہشت عیسوی بکشت و سکمان و دیگر نیز باسع شدہ از ہر چار طرف غلبہ نمودند و با
افواج سرکار انگریز بر پیشانی مستعد بنده قلعہ ملتان را محاصرہ ساختند تا چند ماہ از ہر دو جانب
آتش قتال و جدال گرم بود تا آنکہ تاریخ بخت و دوم ماہ جنوری سنہ یکہزار و ہشتصد و چہل و نہ عیسوی
وقتیکہ لشکر انگریز بقبائیلار نمودہ میخواستند کہ آتش زدہ حملہ نمایند کہ ملراج با سہ ہزار کسان دیگر از قلعہ
بیرون آمدہ خود را عوالہ سرداران انگریز نمود چون این حصار عباسی متفحک گردید و ملراج در قید قتل
مولف این تاریخ را بطور تہنید و تسلیم کشید

تاریخ لیسال عیسوی

ملراج چو شد سہرم دیبے زر و دیبے پر شد تاریخ زلف پے این فتح چو پر سیدم چون بار در خواستم از پسہ خرد تاریخ	مقصود سے و اقبال بانگریز میسر شد اد بادل من گفت کہ ملت ان مسخر شد با حرف جدل گفت کہ انگریز مسخر شد
--	--

تاریخ لیسال ہجری

چو شد مفتوح قلعہ ملتان و اندر قید شد ملراج جنادان شکستہ فرق پاد یوان ملراج	زہر کو ہر تاریخ ہجری سے بدل گفت مبارک فتح ملتان	دل من شد حیر فکر غلطان
--	--	------------------------

۱۲۶۵

تقریظ منقح التواریخ نیمختہ کلک گوهر ملک شاعر معید و ہمیشی محمد انوار حسین صاحب

متخلص بہ تسلیم مدظلہ العالی

حمد خالق ارض و سما عین طاعت است وقت خواجہ دوسرا موجب شفاعت منتقبت الی اظہار جزو ایمان است و تحت اصحاب
 اخبار حسن اقبال آرمی سے تہذیبان چہ گوید و پائیک سے چہ گوید سخن شکستہ راتخہ بستن خاطر سندی نماید و بر سر شہ
 کز شستن طبع قبول نمیرماید آن اگر غنچہ گل بر شاخ نبات نشاید و شہباز در دام عنکبوت در آید القبتہ طلم بہت
 شستن طبع ہم قدر انجمن است و کشادہ دہم آبا بعد خاک پای ناثران خوش مقال و خادم ناظران با کمال زکری بای
 خوان باب سخن خوش چیدن گشت اصحاب فن خار دین گلستان مولیٰ دست چھین معرکہ قلم لے بیچران ثولیدین
 بیان تسلیم طبع سہوان کہ فرق زلف از گیند تواند در رخ از رخسار باز نماند مفید و اسفید را بد معنی خواند و
 در تغایر سکندر و اسکندر سر جنبانند تمصفیان انوید فرستاد و کاسہ لیسان اصدا داد کہ بر در دولت و اقبال ابی ا
 اقبال آمل ماہ منیر برج بخت یاری گوہر گیتی درج نامداری تہی سر و حدیقہ سر بلندی فونہال دوحہ ارجمندے
 در یا حوصلہ نیسان عطا خلند بابتین مہر و دلا بیثال جوان صاحب توان در چمک بارستم دستان دوشادوش
 و در بخشش با حاتم طائی ہم آغوش نیروی بہادران معرکہ غایت بازوی دلیران عرصہ رعایت تے تکلف مبالغہ
 و بے تنصیع اغراق شکیم خلقتش جان پرور الفس آفاق تخیل تبار در گلستان مروت رنگ و بوی شکوفہ زار فتوت
 منظر فیض و اکرام مقصد روح و انعام رونق جاربالش اخلاق زیب و دوسری اشتقاق قدر افزای اہل منزلت
 پیری سخن گستر یادگار گریان گذشتہ روزگار نقش لؤل کشور ملک مطیع اوں اخبار کہ قبصر سانی کارش و شکری
 شاعرش بہر حرف آبدارش دنہ الناح سخن گستران ہر سخنہ قلش قوتیای قلمی چشم دین و ران آراوان افکندن کسے
 مستغنی تو فیض و آرا ایش و پیرایش قلم منورہ توصیف دفت آسمان از جنابش فروغ شمس از شبالش
 زردار و دشتان بند و کام دل دریا بند کہ گنج باد اور چون برگ باد آور دہ رباد دادہ و در گنج شایگان بر روی ایگان
 خاران کشان بجای مقتضای ہمت بلند دشت ارجمند و حوصلہ بزرگ واران شرک کتاب لا جواب مطبوع طبع شیخ شاد
 تذکرہ تقدیم تبصرہ تاخرین پاکیزہ و نامد کلام مفتاح التواریخ نام کہ شجرات شامان روزگار و قہر کمالات صلحا و
 ابرار و متشر تہلات شاعران شعری و فارسی بقرن آن خوبی و اسلوبی کہ از دست تطاول روزگار محفوظ ماند طبع سرورند
 بلکہ نگار می کہ از بد کردی ہوا شکستہ بود از رنگ بند و بست رشک گلشن فرخار نمودند اگرچہ در مطبع ہر بحر بیان گہر نیست
 و ہر خطاط بوضوح خویش شواہد لکین کاتب این کتاب منشی کشن چند خوش قلم است و کاغذ مانند صفحہ زشتان خوان
 خوش قلم منشی محسن علی ساگر از بادہ شعر و شاعر است دستان و دیوانش در نظر کیفیت دستان خستہان دیگر
 مولوے فدائے علی عیش کہ بشیو از بانی مناز و بفضیح بیانی سہرا از ترش لہرہ نثار و شعرش شعری شکار بقدر
 اجازت دیگر اشغال مطبع بتقیہ و مقابلہ برداشتہ بعد ازین کار برداران مطبع کاغذ و قلمتہا کردہ و در اہتمام طبع جوہر
 سلیقہ بطریق عرض آوردند جزا ہم مندا ہم کہ تعریف مولوی محمد اسمعیل و محمد افضل خان صاحبان قلم سادہ و باہر
 توصیف نہتہاب خان و کریم خان مقصود سنگ و صفحہ کاغذ لازم الحق مصححان دین کارخان ہمت

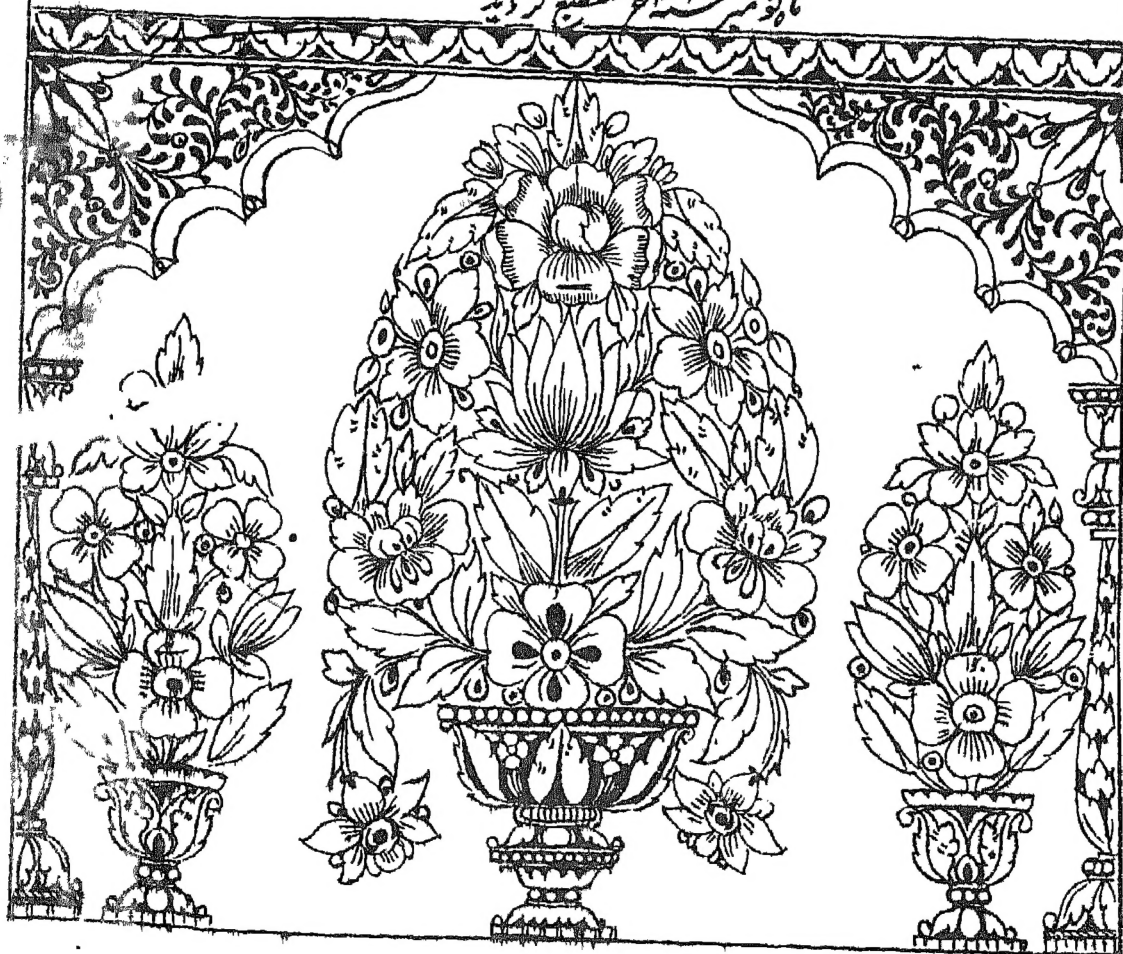
برگشته که نقطه هم برای نکته گرفته اند باشند همچنین صرف سعی مصحح سنگ است که هر لفظ از جملین باشد شویخ شکر آفرین
کارگران کارگران مطیع کار دست بسته شوند اند دیکه دست از دست بردمی ل از دست ناظرین ربوده مهر و مهر و لفظ
در صفحه بیان اداست تو گوئی که در بزم شان شیشه دینا سکرگی کار بر قالب زدن از سر حساب بودند و پس سر
الاسا پر شاد و الا تبارست که سر حلقه و سراد و سر حسن این جماعت سر کردن روزگارست مرد خلقی چسبان اختلاط
و خوش خوست و با سر گم کردن گمان سر کشی کردن شیون آه در تمبران پیر شیر بالائی دارد و نظر بر پاد و مرا شب که ششانی
آنحضرت را بی حد کتاب مشوقیت سرا پا اند از غلط گفتن همه جاد و تمام اعجاز خوشا بختوری که این محبوب تو بپا من سازد این
آرد و شبار و ز مثل جان عزیز با خود دارد بخیال طالت سخن را خیر باد گفتن است و گوهر نیم صفت تاریخ طبع سفین ۴ *

تاریخ طبع

چرا از افضل ایزد طبع گردید بحر سطر ز خوب مفتاح التواریخ بگوئیم سالش در سحی و بلا محبوب مفتاح التواریخ شرح
۱۸۶۸ ع

خاتمه الطبع

منت خدایر که کتاب لاجواب سسی به مفتاح التواریخ در مطبع مشهور نزدیک و دور جناب منشی نو لکته
که صیت مهت عاملیش کناف عالم فر گرفته بمقام قاپور بتاریخ پانزدهم حبیب المرجب ۱۲۸۶ هجری مطابق خیر
ماه فروردین ۱۲۸۶ هجری مطبع گردید

CALL No. { ۹۴۰ (R) } ACC. No. ۱۳۵۴۵
AUTHOR بن طاهر وليم
TITLE مفتاح التواريخ

NOT TO BE ISSUED
PERSIAN SECTION

THE BOOK MUST BE CHECKED AT THE TIME
OF ISSUE

MAULANA AZAD LIBRARY
ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of **Re. 1-00** per volume per day shall be charged for text-books and **10 Paise** per volume per day for general books kept over - due.

